

ประกาศ พระราชบัญญัติ

พระราชกำหนดทาง วิทยากร ๒

พ.ศ. ๒๔๕๖

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

ปกแข็งเล่มละ ๔ บาท ปกอ่อน ๓ บาท

[Handwritten signature]

12/10/2566

๑๒ พ.ค. ๖๐

๓๕๕. ๕๕๓

สารบัญ

กฎหมายประจำ พ.ศ. ๒๔๕๖

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ นอ พิน แจ็ค กะฮิน พ.ศ. ๒๔๕๖   หน้า ๓๙

พระราชบัญญัติ การ เติมน้ำใน น้ำน น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖   หน้า ๗๓

พระราชบัญญัติ แก่ ความใน มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติ
ว่าด้วย ธรรมนูญ ฐานะ ของ วัด มาด หลวง โรมัน
กาชอลิกไม กรุง สยาม   หน้า ๒๖๓

พระราชบัญญัติ วิชา การ งบประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๖   หน้า ๓๓๑

พระราชบัญญัติ ระเบียบ ไรศ ระเบาหว่   หน้า ๓๓๙

พระราชบัญญัติ รักษาป่า พ.ศ. ๒๔๕๖   หน้า ๓๖๔

พระราชบัญญัติ บ้อง กั้น เขต เวื่อ โคน กั้น พ.ศ. ๒๔๕๖   หน้า ๓๗๔

พระราชบัญญัติ จัด การ บ้อง กั้น ใช้ ทวีพิษ พ.ศ. ๒๔๕๖   หน้า ๔๐๑

พระราชบัญญัติ สำหรับ กำจัด ผัก คม ขวา   หน้า ๔๐๗

พระราชบัญญัติ รักษา คตอง ประปา พ.ศ. ๒๔๕๖   หน้า ๔๑๔

พระราชบัญญัติ เพิ่ม เติม พระราชบัญญัติ อากร คำน้ำ ศัก ๑๒๖   หน้า ๔๒๒

พระราชบัญญัติ งบประมาณ ประจำ ปี พ.ศ. ๒๔๕๗   หน้า ๔๓๖

สัญญา

12/10/2566

สัญญาใน ระหว่าง กรุง สยาม กับ กรุง เคน มาก   หน้า ๖๓

๕๗๕๗

ประกาศต่าง ๆ

ประกาศถึงประธานที่ พ.ศ. ๒๔๕๖	หน้า	๒๐
ประกาศเรื่อง ข้าราชการ ชั้นสัญญาบัตร ต้องหาใบคดีแพ่ง คดีถึงที่สุด ศาลตั้งให้ยึดทรัพย์	หน้า	๔๕
ประกาศให้เลื่อน การใช้พระราชบัญญัติ ชนาน นาม สกุด	หน้า	๔๘
ประกาศให้เลื่อน การใช้พระราชบัญญัติ ชนาน นาม สกุด	หน้า	๔๓๘
ประกาศตั้ง เมือง นครปฐม	หน้า	๕๙
ประกาศเปลี่ยน เรียก นาม ตำแหน่ง ที่ประจำ และ ระเบียบ นำที่ ปลด ครอง เมือง	หน้า	๖๐
ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษแก่บริษัทแบงก์มณฑลทูน จำกัด	หน้า	๒๐๔
ประกาศให้ ใช้พระราชบัญญัติ บังคับสัญญาจรโรค พ.ศ. ๒๔๕๑ ตาม หัวเมือง ชิง ชิน แก่ กระทรวง มหาดไทย	หน้า	๒๖๘
ประกาศให้เลื่อน การใช้พระราชบัญญัติ มอพื้น แดโคกระฮิน	หน้า	๒๖๙
ประกาศให้เลื่อน การใช้พระราชบัญญัติ มอพื้น แดโคกระฮิน	หน้า	๓๑๒
ประกาศให้ พระราชบัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์ ทหาร ใน มณฑล พายัพ, อุตร, อุบล, แดวชัย เอ็จ	หน้า	๒๗๖
ประกาศกำหนด อัตราเงิน ผู้ที่ ใช้ได้ย ภาษี ฮากกร ต้อง ใน จำพวก ยกเว้น เกณฑ์ ทหาร ใน มณฑล พายัพ, อุตร, อุบล, แดวชัย เอ็จ	หน้า	๒๗๗

ประกาศ แก่ ไซพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำสยาม หน้า ๒๘๘

ประกาศ เจ้า ประเพณี อนุญาตให้เดิน การ พนัน โดยไม่ต้อง เสีย

ค่า ข้าราชการ ในเขต นักชั่งตวงวัด ศาลากลาง, ศาลคดีไทย,
และ ศาลคดีจีน หน้า ๓๖๕

ประกาศ เปลี่ยน ชื่อ อำเภอ พระ ปฐม และ อำเภอเมือง นครไชยศรี หน้า ๓๘๕

ประกาศ ให้ ไซพระราช บัญญัติ กำจัด ผัก คบ ชาวบาง เมือง

บาง มณฑล หน้า ๔๑๑

ประกาศ ห้าม มิให้บรรทุก ผัก คบ ชาวไป ใน รถไฟ หน้า ๔๑๒

ประกาศ ไซ พระราช บัญญัติ จัด การ สุขาภิบาล เมือง เต็มใหม่ หน้า ๔๒๔

ประกาศ ไซ พระราช บัญญัติ ระเบียบ โรค ระบาด ใน มณฑล หน้า ๔๒๗

ประกาศ ไซ พระราช บัญญัติ ดัดขน ฆ่า โค และ สุนัข ตาม หัวเมือง

ใน มณฑล ร้อยเอ็ด แต่ อบต หน้า ๔๒๘

ประกาศ ยก อำเภอเสดภูมิ มา ขึ้น จังหวัด ร้อยเอ็ด หน้า ๔๒๙

ประกาศ กำหนด วัน พระราช พิธี ครอบชะ ดงกรานต์ พ.ศ. ๒๔๕๖ หน้า ๔๓๓

ประกาศ เพิ่ม เต็ม พระราช บัญญัติ รักษาคลอง ร.ศ. ๑๒๑ หน้า ๔๔๑

ประกาศ กำหนด วัน หยุด ราชการ ประจำ ปี พ. ศ. ๒๔๕๗ หน้า ๔๗๐

แต่ง ตัว ไซ ราชการ พล เรือ

ประกาศ ให้ ชาวชาวคลองพล เรือ ใช้ เครื่อง แต่ง ตัว สีมอสร์ ได้

อีก อย่าง หนึ่ง หน้า ๓๖

ประกาศแก้ไข พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน

ให้ใช้ หมวก ชนิดดำใบ พับเฉียง แต่ง ครึ่ง ยศ หน้า ๓๑๐

ประกาศแก้ไข พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ข้าราชการ

พลเรือน ร.ศ. ๑๓๐ หน้า ๓๑๓

กฎเสนาบดี แล ประกาศ กระทรวง ยุติธรรม

กฎเสนาบดี ที่ ๒๓ หน้า ๓๑๗

กฎเสนาบดี ที่ ๒๔ หน้า ๓๐๘

กฎ คำ สั่ง กำหนด ข้าราชการ หน้า ๑๗๐

ประกาศเพิ่ม กรรมการใน สภา จัด การ โรงเรียน ข้าราชการ

พลเรือน หน้า ๑๗๕

ประกาศยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมศาลฎีกาตามประกาศสัก ๑๑๐ หน้า ๔๕๑

พระราชสำนัก

พระราช กฤษฎีกา ว่า ด้วย การไว้ทุกข์ ใน พระราช สำนัก หน้า ๑๘๘

ประกาศตั้ง ราช เสนาบดี นาย ต่าง ประเทศ แล ผู้รับ ตำแหน่ง

สมเด็จพระราช นถนเทวี หน้า ๑๗๒

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พระราช กำหนด เครื่อง แต่ง กาย ใน

พระราช สำนัก หน้า ๑๘๗

ประกาศตั้ง ทำ การ แทน ข้าราชการ แต่ รอง ข้าราชการ กรม ทศ เวก หน้า ๓๕๒

ประกาศเพิ่มเติมเครื่อง แต่ง ตัว ราช ตรี ชั้น ๑ ข้าราชการใน

12/10/2566
พระราช สำนัก หน้า ๓๕๓

ทหาร บก

กฎสำหรับ นาย ทหาร กองหนุนใน กองทัพบก พ.ศ. ๒๔๘๖	หน้า	๒๒๒
ประกาศ พระราชทาน นามกรม ทหาร รักษาตัว	หน้า	๑๖
ประกาศ ยกโทษ ทหาร ชชาติ ชั้น ชั้นเก้า	หน้า	๑๗๔
ประกาศ แก่พระราชบัญญัติ ตักยบเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๔	หน้า	๑๘๐
ประกาศ กำหนด นักเรียน ชั้น ยุดมศึกษา ตามความใน พระราชบัญญัติ ตักยบเกณฑ์ทหาร	หน้า	๑๘๔
ประกาศ ยกเว้น นักเรียน โรงเรียน มหาดเล็ก หลวงแตง โรงเรียนราชวิทยาลัย จาก การเกณฑ์ทหาร ข้อ ตราลง เป็น พิเศษ	หน้า	๓๑๗
ประกาศ ตั้ง ตำแหน่ง จเร ทหาร ทิ้งไป	หน้า	๓๔๙
ประกาศ ตั้ง จเร ทหาร ทิ้งไป	หน้า	๓๕๐
ประกาศ ตั้ง ผู้ รุง ตำแหน่ง เต็มหน้าที่ กระทรวง กรมตำรวจ	หน้า	๓๕๗
ประกาศ แก่ ไขเพิ่มเติม พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตั้ง ทหารบก ทหารเรือ	หน้า	๓๕๙
ข้อบังคับ การใช้ ของ ราช วุช	หน้า	๑๗๖
ประกาศ แก่ กฎเข้ามาตี ที่ ๑ / $\frac{๑๓๐}{๑๑๐๒๐}$	หน้า	๒๗
ประกาศ เพิ่มเติม ข้อ ความใน กฎว่าด้วยอำนาจลงอาญาทหารเรือ	หน้า	๑๗๘
ประกาศ แก่ พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตั้ง ทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๑	หน้า	๓๑๓
ประกาศ เพิ่มเติม พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตั้ง ทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๑	หน้า	๓๕๑

กฎเสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ

กฎเสนาบดีว่าด้วย การ เรียกค่า ขรมเนียม บาง อย่าง หน้า ๕๖

กฎเสนาบดีว่าด้วย การ ออกใบแทน โฉนด หน้า ๑๘๖

กฎเสนาบดีว่าด้วย ประกาศ แก้ไข กฎเสนาบดี ซึ่ง ว่าด้วย การ
เรียกเงินค่า ขรมเนียม บาง อย่าง หน้า ๓๑๑

กฎเสนาบดีว่าด้วย ประกาศกำหนดให้เรียกเงินค่า ขรมเนียม
หลักเขต ที่ บกเขต ที่ดิน จากเจ้า ของ ที่ดิน ในการ
ออกโฉนด มณฑลชี่นไฉ่น หน้า ๓๑๒

กฎเสนาบดีว่าด้วย ประกาศกำหนดให้เรียกเงินค่า ขรมเนียม
หลักเขต ที่ บกเขต ที่ดิน จากเจ้า ของ ที่ดิน ใน
เมือง ก๊กชี่ หน้า ๓๑๓

กฎเสนาบดีเรื่อง แก้ไข การ เรียกเงินค่า ขรมเนียม หน้า ๓๕๖

กฎเสนาบดีว่าด้วย ประกาศกำหนดให้เรียกเงินค่า ขรมเนียม
หลักเขต ที่ บกเขต ที่ดิน จากเจ้า ของ ที่ดิน ใน
มณฑลราชบุรี หน้า ๔๑๘

กฎข้อ บังคับ และ ประกาศ กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ

กฎข้อ บังคับ ตั้ง ขัน ตาม มาตรา ๘ แห่ง พระราชบัญญัติ ตั้ง
ชอมตั้ง น. ศ. ๒๔๕๖ หน้า ๑

ขบ บังคับ ตั้ง ขัน ตาม มาตรา ๑๑ แห่ง พระราชบัญญัติ ตั้ง
ขบประมาณ น. ศ. ๒๔๕๖ หน้า ๓๓๕

ซึ่ง บังคับเสนาบดีว่า ด้วยการ สั่ง จ่าย เงิน ให้แก่ บริษัท หรือ บุคคลที่เป็นเจ้าหนี้รัฐบาล	หน้า	๓๕๔
ประกาศเบ็ด ที่ ทำ การ คลัง ออมสิน ที่ กรม พระคลัง มหาสมบัติ	หน้า	๑๙
ประกาศเบ็ด ที่ ทำ การ คลัง ออมสิน ที่ กรม ศุภการ	หน้า	๓๕
ประกาศ ขยาย ความใน กฎ ขี้ บักบีคคลัง ออมสิน	หน้า	๒๗๐
ประกาศ (แพนก คลัง ออมสิน) แจง ราคาไม้กุ่ม ที่ กระทรวง ด้ หามาให้ ได้	หน้า	๒๗๔
ประกาศให้ ใช้เงิน เหรียญ บาท อย่างใหม่	หน้า	๒๗๘
ประกาศ เลิกใช้เงิน เหรียญ สี่ตัง	หน้า	๒๙๔
ประกาศ เลิกใช้เงิน เหรียญ บาท ตรา พระ เกี้ยว แด่ตรา มงกุฏ	หน้า	๔๑๙
ประกาศ กระทรวง คมนาคม		
ประกาศ แพนกไปรษณีย์ โทรเลข เรื่อง ใช้ ไปรษณีย์ ขนาณต์	หน้า	๓๔๗
ประกาศ แพนกไปรษณีย์ โทรเลข เรื่อง ใช้ ตัวตราไปรษณีย์	หน้า	๓๕๘
ประกาศ แพนกไปรษณีย์ โทรเลข แด่โทรศัพท์ เรื่อง ลด ราคา ค่า ธรรมเนียมต่าง ๆ	หน้า	๔๑๓
ประกาศ กระทรวง ต่าง ประเทศ		
ประกาศตั้ง ขรรค ราชทูต	หน้า	๒๙๔
ประกาศเรื่อง มีมติ ตั้งองคมนตรี แปลง ชาติ เป็น คนใน บังคับ สยาม	หน้า	๓๐๐
	กัม	๓๒๘

ประกาศ กระทรวง อธิการ

ประกาศ เรื่อง ตั้ง ข้าราชการ	หน้า	๑๙๐
ประกาศ ตั้ง พระ คณาจารย์ ฝาย ปรีชิต	หน้า	๒๒๐
ประกาศ ตั้ง ผู้ บัญชา การ คณะ มณฑล ราช บุรี	หน้า	๒๒๑
ประกาศ ตั้ง พระ คณาจารย์	หน้า	๒๒๙
ประกาศ ตั้ง โครัง กิจา พ. ศ. ๒๔๔๖	หน้า	๓๒๒
ข้อ ๓๓๓ ของ คณะ สังกะเนียง จาก ประกาศ ตั้ง ข้าราชการ	หน้า	๒๒๖

กฎ เสนาบดี และ ประกาศ กระทรวง นคร บาด

กฎ เสนาบดี ว่า ด้วย ผู้ ซึ่ง จะ รับ อนุญาต ราชการ เดี่ยว ของ ราชการ	หน้า	๓๐๗
ประกาศ กระทรวง นคร บาด แพนด บ้อง กั้น ไรศ ร้าย ที่ ๑๖	หน้า	๓๕
ประกาศ กระทรวง นคร บาด แพนด บ้อง กั้น ไรศ ร้าย ที่ ๑๗	หน้า	๗๑
ประกาศ กระทรวง นคร บาด แพนด บ้อง กั้น ไรศ ร้าย ที่ ๑๘	หน้า	๔๒๙
ประกาศ กระทรวง นคร บาด แพนด บ้อง กั้น ไรศ ร้าย ที่ ๑๙	หน้า	๔๔๐
ประกาศ เก็บ เงิน ภาษี เวียน หดวง แก่ ผู้ พัก ภาษี ร้อย ซึ่ง อยู่ใน เขตร์ กุชาติบาด	หน้า	๓๖๑
ประกาศ เรื่อง อนุญาต ให้ ไร ชอ บังคับ การ ตรวจ เซอร์ เจย์	หน้า	๔๓๙

ประกาศ กระทรวง มุรธาธร

ประกาศ ข้าย กรม คิง ปาก	หน้า	๒๒๑
ประกาศ แก่ ไซ เติม เติม จำนวน อดิรา เกรียง ราช อิศริยาภรณ์ อัน เปน โบราณ มงคล นพรัตน์ ราช วราภรณ์	หน้า	๓๑๖

กฎ เสนาบดี และ ประกาศ กระทรวง มหาดไทย

กฎ เสนาบดี แก่ ไซ วิถี เกณฑ์ตาม พระราช บัญญัติ ลักษณะ

เกณฑ์จ้าง ร.ศ. ๑๑๙ หน้า ๑๙๔

กฎ เสนาบดี ว่า ด้วย ลักษณะ เก็บเงิน ฮากร ด่วนใหญ่ หน้า ๒๑๖

กฎ เสนาบดี ว่า ด้วย การ จด ทะเบียน แด ออกใบ อนุญาต ตาม
พระราช บัญญัติ มีน ร.ศ. ๑๓๑ หน้า ๒๒๙

กฎ เสนาบดี ว่า ด้วย วิถี จัด การ แด ตั้ง ฮัตตรา เก็บเงิน ฮากร คำนำ
ตาม ความใน พระราช บัญญัติ ฮากร คำนำ ศก ๑๒๐ หน้า ๔๔๒

รัช บังคมี ดวง ระเบียบ วิถี จัด การ รักษา มา หน้า ๓๖๙

ประกาศ ตั้ง รอง เสนาบดี และ ปลัด ทูล ถอง หน้า ๒๖

ประกาศ ตั้ง สมุหเทศาภิบาล หน้า ๒๗

ประกาศ จัด การ บ้อง กัน ใช้ กำ ฟ โครค หน้า ๓๓

ประกาศ ตั้ง ฮัตตราเงิน คำ นำ ใน คำบด ส้มหมั่น และ ห้วย ฉา เต
แขวงเมืองตากเป็นนาชั้นเบญจตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๖สืบไป หน้า ๒๗๙

ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงิน ฮากร คำ นำ ชั่ว คราว ใน คำบดบางบด
หนอง ะลอก ตาซัน กระเดก หนองสพาน บ้านเก่า
บ้านค่าย ใน แขวงเมือง รยองตั้ง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๗
เปดต้น ไป หน้า ๒๘๐

ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงิน ฮากร คำ นำ จำนวน พ.ศ. ๒๔๕๔
ในเขต ^{12/10/2566} แขวง เมือง กรุงเก่า ช่างทอง สิงห์บุรี ตพบุรี
และ สระบุรี หน้า ๒๘๑

ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงิน ขากร ค่า นาคำนวน พ.ศ. ๒๔๕๔
เขต แขวง เมือง นครไชยศรี สุพรรณบุรี เมือง สมุทร
สงคราม หน้า ๒๘๔

ประกาศ ตัด อัตราค่า นาคำนวน ใน ตำบล บึง คาร์ แขวง เมือง นคร นนายก
ตง เป็น ชั้น นาคำโต ตำบลบาง ปดากต ตำบลวัง สัต
เป็น ชั้น นาคำตรี ตั้ง แต่ พ. ศ. ๒๔๕๗ เป็นต้นไป หน้า ๒๘๖

ประกาศ ใช้ พระราช บัญญัติ ขากุช บัน ร. ศ. ๑๓๑ หน้า ๒๘๗

ประกาศ ตั้ง สมุหเทศาภิบาล มณฑล อุบล และ ชุมพร หน้า ๒๙๖

ประกาศ ตัด อัตราค่า นาคำนวน ใน ตำบล พลาย วาศ ทั้ง ที่ อำเภอ
กาญจนดิฐ ตง เป็น นาคำชั้น เบญจ หน้า ๒๙๖

ประกาศ ตั้ง อธิบดี กรม ตำรวจ กุชร หน้า ๒๙๙

ประกาศ ตัด อัตราเก็บเงิน ค่า นาคำนวน ใน ตำบล แกน ม้วย และ ตำบล
เมือง นะ หน้า ๓๐๔

ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงิน ค่า นาคำนวน ใน ทั้ง ที่ อำเภอ รัตนบุรี
จำนวน พ.ศ. ๒๔๕๕ หน้า ๓๐๕

ประกาศ ตัด อัตราเก็บเงิน ค่า นาคำนวน ใน ตำบล ห้วย แร้ง แขวง เมือง
ตราด ตง เป็น นาคำชั้น เบญจ ตั้ง แต่ พ.ศ. ๒๔๕๖ หน้า ๓๐๙

ประกาศ ยกเว้น เงิน ขากร ค่า นาคำนวน พ.ศ. ๒๔๕๕ บาง ตำบล ใน
เขต แขวง เมือง นคร เชียงใหม่ นคร ตำพูน และ แพร่ หน้า ๓๒๖

ญ

ประกาศเรื่อง ให้เจ้า กรม มหาดไทย ฝ่าย ปลัดท้าว เป็น นาย ทะเบียน

กลาง สำหรับทำ การ คิด ค่า กับ มณฑล ตาม พระราช

บัญญัติ ราชวชิรมน

หน้า ๔๔๑

ประกาศลด ชาติรา เก็บเงิน ค่า ภาษี ใน ตำบลบางเตยลงเป็นนาชั้นตรี หน้า ๔๗๕

ประกาศ กระทรวง วจี

ประกาศเลื่อน แต่ง ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวง วจี หน้า ๒๘

ประกาศตรา สำหรับ ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวง วจี แด กระทรวง

ธรรมการ หน้า ๓๔๕

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๑

กฎข้อบังคับ

ตั้งขึ้น ตาม มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติคลัง ขอมดิน

พุทธศักราช ๒๔๕๖

พระเจ้าพญาเชอ กรมหลวงเจิมกษัตริย์นารอด เสด็จมาที่กระทรวงพระคลัง
มหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ว่า ทรงพระราช
ดำริเห็นชอบตามกฎข้อบังคับ ที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๘ แห่งพระราช
บัญญัติคลัง ขอมดิน พุทธศักราช ๒๔๕๖ นั้นแล้ว จึงประกาศให้
ทราบทั่วกัน ตั้งต่อไปนี้

บท วิเคราะห์ศัพท์

ข้อ ๑ ศัพท์ที่ใช้ ในกฎข้อ บังคับนี้ ถ้าในที่ใดไม่มีข้อความ
ให้เข้าใจเป็นอย่างอื่น ให้พึง ถ้อยตามความ อธิบาย ดังต่อไปนี้

ฝาก ให้พึงเข้าใจว่า เงินซึ่งผู้ฝาก ฝากไว้กับคลัง ขอมดิน
ฝากเพื่อเรียก ให้พึงเข้าใจว่า เงินฝาก ซึ่ง อาจ ถอน ใน เวลา หนึ่ง
เวลาใดก็ได้ เมื่อ ประสงค์ ให้ต้อง ตาม กฎข้อบังคับ ข้อ ๑๓, ๑๔
แต่ ๑๕.

ฝากหกเดือน ให้พึงเข้าใจว่า เงินฝากประจำ ซึ่ง จะ ถอน คืน ได้
เมื่อใดก็ได้ ตลอด นำ หก เดือน แล้ว

12/10/2566

หน้า ๒

พ.ศ. ๒๕๕๖

ผู้ฝาก ให้ พึง เข้าใจว่า บุคคล ซึ่ง ฝาก เงิน ไว้ กับ คดีง ออม ดิน เพื่อ
ประโยชน์ตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ให้แก่เด็ก

บัญชี ให้ พึง เข้าใจว่า บัญชี ของ ผู้ฝาก ที่ เกี่ยว เนื่อง กับ คดีง
ออม ดิน

เงิน คง เหลือ ให้ พึง เข้าใจว่า จำนวน เงิน ที่ ปรากฏ ว่า คง เหลือ ตาม
บัญชี นั้น

เด็ก ให้ พึง เข้าใจว่า บุคคล ที่มี อายุ ไม่ ครบ ยี่สิบ ปี
ผู้ปกครอง ให้ พึง เข้าใจว่า บิดา ของ เด็ก หรือ

ถ้า บิดา มรณภาพ หรือ อยู่ ต่าง ห่าง จาก เด็ก ให้ ถือ ว่า มารดา เป็น
ผู้ปกครอง เด็ก นั้น หรือ

ถ้า บิดา มารดา มรณภาพ หรือ อยู่ ต่าง ห่าง จาก เด็ก แต่ เด็ก นั้น ไม่มี
ผู้ปกครอง โดย พินัยกรรม ตั้ง แต่งไว้ หรือ โดย ศาล ยุติธรรม ตั้ง ให้ ก็ได้

เมื่อ ปรากฏ เช่น นี้ ให้ พึง ถือ ว่า ญาติ ผู้มี ชาย เป็น ผู้ใหญ่ ที่ ปก ปัก
รักษา เด็ก หรือ ที่ เด็ก นั้น ได้ อยู่ ด้วย ก็ได้ เป็น ผู้ปกครอง

การ บังคับ บัญชีฯ ทั่วไป

ข้อ ๒ ให้ อธิบดี กรม พระคลัง มหาสมมต เป็น เจ้านาย ที่ บังคับ บัญชีฯ
คลัง ออม ดิน ทั่วไป

ความ ประสงค์ ที่ ตั้ง คลัง ออม ดิน

12/10/2566

ข้อ ๓ ความ ประสงค์ ที่ ตั้ง คลัง ออม ดิน ขึ้น นั้น เพื่อ เป็น ทาง

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓

ที่คนทั้งนั้นจะได้ออกเงินเหลือจ่ายของตนได้ในฉบับพดด้ง แต่เพื่อ
 เปนทางอุปการะแก่การเก็บออมทรัพย์ด้วยตนเองได้ตั้งนั้เป็นปฐม แต่ไม่
 ประสงค์ให้ใช้คลังออมสิน เปนสถานที่เก็บเงิน ซึ่งจะถอนออกใช้จ่าย
 เนื่อง ๆ ถ้าผู้ฝากได้รับค่าตัวเงินแล้ว ยังมีส่วน ประสงค์ตั้งนั้
 อธิบดี กรม พระคลัง มหาสมบัติ จะตั้งให้ บัด บัญชี ของผู้ฝากนั้นเสีย แต่
 จ่ายเงินคงเหลือให้เต็มแล้ว คอ ก็นได้ เมื่อได้ รับอนุมัติ เสนอบัด
 กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติแล้ว

สถานที่ที่จะรับฝาก

ข้อ ๔ สถานที่ที่จะตั้งคลังออมสินนั้น จะตั้งที่ กรม พระคลัง มหา
 สมบัติ แต่กรมศุทธการ ในกรุงเทพฯ แต่พระคลัง มณฑล พระคลัง
 ในหัวเมือง มณฑลต่าง ๆ เมื่อขยายการได้เพียงใด เสนอบัด กระทรวง
 พระคลัง มหาสมบัติ จะประกาศให้ทราบเป็น ครั้ง คราว

กำหนดเวลาทำการ

ข้อ ๕ เวลาทำการในคลังออมสินที่กล่าวใน ข้อ ๔ ให้เริ่ม
 ตั้งแต่ห้าโมงเช้า ถึงวันธรรมดาถึงบ่ายสามโมง ถ้าวันเสาร์
 ถึงบ่ายโมงหนึ่ง

หน้าที่ข้าราชการรักษาความลับ

ข้อ ๖ เจ้าพนักงานทำการในหน้าที่รับหรือจ่ายเงินฝากก็ดี หรือ
 มีหน้าที่เกี่ยวข้องแก่การรับส่ง สมุดบัญชี ของผู้ฝากก็ดี ห้ามไม่ให้เปิดเผย

12/10/2566

เผยแพร่ข้อความที่รู้ โดยตำแหน่งหน้าที่ ของคุณ เช่น ข้อผู้ฝากจำนวนเงิน ฝาก หรือ เงิน ถอน แก่ผู้อื่น ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับคลัง ออมสิน

ลักษณะผู้ฝาก

ข้อ ๗ ผู้ใดจะฝากเงินไว้กับคลัง ออมสิน ก็ฝากได้ ไม่เลือก ว่า (ก) ผู้ใหญ่หรือเด็ก ฝากเพื่อประโยชน์ตนเอง หรือ (ข) ฝาก เพื่อประโยชน์ให้แก่เด็กคนใด ซึ่งผู้ฝากเป็นผู้ปกครองเด็กนั้น

ฝากเงิน

ข้อ ๘ ห้ามไม่ให้ผู้ใดฝากเงินในนามของตนเองมากกว่าบัญชีหนึ่ง เว้นไว้แต่ผู้ปกครองจะฝากเงินเพื่อประโยชน์แก่เด็ก เพราะเหตุที่ปกครองเด็กนั้นจึงฝากได้ เมื่อผู้ปกครองฝากเงินเพื่อประโยชน์แก่เด็กให้ลงชื่อผู้ปกครองแต่ชื่อเด็กไม่ต้องลงชื่อ เช่น (ก) ผู้ปกครอง (ข) เด็ก ดังนี้เป็นตัวอย่าง แต่ห้ามไม่ให้รับฝากเงินในนามของบุคคลเขาชื่ออื่น นับแต่ต้องคน หรือ มากกว่าต้องคนรวมกัน

ข้อ ๙ การที่ผู้ปกครองได้ฝากเงินเพื่อประโยชน์แก่เด็กแล้วนั้น ไม่เป็นการห้ามเด็กผู้นั้นมีให้ฝากเงินในนามของตนเองอีก อนึ่งหญิงที่มีสามีก็อาจฝากเงินในนามของตนเองได้ ถ้าหากว่าเงินที่ฝากนั้นเป็นทรัพย์สินส่วนตัวหญิง หรือเป็นทรัพย์สินที่หญิงทำมาหาได้

ข้อ ๑๐ ในบัญชีหนึ่ง จะฝากเพื่อเรียกประเภทเดียวหรือฝากหักเดือนประเภทเดียวกันได้ หรือฝากเพื่อเรียกส่วนหนึ่งแต่ฝากหักเดือนส่วนหนึ่งก็ได้

ข้อ ๑๑ ในคราวหนึ่ง จะ ผ่ากได้ อย่าง ต่ำ ที่ สุด เพียง บาท หนึ่ง เศษ บาท ให้ ทบ ขัน ได้ ด้วย จำนวน หัว ๕ ตางค์ เสมอ ไป

จำกัด จำนวน เงิน ที่ ผ่าก

ข้อ ๑๒ จำนวน เงิน ผ่าก เมื่อ เรียก ให้ ผ่าก ได้ รวมทั้ง ดอก เบี้ย เพียง หัว ร้อย บาท

โดย อาการ อย่าง เดียว กัน จำนวน เงิน ผ่าก หก เดือน รวมทั้ง ดอก เบี้ย ไม่ ให้ เกิน กว่า ๕๐๐ บาท

ตัวอย่าง เช่น ผู้ ผ่าก คน หนึ่ง มี เงิน คง เหลือ อยู่ ๔๗๑ บาท ๕๓ สตางค์ รวมทั้ง ดอก เบี้ย ด้วย แล้ว ตั้ง น้ เมื่อ ถือ จำนวน ๕๐๐ บาท เป็น พิกัด อย่าง สูง แล้ว จะ ผ่าก ได้ อีก ๒๘ บาท ๔๗ สตางค์ แต่ เมื่อ จำนวน เงิน ผ่าก ให้ น้ ได้ ด้วย จำนวน ๕ สตางค์ (ดู ข้อ ๑๑) เช่น น้ จะ ผ่าก เงิน กว่า ๒๘ บาท ๔๕ สตางค์ ไม่ ได้

การ ถอน เงิน

ข้อ ๑๓ ผู้ ผ่าก ขาด ถอน เงิน ของ คน ได้ อากิล ๓ ครั้ง คำ ว่า “ อากิล ” ให้ พึง เข้า ใจ ว่า กำหนด เวลา ตั้ง แต่ วัน จันทร์ ถึง วัน เสาร์

ข้อ ๑๔ เด็ก ขาด ถอน เงิน ได้ เฉพาะ เงิน ที่ ตน นำ ผ่าก ส่วน เงิน ที่ ผู้ ปกครอง ผ่าก เพื่อ ประโยชน์ แก่ เด็ก เด็ก จะ ถอน มิ ได้ เลย ให้ ถอน ได้ เฉพาะ ผู้ ปกครอง ที่ นำ ผ่าก

ข้อ ๑๕ ในคราวหนึ่ง จะถอนเงินฝากได้ ๒ ครั้ง ค่าที่ผู้ฝากเงิน
เศษบาทให้ทบขึ้นได้โดยจำนวนห้าข้างศรัณยอมไป เว้นไว้แต่ในการ
รับบัญชีเด็กฝากจึงให้ถอนเงินทั้งหมดที่คงมีอยู่

ข้อ ๑๖ หญิงจะถอนเงินซึ่งฝากในชื่อของคนก็ได้ ถึงแม่หญิง
นั้นจะได้แต่งงานเมื่อมีเงินฝากอยู่แล้วก็ได้
วิธีฝากเงิน

ข้อ ๑๗ ผู้ใดประสงค์จะฝากเงิน ควรไปทำด้วยตนเอง หรือมี
จดหมายไปถึงสถานที่ว่าการแห่งหนึ่งแห่งใด ดังกล่าวในข้อ ๔ นอกข้อ
การหาเลี้ยงชีพ แลค่าบดที่อยู่ ถ้าจะฝากเพื่อประโยชน์แก่เด็ก
ก็ให้บอกชื่อเด็ก ชาย ค่าบดที่อยู่ของเด็ก แลเหตุที่เป็นผู้ปกครอง
เด็กนั้นด้วย เมื่อแต่งตั้งชื่อเหล่านี้แล้ว จะได้รับสำเนากฎข้อบังคับ
นั้นฉบับหนึ่ง

ข้อ ๑๘ ผู้ซึ่งประสงค์จะฝากเงิน ต้องทำคำรับรองดังนี้

“ข้าพเจ้าขอรับรองโดยหนังสือนี้ว่า ข้าพเจ้าได้ รับ กฎข้อบังคับ
ของคลัง ออกมตินี้เข้าใจตลอดแล้ว แลยอมถือเป็นอันดี คำว่า ข้าพเจ้า
แจ้รับรองต่อไปว่า ข้าพเจ้ามิได้ มีบัญชีฝากเงิน เพื่อประโยชน์ ข้าพเจ้า
ในคลัง ออกมตินี้แห่งอื่น”

ข้อ ๑๙ เมื่อได้ตั้งชื่อในคำรับรองแล้วยื่นต่อสถานที่ว่าการ เพื่อ
ประสงค์จะให้รับฝากเงิน นั้นแล้ว ผู้ฝากเงิน อาจถอนเงินได้ ที่เคย
ถ้าผู้ฝากประสงค์จะฝากเงิน นั้นทั้งหมด หรือถอนได้ ส่วนหนึ่งในประเทศ

พ.ศ. ๒๕๕๖

ฝาก หักเดกัน แล้ว ผู้ฝาก จะ คง สิ่ง ทรัพย์สิน คำ ขอ ตาม ความ ประสงค์

ที่ ว่า นี้ ถ้า ผู้ฝาก ไป แสดง ความ ประสงค์ ด้วย ตน เอง แล้ว ควร ครอบ
คำ ขอ ลง ใน แบบ ที่ มี ไว้

สัมต คุ ฌาณ ชี

ข้อ ๒๖ เมื่อ ผู้ฝาก ใ นำ เงิน ฝาก แล้ว จะ ใ รับ สัมต คุ ฌาณ ชี เต็ม หง
ดง ชี ผู้ ฝาก (แต่ ถ้า ฝาก เพื่อ ประโยชน์ แก่ เด็ก ก็ จะ ใ ดง ชี เด็ก ใ
ด้วย) ชี ใ ถา ณ ที่ ที่ ใ ฝาก เงิน แล จำนวน เงิน ฝาก ๆ ต ๆ ราย กว
ฝาก หรือ ถอน ราย หง ๆ ใน สัมต คุ ฌาณ ชี นั้น ใ เจำ นำ ที่ ดง ชี ย อ ก ำ บ
ใ ใ ใ ก ราย ใน การ ที่ ผู้ ฝาก จะ รับ สัมต คุ ฌาณ ชี ใ นั้น ผู้ ฝาก จะ ต้อง ดง
นาม รับ สัมต คุ ฌาณ ชี ใ เจำ พนักงาน ใ เป็น สำ คัญ แต่ จะ ต้อง ใ ใ ใ
ตาย เช่น ชี ของ ตน ใ แก่ เจำ พนักงาน ด้วย ถ้า ผู้ ฝาก มา ขอ ฝาก ด้วย
ตนเอง เจำ พนักงาน จะ ใ ดง ตาย เช่น ชี เป็น ใ ใ อย่าง ใน สัมต คุ ฌาณ ชี มี ใ
ถ้า ผู้ ฝาก มี ใ มา เอง ก็ จะ ครัง ดง ใ ใ อย่าง ตาย เช่น ชี ใน กระดาษ แผ่น
หง ดง ใ ใ ให้ เจำ พนักงาน ใ บัด ใ ใ ใ ใน สัมต คุ ฌาณ ชี ที่ ว่า นี้

คำอธิบาย เมื่อ ผู้ฝาก คน หง ใ ฝาก เงิน เพื่อ ประโยชน์ ตน เอง แล
ประโยชน์ ใ แก่ เด็ก ใน ใ ถา ณ ที่ หง เดียว กัน ใ ให้ ผู้ ฝาก ถี สัมต คุ
ฌาณ ชี ต้อง เต็ม ต่าง กัน

ข้อ ๒๗ จำนวน เงิน ฝาก หรือ ถอน จะ ต้อง ลง ใ ใน สัมต คุ ฌาณ ชี
ทุก ๆ ราย ถ้า จำนวน เงิน ฝาก หรือ ถอน ราย ใ ไม่ ปรากฎ ใน สัมต
คุ ฌาณ ชี มี นาม เจำ พนักงาน ก ำ บ แล ใ ใ ใ ใ จะ ไม่ รับ ผิด ชอบ ใน

จำนวนเงินนั้น ด้วยเหตุนี้ผู้ฝากควร ระมัดระวัง เก็บสมุดคู่มือบัญชีของตนไว้ให้มั่นคง แต่ควรจตรวจรายการในสมุดคู่มือบัญชีให้แน่ว่าเงินการ ถูกต้อง

ข้อ ๒๒ ในครั้งแรกที่ได้อายัดสมุดคู่มือบัญชีให้แก่ผู้ฝากก็ดี หรือเมื่อสมุดเล่มก่อนได้ใช้เต็มแล้วถึงกับเจ้าพนักงานแล้วก็ดี เดิมหนึ่งๆต่อไปจะไม่เรียกราคาค่าสมุด แต่ถ้าสมุดคู่มือบัญชีที่จ่ายให้ไปนั้นหายหรือเสีย ให้เจ้าพนักงานเรียกค่าสมุดใหม่เล่มละบาทหนึ่ง

การฝากเงินเมื่อเปิดบัญชีแล้ว

ข้อ ๒๓ เมื่อได้เปิดบัญชีฝากเงินไว้แล้ว ต่อไปผู้ฝากจะฝากอีกสักกี่คราวๆ ละเท่าใด ถ้ายอดเงินนั้นไม่เกินจำนวนเงินต้นซึ่งตามที่ตั้งไว้เป็นกำหนดในข้อ ๑๒ ก็ฝากได้ แล้วแต่ความประสงค์ ข้อจำแนกที่ผู้ฝากจะต้องปฏิบัติในข้อนี้ ก็คือให้ผู้ฝากนำเงินมาพร้อม กับสมุดคู่มือบัญชี เมื่อเจ้าพนักงานได้ตั้งรายการเงินคงเหลือ แลจำนวนที่รับรองรายการนั้นแล้วจะได้คืนสมุดคู่มือบัญชีให้ไป เว้นแต่ผู้ฝากมีความประสงค์จะฝากหักเดือน ก็ให้ทำคำสั่งแสดงความประสงค์เช่นนั้นส่งไปยังเจ้าพนักงาน พร้อมกับเงินส่งกล่าวในข้อ ๑๙

วิธีถอนเงิน

ข้อ ๒๔ เมื่อผู้ฝากประสงค์จะถอนส่วนเงินในจำนวนที่ฝากในประเทศฝากหักเดือน จะต้องแจ้งความประสงค์ไปยังสถานที่ที่ตนได้ฝากเงินไว้ตามแบบฟอร์มซึ่งจะขอได้จากเจ้าพนักงาน เมื่อยื่นคำขอเช่นนั้นแล้ว

เจ้าพนักงาน จะ แจง ให้ ทราบ เป็น ตาม ลักษณะ อักษร ว่า วันที่ จะ ถึง

กำหนด จ่าย กำหนด ที่ วัน คือ หก เดือน นับตั้งแต่วันที่ เจ้าพนักงาน ได้รับ คำ

บอก ต้อง นำ ถอน เงิน เป็น กำหนด ถ้า ถึง วัน กำหนด ผู้ฝากไม่ ถอน เงิน ไป

เจ้าพนักงาน จะ โอน เงิน ที่ ขอ ถอน นั้น ไป ลง บัญชี ไว้ ใน ประเภท ฝาก เลือ เรีย ก

ข้อ ๒๕ เมื่อ ผู้ฝาก ประสงค์ จะ ถอน เงิน ฝาก เลือ เรีย ก หรือ จะ ถอน

เมื่อ ถึง วัน กำหนด ถอน ที่ แจง ไว้ กติ ผู้ฝาก จะ ต้อง นำ สำ มุ ต คู บัญชี ไป

ด้วย ตน เอง หรือ ส่ง ไป กับ ผู้ แทน ยัง ตี ถาน ที่ ว่า การ ที่ ตน มี บัญชี อยู่

การ ที่ ส่ง สำ มุ ต คู บัญชี มา ขอ ถอน จะ ต้อง ทำ คำ ขอ กำ กับ ไป เป็น ตาม ลักษณะ

อักษร ตาม พ้อม ที่ ดัง ไว้ เป็น แบบ ดัง ข้อ ผู้ฝาก ด้วย ตน เอง . บอก

จำนวน เงิน คง เหลือ ของ ตน แต่ จำนวน ที่ ประสงค์ จะ ถอน ถ้า ผู้ฝาก

ดัง สำ มุ ต คู บัญชี แต่ คำ ขอ ถอน มา กับ ผู้ แทน ผู้ฝาก จะ ต้อง บอก ข้อ

ผู้แทน แต่ ให้ ผู้ แทน ดัง ข้อ ใน แบบ คำ ขอ นั้น ด้วย แล้ว จึง ดัง ให้ ไป

ข้อ ๒๖ ถ้า ผู้ฝาก ไม่ สามารถ เขียน หนังสือ ได้ จะ ต้อง มา ขอ ถอน ด้วย

ตนเอง แต่ ลง สำ คัญ แกง ไต ใน คำ ขอ ไว้ เป็น สำ คัญ ถ้า หาก ว่า ผู้

ฝาก อาน หนังสือ ไม่ เป็น แล พน ว ได้ ย ที่ จะ มา ได้ ด้วย ตน เอง จะ ลง สำ คัญ

แกง ไต ใน แบบ คำ ขอ ต่อ หน้า พยาน ซึ่ง มี ผู้ นับ หน้า ถี ตา ต้อง คน แต่ ให้

พยาน นั้น ลง ข้อ กำ กับ ไว้ ด้วย กติ ถ้า เจา นำ ที่ เห็น เป็น ที่ พอใจ ว่า

คำ ขอ นั้น เป็น คำ ขอ ที่ บริ สุ ทธิ์ แต่ ผู้ฝาก ไม่ สามารถ จะ มา ได้ จริง ก็ ให้

จ่าย เงิน ให้ แก่ ผู้ นับ หน้า สำ มุ ต คู บัญชี แต่ คำ ขอ นั้น มา ขึ้น

ข้อ ๒๗ บุคคลซึ่งจะรับเงินไป (จะเป็นผู้ฝาก ถัดหรือผู้แทน
 กิต) จะต้องเซ็นชื่อว่าได้รับเงินในด้านหลังแบบคำขอต่อหน้าเจ้า
 พนักงานผู้จ่าย ถ้าผู้รับเงินไม่สามารถเขียนหนังสือได้ ก็ให้ทำแกงไต
 ไข่เป็นสำคัญต่อหน้าพยานคนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนมีผู้นับหน้าถือตาคุ้น
 เคยกับผู้รับเงิน แต่เป็นคนรู้จักกับเจ้าพนักงานบางคนในสถานที่
 จ่ายเงินนั้น

ข้อ ๒๘ ถ้าผู้ฝากจะถอนเงินที่ตนฝากเพื่อประโยชน์แก่เด็ก
 จะต้องทำคำรับรองในใบถอนโดยมีข้อความดังนี้

“ข้าพเจ้ารับรองว่าจำนวนเงินที่ขอถอนนี้สำหรับค่าใช้จ่ายของ
 เด็ก”

ข้อ ๒๙ ถ้าผู้ฝากมรณภาพหรือต้องเหตุด้วยประการใด ๆ ก็
 แต่มีผู้ยื่นขอถอนเงินของผู้ฝากนั้นไว้ ให้เจ้าหน้าที่รายงานขอคำสั่ง
 อธิบดีกรมพระคลังมหาสมบัติ ดูข้อ ๔๕. ๔๖ แต่ ๔๗. โดยอาการ
 เช่นเดียวกัน เมื่อเด็กผู้ฝากมีอายุครบยี่สิบปีแล้วขอบิดาบุญ
 ของตนตามความในข้อ ๔๐ ก็ต้องให้อธิบดีกรมพระคลังมหาสมบัติ
 มีคำสั่งทกราย

ข้อ ๓๐ เมื่อเจ้าพนักงานได้จ่ายเงินแล้ว ให้ตั้งรายการในสมุด
 บัญชี แต่หักยอดเงินคงเหลือเช่นเดียวกับรับฝาก แต่ให้เจ้าหน้าที่
 ตั้งชื่อกำกับไว้ด้วย แล้วจึงส่งสมุดบัญชีให้ผู้ฝากหรือผู้แทนคนไป

ตอกเบย

ข้อ ๓๑ ตอกเบยในเงินฝากเพื่อเรียกหนี้ ให้คิดร้อยละสองต่อปี แต่เงินฝากหกเดือนให้คิดร้อยละสามต่อปี เงินตอกเบยที่วันจะคิดให้เดือนละครั้ง ในยอดเงินคงเหลือรายวันที่มีจำนวนค่าที่สูงสุดในระหว่างเดือนหนึ่ง ๆ เศษบาทในจำนวนเงินคงเหลือนั้นไม่ให้คิดตอกเบย

คำอธิบาย ถ้าจำนวนเงินคงเหลือตามความในข้อ ๓๒, ๔๘, ๕๑ และ ๕๒ เกินกว่ายอดเงินคงเหลือที่วางไว้ในข้อ ๑๒ นั้นแล้ว ให้พึงเข้าใจว่าจะคิดตอกเบยให้ตามยอดเงินคงเหลือที่วางไว้ในข้อ ๑๒

ข้อ ๓๒ เงินตอกเบยที่คิดได้ตั้งแต่วันนี้ ให้ส่งรับในสมุดคู่บัญชีเฉพาะบัตรครั้ง เมื่อถึงวันที่หนึ่ง เมษายน แล้ว ผู้ฝากควรรับยื่นสมุดคู่บัญชีให้เจ้าพนักงานลงเงินตอกเบย ถ้ามีหนี้ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานหักหรือบวกยอดเงินคงเหลือในสมุดคู่บัญชี จนกว่าจะได้ส่งเงินตอกเบยแล้ว

ข้อ ๓๓ เงินตอกเบยของผู้ฝากที่มรณภาพ ให้เป็นอันระงับตั้งแต่วันที่หนึ่ง ของเดือนที่ใดซึ่งชาวให้ผู้รับมรดกทราบตามความในข้อ ๔๕

ข้อ ๓๔ เมื่ออธิบดีกรมพระคลังมหาสมบัติมีคำสั่งให้ปิดบัญชีเมื่อใด ตอกเบยในบัญชีนั้นเป็นอันระงับตั้งแต่วันที่หนึ่ง ของเดือนที่ออกคำสั่ง

ข้อ ๓๕ การคิดตอกเบยในบัญชีที่เปิดไว้เพื่อประโยชน์แก่เด็ก ให้เป็นอันระงับตั้งแต่วันที่หนึ่งซึ่งเด็กนั้น มีอายุครบแปดปี

12/10/2566

ย้าย สถานที่ฝากเงิน

ข้อ ๓๖ เมื่อ พัน กำหนดตามเดิมน นับตั้งแต่วันที่โอน บัญชี ครังแรก หรือวันที่ได้ โอน บัญชี คราว หลัง เป็น ต้น มา ก็ดี ผู้ฝาก ประสงค์จะ โอน บัญชี ของ คนไปยัง สถานที่ ที่หนึ่ง ที่ใด ซึ่ง กำหนดไว้ ใน ข้อ ๔ ก็ดี โดยมี ให้เสีย ค่า ขรรชนิยม อย่าง หนึ่ง อย่างใด เลย ในการ โอน เช่นนี้ ผู้ฝาก จะ ต้อง ยื่น คำ ขอ เป็นลาย ตักษณ อักษร ตาม แบบ ที่ ตั้งไว้ แต่ส่ง มา พร้อม กับ สำเนา สำเนา บัญชี เมื่อ เจ้าพนักงาน ได้รับ คำ ขอนั้น แล้ว ให้ คน สำเนา สำเนา บัญชี แก่ ผู้ฝาก อธิบดี กรม พระคลัง มหาสาร พัดจะ เป็นผู้ สั่ง ให้ โอน แต่ผู้ฝาก ควร ไปใน สถานที่ ที่ ทำการ ใหม่ ที่ คน จะ มี บัญชี นั้น โดยเร็ว เพื่อ จะได้ ตั้ง ชื่อไว้ เป็น ตัว อย่าง ตาม ความใน ข้อ ๒๖ และ นำ สำเนา สำเนา บัญชี ของ คนไป ด้วย

คำชี้แจง บัญชีใด ที่มีคำสั่งให้ ปิด แล้ว โอน คือ ไป อีกไม่ได้

เลิกฝาก

ข้อ ๓๗ เงิน คง เหลือ ใน ประเภท ฝาก เมื่อ เรียก นั้น ผู้ฝาก จะ ถอน คืน ทั้ง หมด เวลา หนึ่ง เวลาใด ก็ได้ ไม่ จำเป็น ต้อง รอ จนครบ อาทิตย์ นับตั้งแต่วันที่ ถอน เงิน คราว หลัง ตั้ง กำหนดไว้ ใน ข้อ ๑๓ แต่ ถ้า จำนวน เงิน ทั้ง หมด หรือ ส่วน ใด ส่วน หนึ่ง อยู่ใน ประเภท ฝาก หลั เดิมนั้น แล้ว จะ เลิก ถอน ไม่ได้ จนกว่า จะ ถึง กำหนด แต่ ถ้า หาก มี เงิน ส่วน หนึ่ง อยู่ใน ประเภท ฝาก เมื่อ เรียก เงิน ส่วน ที่ ว่า นี้ ให้ ถอน ได้ ตาม ขรรชนา

^{๑๒/10/2566} ข้อ ๓๘ ถ้า ผู้ฝาก ประสงค์ จะ เลิก ถอน เงิน ฝาก ก็ ต้อง ประพาศ

ตามที่ว่ามาใน ข้อ ๒๔ ถึง ข้อ ๒๖ ส่วนเงิน ดอกเบี้ย นั้น ให้เจ้าพนักงาน
คิดให้เพียง วัน เดือน เดือน ที่ แล่น มา ตั้งใน สิ้นทุก ปี บัญชี แต่ หักยอดปี
บัญชี เดียว แล้ว จ่ายเงิน ให้ผู้ฝาก ตาม ข้อ บังคับ ข้อ ๒๗ ถึง ข้อ ๓๐
แต่ ยึด สิ้นทุก ปี บัญชี นั้น ไว้ ใน คตง ออมสิน

ข้อ ๓๑ เมื่อ เจ้านาย ที่ได้ รับ คำ สั่ง อธิบัต กรรม พระ คตง มหา สัมมต ให้
ปิด บัญชี แล้ว ให้แจ้ง ความ ไปยัง ผู้ ฝาก ขอให้ ตั้ง สิ้นทุก ปี บัญชี แล้ว รับ
เงิน คง เหลือ คืน ไป ตั้ง แต่ วัน แจ้ง ความ ไปยัง ผู้ ฝาก ตั้ง วัน ห้าม ไม่ ให้
เจ้าพนักงาน รับ ฝาก เงิน อีก ต่อ ไป

ข้อ ๔๐ เงิน ฝาก เพื่อ ประโยชน์ แก่ เด็ก แดง คง มี อยู่ใน เวลา ที่ เด็ก
นั้น ชาย ครบ ยี่สิบ ปี ตั้ง นี้ เด็ก ผู้ เดียว มี อานาจ ถอน เงิน นั้น ได้ ๓๑
แต่ ถ้า ใน เวลา เด็ก ชาย ครบ เป็น ผู้ ใหญ่ เด็ก นั้น ยื่น นอก พระ ราช
อาณาเขต แล้ว ผู้ ปกครอง แ่ตง เบน ที่ พ้อใจ อธิบัต กรรม พระ คตง มหา สัมมต
ว่า ถาวร ถอน ไว้ จน กว่า เด็ก จะ ถัด มา ใน สยาม จะ เกิด ความ ขาก ชน
ได้ แล้ว อธิบัต กรรม พระ คตง มหา สัมมต จะ อนุญาต ให้ ผู้ ปกครอง ถอน เงิน
ไปได้ แต่ ให้ ผู้ ปกครอง ทำ ทาม บน ให้ ไว้ ต่อ กรรม พระ คตง มหา สัมมต
รับ รอง การ เสีย หาย ซึ่ง อาจ เกิด ขน ใน ภาย ภาย

เปิด บัญชี ใหม่

ข้อ ๔๑ ผู้ ใด เด็ก ถอน เงิน ของ ตน ไป ยัง ไม่ พ้น สิบ เดือน จะ ตั้ง
ต้น ฝาก ใหม่ ไม่ได้ และ ถ้า เป็น เรื่อง ที่ เจ้าพนักงาน ตั้ง ให้ เด็ก ถอน จะ ฝาก
ไม่ได้ คก นก จาก คติ เต กรรม พระ คตง มหา สัมมต อนุญาต ให้ ฝาก

12/10/2566

ทอด ทัง บัญชี

ข้อ ๔๒ บัญชีใดที่ไม่มีกิจการจะพึงกระทำภายในเวลาอันเป็น
กำหนด ค่อยไปนั้น ให้นับว่าเป็น บัญชีที่ผู้ฝากทอด ทัง เป็น อันขาด ชาย
ที่จะฝาก หรือถอนได้ อีก เว้นไว้แต่ อธิบดี กรม พระคลัง มหา สัมบัติ จะ
อนุญาต

กำหนด เวลา ทอด ทัง

ถ้าเงิน คง เหลือ ใน บัญชี มี ไม่เกิน สิบ บาท ตาม บัญชี เป็น พัน กำหนด

ถ้าเงิน คง เหลือ มีเกิน สิบ บาท แต่ ไม่สูง กว่า ร้อย บาท หก ปี เป็น พัน

กำหนด

ถ้าเงิน คง เหลือ มีเกิน กว่า ร้อย บาท เก้า ปี เป็น พัน กำหนด

คำอธิบาย คำว่า “กิจการจะพึงกระทำ” ในข้อนี้ ไม่ได้หมาย

ความเฉพาะ การ ฝากเงิน แล ถอนเงิน แต่ให้ พึง เข้าใจ ตลอด ถึง การ
ส่ง สิ้นสุด คู่ บัญชี มา บวก เงิน ตอก เบี้ย ด้วย

ข้อ ๔๓ ในเวลาหนึ่ง เวลาใด ภายใน กำหนด สิบ ปี นับแต่วัน

มีกิจที่ได้กระทำ ครั้ง หลัง ตาม ความใน ข้อ ๔๒ นั้น ผู้ฝาก อาจ ขอให้
เปิด บัญชี ที่ ทอด ทัง เพื่อ ฝาก หรือ ถอน เงิน ได้ ค่อย ไป ตาม เดิม เมื่อได้
รับ คำสั่ง อธิบดี กรม พระคลัง มหา สัมบัติ และ เมื่อ เปิด บัญชี ได้ อีก แล้ว
ให้ คิด ตอก เบี้ย ที่ เกิด ขึ้น ใน ระหว่าง ทอด ทัง ทบ กับ ต้น เงิน

บัญชี สิ้น ชาย

12/10/2566

ข้อ ๔๔ ใน กำหนด สิบ ปี ถ้า มี ได้ มี กิจ อัน จะ พึง กระทำ ตาม

ความในข้อ ๔๒ นั้นแล้ว เงินคงเหลือในบัญชีเช่นนี้ให้ตกแก่รัฐบาล
ในวันใดแต่เดิเนาบัตรกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะสั่งเป็นอย่างอื่น

การรับมรดกและการตั้งผู้ปกครอง

ข้อ ๔๕ ถ้าผู้ฝากมีเงินฝากเพื่อประโยชน์ตนเอง มรดกภาพลงก็ดี
หรือเด็กซึ่งผู้ปกครองได้ฝากเงินไว้ มรดกภาพลงก็ดี ถ้าผู้ฝากเห็น
เป็นที่พอใจ อธิบดีกรมพระคลังมหาสมบัติ ว่าผู้ใดมีอำนาจที่จะรับ
มรดกผู้มรดกภาพ ก็ให้อธิบดีสั่งจ่ายเงินคงเหลือของผู้มรดกภาพให้
ผู้รับมรดกรับไป ในเรื่องเช่นนี้ให้เจ้าหน้าที่แจ้งความแก่ผู้รับมรดก
ให้มีอำนาจเบิกเงินไป

ข้อ ๔๖ ถ้าผู้ฝากมีเงินฝากเพื่อประโยชน์ตนเอง ต้องด้วยความ
วิกลจริตก็ดี หรือไม่สามารถจัดภาระธุระของตนเองก็ดี ถ้าความ
อันวิกลจริตหรือไม่สามารถนั้น ผู้ปกครองเห็นเป็นที่พอใจ อธิบดีกรมพระ
คลังมหาสมบัติแล้ว อธิบดีจะสั่งให้จ่ายเงินในบัญชีของผู้ฝากนั้นให้แก่
ผู้ใดผู้หนึ่งที่เหมาะสมรับไปเป็นครั้งเป็นคราวก็ได้ แต่ค่ารับเงินของ
บุคคลที่ อธิบดี กรมพระคลังมหาสมบัติสั่งจ่ายได้บรรเทาไว้แล้ว ให้ถือ
ว่าคลังยอมคืนพ้นจากความรับผิดชอบในเงินที่จ่ายไป

ข้อ ๔๗ ถ้าผู้ปกครองเด็กมรดกภาพก็ดี หรือต้องด้วยความวิกล
จริตก็ดี หรือไม่สามารถจัดภาระธุระของตนเองก็ดี หรือปรากฏว่า
มีความผิดโทษอาญาตามกฎหมายลักษณะอาญา ยกเสียแต่ความผิด
ส่วนละหุโทษก็ดี อธิบดีกรมพระคลังมหาสมบัติจะให้อำนาจแก่ผู้ใด

ที่เห็นสมควร ให้ทำการแทนผู้ปกครองเดิมต่อไปก็ได้ หรือขอขบวนพระคัมภีร์ มหา คัมภีร์ จะขอให้ศาลที่มีอำนาจในท้องถิ่นใด ส่วนแต่งตั้งผู้ปกครองใหม่ก็ได้

ข้อ ทรพย คัมภีร์ ที่รัฐบาลเป็นประกัน

ข้อ ๔๘ ผู้ใดมีเงินฝากอยู่จะขอซื้อ ทรพย คัมภีร์ ที่รัฐบาลเป็นประกัน ก็ให้ซื้อได้เพียงราคาสามพันบาทเป็นอย่างมาก เงินที่ซื้อนั้นจะให้จ่ายในเงินคงเหลือของตนก็ได้ (เว้นไว้แต่เงินฝากนั้นอยู่ในประเภทฝากทดเดือน ต้องรอจนถึงกำหนดถอน) หรือจะนำเงินมาซื้อโดยเฉพาะไม่ให้เกิดแก่การเบิกถอนเงินฝากก็ได้ เงินที่นำมาเฉพาะซื้อเช่นนี้ให้ตั้งในสมุดคู่บัญชีเป็นเงินฝากเผื่อเรียก (ใบพดงก่อนจนกว่าจะจัดหาซื้อ ทรพย คัมภีร์ ให้ได้) แม้จะกระทำให้ยอดเงินในบัญชีสูงเสียขีดที่จำกัดได้ตามความในข้อ ๑๒ ก็ตาม

ทรพย คัมภีร์ ที่จำหน่ายเป็นใบก็มีราคาฉบับละยี่สิบปอนด์ (ประมาณสองร้อยเจ็ดสิบบาท) อย่างหนึ่ง และฉบับละร้อยปอนด์ (ประมาณพันสามร้อยห้าสิบบาท) อีกอย่างหนึ่ง มีตอกเบयरอยละดีครึ่งคืบ

ข้อ ๔๙ การซื้อ ทรพย คัมภีร์ ที่รัฐบาลเป็นประกันนั้น ต้องทำคำขอเป็นลายลักษณ์อักษรตามแบบที่กำหนดไว้ แลตั้งไปยังสถานที่ที่ตนมีเงินฝากอยู่พร้อม กับสมุดคู่บัญชี ในการซื้อนั้นถ้าประสงค์จะแสวงหาประโยชน์ให้แก่เด็ก ก็ต้องกล่าวความประสงค์มาในแบบคำขอให้ชัดเจน แลในการซื้อนั้นถ้าจะให้จ่ายเงินล่วงหน้าส่วนหนึ่ง

หรือทั้งหมัดในบัญชีที่ฝากไว้เพื่อประโยชน์แก่เด็กนั้นแล้ว จะต้อง
ประพฤติตามความในข้อ ๒๔

ข้อ ๕๐ เมื่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจัดหาทรัพย์สินสมบัติที่
มานี้ได้แล้ว ผู้ฝากจะได้รับหนังสือสำคัญ ของ อธิบดีกรมพระคลังมหา
สมบัติเป็นคู่มือฉบับหนึ่ง โดยทางสถานที่ที่ตนมีเงินฝากอยู่แสดง
เดชะหมายแห่งใบกู้ราคาที่เราได้แต่ราคาจริงที่จัดหามาได้ ส่วน
ใบกู้นั้นให้อธิบดีกรมพระคลังมหาสมบัติเก็บไว้ในที่มั่นคงสำหรับผู้ฝาก
จำนวนเงินที่จัดหามาได้นั้นให้ลงในสมุดคู่มือบัญชีเป็นเงินถอนแล้ว
คืนสมุดคู่มือบัญชีให้ผู้ฝากรับไป

ดอกเบี้ยอันเกิดแก่ทรัพย์สินสมบัติที่รัฐบาลเป็นประกัน

ข้อ ๕๑ จำนวนเงินดอกเบี้ยซึ่งจะพึงได้จากใบกู้ที่ผู้ฝากเป็นเจ้าของ
ของนั้นเท่าใด ให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความไปให้ผู้ฝากทราบ
หกเดือนต่อครั้ง แต่จำนวนเงินดอกเบี้ยนั้นให้ลงในสมุดคู่มือบัญชี
ในประเภทฝากเพื่อเรียกในคราวนำที่นำสมุดมาขึ้น

ชายทรัพย์สินสมบัติที่รัฐบาลเป็นประกัน

ข้อ ๕๒ ผู้ฝากซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินสมบัติที่ซื้อไว้เพื่อประโยชน์
ตนเองก็ดี หรือที่ผู้ปกครองซื้อให้แก่เด็กก็ดี จะชายทรัพย์สินสมบัติ
นั้นเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ โดยทำคำขอเป็นลายอักษรตาม
แบบที่ต้นตอสถานที่ ๆ ตนมีเงินฝากอยู่ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

จะจัด การ ขาย ให้ และ เมื่อ ขาย ได้ แล้ว อธิบดี กรม พระคลัง มหาสมบัติ
 จะ แจง ความ ให้ ผู้ฝาก ทราบ เพื่อ จะ ได้นำ หนังสือ สำคัญ ที่ ถัด ไป ตาม
 ความ ใน ข้อ ๕๐ มา ยื่น พร้อม กับ สมุด คู่มือ ซึ่ง ให้ ดัง จำนวน เงิน
 ... .. แต่ ค่า ตีย ค่า เงิน เงิน
 ยอด ของ เงิน กำหนด ใน ข้อ ๑๑ เงิน ที่ เกิด นั้น จะ ไม่ คิด ดอก เบี้ย ให้
 ผู้ฝาก จะ ต้อง ถอน คืน ไป

คำอธิบาย ทพย สมบัติ ที่ ผู้ปกครอง ซื้อ ให้ แก่ เด็ก เมื่อ ให้ ขาย จะ
 ต้อง มี คำ รับ รอง แจง ไป ใน คำ ขอ ว่า เงิน ที่ ขาย ได้ นั้น ต้อง การ ใช้ เพื่อ
 ประโยชน์ แก่ เด็ก ผู้ นั้น

การ จับ ฆตกร ตั้ง ไซค์ คน เงิน กู้

ข้อ ๕๓ เงิน กู้ ของ รัฐบาล จะ ต้อง ตั้ง ไซค์ ด้วย วิธี จับ ฆตกร ใบ กู้
 บาง ฉบับ ถูก ฆตกร ถอน เงิน คืน ทุก ๆ ปี ถ้า ใบ กู้ ฉบับ ใด ซึ่ง ผู้ฝาก เป็น
 เจ้า ของ ต้อง ฆตกร ดัง ว่า มา นี้ อธิบดี กรม พระคลัง มหาสมบัติ จะ แจง
 ความ ให้ ทราบ แล จัด หา ใบ กู้ ที่มี ราคา เท่า กัน เปลี่ยน ถือ ให้ เป็น เจ้า ของ
 ต่อ ไป ส่วน หนังสือ สำคัญ สำหรับ ใบ กู้ ซึ่ง ผู้ฝาก ถัด ไป ตาม ความ ใน
 ข้อ ๕๐ นั้น ผู้ฝาก จะ ต้อง ตั้ง คืน อธิบดี กรม พระคลัง มหาสมบัติ เพื่อ จะ
 ได้ เปลี่ยน หนังสือ สำคัญ ใหม่ ให้ ถัด ต่อ ไป

ประกาศ มา แต่ วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลง พระนาม) กิติยากร วรวิทักษ์

เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ตามความในข้อ ๔ แห่งกฎข้อบังคับคลัง ออมสิน ว่าด้วยสถานที่
 ที่ที่ จะรับฝากเงิน บัดนี้ เป็นคราวแรกที่เริ่มจัดการตั้งคลัง ออมสิน
 กระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้จัดเป็นที่ทำการที่ กรมพระคลังมหาสมบัติ
 แล้ว ตำบลหนึ่ง เมื่อจะขยายการไป ทำหน้าที่ตำบลอื่นตามที่กำหนดไว้ใน
 กฎข้อบังคับที่ว่ามาข้างบนนี้ ได้เห็นดี จะประกาศให้ทราบต่อไป
 เพราะฉะนั้น ผู้ใด มีกิจอันพึงกระทำกับคลัง ออมสิน ขอให้ไป
 พบกับเจ้าพนักงานที่ กรมพระคลังมหาสมบัติ ตั้งแต่วันประกาศนี้
 เป็นต้นไป

ประกาศมาแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๖
 (ตง พระนาม) กิตติยากรวรดิษณ์
 เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศ

พระราชทาน นาม กรมทหารรักษาวัง

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า กรมทหารรักษาวัง
 ซึ่งได้ทรงพระราชดำริห์จัดขึ้น ตั้งแจ้ง อยู่ใน ประกาศ ลง วันที่ ๒
 พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ นั้น บัดนี้โปรดเกล้าฯ พระราชทาน

12/10/2566

นามว่า “กรมทหารรักษาวัง ของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว”
ตั้งแต่วันที่ ๒๕

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

ประกาศสงกรานต์

พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

พระยาโหราธิบดี รับ พระบรมราชโองการ ให้ประกาศไว้แก่ชน
ทั้งหลาย บรรดาซึ่ง นับถือ พระ พุทธศาสนา และ ชรรมนิยมวันคืน
เดือนปีอย่างเช่นใช้ ในสยามทราบทั่วกันว่า ใน พระศักราช ๒๕๕๖
รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๒ ปี ชลบุรีจุศกนี้ โดยทาง ดุริยคติกาต เป็น
ปรกติ สรทิน ส่วน จันทรคติกาต เป็น ปรกติมาศวาร

ในปีนั้น อาทิตยที่ ๑๓ เมษายน เป็น วัน มหาสงกรานต์ พระ
อาทิตย์ จะ ยก ขึ้น สุริยเมษ แต่ เกี้ยวมาตั้ง ตั้งแต่ วันที่ ๑๒ เมษายน
เวลา ๑๑ ทุ่ม กับ ๑๒ นาที วันจันทร์ที่ ๑๔ เป็น วันเนา วัน
อังคารที่ ๑๕ เมษายน เป็น วันเถลิงศกขึ้นจุศศักราชใหม่ เป็น ๑๒๗๕
เวลาเช้า ๒ โมง กับ ๕๖ นาที ๒๔ วินาที

เพราะ ฉะนั้น ในปีนี้ การ ซึ่ง จะ ทำบุญ แด่ต้น นักษัตรฤกษ์ นั้น เป็น ๓ วัน
คือ กำหนด ตั้ง ตั้งแต่ วัน อาทิตยที่ ๑๓ วันจันทร์ที่ ๑๔ วัน อังคาร
ที่ ๑๕ เดือน เมษายน

12/10/2566

อนึ่ง ฤกษ์ณ ซึ่ง จะจดหมาย วันคืน เดือน ปี โดยทาง ดุริยคติกาต นั้น ให้ใช้ดังนี้ คือ ตั้งแต่ วันอังคารที่ ๑ เดือน เมษายน ให้จดหมาย ลงชื่อ ปีใน ที่ ทังปวง ว่า พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ไปกว่าจะ เปลี่ยน ปีใหม่เทอญ

ถ้าจะ นับเดือน ปีตามวิธี จันทรคติ อย่างเก่าให้ ใช้ดังนี้ คือ ตั้งแต่ วันอาทิตย์ที่ ๖ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็น วัน ตรงกับ ขึ้นค่ำ ๑ เดือน ๕ ปี ฤดู ไปจน ถึง วัน พุธที่ ๒๕ มีนาคม พระพุทธ ศักราช ๒๔๕๖ เป็นวัน ตรง กับ แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เป็น ฤดับ ปี ตาม จันทร คติกาต

อนึ่ง พระราชพิธี ประชุม ถือน้ำ พระ พิพัฒน์ สัตยานันต์ ตกใน วัน อังคารที่ ๗ เมษายน วัน หนึ่ง แต่ วัน เสาร์ที่ ๒๗ กันยายน วัน หนึ่ง

วัน ศุกร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม เป็น วัน พระราชพิธี จรดพระนังคัล

อนึ่ง วัน วิสาขบูชา ที่ นิยมใน คัมภีร์ พระอรุณกถา ว่า เป็นวัน ประสูติ ฤต ครีดู แต่ ปรีนิพพาน ของ สมเด็จ พระสัมมา สัมพุทธเจ้า นั้น ใน ปีนี้

นัก ชัดฤกษ์ วิสาขะบูรณมี ตกใน วัน อังคารที่ ๒๐ พฤษภาคม

วันศุกร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม เป็น วัน เข้า ปริม พรรษา

วันอาทิตย์ที่ ๑๗ สิงหาคม เป็น วัน เข้า ปัจฉิม พรรษา

วันจันทร์ที่ ๑๕ กันยายน มีจันทรปราศาศ ครั้ง หนึ่ง

อนึ่ง พระราชพิธี สวรรคต นั้น ตกใน วัน เสาร์ที่ ๒๗ แต่ วัน อาทิตย์

หน้า ๒๒

พ.ศ. ๒๕๕๖

ที่ ๒๘ แต่วันจันทร์ที่ ๒๙ กันยายน ใน ๓ ราชันให้การเป็น
เสร็จในวันอังคารที่ ๓๐ กันยายน

วันอังคารที่ ๑๔ ตุลาคม เป็นวันมหาปวารณา ที่เรียกว่าออกพรรษา
พระราชพิธีฉัตรมงคล คือ สัมโภช พระมหาเสวตฉัตร แต่วันประชุม
ถวายบังคมพระบรมรูปนั้น คงทำในวันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน

อนึ่ง เสด็จพระชนมพรรษาแด่ฉลองพระชนมพรรษานั้น เริ่มตั้งแต่
วันอังคารที่ ๓๐ แต่วันพุธที่ ๓๑ ธันวาคม แต่วันพฤหัสบดีที่ ๑
วันศุกร์ที่ ๒ มกราคม ใน ๔ วันนั้น

วันเสด็จพระชนมพรรษาสมเด็จพระบรมราชินี พระพันปีหลวง ทรง
ในวันศุกร์ที่ ๒ มกราคม

พระราชพิธีถวายบังคมพระบรมศพ เริ่มตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๒ มกราคม เป็นต้น
ไปจนถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๑ มกราคม ๑๐ ราชัน ให้การเป็นเสร็จ
ในวันจันทร์ที่ ๑๒ มกราคม

พระราชพิธีถวายบังคมพระบรมศพ เริ่มตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ ๑๑ มกราคม เป็นต้น
ไปจนถึงวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มกราคม ๕ ราชันตั้งให้การเป็น
เสร็จในวันศุกร์ที่ ๑๖ มกราคม

อนึ่ง วันมาฆบูชาจากตรงกลันนิบาต ซึ่งนิยมว่าเป็นวันประชุมพระสาวก
๑๒๕๐ พระองค์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์
แก่ภิกษุสงฆ์ที่ประชุมกัน กำหนดในวันอังคารที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ใน
วันนั้นเพื่อพรพหุมนจะได้กระทำพิธีเสด็จสวรรคต ณหอเทพสถาน

พ.ศ. ๒๔๕๖.

หน้า ๒๓

พระราชพิธีฉิมพียงจินที่ เริ่มตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๒๑ แต่วันอาทิตย์
ที่ ๒๒ วันจันทร์ที่ ๒๓ วันอังคารที่ ๒๔ มีนาคม ใน ๔ วันนี้ให้
การเป็นเสร็จในวันพุธที่ ๒๕ มีนาคม

หนึ่งวันเวลาพระอาทิตย์จะเปิดชนชั้นสุริยใหม่ ที่เรียกว่า สงคราม
เดือนนั้น แลพระอาทิตย์สถิตย์ราชสีสามวันตฤกั่มหาลัญญู

พระอาทิตย์จะยกชั้นสุริยเมษ วันเสาร์ที่ ๑๒ เมษายน พระพุทธ
ศักราช ๒๔๕๖ เวลา ๑๑ ทุ่มกับ ๑๒ นาที เป็นต้นไปจนถึง
วันอังคารที่ ๑๓ พฤษภาคม เวลา ๓ ยามกับ ๑๒ นาที

เดือน ๕ วันเสาร์ที่ ๒๖ เมษายน เป็นวันตฤกั่มหาลัญญู แล้วยก
ชั้นสุริยพลุชกไปจนถึงวันเสาร์ที่ ๑๔ มิถุนายน เวลาเที่ยง แล้วยก
๔๘ นาที

เดือน ๖ วันเสาร์ที่ ๑๐ พฤษภาคม แลวันศุกร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม
เป็นวันตฤกั่มหาลัญญู แล้วยกชั้นสุริยเมถุน ไปจนถึงวันอังคาร
ที่ ๑๕ กรกฎาคม เวลา ๑๐ ทุ่มกับ ๔๘ นาที

เดือน ๗ วันเสาร์ที่ ๗ มิถุนายน แลวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ มิถุนายน
เป็นวันตฤกั่มหาลัญญู แล้วยกชั้นสุริยกรกฎ ไปจนถึงวันเสาร์
ที่ ๑๖ สิงหาคม เวลาบ่าย ๔ โมงกับ ๔๘ นาที

เดือน ๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กรกฎาคม เป็นวันตฤกั่มหาลัญญู
แล้วยกชั้นสุริยสิงห์^{๖๖} ไปจนถึงวันอังคารที่ ๑๖ กันยายน เวลา
ย่ำค่ำ แล้วยกกับ ๒๔ นาที

เดือน ๙ วันพฤหัสบดีที่ ๗ สิงหาคม แต่วันอังคารที่ ๒๖ สิงหาคม เป็นวันตฤถิมหาสุญ แต่้วยกชั้นผู้ราชย์กันยไปจนถึงวันศุกร์ที่ ๑๗ ตุลาคม เวลาบ่าย ๖ นาฬิกา

เดือน ๑๐ วันอังคารที่ ๙ กันยายน แต่วันจันทร์ที่ ๒๒ กันยายน เป็นวันตฤถิมหาสุญ แต่้วยกชั้นผู้ราชย์สุดไปจนถึงวันเสาร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน เวลา ๑๐ ทุ่ม

เดือน ๑๑ วันอังคารที่ ๗ ตุลาคม แต่วันอาทิตย์ที่ ๒๖ ตุลาคม เป็นวันตฤถิมหาสุญ แต่้วยกชั้นผู้ราชย์พิจิกไปจนถึงวันจันทร์ที่ ๑๕ ธันวาคม เวลาบ่าย ๔ โมง

เดือน ๑๒ วันอาทิตย์ที่ ๙ พฤศจิกายน แต่วันเสาร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน เป็นวันตฤถิมหาสุญ แต่้วยกชั้นผู้ราชย์ชุนไปจนถึงวันอังคารที่ ๑๓ มกราคม เวลา ๒ ยาม

เดือน ๑ วันอาทิตย์ที่ ๗ ธันวาคม แต่วันอาทิตย์ที่ ๑๔ ธันวาคม เป็นวันตฤถิมหาสุญ แต่้วยกชั้นผู้ราชย์มังกรไปจนถึงวันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ เวลาเช้า ๓ โมง กับ ๓๖ นาที

เดือน ๒ วันอาทิตย์ที่ ๒๔ ธันวาคม แต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มกราคม เป็นวันตฤถิมหาสุญ แต่้วยกชั้นผู้ราชย์กุมภไปจนถึงวันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม เวลา ๑๐ ทุ่ม กับ ๒๔ นาที

เดือน ๓ วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ แต่วันศุกร์ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๒๕

เป็นวันตฤติมหาสุญ แต่ชกชั้นผู้ราชมีนเปนคัมไปจนถึงวันจันทร์
ที่ ๑๓ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เวลาเช้า ๕ โมง
กับ ๑๒ นาที

เดือน ๔ วันศุกร์ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ เป็นวันตฤติมหาสุญ
หนึ่งวัน รวมสงวนะ ซึ่งนิยมตามวิธีปักขคณนะนาเป็นวันที่จะรักษา
พระอุโบสถ แต่ประสมฟังกรรม ซึ่งชกเขยงกันกับวันพระตามปกติ
ในปีนั้น เบญจศกจุลศักราช ๑๒๗๕ นี้ คือ

วันอาทิตย์ชนค้ำ ๑ แต่วันจันทร์ชน ๙ ค้ำในเดือน ๕
วันจันทร์ชนค้ำ ๑ แต่วันอังคารชน ๙ ค้ำ และวันอังคารแรม
ค้ำ ๑ แต่วันพุธแรม ๙ ค้ำในเดือน ๖

วันพุธชนค้ำ ๑ แต่วันพฤหัสบดีชน ๙ ค้ำในเดือน ๗
วันพฤหัสบดีชนค้ำ ๑ แต่วันศุกร์ชน ๙ ค้ำ แต่วันศุกร์แรมค้ำ ๑
แต่วันเสาร์แรม ๙ ค้ำในเดือน ๘

วันเสาร์ชนค้ำ ๑ แต่วันอาทิตย์ชน ๙ ค้ำในเดือน ๙
วันอาทิตย์ชนค้ำ ๑ แต่วันจันทร์ชน ๙ ค้ำ แต่วันจันทร์แรมค้ำ ๑
แต่วันอังคารแรม ๙ ค้ำในเดือน ๑๐

วันอังคารชนค้ำ ๑ แต่วันพุธชน ๙ ค้ำ แต่วันพุธแรมค้ำ ๑
แต่วันพฤหัสบดีแรม/25๘6 ค้ำในเดือน ๑๑

วันพฤษภาคม ค่ำ ๑ แลวันพฤหัสบดี ขึ้น ๙ ค่ำ แลวัน พฤหัสบดี แรม ค่ำ ๑
แลวัน ศุกร์ แรม ๙ ค่ำ ในเดือน ๑๒

วันศุกร์ ขึ้น ค่ำ ๑ แลวันเสาร์ ขึ้น ๙ ค่ำ แลวันเสาร์ แรม
ค่ำ ๑ แลวัน อาทิตย์ แรม ๙ ค่ำ ในเดือน ๑

วันเสาร์ ขึ้น ค่ำ ๑ แลวัน อาทิตย์ ขึ้น ๙ ค่ำ แลวันอาทิตย์ แรม ค่ำ ๑
แลวันจันทร์ แรม ๙ ค่ำ ในเดือน ๒

วันจันทร์ ขึ้น ค่ำ ๑ แลวัน อังคาร ขึ้น ๙ ค่ำ แลวัน อังคาร แรม ค่ำ ๑
แลวัน พุธ แรม ๙ ค่ำ ในเดือน ๓

วัน อังคาร ขึ้น ค่ำ ๑ แลวัน พุธ ขึ้น ๙ ค่ำ แลวัน พุธ แรม ค่ำ ๑
แลวัน พฤหัสบดี แรม ๙ ค่ำ ในเดือน ๔

รวมวัน ขรรฆวดวง ๔๒ วัน ดังนี้ นอกจาก ๔๒ วัน นี้ ก็คง
ต้อง กับ วัน พระ ตาม ปกติ

อนึ่ง ใน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ นี้ วันศุกร์ เป็นวัน สงกรานต์
วันศุกร์ เป็นวัน อธิษต์ วันพฤหัสบดี เป็นวัน อุกาสน์
วันอาทิตย์ เป็นวัน โลกาวินาศ

ประกาศตั้งรองเสนาบดีเลปลัดทูตของ

กระทรวงมหาดไทย

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นอเลสาฯ ว่า ตั้งว่า พระยามหาอำมาตยา
ธิบดี ได้รับราชการใน ตำแหน่ง ปลัดทูตของ กระทรวงมหาดไทย มาช้านาน

12/10/2566

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๒๗

กระทำราชการใน ตำแหน่ง เวียงร้อย ตลอดมา ดมควร จะ ทรงพระกรุณา เสด็จ
ตำแหน่ง ให้ สูง ขึ้น จึง โปรดเกล้า ฯ ดำรัสสั่ง ให้ เสด็จ พระยามหาอำมาตยา
ธิบดี ปลัด ทูลฉลอง เปน รอง เลื่อนมาดี กระทรวงมหาดไทย แต่ให้ พระยา
กัณฑ์แห่งสงคราม ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลนครราชสีมา รับราชการใน
ตำแหน่ง ปลัด ทูลฉลอง กระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่

พระบรมราชโองการ ดำรัสสั่ง วันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๘๘๔ ใน รัชกาล บัดยบนี้

ประกาศตั้งสมุหเทศาภิบาล

ด้วย มหาอำมาตย์โท พระยารัษฎานุประดิษฐ์ สมุหเทศาภิบาล มณฑล
ภูเก็ต ถึง อนุมัติกรรม ตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาล มณฑลภูเก็ต ว่า อยู่
ตำแหน่ง หนึ่ง แต่ด้วย ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ มหาอำมาตย์ตรี
พระยากัณฑ์แห่งสงคราม สมุหเทศาภิบาล มณฑลนครราชสีมา เข้ามารับ
ราชการใน ตำแหน่ง ปลัด ทูลฉลอง กระทรวงมหาดไทย ตำแหน่ง สมุหเทศา
ภิบาล มณฑลนครราชสีมา ว่า อีก มณฑล หนึ่ง จึง ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้ นายพลตรี พระยาพิไชยสงคราม ราชองครักษ์ พิเศษ
เป้น สมุหเทศาภิบาล ตำแหน่ง ราชการ มณฑลภูเก็ต แต่ให้ นายพลตรี
พระยาพหลพลพยุหเสนา ราชองครักษ์ พิเศษ เป้น สมุหเทศาภิบาล ตำแหน่ง
ราชการ มณฑล นครราชสีมา รับราชการ ณ องค์พระเดช พระคุณสืบไป

ประกาศ นานวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๘๘๕ ใน รัชกาล บัดยบนี้

ประกาศ

เลื่อน แด่ตั้ง ตำแหน่ง เลื่อนบดี้ กระทบวง วัง

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ๑ ตั้งให้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง สรรพสิทธิ์ประดิ่งดี เลื่อนบดี้ กระทบวง วัง เป็นเลื่อนบดี้ที่ไปศึกษา ราชการใน พระ องค์ ทรง มีหน้าที่ เป็น ผู้รับ พระ บรมราชโองการ ใน พนงก อับคณัมภ์ บำรุง พระ ราชวงษา นุวงศ์ กับตั้งให้ตั้ง ทรง มีหน้าที่ เป็น ผู้กำกับ ดูแลราชการใน กระทบวง วัง ที่ต่อไป ด้วย

ให้ พระยา อุนวิทย์ ราชมณฑลเขี้ยว สันหพระราชมณฑลเขี้ยว เป็น เลื่อนบดี้ กระทบวงวัง ตั้ง แต่ บดี้ นี้ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็น วันที่ ๘๘๗ ในรัชกาล บัดยบนี้

ประกาศ

แก้กฎ เลื่อน บดี้ ที่ ๑ / ๑๓๐ / ๐๐๒๒๐

ว่า ด้วย อภิราชเงิน เตือน

ที่ ๑ / ๒๔๕๖ / ๐๐๔๕๕

แผนก บายูชเงิน

เลื่อน บดี้ กระทบวง ทหาร เรือ รับ พระ บรมราชโองการ เห็นชอบเกล้าฯ ๑ ดำรัสตั้ง ว่า ตาม ที่ได้ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้าฯ ๑ พระราชทาน พระ บรมราชานุมัติ ให้ กระทบวง ทหาร เรือ ครากฎ ที่ ๑ / ๑๓๐ / ๐๐๒๒๐ กำหนด

อัคราเงิน เดือน ดำหรับผู้ที่รับราชการ ทหาร เรือไฉ่ชั้นหนึ่ง แดง นน บดิน
 ชวงพระราชดำริที่ว่า อัคราเงินเดือน นายเรือตรีชั้น ๓ ข. ซึ่งมี
 จำนวนเดือนละ ๖๐ บาทนั้น เมื่อตกมาถึง สัมมิท กาศ ขณะนั้นซึ่ง
 เครื่องอุปโภคบริโภคมีราคาทวีขึ้น เป็นอันมาก เป็น การ ยากลำบาก
 ที่ นายทหาร ชั้น นจระ จึงจ่ายใน เงินนี้ ให้เป็นไปในทางที่สมควร
 แก่ การ รักษาเกียรติยศได้ ควรได้รับ พระ มหาคกรุณาเลื่อน อัคราเงิน
 เดือน ชั้น น ขน เป็น ๘๐ บาท จึงมี พระบรมราชโองการ ดำรัสสั่ง
 ให้กระทรวง ทหาร เรือ ดำริห์ ระเบียบ การ ชน อัคราเงิน เดือน ต่อเนื่อง จาก
 ไปชั้น หลงเกล้า ๆ ถวาย โดยวิธีอื่น อาจที่จะ จัดได้ โดยไม่ต้อง ชน
 งบประมาณ รายจ่าย ประจำปี แต่บัด นี้ ความ ลำบาก ของ กระทรวง ทหาร
 เรือได้รับ พระ ราชทาน พระ บรม ราชานุมัติ แลแล้ว ตั้ง จะกล่าว ต่อไป

๑. เมื่อได้เพิ่มเงิน เดือน อัครา นายเรือตรีชั้น ๓ ข. ชน นน แดง
 ก็ควร ให้ ชน อัคราชั้น ที่ สูงกว่านั้น ชนไปโดยลำดับ แต่ อัครา ข. นี้
 ให้ตรง ถิ่น กับ อัคราเงิน เดือน นายทหาร บก ซึ่งได้ทรง พระกรุณาโปรด
 เกล้า ๆ ให้ ชนแล้ว ตระเหตุดอน เดียว ถิ่น นน เพื่อให้คง เป็น ระเบียบ
 อันเดียวกัน ดังได้ เคยเป็น มาแล้ว แต่ก่อน

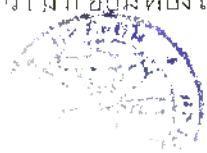
๒. ส่วน อัคราประเภท ก. นั้น เป็น เงิน สูงกว่า อัครา ข.
 อยู่แล้ว เพื่อ เป็น บำเหน็จ ความเหนื่อยยาก แล ความ รับผิดชอบ ชนสูง
 แก่ นายทหาร จำพวก ที่ ประจำ นำที่ การเรือ แดง นาย ช่าง กล ซึ่ง ประจำ นำที่
 การ กัดจักร ฝ้าย เรือชุด ฝ้าย โรง งาน การ จักร แม้อัคราเงิน เดือน

นายเอ็ดเวิร์ด ชัน ๓ ก. ก็มีเงินเป็นจำนวน ๑๑๐ บาท ซึ่งยังคงสูงกว่าอัตรา ร. ต. ชัน ๓ ข. ตามที่ชันใหม่ นั้น อยู่อีก ๓๐ บาท ซึ่งคงเป็นเบี้ยบำเหน็จต่าง กับเงินเดือนประเภท ข. อยู่ ทั้งเป็นเงินที่ควร จะ พอกกับการ จ้างจ่ายโดยควร แก่ เอ็ดเวิร์ด เพราะฉะนั้น อัตรา ร. ต. ชัน ๓ ก. ควรให้คงไว้ก่อนได้

๓. ส่วน อัตรา ก. ชันอื่น ๆ เห็นอัน คือ ตั้งแต่ ร. ต. ชัน ๓ ก. ชันไปจนถึง น. ท. ชัน ๒ ก. นั้น เมื่อเทียบกับ อัตรา ข. ซึ่งคงชันใหม่โดย ชัน ตรง กับอัตรา ก. ก็ยังคงสูงกว่าอัตรา ข. อยู่เป็นจำนวน มากบ้าง น้อยบ้าง แม้จะคงไว้ โดย อัตราเดิม ก็ยังคงได้ผลเป็นบำเหน็จต่าง กับ ข. อยู่ ควรให้คงไว้ก่อน เพื่อไม่ให้หนักรายจ่ายของแผ่นดินเกินกว่าสมควรไป แต่ อัตรา นาย นาวาโท ชัน ๑ ก. ซึ่ง จะ ตกมาเท่ากับ น. ท. ชัน ๑ ข. ตามอัตราใหม่ นั้น ให้เพิ่มชัน อีก เดือน ละ ๒๐ บาท รวมทั้งเก่าเป็นเดือนละ ๔๓๐ บาท เพื่อให้คง สูงกว่าอัตรา ข. อยู่

๔. ส่วน อัตรา ก. ตั้งแต่ นาย นาวาเอก ชัน ๓๕ ชันไปนั้น คงต่ำกว่าอัตรา ข. โดย ชัน ตรง กัน ตาม ระเบียบใหม่ ควร ต้อง เปลี่ยนอัตรา ก. ให้สูง ชันไป อีกโดยลำดับ แต่ นายทหาร เรือใน อัตรา ข. ซึ่ง จะ มี ชัย แต่ ชัน เงิน เดือน เป็น นาย นาวาเอก หรือ นาย พล นั้น เมื่อราชการ ดำเนิน ต่อไป ในอนาคต จะ มี ตำแหน่ง ที่ ดี แต่ ถ้าหากว่ามี ก็ ย่อม ต้อง เป็น ตำแหน่ง สูง มี หน้าที่ คง รับผิดชอบ ใน ราชการ

เงินซึ่งตั้ง ถ้าจะเทียบกันก็ไม่ต่ำกว่ามูลค่าของทรัพย์สินชอบในการเรือ
ไปได้ เพราะฉะนั้น ตั้งแต่ นายนาวาเอกชั้น ๓ ขึ้นไปควรให้อัตรา ก.
แล ข. เป็นเรือเงินอันเดียวกัน โดยจำนวน อัตราก. ข. ตามระเบียบ
ใหม่นี้

๕ เงินเดือนเพิ่มพิเศษ ตามความในหมวดที่ ๓ แห่งกฎเสนาบดี
ที่ ๑/๐๐๐๒๐ นั้น เมื่อได้เปลี่ยนอัตราตามระเบียบใหม่นี้แล้ว เงิน
เดือน อัตราก. นายนาวาเอกชั้นไป ก็จัดว่าเป็นเรือเงินที่งามอยู่แล้ว
ควรให้คงมีเงินเดือนเพิ่มพิเศษได้แต่เพียงชั้น นายนาวาโทลงไป โดย
อัตราเดือนละ ๑๐๐ บาทไม่เลือกว่าชั้นใด แต่ถ้ามุ่งรับพระราช
ทานเงินเดือนเพิ่มพิเศษนี้ ได้เดือนชั้นรับเงินเดือนในอัตรานายนาวา
เอกเมื่อใด เป็นอันหมดเขตที่ จะได้รับพระราชทานเงินเดือนเพิ่ม
พิเศษเพียงนั้น คงได้รับพระราชทานแค่เงินเดือนตามอัตรา (น. ท.

๑ ก. ที่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษ ถ้าเลื่อนชั้นให้ข้ามไปรับ น. อ. ๓ ที่เดียว)
อนึ่ง ตามความในกฎเสนาบดีที่ ๑/๐๐๐๒๐ หมวดที่ ๓ ข้อ ๑๑ ซึ่ง
กำหนดให้นายทหาร ซึ่งรับราชการ ตำแหน่ง ชั้น หัว นำใน กระทรวง ทหาร
เรือได้รับพระราชทานเงินเดือนเพิ่มพิเศษนั้น บัดนี้เงินเดือนนายทหาร
ชั้นสูงที่จะเป็นหัวนำได้ โดยอัตราใหม่ ก็จะเป็นเรือเงินสูงชันมาก
แล้ว ควรให้คงเสีย

ข้าไครยเหตุทั้งปวงนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวง
ทหารเรือ แก่กฎเสนาบดีที่ ๑/๐๐๐๒๐ ตั้งต่อไปนี้

๑ ตารางเงินเดือนในหมวดที่ ๒ ข้อ ๓ แห่งกฎเสนาบดีนั้น
ให้เปลี่ยนเป็นดังนี้

อัตรา	ขั้นที่ ๑ เดือนละ		ขั้นที่ ๒ เดือนละ		ขั้นที่ ๓ เดือนละ	
	บาท		บาท		บาท	
นายพลเรือเอก	๒๘๐๐		๒๔๐๐		๒๐๐๐	
นายพลเรือโท	๑๖๐๐		๑๓๐๐		๑๑๐๐	
นายพลเรือตรี	๙๐๐		๘๐๐		๗๐๐	
นายนาวาเอก	๖๐๐		๕๕๐		๕๐๐	
	ก	ข	ก	ข	ก	ข
นายนาวาโท	๔๒๐	๔๐๐	๓๖๐	๓๔๐	๓๒๐	๓๐๐
นายนาวาตรี	๓๐๐	๒๖๐	๒๘๐	๒๒๐	๒๖๐	๑๙๐
นายเรือเอก	๑๙๐	๑๖๐	๑๘๐	๑๔๕	๑๗๐	๑๓๕
นายเรือโท	๑๕๐	๑๑๕	๑๔๐	๑๐๕	๑๓๐	๙๕
นายเรือตรี	๑๒๐	๙๐	๑๑๕	๘๕	๑๑๐	๘๐

๒ ความในหมวดที่ ๓ ข้อ ๑๐ ให้แก้ไขเป็นดังนี้ คือ “ข้อ ๑๐ นอกจากเงิน เดือน ตาม อัตราที่ กกล่าว แล้วใน ข้อ ๓ นั้น ให้มีเงิน เดือนเพิ่ม พิเศษ เป็น อัตราเดือน ละ ๑๐๐ บาท ได้แก่ นายทหาร บาง นาย ซึ่ง รับ พระราชทาน เงิน เดือน ดัง แต่ อัตรา นายนาวาโท ชั้น ๑ ลงไป
12/10/2566
เป็น บำเหน็จสำหรับ วุฒิพิเศษ โดยระเบียบที่ จะได้ กล่าวต่อไปใน ข้อ ๑๒”

พ.ศ. ๒๔๕๖.

หน้า ๓๓

๓ ความในหมวดที่ ๓ ข้อ ๑๑ ให้ยกเลิกตั้งบท

๔ ความในหมวดที่ ๓ ข้อ ๑๓ ให้ยกเลิกตั้งบท แล้วเปลี่ยน
เป็นดังนี้ “ข้อ ๑๓ นายทหารผู้ใดได้รับพระราชทานเงินเดือนเพิ่ม
พิเศษตามความในข้อ ๑๒ แห่งกฎนี้แล้ว ให้คงได้รับพระราชทาน
ไปจนกระทั่งได้เลื่อนชั้นเงินเดือน ไปรับพระราชทานในอัตรานาย นาวา
เอกเป็นที่สุด คือนั้นไปเป็นอันงดจ่ายเงินเพิ่มพิเศษ คงได้รับพระ
ราชทานแต่เงินเดือนตามอัตรา

๕ นอกจากนี้ให้คงตามเดิมทุกประการ

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เดือนเมษายน ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

คำสั่งว่าการกระทรวงทหารเรือ

วันที่ ๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) บริพัตร

นายพลเรือเอก เจ้านาบี

(เดิม ๓๐ วันที่ ๒๐ เมษายน หน้า ๒๔)

ประกาศจัดการป้องกันไข้กาฬโรค

เจ้านาบี กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า
ด้วยบัดนี้ปรากฏว่าไข้กาฬโรค อย่างร้ายแรงได้เกิดขึ้นในแขวงเมือง

ซึ่งตั้ง มีพระราชประสงค์ที่จะจัดการป้องกันมิให้โรคนี้ติดต่อกัน
มาในพระราชอาณาจักร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันดังนี้

ข้อ ๑ ให้จัดที่ทำการแห่งหนึ่ง ที่สมควรแห่งหนึ่ง ในอำเภอ
เมืองเชียงใหม่ แขวงเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นทางประชาชนเดินไปมาอยู่เดิม
สำหรับทำการด้านป้องกันโรคแต่เป็นที่ตรวจโรค

ข้อ ๒ บุคคลหนึ่งผู้ใดซึ่งมาจากเมืองเชียงใหม่ ในวันหรือภายใน
หนึ่งสัปดาห์ได้ประกาศนี้ ต้องแวะรอพักอยู่ที่ด้านป้องกันโรค ตรวจโรค
สัก ๕ วัน หรือจนกว่าเจ้าพนักงานจะอนุญาตให้เข้ามาในพระราช

อาณาจักรจึงเข้ามาได้

ข้อ ๓ เจ้าพนักงานป้องกันโรค ตรวจโรค มีอำนาจที่จะตรวจตรา
ค้นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะต้องเข้ามาในด้านป้องกันโรค แต่ตรวจบุคคล
ที่จะต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักรได้ทุก ๆ คน

ข้อ ๔ ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำความผิดต้องลงโทษ หรือช่วยกระทำ
ความผิดต้องลงโทษด้วยอาญา อย่างหนึ่งอย่างใดต่อประกาศนี้ ผู้นั้น
มีความผิด สถานหนึ่งปรับเป็นเงินไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือจำคุกไม่
เกิน ๖ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับด้วยทั้งต้องสถาน ๓

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๖
เป็นวันที่ ๘๙๙ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ตามความในข้อ ๔ แห่งกฎข้อบังคับคลัง ออกตั้ง พุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งได้ประกาศเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๖ ว่าด้วยสถานที่ที่จะรับฝากเงิน บัดนี้ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้จัดเบ็ดที่ทำการคลัง ออกตั้ง ที่กรมศุลกากร แลว อีกคำตาดหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

เพราะฉะนั้น ผู้ใด มีกิจอันพึงกระทำกับคลัง ออกตั้ง ขอให้ไปพบกับเจ้าพนักงาน ที่กรมศุลกากร ตั้งแต่วันที่ ประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) กิตติยากรวรดักษณ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เล่ม ๓๐ - วันที่ ๒๙ เมษายน หน้า ๒๑๙)

ประกาศกระทรวงนครบาล

แผนกป้องกันโรคภัยที่ ๑๖

ด้วยได้ทราบข่าวว่าในเมืองชวเกา เกิดมีโรคภัยติดต่อกันโต ซึ่งคือไข้กาฬโรค เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอประกาศตามข้อความในมาตรา ๑๖๒ แห่งพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำสยาม ร.ศ. ๑๒๔ ว่าเมืองชวเกาเป็นเมืองที่มีโรคภัยติดต่อกันได้

12/12/2566

(๑) ให้เรือทุกลำที่มาถึง น่านน้ำ สยาม จาก เมือง ชั่วเถา ใน วัน หรือ ภาย หลัง วันที่ ได้ ประกาศ นี้ และ จุด ที่ ตำน ตรวจ บ้อง กัน โคร ร้าย ณฑำบตเกาะพระ แต่ให้จุด อยู่ ณ ที่ นั้น จนกว่า จะ ได้ ควบคุม กำหนด ๑๐ วัน นับตั้ง แต่ วัน ออก จาก เมือง ชั่วเถา เจ้าพนักงาน จึง จะ อนุญาต ให้ เข้ มา หรือ จนกว่า เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ ได้ อนุญาต ให้ เข้ มา

(๒) เรือทุกลำที่มาถึง น่านน้ำ สยาม จาก เมือง ท่าอื่น ใน ประเทศ จีน หรือ จาก เมือง ฮองกง ให้คง และ ที่ ตำน ตรวจ บ้อง กัน โคร ร้าย ที่ เกาะพระ ให้ เจ้าพนักงาน ตรวจ เสีย ก่อน เมื่อ เจ้าพนักงาน แพทย์ อนุญาต จึง ให้ เข้ มา ได้ ตาม ประกาศ กระทรวง นครบาล ฉบับที่ ๕ ลง วันที่ ๒๙ เมษายน วันต้น โทศินทร ศก ๑๒๕ นั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ตงนาม) ยมราช

เสนาบดี กระทรวงนครบาล

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๔ พฤษภาคม หน้า ๓๒)

ประกาศ

ให้ข้าราชการพลเรือน

ใช้เครื่อง แต่ง ตัว ดีโมสร ได้ อีก อย่าง หนึ่ง

มี พระบรมราช โองการ ดำรัส ตั้ง เห็น อเกล้า เห็น อกระหม่อม ทรง พระ

กรุณา โปรดเกล้า โปรดกระหม่อม พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ขา

พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๓๗

ราชการพลเรือน ซึ่งใช้เครื่องแต่งตัวพลเรือนใต้ตามตำแหน่งยศนั้น ใช้
เครื่องสโมสรใต้ อีกอย่างหนึ่ง คือ

เสื้อชั้นนอก ผ้าวาวรูปสี่เหลี่ยมคอก คีตแถบมา อย่างเสื้อเครื่องยศชาว

เสื้อกัก เสื้อหนัง ฟอก

เสื้อเชิ้ต เสื้อขาว ผ้ามุกคอดำ

กางเกง ใช้กางเกง แถบทอง ครึ่ง ยศ

หมวก ใช้หมวก ทรง หม้อตาด ครึ่ง ยศ

รองเท้า หนังสาคูเกอของ หุ้ม ขอบเท้า

ให้ใช้เครื่อง สโมสร นี้ตาม กาลเวลาอันสมควรได้ทุกกระทรวง

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

เป็น วันที่ ๑๕๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เดิม ๓๐ วันที่ ๑๕ มิถุนายน หน้า ๓๓)

กฎกระทรวงยุติธรรม

กฎที่ ๒๓

ด้วยคดีที่ พระต้อง หาใน ทาง อาญา ถ้า ศาลตัดสิน ทำโทษ คดี ถึง

ที่สุด จะ บังคับการ ตาม คำตัดสิน ศาล ต้อง ขอ พระบรมราชานุญาต ตาม

กฎเดิมนาคีที่ ๒๔ ข้อ ๔ ย่อมเป็นการลำบาก เสียเวลา อยู่ ถ้า พระ

ผู้ที่จะ รับโทษยอมคืน ศาลสิ้น เปลี่ยน จาก เพศ สัมณะ แล้ว ศาล ก็ ทำ

โทษได้ โดยไม่ต้อง ขอ พระบรมราชานุญาต แต่คิด ชด อยู่ ด้วย พระไม่

ยอม ตะเพ็ค ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

พระเจ้านบรมวงษ์เธอ กรมพระยามหาสังฆปริณายก แด่ปกษาหาฎี
 ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

๑ พระที่มี ส้มณะศักดิ์ ขึ้นรับ พระราชทานสัญญาบัตร อันเทียบได้กับ
 ข้าราชการ ต้อง หาใน คดี อาญา แล้ว ขึ้นพิจารณา กดี ขึ้นเมื่อ จะ ทำโทษ
 ตาม คำพิพากษา เมื่อ คดี ถึง ที่ สิ้น กดี ศาล ต้อง ขอ พระบรมราชานุญาต ก่อน
 เมื่อ ได้รับ พระบรมราชานุญาต แล้ว จึง บังคับการ ตาม คำพิพากษา นั้นได้

๒ ถ้า พระไม่มี ส้มณะศักดิ์ คำ จาก ที่ กต่าง แล้ว ใน ข้อ ๑ การที่จะลง
 เขาตัว มาทำโทษ ตาม คำตัดสิน ให้เป็น ดังนี้ ก. คดี ในชั้น ศาลเมือง
 เจ้าคณะ เมือง เป็น ผู้ตั้ง ตั้ง ก. คดี ในชั้น ศาล อุตธรณ ขาหดวงพิเศษ
 เจ้าคณะ มณฑล เป็น ผู้ตั้ง ตั้ง ก. คดี ในชั้น ฎีกา ตั้งฆราช หรือใน เวลา
 ว่าง ตั้งฆราช ตั้งฆนายกใน เทร สมาคม เป็น ผู้ตั้ง ตั้ง

๓ เมื่อ ศาล จะ ทำโทษ พระ ซึ่ง ไม่มี ส้มณะศักดิ์ แล้ว ให้ มี รายงาน
 ๑๒/10/2566
 ตั้ง ส่วนวน ไปยัง เจ้าคณะเมือง เจ้าคณะมณฑล ตั้งฆราช หรือ ตั้งฆนายก

ใน เกร ส้มาคม เป็นผู้ตั้ง สึก พระเสี้ยก่อน แล้ว จึง ตงโทษ ตาม คำ คัดสิน
คือไป

๔ พระที่ คอง หา เช่น ว่านี้ คำนำที่ จะ เรียก พระให้ เรียก ว่า ส้ม
ให้ คัด ทัง หลาย ที่ ๕ อยู่ ใน กระทรวงยุติธรรม กระทำ ตาม กฎ นี้

กฎให้ ไว้ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) เจ้าพระยาอภัยราชา

เสนาบดี กระทรวงยุติธรรม

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๒ มิถุนายน หน้า ๓๕)

พระราชบัญญัติ มอฟิน แด โคกระอิน

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

พระบาท ส้มเด็จ พระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมงกุฎเกล้าเจ้า อยู่ หัว
ทรง พระราชปรารภ ถึง การ ใช้ มอฟิน แด โคกระอิน ใน ชน บาง จำพวก ยัง
อ่อน แก่ ความ รู้ว่า จะ มี คุณ มีโทษ ได้ อย่างไร อาจ หดง นิยม ใช้ พุ่ม เพื่อย
เหลือ อนาคต เพื่อ ความ เพลินใจ ชั่ว กาล ห้าง เปน อาทิ พาให้ ปราศจาก
ความ ผาสุก ใน ร่าง กาย ชั่ว กาลนาน ทั้ง นี้ ด้วย การ ช้อ ขาย ให้ บน มอฟิน
แด โคกระอิน ยัง ไม่ได้ กำหนด แล วง ระเบียบ ให้ อยู่ ใน ความ รักษา ของ
รัฐบาล เพื่อ มั่น ปรน ให้ โชติ เฉพาะ แต่ สิ่ง ซึ่ง เปน คุณ ประโยชน์ แก่ ชน
ทั่วไป จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ตรา พระราชบัญญัติ ไว้ โดย
บท มาตรา ดัง คือไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติกำหนดระเบียบการค้าชายมอฬีน แล
โคกระอิน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ สั้รยหำ สั้บหก ซึ่ง ตราไว้ นั้ให้เรียกว่ำ
“พระราชบัญญัติมอฬีน แลโคกระอิน พ.ศ. ๒๔๕๖”

แต่ให้ใช้พระราชบัญญัตินั้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พระ
พุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

บทวิเคราะห์หั้ศัพท์

มาตรา ๒ ในพระราชบัญญัตินั้ คำว่า “มอฬีน” นั้ให้ พังเข้า
ใจตลอดถึงมอฬีน แลเกิดอประกอบซึนจากมอฬีน แลที่ ละลายเป็น
น้ำแล้ว

“โคกระอิน” นั้ให้ พังเข้าใจตลอดถึงเกิดอประกอบซึนจากโคกระอิน
แลโคกระอินที่ ละลายเป็น น้ำแล้ว

พระราชบัญญัตินั้ให้ ใช้สำหรับมอฬีน แลโคกระอินที่ บริสุทธิ์ แลยาน้ำ
ยามืด แลของ ผัดม ซนิต อื่น ซึ่ง มีมอฬีน หรือโคกระอิน ผัดมด้วย เว้น
ไว้แต่ของ ผัดมจำพวกที่ กล่าวไว้ใน บัญชั้หมาย ค. แลบรรดาของ
ผัดม ซนิต อื่น ๆ ซึ่ง นั้ว่าเป็น ของที่ ไม่ให้ โทษแก่ผู้บริโภค ตามที่
เด่นาบตั้กระทรวงมหาดไทย แลเด่นาบตั้กระทรวงนครบาล จะได้เพิ่ม เดิม
ลงใน บัญชั้หมาย ค. แลประกาศโน้ หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาให้ทราบ
ต่อไป

ว่าด้วยใบอนุญาต

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันนี้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ห้ามมิให้ผู้ใด
ทำการค้าขาย มอฝิ่น หรือ โคเคอีน นอกจากบุคคลซึ่งรับหนังสือใบ
อนุญาต สำหรับให้ทำการค้าขาย เช่น นั้นได้

มาตรา ๔ การออกหนังสือใบอนุญาต สำหรับให้ทำการค้าขาย มอฝิ่น
แต่โคเคอีนใน มณฑลกรุงเทพฯ เป็น น้ำที่เสนาบดี กระทรวงนครบาล
ใน มณฑลอื่น เป็น น้ำที่เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕ หนังสือใบอนุญาต สำหรับให้ทำการค้าขาย มอฝิ่น แต่
โคเคอีน ฉบับหนึ่งให้ มีกำหนดใช้ได้ ไม่เกิน กว่าปีหนึ่ง

มาตรา ๖ หนังสือใบอนุญาตที่ว่ามานี้ ให้ใช้ได้เฉพาะบุคคล
ที่มีชื่อในหนังสือใบอนุญาต แต่ในสถานที่ ใดๆ แจงใบอนุญาตนั้น
จะเปลี่ยนที่ หรือโอนชื่อให้ผู้อื่นไปใช้ไม่ได้

ว่าด้วยการนำ มอฝิ่น แต่โคเคอีน เข้า มา จาก ต่างประเทศ

แต่ การค้าขาย มอฝิ่น แต่โคเคอีน

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดที่มีได้รับหนังสือใบอนุญาต สำหรับให้ทำ
การการค้าขาย มอฝิ่น แต่โคเคอีน นำ มอฝิ่น หรือโคเคอีน เข้า มา ใน พระราช
อาณาเขตร์ หรือมีของ อย่างใดใน สอง อย่าง นั้นไว้คราวหนึ่ง มีน้ำหนัก
เกินกว่า ๑ แกรม

มาตรา ๘ นอกจากที่จะได้รับ อนุญาตพิเศษ จากเสนาบดี กระทรวง
 นครบาล สำหรับ มณฑลกรุงเทพฯ หรือจากเสนาบดี กระทรวงมหาดไทย
 สำหรับ มณฑลอื่น ๆ ห้ามมิให้ผู้ใดรับ หนังสือใบ อนุญาต สำหรับให้คำ
 การค้าขาย มอฝิ่น แลโคกะอินชื้อ หรือนำ มอฝิ่น เข้ามาใน พระราชอาณาเขต
 ในปีหนึ่ง เป็นจำนวน น้ำหนักเกิน กว่าร้อย แปด สิบ แกรม แลชื้อ หรือ
 นำโคกะอิน เข้ามาใน พระราชอาณาเขต ในปีหนึ่ง เป็นจำนวน น้ำหนัก
 เกิน กว่าร้อย กรัม ในจำนวน น้ำหนัก ที่กำหนดไว้ นี้ ให้รวม
 ทั้ง ส่วน มอฝิ่น หรือโคกะอิน ที่ผสม อยู่ใน ยาน้ำ ยาเมต็ด หรือของผสม
 ชนิดอื่น ๆ ด้วย

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ใดผู้หนึ่ง นำ มอฝิ่น หรือโคกะอิน เข้ามาใน
 พระราชอาณาเขต โดยทางอื่น นอกจากทาง ท่าศุลกากร กรุงเทพฯ
 แลท่าศุลกากร เมืองภูเก็ต ส่วนท่าเรือใน หัวเมืองอื่น ถ้าจะ อนุญาตให้
 ทำได้ เป็นท่า สำหรับ นำ มอฝิ่น หรือโคกะอิน เข้ามาได้ เสนาบดี กระทรวง
 พระคลังมหาสมบัติ จะประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาให้ทราบต่อไป

มาตรา ๑๐ เมื่อได้ ยื่น ภาษีขึ้นค่าขาเข้า ในการที่จะขอรับ
 มอฝิ่น แลโคกะอิน ที่ นำเข้ามาใน พระราชอาณาเขต ตาม ระเบียบ ของ
 กรมศุลกากร แลเจ้าพนักงาน กรมศุลกากร ยอมรับ ภาษี นั้น เป็น ถูกต้อง
 แลเป็นที่พอใจ ของเจ้าพนักงานว่า มอฝิ่น แลโคกะอิน ที่ นำเข้ามา นั้น
 ได้ ปฏิบัติ ถูกต้อง ตาม พระราชบัญญัติ ทุก ประการ แลแล้ว ก็ให้ ออก หนังสือ

ใบอนุญาตให้ชน มอพื้น แดโคกะอิน ให้แก่ผู้นำเข้ามา หนังสือใบอนุญาต
 ชนิดนี้ ให้ผู้นำเข้ามาไว้เป็น คำนำจ สำหรับชน ของที่ได้นำเข้ามา
 ออกจากความรักษาของเจ้าพนักงาน กรมศุลกากร ไปยังที่ด่านกั้น ของ
 คน ตามซึ่งไตแจงใจ ในหนังสือใบอนุญาตนั้น ประการหนึ่ง แดให้ผู้นำ
 เข้ามาเก็บรักษาไว้สำหรับเป็น พยาน ว่าคน สัมภพ จะมี ของ เช่น นั้น
 ไว้ ในที่ด่านกั้น ของ คนโดยชอบด้วย กฎหมาย อีก ประการหนึ่ง

ว่าด้วย บัญชี

มาตรา ๑๑ ผู้ที่รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับให้ทำการค้าขาย
 มอพื้น หรือโคกะอิน ทุกคนต้องมีบัญชีตามแบบ ก. แด ข. ในท้าย
 พระราชบัญญัตินี้ เพื่อส่งรายการ บอกจำนวน มอพื้น หรือโคกะอิน ที่นำ
 เข้ามาจากต่างประเทศ หรือที่ซื้อไว้ แดบอกจำนวน ที่ขาย หรือจำหน่ายไป

มาตรา ๑๒ ภายใน ๘ วันจากวันสิ้นเดือนทุก ๆ เดือน ผู้ที่ได้
 รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับให้ทำการค้าขาย มอพื้น แดโคกะอิน ต้อง
 คัดสำเนาบัญชีสำหรับการในเดือนที่ล่วงมานั้นโดยถ่องแท้ แดส่งชื่อ
 ผู้รับหนังสือใบอนุญาต มาเป็น คำคณูยื่น ต่ออธิบดี กรมศุลกากร เพื่อ
 เสนอ ยัง กระทรวง ซึ่งเปน เจ้าน้ำที่

ในเมืองกุกัด แดในเมืองอื่น ๆ ที่จะได้ประกาศว่าเป็น ทาง สำหรับ
 นำมอพื้น แดโคกะอิน เข้ามาใน พระราชอาณาเขตนี้ นั้น ให้ยื่น บัญชี
 ประจำเดือน เช่น นั้น^{๕๖๖} ต่อเจ้าพนักงาน ผู้ใหญ่ผู้รักษา ราชการ ศุลกากรใน
 ที่เมืองนั้น ๆ

เจ้าพนักงาน ที่ ว่า มา แลว นั้น มี อำนาจ ที่ จะ ตรวจ คน บ้าน เรือน ด้ รุ าน
 ที่ ท่าง ๆ ไม่ ว่า แห่ง ไต ซึ่ง เปน ที่ สังกั ด้ ย ว่า มี มอ ฟีน หรือ โคเคอ อิน ด้ ผลิต
 ต่อ พระราชบัญญัติ นี้ แต่ ถ้า ด้ รุ าน ที่ นั้น ๆ เปน ของ บุคคต ซึ่ง อยู่ ใน
 บังคับ ศาสต กง ด้ ต ต่าง ประเทศ คน นั้น เจ้าพนักงาน ผู้ ที่ จะ ตรวจ คน ต้อง ด้ รับ
 อนุญาต จาก กง ด้ ต ที่ เกี่ยว ของ ด้ ย ก่อน

ให้ เจ้าพนักงาน ที่ ว่า มา นี้ มี อำนาจ จับ แล ย ด้ ถือ เขา มอ ฟีน หรือ
 โคเคอ อิน อย่าง ไต ๆ ซึ่ง ผู้ ที่ เปน เจ้า ของ แล ด้ ต ต่อ เจ้าพนักงาน ไม่ ด้ ว่า
 คน ด้ ของ เหล่า นั้น มา โดย ชอบ ด้ ย กฎหมาย แต่ ให้ มี อำนาจ จับ ด้ ถือ
 ถือ เขา เครื่อง ยา ต่าง ๆ ที่ สังกั ด้ ย ว่า มี มอ ฟีน หรือ โคเคอ อิน เจือปน อยู่ ด้ ย
 แต่ สังกั ของ ที่ จับ ด้ ถือ ด้ ย ความ สังกั ด้ ย เช่น นี้ จะ ต้อง สังกั ด้ ย ให้ เจ้า ของ
 ภายใน กำหนด สิบ วัน เว้น แต่ จะ ปรากฏ ว่า มี มอ ฟีน หรือ โคเคอ อิน อัน ผลิต
 กฎหมาย เจือปน อยู่ ด้ ย

มาตรา ๑๕ อำนาจ เจ้าพนักงาน ที่ บรรยาย มา นี้ เมื่อ เปน การ จำ เปน
 จะ ใช้ ก้าว ด้ เข้า ตรวจ คน แล ย ด้ ถือ กั ใช้ ด้

มาตรา ๑๖ ถ้า มี ข้อ ทุม เถียง เกิด ขึ้น ด้ ย เรื่อง จำนวน ด้ ย ของ
 มอ ฟีน หรือ โคเคอ อิน ที่ มี อยู่ ใน เครื่อง ยา หรือ เครื่อง ผลิต ม อย่าง หนึ่ง อย่าง ไต
 กั ให้ กรรมกร ผู้ ชำ นานู ใน การ แยก ซากู ซึ่ง เปน ผู้ แทน รัฐ บาด นาย หนึ่ง
 กั กับ ผู้ แทน เจ้า ของ เหล่า นั้น นาย หนึ่ง เปน ผู้ ที่ ศัก ด้ ย ขอ ที่ ทุม เถียง
 กั ให้ เสด ชาติ ^{12/10/256๕} ถ้า แต่ กรรมกร ซึ่ง เปน ผู้ ชำ นานู ทั้ง ด้ ย นาย นี ไม่ คก

ตง เห็น พอง กัณ ก็ ให้กรรมการ เตือกตั้ง คนอื่น ก็คนาย หนึ่ง เป็น คน
 อดาง สำหรับ ชี ชาติ ถ้า แด การ เตือก หะ ผู้ ชี ชาติ ไม่ เบื่อ อัน ตก ตง กัณ
 ไต ไช้ ก้อง ให้ ะทรวง นครบาด หรือ ะทรวง มหาภ ไทย ดัด แ่
 เรือง จะ ตก อยู่ ใน นี้ ที่ ะทรวง ไต เตือก ตั้ง ผู้ ไต ผู้ หนึ่ง ซึ่ง เป็น ผู้ ชำ นาย
 ใน การ ผัด ม ยา แด วิชา แยก ชาติ อยู่ ใน ยุโรป หรือ อเมริกา หรือ ยัน

ว่าด้วยโทษานุโทษ

มาตรา ๑๗ ผู้ใด มี ได้รับ หนึ่ง ต้อ โใบอนุญาต สำหรับ ให้ ทำ การ ค้า ขาย
 มคพิน แด โคกระอิน ถ้า แด ผู้ นั้น มี มอพิน หรือ โคกระอิน ไว้ เป็น จำนวน ตั้ง
 แ่ แกรม หนึ่ง ตง มา แต่ ไม่ ต่า มารถ จะ แ่ ตง หัด ก ถาน ให้ เห็น ว่า ได้ มา
 จาก ผู้ ที่ ได้รับ หนึ่ง ต้อ โใบอนุญาต สำหรับ ทำ การ ค้า ขาย มอพิน แด โคกระอิน ไช้
 ทาน ว่า ผู้ นั้น มี ความ ผิด ต้อง ระวัง โทษานุโทษ เป็น ต่า ม ตูฐาน คือ
 ตูฐาน หนึ่ง ให้ ปรบ ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท ตูฐาน หนึ่ง ให้ จำ กัก ไม่ เกิน
 ต่า ม เตือน ตูฐาน หนึ่ง ให้ ตง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรบ เช่น ว่า มา แด ด้ วย กัณ

มาตรา ๑๘ ผู้ใด มี ได้รับ หนึ่ง ต้อ โใบ อนุญาต สำหรับ ให้ ทำ การ ค้า
 ขาย มอพิน แด โคกระอิน ถ้า แด ผู้ นั้น นำ เข้า มา หรือ พยายาม ที่ จะ นำ
 ของ เหล่า นั้น เข้า มา ใน พระราชอาณาเขตร์ กัณ หรือ ขาย มอพิน หรือ
 โคกระอิน หรือ มี มอพิน หรือ โคกระอิน ไว้ เป็น จำนวน เกิน กว่า แกรม หนึ่ง กัณ
 ทาน ว่า ผู้ นั้น มี ความ ผิด ต้อง ระวัง โทษานุโทษ เป็น ต่า ม ตูฐาน คือ
 ตูฐาน หนึ่ง ให้ ปรบ ไม่ เกิน กว่า ห้า พัน บาท หรือ ต่า ม เท่า ราคา มอพิน หรือ

โคกระอินที่เสียภาษีแล้ว ด้ฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน ด้ฐาน
หนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามา แล้วด้วยกัน

มาตรา ๑๙ ผู้ใดได้มอฝิ่น หรือโคกระอิน มาไว้จากผู้ที่มิได้รับ
หนังสือใบอนุญาตสำหรับทำการค้าขายของเหล่านั้น ท่านว่าผู้นั้นมี
ความผิด ต้องระวางโทษานุโทษเปนตามด้ฐาน คือ ด้ฐานหนึ่งให้
ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท ด้ฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสามเดือน
ด้ฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามา แล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๐ ผู้ใดเปนผู้ได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับทำการค้า
ขายมอฝิ่น แลโคกระอิน ถ้าแต่ผู้นั้น นำเข้า มา หรือพยายามที่จะนำ
มอฝิ่น หรือโคกระอินเข้ามาใน พระราชอาณาจักร โดยมิได้รับหนังสือ
อนุญาตถูกต้อง ตามระเบียบ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้อง ระวาง
โทษานุโทษเปนตามด้ฐาน คือ ด้ฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าห้าพันบาท
หรือสามเท่า ราคา มอฝิ่น หรือโคกระอินที่เสียภาษีแล้ว ด้ฐานหนึ่งให้
จำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน ด้ฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่น
ว่ามา แล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๑ ผู้ใดเปนผู้ได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับให้ทำการ
ค้าขายมอฝิ่น แลโคกระอิน ถ้าแต่ผู้นั้น มีมอฝิ่น หรือโคกระอิน ไว้เกินกว่า
จำนวนที่มีแจ้งอยู่ในใบอนุญาต ชนแลในบัญชี แม้แต่เพียงห้าแกรม
เปนอย่าง น้อยก็ตี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้อง ระวางโทษานุโทษเปน

ตามสัญญา คือ สัญญาหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท สัญญาหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสามเดือน สัญญาหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

ถ้าแต่ปรากฏว่า มอเฟิน หรือ โคเคอีน ที่มีอยู่นั้น เกินกว่าจำนวนที่มีแจ้งในหนังสือใบอนุญาต แต่ในใบอนุญาตถึงห้าสิบแกรม หรือกว่านั้นขึ้นไป ฉะนั้น ให้ลงโทษตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๐ ที่ว่ามาแล้ว

มาตรา ๒๒ ผู้ใดเป็นผู้ได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับทำการค้าขาย มอเฟิน แล โคเคอีน ถ้าแลผู้นั้น ละเว้นไม่ จด ข้อความที่ควรจดในใบอนุญาต หรือ รายงาน กัด หรือ จด ข้อความเท็จลงในใบอนุญาต แล รายงานยื่น ต่อเจ้าพนักงาน กัด ท่านว่า ผู้นั้น มีความผิด ต้อง ระวาง โทษานุโทษ เปน ตาม สัญญา คือ สัญญาหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าห้าพันบาท สัญญาหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน สัญญาหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๓ ผู้ใดเป็นผู้ได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับให้ทำการค้าขาย มอเฟิน แล โคเคอีน ถ้ามิได้ ยื่น ใบอนุญาต ประจำเดือน ตามกำหนด แล เจ้าพนักงาน ได้ ตักเตือน แล้ว ยังเพิกเฉย อยู่ ไม่ยื่น ใบอนุญาต นั้น ท่านว่า มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับไม่เกินกว่า ร้อยบาท

มาตรา ๒๓๕ ถ้าผู้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับทำการค้าขาย มอเฟิน แล โคเคอีน คนใด ต้อง คำ พิพากษา ให้ มีโทษ เพราะ ความผิด อย่าง หนึ่ง

อย่างไรก็ดี ต่อ พระราชบัญญัตินี้ ท่านจะให้เจ้าพนักงาน ผู้ออก หนังสือ
 ไป อนุญาต มี อำนาจ เรียก หนังสือไป อนุญาตคืน จาก ผู้นั้นได้
 อนึ่ง ถ้า ผู้รับ หนังสือไป อนุญาต สำหรับ ให้ ทำการ ค่า ขาย มอไฟ แต่
 โศกะอิน คนใด ไม่ จด บัญชี ให้ ถูก ต้อง ก็ ให้ เรียก ไป อนุญาตคืน จาก
 ผู้นั้นได้ เหมือนกัน

มาตรา ๒๕ ใน คดีฟ้อง ร้อง กัน เรื่อง มอไฟ หรือ โศกะอิน ที่ ถูก จับ
 ตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้ เป็น หน้า ที่ ของ จำเลย ที่ จะ พิสูจน์ ให้ เห็น จริง
 ว่า ตน ไม่ มีความผิด

มาตรา ๒๖ บรรดา มอไฟ หรือ โศกะอิน อย่างใด ๆ ถ้า ปรากฏ
 ว่า มี อยู่ใน ที่ใด เป็น การ ผิด ต่อ พระราชบัญญัตินี้ แล้ว ท่าน ให้ รับผิดชอบ
 ทั้งสิ้น ไม่ ว่า เป็น ของ ๆ ผู้ใด แต่ ไม่ ให้ ถือเอา เหตุ ที่มี คำ พิพากษา
 ว่า ผู้ใด กระทำ ความผิด หรือ ไม่ มีความผิด มา เกี่ยว ของ ใน การ ที่ จะ
 รับผิดชอบ นั้น ๆ

บท บัญญัติ เฉพาะ ภาค

มาตรา ๒๖๗ ตั้ง แล้ว วันที่ ได้ ออก ประกาศ ให้ ใช้ พระราชบัญญัตินี้
 ผู้ใด มี มอไฟ หรือ โศกะอิน หรือ มี ยาน้ำ ขาเมสส์ หรือ ของ ผสม ชนิด อื่น
 ที่ มี มอไฟ หรือ โศกะอิน เจือ อยู่ ด้วย รวม เป็น จำนวน น้ำหนัก มอไฟ
 หรือ โศกะอิน เกิน กว่า ห้า แกรม ภายใน เดือน หนึ่ง ถ้า ผู้นั้น อยู่ใน โฉนด พด

12/10/2566

กรุงเทพฯ ให้ทำจำชั่งเงินค่ากระทรวงนครบาล ถ้าอยู่ในมณฑลอื่น ให้ยื่นต่อข้าหลวงเทศาภิบาล ในมณฑลนั้นว่าตนมีสิ่งของเช่นนั้น อยู่เป็นจำนวนเท่านั้น แลค่าชั่งเงินให้ส่งทางอธิบดีศุภกากรสำหรับที่ จะได้นำเงินออกไป

ที่มณฑลภูเก็ทหรือมณฑลอื่น ๆ ซึ่งจะได้ประกาศให้มท่าเรือ สำหรับนำมอฝิ่นแลโคกระอินเข้ามาในพระราชอาณาเขตร์ได้นั้น ให้ส่ง ค่าชั่งเงินที่เข้ามาแล้วต่อเจ้าพนักงานผู้ใหญ่ผู้รักษาราชการศุภกากรใน ท่าเมืองนั้น

ถ้าผู้ที่มีมอฝิ่นหรือโคกระอินเช่นเข้ามาแล้ว มีความประสงค์จะทำการค้าขายมอฝิ่นหรือโคกระอินตามความในพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ยื่น เรื่องราวขอรับหนังสือใบอนุญาตสำหรับทำการค้าขายมอฝิ่นแลโคกระอิน มาพร้อมกับค่าชั่งเงินด้วย

มาตรา ๒๖ ถ้าเห็นสมควรออกหนังสือใบอนุญาตให้ตามเรื่องราว ที่ได้อรับขอมาแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบจำนวน มอฝิ่นหรือโคกระอินที่แจ้งว่ามีชุกยนั้น แล้วให้ส่งบัญชีของผู้ที่รับ หนังสือใบอนุญาตนั้นไว้ เห็นว่าหนังสือนี้เป็นของได้นำเข้ามาใน พระราชอาณาเขตร์ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๗ ถ้าบุคคลซึ่งมีมอฝิ่นหรือโคกระอินอยู่ไม่ทำเรื่องราว ขอรับหนังสือใบอนุญาตสำหรับทำการค้าขายมอฝิ่นแลโคกระอิน ตั้งว่า

12/10/2566

มาในมาตรา ๒๗ ก็ดี หรือได้ทำเรื่องราวมาขึ้นขอรับหนังสือใบ
 อนุญาตแล้ว แต่เจ้าพนักงานตั้งยกเรื่องราวแต่ไม่ยอมออกหนังสือ
 ใบอนุญาตให้ก็ดี ให้นำมอฬีนหรือโคกระอินที่มีอยู่นั้นไปมอบไว้
 กับกระทรวงนครบาล หรือข้าหลวงเทศาภิบาล แต่ให้จำหน่ายได้เฉพาะ
 ต่อผู้ที่มีใบอนุญาตสำหรับให้ทำการค้าขายดังของเหล่านั้น แต่ต้อง
 ให้เจ้าพนักงานที่รับมอบดังของนั้นรู้เห็น แต่ตั้งให้แก่ผู้ซื้อต่อไป

บท บังคับการ

มาตรา ๓๐ ให้ได้นามตีกระทรวงนครบาล เจ้านามตีกระทรวง
 มหาดไทย แลเจ้านามตีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เปนเจ้าหน้าที่รักษา
 แลบังคับบัญชาให้การ เสนอไปตามพระราชบัญญัตินี้ จึงทุกประการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เปนวันที่ ๙๔๗ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๙ มิถุนายน หน้า ๓๗)

จ่านักหอสมุด

แบบ ก.

สรุปบัญชีจำนวนเครื่องยาต่าง ๆ ที่ผสมรวมพืชนาดโคเคอชิน ประจำเดือน
(ให้ใช้ซ้ำใหม่ทุกเดือน)

12/10/2566

ยอดยกมาจากเดือนก่อน	รับในเดือนนี้			รวม	จำหน่าย	คงเหลือ	หมายเหตุ
	วันที่	รับจาก ผู้ใด	ชื่อ เครื่องยา				
ชื่อเครื่องยา	จำนวน			จำนวน ของ	แบบข.	เดือน	
๑	๒	๓	๕	๗	๘	๙	๑๐
				ยอด			

เมื่อต้นเดือนผู้ได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับทำการค้าขายมอพิน นาดโคเคอชิน ต้องส่งสำเนา
บัญชีส่งชื่อผู้รับรองว่าถูกต้องไปยังอธิบดีกรมศุลกากร และผู้ได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับทำการ
ค้าขายมอพิน นาดโคเคอชินในมณฑลภูเก็ต แต่จนบัดนี้ยังมีท่าเรือที่เคอเคอชินให้เข้ามามอพิน นาด
โคเคอชินเข้ามาได้มี ให้ส่งสำเนาบัญชีทางเคอเคอชินมาผู้ใหญ่มอพิน นาดโคเคอชินในตำบลนั้น

แบบ ๗

บัญชีรายวันจำนวนเครื่องยาที่ผสมด้วยมอฬหรือโคกระอินซึ่งได้จำหน่ายไปแล้ว

12/10/2566

วันที่	ชื่อเครื่องยา	จำนวน	มูลค่า	คำบทย่อยของมอฬ	คำบทย่อยของโคกระอิน	คำรวมต่อที่	หมายเหตุ
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	
				ถึงข้อสุดท้าย	รวมใบอนุญาต		

เมื่อต้นเดือน ผู้ได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับการค้าขายมอฬ แลโคกระอิน ของส่งจำหน่าย นายชนดง ชอว์ รับรองว่าถูกต้องของไปยัง อธิบดีกรมศุลกากร แลผู้ได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับการค้าขายมอฬ แลโคกระอินที่ท่าเรือซึ่งได้ประกาศให้ห้ามอพยพ แลโคกระอินเข้ามาโดยให้ส่งจำหน่ายใบอนุญาตทางเจ้าพนักงานผู้ใหญ่ผู้รักษาการค้าการในตำบลนั้น

แบบ ค.

ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติ มอฟิน แด โคกระอิน
 พ.ศ. ๒๕๕๖ นั้น ของ ผดัม อินไต ระบุชื่อไว้ข้าง ทายนี้ อิน เบน
 ของเจ้าของได้ จด ทะเบียน มี กรรมสิทธิ์ ตาม กฎหมาย แด เปน ของ ที่
 เจ้าของ ยิง หวง วัชร ผดัมไว้ ให้ นับว่า ต้อง ด้วย ความ ยก เว้น จาก พระ
 ราชบัญญัติ นี้ คือ

บาราล์ เวตคัม แอนต์ โกต์ วอยล์ แดบลอยค์

ฮอลล์ โคคา ไวน์

วิโบรินา

มาริอานี ไวน์

แตตบิลด์ คาร์มินเคิฟ

จำนำ หอสมุด

ประกาศเรื่องข้าราชการชั้นสัญญาบัตร

ต่องหาในเรื่องคดีแพ่ง

คดีถึงที่สุดศาลสั่งให้ยึดทรัพย์สิน

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า
 ข้าราชการชั้นสัญญาบัตรต่องหาในเรื่องคดีแพ่ง ศาลได้พิจารณาคำพิพากษาให้ข้าราชการผู้นั้นแพคดี แต่คดีถึงที่สุดศาลบังคับให้ใช้เงินตามคำพิพากษา ข้าราชการผู้นั้นหาเงินมาใช้ตามคำพิพากษาไม่ศาลจึงได้รายงานยังเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม เพื่อขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตยึดทรัพย์สินข้าราชการผู้นั้น เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ศาลจึงได้สั่งการยึดทรัพย์สินต่อไป

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า การที่ได้ปฏิบัติเช่นนั้น โจทย์ผู้ชนะคดียังมิได้รับความยุติธรรมบริบูรณ์ เพราะเหตุว่าระหว่งนั้น ข้าราชการผู้นั้นแพคดี อาจยกยอดทรัพย์สินเสียได้ สมควร จะเปลี่ยนแปลงวิธียึดทรัพย์สิน ข้าราชการผู้นั้น ให้ศาลปฏิบัติต่อไป ดังนี้ คือ

๑. เมื่อคดีถึงที่สุด ศาลได้บังคับให้ข้าราชการผู้นั้นนำเงินมาใช้ตามคำพิพากษา ข้าราชการผู้นั้นหาเงินมาใช้ตามคำบังคับไม่
๒. ให้ศาลสั่งการยึดทรัพย์สินข้าราชการผู้นั้นเหมือนชนสามัญ
๓. เมื่อได้ยอดคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินข้าราชการผู้นั้นอย่างใด ๆ ไปด้วย ให้ศาลรายงานยังเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมโดยเร็ว

๔. เมื่อเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมได้รับรายงาน ของศาลแล้ว ให้
รับ นำความ กราบ บังคมทูล พระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๖
เป็น วันที่ ๙๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๙ มิถุนายน หน้า ๕๓)

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ

พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

ว่าด้วย การ เรียก ค่าธรรมเนียม บาง อย่าง

ด้วย ตาม ความใน พระราชบัญญัติ ออกโฉนด ที่ดิน รัตน โกลีนาพร
ศก ๑๒๗ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เสนาบดี กระทรวงเกษตรธิการ
มีอำนาจ ตั้ง กฎเสนาบดี เป็น ข้อ บังคับใน วิธี จะ ขอ กรรมสิทธิ์ ที่ดิน แต่
วิธี กระทำ การ แก่ ทะเบียน กับ กำหนด ค่าธรรมเนียม สำหรับการ นั้น ๆ
บัด นี้ เห็น ว่า คำตั้ง กำหนด อัตราค่าธรรมเนียม นั้น ยัง กระจัด
กระจาย อยู่ แต่ บาง อย่าง ก็ ยัง ไม่ได้ กำหนดไว้ ฯ เพื่อ การ ดัดวง ต่อไป
ให้กฎฉบับนี้ เป็น วิธี สำหรับ เก็บ ค่าธรรมเนียม แทน กฎที่ หาย ที่ ได้
ประกาศ มาแล้ว

ข้อ ๑. เรื่อง กำหนด ค่าธรรมเนียม รังวัด ที่ดิน

(ก) ที่ดิน ใน เมือง กรุงเทพ ฯ ที่ ใช้ สะเกตใหญ่ ตั้งแต่ ๑๐๐

๑๒/10/2566
ตั้ง มา ให้ เรียก ค่ารังวัด เป็น พิเศษ เพิ่ม ขึ้น อีก ทุก แปลง ฯ ละ ๓ บาท

(๑) ค่ารังวัดทำแผนที่ แบ่ง แยกโฉนดที่ดิน น้อยกว่า ๕๐ ไร่ แปลง ละ ๓ บาท (ถ้าตั้งแต่ ๕๐ ไร่ขึ้นไปไม่ถึง ๑๐๐ ไร่ แปลง ละ ๔ บาท) ขึ้น ๑ บาทใน ๕๐ ไร่ ไปจนถึง แปลงละ ๒๐ บาท เป็น อย่าง สูง

(๒) ค่ารังวัดทำแผนที่ (ไม่ใช่รังวัดแบ่ง แยกโฉนดที่ดิน) คิดตามรายวัน ๆ ละ ๘ บาท

(๓) ค่าสอบเขตฯ คิดเป็นรายวัน ๆ ละ ๔ บาท

(๔) ค่าเขียน หรือคัดแผนที่ต่าง ๆ ตลอดจนถึง แผนที่หลังโฉนด เป็นต้น คิดเฉพาะแปลง น้อยกว่า ๕๐ ตารางเซนติเมตร เป็น เงิน ๑ บาท (ถ้าตั้งแต่ ๕๐ ตารางเซนติเมตรขึ้นไปไม่ถึง ๑๐๐ ตารางเซนติเมตรเป็นเงิน ๒ บาท) ขึ้น ๑ บาทใน ๕๐ ตารางเซนติเมตร ไปจนถึง แปลง ละ ๒๐ บาทเป็น อย่าง สูง

ข้อ ๒. ค่าหลักที่เจ้าพนักงานได้บันทึก ณที่ดินหลัก ละ ๑ บาท

ข้อ ๓. ค่าพาหนะที่เจ้าพนักงานต้องไปทำการ ตามข้อ ๑ ข้อ ๒ ผู้ขอต้อง นำเจ้าพนักงานไปแต่ต้อง ออกค่าพาหนะให้แก่เจ้าพนักงาน ทั้งไป แดมา

ข้อ ๔. เรื่อง คำขอต่าง ๆ

คำคำขอต่าง ๆ ในเรื่องที่ดิน เช่น ขอขาย, ขอ ตราดิน, ขอ แบ่ง แยกโฉนดที่ดิน แปลง หนึ่ง ตาราง ละ ๑ บาท

ข้อ ๕. เรื่อง ประทับตราตำแหน่ง

ค่าประทับตราประจำตำแหน่ง ที่ได้ประทับลงในคำขอหรือสัญญาต่าง ๆ ซึ่งไม่ปรากฏจำนวนเงินก็ดี หรือปรากฏแต่จำนวนเงินต่ำกว่า ๑๐๐ บาท เรียกรายละ ๑ บาท ถ้าสูงกว่า ๑๐๐ บาท เรียกละ ๑๐๐ ละ ๑ เงิน ๔๐๐ บาท หรือสูงกว่าเรียกเพียง ๔ บาท

ข้อ ๖. เรื่อง ขอบดู หรือ คัด หนังสือสำคัญ

(ก) ค่าขอบดูหนังสือสำคัญ ครั้งหนึ่ง แปรลง ละ ๑ บาท

(ข) ถ้าขอให้เจ้าพนักงาน คัดให้ คัด ๑๐๐ คำ แรก ๑ บาท

แต่ต่อไป คัด ๑๐๐ คำ ๒๕ สตางค์

(ค) ค่าสอบทาน ๒ บาท

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) รัช

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๖ กรกฎาคม หน้า ๕๕)

ประกาศ

ให้เดือน การไป พระราชบัญญัติ ขนาน นามสกุล

ปี ๑๙๑๑

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ตาม พระราช

บัญญัติ ขนานนาม สกฤต พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๒ มีว่า ให้
ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม พระพุทธ
ศักราช ๒๔๕๖ นั้น

เพื่อที่จะให้เป็น การ ชัดถกแก่เจ้าพนักงาน ซึ่ง จะทำ ทะเบียน ให้เดือน
การใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมาย ต่อวันที่ ๑ เมษายน พระพุทธ
ศักราช ๒๔๕๗

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓๐ เดือน มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๙๖๓ หรือปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม หน้า ๕๘)

ประกาศตั้งเมืองนครปฐม

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศมาให้ทราบทั่วกัน
ว่า ที่ตำบล พระปฐมเจดีย์ เป็น ที่ มีราษฎร ตั้ง ภูมิลำเนา ทำไร่นาค้าขาย
อยู่หนาแน่น ทั้ง เป็น ที่ ประดิษฐาน โบราณเจดีย์ อัน เป็น ที่ นับถือ
ของ พุทธศาสนิกชน อย่าง สำคัญ เมื่อ ถึง เทศกาล ก็ มี ผู้ ไป นมัสการ ด้วย
อาการ อัน รื่น เรือง เป็น อัน มาก นับว่า เป็น ที่ ประชุม ชน อย่าง ครึกครื้น
ได้แห่งหนึ่ง กระทั่งรวมหาดไทย จึงได้ ให้ตั้ง ศาลาว่าการ มณฑลนคร
ไชยศรี ตั้ง ณ ตำบลนี้ บัดนี้ ได้ ทรง สถาปนา พระราชธานีไว้ ณ ที่ ตำบล
สนามจันทร์ ซึ่งได้ โปรดเกล้าฯ พระราชทาน นามว่า พระราชวังสนามจันทร์

และได้เสด็จพระราชดำเนินไปประทับแรม เพื่อพักผ่อนพระราชอิริยาบถ
 อยู่เต็มอศุภปี ก็ยังกระทำให้ตำบลนั้น ดมบูรณ์ มั่งคั่ง ชน ออกเป็น อัน มาก
 จึงทรงพระราชดำริให้ว่า ดมควร จะ ยก ที่ ตำบล นั้น ชน เป็น เมือง สำหรับ
 มณฑล ให้เป็น การ ถาวร ต่อไป จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
 เรียก ที่ ตำบล นั้น ว่า เมือง นครปฐมสืบไป

ประกาศ มา ณ วัน พุธ ที่ ๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็น วันที่ ๙๖๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม หน้า ๕๙)

ประกาศ

เปลี่ยน เรียก นาม ตำแหน่ง ที่ ประจำ
 และเรียบ น้ที่ ปกครองเมือง

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบทั่ว กัน ว่า
 นามตำแหน่ง ที่ เรียกว่า ข้าหลวง นั้น ตาม แบบ แผน แต่โบราณ มา
 ใช้เรียก ข้าราชการ ซึ่ง มี น้ที่ ออกไป ทำการ ชั่ว คราว เมื่อ ใน รัชกาล
 สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่
 แรกมี ข้าราชการ ตาม หัวเมือง ที่ ต้อง ส่ง ข้าหลวง ออกไปเนื่อง ๆ ภาย หลัง
 ข้าราชการ ใน น้ที่ ข้าหลวง ดำเนิน ชน เขตที่ ท้อง ที่ ซึ่ง ข้าหลวง ต้อง ครอง
 ครว ขยาย ออกไป ถึง เป็น มณฑล เช่น ข้าหลวง ที่ ออกไป ประจำ มณฑล

พายัพ แต่ มณฑลภูเก็ต แต่ก่อน มา แม่ ข้าราชการ ต้อง อยู่ นาน ๆ ก็ ยัง เป็น ตำแหน่ง ที่ ออกไป ชั่ว คราว มา จน เมื่อ จัดการ ปกครอง หัวเมือง เป็น มณฑลเทศาภิบาล ตั้ง ข้าราชการ ผู้ ใหญ่ ออกไป จัดการ มณฑล จึง เรียกว่า ข้าราชการเทศาภิบาล อนุโตมตามแบบ ข้าราชการ ที่ ตั้ง ไป แต่ ก่อน ๆ แต่ เรียกว่า ข้าราชการ คดอดลงไป จน ตำแหน่ง รอง เช่น ข้าราชการ มหาไทย ข้าราชการคลัง ข้าราชการสรรพากร เป็นต้น ซึ่ง มัติน เป็น ตำแหน่ง ประจำ ที่ แล้ว ทั้ง นั้น จึง ทรง พระราชดำริ เห็นสมควร จะ เปลี่ยน นาม ตำแหน่ง ที่ ประจำ ให้ เรียก เป็น อย่าง อื่น เอา ชื่อ ข้าราชการ มา ใช้ สำหรับ เรียก ข้าราชการ ที่ ไปราชการ ชั่ว คราว ชั่ว คราว ให้ ต้อง ตาม ประเพณี เดิม ต่อไป จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งว่า แต่ ันไป ตำแหน่ง ซึ่ง เรียกว่า ข้าราชการใหญ่ประจำมณฑลพายัพก็ดี ข้าราชการพิเศษจัดราชการ ใน ตำแหน่ง ข้าราชการเทศาภิบาลก็ดี ข้าราชการเทศาภิบาลก็ดี ให้ เรียก เป็น อย่าง เดียว กัน ว่า สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการ มณฑล ส่วน ข้าราชการ รอง เช่น ข้าราชการคลัง เป็นต้น นั้น ให้เอา คำว่า ข้าราชการ ชั่ว นาน ชื่อ ออกเสีย ให้ ใช้ว่า คลัง มณฑล สรรพากร มณฑล เป็นต้น คดอด จน พนักงาน สรรพากร เมือง ซึ่ง เรียก อยู่ว่า ผู้ช่วย สรรพากร นั้น ก็ให้เรียก ว่า สรรพากร เมือง เป็น แบบ แผน ตั้งไป

อนึ่ง ทรง พระราชดำริว่า ระเบียบหน้าที่ ปกครอง เมือง ใน มณฑล แต่

12/10/2566

ก่อน มา หน้าที่ ข้าราชการเมือง ที่ ตั้ง ที่ ว่า กว มณฑล รวม อยู่ ใน

สมุหเทศาภิบาล เป็นเหตุให้สมุหเทศาภิบาลต้องคิดชُرระมากอยู่ในที่ว่าการมณฑล จะหาช่องไปอยู่จัดราชการ หรือแม้ไปตรวจราชการที่เมืองอื่นในมณฑลนั้นไม่ไต่สตอก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก่วะเบียบการปกครองเมือง ซึ่งตั้งที่ว่าการมณฑล ให้มีผู้ว่าราชการเมืองสำหรับรับผิดชอบปกครองเฉพาะเมืองนั้น ล้วนตำแหน่งปลัดมณฑล ให้มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยสมุหเทศาภิบาลในราชการทุกแผนกในมณฑล เวลาคิดถ้าสมุหเทศาภิบาลจะทำการตำแหน่งไม่ได้ ผู้ว่าราชการเมืองที่ตั้งที่ว่าการมณฑล หรือปลัดมณฑล ถ้าผู้ใดเป็นใหญ่ ให้ผู้นั้นได้เป็นผู้แทน ปลัดเมืองก็ให้มีหน้าที่ในเมืองนั้นทำนองเดียวกับปลัดมณฑล มณฑลใดเมื่อได้จัดวางระเบียบการตามประกาศนี้แล้ว ให้เลิกตำแหน่งข้าหลวงมหาดไทยในมณฑลนั้น รวมหน้าที่ทั้งปวงในตำแหน่งข้าหลวงมหาดไทยมาไว้ในตำแหน่งปลัดมณฑล

ประกาศมาณวันศุกร์ที่ ๔ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็นวันที่ ๙๖๗ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๓ กรกฎาคม หน้า ๖๐)

สัญญาในระหว่างกรุงสยามกับกรุงเดนมาร์ก

ตั้งข้อกันที่กรุงโคเปนเฮเกน วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๕

แต่ได้แลกเปลี่ยนพระราชานุญาต ราชโองการที่ ๒ ฝ่ายที่กรุงเทพฯ

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๖

สมเด็จพระเจ้ากรุง สยาม และ สมเด็จพระเจ้ากรุง เดนมาร์ก มี พระ
 ราชประสงค์ที่จะให้ทาง พระราช สัมพันธมิตรใน ระหว่าง ๒ พระนคร ถาวร
 ยิ่ง ขึ้น โดยยอม ตาม การ ที่ได้ จัด ขึ้น ใหม่ ใน เรื่อง อำนาจ ศาสตร์ เห็น การ
 ที่ได้ เปลี่ยน แปลง ไปใน กรุงสยาม ตั้งแต่ ได้ ตั้ง ข้อ หนังสือ สัญญา ตั้ง
 วันที่ ๒๔ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๔๘ และ ศฤงคารศักราช ๑๙๐๕
 นั้น แล้ว แต่ ตาม การ ที่จะ ขยาย อำนาจ ของ คน ชาว เมือง เดนมาร์ก ให้
 แม่ กวาง ออก ไปใน กรุงสยาม จึง ได้ มี พระราช วินิจฉัย ตก ลง ว่า จะ ทำ
 สัญญาใหม่ ฉบับ ๑ แล้ว แต่ ได้ ทรง แต่ง ตั้ง ผู้ มี อำนาจ เต็ม เพื่อ
 ประ โยชน์ อัน นั้น คือ

ฝ่าย สมเด็จพระเจ้า กรุง สยาม นั้น พระยาศรีธรรมคำถน อรรคราชทูต

แต่ ผู้ มี อำนาจ เต็ม

ฝ่าย สมเด็จพระเจ้า กรุง เดนมาร์ก นั้น ศาสตราจารย์ เคานต์

ฮาลเฟิลด์ ดอร์วิก เสนาบดี ว่า การ ต่าง ประเทศ ๆ ต ๆ

ผู้ ซึ่ง ได้ รับ มอบ อำนาจ แล้ว แต่ ได้ ยิน ยอม ตก ลง กัน ทำ สัญญาไว้

นี้ ความ ดัง คือ ไป นี้

ข้อ ๑

อำนาจซึ่งได้ มีอยู่แก่ กงสุล เดนมาร์ก ฤๅ แก่ ศาล กงสุล เดนมาร์ก แต่ ก่อน มา นั้น แต่ นี้ ดับไป กงสุล เดนมาร์ก คง ให้ มี แก่ รัฐบาล สยาม ตาม ข้อความ ที่ กล่าว ต่อ ไป ใน ข้อ สัญญา นี้

ข้อ ๒

ใน การ ที่ จะ ชำระ คดี ทั้ง ปวง นั้น รัฐบาล ทั้ง สอง ฝ่าย ยิน ยอม กัน ว่า จะ ยกเลิก ข้อ ความ ที่ กล่าว ไว้ ใน หนังสือ สัญญา ลง วันที่ ๒๔ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๔๘ แล คฤศศักราช ๑๙๐๕ นั้น เสีย แต่ จะ ใช้ ความ ตาม ที่ ว่า ไว้ ใน สัญญา นี้ ต่อ ไป

บรรดา คน ใน บังคับ เดนมาร์ก ใน กรุงสยาม นั้น ตั้ง แต่ นี้ ดับไป จะต้อง อยู่ ใน บังคับ อำนาจ ศาล ฝ่าย สยาม ตาม กระบิล เมือง เว้นไว้ แต่ คน ใน บังคับ เดนมาร์ก ทั้ง หลาย ที่ ได้ เจต หมาย ไว้ ณ ถาน กงสุล เดนมาร์ก ก่อน วัน แลก เปลี่ยน สัญญา นี้ แล จะต้อง อยู่ ใน อำนาจ ศาล ต่าง ประเทศ ฝ่าย สยาม ตาม ข้อ ความ ที่ กำหนด ไว้ ต่อ ไป ใน สัญญา นี้

ข้อ ๓

อำนาจ ศาล ต่าง ประเทศ นั้น จะ คง มี ไป ถึง ๒ ประการ ประการ ที่ ๑ ใน คดี ความ แพ่ง นั้น คือ บรรดา คดี ความ แพ่ง ฤๅ ความ เรื่อง การ ค้า ขาย ซึ่ง คน ใน บังคับ เดนมาร์ก เปรุ คู่ ความ ประการ ที่ ๒ ใน คดี มี โทษ นั้น คือ บรรดา คดี ที่ กระทำ ผิด ต่อ

12/10/2566

กฎหมายทุกอย่าง ไม่เลือกที่จะเป็นคดีที่คนโน้บับคับเตนมาก กระทำ
ผิดเอง ถูกคดีที่ผู้อื่น กระทำผิดให้เป็นทุกข์ยากเดือดร้อนเสีย หาย แก่
คนโน้บับคับเตนมาก

ข้อ ๔

คดีในศาล ต่าง ประเทศนั้น แม้ ว่าจำเลย ถูกฟ้องหาเป็น คนโน้
บับคับเตนมาก แล้ว ถ้า กงตั้งเตนมาก เห็น ว่า เป็น การสมควรเพื่อประโยชน์
แก่ ความ ยุติธรรม แล จะ เขียน หนังสือ ขอ ถอน คดีนั้น ใน เวลาใด ๆ
ก่อน เวลา มี คำ ตัด สิณ ใน ศาล ชั้น แรก ที่ ชำระ คดีนั้น ก็ได้

คดีเช่น ว่านี้ เมื่อ ขอ ถอน เช่น นั้น แล้ว ก็ จะ ได้ ย้าย ไป พิพิจารณา
คดีสินใน ศาล กงตั้งเตนมาก ผู้ ซึ่ง มี อำนาจ ฝ่าย เตียว แล เจ้าพนักงาน
ฝ่าย ฝ่าย จะ ต้อง ช่วย ให้ กระทำ การ ดำเนิน ตาม คำ ขอนั้น ด้วย

อำนาจ ในการ ถอน คดี ใน ศาล ต่าง ประเทศนี้ จะ ไม่ ใช้ ใน คดี ที่มี
อยู่ใน ประมวลกฎหมาย ฎา ใน กฎหมาย อัน ได้ ประกาศ ออก ตาม ระเบียบ
ใน เวลา เมื่อ ได้ แจ้ง ความ ให้ ผู้ แทน รัฐบาลเตนมาก ฝ่าย การทูต นครุงเทพ ๆ
ทราบ เนื้อ ความ ใน ประมวลกฎหมาย ฎา กฎหมาย ที่ได้ ประกาศ นั้น อนึ่ง
เห็นว่า ว่า การต่าง ประเทศ ฝ่าย ฝ่าย กับ ผู้ แทน รัฐบาลเตนมาก ฝ่าย การทูต
นครุงเทพ ๆ นั้น จะ ได้ ปรึกษา ปรอง ตอง กัน เพื่อ จะ จัดการ ให้ คดี ที่
เป็น กัน ค้าง อยู่ใน เวลา ที่ แจ้ง ความ ประมวลกฎหมาย ฎา กฎหมาย อัน กล่าว
มา แล้ว นั้น ให้ พิพิจารณา กัน อย่างไร ให้ แล้วย

ข้อ ๕

คดีอุทธรณ์คำพิพากษาศาลต่างประเทศ ซึ่งชำระคดีเป็นชั้นแรกนั้น
จะได้พิจารณาในศาลอุทธรณ์ฝ่ายดียาม นครุงเทพ ฯ

คดีอุทธรณ์เช่นว่านี้ จะได้แจ้งความให้กงสุลเดนมาร์กทราบ กงสุล
เดนมาร์ก มีอำนาจที่จะเขียนความเห็นในเรื่องคดีนี้ให้ให้ติดไว้กับสำนวน
ความเรื่องนั้นด้วย

คำอุทธรณ์ด้วยบันทึกกฎหมายจะมีจากศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ ไป
ยังศาลฎีกาได้

ข้อ ๖

วิธีที่ใช้ในศาลต่างประเทศนั้นจะเลิก แลย้ายอำนาจศาลไปอยู่ใน
ศาลสยามตามกระบิลเมือง เมื่อได้ประกาศแต่ออกใช้ประมวลกฎหมาย
ไทยทั้งห้า คคือ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่ง แล การ
ค้าขาย แลประมวลกฎหมายกระบวนพิจารณา แล พระธรรมนูญศาล

ข้อ ๗

ในคดีทั้งหลายที่เป็นอยู่ในศาลสยามตามกระบิลเมือง แลที่เป็น
อยู่ในศาลต่างประเทศนั้น คนในบังคับเดนมาร์กจะได้มีอำนาจแล
ผลประโยชน์ทุกอย่าง เสมอเหมือน กับรัฐบาลสยามได้อนุญาตให้แล้ว
๑๒/10/25๕๖
ฎาจะอนุญาตให้ได้แก่คนในบังคับประเทศอื่น ประเทศใด ประเทศ ๑ นั้น

๑. ประโยชน์ใน การที่จะกระทำให้เสมอเหมือน กับ ซาคีที่ โปรด แล้ว
อย่าง ยิ่งนั้น ในเวลานี้มี ข้อสำคัญที่ ขยาย ออกไป ถึง —

ประการที่ ๑ อำนาจของจำเลยฎาผู้ต้อง หาคดีใด ๆ ซึ่ง เชนอยู่
ใน หัวเมืองนั้น จะขอให้ขยาย ศาลเข้ามาชำระใน กรุงเทพ ๆ ได้

ประการที่ ๒ ใน การที่มีที่ ปลุกษา กฎหมาย ซาวุญ โรป นึ่งในศาลนั้น
ตามตำแหน่ง เบนที่ ปลุกษา ฎา เบน ผู้พิพากษาใน ศาล ต่าง ๆ ชั้น ทั้ง ต้อง
แพนท ศาล นั้น ๆ

ข้อ ๘

คำที่จะ ร้อง คัดค้าน ว่า ศาลไม่มีอำนาจที่จะชำระได้ ตามความที่ กล่าว
ไว้ใน สัญญา นี้ ถ้าได้ มีคำให้ การ แก่ ข้อ หาแล้ว จะ ร้อง ชนใน ศาล
ใด ๆ ไม่ได้

ข้อ ๙

ใน การที่จะ บ้อง กัน ความขัดข้อง ซึ่ง จะ เกิดขึ้นในภายหน้า ในเวลา
ที่ จัดการ ข้าย อำนาจศาลตาม สัญญา นี้ จึง ยิน ยอม กัน ว่า

ประการที่ ๑ บรรตาคดีทั้งหลาย ที่ จะ พ้อง ร้อง กันขึ้น ภายหลัง
วัน แดก เบดียน หนังสือ สัญญา นี้ ให้ ศาลต่างประเทศ ฎา ศาลฝ่าย สยาม
พิจารณา คัดสิน ^{10/2566} ไม่ เดือก ว่า คดี นั้น จะ เบน เหตุ ที่ เกิด ก่อน ฎา หลัง วัน
แดก เบดียน สัญญา

ประการที่ ๒ บรรดา คดีทั้งหลาย ที่ค้าง ศาล กรุงสตambul อยู่ ณ วันที่
 ที่ แยก เปลี่ยน สัญญา นี้ ให้เป็น กันไปใน ศาล กรุงสตambul แต่ใน ศาล
 อุตสาหกรรม แห่งหนึ่ง แห่งใด จนกว่า คดี นั้น จะ ได้ แยก กัน เป็น ที่ ดีสุด แต่อำนาจ
 ศาล สตambul คง มี อยู่ใน คดี เช่น ว่า นี้ เต็ม ที่ ทล อย่าง

แต่ การ ที่ จะ บังคับ ตาม คำ ตัดสิน ของ คดี ที่ ค้าง อยู่ใน ศาล ต่าง ประเทศ
 จะ ได้ มี อำนาจ จัดการ ไป ให้ สำเร็จ

ข้อ ๑๐

คน ชาว เมือง แดคน ใน บังคับ เดนมาร์ก จะมี อำนาจ แล ผล ประโยชน์ เสมอ
 กับ คน พดเมือง ตลอด ทั่ว ไป ใน พระราชอาณาจักร เดนมาร์ก มี เป็น ต้น ว่า อำนาจ
 ใน ที่ดิน อำนาจ ใน การ ที่ จะ อยู่ อาศัย รย แต่ อำนาจ ที่ จะ เทียบ ไป ได้

คน ใน บังคับ เดนมาร์ก จะ ต้อง ยกเว้น จาก การ เกณฑ์ รับ ราชการ ฝ่าย
 ทหารบก แล ทหารเรือ แล เว้น จาก การ ที่ จะ ต้อง บังคับ ฎา เกณฑ์ ให้
 ถอดเงิน ให้ กู้ ยืม ฎา เงิน ช่วย ใน การ ทหาร

บริษัท จำ กัด สิน ใจ แต่ บริษัท ฎา ห้าง หุ่น ส่วน อย่าง อื่น ๆ เพื่อ
 ประโยชน์ การ ค้า ขาย ฎา การ งบ ไร แรง ฎา ใช้ เงิน ที่ ได้ มี อยู่ แล ฎา
 ฎา จะ มี ชัน ต่อ ไป ตาม กฎหมาย ของ ประเทศ ที่ ทำ สัญญา นี้ ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง
 ก็ ดี ยอม ให้ กระทำ การ ใน สิน แคน ของ ประเทศ อีก ฝ่าย หนึ่ง ได้ ตาม อำนาจ
 ของ บริษัท ฎา ยอม ให้ เป็น คู่ ความ ฝ่าย โจทย์ ฎา จำ เติ ได้ ใน ศาล ตาม
 กฎหมาย ของ ประเทศ อีก ฝ่าย หนึ่ง นั้น

ข้อสัญญาที่กล่าวมาในวรรคหน้า นี้ ไม่เกี่ยวข้องกับข้อปัญหาที่
 จะว่าด้วยบริษัท ถูกทางหุ้นส่วนที่ตั้งขึ้นในประเทศฝ่ายหนึ่ง ในต่างประเทศ
 นี้แล้ว จะอนุญาตให้ทำกิจธุระถูกการงานในประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง
 ถูกไม่อนุญาตนั้น เพราะว่า การอนุญาตอย่างนี้ย่อมคงเป็นไปตาม
 กฎหมายแต่ข้อบังคับที่ได้ออกประกาศ หรือคงไว้ในประเทศทั้งสอง
 ถูกในอาณาเขต ส่วนใด ๆ ในประเทศทั้งสองฝ่ายนั้น ทุกประการ

ข้อ ๑๑

ข้อความในหนังสือสัญญาใหญ่ของทั้งสอง ในระหว่างกรุงสยาม
 กับกรุงเดนมาร์ก ซึ่งไม่ได้แก้ไขไว้ในหนังสือสัญญานี้แล้ว ให้คง
 ใช้ยิ่งขึ้นที่ตามเดิม

ข้อ ๑๒

หนังสือสัญญานี้จะต้องมีพระราชานุญาต แต่พระราชานุญาตนี้จะได้
 แยกเปลี่ยนกันที่กรุงเทพฯ ภายในหกเดือนตั้งแต่วันที่ลงไว้ใน
 สัญญานี้ และจะแก้ไขในทันทีเมื่อได้แลกเปลี่ยนพระราชานุญาตแล้ว
 ในการที่จะให้เป็นพยานสำคัญ ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายได้ลง
 ชื่อแต่ประทับตราไว้

หนังสือสัญญานี้ทำเป็นสองฉบับความเดียวกันที่กรุงโคเปนเฮเกน
 ณวันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ ศฤศศักราช ๑๙๑๓
 (ลงชื่อ) พระยาศรีธรรมศาสตร์ (ลงชื่อ) ค. จ. อาตเฟลด์สตัด ลอร์วิก

12/10/2538 ประทับตรา

ประทับตรา

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม หน้า ๖๙.)

กฎคำสั่งกำหนดอำนาจศาล

ด้วยรัฐบาล ของ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว กับ รัฐบาลเดนมาร์ก ได้ตกลง ทำ หนังสือ ตั๋วสัญญา กัน ที่ กรุง โคเปนเฮเกน ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ ครุสศักราช ๑๙๑๓ แต่ หนังสือ ตั๋วสัญญา ฉบับ นี้ ได้ แยก เปลี่ยน หนังสือ พระราชานุญาต ทั้ง ๒ ฝ่าย ต่อ กัน ณ กรุง เทพ ฯ ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม คศ นี้ เป็น ภาค กำหนด ที่ ให้ ใช้ ตั้ง แต่ วัน นี้ ไป ใน สัญญา มีความ กล่าว ถึง วิธี ชำระ ความ ซึ่ง ศาล จะ ต้อง ประพฤติ ตาม มี ข้อ ความ พิศดาร แจง อยู่ใน ส่วน หนังสือ ตั๋วสัญญา ที่ ส่ง มา พร้อม กับ กฎ คำสั่ง นี้ แล้ว

ให้ ศาล ทั้ง สอง จัดการ ที่ เกี่ยว ของ กับ คน ที่ คน ชาว เดนมาร์ก จะ เป็น คู่ ความ ฝ่าย หนึ่ง ฝ่าย ใด ฤ ทั้ง ๒ ฝ่าย นั้น ตาม ความ ใน หนังสือ ตั๋วสัญญา นี้ แต่ ตาม ความ อย่าง เช่น ได้ มี ใน กฎ คำสั่ง กำหนด อำนาจ ศาล ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม วัน เดือน โกสินทร คศ ๑๒๙๘ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒ นั้น ทุก ประการ

กฎให้ ไว้ แต่ ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
(ลงนาม) เจ้าพระยาอภัยราชา

12/10/2566

เสนาบดี กระทรวงยุติธรรม

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม หน้า ๗๐)

ประกาศกระทรวงนครบาล

แผนกป้องกันโรค ร้ายที่ ๑๗

ด้วยได้ทราบข่าวว่าโรค ร้าย ที่ ติด ต่อ กัน ได้ คือ ไชกาฬโรค ซึ่ง ได้ เกิด เป็น ชัน ใน เมือง ชวเกา นั้น บัดนี้ สงบ แลว เพราะ ฉนั้น ชาว เจ้า ขอ ประกาศ ตาม ข้อ ความ ใน มาตรา ๑๖๒ แห่ง พระราชบัญญัติ เติง เรือ ใน น่านน้ำสยาม ร.ศ. ๑๒๔ ว่า

(๑) การ ตรวจ กัก เรือ ที่ มา จาก เมือง ชวเกา มี กำหนด กัก ๑๐ วัน ดัง ได้ ประกาศ ไว้ ใน ประกาศ กระทรวง นครบาล ฉบับ ที่ ๑๖ ตั้ง วันที่ ๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ นั้น เปน อัน ยกเลิก

(๒) เรือ ทุก ลำ ที่ มา ถึง น่านน้ำสยาม จาก เมือง ท่าใด ๆ ใน ประเทศ จีน หรือ จาก เมือง ฮ่องกง ให้ คง แวะ ที่ ด่าน ตรวจ บัง กัน โรค ร้าย ที่ เกาะ พระ ให้ เจ้า พนักงาน ตรวจ เสีย ก่อน เมื่อ เจ้า พนักงาน แพทย์ อนุญาต จึง ให้ เขามา ได้ ตาม ข้อ ความ ใน ประกาศ กระทรวง นครบาล ฉบับ ที่ ๕ ตั้ง วันที่ ๒๙ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ นั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) ยมราช

เสนาบดี กระทรวง นครบาล

ประกาศตั้งราชเลขาธิการฝ่ายต่างประเทศ

แต่ผู้รั้ง ตำแหน่ง สุ่มหพระราชมณฑลเชียร

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ว่า ตำแหน่งราชเลขาธิการ ฝ่าย
 ต่างประเทศยังว่าง ขลุ ทรงพระราชดำริเห็นว่า จางวางตรี พระยา
 บรูณราชบุรี ปลัดบัญชาการ กรมมหาดเล็ก มีคุณวุฒิ สามารถที่จะรับ
 ราชการสนอง พระเดช พระคุณใน ตำแหน่ง นี้ ได้ ทรง พระกรุณาโปรด
 เกล้าฯ ให้จางวางตรี พระยาบรูณราชบุรี ปลัดบัญชาการ กรมมหาดเล็ก
 เป็น ราชเลขาธิการ ฝ่าย ต่างประเทศ มีเกียรติยศเสมอ ปลัดทูลฉลอง
 รัชการ ตาม ตำแหน่ง ตั้ง แต่บัด นี้เป็น ต้นไป

กับ อนึ่ง ตำแหน่ง สุ่มหพระราชมณฑลเชียร ยังว่าง ขลุ อีกตำแหน่งหนึ่ง
 ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์ตรี พระยาศรีธรรมศาสตร์
 อรรถราชทูต ประจำ กรุงเบอร์ ลิน เป็น ผู้รั้ง ตำแหน่ง สุ่มหพระราชมณฑลเชียร
 รัชการ ตาม ตำแหน่ง ตั้ง แต่บัด นี้เป็น ต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็น วันที่ ๙๘๘ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

12/10/2566

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม หน้า ๗๒)

พระราชบัญญัติ
การเดินทางในน่านน้ำสยาม
พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า ได้ทรง
พระราชดำริเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินทางในน่านน้ำสยามที่
ได้ตราขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๕๔ นั้น ยังมี
บกพร่องอยู่หลายประการสมควรจะเปลี่ยนแปลงให้สมกับกาลสมัย
เพราะฉะนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้น
ไว้แทนดังต่อไปนี้

ความเบื้องต้น

แลอธิบายบางคำที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ การเดินทาง
ในน่านน้ำสยาม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ เปนกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน
พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เปนต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “เรือกำปั่น” นั้น ท่าน
หมายความตลอดถึงเรือทุกอย่างที่เกิดขึ้นโดยเครื่องจักร หรือด้วยใบ
แต่ไม่ได้ใช้การเขย่ง แฉว หรือพาย

คำว่า “กำปั่นไฟ” หรือ “เรือกลไฟ” นั้น ท่านหมายความว่า ตลอดถึงเรือทุกอย่างที่เดินด้วยเครื่องจักร แต่เจาะใช้ใบด้วยหรือไม่ใช้ก็ตาม แต่ให้หมายความตลอดถึงเรือกำปั่นยนต์ด้วย

คำว่า “เรือกลไฟเล็ก” นั้น ท่านหมายความว่า ตลอดถึงเรือทุกอย่างที่มีขนาดต่ำกว่าสามสิบตันที่ใช้ให้เดินด้วยเครื่องจักร

คำว่า “เรือยนต์” นั้น ท่านหมายความว่า ตลอดถึงเรือยนต์ทุกอย่างที่มีขนาดต่ำกว่าสามสิบตันที่ใช้ให้เดินด้วยเครื่องจักรซึ่งมีได้อาไศรยกำลังเกิดจากดีเซล

คำว่า “กำปั่นใบ” หรือ “เรือใบ” นั้น ท่านหมายความว่า ตลอดถึงเรือทุกอย่างที่ใช้เดินด้วยใบ แต่ไม่ใช้เครื่องจักร

คำว่า “เรือเดินทะเล” นั้น ท่านหมายความว่า ตลอดถึงเรือทุกอย่างที่มีขนาดบรรทุกของได้กว่าพันหาบ และมีคาตฟ้าอย่างมั่นคงกันเรือได้ตลอดลำตั้งแต่หัวเรือถึงท้ายเรือ

คำว่า “เรือเล็ก” นั้น ท่านหมายความว่า ตลอดถึงเรือทุกอย่างที่ใช้ให้เดินด้วยกรรเชียงแจว หรือพาย

คำว่า “แพ” นั้น ท่านหมายความว่า ตลอดถึงแพไม้ซึ่งแพไม้ไผ่ไม้รวก และแพไม้ทุกอย่าง และคำว่า “ซุง” นั้น หมายความว่า ไม้ซุงแต่ไม่เหลื่อม

คำว่า “แพคนอยู่” นั้น ท่านหมายความว่า ตลอดถึงเรือนทุกอย่างที่ปลูกอยู่บนแพไม้ไผ่ไม้รวกหรือบนเรือท่อน แต่ลอยอยู่ในลำแม่น้ำหรือท่าคลอง

มาตรา ๔ เวียงบาง อย่าง ที่มี ประเภทโดยเงื่อนไข นั้น คือ :-

“เรือใบ หรือเรือใบกระจาย” นั้น เป็นเรือ อย่างนี้เป็นเรือเดินทะเลที่มีรูปร่างอย่างแบบยุโรปแต่เครื่องเสาเพลาใบอย่างแบบจีน หรือแบบประเทศใด ๆ ในเอเชีย

“เรือดำตง” นั้น เป็นเรือของแบบมีตาดฟ้าบางแต่บางดำก็ไม่มีตาดฟ้าบาง และใช้สำหรับดำตงหรือถ่ายสินค้าจากกำปั่น หรือบรรทุกสินค้าถึงกำปั่น

“เรือบรรทุกสินค้า” นั้น เป็นเรือไม่มีตาดฟ้าหรือมีไม่ตลอดลำเดินด้วยกรรเชียง แฉก หรือพายหรือบางที่ใช้ใบ แต่ใช้สำหรับบรรทุกสินค้า

“เรือสำเภา” นั้น เป็นเรือเดินทะเลคืออย่างแบบจีน หรือแบบประเทศใด ๆ ในเอเชีย

“เรือเบ็ดทะเล” “เรือฉลอมทะเล” “เรือทอง” “เรือดำมก่าว” “เรือฉลอมทวยญวน” ซึ่งจะเรียกต่อไปในพระราชบัญญัตินี้ว่า “เรือเบ็ดทะเลและอื่น ๆ” นั้น เป็นเรือที่ใช้ใบในเวลาเดินทะเลแต่ใช้ใบหรือกรรเชียงหรือแฉกในเวลาเดินในลำแม่น้ำ

มาตรา ๕ “นายเรือ” นั้น ท่านหมายความว่า คนที่เป็นผู้ควบคุมอยู่ในเรือกำปั่นหรือเรืออื่น ๆ แต่ไม่หมายความถึงผู้นำร่อง

“ลูกเรือ” นั้น ท่านหมายความว่า บรรดาคน นอกจากนายเรือหรือผู้นำร่อง ที่รับใช้หรือมีหน้าที่ทำกรงานต่าง ๆ อยู่ในเรือกำปั่น

“เจ้าท่า” นั้น ท่าน หมายความว่า ผู้บังคับการ ท่าข้ามใด ๆ ใน
 น่านน้ำสยาม แต่ หมายความว่า ตลอด ถึง บรรดาคนที่เจ้าท่าข้ามใด ๆ
 ได้มอบหมายให้ ใช้อำนาจ หรือ กระทำกรรม คำน่าที่ อย่างไร ๆ ที่
 เจ้าท่ามีหน้าที่ หรือ ต้อง กระทำ ตาม พระราชบัญญัติ—

“เจ้าพนักงาน ออกใบอนุญาต” นั้น ท่าน หมายความว่า เจ้าท่า
 หรือ ผู้แทนเจ้าท่า แต่ หมายความว่า ตลอด ถึง เจ้าพนักงานที่ได้รับอำนาจ
 ดำเนิน ทำการ ออกใบอนุญาต นอกเขตรั้วมณฑล กรุงเทพฯ ฯ ด้วย

“คนโดยสาร” นั้น ท่าน หมายความว่า บรรดาคนในเรือที่ไม่ใช่
 นายเรือ ผู้นำเรือ หรือ ลูกเรือสำหรับเรือ นั้น

มาตรา ๖ คำว่า “ต้น” หรือ “ขนาดต้น” ที่ใช้ใน พระราช
 บัญญัตินี้ นั้น ถ้าแห่งใด มิได้วางไว้ อย่างอื่น ท่าน หมายความว่า เป็น
 ขนาด หรือ น้ำหนัก ที่คำนวณตามข้อบังคับ การตรวจเชอร์เวย์เรือ ของ
 กรมเจ้าท่า

มาตรา ๗ คำว่า “น่านน้ำสยาม” นั้น ท่าน หมายความว่า
 บรรดาน่านน้ำที่เป็นส่วน แห่ง พระราชอาณาจักร์ สยาม แต่ หมายความว่า
 ตลอด ถึง บรรดาท่าแต่ท่าเล ทอด จอก เรือ แต่ ถ้าแม่น้ำลำคลอง เป็น
 พระราชอาณาจักร์ ทวีปด้วย

มาตรา ๘ ใน พระราชบัญญัติ นี้ แห่งใด มีบัญญัติว่า ด้วย การออก
 อนุญาตอย่างใด ๆ ตาม ซึ่งเจ้าท่าเห็น จำเป็น จะ ต้อง ออกเป็น หนังสือ
 ท่าน ว่า เจ้าท่ามี อำนาจ ชอบด้วย กฎหมาย ที่จะ เรียกค่าธรรมเนียมสำหรับ

ใบอนุญาต เช่น นั้น ตาม อัครา ซึ่ง เจ้าท่า จะ เติง ชนไว้ แต่ อย่าง มาก ไม่ เกิน กว่า ต้อง บท

มาตรา ๙ พระราชบัญญัติ ว่า ด้วย การ เติง เรือ ใน น้ำ น้ ด้ ยาม
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ ประกาศ เติง วันที่ ๑๗ กรกฎาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๕ ว่า ด้วย การ ตั้ง ศาต ทเติ ประกาศ เติง วันที่ ๑๗ มีนาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ ว่า ด้วย การ ออก ใบ อนุญาต สำหรับ เรือ บรรทุก
สิน ค้า แล เรือ เติง แล ประกาศ เติง วันที่ ๑๑ เมษายน รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๗ ว่า ด้วย เรือ กตไฟ ที่ ใช้ สำหรับ บรรจ้ง นั้น ท่าน ให้ ยก เติง
แต่ การ ที่ ยก เติง นั้น ท่าน ว่า มี ให้ เติง ความ เติง อย่าง เติง แต่ บรรดา การ
ที่ เติง กระทำไว้ หรือ แก่ ความ เติง อย่าง เติง ๆ ที่ เติง มี ผู้ กระทำ ชน ใน
เวลา ก่อน ประกาศ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ นี้

มาตรา ๑๐ กฎ สำหรับ บ้อง กั้น มี ให้ เรือ ไต กั้น พระ พุทธ ศัก ิราช
๒๔๕๖ นั้น ท่าน ว่า มี ให้ สำหรับ แล เรือ กำนัน ด้ ยาม ฝ้าย เติง ให้ ใช้
ไต ตลอด ถึง เรือ กำนัน ทั้ง หลาย ที่ เติง ใน บรรดา เขต ิรท่า แล เขต ิร ที่ ทอด
จอต เรือ ของ พระราช อาณา จักร ด้ ยาม แต่ อย่า ให้ ชัด กับ พระราช บัญญัติ นี้
เมื่อ จะ ต้อง เปน การ ชัด เช่น นั้น ไต ต้อง ให้ ถือ เขา ช้อ บง คับ ใน พระราช
บัญญัติ นี้ เปน ไต ตั้ง ได้ ว่า ไว้ ใน ข้อ ๓๐ แห่ง กฎ นั้น และ ท่าน ว่า
ผู้ เปน เจ้า ของ แล เปน นาย เรือ ทุก ลำ ต้อง ถือ แล กระทำ ตาม กฎ นั้น

12/10/2566

จง ทุก ประการ

มาตรา ๑๑ การลงโทษจำคุก หรือ ปรับ นั้น ถ้าจำเลยเป็น คนใน
 บังคับต่าง ประเทศ ซึ่ง มี กงสุล ผู้ แทน ที่มี อำนาจ ฝ่าย ตุลาการ สำหรับ
 ประเทศ นั้น ตั้ง อยู่ใน พระราชอาณาจักร์สยาม ท่าน ว่า ต้อง เป็น หน้า ที่
 ของ ศาล กงสุล นั้น บังคับ ให้ เป็น ไป ตาม โทษานุโทษ

ภาค ๑

ข้อบังคับทั่วไป

หมวดที่ ๑

ว่า ด้วย เขตฯ ทำ แล ที่ ทอจจอกเรือ

มาตรา ๑๒ เขตฯ ทำ กรุง เทพ ฯ นั้น คือ :-

ด้าน เหนือ :- ตั้งแต่ เฝ้า หิน ที่ สร้าง ไว้ เหนือ ปาก คลอง บาง กระบัง
 ที่ ผัง แม่น้ำ ตรง กัน ข้าม

ด้าน ใต้ :- ตั้งแต่ เฝ้า หิน ที่ สร้าง ไว้ ที่ ผัง แม่น้ำ ตรง กัน ข้าม วน ค่ำ วน
 เหนือ ปาก คลอง บาง ฉ่ำ กัด เต็ม

มาตรา ๑๓ เขตฯ ทำ เกาะ สี่ ช้าง นั้น คือ :-

ด้าน เหนือ :- ตั้งแต่ สิ้น เหนือ กอง หิน สัม ประโย เป็น บรรทัด เตรง ตรง
 ใต้ ศัก ควน ออก

ด้าน ควน ออก :- บรรทัด เตรง ตรง เหนือ ตรง ใต้ ฝา แหต ม สิ้น ควน ออก
 ของ เกาะ รัน คอกไม้

ด้าน ใต้ :- บรรทัด เตรง ตรง ใต้ ศัก ควน ออก จาก เฝ้า หิน ที่ สร้าง ไว้ ที่
 ปลาย แหต ม วน เกาะ สี่ ช้าง

ด้านตะวันตก :- เกวียนช้าง และ หินงมบะย้อย

มาตรา ๑๔ เขตที่ทำอย่างศิลา นั้น คือ :-

ด้านตะวันตก :- เพียงแนวหน้าตึก ๗ วา ในเวลาที่น้ำทะเลลงงวด

ด้านใต้ :- บรรทัดแดง ตรงทิศตะวันตกจากแหลมแท่น ถึงที่น้ำ

ตึก ๗ วา ในเวลาที่น้ำทะเลลงงวด

มาตรา ๑๕ เขตที่ตัดทอดจรดเรือคำบด นอกสันดอนนั้น คือ

ด้านตะวันตก :- บรรทัดแดง ตรงทิศใต้จากเสาหิน ที่สร้างไว้

ประมาณถึง กวาง ระยะเวลา ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยา กับแม่น้ำท่าจีน

จนจรดถึงแนวหน้าตึก ๗ วา ในเวลาที่น้ำทะเลลงงวด

ด้านใต้ :- เสมอเพียงแนวที่หน้าตึก ๗ วา ในเวลาที่น้ำทะเลลงงวด

ด้านตะวันออก :- จดเขตทำอย่างศิลา

มาตรา ๑๖ เขตทำอื่น ๆ ในกรุงเทพฯ นอกจากที่ว่ามีน้ำจะได้

กำหนดต่อไป โดยประกาศเฉพาะคำบด

หมวดที่ ๒

หน้าที่ของนายเรือ

(ก) เมื่อเวลาเรือกำปั่นเข้ามาน้ำน่านน้ำสยาม

มาตรา ๑๗ เวลาเรือกำปั่นดำไตเข้ามาในน้ำน่านน้ำสยาม ผู้เป็นนาย

เรือต้องชักธงดำหุ้มเรือดำนั้นขึ้นไว้ให้ปรากฏ แต่ต้องชักธงนั้นขึ้น

ไว้ในเวลากลางวันจนกว่าเจ้าท่ามาขึ้นบนเรือ

(๗) เมื่อเวลาเรือกำปั่นเข้ามา หรือ ออกจากแม่น้ำ

มาตรา ๑๘ เรือกำปั่นทุกลำ เวลาเข้ามาในแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อถึงตำบลเมืองสมุทรปราการ ต้องหยุด แลตาจำเป้นก็ต้องทอดสมอที่นั่น เพื่อให้เจ้าพนักงานแพทยศึกษา แลเจ้าพนักงานศุลกากร มาขึ้นบนเรือ แลต้องยอมให้เจ้าพนักงานศุลกากร มาในเรือ นั้นถึงกรุงเทพฯ แลยกออกไปในเรือจนกว่าจะมีอนุญาตให้เบ็ดรวางเรือ หรือจนกว่าจะมีเจ้าพนักงานศุลกากรที่กรุงเทพฯ มาเปลี่ยน

เมื่อเจ้าพนักงานศุลกากรขอให้กระทำ ผู้แปลนายเรือต้องเขียนข้อความตรอกในแบบพิมพ์ (อย่างแบบที่ ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้) บอกชื่อของเรือ จำนวนคนประจำเรือแลคนโดยสาร แลเรือมาจากตำบลใด

แล้วต้องทำรายงานบอกชนิดแลจำนวนอาวุธ เครื่องกระสุนบนนั้นแลดินระเบิดที่มีมาในเรือนั้น แลตาเจ้าพนักงานจะต้องการเอาของเหล่านี้มารักษาไว้ นายเรือก็ต้องสั่งให้แก่เจ้าพนักงานศุลกากรที่กำกับอยู่ นั้นทั้งสิ้น

มาตรา ๑๙ นายเรือกำปั่นสยามลำใดที่ออกไปจากแม่น้ำเจ้าพระยา ต้องแจ้งความที่จะออกไปนั้นต่อเจ้าท่า ณกรุงเทพฯ แล นายเรือกำปั่นสยาม หรือเรือกำปั่นต่างประเทศลำใด เมื่อก่อนจะออกไป ต้องได้รับใบเบ็ดรวงจากกรมศุลกากรที่กรุงเทพฯ แลเมื่อต้องลงไปถึงหน้าด่าน

12/10/2566

เมือง ลุมพปราการ ต้องหยุด และถ้าเป็นการจำเป็นก็ต้องทอดมือ
ที่นั่น เพื่อให้เจ้าพนักงาน ศักตถากร มาชน บนเรือแลรับเอาใบเบิกต้อง

มาตรา ๒๐ นายเรือกำปั่นดำไตที่ทอดมืออยู่ในอำเภอกที่เกาะ
สีนัง หรือที่อ้างสีตา เมื่อเรือจะออกจากที่นั่นจะไปเมืองอื่นต้องได้
รับใบเบิกต้องจากเจ้าพนักงาน ศักตถากร ประจำท้องที่ และนายเรือกำปั่น
ดำไตที่เข้ามาหรือออกไปจากท่า หรือตำแม่ น้ำอื่น ๆ ในพระราช
อาณาจักร์ สยาม ต้องทอดมือที่หน้าด่านของท่าหรือแม่ น้ำนั้น ๆ
แล้วรายงานการที่เข้ามาหรือจะออกไปต่อเจ้าพนักงาน แต่ต้องปฏิบัติ
ตามคำสั่งของเจ้าพนักงานผู้นั้น

มาตรา ๒๑ นายเรือกำปั่นผู้ใดกระทำความผิดอย่างใด ๆ คุ้ม
บัญญัติใน มาตรา ๑๗, ๑๘, ๑๙, และ ๒๐, ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด
ต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าแปดร้อยบาท

(ค) เมื่อเวลาเรือกำปั่นเข้ามาหรือออกจากเขตท่ากรุงเทพ ฯ

มาตรา ๒๒ นายเรือกำปั่นสยามดำไต หรือ นายเรือกำปั่นต่าง
ประเทศดำไตของชาติที่ไม่มีกงสุลเป็นตัวแทนอยู่ในกรุงสยาม เมื่อเรือ
ต้องเข้าไปในเขตท่ากรุงเทพ ฯ แล้ว ถ้าไม่ใช้วันอาทิตย์หรือวันที่ปิด
ที่ว่าการ ต้องรายงานการที่เข้ามาถึงนั้น ต่อกรมเจ้าท่าภายใน

เวลา ๒๔ ชั่วโมง

มาตรา ๒๓ นายเรือกำปั่น เช่น ว่า มาแล้วใน มาตรา ๒๒ ต้องนำ
หนังสือสำหรับเรือ บัญชีคนโดยด้าน ไบ ทะเบียน ของ เรือย่นไว้ต่อ
กรมเจ้าท่า แต่ ถ้าเจ้าพนักงาน จะต้องการ สำเนาอื่น ต้อง แทะ ของ บัญชี
สินค้าที่มีมาในเรือ นายเรือต้อง ยื่น ให้ทราบด้วย

มาตรา ๒๔ ถ้าเป็น เรือกำปั่น ต่าง ประเทศ ที่มีกงสุล เป็นผู้ แทน อยู่ใน
ใน กรุงเทพ ฯ นายเรือต้อง นำหนังสือต่าง ๆ เช่น ว่ามาแล้วนั้น ยื่น
ไว้ต่อที่ว่าการ กงสุล ของ ประเทศ นั้น แต่ เมื่อเวลาที่ เจ้าท่า ชนไป บนเรือ
นายเรือต้อง เข้ม ข้อ ความ ครก ลง ใน แบบ พิมพ์ (คือแบบที่ ๑ ทาย
พระราชบัญญัตินี้) ที่เจ้าท่าจะสั่งให้ แต่ บอก บัญชีคนโดยด้าน โดย
ถูกต้อง แต่ แจ้ง ความ เหตุร้าย หรือ ความตาย ที่ใด มีชน ใน ทางที่
มานั้นด้วย

มาตรา ๒๕ นายเรือกำปั่น ถ้าใด ที่เขา มา ถึง แลว เมื่อ กษย จะ เปิด
ระวางเอาสินค้าขึ้น จากเรือ ต้อง ทำ รายงาน บัญชีสินค้าที่มีมาในเรือ
สำนั้นโดย ถัดวัน ยื่น ต่อ กรมศุลกากร

แต่นายเรือกำปั่น ถ้าใด ที่ จะ ออกไป ต้อง ทำ รายงาน บัญชีสินค้า
ในเรือ นั้นโดย ถัดวัน ยื่น ต่อ กรมศุลกากร ภายใน หก วัน ก่อน เวลา ที่ไป
และ ต้อง ยื่น รายงาน บอกเจ้าจำนวน เพศ และ ชาติ ของ คนโดยด้านในเรือ
นั้น ต่อเจ้าพนักงาน ศุลกากร ที่เมือง สัมทปปราการ ด้วย

เรือกำปั่น ถ้าใด ที่เขา มา ใน เขตนี้ ถ้า นายเรือ ยังไม่ ทราบ พระราช
บัญญัตินี้ ก็ให้เจ้าพนักงาน จัต หาให้ ใจเต็ม หนึ่ง แต่คิด ราคา ต้องบาท

มาตรา ๒๖ **เรือกำปั่นเคียว** ทดดำไตที่เตรียมจะไปจากเขตร้ทำ
 ต้องชักธงตา (คือธงที่เรียกว่า บลูบเคอร์) ขึ้นบนเส้าน้ำ แต่ต้อง
 ชักไว้จนกระทั่งเรือออกเค็ม ถ้าเป็นเรือที่กำหนดจะออกเวลาบ่าย
 ต้องชักธงตาขึ้นไว้เสียตั้งแต่เวลาเช้า ถ้ากำหนดจะออกเวลาเช้า
 ต้องชักธงตาขึ้นไว้ให้ปรากฏเสียตั้งแต่ก่อนบ่ายวันก่อน

มาตรา ๒๗ **เรือกำปั่นไฟ** ลำใดกำลังปลดอยให้ต้องตามน้ำตงมา
 เขไว้ในเขตร้ทำกรุงเทพฯ ฯ ต้องชักธงสัญญาที่เรียกว่าธง "G" (ยี่)
 ตามแบบข้อบังคับของระหว่างนา ๆ ประเทศ ไว้ข้างคอนนำเรือในที่เห็น
 ได้โดยง่าย และถ้ามีเรือกำปั่นไฟลำอื่นกำลังเดินตามน้ำตงมา
 ต้องออกกลางน้ำ แล้วให้ใกล้ที่สุดที่จะเห็นได้กับพวกเรือที่จอด
 อยู่กลางน้ำ แต่คอยอยู่ที่นั่นจนกว่าเรือลำนั้นจะแลเห็นไป ถ้าเรือที่
 กำลังปลดอยให้ต้องตามน้ำตงมานั้นเปเรือใบ หรือเรือใบแจช หรือเรือ
 ดำเถาณั้น ต้องชักเครื่องสัญญาเป็นรูปลูกศรหรือสี่ดำ กว้างไม่ต่ำกว่า
 ห้าสิบเซนติเมตรไว้ในที่แต่เห็นได้โดยง่าย

มาตรา ๒๘ นายเรือคนใดกระทำความผิดต่อบัญญัติในมาตรา
 ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๕, ๒๖, แต่ ๒๗, แห่งพระราชบัญญัตินี้
 ท่านว่าต้องระวางโทษปรับเงินไม่เกินกว่าสี่ร้อยบาท

หมวดที่ ๓
ว่าด้วยท่าเลทอตจอตเรือ

มาตรา ๒๙ ภายในเขตท่ากรุงเทพ ฯ ท่าเรือกำบังดำโต ที่มีผู้
ผูกจอตเทียบท่าเรือ หรือท่าโรง พักสินค้า เรือกำบังดำนั้นต้องทอด
ลมอจอต ช่ยกวาง ลำน้ำด้วย ลมอสองตัว มีสายโซ่ให้พอทั้งสองตัว
เพื่อกันมิให้เรือเกา ลมอเคลื่อนจากที่นั้นได้

มาตรา ๓๐ เรือเก็บสินค้า เรือทองแบน แดเรือโต ๆ ที่ทอด
จอตประจำอยู่นั้น ต้องผูกจอตอยู่กับ ลมอ ต้น อย่าง มั่นคง สม่กับกำลัง
ของสายโซ่ที่ทอดอยู่นั้น

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้เรือกำบัง เรือเก็บสินค้า เรือทองแบน
อย่างใด ๆ ทอด ลมอ หรือผูกจอต อยู่ในทางเรือเดินในลำแม่น้ำ
เป็นอันขาด

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้เรือกำบังดำโต ที่ผูกจอตเทียบท่าเรือ ท่า
พักสินค้า หรือเทียบฝั่งนั้น ทอด ลมอลงไป ในแม่น้ำห่างจากหัวเรือ
เกินกว่า สามสิบเมตร

มาตรา ๓๓ เรือดำโตที่เจ้าท่าไม่ยอม ออกใบอนุญาตให้ หรือเรียก
คืน หรือยึดใบอนุญาตไว้ โดยเรือ นั้นมีความไม่ สม่ประกอบ สำหรับ
เดิน ทล่นั้น ต้องให้ผูกจอตทอดไว้ ในท่าโต ที่หนึ่ง ซึ่งเจ้าท่าจะกำหนดให้

มาตรา ๓๔ เรือไม้ หรือเรือไม้จาย เรือดำเลี้ยง เรือดำเกา
เรือบรรทุกสินค้า เรือเบต ทลแตรเรืออื่น ๆ ต้องจอตทอด ลมอ กวางแม่น้ำ

12/10/2566

แต่ถ้าไม่เป็น การ ชัด ชววง ก็ให้ทอด จอด ชอน ช่าง ผัง ควณคก แต่ต้อง
ไว้ช่อง ทาง เรือเดินไม่น้อยกว่า ร้อย เมตร ใน ระหว่าง เรือ กับ ผัง ควณคก
หรือ กับ บรรดาเรือที่ จอด เทียบ ผัง ควณคก หรือ กับ แพ คน อยู่ ที่ ผูก เทียบ
อยู่ กับ ผัง ควณคก

มาตรา ๓๕ บรรดาเรือใบหรือเรือใบกระจาย เรือดำตียง เรือดำภา
เรือ บรรทุกสินค้า เรือเบ็ดทะเล แต่เรืออื่น ๆ ที่ไม่ได้ ใช้การ นั้น ต้อง
ให้ ถอยไป อยู่ ที่ ทำเล สำหรับ ทอด จอด เรือ แห่งใด แห่งหนึ่ง ใน เขตวิ ทำ
ตาม ที่ เจ้าท่า เห็น สมควร จะ กำหนด ตาม ครังคราว แต่ประกาศให้ทราบ
ทั่วกัน ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แต่ใน หนังสือ พิมพ์ จดหมายเหตุใน
ทอง ที่ ตั้ง แต่ ต้อง ราย ขึ้นไป

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้เรือกำปั่นเดินทะเลดำไตจอดทอดสมอตาม
ลำแม่น้ำ ในระหว่าง คลอง สพานหิน กับ คลองทรงดำกบน เว้นไว้แต่
มีเหตุจำเป็น เพราะใน ระหว่าง ต้อง ดำบล นั้น เป็น ที่ ทอด จอด เรือรวม
สยาม แต่ บรรดาเรือกำปั่นเดินทะเล หรือ เรือ รบต่าง ประเทศจะ แตน หรือ
มีเรืออื่น จูง ผ่าน คลอง สพานหิน ขึ้นไป ตาม ลำแม่น้ำ นั้น ให้ ถือ ว่าเป็น
การ มิชอบด้วย กฎหมาย เว้นไว้แต่ จะ ได้ รัับอนุญาต พิเศษ จากเจ้าท่า แต่
โดย อาศัยข้อย บังคับกำกับ อนุญาต นั้น อยู่ ด้วยตาม ซึ่ง เจ้าท่าจะเห็นสมควร

มาตรา ๓๗ ถ้าไม่มีเหตุฉุกเฉินอันจำเป็นที่จะต้องทำเช่นนั้น ห้าม
มิให้ เรือกำปั่นดำไตจอดทอดสมอในลำแม่น้ำระหว่างวัดมฤคะโลกับ

ปากคลอง ประมง แล ระหว่าง ปาก คลอง ผดุง กับ คลอง ลำเพ็ง เพราะใน
ระหว่าง ตำบลเหล่านี เป็น ท่าเตย ภา เวณไว้ สำหรับทางให้เรือเดิน ซึ่ง ต้อง

มาตรา ๓๘ ให้เจ้าท่า มีอำนาจ ชอบด้วย กฎหมาย เสมอไป ที่จะ
กำหนด ที่ ทอด จอด เรือ สำหรับเรือ กำนัน แล เรือ เล็ก ทุก ลำ และ นายเรือ
ต้อง เขา เรือไป ทอด จอด ตาม ที่ เจ้าท่า จะ ชี้ ที่ ให้ และ ห้ามมิให้เขา เรือ
ไป จาก ที่ นั้น หรือ ย้ายไป ทอด จอด ที่ อื่น โดย มิได้ รับ อนุญาต จาก เจ้าท่า
เวณไว้ แต่ เมื่อ มี เหตุ จำเป็น ซึ่ง เจ้าท่า จะ พิเคราะห์ เห็น สมควร

เมื่อ เรือ กำนัน ลำใด กำลัง เข้า มา ใน เขตท่า ต้อง ยอมให้เจ้าท่า
ขึ้นไป บนเรือ แล ถ้า จำเป็น จะ หยัด เรือ หรือ รับ ก็ ต้อง หยัด

มาตรา ๓๙ เรือ กำนัน ลำใด เมื่อ เข้า มา ถึง ใน เขตท่า แล มิได้
กระทำกร ถ้าย ต้นศำ หรือ ขน ต้นศำ ซึ่ง เรือ อย่างหนึ่ง อย่างใด นับ ตั้งแต่
๑๐ วัน ขึ้นไป ก็ ผู้ ทาน ว่า ถ้า จะ ต้อง การ เอา ที่ ซึ่ง เรือ ดำเนิน จอด อยู่
ให้ เรือ ชน ที่ ไซ้ ใน การ ค้ำชวย ทอด จอด ก็ ให้ ถอย เรือ ที่ มิ ได้ ทำการ
เช่น ว่า นั้น ไป ทอด จอด ใน ที่ อื่น ภายใน เขตท่า ตาม ที่ เจ้าท่า จะ
กำหนด ให้

มาตรา ๔๐ เรือ กำนัน ลำใด ต้อง การ จะ เปลี่ยน ที่ ทอด จอด หรือ
เรือ กำนัน ลำใด ที่ เทียบ ท่า เรือ หรือ ทำ ต้นศำ ต้อง การ จะ หา ที่ ทอด จอด
ใน ตำบล นี้ ก็ ให้ ชี้ กง สัญญา อักษร "T" (ที) ตาม แบบ ซึ่ง บังคับ
ระหว่าง ภา ๗ ประเทศ สำหรับ การ ใช้ ซึ่ง สัญญา แล เจ้าท่า จะ ได้ ขึ้นไป
บนเรือ ลำ นั้น แล ชี้ ให้ ทอด จอด

12/10/2566

มาตรา ๔๑ เวลื่กำบั้นดำไลต้อง ภารให้กอง ตระเวน มาช่วย ก้ให้
 ชักธง สัญญา หมายถึงอักษร “YN” (ไฉ เอ็น) ตามแบบข้อ บังคับระหว่ง
 นา ๆ ประเทศ สำหรับ การใช้ ธง สัญญา ถ้ามีเหตุ สำคัญ ชัดช้น ต่อ
 การ บังคับ บัญชา เกิด ชนใน เวลื่ ณั้ ณั้ แล้ว ให้ชักธง สัญญา หมายถึง อักษร
 “YF” (ไฉ เอฟ)

มาตรา ๔๒ ก่อนที่เรือกำบั้นไฟ หรือเรือกำบั้น ไบเดินทะเลดำไลเจอด
 ทอดหรือตูก เจอด เปน ปกติ นั้น ห้ามมิให้เรืออื่น เข้าไปเทียบ ข้าง ให้
 เข้าเทียบได้ แต่เฉพาะ เวลื่ไฟเล็ก แลเรือเล็ก ของ เรือเจ้าท่า หรือ ของ
 เจ้าพนักงาน แพทย์ กู้ชา หรือ ของ กรมศุลกากร หรือของ ผู้นำร่อง หรือเรือ
 ของ กระทรวง ทหารเรือ ซึ่ง จะ มี นาท พิศัย

ในเวลาที่เรือกำบั้นดำไล ที่กำลัง แล่น ชน หรือ ตอง ใน ดำแม่ นำนั้
 ห้ามเปน อนั้ ขาด มิให้เรือจง ก่อ บรรทุก สิ้นคว่ หรือเรือเล็ก หรือเรือ
 อย่ง ๆ ได เข้าไปเฉี่ยว พ่วง ข้าง เวลื่แล้ว จะได้รับอนุญาต พิเศษ
 ของ นายเรือ ดำนั้น

มาตรา ๔๓ เมื่อ จะ ทอด เจอด เรือกำบั้นดำไล นายเรือ หรือผู้
 นำร่อง ต้องทอด เจอด เรือ นั้น โดยให้ กิน เนื้อ ที่ อย่ง นอย ที่ สู้ด ที่
 จะเปนได้ แลควม มัจฉิม ข้อ นี้ เจ้าท่าต้อง ระวัง เปน ชุระ อย่ง เด่มอให้
 มีผู้ ปฏิบัติ ตามโดย ถูก ต้อง

มาตรา ๔๔ ตามดำแม่ นำนั้เล็ก แลในคตอง ต่าง ๆ นั้น อนุญาตให้
 เจอดเรือต่าง ๆ ได ทั้ง ต้อง ฟาก แต่อย่าให้ เปน ที่ กัด แก่ ทาง เรือ ชน ต้อง

ที่ กต่าง ลำ น้ำ แต่ห้ามไม่ให้ จุดชอนตำ หรือ จุดขวาง หรือตรงกต่างตำน้ำ
ถ้า คต้อง เป็น อัน ชาติ

มาตรา ๔๕ เรือกำปั่น เรือเล็ก แต่ แพต่าง ๆ ที่ จุดเทียบ ผัง แม่ น้ำ
หรือเทียบท่า สิ้นค้า หรือท่า เรือ นัน ห้าม มี ให้ จุด ขวาง ตำ น้ำ ต้อง
จุดให้ หัว เรือ ท้าย เรือ หัว แพ ท้าย แพ หัน ตาม ยาว ของ ทาง น้ำ

มาตรา ๔๖ ห้าม ทำ ชน สิ้นค้า แต่ ทำ ชน ทั้ง ต้อง ฟาก แม่ น้ำ เจ้าพระยา
หรือ ตาม ลิง ของ เรือ กำปั่น ก็ ต ห้าม มี ให้ เรือ บรรทุก สิ้นค้า เรือ ไฟ เล็ก
เรือ เบต ทเต แล เรือ อื่น ๆ จุด หรือ ผูก เทียบ ชน กัน เกิน กว่า ต้อง ตำ
ถ้า เป็น แพ คน อยู่ ห้าม มี ให้ จุด เทียบ นำ แพ เกิน กว่า ตำ หึ่ง

มาตรา ๔๗ ห้าม มี ให้ แพ เม ช่ง ที่ กวาง กวาย ตีบ ตุน ช่ง จุด ผูก
เทียบ ชาง เรือ กำปั่น หรือ เทียบ ท่า ชน สิ้นค้า หรือ ท่า ชน แต่ ห้าม มี ให้
เรือ โปะ ฉาย เรือ ตำ เลียง หรือ เรือ ตำ เกา ผูก จุด ผูก เทียบ ชาง เรือ กำปั่น
มากกว่า ชาง ตะ หึ่ง ตำ แต่ ห้าม มี ให้ เรือ เช่น ว่า มา นี จุด ผูก เทียบ ท่า
ชน สิ้น ค้า หรือ ท่า ชน มากกว่า ต้อง ตำ

มาตรา ๔๘ ห้าม มี ให้ เรือ โปะ ฉาย เรือ ตำ เลียง เรือ ตำ เกา เรือ
บรรทุก สิ้นค้า เรือ กต ไฟ เล็ก แล เรือ แต่ แพ ไม้ ต่าง ๆ จุด ผูก กับ ผัง แม่ น้ำ
มาก ตำ หรือ โดย อย่าง ที่ ให้ ตำ ออก มา ใน ทาง เรือ เดิน หรือ จน เป็น ที่
กิด ขวาง แก่ การ เดิน เรือ

มาตรา ๔๙ เรือ กำปั่น หรือ เรือ เล็ก ที่ จุด มากกว่า ต้อง ตำ ใน
แม่ น้ำ นอก แหว เรือ อื่น ๆ หรือ นอก แหว แพ คน อยู่ ช่ง จุด อยู่ ใน

12/10/2566

พ.ศ. ๒๕๕๖ •

หน้า ๘๘

ของที่เทียบกันนั้น ห้ามให้ ถ้อว เรือกำบน หรือ เรือเต็กนั้น เท่ากับ
จุดดำ ออกมาในทาง เรือเต็ก

มาตรา ๕๐ ข้อห้ามต่าง ๆ ที่ว่ามาแต่ใน มาตรา ๔๖ แต่ ๔๗
นั้น เจ้าท่าจะเห็น ต้มควรร ดต หย่อน โดยให้ อนุญาต พิเศษก็ได้

มาตรา ๕๑ นายเรือ หรือผู้ควบคุมกำบน หรือ เรือเต็กหรือแพไม้
ความเต็มล ต่อ บัญญัติ อย่างไร ๆ ใน หมวดที่ ๓ นี้ ท่านว่า
ความ ผิด ต้อง ระวัง โทษ ปรับ เป็นเงินไม่เกิน กว่า ร้อย ห้าสิบบาท

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยทางเดินเรือในลำแม่น้ำ

มาตรา ๕๒ ในเขตท่ากรุงเทพ ฯ นั้น ให้มีทางเดินเรือ
ดังดำ ดังนี้ คือ

(๑) ดำย ตวัน ออก เรียกว่า ดำยใหญ่ ดำย นี้ มีเขต โดยกว้าง
ตั้งแต่ เรือกำบน ที่ ทอด อยู่ ถาง แม่น้ำ จนถึง ผัง ตวัน ออก หรือ ถึงแคม
เรือกำบน หรือ แพ คน อยู่ ที่ จุด เทียบ ผัง ตวัน ออก

(๒) ดำย ตวันตก ดำย นี้ มีเขต โดยกว้าง ตั้งแต่ เรือกำบน
ที่ ทอด อยู่ ถาง แม่น้ำ จนถึง ผัง ตวัน ตก หรือ ถึง แคม เรือกำบน
หรือ แพ คน อยู่ ที่ จุด เทียบ ผัง ตวันตก

มาตรา ๕๓ แนว ลำแม่น้ำ ทั้ง ต้อง ฟาก ภายใน ระยะ สามสิบ เมตร

ห่างจากฝั่ง หรือจากแคมเรือกำปั่นที่จอดผูกเทียบฝั่ง หรือจากแพคนอยู่ที่จอดผูกเทียบฝั่งนั้น ให้หวงห้ามไว้สำหรับเป็นทางเดินเรือเล็ก

ห้ามมิให้เรือกำปั่นใช้แฉวงนั้นเป็นอันตราย นอกจากเป็นเวลาจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เรือโดนกัน หรือเพื่อกลับหรือเคลื่อนเรือจากที่จอด

มาตรา ๕๔ ถ้าเรือกำปั่นดำดึกกระทำให้มีความเสียหายเพราะมิได้ปฏิบัติตามที่บังคับไว้ใน มาตรา ๕๓ ท่านว่า นายเรือกำปั่นมีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ร้อยบาท แต่อาจจะถูกฟ้องร้องในทางแพ่งอีกต่างหากด้วย

(ก) ว่าด้วยทางเรือเดินสายตัวนอกหรือสายใหญ่

มาตรา ๕๕ เรือกำปั่นไฟทุกขนาด (นอกจากที่ว่าไว้ใน มาตรา ๕๔) แต่เรือกำปั่นใบทุก ๆ อย่าง ที่มีขนาดเกินกว่าห้าสิบตัน เมื่อขึ้นลงในลำแม่น้ำ ต้องเดินในทางเรือเดินสายตัวนอก เว้นไว้แต่เมื่อมีเหตุจำเป็นเรือเพื่อจะเข้าจอด หรือออกจากท่า หรือฝั่งจึงเดินนอกสายนั้นได้

แต่บรรดาเรือที่ว่ามานี้ ต้องเดินโดยช้าที่สุดที่พอสมควรแก่การเดินเรืออย่างระวาง แต่เพื่อป้องกันอันตรายแก่เรือ แต่อันตรายที่อาจเกิดจากตะลอกคลื่นของเรือ นั้น

มาตรา ๕๖ ผู้ใดละเมิดข้อบังคับใน มาตรา ๕๕ ท่านว่ามีความผิด ต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ห้าร้อยบาท

(๒) ว่าด้วยทางเรือเดินสายตะวันตก

มาตรา ๕๖ บรรดาเรือใบ ขนาด ต่ำกว่า ห้าสิบตัน แต่เรือ ทุกอย่าง นอกจากไต้ก๋งแล้วไว้ ใน มาตรา ๕๕ นั้น ต้องเดิน ใน ทางเดินเรือ สายตะวันตก

มาตรา ๕๗ บรรดาเรือกำปั่นไฟที่จุเรืออื่น ที่มีขนาด ต่ำกว่า สี่สิบห้าตัน นั้น ต้องเดินใน ทางเดินเรือ สายตะวันตก

ห้ามมิให้ เรือกำปั่นไฟ ดำโต จูเรือกำปั่น หรือเรืออย่างอื่น ใน เขตร์ท่ากรงเทพฯ มาก จำจนเกิน กว่ากำลัง ของ เรือกำปั่นไฟ ต้นัน จะจุไปได้ ระยะ ทาง ชั่วโมง ละสองไมล์แปด อย่าง น้อย แต่ ห้าม มิให้ เรือกำปั่นไฟดำโต ที่จุ อยู่เช่น นั้น เดินได้ ระยะทาง เกินกว่า ชั่วโมงละหกไมล์ ในเวลาทอนน้ำ หรือเดินเร็วกว่า ชั่วโมง ละสี่ไมล์ ในเวลาตามน้ำ

ห้ามเป็น อัน ชาติ มิให้ จูเรือ เด็ก เกิน กว่า คราว ละ สี่สิบสอง ลำ เปน อย่าง มาก แต่ห้ามมิให้เรือ ที่ถูกจุ นั้นผูกเทียบ ซ้อน ต่ำกันเกินกว่า ๒๖ ทะลุ่ดำ

มาตรา ๕๘ ใน เวลา ที่กำลัง จะโยง หรือผูกเรือ บรรทุกเข้ากับ สายโยง นั้น ห้ามมิให้เรือไฟตกลง หรือเรือไฟเล็กที่เป็นเรือจุ นั้น แต้น รอดอยู่ ใน สายทาง เรือเดิน เปน อัน ชาติ ถ้าจะใช้สายทางเรือเดิน ในการ จู เรือจุ เหล่า นั้นต้อง แต้น อยู่เสมอให้ ได้ ระยะทาง ไม่น้อย กว่า ชั่วโมง ละสองไมล์

12/10/2566

มาตรา ๖๐ ผู้ใดเดินรถ ขี่บังคับ อย่างหนึ่ง อย่างใดใน
มาตรา ๕๗, ๕๘ แต่ ๕๙ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับ
เงินไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท

(ค) ว่าด้วยส่วนของทางเร็วเดินทั้งสองสายที่หวงไว้
สำหรับให้เร็วเด็กเดิน

มาตรา ๖๑ เรือเด็กทั้งหลาย เดินในทาง เรือเดินได้ทั้งสอง สาย

มาตรา ๖๒ นอกจากมีเหตุจำเป็น หรือเพื่อจะข้าม ฟากไป
จุดที่ท่า หรือ ที่ฝั่ง บรรดาเรือเด็กต้องเดินอยู่ใน แนวน้ำ ในระหว่าง
ระยะ ดำลึบ เมเตอร์ จากฝั่ง หรือ จาก เรือกำบัง ที่ จุดเทียบฝั่ง หรือจาก
แพคน อยู่ที่ผูก จุดกับฝั่ง แม่น้ำ

มาตรา ๖๓ เรือ บรรทุกเข้าต้องเดินได้ แต่ใน แนวน้ำ ที่ กำหนดไว้
สำหรับเป็น ทางเดิน ของเรือเด็กใน ทาง เรือเดิน สายตัวนี้ ตก แต่ห้าม
มิให้ ไปเดินใน ทาง เรือเดิน สายตัวนี้ ออกใน คอนหนึ่ง คอนใด เป็นอันตราย

มาตรา ๖๔ เมื่อ มีเหตุจำเป็น หรือเพื่อจะข้าม ฟากไป จุดที่ท่า
หรือ ที่ฝั่ง แต่เรือ บรรทุกเข้า หรือ เรือเด็ก จะต้อง ทำ นอกเหนือ ที่บังคับไว้
ในมาตรา ๖๒ แต่ ๖๓ ฉะนั้น ก็ให้ทำโดยความระวังทุกอย่างที่จะ
มิให้เป็น การ กีดขวาง แก่ การ เดินเรือได้

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้เรือบรรทุกเข้า หรือเรือเด็กผ่านหน้าเรือกำบังไฟ
ที่ กางตั้ง แถบชน หรือ ตอง ใน ท่า แม่น้ำ นั้น กีดขวาง ระยะเวลา เมเตอร์ แต่

ถ้าจะข้าม ฟาก ไปยัง ท่า หรือ โรง สี่ หู ม มี ให้ ตัด ข้าม เหนือ แห่ง ที่ จะ ไป นั้น
เกิน กว่า ที่ ควร

มาตรา ๖๖ บรรดา เรือ ยนต์ ที่ ยาว ไม่ เกิน กว่า หก เมเตอร์ นั้น
ยอม ให้ เดิน ได้ ใน แนว ลำ แม่ น้ำ ทั้ง สอง ฝ่าย ที่ กำหนด ไว้ สำหรับ ให้ เรือ
เล็ก เดิน แต่ ถ้า จะ เดิน ห่าง จากฝั่ง ภายใน ระยะ สามสิบ เมเตอร์ ต้อง
เดิน โดย ชั่ว ที่ สุด พอ สมควร แก่ การ ควร ระวัง เหตุ ในการ เดิน เรือ แล การ
ควร ระวัง มิ ให้ เป็น เหตุ อันตราย แก่ เรือ เล็ก ที่ ใช้ กรรเชียง หรือ แจว พาย

มาตรา ๖๗ นายเรือ ผู้ใด เติม ต่ อ ข้อ บังคับ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ใน
มาตรา ๖๒, ๖๓, ๖๔, ๖๕, แต่ ๖๖ ท่าน ว่า มี ความ ผิด ต้อง ระวาง
โทษ ปรับ เปน เงิน ไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท

(๗) ว่า ด้วย ทาง คลอง ต่าง ๆ

มาตรา ๖๘ ใน คลอง ต่าง ๆ บรรดา เรือ ที่ เดิน ตาม หน้า ต้อง เดิน กว้าง คลอง
บรรดา เรือ ที่ เดิน ทวน หน้า ต้อง เดิน แอบ ฝั่ง ถ้า ไม่ สามารถ จะ ทำ อย่าง หนึ่ง
อย่าง ใด ที่ ว่า มา นี้ ท่าน ว่า ให้ เดิน กว้าง ร่องน้ำ แต่ ให้ ระวัง ปฏิบัติ ตาม ข้อ
บังคับ ท้อง ที่ ซึ่ง ใช้ อยู่ หรือ จะ ได้ ตง ชัน ต่อ ไป อัน ว่า ด้วย การ เดิน เรือ
ใน คลอง ต่าง ๆ นี้

มาตรา ๖๘ นายเรือ ผู้ใด เติม ต่ อ ข้อ บังคับ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ใน
มาตรา ๖๘ ท่าน ว่า มี ความ ผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับ เปน เงิน ไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยแพไม้ แพคนอยู่ ๆ ฯลฯ

(ก) แพไม้

มาตรา ๗๐ แพไม้ต่าง ๆ ต้องมีคนประจำให้พอแก่การที่จะควบคุมรักษาแพโดยเรียบร้อย แต่คนประจำแพต้องระวัง อย่าง ที่ดีสุดที่จะเป็นไปได้เพื่อไม่ให้แพกีดขวางแก่การเดินเรือ หรือโดยกับแพคนอยู่ หรือเรือที่ทอดจอด อยู่ในลำแม่น้ำ แพไม้ทุก ๆ แพต้องชักธง เครื่องหมายของเจ้าของแพ และธงดำหีบเช่นนี้ต้องจดทะเบียนที่กรมเจ้าท่า แพใดมีธงกั้น แต่กำหนดจะมาถึง เขตวิฑูรย์ท่ากรุงเทพฯ ได้เมื่อใด นั้น เจ้าของแพต้องทำหนังสือแจ้งความต่องานให้เจ้าท่าทราบ

มาตรา ๗๑ ห้ามมิให้แพไม้จอดผูกกับเรือกำปั่นหรือหลักหรือแพคนอยู่ โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก นายเรือหรือเจ้าของหลักเจ้าของแพนั้น ๆ

มาตรา ๗๒ ภายในเขตวิฑูรย์ท่ากรุงเทพฯ แพไม้ต่าง ๆ ที่จะต้องหรือจงตงมานั้น ต้องเดินในทางเดินเรือด้วยตัวมันเอง ถ้าจะเดินในลำน้ำออก ต้องเดินได้แต่แพไม้ที่มีเรือจง แพไม้แพหนึ่งต้องมีธงไม่เกินกว่าสองร้อยต้น หรือกวางเกินกว่ายี่สิบเมตร

มาตรา ๗๓ ห้ามมิให้ตองแพไม้ ชนตงในลำแม่น้ำในระหว่าง

๒/10/2566
เวลาดังแต่ พระอาทิตย์ตก จน ถึง พระอาทิตย์ขึ้น

มาตรา ๗๔ ในคลอง ห้ามมิให้สอง แพน ที่ มี ชู งู กเหียบ
กันเกินกว่าสี่ต้น แต่ที่ผูกติดต่อกันยาวเกินกว่าสองชั้วชุง แต่ส่วนแพ
ที่ไม่ใช่ นั้นไม่ให้ยาวเกินกว่าสี่หกลเมตร แต่กว้างเกินกว่าที่พอจะให้
แพนั้นเดินในคลองได้ โดยไม่กีดกั้นการเดินเรือ

มาตรา ๗๕ ผู้ใดเริ่มติดต่อข้อบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด ในมาตรา
๗๖, ๗๗, ๗๘, ๗๙, แต่ ๗๔ ทำนว่ามีผลความผิดต้องระวางโทษ
ปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าร้อยบาท แต่ส่วนการฟ้องร้องเอาโทษใน
ความผิดข้อบังคับในมาตรา ๗๕ นี้ ให้ฟ้องได้แต่เมื่อมีคำร้องมา
แต่ผู้ที่เป็นเจ้าของเรือกำปั่น หรือหลัก หรือแพคนอยู่ที่เกี่ยวข้อง

(๒) แพคนอยู่

มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้จอดแพคนอยู่ในท่าแม่ น้ำห่างจากฝั่งเกินกว่า
พอดีส้าหรับมิให้แพนั้นค้างเหนี่ยวเวลา น้ำตงงวด

มาตรา ๗๗ เด้าหลักสำหรับผูกแพคนอยู่นั้น ห้ามมิให้บกพนแนว
น้ำแพออกไปมากกว่าหนึ่ง เมตรครึ่ง

มาตรา ๗๘ ห้ามมิให้ปลุกเรือที่ บกเด้า ลงเตนตามฝั่ง แม่ น้ำห่าง
ออกมาจากฝั่ง จนเกินกว่าพอดีส้าหรับมิให้ มี น้ำตาง อยู่ใต้เรือเมื่อเวลา
น้ำตงงวด

มาตรา ๗๙ ภายในเขตท่ากรุงเทพฯ ห้ามมิให้แพคนอยู่แพใด
มีขนาดกว้าง หรือยวเกินกว่าสี่หกลเมตร นับรวมทั้ง ซาน แต่แพเล็กที่
เป็นส่วนติดต่อกับแพนั้นด้วย

มาตรา ๘๐ ตามลำดับต้องห้ามมิให้แพคนอยู่แพใด มีขนาด กว้างเกินกว่าสี่บั้งต่อง เมเตอร์ แต่ห้ามมิให้แพใด ที่ผูก จอด กับฝั่ง ย่น ดา ออกมา จน อาจเป็น ที่กีด ขวาง แก่ การเดิน เรือ

มาตรา ๘๑ ห้ามมิให้จูง แพคนอยู่ ชนต่อง ในคอน ไค หักก เซกซ์ เห็นอ ของ ท่ากรุง เทพ ฯ ใน ระหว่าง ตั้งแ่ พระอาทิตย์ ตกจน ถึง พระอาทิตย์ ขึ้น

มาตรา ๘๒ แพคนอยู่ ที่ จะจูง ชน ต่อง ใน ดำแม่น้ำ นั้น ต้องเดิน ในทางเดิน เรือ ด้วยตัววัน ตกต้อ เมื่อมีเหตุ ยัน จำเป็น จึงให้เดิน ใน ทาง เรือเดิน ด้วยตัววัน ออกได้

มาตรา ๘๓ ห้ามมิให้จอดผูกแพคนอยู่แพใดกับฝั่ง แม่น้ำเจ้าพระยา ภายใน เขตท่ากรุง เทพ ฯ โดยมีได้รับ อนุญาต จากเจ้าท่า

มาตรา ๘๔ ภายในเขตท่ากรุง เทพ ฯ ถ้าแพคนอยู่แพใดยื่น ออกมาใน ดำแม่น้ำ จน อาจเป็น เหตุ นำ กลัว อันตราย แก่ การเดิน เรือ ใน เวลา กตรงคืนได้ ให้เจ้าท่า มีอำนาจ บังคับให้แพ นั้น จุก โคมไฟ สีขาวไว้ ใน ที่เด่น แดเห็น ได้ง่าย ใน ระหว่าง เวลาตั้ง แ่ พระอาทิตย์ ตกจน ถึง พระอาทิตย์ ขึ้น เพื่อ มอ่ง กัน มิให้เรือใหญ่ เล็ก แ่่น มา โคน แพ นั้น

มาตรา ๘๕ ตั้งแต่วันนี้ให้ ใช้พระราชบัญญัติ นี้เป็นกฎหมาย ถ้าจะจอด แพคน อยู่ หรือ ปลุก เรือชน มีเด้าบักเดิน ตามฝั่ง แม่น้ำ ภายใน เขตท่ากรุง เทพ ฯ กิตี หรือตามลำดับต่อง ใน แขวง กรุง เทพ ฯ กิตี ต้องได้ รับ อนุญาต จากเจ้า ท่า ก่อน จึง ทำได้

มาตรา ๘๖ คำขออนุญาตนั้นต้องเป็นหนังสือและมีแผนที่ส่งนำ
แพคนอยู่หรือเรือนที่บกเส้าลงเล่นที่ข้างเคียงแต่ทำเลที่จะจอดแพแต่ปาก
หลักผูกแพนั้นด้วย

มาตรา ๘๗ เมื่อรับคำขออนุญาตแล้วเจ้าท่าต้องตรวจภายใน
ในเวลาเดือนหนึ่งแต่ถ้าเห็นว่าเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับ
ในมาตรา ๘๕ แต่ ๘๖ ทุกอย่างแล้วก็ให้ออกอนุญาตให้ตามที่ขอ

มาตรา ๘๘ ห้ามมิให้ลงมือทำการปลูกสร้างก่อนที่ได้รับอนุญาต
ตามที่ร้องขอขึ้นเป็นชั้นชาติ

มาตรา ๘๙ ภายในเขตท่ากรุงเทพฯ ให้เจ้าท่ามีอำนาจและภายใน
นอกเขตนั้นให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นอำนาจที่จะบังคับให้เรือถอนแพคนอยู่
หรือหลักผูกแพ หรือเรือนที่บกเส้าลงชายฝั่งน้ำที่จอดหรือปาก
หรือสร้างผิดต่อข้อบังคับในมาตราตั้งแต่ ๗๒ ถึง ๗๙ จะเป็นแพหรือ
หลักหรือเรือนที่จอดอยู่นั้นเมื่อก่อนหรือในภายหลังเวลาใช้พระราชบัญญัติ
นี้ก็ตาม แต่ให้มีอำนาจบังคับให้เรือถอนบรรดาแพคนอยู่หรือหลัก
ผูกแพ หรือเรือนที่บกเส้าลงในชายฝั่งน้ำซึ่งได้ปลูกขึ้นโดยมิได้
รับอนุญาตโดยถูกต้อง หรือที่ปลูกโดยไม่ถูกต้องตามข้อความใน
อนุญาตที่ได้ออกให้นั้นด้วย

มาตรา ๙๐ ถ้าผู้ใดไม่กระทำตามคำสั่งที่กล่าวในมาตรา ๘๙
ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าวันละสิบบาทสำหรับทุกวัน

ที่จะได้ตัดสินใจว่าผู้ใดมีความซื่อสัตย์ แต่ให้เจ้าท่าหรือเจ้าพนักงาน ผู้มีหน้าที่มีอำนาจบังคับให้ หรือถอนแพคนอยู่ หรือเรือที่บกได้ลงใน ชายฝั่งน้ำโดยให้ผู้ที่เป็นเจ้าของเรือหรือถอนนั้นเอง

มาตรา ๕๑ ผู้ใดเจตนาต่อข้อบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดใน มาตรา ๔๑ ๔๒, ๔๓, และ ๔๔ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท

(ค) ว่าด้วยเรือจับสัตว์น้ำแล โพงพางที่ขวางแม่น้ำ

มาตรา ๕๒ การจับสัตว์น้ำด้วยอวนแหโดยทอด ลมอ จอด เรือ เรียง ราว ตัดกัน ขวางลำน้ำ หรือทอดทุ่น หรือปักหลัก โพงพาง เป็นแถวจากฝั่งถึง ฝั่ง ลำน้ำนั้น การจับสัตว์น้ำด้วยวิธีเหล่านี้ห้ามมิให้กระทำใน เขตฯ ทำกรุงเทพฯฯ ถ้าพ้นเขตฯ ทำกรุงเทพฯฯ ออกไป จะทำโดยได้รับอนุญาต จากเจ้าพนักงานก็ได้

มาตรา ๕๓ ในระหว่าง เวลา ตั้งแต่ พระอาทิตย์ตก จนถึง เวลา พระ อาทิตย์ขึ้น เจ้าของเรือจับสัตว์น้ำหรือทุ่น หรือ หลัก โพงพาง เช่นว่ามาแลว ต้อง จุดไฟเป็น แดง โพลง ไว้บน ฝั่ง ตรง กับ แถว เรือ หรือ ทุ่น หรือ หลัก เหล่า นั้น และ ต้อง จุด โคมไฟไว้บน เรือ หรือ ทุ่น หรือ หลัก โพงพาง ที่ ฝั่ง ที่ ลัด ออก มา จาก ฝั่ง นั้น ด้วย และ ต้อง เป่า เขา กระบือ หรือ แตรเสียง ก้อง สำหรับให้เรือที่เดิน ขึ้น ลง รู้ว่า มี ของ กีด กัน เช่น นั้น อยู่ ใน ลำน้ำ ด้วย

เรือ หรือ หลัก ที่ บก เรียง ราว ตาม แนว ชาย ฝั่ง ทะเล ที่ ปาก น้ำ หรือ ที่ โกล

ทางฯ เข้าปากน้ำนั้น ในระหว่าง เวลาตั้งแต่ พระอาทิตย์ตก จนถึง พระ
อาทิตย์ขึ้น ต้องจุดโคมไฟเห็น แสงไฟส่องสว่าง ที่ปลายรั้ว หรือ หลอด
สุด แถว ทั้ง สอง ข้าง

มาตรา ๕๔ ห้าม หรือ หลีก ลำหับ จับ ลักขโมย นำ น้ ้ ห้ามมิให้ผูกโยง
ถึงกันด้วย ตาไม้ ไม้ ให้ใช้ผูกด้วยเชือก อย่าง เดียว ตาม ขรรมเนียม
ที่เคยทำกันอยู่ แต่ห้ามมิให้ผูกโยง จากฝั่ง ด้วยเชือก หรือด้วยไมยว
ให้เป็น ที่กีดขวาง แก่ทางเดิน ของเรืออื่น

มาตรา ๕๕ ผู้ใด เตมิด ต่อ ข้อ บังคับ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ใน มาตรา
๕๒, ๕๓, แต่ ๕๔ ท่าน ว่า มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับเป็นเงิน
ไม่เกิน กว่า สอง ร้อย บาท

หมวดที่ ๖

ข้อ บังคับ เบ็ดเตล็ด

(ก) ว่าด้วยผูกเรือกับ ฝั่งด้วยเชือกลวดแลเชือกต่าง ๆ

มาตรา ๕๖ ในแม่น้ำหรือเขตร ทำใด ๆ ถ้า นอก จากเรือ ที่จอดผูก
เทียบท่า ชน ดินค้าท่าชน หรือเทียบฝั่ง ห้ามมิให้เรือกำปั่น ต้าโต ผูกโยง
กับฝั่ง ด้วยเชือก ลวด หรือเชือก อย่าง อื่น จนไม่เหลือช่อง น้ำใน ระหว่างเรือ
ดำนั้นกับฝั่ง สำหรับให้เรืออื่นเดินได้

มาตรา ๕๗ ห้ามมิให้เอาเชือก อย่างใด ๆ ทอดจากเรือกำปั่น ต้าโต
ที่จอดเทียบท่า ไปผูกกับทุ่น โยงใน ลำน้ำ หรือเขตร ทำ จนกว่า จะ ถึง
เวลาที่เรือเตรียม ออก จาก ท่า ที่จอดเทียบ อยู่ นั้น จึง ให้ทำเช่น นั้นได้

มาตรา ๙๘ ผู้ใด เต็มใจ ต่อ ข้อ บังคับ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ใน
มาตรา ๙๖ แต่ ๙๗ ท่าน ว่า มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรน เป็นเงิน
ไม่เกิน กว่า สอง รัชช บาท

(ข) ว่าด้วยผู้เท้าเรือ-เกิดเหตุอันตราย-โคมไฟ

มาตรา ๙๙ ห้ามมิให้นายเรือกลับเรือกำปั่นในจำแม่น้ำ ร่อง
น้ำ ช่องน้ำ หรือในลำทางเรือเดิน เว้นไว้แต่ในเวลาที่ทาง
น้ำนั้น ๆ วางไม่มีเรืออื่น แตน เขา ออก แต่ห้ามมิให้นายเรือกำปั่น
ดำใต้ที่จอดเทียบท่า ชน ต้นเสา หรือท่า ชน เค็ดอน เรือ ออก จากท่า เว้นไว้
แต่ในเวลาที่จำแม่น้ำ ร่องน้ำ ช่องน้ำ หรือลำทางเรือเดิน
อื่น เป็น ท้อง ที่ นั้น วางไม่มีเรืออื่น แตน เขา ออก

มาตรา ๑๐๐ นายเรือกำปั่นดำใต้ที่กำตงเขา หรือ ออกที่เขตรท่า
หรือช่องแคบ ต้องติดไฟเท้าเรือให้เด่น ช่าง พอส้มควรวแก่ การเดิน
เรือ อย่าง ระวัง แต่ อย่าง บัง กัน เหตุ อัน ตราย แก่ เรือ นั้น เอง

มาตรา ๑๐๑ บรรดาเรือกลไฟเมื่อเดินเข้าคลอง หรือเข้าไปเทียบ
ท่าจอด หรือเข้าแอบข้างเรือดำอื่น กัด นายเรือต้องให้เรือนั้น
ถ่นโดยช้าไม่ให้เร็วกว่า ชั่วโมง ตรีไมล์ และเมื่อถ่นข้ามทางสำหรับ
เรือเดิน ชน ล่อง ของ ระวัง ย่า ให้ เป็น ที่ กัด ขวาง แก่ การ เดิน เรือ ใน ทาง นั้น
และ ห้ามมิให้ถ่น ผ่าน หัวเรือกำปั่นไฟที่กำตงเดิน ชน หรือตง อยู่ ภาย
ใน ระยะ รัชช เมตร

มาตรา ๑๐๒ นายเรือทุก ๆ คน ต้องใช้ความระมัดระวังโดยเต็มที่
บัญญัติสามารถ เพื่อบังคับให้เกิดเหตุอันตรายขึ้นแก่เรือที่ตนเดิน หรือ
แก่เรืออื่น หรือแก่สัมบัติอย่างใด ๆ แต่ถ้ามีเหตุอันตรายอย่างใดเกิด
ขึ้นในเวลาที่ท่านกำลังเดินเรืออยู่นั้น นายเรือต้องรีบทำหนังสือรายงาน
ตักเจ้าท่าให้ทราบ

ถ้าเรือดำนั้น ยังไม่ออกไปจากเขตร้ทำนนั้น ใด ถัดเวลาที่ เกิดเหตุ
อันตราย นั้น ให้ยื่น รายงาน นั้น ภายใน เวลา ยี่สิบ สี่ ชั่วโมง ถัด เวลา ที่
เกิดเหตุ ถ้าแต่เรือดำนั้นจะ ออกไป จาก เขตร้ทำนนั้น ต้อง เสนอ รายงาน ซึ่ง
จะต้อง มี ส่วน นาคัต จาก สมุด จดหมายเหตุสำหรับ ตาตฟ้า แต่ ห้อง เครื่องจักร
คิดไปด้วย นั้น ถึงแม้ เจ้าท่า โดย ทาง ไปรษณีย์ จาก สถานี ไปรษณีย์ ที่ แรก จะ
ไปส่ง ได้ โดย สดวก หรือ ส่ง ใจ กับ เจ้าพนักงาน คู่ศากร ที่ เมือง สมุท
ปราการ ก็ได้

มาตรา ๑๐๓ นายเรือคนใด เติมิด คือ ชอบ บังคับ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด
ใน มาตรา ๙๙, ๑๐๐, ๑๐๑, แต่ ๑๐๒ ท่าน ว่า มี ความ ผิด ตั้ง
ระวาง โทษ ปรับ เบน เงิน ไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท

มาตรา ๑๐๔ เรือ กัด ไฟ เล็ก แดเรือยนต์ ทุก ลำ เมื่อ เวลา เดิน
ต้องมี โคม ไฟ สีเขียว ไว้ข้าง แคม ขวา ดวง หนึ่ง โคม ไฟ สีแดง ไว้ข้าง แคม ซ้าย
ดวง หนึ่ง แต่ โคม ไฟ สีขาว อย่าง แจ่ม แควม ไว้ ใน ที่ เต็ม สูง จาก ตาตฟ้า
ให้ ถูก ต้อง ตาม ที่ จะ กำหนด ไว้ ใน กฎ ชอบ บัง กับ สำหรับ การ ตรวจ เรือ

มาตรา ๑๐๕ เรือทุกลำ แต่แพไม้ทุกแพที่ทอด ล้อมหรือผูกอยู่กับหลัก หรือกำลังเดินหรือต้องอยู่นั้น ต้องแขวนโคมไฟสีขาวดวงหนึ่งไว้ในที่เด่นให้เป็นที่แลเห็นได้จากทุกทิศ แต่ถ้าจอดผูกเทียบอยู่กับฝั่งแม่น้ำไม่จำเเนน ต้องมีโคมไฟไว้เช่นนี้ก็ได้

มาตรา ๑๐๖ เรือลำเดียว แต่เรือใบกระจายทุกลำ ถ้าเป็นเรือที่เดินด้วยเครื่องจักรอย่างเรือไฟ ต้องมีโคมไฟเหมือนอย่างที่บัญญัติไว้สำหรับเรือกลไฟ ถ้าเป็นเรือเดินด้วยใบฉนั้นต้องใช้โคมไฟตามอย่างที่บัญญัติไว้สำหรับเรือใบที่กำลังเดิน

มาตรา ๑๐๗ เรือทุกลำที่อยู่ในพ่วงที่กำลังเดินหรือทอดล้อมอยู่ก็ตี่ ต้องจุดโคมไฟสีขาวไว้ในที่เด่นแลเห็นง่าย ในระหว่างเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์ตกจนพระอาทิตย์ขึ้น เพื่อให้เป็นที่สังเกตได้ชัดว่าหมู่เรือที่พ่วงนั้นยาวแต่กว้างเท่าใด

มาตรา ๑๐๘ ที่ตำบลลำเตาจมปากน้ำเจ้าพระยานั้น เมื่อมีเรือกำปั่นต้องดำถ่นมาจะสวนกัน ถ้าเห็นว่าจะสวนกันที่ตรงหรือเกือบตรงข้างเรือท่นไฟหมายตำบลลำเตาจม ก็ให้เรือดำที่ทวนน้ำนั้นหยุดหรือรอถ่นช้า ๆ จนกว่าเรืออีกดำหนึ่งจะได้ถ่นพ้นเรือท่นไฟนั้นโดยเรียบร้อยแล้ว

มาตรา ๑๐๙ เรือใบกระจายแต่เรือใบทุกอย่าง เมื่อถ่นก้าวขึ้นต้องตามดำแม่น้ำหรือตามช่องแคบ ถ้ามีเรือกลไฟดำโตเดินอยู่ในปากน้ำหรือร่องที่ไม่ลึกหรือเดินแอบฝั่งอย่างใดทอดล้อมควรแก่ที่จะไม่

ให้เป็นอันตรายแก่เรือสำราญ ห้ามมิให้เรือที่แล่นกวางนั้นแล่นผ่านคาน้ำเรือหรือแล่นกวางใกล้คาน้ำเรือกวดไฟนั้นเป็นอันขาด

ในแม่น้ำหรือในช่องน้ำที่แคบ ห้ามมิให้เรือกวดไฟเล็กหรือเรือขนครุพยายามแล่นผ่านคาน้ำเรือกวดไฟโดยวิธีที่อาจให้เกิดอันตรายขึ้นได้

มาตรา ๑๑๐ นายเรือคนใดละเมิดต่อข้อบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดใน มาตรา ๑๐๔, ๑๐๕, ๑๐๖, ๑๐๗, ๑๐๘, และ ๑๐๙ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าหกเดือนหรือปรับไม่เกินพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับด้วยกันทั้งสองสถาน

(ค) ว่าด้วยเรือถอยออกจากอู่

มาตรา ๑๑๑ ในตอนลำน้ำเจ้าพระยาซึ่งเรือเดินทะเลเดินได้นั้นเมื่อมีเรือสำราญกำลังถอยออกจากอู่หรือถอยลงจากท่าลาดในเวลากลางวันต้องมีทวนรูปกลมสีดำลูกหนึ่งซีกขึ้นไว้ที่เส้าหรือที่เด่นแห่งหนึ่งซึ่งปากอู่หรือท่าลาดนั้นให้เรือต่างๆที่เดินขึ้นลงในแม่น้ำแต่เห็นได้ชัดเมื่อก่อนน้ำจะถอยออกจากอู่หรือท่าลาดให้ซีกลูกทวนขึ้นไว้เพียงครึ่งเส้าเมื่อกำลังถอยออกให้ซีกขึ้นถึงปลายเส้าถ้าเป็นเวลาค้าคืนให้ใช้โคมไฟสีแดงแทนแต่ทำอย่างวิธีเดียวกันกับลูกทวนสีดำ

มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดละเมิดต่อข้อบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดใน มาตราที่ว่ามานี้ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท

(ข) ว่าด้วยทุนแต่เครื่องสำหรับผูกจอตเรือ

มาตรา ๑๑๓ ห้ามมิให้ผู้ใด มี หรือ วาง ทุน หรือ เครื่อง สำหรับผูกจอตเรือใน น้ำน่าน้ำแม่ น้ำ หรือ ทำเขตทอด ส้มอ จอต เรือใด ๆ เว้นไว้แต่ ได้รับอนุญาต จากเจ้าท่า หรือ จากเจ้าพนักงาน ผู้ มีหน้าที่ แลโดยต้อง ถัด แลกระทำตาม ข้อ บังคับ กักกัน อนุญาต แล ต้อง เสียค่า ขวรมเนียม ตาม ซึ่ง เจ้าท่า หรือ เจ้าพนักงาน ผู้ มีหน้าที่ นั้น จะ กำหนด แต่ บัญญัติ ที่ ว่านี้ ไม่ใช้ตลอด ถึง ทุน แล เครื่อง หมายถึง หรือ เครื่องผูกจอต เรือ ของ กระทรวง ทหารเรือ ซึ่ง จอตไว้ชั่วคราว ใน เจ้าหน้าที่ สำหรับการ ตรวจ เเซอร์เวย์ ทำ แผ่นที่

มาตรา ๑๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใด เอา เรือ เก็บสินค้า หรือ เรือ ชนิดใด ๆ ที่คล้าย เรือ เก็บสินค้า ซึ่ง ใช้เป็น เรือ ทุน หรือ สำหรับ บรรจุสิ่ง ของ ต่าง ๆ ทอด ส้มอ อยู่เป็น การ ประจำใน น้ำน่าน้ำแม่ น้ำ หรือ ทำเขตทอด ส้มอ จอต เรือ คำบดใด ๆ เว้นไว้แต่ ได้รับ อนุญาต จากเจ้าท่า หรือ จาก เจ้าพนักงาน ผู้ มีหน้าที่ แลโดย ต้อง ถัด แลกระทำ ตาม ข้อ บังคับ กักกัน อนุญาต แล ต้อง เสียค่า ขวรมเนียม ตาม ซึ่ง เจ้าท่า หรือ เจ้าพนักงาน ผู้ มีหน้าที่ นั้น จะ กำหนด

มาตรา ๑๑๕ ทุน หรือ เครื่อง สำหรับผูกจอต เรือ ซึ่ง จะ ได้ อนุญาต ตาม ความใน มาตรา ๑๑๓ นั้น ให้ ใช้สำหรับ เรือ ของ ผู้ ที่ ได้รับ อนุญาต ผายเดียว ถ้า เรือ อื่น จะ เอา ใ้ ครย ใช้ผูกจอต ต้อง ได้ รับ อนุญาต ของ ผู้ นั้น ก่อน จึง ทำได้

มาตรา ๑๑๖ ผู้ใด เตมีต ต่อ ข้อบังคับ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ใน มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, แล ๑๑๕ ท่าน ว่ามี ความผิด ต้อง ระวัง โทษ ปรับ เป็น เงิน

ไม่เกินกว่าสองร้อยบาท แต่อาจจะต้องถูกบังคับให้ รื้อถอนพื้นที่ หรือ เครื่องสำหรับผูกจอต เว้นที่ เกยว ของ นั้น โดยเสียเงิน ของ ตนเอง ด้วย

(ค) ว่าด้วยการตั้งตำแม่ น้ำ

มาตรา ๑๑๗ ภายในมณฑลกรุงเทพฯ ห้ามเงินอันขาดมิให้ผู้ใด ทำสิ่งใดที่เป็นการตั้งตำแม่ น้ำเจ้าพระยา นอกจากได้รับอนุญาต จากเจ้าท่า หรือจากเจ้าพนักงาน ผู้ มีหน้าที่

มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดเสียดื้อ ข้อมบังคับอย่าง หนึ่ง อย่างใด ใน มาตรา ๑๑๗ ท่านว่ามีความผิดต้อง ระวางโทษ ปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ร้อยบาท แต่ให้บังคับให้ รื้อถอน สิ่ง ที่เป็นเครื่อง ตั้ง ตำนั้น ภายใน เวลาที่จะกำหนด แต่โดยเสียเงิน ของ ตนเอง ถ้าแต่ขัด ขันมิทำตาม คำสั่ง ให้ รื้อถอน ฉะนั้น ให้เจ้าท่า หรือเจ้าพนักงาน ผู้ มีหน้าที่ จัดการ รื้อถอน โดยคิดเอาค่าใช้จ่ายในการ นั้น แก่ผู้ ที่ มีความผิด

(ข) ว่าด้วยการตั้งอับเขาสงในตำแม่ น้ำ, เขตไร่ท่า, หรือในท่าเลทอดสมอจอตเรือ

มาตรา ๑๑๙ ผู้ใด มิได้รับอนุญาต จากเจ้าท่า หรือ จากเจ้าพนักงาน ผู้ มีหน้าที่ ถ้าแต่ผู้ นั้น เอาหิน หรือกรวด หรืออับเขาสง หรือโคลน ดิน หรือของ อย่างใด ๆ ทั้ง ลงใน ร่องน้ำ หรือใกล้เคียง ร่องน้ำที่ ดินดอน ปากน้ำ แม่ น้ำใด ๆ ที่ เว้นแต่ดินโคลน หรือ ทั้ง ลงใน แห่ง หนึ่ง แห่งใด ใน ตำแม่ น้ำ

เช่น นั้น หรือ ใน เซอร์ท่า หรือ ใน ท่า เต ทอด ส้ม อจอต เรือ ค้ำบไลต์ ๆ ก็ดี
ท่าน ว่า ผู้ นั้น มี ความ ผิด คือ ฆรวาง โทษ ปรัง เปน เงิน ไม่ เกิน กว่า พัน บาท
แต่ ต้อง ใช้ เงิน ค่า ใช้ จ่าย ที่ เจ้า พนักงาน คือ ฆรวาง ใน การ จน ถึง เหล่า นี้ ให้ พน
จาก ค้ำบไลต์ ๆ ด้วย

มาตรา ๑๒๐ ห้าม มี เหม่ โด ชุติ นใน ถ้ำ น้ำ คอน ไต หลัก เตรี ทิศ
เหนือ ของ เซอร์ท่า กรุง เทพ ๆ หรือ ใน เซอร์ท่า หรือ ท่า เต ทอด ส้ม อจอต เรือ
ค้ำบไลต์ ๆ เว้น ใ้ แต่ ได้ รับ อนุ ญาต จาก เจ้า ท่า หรือ จาก เจ้า พนักงาน ผู้ มี
หน้าที่ ถ้า ผู้ โด เติม ต่ ขอ บัง กับ ใน มาตรา นี้ ประการ โด ท่าน ว่า มี
ความ ผิด ต้อง ฆรวาง โทษ ปรัง เปน เงิน ไม่ เกิน กว่า พัน บาท แต่ ต้อง ใช้ เงิน
ค่า ใช้ จ่าย ที่ เจ้า พนักงาน คือ ฆรวาง เพาะ เหตุ ความ เติม นั้น ด้วย

(ง) ว่าด้วยเรือที่เป็นอันตรายลง ฯลฯ

มาตรา ๑๒๑ เมื่อ มี เรือ ใ้ใหญ่ มี ฆว หรือ เรือ อย่าง โด ๆ เปน อันตราย
หรือ จม ลง ใน ว่าง น้ำ ที่ เรือ เติม ได้ ค้ำบไลต์ ๆ โดย ลุ่ คี เหตุ พริก เหตุ
อย่าง โด ๆ ก็ดี ท่าน ว่า เนิ่ น้ำ ที่ ของ เจ้า ของ เรือ ที่ เปน อันตราย ลง
เช่น นั้น ที่ จะ ต้อง จัด การ หมาย ที่ ๆ เรือ จม นั้น โดย พถัน ด้วย เครื่อง
หมาย อย่าง โด อย่าง หนึ่ง ซึ่ง เจ้า ท่า หรือ เจ้า พนักงาน ผู้ มี หน้าที่ เห็น ต้ม ควร
ดำ รับ เปน ที่ ถึง เตก ทั้ง เวลา กลาง วัน แล เวลา กลาง ึกัน ไป จน กว่า จะ
ไ้ หรือ ฆว เรือ ที่ จม จาก ที่ นั้น แต่ ท่าน ว่า การ รับ ฆว นั้น เปน หน้าที่ ของ เจ้า
ของ เรือ นั้น ต้อง ตั้ง มือ กระทำ โดย พถัน แล โดย ความ รับ รัช ตาม ต้ม ควร

ถ้าแต่เจ้าของเรือที่จมในร่องน้ำทางเรือเดินค้าบดใด จะเคยมีได้ทำ
 เครื่องหมายลงไว้ในที่ ๆ เรือจมตั้งที่ว่ามีมาแล้ว ท่านว่าให้เจ้าทำ หรือ
 เจ้าพนักงานผู้ มีหน้าที่จัดการ ให้ มีเครื่องหมายอย่างไร อย่างหนึ่ง ตามที่เห็น
 สัมควร ลงไว้เป็นเครื่องหมายสิ่งใดสำหรับให้ชาวเดินเรือ มีความระวัง แล้ว
 เรียกเอาเงินค่าที่ควรใช้จ่ายไปเท่าใด ในการทำเครื่องหมายจากผู้เป็น
 เจ้าของเรือที่จมนั้นได้

อันนี้เมื่อการเดินเรือในทะเลท่า หรือในแม่น้ำที่เรือเดินค้าบดใด
 เกิดมีความขัดขวาง หรือว่ากีดกันเกิดขึ้นร้ายเพราะมีเรือ อย่างหนึ่งอย่างใด
 จมอยู่ หรือเพราะมีสิ่งกีดขวางอย่างอื่น ๆ ที่คล้ายกัน แต่เจ้าพนักงาน
 ได้บอกกล่าวตาม สัมควร แก่เจ้าของ หรือแก่ผู้แทนเจ้าของเรือจม หรือสิ่ง
 ที่กีดขวางนั้นแล้ว เจ้าของไม่ได้จัดการอย่างไร ท่านว่าให้เจ้าทำ
 หรือเจ้าพนักงานผู้ มีหน้าที่มีอำนาจหรือทำชาย, ขน, ขาย หรือกระทำอย่าง
 ใด ๆ แก่เรือที่จมหรือสิ่งกีดขวางนั้นไว้ และให้เรียกเงินค่าที่ได้
 ใช้จ่ายไปในการนั้น ๆ จากเจ้าของเรือที่จม หรือสิ่งกีดขวางนั้น

(๑) ว่าด้วย แตร หวด เป่า ด้วยแรงสติม

มาตรา ๑๒๒ ห้ามมิให้เรือกำปั่นไฟหรือเรือกลไฟเล็กที่ทอดสมอ
 อยู่ก่ติ หรือกำลังเดินอยู่ก่ติ เป่าแตร หวดนอกจากเคาะสำหรับ
 ความสดวกในการเดินเรือ หรือเพื่อมีขังกันมิให้ โคนกันกับเรืออื่น
 แต่เสียงแตรที่เบาซึ่งห้ามมิให้เป่า นานเกินกว่า สัมควร ข้อนี้บังคับ
 ที่ว่านี้ให้ใช้ได้สำหรับแตร เวชยนตร์เหมือนกัน

มาตรา ๑๒๓ ภายในเขตที่กรุงเทพมหานคร ห้ามมิให้เรือดำน้ำใช้แตร
ที่มีเสียง ห้าว หรือเสียง คราน ครวญ เว้นไว้แต่เรือมาจากต่างประเทศ
ที่ไม่มีแตร อย่างอื่น นอกจากอย่างนั้น

ว่าด้วยการขึงบัน

มาตรา ๑๒๔ ภายในเขตที่กรุงเทพมหานคร นอกจากได้รับอนุญาต
จากเจ้าท่า หรือจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ ห้ามมิให้ผู้ใด ขึงบัน จาก
เรือกำบัง หรือเรือเล็กดำน้ำเป็นอันขาด เว้นไว้แต่สำหรับเป็นเครื่องหมาย
ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นแก่เรือ

ว่าด้วยการที่ กงของ ที่ ยื่น แต่ จุด ตอกไม้ เพลิง

มาตรา ๑๒๕ ภายในเขตที่กรุงเทพมหานคร แต่ นอกจากได้รับอนุญาต
จากเจ้าท่า หรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ ห้ามมิให้ผู้ใด กงของ ที่ ยื่น
ปล้อย หรือจุดตอกไม้เพลิงในระหว่างเวลาตั้งแต่ ๔ ทุ่ม ถึง เวลา ย่ำรุ่ง เป็น
อันขาด

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใด เดิมที กงของ ยื่น กับ ย่าง หึ่ง อย่างใด ใน มาตรา
๑๒๒, ๑๒๓, ๑๒๔, แล ๑๒๕, ท่านว่ามี กงของ ยื่น กงของ ระวัง โขษ
ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า ร้อย บาท

(ณ) ว่าด้วย ททรัพย์สิน ของ ที่ ส้ม ไร่ ใน เรือ
แต่ ททรัพย์สิน ของ ที่ ตชช พลับ ที่ อยู่ใน แม่น้ำ

12/10/2566

มาตรา ๑๒๗ เมื่อ มี ททรัพย์สิน ของ อย่างใด ของ คน โดย ส่วน หรือ ของ

คนอื่นดื่มไว้ในเรือกำปั่นหรือเรือเต็กดำใด แต่ นายเรือดำนั้นไม่สามารถที่จะคนให้แก่เจ้าของใต้ ท่านว่าให้เอาไปตั้งไว้มงโรงพักกองตระเวนที่คงอยู่ไกล แต่ทำคำชี้แจงเหตุที่เกี่ยวข้องของยื่นไว้ด้วย

มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดพบแต่เก็บทรัพย์สินของโน้มน้ำอื่นเป็นของ ๆ คนอื่นที่หายไป เช่นไม้ซุงหรือไม้กระดานที่เป็นของพดด้จากแพหรือเรือหรือสิ่งของอย่างอื่น ท่านว่าต้องนำส่งไว้มงโรงพักกองตระเวนที่คงอยู่ไกล

มาตรา ๑๒๙ เมื่อมีทรัพย์สินของมาตั้งไว้มงกองตระเวนต้องคนให้แก่เจ้าของ ถ้าหากรู้จักตัว ถ้าหาเจ้าของไม่ได้ ก็ให้ประกาศโฆษณาไว้เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๓ เดือนไปแล้ว ท่านว่าให้ขายทรัพย์สินของนั้นโดยวิธีขายทอดตลาด ขายได้เงินเท่าใด ให้ชักไว้มงตะดับสำหรับผู้ที่พบแต่เก็บทรัพย์สินของนั้น ๆ เหลือจากนั้นให้ตั้งไว้เป็นของรัฐบาล แต่ในการที่จะคนให้เจ้าของก็ดี หรือจะขายทอดตลาดก็ดี ท่านให้กองตระเวนสืบให้ทราบเสียก่อนว่าทรัพย์สินของนั้น ๆ จะค่อยเสียภาษีศุลกากรหรือไม่

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดเลิกต่อข้อบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดในมาตรา ๑๒๗, ๑๒๘ แต่ ๑๒๙ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าร้อยบาท

(๗) กักตักด้วยคำเตือนสำหรับนายเรือกำปั่น

มาตรา ๑๓๑ เมื่อเวลาขอนุญาตให้ลูกเรือดำพัก นายเรือควรชี้แจง

แก่ลูกเรือให้ทราบค่าเวรตาม บก อย่าให้ มีมดที่ มีฝัก หรือ อาวูรที่ อาจทำ อันตรายได้ อย่างอื่น ๆ เช่น สกุด ดึง ฯลฯ ดึงตัวไปด้วย เบน อันชาติ

ตามความใน มาตรา ๓๓๕ ข้อ ๒ แห่ง ประมวลกฎหมายลักษณะ อาญา ท่านว่า ถ้าผู้ใด มีอาวูร อย่างใด เช่น ว่ามานั้น เข้าไปใน ถนน หรือ สาธารณสถาน กองกระเวน มีอำนาจที่จะ จับกุม ผู้นั้น ได้ แต่ ถ้าพิจารณาเป็น สัตย์ ต่อ หน้าศาล ให้ของ ระวังโทษ ปรับเป็นเงิน ไม่เกิน กว่า สิบ สอง บาท และ ให้ รับ อาวูร นั้น เสีย ด้วย

มาตรา ๓๓๒ นายเรือ กำปั่น ทุกคน ต้อง กระทำตาม บังคับ แต่ คำสั่ง ที่ สัมควร ทุกอย่าง ของ เจ้าท่า ใน การ ที่ จะ ให้ เกิดขึ้น หรือ ย้าย เรือ ที่ คน ควบคุม อยู่ นั้น ไปยัง ที่ ใด ๆ

มาตรา ๑๓๓ ห้ามมิให้ พาเอา ศพ เข้ามา ใน ย่าน หน้า สยาม จาก เมือง ท่า ค้าง ประเทศ นอกจาก ศพ ที่ มี หีบ หรือ เครื่อง หุ้ม ห่อ อย่าง มิดชิด แน่นหนา ไว้ ไม่ได้ แต่ มี หนังสือ ใบ พยาน ถ้า กับ ศพ มา ด้วย คน รับ นั้น ซึ่ง แจง ว่า ตาย ด้วย เหตุ อะไร เป็น หนังสือ ใบ พยาน ที่ แพทย์ ซึ่ง มี อนุมัติ สัมควร ตาม กฎหมาย ได้ ทำ ให้ แดง สด สยาม ใน เมือง ท่า ที่ มา จาก นั้น ได้ ตั้ง ชื่อ เป็น พยาน หรือ ถ้า ไม่ มี กงสด สยาม เจ้าพนักงาน ฝ่าย ศุภการ ได้ ตั้ง ชื่อ เป็น พยาน เมื่อ ศพ มา ถึง ย่าน หน้า สยาม นายเรือ ต้อง รับ แจง ความ ให้ ผู้ นำ ร่อง เจ้าท่า หรือ เจ้าพนักงาน แพทย์ ศุขา ทราบ โดย พด้น

ภาคที่ ๒

ข้อบังคับ สำหรับ ออกใบ อนุญาต

การใช้ แตะ การ ควบคุม เรือ กำปั่น แตะ เรือ เต็ก ต่าง ๆ

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย ข้อบังคับทั่วไป

มาตรา ๑๓๔ เรือกำปั่น ต่างประเทศ ที่ไม่ ต้อง ด้วย พระราชบัญญัติ นั้น ต้อง เป็น เรือ ที่ ประกอบ ด้วย ลักษณะ ดัง ต่อไปนี้ คือ :-

- (๑) เป็น เรือ ที่ ได้ จดทะเบียน ใน เมือง ทำ ต่างประเทศ แตะ
- (๒) เดิน อยู่ใน ระหว่าง เมือง ทำ ต่างประเทศ กับ น่านน้ำ สยาม แตะ
- (๓) มี หนังสือ ใบ พยาน การ ตรวจ เรือ ดัง นั้น ซึ่ง ยัง ไม่ หมด อายุ

แต่ เป็น หนังสือ ใบ พยาน ที่ เจ้าพนักงาน ต่าง ประเทศ ผู้ มี อำนาจ ใน ส่วน นั้น ได้ ออก ให้ แต่ ชี้แจง ว่า เป็น เรือ อัน สมควร เดิน ทะเล ได้ แต่ บอก กำหนด เวลา ที่ สมควร เดิน ทะเล ได้ เช่น นั้น

มาตรา ๑๓๕ นอกจาก เรือ กำปั่น ต่าง ประเทศ อย่าง ที่ ว่า ไว้ ใน มาตรา ๑๓๔ บรรดา เรือ กำปั่น ไฟ แตะ เรือ เต็ก ต่าง ๆ ที่ ใช้ เดิน อยู่ใน น่านน้ำ สยาม ภายใน เขต รักษากองทัพ ๆ แต่ บรรดา เรือ กัดไฟ ที่ เดิน รับจ้าง หรือ รับ คน โดย สำน หรือ รับจ้าง จูง เรือ ใน มณฑล กรุงเก่า มณฑลนครสวรรค์ มณฑลพิษณุโลก มณฑลปราจีนบุรี มณฑลนครไชยศรี แต่ มณฑลราชบุรี นั้น ต้อง รับ ใบ อนุญาต จง ทุก ลำ

มาตรา ๑๓๖ บัญญัติว่าด้วยการ ออกใบ อนุญาต สำหรับ เรือต่าง ๆ นั้น จะ ประกาศ เปรน การ พิเศษ ให้ ใช้ ในกรณีพิเศษอื่น ๆ นอกจากที่ ว่ามา แล้ว เมื่อใดก็ได้

มาตรา ๑๓๗ เรื่อง รวบรวม ขอรับใบ อนุญาต หรือ ขอ เปลี่ยนใบ อนุญาต นั้น ต้อง ยื่น ต่อ เจ้าท่า แต่ ต้อง เรียง ด้วย กระดาษ แบบ พิมพ์ ที่มี ไว้ สำหรับ แด เวลา ยื่น เรื่อง รวบรวม ขอรับ ใบ อนุญาต ต้อง นำ เงิน ประมาณ ไม่ ต่ำ กว่า ถึง จำนวน เงิน ค่า ชำรง เนียม สำหรับ ออกใบ อนุญาต นั้น มา วาง ไว้ ด้วย

มาตรา ๑๓๘ เมื่อ เจ้าพนักงาน ออกใบ อนุญาต วินิจฉัย โดย เหตุ อัน สมควร เห็น ว่า เรือ กำนัน แด เรือ เล็ก ถ้า ได้ มีความ พิเศษ รักษา แด ความ สะอาด เรียบ ร้อย ไม่ พอ เพียง สำหรับการ ที่ ใช้ กัน อยู่ หรือ ที่ คิด จะ ใช้ นั้น ก็ได้ หรือ ว่า ผู้ ที่ ได้รับ อนุญาต หรือ คน ประจำ เรือ ถ้า ได้ ใด ประพฤติ ไม่ เรียบ ร้อย อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ก็ได้ ท่าน ว่า ถ้า เป็น เรือ ที่ ยัง ไม่ มี ใบ อนุญาต เจ้าพนักงาน ผู้ นั้น มี อำนาจ ที่ จะ ไม่ ยอม ออกใบ อนุญาต ให้ ถ้า เป็น เรือ ที่ มี ใบ อนุญาต แล้ว เจ้าพนักงาน มี อำนาจ ที่ จะ เรียก คမ်း แด รับ ใบ อนุญาต นั้น ได้

มาตรา ๑๓๙ เมื่อ เห็น ว่า เรือ กำนัน ถ้า ได้ มีความ ไม่ สม ประกอบ หรือ ไม่ เป็น ที่ นำ ไว้ ใจ สำหรับการ เดิน ทาง ที่ จะ ใช้ เรือ นั้น ใน ทาง ทด หรือ ทาง แม่น้ำ ท่าน ว่า เจ้าพนักงาน ออกใบ อนุญาต มี อำนาจ ที่ จะ กัก เรือ นั้น ไว้ แด มงคมนตรี ให้ เปลี่ยน แด แด ซ่อมแซม เรือ นั้น เสีย ให้ มั่น คง เรียบ ร้อย

มาตรา ๑๔๐ ถ้า เรือ กำนัน หรือ เรือ เล็ก ถ้า ได้ ที่ เจ้าพนักงาน ไม่ ยอม

พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๑๑๓

ออกใบอนุญาต หรือ เรียกคืนใบอนุญาต หรือ กัก ตามบัญญัติ ใน
มาตรา ๑๓๙ เป็น เรือ ของ คนใน บังคับ สาคด กงสดต่าง ประเทศ สาคดใด
สาคดหนึ่ง ท่าน ว่า ถ้า จะ ร้อง อุทธรณ ก ให้ มี อำนาจ ชอบ รววม ที่ จะ ร้อง
ต่อ สาคด นั้น ได้

มาตรา ๑๔๑ ใบอนุญาต ที่ ออก ให้ สำหรับ เรือ ที่ เจ้า ของ เป็น คนใน
บังคับ สาคด กงสดต่าง ประเทศ สาคดใด สาคดหนึ่ง นั้น ก่อน ที่ จะ ใช้ ได้ ผู้รับ
ใบอนุญาต ต้อง นำ ใบ อนุญาต ให้ กงสด ของ ประเทศ ของ ตน ตรงต่อ
ประหัย ตรารู เห็น สวดยเสีย ก่อน

มาตรา ๑๔๒ ใบ อนุญาต ทุก ฉบับ ต้อง มี เลข ลำดับ ประจำ แต่
ต้อง มี คำ ชี้แจง ว่า ใช้ ได้ ซบดวย กฏหมาย ตั้ง แต่ วัน เดือน ปีใด ถึง วัน
เดือน ปีใด ถ้า เป็น ใบ อนุญาต สำหรับ เรือ ไฟ ให้ ใช้ กระดาษ แบบ
พิมพ์ ตาม แบบ (๕) ทาย พระราชบัญญัติ น

มาตรา ๑๔๓ การ ออก ใบ อนุญาต หรือ การ เปลี่ยน ใบ อนุญาต นั้น
ให้ ทำ ได้ โดย เรียก ค่า รรรมเนียม ตาม ที่ บัญญัติ ไว้ ใน หมวดที่ ๓ ที่ ๔
ที่ ๕ แห่ง ภาคที่ ๒ แห่ง พระราชบัญญัติ น

มาตรา ๑๔๔ ใบ อนุญาต นั้น ให้ ใช้ ได้ ซบดวย กฏหมาย มี กำหนด
ไม่ เกิน กว่า สิบ เดือน

มาตรา ๑๔๕ ใบ อนุญาต นั้น จะ สับ เปลี่ยน กัน ใช้ ไม่ได้ แต่ ถ้า
ใบ ระหว่าง ที่ ใบ อนุญาต ยัง ไม่ หมด อายุ เรือ นั้น ได้ เปลี่ยน เจ้า ของ กัน ไป

แล้ว ก็ให้จัดการ โอน กรรมสิทธิ์ กันได้ แต่ต้อง แจง ความ ให้เจ้าทำ
ทราบ ด้วย เพื่อเจ้าทำ จะได้ แกะ โใบ อนุญาต เปลี่ยน ชื่อ ใน บัญชี ทะเบียน
ไว้ เป็น สำคัญ โดย เรียก ค่า ชกรรมเนียม ถ้า เป็น เรือ เด็ก เรือ บรรทุก สิ้น ค่า
หรือ เรือ เบ็ด ทะเล ฯลฯ เป็น เงิน หนึ่ง บาท ถ้า เป็น เรือ นอก จาก ที่ ว่า
มาน เป็น เงิน ห้า บาท

มาตรา ๑๔๖ เมื่อ ยังไม่ ได้ จัด การ โอน ใน ทะเบียน แด ใน โใบ อนุญาต
ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน มาตรา ๑๔๕ ท่าน ว่า ผู้ ที่ จะ โอน นั้น ต้อง คง เป็น
ผู้ รับ ผิด ชอบ อยู่ ก่อน ตาม บัญชี ใน มาตรา ๒๓๘ แด ๒๓๙ แด ให้
ถือ ว่า การ โอน นั้น ยัง ใช้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย ไม่ ได้ สำหรับ คน ผู้ อื่น
ที่ ยัง ไม่ รู้ ใน เรื่อง การ โอน นั้น

มาตรา ๑๔๗ ถ้า ใน ระหว่าง ฮาย โใบ อนุญาต ฉบับ โด กระดาษ โใบ
อนุญาต นั้น ดบ เลื่อน จน อ่าน ไม่ ชัด ก็ ดี หรือ สูญ หาย ไป ก็ ดี ท่าน
ห้าม มิ ให้ ใช้ เรือ ลำ นั้น จนกว่า เจ้าทำ จะ ได้ ออก ลำเนา โใบ อนุญาต
ฉบับ ใหม่ ให้ ถ้า เป็น การ ที่ สูญ หาย จะ ขอ ใหม่ ให้ ยื่น เรื่อง รว
เป็น ตาม ตักขณ อักษร

มาตรา ๑๔๘ โใบ อนุญาต ฉบับ ใหม่ ที่ ออก ให้ แทน เช่น ว่า มานั้น ให้
มี อักษร ว่า “ ลำเนา โใบ อนุญาต ” เขียน ลง ไว้ เป็น สำคัญ แด ให้
ใช้ ได้ ชอบ ด้วย กฎหมาย เพียง กำหนด เวลา ที่ ฉบับ เดิม ยัง ไม่ หมด ฮาย

มาตรา ๑๔๙ การ ออก ลำเนา โใบ อนุญาต นั้น ให้ ออก โดย เรียก
เงิน ค่า ชกรรมเนียม ถ้า สำหรับ เรือ เด็ก เรือ บรรทุก สิ้น ค่า หรือ เรือ

เบ็ดเตล็ด ๆ ๓ ๆ เป็นเงินหนึ่งบาท ถ้าเป็นเรือนอกจากที่จำหน่าย เป็นเงินห้าบาท

มาตรา ๑๕๐ ผู้ที่ควบคุมเรือกำปั่น แดเรือเล็กดำไต ที่ได้จดทะเบียนแล้ว ต้องรักษาใบอนุญาตไว้ในเรือนั้นเสมอ

มาตรา ๑๕๑ ผู้ที่ควบคุมเรือกำปั่น แดเรือเล็กดำไตที่เป็นเรือของ จดทะเบียนนั้น เมื่อเจ้าพนักงาน ออกใบอนุญาต หรือเจ้าพนักงานของ ตระเวน หรือเจ้าพนักงาน กรมเจ้าท่า หรือผู้ที่เช่าเรือดำนั้น มีความ ประสงค์ จะ ขอตรวจดูใบ อนุญาต สำหรับเรือดำนั้นแล้ว ผู้ควบคุม ต้องนำมาแสดงให้เห็น ปรากฏ

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นผู้ควบคุมเรือกำปั่น แดเรือเล็กดำไตที่มี ใบอนุญาต หรือยังไม่มีใบ อนุญาต กี่ตัว ถ้าแต่ผู้นั้นรู้ อยู่แล้วเอาใบ อนุญาต สำหรับเรือดำอื่น ออกแสดง หรือใช้ประหนึ่งว่าเป็นใบ อนุญาต สำหรับเรือดำ ของตนไซ้ ท่านว่ามีความผิด ต้อง ระวัง โทษ จำคุก ไม่เกินกว่า หกเดือน หรือปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า พันบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับเช่นว่ามา แล้ว ทั้ง ต้อง ฐาน และ ผู้ใด แดดวง หาใบ อนุญาต มา สำหรับ การ เช่น ว่ามา แล้ว ใน มาตรา นี้ ท่านว่ามีความผิด ต้อง ระวัง โทษ ดัง นั้น

มาตรา ๑๕๓ ห้ามมิให้เรือกำปั่นดำไต เอาชื่อ ของเรือดำอื่นที่ได้ จดทะเบียนไว้แล้ว มาใช้ ถ้าแต่เรือกำปั่นดำไตที่ขอรับใบ อนุญาต มีชื่อ พ้อง กัน กับเรือดำอื่น เจ้าท่าต้อง ชด โฉน ทียน เรือจริง ขอรับใบ

อนุญาตนั้น เปลี่ยนชื่อเรือเป็นอย่างอื่น แต่ให้ยับยั้งการออกไปอนุญาต
ไว้จนกว่าจะได้เปลี่ยนชื่อนั้น

มาตรา ๑๕๔ เจ้าของเรือกำปั่น ถ้าใดจะเปลี่ยนชื่อเรือจดทะเบียน
ไว้แล้ว ท่านว่าต้องนำชื่อใหม่ไปจดทะเบียนโดยพลัน แต่เสียค่า
ธรรมเนียมจดทะเบียนเป็นเงินสองบาท

มาตรา ๑๕๕ ห้ามมิให้เรือกลไฟดำตobrทุกคนโดยส่วนมากกว่า
จำนวนที่แจ้งไว้ในอนุญาตสำหรับเรือดำนั้น

มาตรา ๑๕๖ เรือกำปั่น ถ้าใดจะใช้ธงพิเศษสำหรับเป็นเครื่องหมาย
ของเจ้าของ หรือใช้เครื่องหมายอย่างใดที่ปร้องเรือที่ดี ต้องได้จด
ทะเบียนธง หรือเครื่องหมายนั้นไว้ ณที่ว่าการ กรมเจ้าท่า แต่อธิบาย
ลงไว้ในใบอนุญาตสำหรับเรือเสียก่อน จึงให้ใช้ได้

มาตรา ๑๕๗ ศิวะเขตต์และศิวะอักษรที่เป็นส่วนของชื่อแลเลขลำดับ
ที่พระราชบัญญัตินี้บังคับให้เขียนด้วยดี หรือให้ขีด หรือสลักลงไว้
ที่เรือกำปั่นแลเรือเล็กต่าง ๆ นั้น จะต้องเป็นเลข หรืออักษรขนาดเท่าใด
ต้องแล้วแต่เจ้าท่าจะเห็นสมควร

มาตรา ๑๕๘ เจ้าท่า, เจ้าพนักงานกองตรวจเรือ, เจ้าพนักงานกรมเจ้าท่า
คนใดก็ดี ย่อมมีอำนาจโดยพระราชบัญญัตินี้ ที่จะขึ้นไปตรวจ
บนเรือกำปั่นหรือเรือเล็กถ้าใด ๆ ได้ทุกลำ เพื่อให้ทราบว่าเป็น
12/10/2566
ใ้รับอนุญาตสำหรับเรือแล้วหรือไม่ แต่เพื่อให้ทราบว่าได้มีความ

เดิมที ต่อ ชัก บังคับใน พระราชบัญญัตินี้ หรือใน กฎ ข้อ บังคับ อย่างไร ๆ
ซึ่ง เจ้าทำได้ออกโดย ชอบด้วย กฎหมาย อย่าง หนึ่ง อย่างไร ๆ หรือไม่

มาตรา ๑๕๙ สิ่ง ของ อย่างไร ๆ ที่ อาจทำให้ เกิด อันตราย ชั่ว ใน
แม้ จะ เป็น จำนวน อย่าง น้อย ดัง เพียง ใด ก็ ดี ท่าน ห้าม มิ ให้ บรรทุก ไป
ใน เรือ กำปั่น หรือ เรือ เล็ก ใด ๆ พร้อม กับ คน โดย ด้าน เหนือ ใต้
เรือ ดัง นั้น ๆ ใด ๆ ซึ่ง ใด ๆ เป็น พิเศษ ใน ตอน ใด ๆ ตัด พัว สำหรับ บรรทุก นามัน
ปิโตรเลียม แล นามัน เป็น ชั้น แต่ เจ้าทำ เห็น เป็น การ สมควร แล จึง ให้
บรรทุก ของ ดัง อย่าง นั้น ไป ได้ แต่ ข้อ บังคับ ใน มาตรา นี้ ท่าน ว่า
ไม่ ต้อง ถู เป็น การ ห้าม คน โดย ด้าน คนใด ที่ จะ พา อาวุธ ของ คน
กับ เครื่อง กระจัง บน มี จำนวน อัน สมควร สำหรับ ใช้ เอง ไป ด้วย ใน เรือ ใด

มาตรา ๑๖๐ ถ้า นาย เรือ กำปั่น หรือ เรือ ใด ๆ ที่ ได้ รับ ใบ อนุญาต แล
ไม่มี สิ่ง ของ แล เครื่อง ประกอบ สำหรับ เรือ ใด ใน เรือ ดัง นั้น โดย บริเวณ
ตาม กฎ ข้อ บังคับ การ ตรวจ เซอร์เวย์ เรือ ท่าน ว่า มี ความ ผิด ต้อง
ระวาง โทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า สอง ร้อย บาท

มาตรา ๑๖๑ นอกจาก ที่ บัญญัติ ไว้ โดย เฉพาะ ท่าน ว่า บรรดา
ความ ผิด ต่อ ข้อ บังคับ อย่างไร ๆ ที่ กำหนด ไว้ ใน ภาค ที่ ๒ แห่ง พระ
ราชบัญญัติ นี้ นี้ ให้ ผู้ กระทำ ผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่ เกิน
กว่า ร้อย บาท

หมวดที่ ๒

การตรวจเชอร์เวย์เรือ

มาตรา ๑๖๒ การที่จะ ออกใบ อนุญาต หรือ เปลี่ยนใบ อนุญาตใหม่ แทน ฉบับเดิมให้แก่

(๑) เรือ กัดไฟดำไต กัด

(๒) เรือ โป้ระจาย, เรือ ดำเดี่ยว, เรือ เบ็ดทะเล, เรือ ดำเกาะ แต่เรือใบเดินทะเล อย่างอื่น ๆ ดำไต กัดที่ ท่านว่าให้กระทำได้ ต่อได้ เห็น หนังสือ ดำคัญ รายงาน การ ตรวจเรือ ซึ่ง เจ้าพนักงาน ของ รัฐบาล ผู้ ตรวจเรือ ที่ เจ้าท่าใด แห่ง หนึ่ง ไต่ ทาให้ ใจ แสดง ว่า เรือ ดำนั้น ใ้รับ ความ ตรวจ ตาม ระเบียบ แต่ปรากฏว่า เป็น เรือ มีความ สม ประกอบ ทุก อย่าง สำหรับ การ ที่ใช้ เรือ นั้น ใน ช่วง ระยะเวลา สิบสอง เดือน หรือ น้อย กว่า สิบสอง เดือน โดย ถูก ต้อง ตาม กฎ ข้อ บังคับ สำหรับ การ ตรวจเรือ

มาตรา ๑๖๓ กฎ ข้อ บังคับ สำหรับ การ ตรวจเรือ ที่ใด หนึ่ง ถึง ใน พระราชบัญญัติ นั้น นั้น คือ กฎ ข้อ บังคับ สำหรับ การ ตรวจเรือ ซึ่ง พระราชบัญญัติ นี้ ให้ อำนาจ แก่ เจ้าท่า ให้ ออกใบ ตาม ครั้ง ตรวจ โดย ใ้รับ อนุญาต เด่นาบทที่ กระทรวงนครบาล แต่ กฎ ข้อ บังคับ นั้น ท่าน ว่าให้ ตั้ง มี ใ้ใช้ ได้ ตั้ง แต่ วันที่ ได้ ประกาศ ใ้ไว้ ณ ที่ ว่า การ กรม เจ้าท่า เป็น ต้น ไป

มาตรา ๑๖๔ ผู้ ยื่น เรื่อง รวอ ขอ ใ้รับ ใบ อนุญาต สำหรับ เรือ ดำไต ต้อง เตรียม เรือ ดำ นั้น ใ้ไว้ ให้ เจ้า พนักงาน ตรวจ ตาม ระเบียบ กฎ ข้อ บังคับ

สำหรับการตรวจเรือ และ ต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้ตรวจทราบว่าจะตรวจเรือ ตำนันใดเมื่อใด แต่ในที่ได้

มาตรา ๑๖๕ ค่าธรรมเนียม การตรวจนั้น ต้องเสีย ตามปกติที่กำหนดไว้ในกฎข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือ

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยเรือกลไฟทุกอย่าง

มาตรา ๑๖๖ เรือกลไฟทุกลำต้องมีชื่อเรือเป็นอักษรไทย แต่อักษรฝรั่ง เขียน หรือ ตีไว้ ในที่เด่นชัดเห็นได้ง่าย ที่หัวเรือทั้งสองแคว ถ้าเป็นเรือกลไฟเดินทะเล ต้อง เขียน หรือ ตี ชื่อเรือ และ ชื่อเมืองที่จอดทะเบียน เรือ นั้นไว้ ที่ท้ายเรือด้วย ถ้าเป็นเรือไม่มีชื่อ ฉะนั้น ต้อง เขียน หรือ ตี เลข ลำดับ ของใบ อนุญาต สำหรับการเรือ เป็น เลข ไทย แด เลข ฝรั่ง ไว้ ที่ หัวเรือทั้งสอง แคว แต่ ห้ามมิให้เอาสิ่งใด บิด บัง ซ้อ หรือ เสกที่ ว่า เป็น อัน ขาด

มาตรา ๑๖๗ บรรดาเรือ กลไฟ สำหรับการให้เข้า ต้องเอาใบ อนุญาต สำหรับการเรือ แด สำเนา ข้อบังคับบัญญัติไว้ ใน หมวด นี้ แด ใน หมวด ที่ ๑ ใ้ กรอบ แขนงไว้ ในที่เด่นใน เรือ ที่ คน ทั้ง หลาย อ่าน ได้ ง่าย

มาตรา ๑๖๘ บรรดาเรือ กลไฟ สำหรับการให้เข้า ซึ่งมีใช้เรือกลไฟเดินทะเล ต้องเขียน เลข ลำดับ ของใบ อนุญาต สำหรับการเรือ เป็น เลข ไทย แด เลข ฝรั่ง ที่ หัวเรือ ฉาบ ข้าง ชื่อเรือ แด ต้อง เขียน ชื่อ แด เลข เช่น นั้นไว้ ที่ ท้าย เรือ ด้วย จำนวน คน โดย ส่วน ที่ อนุญาตให้บรรทุกได้นั้น

ต้องเขียนหรือขีดไว้ในที่เด่นแต่เห็นได้ง่ายจากภายนอกห้องซึ่งถ้าเรือ
แต่ห้ามมิให้เอาสิ่งระเบิดบั้งหรือระเบิดหรือระเบิดอื่นเข้า

มาตรา ๑๖๙ เนื้อที่ในเรือสำหรับให้คนโดยสารคนหนึ่ง ๆ จะ
ต้องมีขนาดเท่าไรนั้นจะได้อำหนดไว้โดยชัดในกฎข้อบังคับสำหรับการ
ตรวจเรือ แต่เรือดำน้ำจะขอมิให้บรรทุกคนโดยสารได้ก็คนนั้น
จะได้อำหนดไว้ในใบอนุญาตสำหรับเรือ

มาตรา ๑๗๐ เรือดำน้ำที่จะอนุญาตให้คนโดยสารขึ้นอยู่บนคาน
ฟ้าขึ้นบนที่หลังคาสามเดือ้นต้องเป็นเรือที่เจ้าพนักงานผู้ตรวจ
เรือได้ตรวจเป็นที่พอใจว่าเรือดำน้ำนั้นมีความมั่นคงสมควรที่จะให้
คนโดยสารขึ้นอยู่บนคานฟ้าขึ้นบนที่

มาตรา ๑๗๑ ในเรือดำน้ำถ้าใช้เนื้อที่ที่กำหนดสำหรับคนโดยสาร
เป็นที่วางสิ่งของเกินที่มากน้อยเท่าคนโดยสารกี่คน ต้องลด
จำนวนคนโดยสารที่อนุญาตให้บรรทุกคนนั้นลงไปให้สมควร

มาตรา ๑๗๒ ในใบอนุญาตต้องกล่าวไว้แรงัดเข็มที่หมอนำของ
เรือนั้นควรจะมีหรืออนุญาตให้มีได้เพียงใดเป็นอย่างมากที่สุด ถ้าเจ้า
ของหรือผู้ใช้จักรหรือนายเรือ ๆ กัดไฟดำน้ำใช้แรงัดเข็มเกินกว่าที่
อนุญาตให้ใช้ก็ดี หรือเอาของหนักหรือสิ่งใดถ่วงหรือกีดที่ (เซฟตีแวลฟ์)
ก็ถือเครื่องสำหรับให้พื้นัดเข็มไอน้ำเพื่อป้องกันอันตรายไว้โดยมิควรก็ดี
ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับเงินไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท

มาตรา ๑๗๓ ถ้า มีอุบัติเหตุ อันตราย เกิดขึ้นใน เรือกลไฟดำน้ำ แก่
ดำเรือ หรือ หมอน้ำ หรือ เครื่องจักร หรือ แก่คน โดยฐาน หรือ
บุคคลใด ๆ ก็ดี หรือ มีอุบัติเหตุ อันตราย ซึ่ง เรือดำน้ำ เป็น ต้นเหตุ
ก็ดี ท่าน ว่า ต้อง แจง ความไป ยัง เจ้าท่า โดย พลัน

มาตรา ๑๗๔ ค่า ขรรวมเนียม ออกใบ อนุญาต นั้น ให้ เรียก ตาม พิภักดิ์
ดังต่อไปนี้ คือ :-

สำหรับ เรือ ขนาดเกิน กว่า ๕๐๐ ตัน บั ตระ ๑๐๐ บาท

สำหรับ เรือ ขนาดต่ำกว่า ๕๐๐ ตัน แต่ ไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ ตัน
บั ตระ ๙๐ บาท

สำหรับ เรือ ขนาดต่ำกว่า ๒๐๐ ตัน แต่ ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ตัน
บั ตระ ๖๐ บาท

สำหรับ เรือ ขนาดต่ำกว่า ๑๐๐ ตัน แต่ ไม่ต่ำกว่า ๕๐ ตัน
บั ตระ ๕๐ บาท

สำหรับ เรือ ขนาดต่ำกว่า ๕๐ ตัน แต่ ไม่ต่ำกว่า ๒๕ ตัน
บั ตระ ๔๐ บาท

สำหรับ เรือ ขนาดต่ำกว่า ๒๕ ตัน บั ตระ ๓๐ บาท

มาตรา ๑๗๕ การ ออกใบ อนุญาต ใหม่ แทน ฉบับ เดิม ที่ หมดอายุ
สำหรับ เรือ ยนต์ ขนาดยาว ไม่ถึง หลก เมเตอร์ ที่ ใช้ สำหรับ ความ ดำราญ หรือ
การ กิพน้ำ นั้น ให้ เรียก ค่า ขรรวมเนียม แต่ เพียง สิบ บาท ถ้า และ เขา

เรือยนต์ เช่น ว่านี้ไปใช้สำหรับการค้าขาย, การรับจ้างคนโดยผ่าน, หรือการรับจ้างบรรทุกสินค้าหรือสิ่งของอื่น ท่านว่าผู้รับใบอนุญาต สำหรับเรือนี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๕ ร้อยบาท

มาตรา ๑๗๖ เจ้าท่าข้อมมีอำนาจที่จะกักเรือกลไฟลำใด ๆ ที่ได้ รับใบอนุญาต แล้วนั้นไว้ได้ เมื่อวินิจฉัยเห็นว่าเรือลำนั้นบรรทุกเกินกว่า ที่ควร หรือมีอับเฉาน้อยไม่สมควรกับเรือหรือเป็นเรือที่โคลงแคลงมาก แลให้จัดการไว้ตามสมควร แก่เหตุ

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยเรือใบ, เรือใบะจ่าย,
เรือดำเตียง, เรือเบ็ดทะเลชนิดอื่น ๆ แลเรือสำเภา

มาตรา ๑๗๗ ใบอนุญาตทุกฉบับสำหรับเรือใบ, เรือใบะจ่าย, เรือดำเตียง, เรือเบ็ดทะเล, แลอื่น ๆ, แลเรือสำเภา นั้น ต้องชี้แจง ขนาดกว้างยาว, ลึก, ของเรือแลเรืออาจบรรทุกของหนักได้เพียงใด

มาตรา ๑๗๘ เรือที่เข้ามาแล้วเช่นนี้ทุก ๆ ลำต้องมีเลขลำดับ ของใบอนุญาตสำหรับเรือเป็นเลขไทยแต่เลขฝรั่งเขียนด้วยสีให้อ่านได้ ชัดไว้ที่หัวเรือทั้งสองแคมแลที่ท้ายเรือ ห้ามมิให้เขียนเลขอื่นที่มีเลข ลำดับของใบอนุญาต แลห้ามมิให้เอาสิ่งใดปิดบังเลขที่เขียนไว้
12/10/2566
นี้เป็นอันขาด

มาตรา ๑๗๙ ห้ามมิให้เรือใบกระจาย, เรือดำตึ้ง, เรือเบต ทเต
แต่อื่น ๆ แลเรือดำเทา มีทองเรือปลอดม หรือ มีระวาง หรือ ที่ดับดำหรับ
ช้อนสินค้าหรือช้อนบุคคล

มาตรา ๑๘๐ ค่าธรรมเนียมชอกใบอนุญาตสำหรับเรือที่เข้ามาใน
หมวดนี้ ให้เรียกตามพิกตดังต่อไปนี้ คือ -

ชั้นที่ ๑-สำหรับเรือที่บรรทุกได้ ตั้งแต่ ๖,๖๐๐ หาบขึ้นไป
ปีละ ๕๕ บาท

ชั้นที่ ๒-สำหรับเรือที่บรรทุกได้ต่ำกว่า ๖,๐๐๐ หาบ แต่ไม่
ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ หาบ ปีละ ๔๕ บาท

ชั้นที่ ๓-สำหรับเรือที่บรรทุกได้ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ หาบ แต่ไม่ต่ำ
กว่า ๒,๐๐๐ หาบ ปีละ ๓๕ บาท

ชั้นที่ ๔-สำหรับเรือที่บรรทุกได้ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ หาบ ปีละ ๒๐ บาท

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยเรือบรรทุกสินค้าแลเรือเล็กต่าง ๆ

มาตรา ๑๘๑ ใบอนุญาตสำหรับเรือ บรรทุกสินค้าหรือเรือเล็กต่าง ๆ
ทุกฉบับนั้น ให้ใช้ได้เพียงวันที่ ๓๑ สิงหาคมทุก ๆ ปี นับแต่
วันที่ได้จดทะเบียนแล้ว

มาตรา ๑๘๒ ใบอนุญาตจะได้ออกให้ในวันใด ๆ ก็ดี ท่านว่าต้อง
เรียกเงินค่าธรรมเนียมเต็ม ตามพิกตที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘๑ เว้น

เสีย แต่ถ้าเป็นใบอนุญาต ออกในภายหลัง วันที่ ๑ มีนาคม สำหรับเรือ
บรรทุกสินค้า หรือ เรือเล็กต่าง ๆ ที่ยังไม่เคยรับใบ อนุญาต ฉะนั้น ท่าน
ให้เรียก ค่าธรรมเนียม แต่ครั้ง พิเศษ

มาตรา ๑๘๓ เมื่อ มีผู้ยื่น เรื่อง รวบรวม ขอรับใบ อนุญาต หรือ ขอ
เปลี่ยนใบ อนุญาตใหม่ แทน ฉบับเดิม ที่หมดอายุ สำหรับเรือ บรรทุก
สินค้า หรือ เรือเล็กต่าง ๆ ถ้าเจ้าท่า มีเหตุ อันสมควร ที่จะ สั่งเสีย ว่า
ได้ มีการ เติมน้ำ ที่เกี่ยวข้องกับ เรือ นั้นเอง หรือ เกี่ยว ด้วยใบ อนุญาตใด ๆ
สำหรับ เรือ นั้นไซ้ ท่าน ว่าเจ้าท่า มีอำนาจ ที่จะ ระงับ การ ออกใบ อนุญาต
ตามที่ ขก นั้น แต่ก้เรียก ค่า นั้น ๆ ไว้เพื่อได้ ส่วนต่อไป ถ้าและได้ ส่วน
ตก ลงใน ชั้น ที่สุด ว่าไม่ ควร ออกใบ อนุญาต ให้ ฉะนั้น ให้ ถือ ว่าเรือ ดัง นั้น
ตจ ทรัพย์สิน สมบัติ ที่เก็บได้ ตาม ความ มุ่งหมาย ของ บัญญัติ ใน มาตรา ๑๒๙
แห่ง พระราชบัญญัติ นี้

มาตรา ๑๘๔ ในใบ อนุญาต สำหรับเรือ บรรทุกสินค้า ต้อง ชี้แจง
ขนาด กว้าง ยาว แต่ ลึก ของ ลำเรือ แต่ จำนวน น้ำหนัก ที่เรือ นั้น มีกำลัง
บรรทุกได้ เพียงใด

มาตรา ๑๘๕ ในใบ อนุญาต สำหรับเรือเล็กต่าง ๆ ที่รับจ้างบรรทุก
คนโดยสาร ต้อง ชี้แจง จำนวน คนโดยสาร ที่ อนุญาต ให้ เรือ นั้นบรรทุกได้
ถ้า เป็น เรือ ที่ใช้ ทั้ง สำหรับบรรทุก สินค้า แล รับ จ้างบรรทุกคนโดยสาร ฉะนั้น
ในใบ อนุญาต ต้อง ชี้แจง ขนาด กว้าง ยาว แต่ ลึก ของ ลำเรือแต่กำลัง ของเรือ

พ.ศ. ๒๕๕๖ .

หน้า ๑๒๕

ที่บรรทุกของหนักได้เพียงใด แต่จำนวนคนโดยส่วนที่อนุญาตให้
บรรทุกได้นั้นด้วย

มาตรา ๑๘๖ เว้นบรรทุกสินค้าแต่เรือเล็กต่าง ๆ ทุกลำ ที่ใช้
สำหรับให้เช่าหรือรับจ้าง แต่ได้รับใบอนุญาตสำหรับเรือแล่นนั้น ต้อง
มีเลขลำดับของใบอนุญาตเป็นเลขไทยที่เขียนด้วยสีอ่านได้ชัดไว้ที่หัว
เรือทั้งสองแฉก ห้ามไม่ให้มีเลขอย่างอื่นเขียนไว้ในที่นั้นเป็นอันขาด
และต้องสลักเลขลำดับนั้นลงไว้ในที่แต่เห็นได้ง่ายในลำเรือนั้น ๆ ด้วย
ถ้าเป็นเรือสำหรับรับจ้างบรรทุกคนโดยส่วน ต้องเขียนจำนวนคนโดย
ส่วนที่อนุญาตให้บรรทุกได้นั้น ด้วยสีลงไว้ในที่แต่เห็นได้ง่ายใน
ลำเรือนั้นเป็นอักษรเลขไทยแต่เลขฝรั่ง และที่เขียนไว้เช่นนี้ห้ามมิให้
เขาล้างได้ บัดบังไว้เป็นอันขาด

มาตรา ๑๘๗ ห้ามมิให้เรือบรรทุกสินค้าแต่เรือเล็ก ๆ ลำใด ๆ
มีท้องเรือปดอมหรือมีที่ดับอย่างใด ๆ สำหรับซ่อนสิ่งของหรือบุคคล

มาตรา ๑๘๘ ค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตสำหรับเรือเช่นว่ามานี้
ให้เรียกตามพิสดังต่อไปนี้ คือ --

ชั้นที่ ๑--สำหรับเรือที่บรรทุกได้ ตั้งแต่ ๘๐๐ หาบขึ้นไป
ปีละ ๒๕ บาท

ชั้นที่ ๒--สำหรับเรือที่บรรทุกได้ต่ำกว่า ๘๐๐ หาบ แต่ไม่ต่ำ
กว่า ๔๕๐ หาบ ปีละ ๒๐ บาท

12/10/2566

- ชั้นที่ ๓—สำหรับเรือที่บรรทุกได้ต่ำกว่า ๔๕๐ ทอน แต่ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ทอน บัณฑิต ๑.๕ บาท
- ชั้นที่ ๔—สำหรับเรือที่บรรทุกได้ต่ำกว่า ๑๐๐ ทอน แต่ไม่ต่ำกว่า ๕๐ ทอน บัณฑิต ๑๐ บาท
- ชั้นที่ ๕—สำหรับเรือที่บรรทุกได้ต่ำกว่า ๕๐ ทอน แต่ไม่ต่ำกว่า ๑๐ ทอน บัณฑิต ๕ บาท
- ชั้นที่ ๖—สำหรับเรือที่บรรทุกได้ต่ำกว่า ๑๐ ทอน แต่ไม่ต่ำกว่า ๒ ทอน บัณฑิต ๓ บาท
- ชั้นที่ ๗—สำหรับเรือที่ บรรทุกได้ต่ำกว่า ๒ ทอน บัณฑิต ๑ บาท

ภาคที่ ๓

ข้อบังคับพิเศษ

หมวดที่ ๑

ข้อบังคับสำหรับเรือกำปั่นแลเรือต่าง ๆ

ที่บรรทุกสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้

มาตรา ๑๘๙ คำว่าสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ในที่นี้ ท่าน
 หมายความว่า สิ่งของเช่น น้ำกรด ดิน ประสี, น้ำกรด กำถัน, ดิน
 ระเบิด, ดินปืน, ไม้ขีดไฟ, โนโครกลีสรีน, น้ำมันปิโตรเลียม, น้ำ
 มันเนื้บทา, น้ำมันเบนซิน แล สิ่งอื่นที่ อาจกระทำให้เกิด ระเบิดได้

12/10/2566

มาตรา ๑๙๐ เรือกำปั่น ถ้าใด ล่อง เข้าใน เขตท่า หรือ แม่น้ำใดใน

กรมสยาม แต่สิ่ง ของ ที่ อาจ ทำให้เกิด อันตราย ขึ้นได้ อยู่ใน ตำเรือ
 กัด แลเรือกำปั่นดำใด ที่เตรียมจะบรรทุกสิ่ง ของ เช่น นั้น ก็คือ ท่าน
 ว่าต้อง ทอด ส้มอเน ที่ใด ที่หนึ่ง ใน เขตฯ ทำ หรือ ตำแม่ น้ำตาม ที่ เจ้าท่า จะ
 ชี้ให้ แต่ ห้าม มิให้เคลื่อน เรือ นั้น จาก ที่ นั้น โดยไม่ได้รับ อนุญาต จาก
 เจ้าท่า

มาตรา ๑๙๑ ท่าน ห้าม มิให้ถ่าย สิ่ง ของ ที่ อาจ ทำให้เกิด อันตราย
 ขึ้นได้ ออก จากเรือ ใน ระหว่าง เวลา พระอาทิตย์ ตกจน ถึง พระอาทิตย์ ขึ้น
 นอก จากที่ ได้รับ อนุญาต เป็น หนังสือ จาก เจ้าท่า

มาตรา ๑๙๒ สิ่ง ของ ที่ อาจ จะ ทำให้เกิด อันตราย ขึ้นได้ ซึ่ง มี
 เรือกำปั่นดำใดพาเข้ามา นั้น ท่าน ห้าม มิให้ขน ขึ้น บนที่ นอก จาก
 ที่ซึ่งเจ้าท่า จะ กำหนด ให้ หรือ ณะที่ พก สิ้น ค่า ซึ่งได้รับ อนุญาต ให้รับ
 สิ่ง ของ เช่น นั้นไว้ได้

มาตรา ๑๙๓ สิ่ง ของ ที่ อาจ ทำให้เกิด อันตราย ขึ้นได้ นั้น เมื่อจะ
 ถ้าย ตำเรือ ขนลง เรือ ขนขึ้นบก หรือขน จากท่าบดหนึ่งไปยัง ท่าบด
 ขึ้นโดยทาง น้ำภายใน เขตฯ ทำ หรือท่าเด ที่ ทอด ส้มอเนออก เรือ กัด ท่าน
 ว่าต้อง บรรทุกใน เรือ ที่มี ประทุน หรือ ตาดฟ้า หรือเรือ โปะจ่าย หรือเรือ
 อย่างอื่นแต่ให้ มีผ้าใบคลุม ด้วย ถ้าเปรม น้ำมี น้บนทาก หรือ น้ำมี น้บน
 สิ่ง ที่คลุม นั้น ต้อง ทำ ด้วยไม้ เรือ อย่างใด ๆ ที่ บรรทุกไปเช่น นั้น ต้อง
 ชัก ชั่ง สี่ เหลี่ยม สี่ แดง ยาวไม่ต่ำกว่า ๘๐ เซ็นติเมตร กว้าง ๔๕ เซ็น
 ตีเมตร ขึ้นไว้ เป็น สำคัญ และ ห้าม มิให้ มี โคมไฟ หรือไฟ หรือ ถ้วยยา

ในเรือนั้นเป็นอันขาด แต่เรือนั้นต้องรับไปโดยไม่มีข้อยกเว้น หรือ ทอดล้มมือ หรือ หยุต พักใน ที่ใด ๆ นอกจากเฉพาะ หน้าที่รับผิดชอบ ที่ จะ ชวน สิ่ง ของ เหล่า นั้น ชวน บก โดย พลัน

มาตรา ๑๙๔ สิ่ง ของ ที่ อาจ ทำให้ เกิด อันตราย ชั่ว ได้ ซึ่ง บรรทุก อยู่ใน เรือ กำนัน หรือ เรือ โบริง ชาย หรือ เรือ ต่าง ๆ ถ้า หนึ่ง ลำ ใด เมื่อ เรือ ถึง คำ ลัก ที่ จะ ไป แต่ เติ ปรุ ปรุ ปรุ ตาม ข้อ บัง คั้น ของ กรม ศัล ยากร โดย ถูก ต้อง แล้ว ท่าน ว่า ให้ เจ้า ของ หรือ ผู้ ที่ ควร รับผิดชอบ ของ เหล่า นั้น ชวน ของ เหล่า นั้น ชวน จาก เรือ แด นำ ส่ง โดย พลัน ถ้า แต่ เจ้า ของ หรือ ผู้ ที่ ควร รับผิดชอบ ของ เหล่า นั้น ละเลย เสีย ท่าน ว่า เจ้า ทำ มี อำนาจ ชวน ด้วย กฎ หมาย ที่ จะ จด การ ชวน ของ เหล่า นั้น ชวน โดย เรียก เอา ค่า ใช้ จ่าย ใน การ นั้น จาก ผู้ ที่ เป็น เจ้า ของ หรือ ผู้ ที่ ควร รับผิดชอบ ของ เหล่า นั้น

มาตรา ๑๙๕ เมื่อ เวลา จะ ชวน สิ่ง ของ ที่ อาจ ทำให้ เกิด อันตราย ชั่ว ได้ ใดๆ ใด ๆ เข้า ไป หรือ ออก จาก โรง พัก สิ้น ค่า ที่ ได้ รับ อนุญาต แล้ว แห่ง ใด ๆ ท่าน ผู้ ที่ เป็น เจ้า ของ หรือ เป็น ผู้ ที่ ควร รับผิดชอบ ของ เหล่า นั้น ต้อง มา พรอม ณ ที่ โรง พัก สิ้น ค่า หรือ มี ณ ที่ นั้น ต้อง แต่ง ผู้ ใด ที่ รับผิดชอบ ชวน ได้ มา แทน ตัว ถ้า มี ปัญหา ใดๆ ใด เกี่ยวกับ กรม เจ้า ทำ เกิด ขึ้น ด้วย เรื่อง จำนวน หรือ นำ หก หัก หัก ที่ ชวน เข้า ไว้ หรือ จ่าย ออก จาก โรง พัก สิ้น ค่า นั้น จะ ตัด สิ้น กำนัน ใน เวลานั้น ใน ระหว่าง เจ้า ของ หรือ ผู้ แทน เจ้า ของ กับ เจ้า พนักงาน ควบคุม โรง พัก สิ้น ค่า และ ถ้า เห็น เป็น การ จำ เป็น ก้ ให้ เจ้า พนักงาน นั้น นำ เรื่อง เส้น อก คือ เจ้า ทำ

มาตรา ๑๙๖ ผู้ใดล่วงละเมิดหรือขัดขืนหรือละเลยไม่กระทำตาม
บัญญัติใด ๆ ในหมวดนี้ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็น
เงินไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน

หมวดที่ ๒๒

ข้อบังคับว่าด้วยน้ำมัน โครเดียม

อย่างบรรทุกในถังระวาง

มาตรา ๑๙๗ ในหมวดนี้คำว่า "น้ำมัน โครเดียม อย่าง บรรทุก
ใน ถัง ระวาง" นี้ หมายความว่า น้ำมัน โครเดียม แตน้ำมัน แต่สิ่งต่าง ๆ
นอกจากน้ำมัน สำหรับหยุดเครื่องจักร ๆ ต ๆ ซึ่งทำจากน้ำมัน
โครเดียม แตนบรรทุกอยู่ในเรือกำปั่น หรือถังใหญ่หรือในถัง ระวาง
ท้องเรือหรือที่เก็บอย่างใด ๆ ที่จุน้ำได้ตั้งแต่ ๘๐๐ กาทันขึ้นไป
แต่คำว่า "เรือกำปั่น" นี้ หมายความว่าเรือกำปั่นหรือเรือเล็ก
อย่างใด ๆ ที่บรรทุกหรือใช้สำหรับบรรทุก น้ำมัน โครเดียมอย่างบรรทุก
ใน ถัง ระวาง

มาตรา ๑๙๘ เรือกำปั่น ถึงทุกลำที่ บรรทุก น้ำมัน โครเดียม อย่าง
บรรทุกใน ถัง ระวาง เมื่อเข้ามาใน น่าน น้ำสยาม กัด แต่เรือกำปั่น ทุก ลำ
ที่เตรียมจะ บรรทุก น้ำมัน โครเดียม เช่น นั้น จาก สถานที่ โครเดียม อนุญาต
สำหรับ เปน ที่ เก็บ น้ำมัน โครเดียม อย่าง บรรทุกใน ถัง ระวาง กัด ต้อง ชัก
ธงสีแดงขึ้นไว้ที่ ปลายน้ำ และที่ ปลายน้ำ กวาง ให้ชัก ธง หมายถึง

อักษร T. H. E. (ที, เอช, อี,) อันเป็นเครื่องหมายตามระเบียบ
 สัญญาในระหว่างนา ๆ ประเทศว่าด้วยการใช้ธง ว่ามีน้ำมนต์ใครเต็ม
 อยู่ในเรือ แต่ต้องชักธงเหล่านี้ไว้ตลอดเวลาที่แต่พระอาทิตย์ขึ้น
 จนพระอาทิตย์ตกเต็มไป ในระหว่างเวลาที่ซึ่งมีน้ำมนต์ใครเต็มมาก
 น้อยเท่าใด อยู่ในเรือ แต่ค่อนั้นไปจนตลอดเวลาที่เรือดำเนินยังอยู่
 ในน่านน้ำสยามเวลากลางคืนตลอดเวลาที่เข้ามาแล้วนั้น เรือที่กล่าว
 มาจะต้องชักโคมไฟสีแดงสองโคมเรียงคั่นไว้ในที่เด่นให้แต่เห็นได้ง่าย
 ที่สุด แลส่งพนักงานจากดาดฟ้าไม้ต่ำกว่า ๖ เมตร แต่ท่านว่า
 ถ้าเรือกำปั่นดำโค เจ้าท่าเห็นเป็นที่พอใจว่า เมื่อชนน้ำมน
 ต์ใครเต็มจากเรือหมดแล้วได้ชำระระวางเรือจนหมดจด แต่ได้ต่าง
 เรือโดยสะดวกเรียบร้อย เปิดให้กาจาศเข้าออกได้ตลอดด้วยไซ้
 เจ้าท่าจะยกเว้นมิให้เรือดำเนินต้องปฏิบัติตามบังคับในมาตรานี้ก็

มาตรา ๑๙๙ เรือกำปั่นถึงทุกลำที่เข้ามาถึงในเขตรท่าหรือท่า
 แม่น้ำใด ๆ ในกรุงสยาม แต่มีน้ำมนต์ใครเต็มอย่างบรรทุกในถึง
 ระวางมาในเรือ ท่านว่าเรือนี้ต้องรับไปยังที่ท่าชนสินค้าซึ่งได้รับ
 อนุญาตสำหรับชนน้ำมนต์ใครเต็มอย่างนั้นโดยพลัน แต่ให้มีให้
 เรือดำเนินถอยไปจากที่นั้นโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า

มาตรา ๒๐๐ ในระหว่างเวลาที่เรือกำปั่นส่งดำโค ซึ่งมีน้ำมน
 ต์ใครเต็มอย่างบรรทุกในถึงระวางอยู่ในเรือยังพักอยู่ในเขตรท่าหรือ
 ท่าแม่น้ำท่าบตาใด ๆ ในกรุงสยาม ท่านให้มีให้ใช้ไฟหรือโคมแดง

จากโคมไฟฟ้า บนเรือ หรือใน ที่ใด ที่ใด ซึ่ง กั้นเรือลำนั้น ใน ขณะที่กำลังวาง
หรือห้อง บรรทุก นามัน บั โคร เดียม ชิง เบด อยู่ หรือ กำลัง ถ่าย หรือ รับ นามัน
บั โคร เดียม หรือใน ขณะที่ฝาครอบปากระวาง ยัง เปิดอยู่ แต่ ห้าม บรรดา
คนใน เรือ นั้น ทุกคน มีให้ดับยา หรือ มีไฟ ชัดไฟ อยู่กับ ตัว แต่ ที่ บังคับไว้
เหล่านี้ ต้อง ถือ ว่าไม่ เป็น การ ห้าม เฟลควิว หรือไฟใน ห้อง เคื่อง
จักร สำหรับ ให้ เกิด สติม พอ ให้ เรือ ถอย เชา หรือ ถอย ออก ที่ ทำ ชน สิ้น ค่า
เช่น ว่ามา แล้ว หรือ ออก ไป ยังกด หรือ เพื่อให้ มี แรง สติม สำหรับ ทำการ
ถ่าย นามัน บั โคร เดียม ที่ ยัง มี อยู่ ณ ออก จาก เรือ

มาตรา ๒๖๑ เรือ กำนัน ถึง ลำใด ที่ บรรทุก นามัน บั โคร เดียม มา ใน
ถึง ระวัง เรือ เข้ามาถึง เมือง ท่าใด ๆ ใน กวุง ดยาม ท่าน ว่าผู้
เป็น นายเรือ เมื่อได้ รายงาน ว่า เรือใด เชา มา ถึง แลก่อน ที่ จะ ลง มีด ชน
สิ้นค่า อย่างใด ๆ จากเรือ นั้น ต้อง ยม หนังสือ ขนาง ให้ เจ้าท่า ทราบ ว่า :-

- (ก) มี นามัน บั โคร เดียม บรรทุก มา ใน เรือ มากเท่าไร
- (ข) นามัน นั้นได้ บรรทุก ใน กี่ ห้อง ระวัง หรือ กี่ ถัง
- (ค) ประเภท แล ชนิด ของ นามัน นั้น แต่ มี หนังสือ สำคัญ กำกับ

มา ด้วย หรือ ไม่ จาก เมือง ท่า ที่ บรรทุก นามัน มา หรือ เมือง ท่า ที่
แะ มา ตาม ทาง ซึ่ง กล่าว ด้วย อาการ วัชน จิต ถึง เพียงใด ที่

12/10/2566

จะ กระทำให้ นามัน นั้น ระเหย เป็น รม ที่ กาจ ตก เป็น เหวลไฟ ได้

มาตรา ๒๐๒ เมื่อใดที่ค่าชั่งแรง เช่น น้ำมัน แลว แลเห็นว่ามีน้ำหนักเกิน หรือน้ำหนักได้ไปเกินตามระเบียบข้อบังคับของ กรมศุลกากร ท่านว่าเจ้าท่า มีอำนาจที่จะ อนุญาตให้เรือ กำนัน นั้น ลง มือขน น้ำมัน บั โคร เดียม ออก จากเรือโดยพลัน ตามข้อบังคับดัง จะกล่าวต่อไป

มาตรา ๒๐๓ การขน น้ำมัน บั โคร เดียม ที่บรรทุกใน ถึง ระวังขน จากเรือกำนัน ถึง แล การขน น้ำมัน บั โคร เดียม ลงบรรทุก เรือจากสถานี ที่รับ อนุญาต สำหรับเก็บ น้ำมัน บั โคร เดียม อย่าง ใดซึ่งบรรทุกในถึงใน ระวัง เรือ นั้น ให้ทำโดยใช้ท่อ อ่อน แลท่อ เหล็ก หล่อใน ระวัง เวลา พระอาทิตย์ขึ้น แล พระอาทิตย์ตก น้ำมัน บั โคร เดียม ที่ นำเข้ามา อย่าง ที่ ว่า มา แลว นั้น ให้สูบ จากเรือ ขน บรรจุไว้ ใน ถึงใหญ่ สำหรับเก็บ น้ำมัน แล เมื่อ เรือ กำนัน ที่ บรรทุก มา นั้น เสร็จ การ ถ่าย น้ำมัน บั โคร เดียม จากเรือ หรือ รับ น้ำมัน บั โคร เดียม ลงบรรทุกใน เรือเสร็จ แลว ต้อง เทน้ำมัน ให้ ออกหมด จากท่อโดยทันที

ถ้าแลเรือกำนัน นั้น ทำการ ถ่าย หรือ บรรทุก ดังว่ามา แลวยังไม่เสร็จ ก่อน เวลา พระอาทิตย์ตก ต้อง คิด อานจิต การโดย อาศัยรัยใช้ เครื่อง บัด ท่อ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง พอ บอ้ง กัน มีให้ น้ำมัน ที่ ยัง คง อยู่ ใน ท่อ นั้น ให้ รัว ออก มาได้ เป็น อัน ชาติ

มาตรา ๒๐๔ ห้ามมิให้เอา น้ำมัน บั โคร เดียม จะเป้น น้ำมัน ที่ปน น้ำ หรือไม้ได้ปน ก็ตาม เพลงใน เขตที่ ท่า หรือคลังแม่บ้าน จากเรือ กำนัน ถึง รัก จากสถานี ที่ได้รับ อนุญาต สำหรับ เป้ม ที่เก็บ น้ำมัน นั้น เป้น อัน ชาติ

มาตรา ๒๐๕ ในไม่ว่าเวลาใด ห้ามมิให้เรือกำปั่นถึง เข้าไป
 ยิง ทำ หรือเข้าจอสเทียบท่ามากกว่า ท่าหนึ่ง แต่ใน ขณะที่ เรือกำปั่น ถึงท่าใด
 กำลัง ถาย นามนบ ไคร เต็ม จากเรือ หรือ รับ นามนบ ไคร เต็ม ลง
 บรรทุกในเรือ ห้ามมิให้เรือกำปั่น หรือเรือ ต่ำอื่น หรือเรือ ต่ำเทา ท่าหนึ่ง
 ท่าใด ชูเทียบท่าเดียวกัน หรือเทียบ กับกำปั่น ถึงท่าหนึ่ง เป็น อันขาด

มาตรา ๒๐๖ เรือกำปั่นลงท่าใด ที่บรรทุก นามนบ ไคร เต็ม อยู่ใน
 ระวัง เรือ หรือ ที่ พัง จะเสด็จการ ถาย นามนบ ไคร เต็ม ที่บรรทุกมาเช่นนั้น
 จากเรือก็ดี ท่าน ห้าม มิให้คนต้อน จากที่ ๆ จอด อยู่ นั้น โดย มิได้รับ
 อนุญาต จากเจ้าท่า ถ้า และเจ้าท่า เห็น เป็นที่ พอใจ ว่าเรือกำปั่นลงท่าใด
 มิใช่ นามนบ ไคร เต็ม อยู่ในเรือ แต่ได้ ว่าง ชำระ เปิด ให้อากาศ ระบาย
 ในถึง ระวัง เรือโดย สดาด สนิท แล้ว เจ้าท่า อนุญาต ให้เรือ ต่ำนั้น
 เดินไป จอด ยิงที่ใด ตามที่ จะกำหนด ให้ ไว้ นั้น ก็ได้

มาตรา ๒๐๗ นอกจาก บาง แห่ง ที่ เป็น การ ชักกัน หรือ ไม่ ประกอบ
 กัน กับ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ ว่ามา แล้ว ในนี้ แล นอกจาก ที่ จะ ได้ เจาะ จง
 บัญญัติไว้ ให้ เป็น อย่าง อื่น บรรดา ข้อ บังคับ ที่ ยม คง ใช้ อยู่ แล ได้ คง
 ชน โดย กฏ ข้อ บังคับ ว่า ด้วย สิ่ง ของ ที่ อาจ ทำให้ เกิด อันตราย ชน ได้ ในส่วน
 การ เก็บ รักษา การ ชน สิ่ง ของ เช่น นั้น ตาม ทางบก แล ทางน้ำ แล ส่วน การ ทอด
 ส้มอ จอด เรือ กำปั่น หรือ โปะ เจาย แล เรือ เหยี่ยว น้อย ต่าง ๆ ที่ ได้ บรรทุก
 หรือ เต็ม จะ บรรทุก สิ่ง ของ ที่ อาจ ทำให้ เกิด อันตราย ชน ได้ ภายใน หน้า
 นำ สยาม นน ^{๒๒/10/2566} ข้อ บังคับ เหล่า นี้ ท่าน ว่า ให้ ใช้ ได้ สำหรับ การ เก็บ

หน้า ๑๙๔

พ.ศ. ๒๕๕๖

แต่การขนน้ำมันบีโตรเลียมที่บรรจุจากรูปกลอง หรือเครื่องบรรจุ
อย่างอื่น ๆ จากสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้เก็บน้ำมันบีโตรเลียมอย่าง
บรรจุในถัง ระวังเรือได้ แต่สำหรับการทอดส้มออกจากรือกำปั่นเรือใบะจ่าย
แต่เรือใหญ่ น้อยต่าง ๆ ซึ่งได้บรรจุหรือเตรียมจะบรรจุ น้ำมัน บีโตร
เลียมอย่างนั้นด้วยเหมือนกัน

มาตรา ๒๐๘ ผู้ใดเติมหรือจัดขึ้น หรือกระเดียดไม่กระทำ
ตามข้อบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดในหมวดนี้ ท่านว่ามีความผิดต้อง
ระวางโทษปรับเงินไม่เกินกว่า ห้าร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินกว่า
หกเดือน

หมวดที่ ๓

ข้อบังคับว่าด้วยการทอดส้ม

ใกล้เคียงหรือเกาะส้มข้าม สายไฟฟ้าทอดตึกน้ำ

มาตรา ๒๐๙ สายโทรเลข สายโทรศัพท์ สายไฟฟ้าทอดตึกน้ำ
ข้าม ฟากแม่น้ำเจ้าพระยา หรือแม่น้ำใด ๆ ที่ได้ทอดไว้แล้ว แต่จะ
ทอดต่อไปนั้น ต้องมีที่ตั้งเกดที่ตรงสายจะตงน้ำทั้งสองฝั่ง เครื่อง
ตั้งเกดนั้นให้ทำเป็นเสาส่ง มีป้ายใหญ่สีขาว รูปกลมติดที่ปลายเสา
ในกลางป้ายมีอักษรภาษาไทย แต่ภาษาอังกฤษว่า “สายตึกน้ำ
ห้ามทอด แต่เกาะส้ม”

ด้วยได้ นำ เช่น ว่า มาน ทอด อยู่ ณ กำปงไต ท่าน ห้าม มิให้ เว้อดำไต
ทอด ส้มอ เห็น หรือ ได้ ด้าย นั้น ภายใน ระยะเวลา เว้น เมเตอร์ หรือ เกา ส้มอ
ข้าม ด้าย เป็น อันขาด

มาตรา ๒๑๐ นาย เว้อดำไต ทอด ส้มอ เรือ ภายใน เขตที่ ต้องห้าม
ตาม ความใน หมวดนี้ หรือ เกา ส้มอ หรือ ดาก แห อวน หรือ เครื่อง
จับ สัตว์น้ำ อย่างไร ๆ ข้าม เขตที่ เหล่า นั้น ก็ดี ท่าน ว่า มีความ ผิด
ต้อง ระวัง โทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า ร้อย บาท และ อาจ ต้อง ถูก ใช้
ค่า ช่อม แซม ด้วย ได้ นำ ที่ เป็น อันตราย เพราะ คนใด ทอด ส้มอ หรือ ดาก ของ
ข้าม ด้าย เช่น นั้น ด้วย

ใน ระหว่าง พิจารณา ความ กระทำ ผิด เช่น ว่า มาน ท่าน ว่า ค่า ต้ม อำนาจ
ที่ จะ บังคับ ให้ ถัก เรือ ที่ เกย ของ นั้น ได้ จนกว่า จะมี ประกัน มา วาง
สำหรับ เงิน ค่า ปรับ หรือ ค่า เสียหาย ที่ จะ ตัดสิน ให้ ใช้ นั้น

มาตรา ๒๑๑ ตาม ความใน หมวดนี้ เมื่อ เว้อดำไต แล่น ข้าม เขต
อัน ต้อง ห้าม ดัง ที่ ว่า มา แล่น แห่งใด ถ้า มี ได้ ชัก ส้มอ ขึ้น พน จาก น้ำ
จน แล เห็น ได้ ท่าน ให้ ถ้อ ว่า เว้อดำ นั้น เท่า กับ ได้ เกา ส้มอ ข้าม เขต
ที่ ต้อง ห้าม

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยค่าธรรมเนียมประภาคาร

12/10/2566
มาตรา ๒๑๒ เว้อกำปงดำไตเข้ามาในน่านน้ำสยามเจ้าของหรือนายเรือ

ดังนั้น ต้องเสียเงินค่า ขรรณเนียม สำหรับประกาศ, ทุน หมายถึง ค่า
แถมไฟฟ้าต่าง ๆ ในการเดินเรือ ตามอัตรา ซึ่ง รัฐบาลจะได้กำหนด
ไว้ตาม ครังคราว และให้เสียเงินค่า ขรรณเนียม นั้น แก่ เจ้าพนักงาน
ที่ รัฐบาล จะได้ตั้ง แต่งไว้ สำหรับ การ นั้น ตาม ครังคราว

มาตรา ๒๑๓ เรือรบสยาม เรือรบต่างประเทศ และเรือยัดของ
เอกชน นั้น ไม่ต้องเสียค่า ขรรณเนียม ประกาศ

มาตรา ๒๑๔ ราษฎรผู้พัก ค่า ขรรณเนียม ประกาศ แต่ขอ บังคับ
ที่จะใช้ สำหรับ เก็บค่า ขรรณเนียม ประกาศ ตั้ง ว่า มา นี้ ให้ ปิด ประกาศ
ไว้ ณ ที่ ว่า การ กรม เจ้าท่า เพื่อให้ คน พังหลาย ทราบ

มาตรา ๒๑๕ เจ้าพนักงาน เก็บค่า ขรรณเนียม ประกาศ ต้อง ทำ
ใบเสร็จ ให้ แก่ ผู้ ที่ นำ เงิน มา เสียค่า ขรรณเนียม ประกาศ แต่ เจ้าท่า เจ้า
พนักงาน ศักการ หรือ เจ้า พนักงาน ผู้ นำ ที่ เมื่อ จะ ออก ใบ เบิก ต้อง
สำหรับ เรือ กำนัน ลำใด ต้อง ได้ เห็น ใบเสร็จ นั้น เสีย ก่อน จึง ยอม ออก ให้

มาตรา ๒๑๖ นายเรือกำนัน ลำใด พยายาม จะ ไป จาก น่านน้ำสยาม
โดยไม่ได้เสียค่า ขรรณเนียม ประกาศ ตาม บัญญัติ ใน หมวด นี้ ก้ ต่ หรือ
ขัดขืน ไม่ยอม ให้ ราชวัด เรือกำนัน ของ ตน เพื่อให้ ทราบ ขนาดของ เรือ ดังนั้น
ก้ ต่ ท่านว่า มี ความ ผิดต้อง ระวัง โทษปรับเป็นเงิน ไม่เกินกว่า สามร้อยบาท

หมวดที่ ๕

ข้อบังคับสำหรับการป้องกันโรคภัยอันตราย

มาตรา ๒๑๗ เมื่อได้รับข่าวว่ามีไข้หวัด ระบาดโรค ไข้ทรพิษ ไข้กาฬโรค ไข้จับ ฤๅโรคร้ายต่าง ๆ ที่มีอาการติดกันได้ เกิดขึ้น หรือมีอยู่ใน เมืองท่า หรือตำบลใด ๆ ภายนอก พระราชอาณาเขต สยาม ให้เสนาบดีกระทรวง นครบาล มีอำนาจ ชอบด้วย กฎหมาย ออกประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา และแจ้ง ประกาศไปยัง กงสุลต่าง ประเทศทั่วกัน ว่า เมืองท่า หรือตำบลนั้น ๆ มีโรคร้ายที่ติดกันได้ แล้วให้บังคับบรรดาเรือที่ จะมาจาก เมืองท่า หรือตำบลนั้น ให้ไปอยู่ที่สถานี หรือท่าจอดทอด สมอ เพื่อป้องกันโรค ภัยอันตราย และให้กักอยู่ที่นั้น จนกว่าเจ้าพนักงาน แพทย์ กระทรวง นครบาล หรือ เจ้าพนักงาน ร้อง ซึ่งต่อไปจะเรียก ว่าเจ้าพนักงาน แพทย์นั้น จะอนุญาต ปล่อยให้ไปได้

มาตรา ๒๑๘ ทำเดด้าหรับ ทอด สมอ เรือที่ต้อง กักด่าน ป้องกันโรค ภัยอันตรายใน น่านน้ำ สยาม นั้น คือ :-

- (๑) ที่เกาะพระ.....หน้า สถานีป้องกันโรค ภัยอันตราย
- (๒) ที่เกาะสีชัง.....หน้าด่าน ศุลกากร
- (๓) ที่ อ่างศิลา.....หน้าด่าน ศุลกากร

(๔) ที่เมือง ตุ่มท ปราการใน แม่น้ำเจ้าพระยา นำด่าน ศักการ

(๕) ที่กรุงเทพฯ ฯ ใน แม่น้ำเจ้าพระยา นำโรงพัก กอง ตระเวน

ตำบล บางคอกแหยม

มาตรา ๒๑๙ สถานที่ บังคับ วัโรค ภัยอันตราย นั้น ตั้ง อยู่ที่ เกาะ พระ หรือ ณะตำบลใด ๆ อีก ใดแล้ว แต่ จะ กำหนด ต่อ ภายหลัง

มาตรา ๒๒๐ ถ้าเรือ กำนัน ตำบ ที่ เขามาถึง น่านน้ำสยาม มีคนเป็น ใช้กาฬโรค ใช้ฮิวาตะกาฬโรค ใช้ทรพิษ ใช้จับ หรือโรคร้าย

อย่างหนึ่ง อย่างใด ที่ติดกัน ได้มา ในเรือ กัด หรือ เปนมา แด้ว ภายใน ๑๔ วัน

ก่อน วนที่ เรือ มา ถึง กัด นายเรือ หรือ ผู้ ที่ บังคับ การ ใน เรือ นั้น ต้อง

ชัก ชง สำหรับ บอก ว่า มีโรคร้าย ชนไว้ และ ต้อง ทอด ส้มจืด จอด เรือ

อยู่ที่ สถานที่ บังคับ วัโรค ภัยอันตราย จนกว่า เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ อนุญาต

ปล่อยให้ ไป จึง ไป ได้ ถ้า เปน เรือ ที่ จอด อยู่ แด้ว ใน น่าน น้ำ สยาม

นายเรือ หรือ ผู้ บังคับ การ ใน เรือ นั้น ต้อง ชัก ชง สำหรับ บอก ว่า มีโรคร้าย

ชน ทันท และ ต้อง ถอย เรือ ไป จอด อยู่ ณ ตำบล ที่ เจ้า พนักงาน แพทย์

เห็น สัมควร

มาตรา ๒๒๑ เจ้า พนักงาน แพทย์ ของ รับ ไป ได้ ส่วน เหตุการ ที่ เรือ นั้น

และ ถ้า เห็น เปนการ จำเปน สำหรับ ความ บังคับ วัโรค ภัยอันตราย แก่ บ้าน เมือง

ที่ จะ ต้อง กักเรือ และ บรรดา คน ใน เรือ นั้น ไว้ ที่ ตาม บังคับ วัโรค ภัยอันตราย

ก็ ให้ มี ค้าง แก่ นายเรือ หรือ ผู้ ที่ บังคับ การ ใน เรือ นั้น ให้ พา เรือ และ คน

ใน เรือ ไป อยู่ ใน ความ กักด่าน บังคับ วัโรค ภัยอันตราย

มาตรา ๒๒๒ เมื่อมีคำสั่งตั้งนั้น เป็นหน้าที่ของนายเรือหรือผู้ควบคุมเรือนั้น จะต้องเอาเรือนั้นไปยังท่าจอดที่เจ้าพนักงานจะชี้ให้จอด และต้องจอดกักตันทิ้งไว้ที่นั่นจนกว่าจะมีอนุญาตปล่อยให้ไปได้ตามข้อบังคับในกฎหมายนี้

มาตรา ๒๒๓ บรรดาเรือที่ต้องกักตันทิ้งไว้ที่ท่าจอดหรือที่จอดตามคำสั่งนั้นในเวลาที่กำหนดไว้สำหรับบอกว่ามีโรคภัย คือ ของดีเหลือง มีงู ศัตรู ขยายอยู่ข้างต่าง และในเวลาที่กำหนดให้ชักโคมไฟดี แสงไว้ที่ปลายเด้าหน้า

มาตรา ๒๒๔ บรรดา กองเรือ รักษาที่เผื่ออยู่นั้น ในเวลาที่กำหนดให้ชักงูดีเหลือง อย่างเดียวกันไว้ที่ท้ายเรือ และในเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์ตกจนพระอาทิตย์ขึ้นให้ มีโคมไฟไว้ทั้งที่หัวเรือ และท้ายเรือ

มาตรา ๒๒๕ ห้ามไม่ให้เรือที่ต้องกักตันทิ้งไว้ที่ท่าจอดหรือที่จอดลอยไปจากที่ โดยมิได้รับหนังสืออนุญาตของเจ้าพนักงานแพทย์

มาตรา ๒๒๖ ห้ามไม่ให้เรือทั้งหลาย นอกจากเรือของเจ้าพนักงานแพทย์เขา เทียบข้างเรือที่ต้องกักตันทิ้งไว้ที่ท่าจอดหรือที่จอด และห้ามไม่ให้คนผู้ใดไป มาติดต่อกับเรือที่ต้องกักตันทิ้งไว้ที่ท่าจอดหรือที่จอด และห้ามไม่ให้คนผู้ใดในเรือที่ต้องกักตันทิ้งไว้ที่ท่าจอดหรือที่จอด เว้นแต่การที่เอาไครย

12/10/2566

ฝาก ชุระ โดยทางเจ้าพนักงานแพทย์นั้น ยอมให้กระทำได้

มาตรา ๒๒๗ เมื่อเรือดำน้ำ ที่มาถึง เมืองท่าใด ๆ ในกรุงสยาม กำลังมีโรคภัยที่ติดกันใด ในเรือหรือใต้ มามาแล้วภายใน ๑๔ วัน ก่อนเวลาที่เรือมาถึงนั้น กัด ให้ส่ง ห่อ และ ถุง หนังสือไปรษณีย์แก่ เจ้าพนักงาน แพทย์ และ เมื่อเจ้าพนักงานแพทย์ ได้เอาหมาย หรือทำคามวิสัย บ่งกันโรคภัยอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควรแก่การแล้ว ก็ให้ส่งห่อ และ ถุง หนังสือไปรษณีย์ไปยังที่ว่าการ กรมไปรษณีย์ ในเมืองนั้นได้

มาตรา ๒๒๘ เมื่อมีวิธีสำหรับบ่งกันความวิตถลของโรคภัยใด โดยเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบด้วยตามความสมควรแก่การแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานแพทย์ มีอำนาจชอบด้วยกฎหมาย อนุญาตให้เรือกลไฟดำน้ำใด ๆ ผ่านทางเขตรับน้ำ น้ำและเด็บบึง และ ขนสินค้าขนบก็ได้

มาตรา ๒๒๙ เมื่อเห็นเป็นการสมควร ให้เจ้าพนักงานแพทย์ มีอำนาจบังคับ ให้เอาคนในเรือดำน้ำ ที่ต้องกักต้อน บ่งกันโรคภัยอันตรายทั้งหมด หรือแก่บางคน ขนไปไว้ที่โรงพยาบาลหรือโรงพักที่สถาน บ่งกันโรค ของเมืองท่านั้นให้พัก อาศัย แล รักษา อยู่ที่นั้น จนกว่าเจ้าพนักงาน แพทย์ จะเห็นสมควรให้กลับไป ที่เรือ หรือ ย้ายไปลง เรืออื่น ทำการ คิว ต่อ กับฝั่งได้

มาตรา ๒๓๐ เมื่อเวลา มีคน ที่ต้อง กัก อยู่ที่สถาน บ่งกันโรค ภัยอันตราย ในเวลากลางวันให้ชักธง สีเหลือง และเวลากลางคืนให้ชัก โคมไฟสีแดง ขึ้นไว้เป็น คำกำนัลในที่ ๆ แลเห็นได้ง่าย

มาตรา ๒๓๑ เมื่อมี ชง หรือ โคมไฟ เป็น เครื่องหมาย ความ ถัก ตำน บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย ชก ชน ใจ เช่น นั้น ห้าม ไม่ ให้ คน ผู้ใด นอก จาก เจ้า พนักงาน แพทย์ หรือ คน ที่ เจ้า พนักงาน แพทย์ ให้ อนุญาต นั้น ไป ชน บก ที่ โรง พัก ตำน บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย เป็น อัน ชาติ

มาตรา ๒๓๒ เมื่อ เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ ต้อง การ กอง รักษา สำหรับ การ บ่ง กั้น รักษา ตำน ที่ บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย ให้ การ เป็น ไป ตาม ข้อ บัง คับ การ บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย ให้ ผู้ บัง คับ การ กอง ตระเวน จัด ให้ ตาม ที่ ต้อง การ

มาตรา ๒๓๓ ห้าม ไม่ ให้ คน ผู้ใด ที่ ต้อง ถัก อยู่ ที่ ตำน บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย ไป จาก ที่ นั้น โดย อ่าง เหตุ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ก่อน ที่ ได้ รับ อนุญาต ปล่อย จาก เจ้า พนักงาน แพทย์ นั้น เป็น อัน ชาติ

มาตรา ๒๓๔ ถ้า คน ผู้ใด ชน ไป บน เรือ ที่ ต้อง ถัก ตำน บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย หรือ เข้า ไป หรือ จอด เรือ ชน ที่ ตำน บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย โดย มิ ได้ รับ อนุญาต จาก เจ้า พนักงาน แพทย์ คน ผู้ นั้น จะ ต้อง ถัก ถัก ตำน บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย มี กำหนด เรือ ตาม ที่ เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ เห็น สมควร

มาตรา ๒๓๕ ถ้า เจ้า พนักงาน แพทย์ มีความ ต้อง การ ให้ นาย เรือ ที่ ต้อง ถัก ตำน บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย จัด หา เรือ และ เครื่อง ใช ต่าง ๆ เพื่อ ส่ง คน โดย ส้ว และ ตก เรือ ของ เรือ นั้น ชน ไป ไฉยัง โรง พัก ตำน บ่ง กั้น โรค ภัย อันตราย นาย เรือ ต้อง ปฏิบัติ ตาม ทุก ประการ

มาตรา ๒๓๖ ถ้ามีคนตายในเรือดำน้ำที่ตอง กักต้อน บ่อนักโรคนัยน์ทราย หรือ ตายในเรือที่บังคับให้ ไป อยู่ใน ความ กักต้อน บ่อนักโรคนัยน์ทราย ก็ดี ต้อง จัด การ ปรัง ศัพท์ ตาย ตาม วิธี ที่ เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ สั่ง ให้ ทำ และ ผู้ เป็น นายเรือ ดำน้ำ นั้น จะ ต้อง เป็น ชุระ จัด การ นั้น ให้ เป็น ไป ตาม คำ สั่ง ของ เจ้า พนักงาน แพทย์ ทุก ประการ

มาตรา ๒๓๗ บรรดาเรือต้อง กักต้อน บ่อนักโรคนัยน์ทราย นั้น เมื่อใดตั้ง คน โดยดำน้ำ ขึ้นใจ ที่ สักาน บ่อนักโรคนัยน์ทราย แล้ว ต้อง ลง และ ชำระ เรือ ด้วย น้ำ ยา กักโรคร้าย ให้ เป็น ที่ พอ ใจ เจ้า พนักงาน แพทย์ และ เมื่อ ทำ ดัง นั้น แล้ว ก็ อนุญาต ปล่อย เรือ นั้น ไป จาก ความ กักต้อน ได้

มาตรา ๒๓๘ ผู้ แทน เจ้า ของ เรือ จะ ต้อง รับ ใช้ ค่า เสียง คน ที่ ต้อง ตั้ง ขึ้น จาก เรือ นั้น ไป ไว้ ที่ ตาน บ่อนักโรคนัยน์ทราย ที่ รัฐ ชาติ ได้ ใช้ จ่าย ออก ไป แล้ว ตาม ใบ พยาน ของ เจ้า พนักงาน แพทย์ และ ต้อง รับ ใช้ ค่า ชำระ ว่าง เรือ แต่ ค่า พยาบาล คน โดยดำน้ำ และ ของ อื่น ด้วย ยา กักโรคร้าย นั้น ด้วย

มาตรา ๒๓๙ เป้น หน้า ที่ ของ เจ้า พนักงาน แพทย์ จะ ต้อง รับ แจง รายงาน ต่อ เสนาบดี กระทรวง นคร ชาติ ใน ทุก ครั้ง ที่ มี เหตุ สัมควรว ต้อง เอา คน โดยดำน้ำ ใน เรือ ไต ๆ ที่ พัง เขา มา ถึง นั้น กักต้อน บ่อนักโรคนัยน์ทราย แต่ เมื่อ ต้อง ปล่อย เรือ ไต ๆ เพื่อ ตรวจ โรคร้าย และ เวลา ที่ อนุญาต ปล่อย เรือ นั้น ก็ ต้อง รายงาน ด้วย เหมือน กัน

มาตรา ๒๔๐ เมื่อมีเรือเข้ามาจากเมืองท่าหรือตำบลใดที่มีโรคภัยอันตรายที่ติดกันใด หรือที่ซึ่งคงบอกว่ามีโรคภัยอยู่ในเรือก็ดี ถ้าเป็นการจำเป็นเพื่อการเดินเรือไม่ให้เป็นการอันตราย ผู้นำเรือจะขึ้นบนเรือนั้น เพื่อพามาซึ่งที่ทอดสมอ ต่ำนตรวจโรคภัยอันตรายก่อนได้รับอนุญาต แพทย์ก็ได้ แต่ถ่าภายหลังเจ้าพนักงานแพทย์ตรวจเห็นเป็นที่สมควรว่าต้องกักเรือสำนั้นที่ตำบลบ่งกันโรคภัยอันตราย ผู้นำเรือผู้นั้นก็จะต้องถูกกักด้วย ตามลักษณะในมาตรา ๒๓๖ ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๔๑ นายเรือหรือแพทย์ในเรือดำใด ที่เข้ามาถึงจากตำบลใดที่มีเชื้อหิวาตโรค ใช้ทรพิษ หรือโรคภัยที่ติดต่อกันได้กำลังแพร่หลายอยู่ก็ดี หรือในสำเรือนั้นได้มีคนป่วยเป็นโรคอย่างหนึ่งอย่างใดในระหว่าง ๑๔ วันก่อนวันที่เข้ามาถึงนั้นก็ดี นายเรือหรือแพทย์ผู้นั้นมีหน้าที่จำเป็นต้องแจ้งเหตุเหล่านี้โดยด่วนแก่ผู้นำเรือ และแก่เจ้าพนักงานแพทย์ที่จะมาจอดเทียบข้างหรือขึ้นบนเรือนั้นให้ทราบ

มาตรา ๒๔๒ เจ้าพนักงานแพทย์มีอำนาจที่จะขึ้นบนเรือใด ๆ ที่เข้ามาในน่านน้ำสยาม และตรวจคนในเรือนั้นได้ทุกคน และถ้าเห็นสมควรแก่การจะเรียกตู่สมุด และหนังสือสำคัญสำหรับเรือด้วยก็ได้ และเจ้าพนักงานแพทย์จะต้องพยายามทุกอย่างในทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

หน้า ๑๔๔

พ.ศ. ๒๕๕๖

ตามที่เห็นสมควรแก่กรณี หรือที่จะให้ทราบได้ว่าเรือตลอดทั้งคน
ในเรือนั้นมีความสะอาดเรียบร้อยปราศจากไข้เจ็บป่วยหรือไม่

มาตรา ๒๔๓ บรรดาคนที่ตั้งถิ่นที่อยู่ในบ้านบ่อน้ำร้อนรัตนนคร
นั้น ต้องอยู่ในความกำกับดูแลของบ้านบ่อน้ำร้อนรัตนนคร ตามกำหนด

เวลาดังต่อไปนี้ คือ :-

ใช้กาฬโรค ไม่เกิน ๑๖ วัน ตั้งแต่วันที่คนป่วยล้มตายลง
หรือหายสนิท หรือย้ายไปไว้ในที่ซึ่งไม่ปะปนกับคนอื่น

ใช้ทรพิษ ไม่เกิน ๑๔ วัน ตั้งแต่วันที่คนป่วยล้มตายลง
หรือหายสนิท หรือย้ายไปไว้ในที่ซึ่งไม่ปะปนกับคนอื่น

ใช้หิวาณะกะโรค ไม่เกิน ๑๐ วัน ตั้งแต่วันที่คนป่วยล้มตายลง หรือ
หายสนิท หรือย้ายไปไว้ในที่ซึ่งไม่ปะปนกับคนอื่น

มาตรา ๒๔๔ ห้ามมิให้เอาสิ่งของอย่างหนึ่งอย่างใด นอกจาก
หมัดและเงินตรา ออกจากที่ใด หรือเรือดำน้ำ ที่ต้องกำกับดูแลของ

บ้านบ่อน้ำร้อนรัตนนคร โดยมีได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานแพทย์เป็น
อันขาด และบรรดาสิ่งของทุกอย่างที่เขาออกมาแล้วนั้น ต้องชำระ

ด้วยเครื่องยาของบ้านบ่อน้ำร้อนรัตนนคร ตามวิธีที่เจ้าพนักงานแพทย์จะสั่งให้ทำนั้น
เสียก่อนจึงส่งต่อไปได้

มาตรา ๒๔๕ บรรดาหมัดและเห็บสิ่งของทางไปรษณีย์ (ไปรษณีย์
วัตถุ) สำหรับส่งถึงคนที่ต้องกำกับดูแลของบ้านบ่อน้ำร้อนรัตนนครนั้น ให้ส่ง

ไว้ยังที่ว่าการกรมไปรษณีย์เพื่อให้รับส่งต่อไปในโอกาสแรกที่จะส่งได้

พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๑๕๕

มาตรา ๒๕๖ เจ้าพนักงาน แพทย์ ได้ตรวจ บนเรือ ที่ตของ กักด่าน บ่อกันโรค ภัยอันตราย หรือไป ตรวจ ที่ สถานที่ บ่อกันโรค ภัยอันตราย ใน เวลา ที่มี คน ต้อง กักด่าน ชั่ว นัน กติ เมื่อ เวลา กติบต้อง ชำระ คน เอง ด้วย เครื่อง ยา บ่อกันโรค ภัย ให้ เรียบ ร้อย เลียบ ก่อน จึง ชน บก ได้

มาตรา ๒๕๗ ใน คราว ที่ เจ้า พนักงาน แพทย์ ของ รัฐบาล ดยยาม แจ้ง ความ แก่ นายเรือ ใน บัคับต่าง ประเทศ ถ้า ใด ว่า จะ ต้อง จัด การ ตาม ตักษณใน มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๒๑ มาตรา ๒๒๙ มาตรา ๒๓๖ และ มาตรา ๒๔๒ นั้น เมื่อ ก่อน จะ ได้ ลง มือ จัด การ นายเรือ ด่าน นั้น ย่อม มี อำนาจ ชอบ ชรรวม ที่ จะ ไป แจ้ง เหตุ ต่อ กงสุล ของ ประเทศ นั้น ได้ และ กงสุล (ถ้า เห็น สมควร แก่ การ) ก็ มี อำนาจ ที่ จะ มา ดู ใน เวลา ที่ ตรวจ เรือ ต่าง ประเทศ นั้น และ จะ ขอม หรือ ไม่ ขอม ให้ เจ้า พนักงาน จัด การ ตาม ข้อ บังคับ ใน มาตรา ต่าง ๆ ที่ ก้าว มา แลว นั้น ก็ได้

มาตรา ๒๕๘ ถ้า มีความ เดิมต ข้อ บังคับ ต่าง ๆ ที่ ก้าว มา แลว ขาง บน นั้น เกิด ขึ้น อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด บรรดา คน ที่ ช่วย ใน การ กระทำ ความ เดิมต และ นายเรือ หรือ ผู้ ที่ ควบคุม เรือ ที่ มี ความ เดิมต เกิด ขึ้น หรือ ที่ ได้ เกี่ยว ของ ใน การ กระทำ ความ เดิมต นั้น จะ ต้อง ต่าง คน รับผิดชอบ ใน ความ เดิมต นั้น และ ต้อง ระวาง โทษ ปรับ เบน เงิน ไม่ เกิน กว่า สอง

พัน บาท 12/10/2566

หมวดที่ ๖

ข้อบังคับสำหรับผู้นำร่อง

มาตรา ๒๔๙ ห้ามมิให้ ผู้ใด ทำการ เป็น ผู้นำร่อง ก่อนได้ สอบได้ ความรู้ ใน ทาง นั้น จนได้ รับ ประกาศ นิยามศัพท์ ว่า เป็น ผู้มีความรู้ พอกับการ แลได้ รับ ใบ อนุญาต สำหรับ ทำการ เป็น ผู้นำร่อง ได้ ตาม ลักษณะ ที่ บัญญัติ ไว้ต่อไปใน หมวดนี้ ถ้าผู้ใด ทำการ เป็น ผู้นำร่อง โดย มิได้ รับ ความ สอบได้ ความรู้ เช่น ว่ามานี้ ท่าน ว่า มีความผิด ต้อง ระวังโทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท

อนึ่ง ท่าน ว่า ถ้าเป็น เวลา มี เหตุ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ดัง จะว่าต่อไปนี้ ถึงผู้ใด ที่ มิได้ รับ ใบ อนุญาต เป็น ผู้นำร่อง จะ เข้า ทำการ ควบคุม เรือ กำบัง ลำใด อย่าง ผู้นำร่อง ก็ มิ ต้อง มีโทษ ตาม กฎหมาย เหตุ นั้น คือ

(ก) เมื่อไม่มีผู้นำร่องที่ไดรับใบ อนุญาต ตามกฎหมาย มา ขอร้อง หรือได้ ใช้ เครื่องหมาย สัญญา แล่ตง ให้ เห็น ว่า จะ เป็น ผู้นำร่อง คุม เรือ กำบัง ลำนั้น

(ข) เมื่อเรือกำบัง ลำนั้น อยู่ใน ความ อันตราย หรือใน ความ ลำบาก อย่าง หนึ่ง อย่างใด อัน เป็น คราว จำเป็น ที่ นายเรือ ต้อง แล่ดวงหา ความ ช่วยเหลือ อย่าง ดี ที่ จะหาได้ ใน ขณะ นั้น

ถ้า แลเมื่อมีผู้ ที่ ได้ รับ ใบ อนุญาต สำหรับ ทำการ นำร่อง ได้ ขอร้อง หรือได้ ใช้ เครื่องหมาย สัญญา ขอร้อง เป็น ผู้นำร่อง คุม เรือ กำบัง

ถ้าใด นายเรือ ร้อยแล้ว ใช้หรือยัง จนใช้ผู้ใดที่ไม่ได้รับใบอนุญาต เช่น นั้น เป็นผู้ นำ ร้อง คมเรือ ถ้า นั้น ท่าน ว่า นายเรือ มีความผิด ของ ระวังโทษ ปรับเป็นเงิน สอง เท่าจำนวน ค่าจ้าง นำ ร้อง อัน ส้ม ศวร จะ เรียก ได้สำหรับ เรือ ถ้า นั้น

มาตรา ๒๕๐ ให้เจ้าท่า พร้อมด้วยผู้ช่วย อีก สอง นาย ซึ่ง รัฐบาล จะ ได้เลือกตั้ง เป็น กรรมการ สำหรับ สอบ ได้ บรรดาผู้ ได้รับ ประ กาศขึ้นบัตร เป็น นายเรือ แล้ว ที่ จะขอ สอบได้ ความรู้ เพื่อ รับใบอนุญาต เป็น ผู้ นำ ร้อง นั้น แต่ เมื่อ สอบ ได้ เห็น เป็น ที่ พอใจว่า ผู้ นั้น มีความรู้ อัน ส้มศวร แต่ เป็น ผู้ ประพฤติตัว เรียบร้อย ไม่ เป็น คนเมา ก็ให้ ออก ใบอนุญาต ให้แก่ ผู้ นั้น สำหรับ ทำการ เป็น ผู้ นำ ร้อง เฉพาะ ใน เขตที่ จำกัด ตาม ซึ่ง จะ กำหนด ลงไว้ ใน ใบอนุญาต นั้น แต่ ก่อน ที่ จะ ขอ เข้า สอบ ได้ นั้น ต้อง ได้ หนังสือ รับ ร้อง ลง ชื่อ เจ้าพนักงาน แพทย์ ศุขชาติบาล มาเป็น สำคัญ แสดง ว่า เป็น คน มี สายตาดี เป็น ปกติ

มาตรา ๒๕๑ จำนวน ผู้ นำ ร้อง ที่ ได้รับ ใบ อนุญาต แล้ง ประจำ เมือง ทำ หรือ แม่น้ำ แห่งหนึ่ง แห่งใด ก็ดี ห้าม ไม่ ให้ มี เกิน กว่า จำนวน ที่ เจ้าท่า จะ ได้ กำหนด ตาม ครัง คราว โดย ได้รับ อนุญาต ของ รัฐบาล แต่ เมื่อ เมือง ทำ หรือ แม่น้ำ นั้น ได้ มี ผู้ นำ ร้อง ที่ ได้รับ อนุญาต ประจำ เต็ม จำนวน ที่ กำหนด อยู่ แล้ว ท่าน ว่า ย่า ให้ ออก ใบ อนุญาต สำหรับ ผู้ นำ ร้อง ประจำ ตำบล นั้น ๆ อีก

มาตรา ๒๕๒ ถ้าได้ขอกับใบอนุญาตสำหรับให้ผู้ทำการ เป็นผู้ นำ ร่อง ชั่วคราว ในระหว่างที่ผู้ นำ ร่อง อันได้ รับ อนุญาต แล้ว คนใด ไม่ อยู่ ท่าน ว่า เมื่อผู้ นำ ร่อง คน นั้น ได้ กลับ มา แล้ว ใบ อนุญาต ชั่วคราว นั้น เป็น อัน หมด ชาติ ไร ไม่ ได้ ต่อ ไป แต่ ต้อง ตั้ง คน ยิง เจ้า ทำ

มาตรา ๒๕๓ เจ้า ทำ เมื่อ ได้ รับ อนุญาต รัฐบาล แล้ว มี อำนาจ ที่ จะ ตั้ง กฎ ข้อ บังคับ ตาม ครั้ง คราว สำหรับ การ ที่ ผู้ นำ ร่อง ควร ประพฤติ ใน น้ำ ที่ แต่ เมื่อ ได้ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แต่ บัด ประกาศ ไว้ ณ ที่ ว่า การ กรม เจ้า ทำ แล้ว ถ้า ผู้ใด ทำ ความ เดือด ประการ ใด ต่ กฏ ข้อ บังคับ นั้น ไซ้ ท่าน ว่า มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท

มาตรา ๒๕๔ (ก) ถ้า ผู้ นำ ร่อง ที่ ได้ รับ ใบ อนุญาต แล้ว คนใด ใน ระหว่าง เวลา ที่ คน ยัง ไม่ ได้ รับ จะ นำ ร่อง เรือ ดำ ใด ชด ชัน ไม่ ยอม ทำ การ นำ ร่อง คุม เรือ ดำ หนึ่ง ดำ ใด ที่ จะ เข้า มา หรือ ออก ไป จาก เขต ไร ทำ โดย ไม่ มี เหตุ ฐิ แจง อัน สัมควร ก็ ตี หรือ

(ข) ชด ชัน หรือ ทะเลย โดย ไม่ มี เหตุ ฐิ แจง อัน สัมควร ที่ จะ ไป ทำ การ นำ ร่อง คุม เรือ ดำ หนึ่ง ดำ ใด ที่ ชก ชง เครื่อง หมาย สัญญา เรียกหา ผู้ นำ ร่อง ก็ ตี หรือ

(ค) เขา ทำ การ นำ ร่อง ใน เวลา ที่ คน กำ ลัง เมหา หรือ ปรากฏ ว่า ประ พต ธิ วิทยา รุญ แรง ไม่ เรียบ รัช ใน เวลา อยู่ ใน น้ำ ที่ เช่น นั้น ก็ ตี หรือ

12/10/2566

(ข) เมื่อ นายเรือกำปั่นดำโต ร้อง ขอให้ นำ ร้อง คมเรือ เข้า ไป ใน เขตรักษา หรือ ตำบลใด ที่ ตน มีความ วิชา น ส้มควร ที่ จะ นำ เข้า ไป ได้ แต่ ตน ขัด ขัน ไม่ ยอม โดย ไม่ มี ข้อ ช แจง ชัน ส้มควร ว่า อาจ จะ เป็น เหตุ อื่น ราย ชน ไต แก เรือ กำปั่น ดำ น กัด หรือ

(ง) ไป เสีย จาก เรือ กำปั่น ดำ โต ใน ระหว่าง เวลา ที่ ตน กำตั้ง นำ ร้อง คม อยู่ ตาม ที่ เขา แจง ให้ ทำ นั้น ยัง ไม่ เส็จ การ โดย ไม่ ใช้ ความ ยินยอม ของ นาย เรือ ดำ น กัด

ผู้ นำ ร้อง คนใด กระทำ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ดัง ที่ ว่า มา แล้ว ท่าน ว่า มี ความ ผิด ต้อง ระวัง โทษ ปรึบ เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท แต่ ต้อง ถูก เสีย ค่า เสีย หาย ใน เหตุ อื่น นั้น ตาม ที่ มี ผู้ ที่ ได้ รับ ความ เตือด ร้อง จะ พ้อง ร้อง ต่อ ศาล ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๕๕ จำนวนเงินต่าง ๆ ที่มีแจ้งในบัญชีแบบที่ ๒ ทาย พระราชบัญญัติ น กัด แต่ จำนวนเงินต่าง ๆ นอก จาก นั้น ตาม ที่ รัฐบาล จะ สั่ง ให้ กำหนด ต่อ ไป ตาม ครัง คราว กัด ท่าน ให้ ผู้ นำ ร้อง ที่ ได้ รับ ใบ อนุญาต แล้ว นั้น มี อำนาจ เรียก ไล่ จาก ผู้ ที่ เป็น นาย เรือ หรือ ควบคุม เรือ กำปั่น ดำ ที่ ตน ได้ ท้าการ เป็น ผู้ นำ ร้อง ซึ่ง เกี่ยว ควง ในการ เสีย ค่า ธรรมเนียม เช่น นั้น โดย พ้อง ร้อง นายเรือ หรือ ผู้ ควบคุม เรือ กำปั่น ดำ นั้น ต่อ ศาล ตาม กฎหมาย ถ้า ไม่ ได้ โดย สัตว กให้ ยัด เขา เรือ หรือ เหว อื่น ใช้ ต่าง ๆ สำหรับ เรือ นั้น ไว้ กว่า จะ ได้ เงิน กัด ได้ แต่ ท่าน ว่า

เจ้าท่า หรือ เจ้าพนักงาน ผู้มีหน้าที่ ออก ใบเบ็ด ต้อง สำหรับ เรือ ต่ำ ไค้ ที่ ค่า เงิน ค่าจ้าง นำร่อง นั้น จะ ยัด กักใบเบ็ด ต้องไว้ ได้ เสมอ โดยชอบ ด้วย กฎหมาย จนกว่า จะได้ ใช้กัน เด็ดจริง

มาตรา ๒๕๖ ผู้นำร่อง ที่ได้รับใบ อนุญาต แล้ว คนใด ขอ ทำ การ นำร่อง สำหรับ เรือ ต่ำ ไค้ ต่ำ ไค้ ถ้า นายเรือ เรือ ต่ำ ไค้ นั้น ขอ ตูใบ อนุญาต แล ขอ สำเนา บัญชี พิกัด ค่า ชกรรม เนียม นำร่อง ที่ อนุญาต ไว้ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ผู้นำร่อง ต้อง ให้ ดู ตาม ประสงค์ ถ้า ขัด ขัน ท่าน ว่า มีความ ผิด ต้อง ระวัง โทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า ห้าสิบ บาท

มาตรา ๒๕๗ ผู้นำร่อง ที่ได้รับใบ อนุญาต แล้ว คนใด เรียก เงิน ค่า ชกรรม เนียม นำร่อง มากกว่า พิกัด ที่ อนุญาต ไว้ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ท่าน ว่า มีความ ผิด ต้อง ระวัง โทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า ห้าสิบ บาท

มาตรา ๒๕๘ ผู้ใด ไม่ใช้ คน นำร่อง ซึ่ง ได้รับใบ อนุญาต ที่ ออก ให้ ตาม ความ ใน ข้อ บังคับ ที่ ว่า มา นี้ สำหรับ ทำ การ นำร่อง อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ถ้า แล ผู้ นั้น ใช้ ใบ อนุญาต อัน นั้น หรือ เอา ใบ อนุญาต อัน นั้น ออก แดง ช่าง เพื่อ แดง หา การ ทำ สำหรับ คน เอง ก็ ดี สำหรับ คน อื่น ก็ ดี หรือ ใช้ เครื่อง หมาย หรือ ชง อย่าง ใด ๆ ที่ บัญญัติ ไว้ ใน ข้อ บังคับ ใด ๆ เฉพาะ สำหรับ ผู้นำร่อง ที่ รับใบ อนุญาต แล้ว ใช้ ก็ ดี ท่าน ว่า ผู้ใด กระทำ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ดัง ที่ ว่า มา นี้ มีความ ผิด ต้อง ระวัง โทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า พัน บาท หรือ จำคุก ไม่เกิน กว่า หก เดือน หรือ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล ด้วย กัน

อนึ่ง ผู้ใดที่แสวงหาใบอนุญาติให้ผู้อื่นกระทำการอย่างใด ๆ อันเป็นความผิด เช่น ว่ามาแต่ใน มาตรา นี้ ท่านว่ามีความผิดแต่ต้องระวางโทษานุโทษ ดังนี้

มาตรา ๒๕๙ ความเสียหายอย่างใด ๆ อันพึงเกิดจากความตะเลงหรือความทำการไม่พอเพียงแก่หน้าที่ของผู้นำร่องคนใดในเวลาทำการเป็นผู้นำร่องนั้น ท่านว่า จะอ้างเอาความอย่างหนึ่งอย่างใดในข้อบังคับที่ ว่ามาแต่ใน หมวดนี้ อันเป็นเครื่องแก้ตัว หรือเรียกคืนค่าเสียหายนั้นไม่ได้เป็นอันขาด

มาตรา ๒๖๐ บรรดาผู้นำร่องที่มีใบอนุญาติสำหรับทำการนำร่องอยู่แล้ว ในเวลาที่ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าให้คงทำการเป็นผู้นำร่องต่อไปตามข้อบังคับสำหรับผู้นำร่องซึ่งที่ ว่ามาแต่ในนี้

มาตรา ๒๖๑ เรือผู้นำร่องทุก ๆ ลำเมื่อเวลาคอยรับจ้างในการนำร่อง ต้อง ชักธง สอง สี แดงกับขาว ความยาว มีสีขาว อยู่เบื้องบนไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๒๖๒ ผู้นำร่องทุกคน เมื่อ ก่อน นำจะ ขึ้น บนเรือดำใต้ ต้อง ขอ ทราบ จาก นายเรือ ดำ นั้น เสียก่อน ว่ามีไฟหรือพิษ ไฟ อหิวาตกะโรค หรือโรค ร้าย อย่างอื่น ที่คิด กันได้ ใน เรือ หรือใด มีความไข้เจ็บที่ นำส่งได้ ว่าเป็นโรค ร้าย เช่น นั้น ใน เรือ เมื่อ เวลา มา ตาม ทาง นั้น หรือไม่ ถ้าหาก มี หรือใด มีโรค ร้าย หรือ ความไข้เจ็บ อัน นำ ส่ง ได้ เช่น นั้น ท่าน

ว่าอย่าพึงให้ผู้นำร่องขึ้นไปบนเรือ แต่ให้ตั้งให้ นายเรือ ชักธง
 สำหรับบอกว่ามีโรคภัยขึ้นไว้ แต่ถาเรือยังอยู่นอกสันดอน ให้
 เรือเลยไปทอดสมออยู่ที่สันดอน บอังกั้นโรคภัยอันตราย แต่อย่าให้
 จนกว่าเจ้าพนักงานแพทย์จะอนุญาตปล่อยให้ไปได้ ถาเรือได้ข้าม
 สันดอนเข้ามาแล้ว ให้ตั้งให้ นายเรือ ชักธง สำหรับบอกว่ามีโรคภัย
 ขึ้นไว้แล้วเลยไปทอดสมอแต่คงอยู่ณะด่าน บอังกั้นโรคภัยอันตรายที่อยู่ใกล้
 จนกว่าเจ้าพนักงานแพทย์จะอนุญาตปล่อยให้เรือไปได้

ในระหว่างเวลาที่เจ้าพนักงานแพทย์ยังไม่ได้ขึ้นไปตรวจบนเรือ ห้าม
 มีให้ มีการไปมาติดต่อในระหว่างเรือ ที่ต้องกักต้อน เช่นนั้น กั้นผนังเป็นอันขาด
 มาตรา ๒๖๓ ผู้นำร่องทุกคน เมื่อเวลาขึ้นไปบนเรือกำบัง
 ลำใด ต้องขอทราบจาก นายเรือ ก่อนว่ามีดินบน หรือดิน ระเบิดเครื่อง
 ระเบิด อย่างใด ๆ ในเรือ นั้นหรือไม่ ถ้าหากมีก็ให้บอกแก่นายเรือว่า
 ต้องขึ้นของเหล่านั้น ขึ้นบกที่เมืองสัมพันธภาพ ณะแห่งใดแห่งหนึ่ง ตาม
 ที่จะได้กำหนดไว้ตามครั้งคราว โดยเจ้าของ หรือ นายเรือเรือลำนั้น
 ต้องรับผิดชอบ แต่เสียค่าใช้จ่ายในการนั้นเอง

มาตรา ๒๖๔ เมื่อเวลาออกหาการ รับจ้าง ผู้นำร่องต้องมีใบอนุญาต
 ไว้กับตัวพร้อมทั้งขอบังคับสำหรับ การนำร่อง และพระราชบัญญัตินี้ ถ้า
 แต่นายเรือ หรือผู้ที่ควบคุมเรือ ลำใดที่ขึ้นไปบนเรือแล้ว ขอ ต
 ๑๒/10/2566
 ต้องให้ ต ตาม ประสงค์

มาตรา ๒๖๕ เมื่อ ขณะเข้าทำการ นำร่อง คนเรือไฟดำใต ผู้นำร่อง
ต้อง ขอตรวจดูในทันทีว่า เครื่องจักร ของ เรือดำน้ำใต ใต เป็น ประกติแต่เปิด
ให้เดิน ถอย หลังได้คล่อง แลแล้ว แต่ต้อง ตรวจดูว่า ส้อม นั้น อยู่
พ่น น้ำ แล พร้อม เพรียง ที่จะใช้ ใตทันที แต่ ตรวจดูว่า เครื่อง ถอย ท้าย นั้น
เรียบ ร้อย ไม่มีสิ่งใด กัด แลใช้ ใต คล่อง ดี เป็น ประกติ หรือไม่

มาตรา ๒๖๖ ผู้นำร่องทุกคน ที่ นำร่อง เรือดำใต ต้อง ใช้ ความ
ระมัดระวัง แล พยายาม ให้ มาก ที่สุด ที่จะ หลีก เลี่ยง บองกัน มิให้เกิด อันตราย
หรือ เสียหาย ชน แก่ เรือ ดำน้ำ หรือ เรือ ล่าอื่น หรือ แก่ ทรพย สิ่ง ของอย่าง
ใด ๆ แต่ ถ้า แม้ มีเหตุ อันตราย เกิด ขึ้น ในระหว่าง ที่คน กำจัด เป็น ผู้นำร่อง
เรือดำใตอยู่ ผู้นำร่อง นั้นต้องมี หนังสือ รายงานแจ้งเหตุ ไป ยัง เจ้าท่า ให้ ทราบ
ถ้า เรือ ดำใต ชน นั้น ยัง ไม่ ออกไป นอก สันดอน ในทันที ภาย หลัง เวลา ที่เกิดเหตุ
ต้อง ส่ง รายงาน นั้น ถึง เจ้าท่า ภายใน เวลา ยี่สิบสี่ ชั่วโมง นับ แต่ เวลา ที่เกิด
เหตุ ถ้า เป็น เรือ ที่ กำจัด จะ ไป ยัง สันดอน นั้น ผู้นำร่อง ต้อง กลับ
มายัง กรงเทพ ฯ โดยโอกาส แรก ที่ จะ มา ได้ แล นำ รายงาน นั้น ถึง ถึง เจ้าท่า
ภายใน ยี่สิบสี่ ชั่วโมง นับ แต่ เวลา ที่ คน เข้า มา ถึง กรงเทพ ฯ

มาตรา ๒๖๗ ถ้า ผู้นำร่อง คนใด พบ หรือ มีเหตุ สันนิษฐาน จะ ส่ง ใต
ว่า ทุ่น ที่ ทอด เป็น เครื่อง หมาย ใต ทุ่น หนึ่ง ทุ่น ใด เกิดขึ้น จาก ที่ ๆ เคย
ทอด อยู่ เป็น ประกติ หรือ หลุด จาก ที่ นั้น โดย อยู่ หรือ เป็น อันตราย ลง
หรือ หาย ไป จาก ที่ อยู่ หรือ สังเกต เห็น โคมไฟ เครื่อง หมาย สำหรับ การ

เดิน เรือ แห่งใดผิด ประกติ หรือ บก พร่อง อย่าง หนึ่ง อย่างใด ก็ดี ท่านว่า
เนื่อ กลับ มา ยัง ผัง ใน คราว นั้น ผู้ นำ ร่อง คน นั้น ต้อง มี หนังสือ รายงาน
แจ้ง ความ นั้น ๆ ให้ เจ้า ทำ ทราบ ภายใน สิบ สอง ชั่วโมง นับ แต่ เวลา ที่
กลับ มา ถึง แล้ว

มาตรา ๒๖๘ ถ้า ผู้ นำ ร่อง คนใด ตั้ง เกิด เห็น การ ชัด ชว้าง หรือ
เปลี่ยนแปลง มี ชน ใน ร่อง หน้า ใด ๆ ก็ดี หรือ ตั้ง เกิด เห็น อากาศ เปลี่ยน
แปลง ที่ ปรากฏ หรือ นำ ส่ง ได้ ยว่า ได้ มี ชน แก่ ไชย กุมิ์ แห่ง ใด ๆ บน ผัง
ซึ่ง เปน ที่ เคย ตั้ง เรือ ดำ หรับ การ เดิน เรือ ก็ดี ท่าน ว่า อย่า ให้ ผู้ นำ ร่อง
คน นั้น รัง รือ ให้ รับ แจ้ง มี หนังสือ รายงาน แจ้ง ความ ยัง เจ้า ทำ ให้ ทราบ

มาตรา ๒๖๙ กฎ ข้อ บัง คับ ดำ หรับ บ้อง กัน มิ ให้ เรือ ไต่ นกัน ใน ทะเล
แต่ ข้อ บัง คับ พิเศษ ดำ หรับ บ้อง กัน การ เดิน เรือ ตาม ช่อง แคบ แด ใน เขต
ทำ นั้น ท่าน ว่า ผู้ นำ ร่อง ที่ ดำ รง นำ ร่อง เรือ ต้อง ถัด แด ปฏิบัติ โดย
เคร่ง ครัด ทุก เมื่อ

มาตรา ๒๗๐ ผู้ นำ ร่อง ที่ นำ ร่อง เรือ ดำ ไร ออก ไป ถึง ที่ ทล นั้น
อย่า นอย ต้อง อยู่ ต่อ ไป ใน เรือ จน กว่า เรือ ดำ นั้น ได้ ออก ไป พน เขต ร ทำ แด
นำ ร่อง แต่ ผู้ นำ ร่อง ที่ นำ ร่อง เรือ ดำ ไร เข้า มา จาก ทล ก็ เหมือน กัน
ต้อง อยู่ ต่อ ไป ใน เรือ จน กว่า เรือ ดำ นั้น ได้ ทล ส่มอ หรือ จอด เบน ที่ พอ ใจ
ของ นาย เรือ หรือ ของ ผู้ ที่ ควบคุม เรือ ดำ นั้น แดว่า จึง จะ ออก จาก เรือ
ดำ นั้น ได้

เขต ร ทำ แด นำ ร่อง ที่ นอก ดัน สอน นั้น คือ เพียง แดว นำ ตัก ดี ว่า

มาตรา ๒๗๑ เมื่อเรือสำเภาต้องถูกกักด่าน บังคับกันโรค ภัยอันตราย ถ้าเจ้าพนักงาน แพทย์ เห็นว่าจำเป็น ต้อง กักผู้นำร่อง เรือสำเภา นั้นไว้ ในเรือ เพราะเหตุที่ใด ชน อยู่บนเรือ ที่มีโรค ภัยอันตราย เช่น นั้น ก็ให้กักผู้นำร่อง นั้นไว้ ในเรือใดจะเห็นว่า จะอนุญาต ปลดปล่อย ให้เรือสำเภา นั้นพ้นจากถูก กักด่าน บังคับ กันโรค ภัยอันตราย

มาตรา ๒๗๒ ห้ามมิให้ผู้นำร่อง นำเรือค้าขายสำเภาไปทอดสมอ ในแห่งหนึ่งแห่งใด ภายในเขตที่กำหนดไว้สำหรับทอดจอดเรือรบดียวตามความซึ่งกำหนดไว้ใน มาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๗๓ ทำเด็ทที่ทอดจอด เรือสำเภาสำหรับผู้นำร่องพักทันออกเดินทาง หรือในเขตทั่วเขตทอดสมอเรือแห่งใด ๆ ในน่านน้ำสยามนั้น ต้องให้เจ้าท่าเป็นผู้กำหนดให้ แต่ห้ามมิให้เรือสำเภา นั้นไปพักเทียบ นอกจากท่าเด็ทที่กำหนดไว้ให้มัน โดยมีได้รับอนุญาตจากเจ้าท่าก่อน

มาตรา ๒๗๔ เรือพิฆังของผู้นำร่อง นั้นต้องจดทะเบียนรับใบอนุญาต สำหรับเรือทุก ๆ ปี โดยเจ้าพนักงาน กรมเจ้าท่าต้อง ตรวจดู เรือซึ่งจะเทียบท่าไว้สำหรับการ ตรวจทุก ๆ ปีนั้นด้วย แต่เว้นบหนึ่งต้องนำเข้ให้ตรวจครั้งหนึ่งเสมอไป

มาตรา ๒๗๕ ผู้นำร่องคนใดละเมิดต่อบังคับในหมวดที่ ๖ นี้ อย่างหนึ่งอย่างใด ที่ไม่มีลักษณะโทษกำหนดไว้โดยเจกาะนั้น ท่านว่าให้คอรัวราชโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าร้อยบาท

มาตรา ๒๗๖ ผู้นำร่องทุก ๆ คนที่กำกับ นำร่อง เรืออยู่นั้น ท่าน

ว่าต้องอยู่ใต้อบรมบังคับต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้สำหรับนายเรือในภาคที่ ๑ แต่ภาคที่ ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้จนทุกประการ

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยการจ้างและการเลิกจ้างคนสำหรับเรือต่าง ๆ แต่การสอบไล่ความรู้เพื่อรับประกาศนียบัตรสำหรับทำการทมน้ำที่ใด

มาตรา ๒๗๗ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการควบคุมเรือกลไฟ, เรือยนต์หรือเรือเดินทะเล หรือควบคุมเครื่องจักรของเรือเหล่านั้น นอกจากเป็นผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรไป พยานว่าตนมีความรู้อันสมควรที่จะทำการเช่นนั้นได้

มาตรา ๒๗๘ เมื่อจะออกประกาศนียบัตรเช่นว่ามาแล้ว ให้แก่ผู้ใดสำหรับทำการเป็นนายเรือหรือคนกลหรือนายท้ายหรือผู้ใช้จักรหรือคนหน ท่านว่าผู้นั้นต้องได้รับความสอบไล่ว่ามีความรู้สมควรแก่การ แต่ผู้นั้นต้องแสดงลักษณะพยานเป็นหลักฐานว่าตนมีความชำนาญในการนั้น ๆ แต่เป็นคนประพฤติกริยาเรียบร้อยในเวลาอยู่ในเรือ, ไม่เป็นคนเมาแต่ถ้าจะเป็นนายเรือคนหน, หรือนายท้ายต้องแสดงให้เห็นเป็นที่พอใจว่าตนมีสัญชาติเป็นปรกติด้วย

มาตรา ๒๗๙ ระเบียบข้อนี้สำหรับนายเรือ, คนกล, และคนหน แต่ระเบียบข้อสอบไล่ความรู้ และพิกัดค่าธรรมเนียมที่จะต้องเสียอย่างไรนั้น ท่านว่าให้กำหนดโดยกฎข้อบังคับซึ่งเจ้าท่าจะเป็นผู้ออก

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๑๕๗

ตามครั้งคราวโดยได้รับอนุญาตเสนาบดีกระทรวงนครบาล แด่กฎข้อ
บังคับเช่นนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ ชอบด้วยกฎหมายตั้งแต่วันที่เปิดประกาศ
ไว้ ณ ที่ว่าการกรมเจ้าท่าเป็นต้นไป

มาตรา ๒๔๐ ในประกาศนียบัตรสำหรับความรู้ นั้น ต้องให้ มี
แจ้งปรากฏนาม, อายุ และตัวหนังสือพรรณของผู้นั้นถือประกาศนียบัตร
ถ้าผู้นั้นเป็น นาย ทาย หรือผู้ใช้จกร ต้อง มีรูปถ่าย ของผู้นั้นติดอยู่กับ
ประกาศนียบัตรด้วย

ประกาศนียบัตรนั้นให้ มีกำหนด เช่นใดหาบ เมื่อครบกำหนดแล้ว
ผู้นั้นต้องนำไปเปลี่ยนใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมถึงจำนวนค่า
ธรรมเนียมที่ได้เสียสำหรับฉบับเดิม แต่ถ้าเจ้าท่าจะต้อง การให้แสดง
ลักษณะอย่างเดียวกันกับที่กล่าวมาใน มาตรา ๒๓๘. ก็ต้อง กระทำ
ตามประสงค์ด้วย

มาตรา ๒๔๑ บรรดา ประกาศนียบัตร สำหรับความรู้ ที่ได้บอกให้
ไปแล้ว ก่อน เวลา ประกาศใช้ พระราชบัญญัตินี้ นั้น ให้เป็นอันใช้ได้ มี
กำหนดหาบ นับแต่วันที่ ออกประกาศนียบัตร ให้ ไปแล้ว

มาตรา ๒๔๒ ผู้ใดเข้าทำการควบคุมเรือกลไฟ, เรือยนต์, เรือ
เดินทะเล หรือเครื่องจักรของเรือเช่นนี้ โดยตนมิได้รับประกาศนียบัตร
สำหรับความรู้ ตามชั้นที่ ถูกต้อง ตามระเบียบกิต หรือโดยหาไ้รับใช้
ประกาศนียบัตรที่ พ้นกำหนด อนุญาตให้ ใช้กิต ท่านว่าผู้นั้น มีความ
ผิดต้อง ระวางโทษ ปรับเงินไม่เกินกว่า ห้าร้อยบาท

มาตรา ๒๘๓ ผู้ใดเอาประกาศนียบัตรของคนอื่น ออกอ้าง หรือใช้
 สำหรับคน ด้วยประการใด ๆ ท่านว่าผู้นั้น มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ
 นุโทษ เปน สาม ฐาน ฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกิน กว่า หก เดือน ฐาน
 หนึ่งให้ปรับ ไม่เกิน กว่า พัน บาท ฐาน หนึ่ง ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา
 แล้ว ด้วยกัน แต่ผู้ใด แลวง หา ประกาศนียบัตร มา ให้ ใช้ สำหรับ การ
 เช่น ว่า มา ใน มาตรา นี้ ท่านว่า ผู้นั้น มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ
 เช่น ว่า มา แล้ว ด้วยกัน

มาตรา ๒๘๔ ในระหว่างอายุใบอนุญาต ซึ่งออกให้สำหรับเรือกลไฟ,
 เรือยนต์, หรือเรือเดินทะเลดำโต ยังไม่ครบกำหนด ถ้าเจ้าท่าจะ ขอ
 ทราบใน วัน หนึ่ง วันใด ใน ระหว่าง นั้น ว่าใคร เปน ผู้ควบคุมเรือ หรือ
 ควบคุม เครื่องจักร ของ เรือ ดำนั้น เจ้าของ เรือ หรือ ผู้ที่ ได้รับ ใบอนุญาต
 สำหรับ เรือ ดำนั้น ต้อง บอก ให้ทราบ ตาม ประสงค์ ถ้า เจ้าของ เรือ หรือ ผู้
 ที่ ได้รับ ใบอนุญาต นั้น ไม่ บอก ให้ทราบ หรือ บอก เป็น ความเท็จ ท่าน ว่า มี
 ความผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับ เปน เงิน ไม่เกิน กว่า ห้า สิบ บาท และ โทษ
 ปรับ นี้ ย่อม ไม่ เปน การ ลบ ด่าง โทษ ปรับ อย่าง หนึ่ง อย่าง เด ซึ่ง ผู้กระทำ
 ผิด จะ พึง ได้รับ ตาม ลักษณะ ใน มาตรา ๒๘๘. แห่ง พระราชบัญญัติ
 อีกล้อตหนึ่ง ต่าง หา

มาตรา ๒๘๕ คนรับจ้าง สำหรับ ทำการ ใน เรือเดินทะเลคนใด จะ
 เข้า ทำการ งาน หรือ มี ผู้จ้าง ทำ การ งาน ใน เรือ ดำนั้น ซาคิ ดยาม หรือ เรือ
 ดำนั้น ต่าง ประเทศ ซาคิโต ที่ ไม่ มี กงสุล ประจำ อยู่ ใน กรุง ดยาม ต้อง ได้
 12/10/2566

รับอนุญาตเจ้าทำก่อน จึงทำได้ แต่เจ้าทำต้องเรียกใบพยานเด็กจ้าง
 ที่ผู้นั้นได้รับจากเรือที่คนใดทำการงานมาแล้วในหนหลัง มาเก็บรักษา
 ไว้ด้วย ถ้าแต่ผู้นั้นนำใบพยานเช่นนั้นมาส่งไม่ได้ ท่านว่าผู้นั้น
 จำเป็นต้องชี้แจงว่าเปนด้วยเหตุใดให้เป็นที่พอใจเจ้าทำ

มาตรา ๒๘๖ ค่าธรรมเนียมซึ่งรัฐบาลสยามจะได้กำหนดตามครั้ง
 คราวนั้น ให้เรียกเก็บสำหรับการว่าจ้างแลการเลิกจ้างทุกครั้ง
 ให้เจ้าทำจัดระเบียบพิศดค่าธรรมเนียมเช่นนี้ไว้ประกาศไว้ในที่แต่เห็น
 ง่าย หน้าที่ว่าการกรมเจ้าทำ แต่ให้ มีอำนาจไม่ยอมเปนพระจัดการว่า
 จ้างหรือการเลิกจ้างรายใด ๆ ก่อนได้รับค่าธรรมเนียมในส่วนนั้น

มาตรา ๒๘๗ เจ้าของเรือหรือนายเรือกำปั่นจะว่าจ้างหรือเลิก
 จ้างคน การสำหรับเรือเดินทะเล หน้าที่ว่าการกรมเจ้าทำ ต้องเสียเงินค่า
 ธรรมเนียมตามพิศดที่ตั้งไว้สำหรับ การว่าจ้างหรือเลิกจ้างนั้น ทุกครั้ง

มาตรา ๒๘๘ เมื่อคนทำการในเรือเดินทะเลคนใดเลิกรับจ้างจาก
 เรือกำปั่น สยาม ถ้าหนึ่ง ชั่วโมง ภายใน พระราชอาณาเขตร์ นายเรือกำปั่น
 ดำเนินต้องทำใบพยาน การเลิกจ้างให้ผู้นั้นไปฉบับหนึ่งเป็นคู่มือ ให้ทำ
 ให้ ในเวลาที่เลิกจ้าง แต่ให้เขียน ความตั้งใจ ในนั้น ว่าผู้นั้นได้รับ
 จ้างจำนวนเท่าใด ประเภทการที่ได้ ใช้ให้ทำแลเลิกจ้างเมื่อวันใด
 แดงตาย มีชื่อนายเรือเปนสำคัญ ถ้าแต่ผู้เลิกรับจ้างจะขอร้องให้ทำ
 หนังสือชี้แจงเพิ่มเติมซึ่งใด ให้ค่าจ้างแลได้หักเงินค่าจ้างอย่างไร นาย
 เรือต้องทำให้ตามประสงค์ ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ร้องขอ

มาตรา ๒๔๙ การเลิกจ้าง คน ทำการใน เรือเดิน ทะเล จากเรือ กำปั่น
ชาติ ฝรั่ง หรือ จากเรือ กำปั่น ต่าง ประเทศ ที่ไม่ มี กงตั้ง ประจำ อยู่ใน กรุง
สยาม นั้น ห้ามมิให้ ทา ใน ที่อื่น นอกจาก ที่ ว่า การ กรม เจ้า ท้า

มาตรา ๒๕๐ ความผิด ต่อ ข้อ บัญชี อย่างใด ๆ ที่ บัญชี อยู่ใน
มาตรา ๒๔๕, ๒๔๗, ๒๔๘, แล ๒๔๙, นี้ ท่าน ให้ ปรำกับ ผู้
กระทำผิด เปน เงิน ไม่ เกิน กว่า ห้า สิบ บาท

หมวดที่ ๘

ว่าด้วยการใช้อำนาจทำโทษสำหรับความผิด

มาตรา ๒๕๑ ผู้ใด เปน ผู้ นำ ร้อง, คน ถู, นาย ท้าย, ผู้ ไซ จักร,
นายเรือ, หรือ คน หน ได้รับ ประกาศ ญัตติ บัตร หรือ ใบ อนุญาต ตาม ลักษณะ
มาตรา ๒๔๕ หรือ ๒๔๗ แห่ง พระราช บัญชี นั้น ถ้า ละระ ทำ การ
ไม่ ถม คอว กับ น้ำ ที่ หรือ ประพฤติ มิชอบ หรือ มี ความ ละเลย หรือ ชด ชน
ไม่ กระทำ ตาม ข้อ บงคัมภ์ ว่า มา แลว ท่าน ว่า เจา พน กงงาน ผู้ มี น้ำ ที่ ม
อำนาจ ที่ จะ รด ไม่ ให้ ผู้ นั้น ไซ ประกาศ ญัตติ บัตร หรือ ใบ อนุญาต ของ คน
ใน ระหว่ง เวลา มี กำหนด ไม่ เกิน กว่า บั หึ่ง หรือ เรียก คน ประกาศ ญัตติ บัตร
หรือ ใบ อนุญาต นั้น ก็ ได้ แล โดย ไม่ เปน การ ละระ ดัง โทษ อย่าง อื่น ซึ่ง ผู้
นั้น จะ พึง ได้ รับ เพราะ เหตุ ที่ ทำ การ ไม่ ถม คอว กับ น้ำ ที่ หรือ ความ ประพฤติ
มิชอบ หรือ ความ ละเลย หรือ ชด ชน นั้น

ถ้า แล ผู้ นำ ร้อง คนใด ต้อง คำ พิพากษา เปน สดัย ว่า ได้ กระทำ การ
12/10/2666
ตอบ หน ภาษา นอกจาก โทษ น โทษ ซึ่ง พึง จะ ต้อง ได้ รับ ตาม กฎหมาย

สำหรับความผิดเช่นนั้น ท่านว่าให้เรียกคืนใบอนุญาต สำหรับผู้นั้นเสีย แต่ห้ามมิให้ผู้นั้น มีอำนาจยื่นคำขอรับใบอนุญาตใหม่ได้ ในระหว่างเวลา สิบสอง เดือน นับจากวันที่ต้องคำพิพากษานั้น

มาตรา ๒๕๒ เจ้าท่าทุกตำบล มีอำนาจนำที่ที่จะ งด หรือเรียกคืน ประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตใด ๆ ได้ตามลักษณะ มาตรา ๒๕๑ แต่เพื่อ ประกอบกับการ เช่น นั้นให้เจ้าท่ามีอำนาจทำการได้ ส่วน แต่หมายเรียกพยาน แต่สืบพยานได้ทุกอย่าง ถ้าพยาน คนใดไม่มาเบิก พยาน หรือ ชด ชืนไม่ยอมเบิก พยาน ก็ดี ท่านว่ามีความผิด ต้อง ระวาง โทษ ค่อ นำ ค้าต ขรรมตว ตามโทษานุโทษ ที่ กฎหมาย บัญญัติไว้ สำหรับ ความผิดเช่นนั้น

ในการได้ ส่วน อย่างใด ตาม ที่ว่า มา แล้ว เจ้า ท่า จะ มี ผู้ ช่วย วินิจ ฉัย ต้อง นาย ซึ่ง เสนาบดี กระทรวง นครบาล จะ เตือก จาก จำพวก คน ที่ มี ความ รอบ รุ ชำนาญ ใน การ เติบ เรือ ทเด มา ึ่ง พรอม ดวย ถ ได้

ถ้า ผู้ คอง คัด คนใด ไม่ มีความ พอใจ แต่ จะ ขอ ให้ คตรวจ คำ ัก ดิน ของ คนที่ ได้ ส่วน เช่น ว่า มา ึ่ง เสีย ใหม่ ท่าน ว่า จะ พ้อง อุตธรณ เจ้า ท่า ค่อ ค้าต ชน มี นำ ที่ ก็ พอง ได้

มาตรา ๒๕๓ การใช้อำนาจปรับโทษที่ให้ไว้แก่เจ้าท่าตาม พระราช บัญญัติ นั้น ไม่ เกี่ยว ของ อย่าง ใด กับ คัด ทาง ฮาญา หรือ ทาง แพ่ง

12/10/2566

ซึ่ง อาจ พ้อง ร้อง จำเลย ใน ความ ผิด อัน เดียว นั้น ตัก ศักด ซึ่ง มี นาค เพื่อ ให้ ลง โทษ หรือ ให้ ปรับ จำเลย ใช้ ค่า เสีย หาย ตาม ตักษณ ที่ บัญญัติ ไว้ ใน พระราชบัญญัติ นี้ หรือ กฎ หมาย อื่น สำหรับ ความ ผิด นั้น

มาตรา ๒๕๔ ผู้ใดซึ่ง เจ้า ทำ ขัด หรือ เว้น กั้น ประกาศ นียบัตร หรือ ใบ อนุญาต อย่าง ใด ตาม ตักษณ พระราชบัญญัติ นี้ เมื่อ มี บังคับ ให้ ต้อง นำ ประกาศ นียบัตร หรือ ใบ อนุญาต สำหรับ ตัว นั้น ไป ส่ง ยัง เจ้า ทำ ถ้า ไม่ ส่ง ท่าน ว่า ผู้นั้น มีความ ผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับ เงิน ไม่ เกิน กว่า ๑๐๐ ร้อย บาท

มาตรา ๒๕๕ ประกาศ นียบัตร หรือ ใบ อนุญาต ใด ๆ ที่ ถูก เว้น กั้น นั้น ท่าน ให้ ยก เลิก เป็น อัน ใช้ ไม่ได้ ต่อ ไป ทุก ฉบับ

มาตรา ๒๕๖ บรรดา ใบ อนุญาต หรือ ประกาศ นียบัตร ที่ ถูก ขัด ใจ หรือ ครอบงำ นั้น ให้ รักษา ใจ ณ ที่ ว่า การ กรม เจ้า ทำ เมื่อ ครบ กำหนด เวลา ที่ ให้ ยึด แดง ให้ ส่ง คืน แก่ ผู้ ต่อ รม ไป ตาม เดิม แต่ ต้อง จด ความ ที่ ได้ ยึด นั้น ลง ใจ ใน ฉบับ ประกาศ นียบัตร หรือ ใบ อนุญาต นั้น ด้วย เป็น สำคัญ

หมวดที่ ๗

ตักษณ โทษ แล ตักษณ รับผิดชอบ ทางแพ่ง

มาตรา ๒๕๗ ผู้ใดไม่กระทำตามคำสั่ง หรือ ต่อดี หรือ ขัด ขวาง เจ้าพนักงาน คนใด ซึ่ง ทำการ ใน นาค ตามพระราชบัญญัติ นี้ ท่าน ว่า ผู้นั้น มีความ ผิด ต้อง ระวาง โทษ าน โทษ เป็น ตาม ฐาน ฐาน หนึ่ง ให้ จาก คุก

ไม่เกินกว่าหกเดือน   ๕. รัฐหนึ่งให้ปรับเงินไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท
๕. รัฐหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๙๘ ในความผิดอย่างใด ๆ   คือ พระราชบัญญัตินี้
ถ้าผู้ใดควบคุมเรือ หรือ ควบคุมเครื่องจักรของเรือกำปั่น แล เรือเล็กต่าง ๆ
ถ้าใด ซึ่ง เป็น จำเลย นั้น   หลบหนี ตามตัวไม่ได้   ท่าน ว่า ศาลมีอำนาจ
ลงโทษ ปรับ แก่ เจ้า ของ เรือ หรือ แก่ ผู้ ที่ ใ้ รับ ใบ อนุญาต สำหรับ เรือ ดัง นั้น
ได้ ตาม ที่ กฎหมาย นี้ บัญญัติไว้ สำหรับ ความ ผิด นั้น ๆ

มาตรา ๒๙๙ เจ้าของเรือ หรือ ผู้ที่รับใบอนุญาต สำหรับเรือกำปั่น
แลเรือเล็กต่าง ๆ ทุกลำ   ต้อง เป็น ผู้รับ ผิดชอบ ใน การ ใช้ ค่าปรับ ต่าง ๆ
ซึ่ง นายเรือ, ต้นกต, คนหน   หรือ ลูกเรือ ดัง นั้น ถูก ปรับ โดย กระทำ
ความ ผิด อย่างหนึ่ง อย่างใด   คือ พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐๐ เจ้าของแพไม่ทุกแพต้อง เป็น ผู้รับ ผิด ชอบ ใน การ
ใช้ ค่าปรับ ต่าง ๆ   ซึ่ง ผู้ ที่ ควบคุม แพ หรือ คน ประจำการ ใน แพ นั้น ถูก ปรับ
โดย กระทำ ความ ผิด อย่างหนึ่ง อย่างใด   คือ พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐๑ ตักษณโทษต่าง ๆ   ที่ กำหนดไว้ ใน พระราชบัญญัตินี้
ท่าน ว่า ไม่ เกี่ยวของ อย่างใด กับ ความ รับ ผิด ชอบ ซึ่ง จำเลย จะ พึง ถูก ปรับ
ในคดีส่วนแพ่ง   เพราะ ความ ผิด อย่างหนึ่ง อย่างใด   คือ พระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ ๑๐

ข้อบังคับทั่วไปสำหรับเมื่อมีเหตุเรือโดนกัน

มาตรา ๓๐๒ ถ้ามีเหตุเรือโดนกันครั้งใด เป็นโดยความไม่ได้แกงตั้ง หรือ เป็นโดยเหตุใด ๆ ซึ่งเห็นถึงความสามารถของมนุษย์จะป้องกันได้ ก็นั้น ท่านว่า อันตราย แล ความเสียหาย ที่ใด มี ชน แก่ เรือ ตำ โด มาก น้อย เท่าใด ต้อง เป็น พ้อง กับเรือลำนั้นเอง ทั้งสิ้น

มาตรา ๓๐๓ ถ้ามีเหตุเรือโดนกันครั้งใด เป็น ด้วย ความ ผิด หรือ ความ ตะเลย ท่านว่า อันตราย แล ความเสียหาย ที่ใด มี ชน มาก น้อย เท่าใด ให้ปรับเอา แก่ เรือ ตำ ที่ มี ความ ผิด หรือ มี ความ ตะเลย นั้น

มาตรา ๓๐๔ ถ้าเรือที่โดนกันนั้น ต่าง มี ความ ผิด หรือ ความ ตะเลย ทั้ง สอง ลำ ท่านว่า ไม่ ต้อง ปรับ ให้ ฝ่ายใด ใช้ ค่า เสีย หาย อันตราย ซึ่ง ใด มี แก่ ลำใด หรือ ทั้ง สอง ลำ เว้นไว้ แต่ ถ้า พิจารณา ได้ ความ ปรากฏ ว่า มลเหตุที่โดนกันได้เกิด จาก ฝ่ายใด โดย มาก ฉะนั้น จึง ให้ ค่า ซึ่ง มี นำ ที่ ตัด สิ้น กำหนด จำนวน เงิน ที่ ฝ่าย นั้น จะ ต้อง ใช้ ค่า เสีย หาย ให้ แก่ อีก ฝ่าย หนึ่ง

มาตรา ๓๐๕ เมื่อ มี ความ ผิด หรือ ความ ตะเลย เกิด ขึ้น อย่าง ใด อัน เรือ ที่ เกยว ของ มี ความ ผิด ด้วยกัน ทั้ง สอง ฝ่าย ท่าน ว่า เจ้า ของ หรือ นายเรือ ทั้ง สอง ลำ นั้น หรือ ลำใด แต่ ลำ เดียว ต้อง รับผิดชอบ ใช้ ค่า อันตราย หรือ ความเสียหาย ที่ ใด มี ชน แก่ สิ่ง ของ ที่ บรรทุก ใน เรือ หรือ แก่ บุคคล เพราะ ความ ผิด หรือ ความ ตะเลย ที่ ได้ กระทำ นั้น

12/10/2566

ถ้าและการต้องใช้ค่าอื่น ตราขาย หรือความเสียหาย นั้น ตกหนักแก่เรือ
ที่ของ ศต นน แต่ ถ้าเดี่ยว ท่าน ว่าเรือ ดำน น ยอม มีอำนาจ ที่จะ ร้อง
ให้เรือ อีกดำ หนึ่ง ที่ของ ศต ด้วยกัน ช่วย ใช้เงิน ที่เด เสีย ไป แลว นน กง หนึ่ง

ถ้าและทาง พิจารณาตาม กฎหมายได้ พินักษา ว่า ความ รับผิดชอบ นั้น
ควร แบ่ง กัน เป็น อย่างอื่น นอก จาก ที่ ว่ามา แลว ฉนั้น ท่าน ว่าการ ที่จะ ต้อง
ใช้เงิน ค่าอื่น ตราขาย หรือ ความเสียหาย ต้อง เป็น ไป ตาม คำ พินักษา นั้น

มาตรา ๓๐๖ การร้อง เอาค่าเสียหายนั้น ท่านว่า กับคน หรือนายเรือดำ
ใด ที่เกี่ยว ใน คดี ยอม มีอำนาจ เป็น โจทย์ แทนบรรดา บุคคล ที่เกี่ยว ของนั้น ได้

มาตรา ๓๐๗ ถ้าการ ที่เรือ โดนกัน เป็น เหตุ ให้ เสีย ชีวิต หรือ เกิด
บาดเจ็บ แก่ บุคคล ท่านว่า เงิน ค่าเสียหาย ที่ ศต สิ้น ให้ เสีย ใน ส่วน นั้น
ต้องใช้ กอน ค่าเสียหาย อย่างอื่น ๆ

มาตรา ๓๐๘ คำร้อง เอาค่าเสียหาย อย่างใด ๆ ที่เนื่อง จากเหตุ
เรือ โดนกัน นั้น ท่านว่า ต้อง ยื่น ภายใน หก เดือน นับ จาก วัน ที่ ผู้ เกี่ยว
ข้อง เป็น โจทย์ ได้ ทราบ เหตุ ฉนั้น

มาตรา ๓๐๙ เมื่อได้ มีคำฟ้อง เรียกค่าเสียหาย อัน เกิด จากเหตุ
เรือ โดนกัน ยื่น คดีแล้ว ถ้าผู้ใด ที่เกี่ยว ใน คดี ร้อง ขอ ชน ท่าน ว่าผู้
พินักษา ที่มีอำนาจ ที่จะ ออก คำสั่ง ให้ มี การ อยุค แก่ เรือ ดำ เดี่ยว
หรือ หดาย ถ้า 12/10/25 นั้น ต้อง หา ว่า เป็น ต้น เหตุ ใน การ ที่เรือ โดนกัน นั้น ได้

มาตรา ๓๑๐ (๑) ถ้ามีความผิด อย่างใด ต่อ กฎ ข้อ บังคับ

สำหรับ บ้อยกัน เหตุเรือโดนกัน เกิด ขึ้น เพราะ ความ เดิมที ของ นาย เรือ หรือ เจ้า ของ เรือ ตำใด อัน เป็น เดิมที ที่ กระทำ ด้วย ความ ใจ ทำนว่า นาย เรือ หรือ เจ้า ของ เรือ ผู้ นั้น มีความ ผิด ค้อง ระวัง โทษานุโทษ สำหรับ ทุกครั้ง ที่ เดิมที เช่น นั้น เป็น ตำม ตำฐาน ตำฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก ไม่ เกิน กว่า หก เดือน ตำฐาน หนึ่ง ให้ ปรับ เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า พันบาท ตำฐาน หนึ่ง ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้วย ด้วย กัน

(๒) ถ้า มีความ เดียวหาย เกิด ขึ้น แก่ บุคคล หรือ ทวิพย์ ตำมบท เพราะ เหตุเรือ ตำใด ไม่ ปฏิบัติ ตาม ข้อ บังคับ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ใน กฎข้อ บังคับ สำหรับ บ้อยกัน เหตุเรือโดนกัน ทำน ว่า ให้ ถือ ว่า ความ เดียวหาย อัน นั้น เท่า กับ ได้ มี ชน จาก ความ เดิมที อัน ใจ ของ ผู้ ควบคุม การ อยู่ บน ลำตฟ้าเรือ ดำนั้น ใน ขณะ ที่ เกิด เหตุ เว้นไว้ แต่ ถ้า พิสูจน์ ให้ ศ้ำล เห็น เปน ที่ พอใจ ว่า มี เหตุ อัน จำเป็น ใน ขณะ นั้น ที่ จะ ต้อง ประพฤติ ให้ ผิด ไป จาก กฎข้อ บังคับ ที่ ว่า มา แล้วย

(๓) ใน ศักเรือเรือโดนกัน ถ้า ปรากฏ ชน ค้อศำด ช่งพิจารณาคคนัน ว่า ได้ มีความ เดิมที เกิด ขึ้น ค้อ ข้อ บังคับ ข้อ หนึ่ง ข้อ ใด แห่ง กฎข้อ บังคับ สำหรับ บ้อยกัน เหตุเรือโดนกัน ทำน ให้ ถือ ว่า ความ ผิด ที่ เปน มล แห่ง ศัก นั้น ตก อยู่ กับ เรือ ตำใด ที่ มีความ เดิมที อัน นั้น เว้นไว้ แต่ ถ้า พิสูจน์ ให้ ศ้ำล เห็น เปน ที่ พอใจ ว่า ได้ มี เหตุ อัน จำเป็น ที่ จะ ต้อง ประพฤติ ให้ ผิด ไป จาก กฎข้อ บังคับ ที่ ว่า มา แล้วย

มาตรา ๓๑๑ เมื่อเจ้าของเรือหรือ นายเรือ ต่ำใด ต้องการ ฎของค
สำหรับของกันเหวเรือ โคน กั้น ก็ให้เจ้าทำจ่ายให้ตาม ความ ประสงค์

มาตรา ๓๑๒ เมื่อเกิดเหวเรือ ล่อง ต่ำ โคน กั้น ชน เหวใด นายเรือ
หรือผู้ ที่ควบคุมเรือ ทั้ง ต้อง ผาย เมื่อ เห็น ว่า จะ กระทำ ได้ เพียง ใด
โดยไม่เป็นที่ น่ากลัว ชน คราย จะ มี ชน แก่ เรือ หรือ ตก เรือ หรือ คน
โดยต่ำ (ที่ ท่าง จะ มี) ใน เรือ ของตน ท่าน ว่า เป็น นัก ของ นาย
เรือ หรือ ผู้ ควบคุม เรือ ควร จะ กระทำ ดัง ต่อ ไป นี้ คือ

(ก) ต้อง ช่วย เหลือ ตาม ความ ต่ำ มารถ ที่ จะ กระทำ ได้ เพียง ใด แก่
เรือ อัก ต่ำ หนึ่ง ที่ โคน กั้น แต่ แก่ นาย เรือ, ตก เรือ แต่ คน โดย ต่ำ
(ถ้า ท่าง มี) ของ เรือ ต่ำ น เพื่อ บัง กัน ให้ พน จาก ชน คราย ที่ จะ
พึง เกิด จาก เหตุ ที่ เรือ โคน กั้น น แต่ ต้อง รวเรือ อยุ่ โกลด กับ เรือ ต่ำ น จน
กว่า จะ เป็น ที่ แน่ เจว่า ไม่ ต้อง การ ให้ ช่วย เหลือ อัก ต่อ ไป

(ข) ต้อง แจง ชื่อ เรือ ชอ เมือง ทำ ที่ เป็น ต่ำ น กั้น ของ เรือ ของ ตน แด
มาจาก เมือง ทำ ใด จะ ไป เมือง ทำ ใด แก่ นาย เรือ หรือ ผู้ ที่ ควบคุม
เรือ อัก ต่ำ หนึ่ง ที่ โคน กั้น น ให้ ทราบ

ถ้า นาย เรือ หรือ ผู้ ที่ ควบคุม เรือ ต่ำ ใด ตระ เหย ไม่ กระ ทำ
ตาม ข้อ ประสงค์ ที่ ว่า ใจ ใน มาตรา นี้ แต่ ไม่ มี เหตุ ชน ชน ครว ที่ จะ แก่
ตัว ใด ว่า เป็น ด้วย เหตุ ใด ท่าน ว่า ถ้า ไม่ มี ชก ช พยาน แน่ นอน ว่า เป็น
ชอย่าง อื่น ต้อง ถือ ว่า เหว เรือ โคน กั้น น น ได้ เกิด ชน เพราะ ความ ประ
พดก มี ต. หรือ ความ ตระ เหย หรือ ความ ประพดก เติม ต ฉนน

12/10/2306

ถ้า นายเรือ หรือ ผู้ที่ควบคุมเรือดำใต้ ไม่มีเหตุอื่นสมควรที่จะ
 แก่ตัวได้ และผู้นั้นไม่กระทำตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา นี้ ท่านว่า
 มีความผิดต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกิน สาม เดือน ฐานหนึ่งให้จำคุก
 ไม่เกิน กว่าหกเดือน ฐานหนึ่งให้ปรับเงินไม่เกิน กว่าพันบาท
 ฐานหนึ่งทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามา แล้วด้วยกัน ถ้าและเป็นผู้ที่มี
 ประกาศนียบัตรสำหรับ ทำการ ใน น้ำที่ เช่น นั้น ท่านว่าต้อง มีการ
 พิจารณาความที่ ประพฤติผิด และ ให้ก ประกาศนียบัตร นั้น เดี่ยว หรือ ห้าม
 ไม่ให้ ใช้ ชักต่อไป ได้ ตั้งแต่ สมควร แก่ การ

แบบที่ ๑

แบบคำ ถามซึ่ง นายเรือ

ต้องชี้แจงในเวลา ที่เรือ เข้า มา ถึง

- (๑) วันที่เรือ มาถึง.....
- (๒) ชื่อเรือ.....
- (๓) ชง ชาติ ของ เรือ.....
- (๔) ประเภท ของ เรือ.....
- (๕) เรือ ขนาด กี่ ตัน.....
- (๖) ชื่อ นายเรือ.....
- (๗) เรือ มา ชน แก่ ผู้ใด.....
- (๘) เรือ มา จาก ไหน.....

- (๙) ได้ออกเรือจากนั้นเมื่อวนได้ .....
- (๑๐) ประเภทสินค้าที่บรรทุกมาในเรือ.....
- (๑๑) มีขบวนบรรทุกมาเท่าไร.....
- (๑๒) มีหนังสือสั่งทางไปรษณีย์มาเท่าไร.....
- (๑๓) มีเครื่องอาวุธอย่างไรเท่าไร.....
- (๑๔) มีเครื่องกระสุนปืน และเครื่องระเบิด อย่งไรเท่าไร.....
- (๑๕) มีโรครายที่ติดกันได้หรือไม่.....
- (๑๖) ได้มีคนตายในเรือหรือไม่.....
- (๑๗) จำนวนคนประจำเรือ.....
- (๑๘) จำนวนคนโดยด่านชั้นมีห้องให้พัก.....
- (๑๙) จำนวนคนโดยด่านที่ขาไครยพักบนดาดฟ้า.....
- (๒๐) จุดหมายเหตุ.....

แบบที่ ๒

พิกัดค่าจ้างนำร่อง

ตั้งแต่ต้นคอนถึงกรุงเทพ ฯ แลจากกรุงเทพ ฯ ถึงที่ทอดสมอ
อันไม่นำถ้วอินตรายนอกต้นคอน คิดรวมทั้ง ขามาซาไป

พิกัดสำหรับเรือกลไฟ แลสำหรับเรือใบที่มีเรือจูง

เรือขนาดตั้งแต่ ๑๕๐ ตันลงมา.....เงิน ๑๑๕ บาท
12/10/2566

					เรียกขนาดเกินกว่า ๑๕๐ ตัน แต่ต่ำกว่า ๒๐๐ ตัน เงิน	๑๓๗ บาท
						๕๐ ดีตารางคี่
๖๖	๖๖	๒๐๐	๖๖	๖๖	๒๕๐ ตัน เงิน	๑๖๐ บาท
๖๖	๖๖	๒๕๐	๖๖	๖๖	๓๐๐ ตัน	๑๖๖ บาท
๖๖	๖๖	๓๐๐	๖๖	๖๖	๓๕๐ ตัน	๑๗๒ บาท
๖๖	๖๖	๓๕๐	๖๖	๖๖	๔๐๐ ตัน	๑๗๗ บาท
						๕๐ ดีตารางคี่
๖๖	๖๖	๔๐๐	๖๖	๖๖	๔๕๐ ตัน	๑๘๓ บาท
						๕๐ ดีตารางคี่
๖๖	๖๖	๔๕๐	๖๖	๖๖	๕๐๐ ตัน	๑๘๙ บาท
๖๖	๖๖	๕๐๐	๖๖	๖๖	๕๕๐ ตัน	๑๙๕ บาท
๖๖	๖๖	๕๕๐	๖๖	๖๖	๖๐๐ ตัน	๒๐๐ บาท
๖๖	๖๖	๖๐๐	๖๖	๖๖	๖๕๐ ตัน	๒๐๔ บาท
๖๖	๖๖	๖๕๐	๖๖	๖๖	๗๐๐ ตัน	๒๐๗ บาท
๖๖	๖๖	๗๐๐	๖๖	๖๖	๗๕๐ ตัน	๒๑๐ บาท
๖๖	๖๖	๗๕๐	๖๖	๖๖	๘๐๐ ตัน	๒๑๓ บาท
๖๖	๖๖	๘๐๐	๖๖	๖๖	๘๕๐ ตัน	๒๑๖ บาท
๖๖	๖๖	๘๕๐	๖๖	๖๖	๙๐๐ ตัน	๒๑๙ บาท
๖๖	๖๖	๙๐๐	๖๖	๖๖	๙๕๐ ตัน	๒๒๒ บาท
๖๖	12/10/2366	๙๕๐	๖๖	๖๖	๑๐๐๐ ตัน	๒๒๕ บาท
๖๖	๖๖	๑๐๐๐	๖๖	๖๖	๑๐๕๐ ตัน	๒๒๘ บาท

ถ้าเป็นเรือขนาดเกินกว่า ๑๐๕๐ ตัน ให้เพิ่มค่าจ้างอีก

ทุก ๆ ๕๐ ตัน ละ ๒ บาท

ถ้าเป็นเรือใบที่ไม่มีเรือกลไฟจง ให้เพิ่มพิกัดอีกร้อยละ ๑๕

เมื่อเวลาว่าจ้างผู้นำร่องนั้น ต้องว่าราคาจ้าง ทั้ง ขาไปขามารวมกัน

ไม่ให้ว่าจ้างเฉพาะขาไปหรือ ขามา อย่างเดียว

ค่าจ้างนำร่องระหว่างตั้งแต่ต้นคอนถึงเกาะสี่ซึ้ง
หรืออ่างศิลาแต่ตั้งแต่เกาะสี่ซึ้งแต่อ่างศิลาถึงต้นคอน

สำหรับเรือกลไฟหรือเรือใบ

ที่เข้ามาหรือจะออกไปยัง

ตำบลที่ออกชื่อข้างบนนี้

ให้คิดเพียง ๑ ส่วนใน ๓ ของพิกัด

สำหรับเรือกลไฟหรือเรือใบที่ได้เข้ามากรุงเทพฯ แล้วจะออกไปยัง

ตำบลที่ออกชื่อข้างบนนี้ :-

(ก) ถ้าเป็นเรือขนาดต่ำกว่า ๖๐๐ ตัน เงิน ๕๐ บาท

(ข) ถ้าเป็นเรือขนาดเกินกว่า ๖๐๐ ตัน ให้คิดเพิ่มจาก

จำนวนที่เกิดขึ้นอีกทุก ๆ ๑๐๐ ตัน ละ ๓ บาท

ค่าจ้างนำร่องตั้งแต่ต้นคอน
ถึงเกาะพระแต่ตั้งแต่เกาะพระมาต้นคอน

ให้คิดเพียงส่วน ๑ ใน ๓ ของพิกัด

ค่าจ้างนำร่องภายในเขตท่า

(๑) ตั้งแต่สุดเขตท่ากรุงเทพฯ ถึง วัดพระยา

ไกร.....เงิน ๑๕ บาท

หน้า ๑๗๒

พ.ศ. ๒๕๕๖

(๒) ตั้งแต่วันที่ พระยาไกร ถึง หน้าสถาน บริษัท มอร์นิโอ

กำแพง.....เงิน ๑๐ บาท

(๓) ตั้ง หน้าสถาน บริษัท มอร์นิโอ กำแพง ถึง ปากคลอง

ผดุง.....เงิน ๑๐ บาท

(๔) ตั้ง ปากคลอง ผดุง ๑ ถึง สุดเขต รัศมีใต้ ของ ท่าเตี๋ยสำหรับ

ทอด ล้อมข ๑๐๓ เรือรบ.....เงิน ๑๐ บาท

(๕) ตั้ง สุด เขต รัศมีใต้ ของ ท่าเตี๋ยสำหรับทอด ล้อมข ๑๐๓ เรือรบ

ถึง หน้ากระทรวง ทหารเรือ.....เงิน ๑๐ บาท

(๖) ตั้ง หน้า กระทรวง ทหารเรือ ถึง สุดเขต ท่าทิศ

เหนือ.....เงิน ๑๐ บาท

(๗) สำหรับ หน้าเรือเข้า ชู้ หรือ ออกจาก ชู้.....เงิน ๑๐ บาท

ถ้าเป็น เรือขนาดเกิน กว่า ๑๒๐๐ ตัน ให้เพิ่ม พิศ ชัก

ระยะ ละ ๕ บาท สำหรับทุก ระยะ ที่ ว่ามานี้

ค่าจ้างนำร่องสำหรับย้ายเรือที่ นอกเขตท่า

สำหรับทุกไมล์ หรือ ส่วน ของ หนึ่งไมล์ เงิน ๕ บาท

คำชี้แจง ๑. ของ หน้ของ ผู้นำร่องไว้ ในเรือโดยมิใช่ เพราะเหตุของ

12/10/2566

ควรควรว นำทอง คิด ค่าจ้าง ให้วัน ละ ๑๐ บาท

แบบที่ ๓

พิกัดค่าธรรมเนียม ประภาคารแลโคมไฟ

สำหรับเรือกำปั่นเดินทะเลที่เข้ามาในแม่น้ำเจ้าพระยา คิดตามขนาด

เรือ.....ตัน ตะ ๕ ต่ต่างค์

สำหรับเรือกำปั่นเดินทะเลที่ทอดล่ยมอที่เกาะล่ดซัง คิดตามขนาด

เรือ.....ตัน ตะ ๓ ต่ต่างค์

สำหรับเรือกำปั่นเดินทะเลที่เข้ามาอยู่นอกล่ด้นดอน คิดตามขนาด

เรือ.....ตัน ตะ ๓ ต่ต่างค์

สำหรับเรือกำปั่นเดินทะเลที่ทอดล่ยมอ ณท่าเลทอดล่ยมอ อ่างคีตา คิด

ตามขนาดเรือ.....ตัน ตะ ๓ ต่ต่างค์

สำหรับเรือกำปั่นเดินทะเลที่เข้าในเขตร์ท่าหรือแม่น้ำอื่น ๆ ในกรุง

สยาม คิดตามขนาดเรือ.....ตัน ตะ ๓ ต่ต่างค์

สำหรับเรือที่เดินตามชายฝั่งทะเล คิดตามขนาด

เรือ.....ตัน ตะ ๔ ต่ต่างค์

บรรดาเรือใบแจย เรือล่ภาแลเรืออย่างอื่น ๆ ที่ใช้ทำการ

เฉพาะสำหรับบรรทุกสินค้าไปล่่ง หรือรับมา จากเรือกำปั่นที่พักอยู่นอก

ปากน้ำนั้น ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมประภาคารเช่นว่ามาแล้ว

พระราชบัญญัติตราไว้ ณวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็นวันที่ ๙๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๕ สิงหาคม หน้า ๗๔)

ประกาศ

ยกโทษ ทหาร ขาด หนี ชู้เกา

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ ประกาศให้ ทราบทั่วกันว่า ได้ ทราบมาของ
 ชู้พระบาทว่า นายลิม พดทหาร ใน กองทัพบก กองทัพเรือ ที่ ได้ ขาด หนี
 อยู่แต่ ก่อน ไซ้ พระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร ซึ่ง ยัง ต้อง มี โทษอยู่ใน
 ถาน ขาด หนี ราชการ นั้น ยัง มี อยู่ ทรง พระราชดำริเห็นว่า ทหาร ที่ ขาด หนี
 อยู่แต่ ก่อน ก็ เพราะ ต้อง มี เภร ผลล กัน เขา ประจำ ราชการ ตั้ง แต่ อายุ
 ๑๘ ปี จน อายุ ๕๐ ปี จึง จะ ได้ ปลด โดย เหตุ ที่ มี กำหนด ให้ แต่ เดช บาง
 กรม เข้าว ราชการ ทหาร ประจำการ ไม่ ไซ้ ต้อง รับราชการ ทหาร ประจำ
 การ ทั่ว กัน แต่ ต่อ มา ตั้ง แต่ ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ออก
 พระราชบัญญัติ ลักษณเกณฑ์ทหาร บรรดา ชาย ฉกรรจ์ มี น้า ที่ ต้อง เข้า
 รับราชการ ทหาร ประจำการ แต่ เพียง ๒ ปี แล้ว ปลด จาก ประจำ การ
 เป็น ความ เต็ม อ่อน ทว่า กัน แล้ว ส่วน ทหาร ชู้เกา ที่ ยัง เปน ผู้ ขาด หนี ราชการ
 อยู่แต่ ก่อน ไซ้ พระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร นั้น ถึง แม้ จะ ยัง มี โทษ
 ใน ถาน ขาด หนี ราชการ อยู่ ตาม กฎหมาย และ ข้อบังคับ ก็ ดี ทรง พระราช
 ดำริ เห็น ว่า เปน ผู้ ที่ ได้ รับราชการ ต้น ของ พระเดช พระคุณ มา แล้ว ใน
 คราว ที่ มี กำหนด ต้อง ประจำ การ อยู่ นาน ๒ ปี สมควร จะ พระราชทาน พระ
 มหาคกรุณา ปล่อย โทษ ให้ เสีย ได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
 ประกาศ ยก โทษ ให้ ตั้ง คือ ไป นี้

ข้อ ๑ บรรดาทหารบก ทหารเรือ ชั้น ประทวน และ พลทหาร ที่มีภูมิ
 ดำเนาตาม ทะเบียน อยู่ใน เมืองใด ได้ขาด หิน ราชการ อยู่ก่อนใช้
 พระราชบัญญัติ ดัชนีเกณฑ์ทหาร ใน เมือง นั้น ซึ่ง ยัง ต้อง มี โทษ ถาน
 หลบหนี ราชการ ทหาร อยู่แล้ว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกโทษ
 พระราชทานให้ อย่าให้เจ้าน้ำที่ตงโทษ แก่ ทหาร ตาม ที่ กล่าวไว้ นี้โดย
 ถ้าผู้ใดต้องโทษ อยู่แล้ว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ปล่อยพ้น
 โทษไปตั้งแต่วันที่

ข้อ ๒ เมื่อใดตัว ทหาร ที่กล่าวใน ข้อ ๑ หรือ ทหาร ผู้ นั้น เข้า มา หา
 เจ้าน้ำที่ตง ถ้าผู้ นั้น ต้อง ใน จำพวก ปลด ประเภทใด ให้เจ้าน้ำที่ตง
 การ ปลดให้ตามระเบียบแห่ง พระราชบัญญัติ ดัชนีเกณฑ์ทหาร ตาม ที่
 ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ยกโทษ พระราชทาน แล้ว นั้น

ประกาศมาณวันที่ ๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เปนวันที่ ๑๐๐๐ หรือปีที่ ๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้
 (เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๐ สิงหาคม หน้า ๑๗๖)

ประกาศเพิ่มกรมการ

ใน สภากิจการ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน
 ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า

ตาม ประกาศ ตั้ง โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของ พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อ รวมโรงเรียนอุดมศึกษา แผนกข้าราชการพลเรือน เป็น อันหนึ่งอันเดียว กันต่อไป ภาย นานี้ สมควร จะ เพิ่ม กรรมการ ใน สภาจัดการ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ชั้น อื่น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เจ้าพระยาอภัยราชามหาธิบดีศรีวิกรมศรี แด หลวงพิณด้นนิตินัย เหนือ บัญชี เป็น กรรมการ ใน สภาจัดการ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รับราชการ ณ ของ พระเดช พระคุณ ตั้ง แต่ บัด นี้ ไป

ประกาศ มา แต่ วันที่ ๘ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็น วันที่ ๑๐๐๒ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๐ สิงหาคม หน้า ๑๗๘)

ข้อบังคับ กระทรวงทหารเรือ
ข้อบังคับ การใช้ ธง ราชวงษ์

ที่ ๒๓ / ๒๔๕๖
๑๐๖๕๗๕

แผนก ถานันตร

ด้วย ธงราชวงษ์ ใหญ่ น้อย มีกำหนด ที่ ใช้ อย่างใด แฉ่ง ใน พระราชบัญญัติ ชิง ร.ศ. ๑๓๐ มาตรา ๔ ข้อ ๘, ๙, แด ๑๐, นั้น แด่ง บัด นี้ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ กระทรวงทหารเรือตรา ข้อ บังคับ กำหนด เวลา ใช้ ชิง ใหญ่ หรือ น้อย ให้ เป็น ระเบียบ ลง อีก ชั้น หนึ่ง ตั้ง ต่อ ไป นี้

๑) พระบรมวงษ์ชั้นที่ดำรงใน พระอิศริยยศเป็นสมเด็จพระมหิษ หรือ
สมเด็จพระเจ้าฟ้า เสด็จในเรือหลวง ให้ใช้ธงราชวงษ์ใหญ่ เว้นไว้
แต่มี พระประสูติให้ ใช้ธงราชวงษ์น้อยในกาลเนืองไป จึงให้ ใช้ธงน้อย

๒) พระบรมวงษ์ชั้นอื่น นอกจากที่กล่าว มาแต่ใน ข้อ ๑ นั้น
เสด็จในเรือหลวง ให้ ใช้ธงราชวงษ์น้อย เว้นไว้แต่ในกาลที่เสด็จเป็น
พระอิศริยยศพิเศษ แต่ได้ มีคำสั่ง กระทรวงทหารเรือเฉพาะ คราวให้ ใช้
ธงราชวงษ์ใหญ่

ทั้งนี้ตั้งแต่ บัดนี้เป็น ต้นไป

เจ้าพนักงาน ทหารเรือ

วันที่ ๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) วุฒิชัย

นายพลเรือตรี แทน เสนาบดี

(เดิม ๓๐ วันที่ ๑๐ สิงหาคม หน้า ๑๘๐)

จ่านักหอสมุด

ประกาศเพิ่มเติมข้อความในกฎ

ว่าด้วย อำนาจ ดง อาญา ทหารเรือ

ที่ ๒๕๕๖
พ ๗ / ๐๖๕๗๘

แผนกกฎหมาย

ด้วย ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มความในกฎว่าด้วยอำนาจการ ดง อาญา ทหาร เรือ ที่ ๔ / ๑๓๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ร.ศ. ๑๓๐ ข้อ ๖ นั้น ซึ่ง ออก เพื่อให้ตรงกับ การ ปกครอง บังคับ บัญชา การ ทหารเรือ ซึ่งได้จัดทำใหม่ ดังต่อไปนี้ คือ

ตำแหน่ง	เป็น ผู้ ดง โทษ ชั้น	เป็น ผู้ รับ โทษ ชั้น
<u>๑ ดำเนิน ตาม ตำแหน่ง</u>		
<u>แผนก ปากเรือ</u>		
ผู้บังคับการ กอง เรือ บิน	๓	๓
ผู้บังคับการ กอง เรือ พิฆาต	๔	๓
ผู้บังคับการ กอง เรือ ตอร์ ปิโต	๕	๓
ผู้บังคับการ กอง เรือ ชูชัยรบ	๕	๓
<u>แผนก กองนักเรียน</u>		
ผู้บังคับการ กอง แผนก ทดเด	๕	๓
12/10/2566 อาจารย์ กอง โรงงาน ผลิต การ จักร	๗	๕

ตำแหน่ง	เป็นผู้ตั้ง โทษชั้น	เป็นผู้รับ โทษชั้น
<p>แผนกช่างกต</p> <p>ต้น กตใหญ่ กองเรือ กต ชั้น ๔</p> <p>แผนกยุทธโยธา</p> <p>เจ้ากรมยุทธโยธา</p> <p>ตำรวจต่าง</p> <p>หัวหน้ากอง</p> <p>แผนกอื่น นอกจาก ที่กล่าว แล้ว</p> <p>หัวหน้ากอง พิสด</p> <p>นายคลัง กอง พิสด</p> <p>หัวหน้ากอง ปืน</p> <p>หัวหน้ากอง ตอร์มิโด</p> <p>หัวหน้ากอง ท่น ระเบิด</p> <p>ใน กรมสรรพาวุธ</p>	<p>๕</p> <p>๓</p> <p>๖</p> <p>๖</p> <p>๔</p> <p>๗</p> <p>๖</p>	<p>ค</p> <p>ก</p> <p>ง</p> <p>ง</p> <p>ช</p> <p>จ</p> <p>ง</p>

ตั้งแต่วันที่ ๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

คำสั่งว่ากร กระทรวงทหารเรือ

วันที่ ๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) วุฒิชัย

นายพดเชิตรี แทนเสนาบดี

12/10/2566

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๐ สิงหาคม หน้า ๑๘๑)

ประกาศ

แก พระราชบัญญัติ ตักขณเกณฑ์ทหาร

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔

มาตรา ๑๓-๑๔-๑๕

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้า ๆ ให้ประกาศ ทราบทั่วกันว่า
 ตาม ประกาศ แก่ ไช พระราชบัญญัติ ตักขณเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร
 ศก ๑๒๔ มาตรา ๑๓-๑๔ ซึ่ง ลง วันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตนโกสินทร
 ศก ๑๒๙ ใน เรื่อง ยกเวน บุคคล บาง จำพวก ไม่ ต้อง มี น้า ที่ รับราชการ
 ทหาร ตาม ตักขณ ที่ ยกเวน นั้น ต้มควร จะ แก่ ความ บาง อย่าง ให้ ต้ม กับ ต้ม มี
 เพื่อ ให้ พด เมือง ได้ รับ ความ เต็ม หมาย ชน กว่ แต่ ก่อน จึง ทรง พระ
 กรุณา โปรด เกล้า ๆ ให้ ยกเลิก ประกาศ แก่ ไช พระราชบัญญัติ ตักขณ
 เกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ มาตรา ๑๓-๑๔ ซึ่ง ลง วันที่ ๒๗
 ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ แต่ ให้ ยกเลิก ความ ใน มาตรา ๑๓-๑๔
 ๑๕ แห่ง พระราชบัญญัติ ตักขณ เกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ ซึ่ง
 มี อยู่ เต็ม นน เดีย ให้ เบลี่ยน ความ ใน มาตรา ๑๓-๑๔-๑๕ ชน ใหม่
 ตั้ง ค่อ ไป

12/10/2566

มาตรา ๑๓ บุคคล บาง จำพวก ซึ่ง แจง อยู่ใน ข้อ ค่อ ไปนี้ ทรง พระ

กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้น การเกณฑ์ทหาร ตาม ลักษณะเหตุ ซึ่ง
ไม่ต้อง มี นำที่ รับราชการ ทหาร ตาม พระราชบัญญัติ นี้ คือ

๑ พระภิกษุ แล สามเณร วัชรธรรม ที่บวชใน พระพุทธศาสนา ทั้ง
นิกลายไทย จีน แลญวน กับ นักบวชใน ศาสนาอื่น ผู้ซึ่ง คิด ประจำทำการ
ในกิจ ศาสนา นั้น ซึ่ง เจ้านบตี กระทรวงนครบาล หรือ ขาดวง เทศาภิบาล
ให้ ใบสำคัญ จำเป็น นักบวช ยกเว้น ตลอด เวลาบวช

๒ นักเรียน ซึ่ง รัฐบาล ได้กำหนดว่า เรียน วิชา ชั้น อุดมศึกษา ยก
เว้น ตลอด เวลาที่ เรียน อยู่ใน อายุ ๓๐ ปี

๓ ครู แล แพทย์ เสดยศักดิ์ ยกเว้น ตาม ลักษณะ ที่ได้ ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ ยกเว้น ตาม กฎเจ้านบตี ที่จะ ได้ ตั้ง ขึ้นไว้

๔ มรรคนายก ตาม ที่ เจ้าอาวาส หรือ ที่ ประชุม สังฆ เล็ก แล ได้
รับ พระราชทาน ตัญญาบัตร เป็น มรรคนายก หรือ รับ ประทอน ตราตั้ง ของ
กระทรวงธรรมการ เป็น มรรคนายก ก็ ตี ยกเว้น ตลอด เวลา ที่มี ตำแหน่ง
นำที่ กระทำการ เป็น มรรคนายก อยู่ นั้น

๕ ข้าราชการ พลเรือน ที่ ได้ รับ พระราชทาน ตัญญาบัตรบรรดาศักดิ์
หรือ ที่ได้ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้าฯ ประกาศ ตั้ง ให้ มีบรรดาศักดิ์ ที่จะ ได้
พระราชทาน ตัญญาบัตร นั้น แล ยกเว้น ตลอด เวลา ที่มี บรรดาศักดิ์ นั้น อยู่

๖ ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่ง ราษฎร ประชุม กัน เล็ก คัง แล กำนัน นายตำบล
ซึ่ง ผู้ใหญ่บ้าน ประชุม กัน เล็ก คัง ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครอง
ท้อง ที่ ยกเว้น ตลอด เวลา ที่มี ตำแหน่ง รับราชการ อยู่ นั้น

๗ บุตรที่จำเป็น ต้อง ปฏิบัติ บตามารดา ผู้ ทพพดภาพ เพราะไม่มี
 ผู้อื่น ปฏิบัติ ปกครอง รักษา ยกเว้น ตลอด เวลา ที่ ต้อง ปฏิบัติ บตามารดา
 แต่ ถ้า มี บุตร ที่ จะ ต้อง รักรักษาการ หลาย คน ด้วย กัน ให้ บตามารดา
 ผู้ ทพพดภาพ นั้น เลือก บุตร ใด ปฏิบัติ ได้ คน หนึ่ง

๘ บิดา ที่ ต้อง เลี้ยง บุตร อัน เป็น กำพร้า ซึ่ง เด็ด กำพร้า นั้น ยัง ไม่ สามารถ
 จะ เลี้ยง ตัวเอง ได้ ยก เว้น ตลอด เวลา ที่ จำเป็น ต้อง เลี้ยง บุตร ถ้า บุตร
 กำพร้า นั้น เป็น ชาย ยก เว้น บิดา ให้ เงิน บุตร อายุ ๑๕ ปี ถ้า เป็น หญิง
 ยก เว้น บิดา ให้ เงิน บุตร อายุ ๒๑ ปี แต่ ถ้า บิดา ซึ่ง จะ ต้อง ยก เว้น
 ไม่ ได้ มี กิจ จำเป็น ที่ ต้อง เลี้ยง บุตร ด้วย ประการ ใด ก็ มี ผู้ อื่น ปกครอง
 อยู่ แล้ว เป็น คน ก็ ไม่ ต้อง ยก เว้น ให้

๙ ผู้ ที่ คิด กิจการ ค่าขาย เพาะปลูก มาก ซึ่ง ได้ กระทำ โดย กำถังทรัพย์
 ของ ตนเอง แต่ ทำ ด้วย กำถัง แรง ของ ตนเอง อัน ปรากฏ ด้วย ได้ เสีย ภาษี
 อากร ตาม ซึ่ง จะ ได้ กำหนด อดิครา โดย ได้ ประกาศ ใน หนังสือ อรรถกัจจานูเบกษา
 ให้ ทราบ ว่า ใน เมือง มณฑล ใด เป็น อดิครา เท่า ใด นั้น ยก เว้น ตลอด เวลา
 ที่ ได้ ตัด กิจการ ซึ่ง เสีย ภาษี อากร อยู่ ไม่ ต่ำ กว่า กำหนด อดิครา ที่ ได้
 ประกาศ ไว้

๑๐ การ ค่าขาย ซึ่ง ลง ทุน ทำ ด้วย กัน หลาย คน ให้ นับ ใน พระราช
 บัญญัติ นี้ ว่า เป็น บริษัท ยก เว้น จำนวน คน ซึ่ง ทำการ อยู่ใน บริษัท นั้น
 12/10/2566
 ตาม ส่วน ที่เป็น บริษัท ใหญ่ แต่ เล็ก ตาม จำนวน เงิน ที่ ได้ เสีย ภาษี อากร ซึ่ง

จะได้กำหนดอัตราเงิน อัตรากุณยคุณ เว้น โดยได้ประกาศใน หนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา

๑๑ คน บวชรับ ยะทัพบพดภาพ ซึ่งไม่ ดำมารัด จะ รับราชการ ทหาร
ได้นั้น ยกเว้น ตลอด เวลา ที่ ยะทัพบพดภาพ

๑๒ คน พิการ อันไม่ ดำมารัด จะ รับราชการ ทหารได้ ที่เดียว ยกเว้น
ตลอดชีวิต

๑๓ คน ที่ต้อง ราชทัณฑ์ อยู่ใน คณฺมชฺร ยกเว้นตลอดเวลาที่ คณฺมชฺร

๑๔ คน ต่าง ชาติ ที่ เกิด นอก พระราชอาณา เเศฺตร ยกเว้น

๑๕ คน บ้า คน ดอย คือ จำพวก คน ที่ อยู่ ป่า แล อยู่ บน เขา บน ดอย
ซึ่ง กระทรวงมหาดไทย แล กระทรวงกระธาโหม เห็น ว่า ควร ยกเว้น โดย
ไม่ ดำมารัด จะ เข้า รับราชการ ทหารได้ ยกเว้น ตาม ที่ ได้ ตกลง กัน นั้น

มาตรา ๑๔ คน ที่ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ยกเว้น ชาติ หรือ
ยกเว้น ชั่ว คราว เป็น พิเศษ ด้วย ประการใด ๆ ยกเว้น ตลอด เวลา ตาม
พระราชประสงค์

มาตรา ๑๕ คน บาง จำพวก ดัง ที่ ได้ กล่าว ต่อ ไป นี้ เมื่อ จะ ให้ เขา
รับราชการ ทหาร ตาม พระราชบัญญัติ นี้ แล้ว ให้ ได้ รับ ราชการ ทหาร
ใน ตำแหน่ง อัน สัมควร แก่ คุณวุฒิ ดัง ต่อ ไป นี้ คือ

๑ พระราชวงษ ที่ ทรง ศักดิ์ ตั้ง แต่ ชั้น หม่อม เจ้า ขึ้นไป เมื่อ จะ ให้
เข้ารับราชการ ทหาร ให้ รับราชการ ใน ตำแหน่ง นายทหาร ชั้น สนิญบาตร
หรือ นักเรียน ทหาร ตาม คุณวุฒิ แล การ ที่ สัมควร

หน้า ๑๘๔

พ.ศ. ๒๔๕๖

๒ ผู้เป็นนักเรียน ทหาร จะได้รับ ราชการ ใน ชั้นบรรดาศักดิ์ แด่ตำแหน่ง ตามที่ตั้งไว้ใน แบบ แผนกรมทหาร

๓ ผู้หม่าผู้โตซึ่ง ทรง พระราช คัมภีร์เห็น สิ่งควร จะให้รับ ราชการ ใน ชั้นใด มีลา แต่ พระบรมราชานุญาต

ประกาศมาณวันที่ ๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๑๑ หรือปีที่ ๔ ในรัชกาล บัดยบนั้น

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๗ สิงหาคม หน้า ๑๘๓)

ประกาศกำหนดนักเรียนชั้นอุดมศึกษา ตามความใน พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า
ตามความใน ประกาศแก่ พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๔ มาตรา ๑๓-๑๔-๑๕ ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช
๒๔๕๖ ในมาตรา ๑๓ ข้อ ๒ ซึ่งยกเว้น นักเรียนวิชาที่รัฐบาล
ได้กำหนดว่าเป็น วิชาชั้น อุดมศึกษา ไม่ต้องเกณฑ์เป็น ทหาร ตลอด
เวลาเรียน ภายใน อายุ ๓๐ ปี และได้ประกาศกำหนด นักเรียนชั้น อุดม
ศึกษามาแล้วแต่ ก่อนนั้น ตาม การที่ดำเนิน มาแล้วใน บัดนี้ จึงควร
จะกำหนด นักเรียนชั้น อุดมศึกษาเสียใหม่ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศกำหนด นักเรียน วิชาชั้น อุดมศึกษา ตามความใน พระราช
บัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร ชั้นใด ใหม่ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้นักเรียนที่กำหนดไว้ในข้อนี้ซึ่งได้เป็นไปตามความใน
ข้อ ๒ แล้วนั้น เป็นนักเรียนวิชาชั้นอุดมศึกษาตามความในพระราช
บัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร คือ

- ๑ นักเรียนแพทยต่าง ๆ ซึ่งรวมในโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๒ นักเรียนโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ ซึ่งชั้นในกระทรวงธรรมการ
- ๓ นักเรียนโรงเรียนราชแพทยาลัย ซึ่งชั้นในกระทรวงธรรมการ
- ๔ นักเรียนโรงเรียนกฎหมาย ซึ่งชั้นในกระทรวงยุติธรรม

ข้อ ๒ บรรดา นักเรียนที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ ให้เป็นนักเรียนวิชา
ชั้นอุดมศึกษาได้แต่เฉพาะผู้ที่มีความรู้วิชาชั้นต้นแล้ว คือ รู้วิชาหนึ่งคือ
ซึ่งไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมบริบูรณ์ หรือเทียบเท่า กับชั้นมัธยมบริบูรณ์
ของกรมศึกษาธิการ กับทั้งเจ้ากระทรวง หรือผู้มีหน้าที่บังคับปกครอง
โรงเรียนได้ส่งรายชื่อ นักเรียนต่อ กระทรวงกระทรวงมหาดไทยแล้วด้วย

ข้อ ๓ ตามประกาศกำหนดนักเรียนชั้นอุดมศึกษา ที่ได้ประกาศ
กำหนดไว้แต่ก่อนให้ยกเลิก ให้ใช้ตามประกาศฉบับนี้ต่อไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
ณ วันที่ ๑๐๐๘ หรือ บที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม) ๓๖ วันที่ ๑๗ สิงหาคม หน้า ๑๘๕)

12/10/2566

กฎเสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ว่าด้วยการ ออกใบแทนโฉนด

บัดนี้ปรากฏว่า ผู้ถือโฉนดใบแทนโฉนด แผ่นที่ นั้น ยัง บกพร่อง อยู่ จึงให้ ออกกฎเพิ่มเติม ขึ้นไว้ตาม อำนาจ แห่ง พระราชบัญญัติ ออกโฉนด ที่ดิน พ.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๗๕ ดังต่อไปนี้

๑) เมื่อเจ้าพนักงาน ทะเบียน ที่ดิน ได้รับ คำตราสั่ง แล เรื่องราว ขอใบแทนโฉนด แล้ว ย่อม ออกใบแทนโฉนดให้ ไปที่ เดียวเหมือนที่ เคย ทำมา ให้ ประกาศโฆษณาการ คำขอนั้นไว้ ใน ที่เปิดเผย ในบริเวณหอทะเบียน แล ใน ที่ดิน รายนั้น ให้มี หาดชน ทราบ มีกำหนด ๓๐ วัน ก่อน

๒) ใน ระหว่าง ประกาศโฆษณาการ ถ้า มีผู้ มายื่น คำร้องโต้แย้ง แล นำหลักฐาน มา แสดงให้เห็นว่า โฉนด หรือใบแทนโฉนด เดิมไม่ได้เป็น อันตราย ภัยสูญ ให้เจ้าพนักงาน ทะเบียน ที่ดิน ยก คำขอนั้น เสีย แล้ว ให้ทำรายงาน สั่ง คำโต้แย้ง นั้น มา ยัง เจ้ากรม ทะเบียน

๓) ถ้าได้ บัด ประกาศโฆษณาการไว้ครบกำหนด แล้ว ไม่มีใคร โต้แย้ง จึง ออกใบแทนโฉนดให้ ไปตาม คำขอ

๔) แต่ การ ขอใบแทนโฉนด โดยโฉนด หรือ ใบแทนโฉนด เดิมชำรุด อย่างหนึ่ง อย่างใด แลผู้ขอได้ นำคืน ฉบับอัน ชำรุด นั้น มาขอเปลี่ยน ใบแทนโฉนดใหม่ตั้งนี้ ให้ ออกใบแทนโฉนดให้ ไปได้ ไม่ต้อง ประกาศ โฆษณาเช่น ว่ามา นั้น

12/10/2566

๕) ถ้าค่าตังให้ ออกโฉนดใบแทนให้แก่ผู้ใด และปรากฏว่า โฉนดฉบับเดิม หาได้สูญหายไม่ ให้เจ้าพนักงานผู้ ออกโฉนด หรือ นายทะเบียน ทำรายงาน มายัง เจ้ากรมทะเบียนที่ดิน และ คอย คำสั่งต่อไป

๖) แบบวิธีอื่น ๆ นอกจากที่กล่าว มาแล้ว ให้เป็นไปตามเดิม
ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
(ลงพระนาม) รัช

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๗ สิงหาคม หน้า ๑๘๐)

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ภายใน พระราชสำนัก

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมความ บาง แห่ง ใน พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัวยุทธการใน พระราชสำนัก พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เสียใหม่ ตามความ ดังนี้

๑) ตามความใน หมวด ๕) ว่าด้วยกำหนด การ แต่ง เครื่อง ยศชั้น ครึ่ง ยศ (เฉพาะ คำว่า ใช้ หมวกเก็บ) นั้น ให้ยกเลิกเสียไม่ ให้ ใช้ หมวกถืออกแอต นั้น ทั้ง สำหรับ เต็ม ยศ แด่ ครึ่ง ยศ

๒) สำหรับ เครื่อง แต่ง ภายใน เวทีย่าน ให้ มี เครื่อง ตัง นี้ คือ

๓) หมวก เก็บ ทรง หม้อตาด

หน้า ๑๘๘

พ.ศ. ๒๔๕๖

๒ เด็กชั้นนอก ผู้ชาวชนดิรูปสันเมตคอง ตัดเครื่องหมาย (อักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ จ.ป.ร. มีพระมหาพิไชยมงกุฏ) ที่แบริคอเด็กตคนบน แต่ตัดเครื่องหมายยศแบริคชยักเล็กค่อข้างใต้ (อักษรพระบรมนามาภิไธย) ที่แบริคอเด็ก ๒ ข้าง

- ๓. เด็กกัก สี่หน้งฟอก
- ๔. เด็กเช็ด สี่ชางนำอกแขง มีผ้าผูกกตต่ำ
- ๕. กางเกง แลบทองหรือเงินชางยาว
- ๖. รองเท้า หน้งต่ำเกดยง หน่มชอเทา

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เปนวันที่ ๑๐๐๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้
(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม หน้า ๑๙๒)

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการไว้ทุกข์ในพระราชสำนัก

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่า ตามความนิยมที่เคยมีเป็นพระราชประเพณีมาแต่ก่อน ๆ ถ้ามีเหตุพระบรมวงษานุวงศ์ พระองค์หนึ่ง พระองค์ใดสิ้นพระชนม์ลงในพระราชสำนักได้ไว้ทุกข์เป็นการแสดงความเคารพถวายแต่ผู้สิ้นพระชนม์ บางพระองค์มีกำหนดถึง ๑๐๐ วันเศษ หรือบางพระองค์ก็น้อยกว่านั้นบ้าง บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ในสมัยนี้มีราชการแผ่นดินเปลี่ยนแปลงเจริญรุ่งเรืองขึ้น จำเป็นจะต้อง

แก้ไขพระราชประเพณีไว้ทุกข์ให้เหมาะแก่กาลสมัย เพื่อให้เป็นการ
 สดวกแก่ราชการที่ควรจะต้องจัดตั้งประเพณีต่อไป จึงทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาให้เป็นแบบฉบับสำหรับ
 ราชการตั้งแต่นั้นต่อไป ให้พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการในพระราช
 สำนักนับทั้งราชวงศ์ด้วย มีกำหนดที่จะไว้ทุกข์ในเวลาที่มีเหตุเมื่อ
 พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นพระชนม์ตง เป็นกำหนดตั้งต่อไปนี้

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ ๔ เดือน

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ๔ เดือน

พระเจ้าลูกยาเธอ ๒ เดือน

พระเจ้าลูกเธอ ๓ เดือน

สมเด็จพระเจ้า ^{พญา} ^{เชอ} ^{น้องยา} ๒ เดือน

สมเด็จพระเจ้า ^{พนาง} ^{เชอ} ^{น้องนาง} ๒ เดือน

พระเจ้า ^{พญา} ^{เชอ} ^{น้องยา} ๑ เดือน

พระเจ้า ^{พนาง} ^{เชอ} ^{น้องนาง} ๑ เดือน

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ทุกชั้น ๑ เดือน

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ ทุกชั้น ๑๕ วัน

(เพิ่มเติมในราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ ๒๒ วันที่ ๓๑ สิงหาคม)

นอกจากนี้ พระบรมวงษานุวงศ์ ที่นับเนื่อง ตามฐานว่าเป็น พระญาติ
ใกล้ชิด จะทรงไว้ทุกข์เพิ่มเติม ส่วน พระองค์ อย่าง บุคคล สามัญ ให้
สิ้น แดกัน อีก ชำ นานไปเท่าใด ย่อมไม่มีข้อห้าม

พระราชกฤษฎีกานี้ ให้ถือว่าเป็น ระเบียบสำหรับไว้ทุกข์แต่เฉพาะ
พระบรมวงษานุวงศ์ เพียง ที่กำหนด พระเกียรติยศไว้ข้าง นั้น แต่
ถ้าจะทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มวัน ขึ้น ถวาย เป็น พระเกียรติยศ
พิเศษใน คราวใด ก็ ได้ ตามแต่จะทรง พระราชดำริเห็นสมควร จะ
ไม่เป็น การ ขัด ขวาง แก่ พระราชกฤษฎีกานี้ โดย อย่าง หนึ่ง อย่างใด

พระบรมราชโองการ ดำรัสตั้งแต่วันที่ ๒๒ สิงหาคม พระพุทธ
ศักราช ๒๔๕๖ เป็นวันที่ ๑๐๑๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
(เดิม ๓๐ วันที่ ๒๔ สิงหาคม หน้า ๑๙๔)

ประกาศเรื่องตั้งอุบัชฌายะ

มหาอำมาตย์เอก พระยาวิสุทธธัญญิกศักดิ์ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ
รับพระบรมราชโองการเห็นเกล้าฯ ให้ประกาศว่า สมเด็จพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระมหาสมณเถระ ถวาย
พระพร ทูลว่า ธรรมเนียมตั้งอุบัชฌายะผู้ให้อุปสมบท กุดบุตร ตาม
หมายประกาศพระบรมราชโองการในรัชกาลที่ ๕ ลงวันศุกร์ เดือนห้า
ขึ้นเจ็ดค่ำ ปีชวดยังเป็นดั่งปกศก จุลศักราช ๑๓๓๗ ยังไม่เป็นไป

สดวก เพื่อการปกครอง คณะสงฆ์ สัมควร จะจัดให้เข้ารูป กับ พระ
 ราชบัญญัติ บณ ปกครอง คณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ เพื่อจะให้สดวก
 แก่ การปกครอง คณะสงฆ์ จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ยก ข้อ
 ว่าด้วยการ ตั้งอุปชฌายะ ใน หมาย ประกาศ ลง วันที่ ก้าว แล้ว ข้าง ต้น
 นั้น เสีย แต่ให้ ใช้ ขรรณเนียม ตั้งอุปชฌายะ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เป็น นาค ที่ของ เจ้าคณะใน ท้องถิ่น จะจัดหา อุปชฌายะ ให้
 มีพอ จะให้ อุปสัมบท กุลบุตรใน ท้องถิ่น แต่ไม่มี มาก จน เกิน ต้อง การ

ข้อ ๒ ใน ตำบลใดว่าง อุปชฌายะ หรือมีไม่พอ ให้เป็น นาค
 ของ เจ้าคณะใน ท้องถิ่น ประชุม พระสงฆ์ แด ชาวบ้าน พรหมกัน เลือก ว่า
 ภิกษุรูปไร สัมควร จะ เป็น อุปชฌายะ เมื่อ เลือก ได้ แล้ว ให้ นาค ชื่อ นั้น
 เดินขอ เจ้าคณะผู้ ใหญ่ เห็น คน ใน มณฑล กรุงเทพ ฯ เป็น นาค ที่ของ เจ้าคณะ
 กลาง ใน มณฑลอื่น เป็น นาค ที่ของ เจ้าคณะ มณฑล จะ ดัดดัดต้อง ให้รู้ ว่า
 ภิกษุผู้ ใดรับเลือก นั้น ประกอบ ด้วย องค์สมบัตื พอจะ เป็น อุปชฌายะ ได้
 ถ้า พรหม ด้วย องค์สมบัตื จึง ออก ตราตั้ง ให้ เป็น อุปชฌายะ ถ้า บกพร่อง
 ไม่ สัมควร ก็ให้ คานไป แล ส่ง ให้ เลือก ใหม่ ฯ

ข้อ ๓ องค์สมบัตื อย่างไร ควร ถือเป็น เกณฑ์ ตั้ง อุปชฌายะ เป็น
 นาค ที่ของ คณะสงฆ์ จะ พึง กำหนด ฯ

ข้อ ๔ การ ตั้ง อุปชฌายะ นั้น ต้องได้ อนุมต ของ เจ้า นาค ที่ใน ราชการ
 ด้วย ใน มณฑล กรุงเทพ ฯ เป็น นาค ที่ของ เสนาบดี กระทรวง ขรรณการ

ใน มณฑลอื่น เป็น น้าที่ ของ สมุหเทศาภิบาล จะ ให้ อนุมัติ ถ้า เห็น ชอบ
ก็ ให้ ลง ชื่อ แด่ ประทับตรา ใน ใบ ตัง นั้น ถ้า ไม่ เห็น ชอบ ก็ คำนใด
ตรา ตัง นั้น ยัง เป็น อัน ใช้ ไม่ ได้ กว่า จะ ได้ อนุมัติ ของ เจ้าน้ำที่ ใน ราชการ ด้วย ๑

ข้อ ๕ ถ้า สมเด็จ พระมหาสมณะ ทรง พระดำริ ที่ เห็น สมควร จะ
ประทาน ตรา ตัง อุปัชฌายะ แก่ พระภิกษุ รูปใด รูปหนึ่ง เช่น ภิกษุ ผู้ อยู่ใน
ฐานันดร อัน สูง หรือ เจ้าคณะ ชั้น ผู้ใหญ่ เพื่อ เป็น เกียรติยศ พิเศษ ก็
ประทาน ได้ ตรา ตัง ที่ สมเด็จ พระมหาสมณะ ประทาน นั้น เมื่อ ครดี ให้
เจ้าน้ำที่ ทราบ แล้ว ให้ พัง ตี ใน ราชการ ด้วย ๑

ข้อ ๖ ใน เวลา ว่าง สมเด็จ พระมหาสมณะ ให้ สมเด็จ เจ้าคณะ ตัง
อุปัชฌายะ เป็น พิเศษ ได้ ใน คณะ ของ ตน แต่ ต้อง ได้ อนุมัติ ของ เจ้าน้ำที่
ด้วย ๑

ข้อ ๗ ภิกษุ ผู้ อยู่ใน ตำแหน่ง เป็น หัว หน้า ทั้ง แต่ ตำแหน่ง ตั้ง ชม
ปาโมกข์ ขึ้น ไป ไม่ ถูก ห้าม ใน พระวินัย หรือ ใน ราชการ เมื่อ จำ เป็น
จะ เป็น อุปัชฌายะ ตาม ดำพัง ก่อน ก็ได้ แต่ ภายหลัง ต้อง ขอ อนุมัติ จาก
เจ้าคณะ ผู้ใหญ่ แด่ เจ้าน้ำที่ ๑

ข้อ ๘ อุปัชฌายะ ผู้ ได้ รับ ตัง เป็น พิเศษ ให้ ถือ ว่า มี เกียรติยศ
เฉพาะ รูป แม้ ใน คำบด หนึ่ง มี จำนวน พอ แล้ว ก็ ตัง ขึ้น ได้ ๑

ข้อ ๙ ภิกษุ ผู้ ได้ รับ ตัง เป็น อุปัชฌายะ ไม่มี ฐานันดร ที่ สูง ขึ้น
ไป กว่า มียศ เป็น เจ้าธิการ เสมอ รอง แฉวง หรือ เจ้าคณะ หมวด

๑๒/10/2566
๙ ใน ปกครอง ของ เจ้าคณะ ที่ องค์ ผู้ เป็นใหญ่ เห็นชอบ ๑

ข้อ ๑๐ ห้ามไม่ให้ อุปชฌายะ ให้ บรรพชาอุปสัมบท แก่คน ที่ คณะสงฆ์ แดง เจ้านา ที่ใน ราชการ กำหนด ห้ามไว้ ฯ

ข้อ ๑๑ ห้ามไม่ให้ อุปชฌายะ ให้ บรรพชาอุปสัมบท นอกจาก เขต ที่ ได้รับ อนุญาต เว้น ไว้ แต่ ได้รับ อนุเมต ของ เจ้าคณะ หรือ อุทฺตง เจ้านา ที่ใน ราชการ ใน ท้องถิ่น ที่จะ ให้ อุปสัมบท นั้น ฯ

ข้อ ๑๒ อุปชฌายะ ชั้น ให้ บรรพชาอุปสัมบท คน ต้อง ห้าม แต่ ให้ อุปสัมบท นอก เขต เจ้าคณะ เห็น จำเป็น จะ ทำ นิคคหกรรม ก็ ให้ ทำ ได้ ตั้ง ต่อไป นี้

- ก. ตั้ง ห้าม ไม่ ให้ บรรพชาอุปสัมบท ชั่ว คราว
  - ข. คืน ตราตั้ง ถอด เสีย จาก ตำแหน่ง อุปชฌายะ
  - ค. ตั้ง ทัศนชกกรรม อัน ไม่ ผิด ต่อ กฎหมาย แผ่นดิน
  - ฌ. เอา ตัว มาก ก็ ไว้ ชั่ว คราว
  - ง. ย้าย เสีย จาก ถิ่น ที่ ทำ ยัง ชั่ว คราว
- สถาน เดียว หรือ หลาย สถาน โดย ส่ง แก่ โทษ

ข้อ ๑๓ นิคคหกรรม อัน จะ พึง ทำ ชั่ว คราว นั้น กว่า จะ เห็น ว่า เด็ด หลาบ แต่ คราว หนึ่ง ไม่ เกิน ๒ ปี ฯ

ข้อ ๑๔ ใน เวลา ที่ ถูก ห้าม หรือ ถูก ถอด อุปชฌายะ นั้น ชั้น ให้ บรรพชาอุปสัมบท แก่ คน ใด ให้ ถือ ว่า คน นั้น ได้รับ บรรพชาอุปสัมบท

ผิด กฎหมาย

อย่าให้ ใ้รับ ประโยชน์พิเศษในราชการ อย่าง ักษุ

ตามเนร ๑

ข้อ ๑๕ ักษุใดไม่ใ้รับตั้ง แต่งของ คณะสงฆ์ แต่ เป็นอุปัชฌายะ ให้ บรรพชาอุปสมบท ตามดำพัง ค้อง นิคคหกรรม ตามสถาน เมืองปตัยใน ข้อ ๑๒ แลคนที่ภิกษุนี้บวชให้ ชื่อว่าบวชผิดกฎหมาย ไม่ใ้รับ ประโยชน์อันภิกษุ ตามเนร จะ พังได้ คุงเดียวกับใน ข้อ ๑๔ ๑

ข้อ ๑๖ คณะสงฆ์จะตั้ง ข้อ อาณัติ เพื่อ ขยายความ แห่งประกาศ นี้ กัด เพื่อ รักษา ธรรมเนียม ตั้ง อุปัชฌายะให้ เป็นไป ด้ตอก กัด ให้ตั้งได้ แต่ ไม่ผิด กฎหมาย แผ่นดิน ให้อุปัชฌายะ ประพฤติตาม ๑

ข้อ ๑๗ ให้เจ้านายผู้รักษาราชการในท้องถิ่น เขาเป็น ธุระ ช่วย คณะสงฆ์ แต่ให้อุปัชฌายะ ึ่งปอง ประพฤติ ตาม หมาย ประกาศ นี้ ๑

ข้อ ๑๘ ข้อความใน หมาย ประกาศ นี้ ให้นับว่า เป็น อนุโตม แห่ง พระราชบัญญัติ ดัชนีระ ปกครอง คณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๓ ๑

ประกาศให้ ใ้ในวันที่ ๙ เดือน สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ๑

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๔ สิงหาคม หน้า ๑๙๖)

กฎเสนาบดี กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๕๖

แก่ ใ้วิธีเกณฑ์ตาม พระราชบัญญัติ ดัชนีระ เกณฑ์จ้าง ร.ศ. ๑๑๙

ด้วยความความในพระราชบัญญัติ ดัชนีระเกณฑ์จ้าง ร.ศ. ๑๑๙ มาตรา ๖ 12/10/2566 ความว่า ถ้าจะ เกณฑ์ แรง หรือ พาหะ ของ ราษฎร มาใ้ราชการ ควร

ให้ค่าจ้างแก่ผู้ถูกเกณฑ์ตามสมควร เว้นแต่เกณฑ์มาทำถาวรเพื่อประโยชน์
 ของประมุขชนในหมู่บ้านเอง ไม่จำเป็นจะต้องให้ค่าจ้าง มาตรา ๑๑
 มาตรา ๑๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าหลวงเทศาภิบาล
 ดำเนินราชการ มณฑล มีอำนาจที่จะขอกับผู้เกณฑ์ให้แก่ราษฎรที่
 ทำมาหากินโดยเต็มกำลังมิให้ถูกเกณฑ์รับราชการ มาตรา ๕
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดี มีอำนาจที่จะตั้งข้อบังคับ
 กำหนดแผนกราชการที่จะเกณฑ์ราษฎรได้ ให้เทศาภิบาลเกณฑ์ได้ใน
 กำหนดนั้น มาตรา ๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดี
 มีอำนาจที่จะกำหนดอัตราค่าจ้าง แล พาหนะของราษฎร ซึ่งเกณฑ์
 มาใช้ราชการ แต่มาตรา ๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 ข้าหลวงใหญ่ ดำเนินราชการ มณฑล มีอำนาจที่จะตั้งข้อบังคับ แต่แบบ
 แผนวิธีเกณฑ์ราษฎร ตามพระราชบัญญัตินั้น

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต
 ประกาศกฎเสนาบดีตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์
 ร.ศ. ๑๑๙ ครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๐ ครั้งหนึ่ง
 ในกฎเสนาบดีนี้ ได้กำหนดแผนกราชการที่จะเกณฑ์จ้างราษฎรได้
 ในราชการ ๘ ประเภท แต่ได้ตั้งอัตราค่าแรงเกณฑ์ ถ้าคนถูกเกณฑ์
 กินอาหาร ของตนเองให้ค่าแรงวันละ ๕๐ สตางค์ ถ้ากินของหลวง
 เพียงให้ค่าแรงวันละ ๒๕ สตางค์ เว้นแต่พวกทำกรงเก็บรังนก
 ซึ่งเรียกว่า คนซาห่อ ซึ่งมี ๑ วันละ ๒ บาท ซึ่งมี ๒ วันละ บาทหนึ่ง

1240/2566

คนประจำงานวันละ ๕๐ ต่ตางค์ ให้เจ้าภาษีวังนอกเลี้ยงดูแต่จัด
 พาหนะไว้ตั้งเอง ความแจ้งอยู่ในกฎเด่มาบตีที่ได้ประกาศนั้นแล้ว
 ด่วนระเบียบแบบวิธีเกณฑ์ ซึ่งอยู่ในอำนาจข้าหลวงเทศาภิบาล
 จะกำหนดนั้น ให้กำหนดวิธีเกณฑ์เป็น ๒ อย่าง คือ เกณฑ์
 แรงราษฎร ทำการเพื่อประโยชน์ของประชมน เรียกว่าเกณฑ์ทำการ
 โยชามีกำหนดคนหนึ่งบ้ละ ๑๕ วันเป็นอย่างมาก อีกอย่างหนึ่ง คือ
 เกณฑ์จ้างเวลา มีราชการเกิดขึ้น ผัดตเปลี่ยนกันไปไม่มีกำหนด แล้ว
 แต่จะมีราชการเกิดขึ้นหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ไม่ถูกเกณฑ์ การที่เป็น
 มาดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่า ในเวลานี้
 การไปมาในพระราชอาณาจักก็ขัดขวางขึ้นโดยลำดับ มีพาหนะอย่างอื่น
 ใช้หลายอย่างแล้ว ความจำเป็นที่จะต้องเกณฑ์ใช้แรงแลพาหนะ
 ของราษฎรในราชการไม่มากเหมือนแต่ก่อน มีพระราชประสงค์จะให้
 ราษฎรถูกรากะเกณฑ์น้อยลง โดยทรงพระมหากรุณาแก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน
 จึงพระราชทานกระแสพระราชดำริแก่เด่นาบตีกระทรวงมหาดไทย ให้
 ออกไปตรวจพิจารณาการเรื่องนี้ ถึงท้องที่ตามหัวเมือง หลายนณฑล
 แลเมื่อคราวประชุมเทศาภิบาล พุทธศักราช ๒๔๕๕ ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ที่ประชุมเทศาภิบาล ปรึกษาทำเนื่อเห็นขึ้น กราบบังคม
 ทูลว่า จะควรลดหย่อนการระเกณฑ์ราษฎรลงไปได้เพียงเท่าใด เป็น
 อย่างที่สุด ซึ่งจะไม่เสียประโยชน์ของราชการบ้านเมือง ที่ประชุม

22/10/2566

เทศาภิบาลได้ปลุกษาทำเนื่อเห็น ชน ภูวาม บังคม ทูต ทรง พระราชดำริให้
เห็น ชอบ ด้วย จึงได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระ
บรมราชานุญาตให้ตั้ง กฎเดื่อนาบตีไว้ต่อไปดังนี้

ข้อ ๑ กฎนี้ให้เรียกว่า กฎเดื่อนาบตีกระทรวงมหาดไทย พุทธศักราช
๒๔๕๖ แก่ ไซวิช เกณฑำสำหรับ พระราชบัญญัติ ดัดขณ เกณฑำเจ้าง

ร.ศ. ๑๑๙ แต่ให้ ไซกฎนี้แค่ วัณ ประกาศเปณ ต้นไป

ข้อ ๒ เมื่อไซกฎนี้แหง ให้ยกเด็ก กฎเดื่อนาบตีที่ได้ ประกาศ เมื่อ
วัณที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๑๙ แต่วัณที่ ๑ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๐
เสียทั้ง ดอง กฎ

ข้อ ๓ ตามกฎเดื่อนาบตี ร.ศ. ๑๑๙ ที่ได้กำหนด แผนกราชการ
ยัศวร เกณฑำเจ้าง แรง หรือ พาหระ ของ ราษฎรมาใช้ ได้เปณ ๘ แผนก คือ

- ๑) ตั้ง คน แดตั้งตั้งของใน ราชการ
- ๒) จัด หาสิ่งของ หดวง แด ของ สำหรับใช้ ราชการ
- ๓) ประจำ รักษา ด้าน ทาง หรือ รักษา ของใน ราชการ
- ๔) ซ่อมแซม ปลุก สร้าง ต่ถาน สำหรับ ราชการ
- ๕) ชุด แด รักษา ทาง น่ำ
- ๖) ทำ แด รักษา ทาง บก
- ๗) ซ่อมแซม รักษา เต่าด้วย ไทรเดช ไทรศัพพี
- ๘) ราชการ อย่าง อื่น ๆ ซึ่งมี ท้อง ครอบเดื่อนาบตี ตั้ง โดยเงาะ นั้น แค่

นี้ ต่อไป เห่งตั้งดี ๖ แผนกวงให้ เกณฑำเจ้างได้ แค่ใน ราชการ ๒ แผนก คือ

- ๑) ในราชการรับสั่งถึงของแต่ผู้คน
  - ๒) ในราชการพิเศษอันมีทองคำเสนาบดีสั่งโดยเฉพาะ
- ข้อ ๔ แม้ในราชการทั้ง ๒ แห่งก็ได้เข้ามาในข้อ ๓ นี้

๑) ถ้าอาจจะว่าจ้างผู้คนพาหนะได้พอแก่ที่ราชการแต่จงความประเพณีเมือง ห้ามมิให้ใช้รถเกณฑ์จ้าง

๒) ถ้าหากว่าต้องใช้รถเกณฑ์จ้างใช้ก็ให้จ้างตามอัตราที่เขาจ้างกันเป็นประเพณีเมืองในที่นั้น

ข้อ ๕ ในการเกณฑ์จ้างเป็นหน้าที่กรมการอำเภอ แต่กำหนดผู้ใหญ่บ้านที่จะกระเรียกผู้คนแลพาหนะให้กระทำโดยหลักถานดังนี้คือ

๑) เกณฑ์ได้แต่ด้วยคำสั่งของผู้มีอำนาจปกครองท้องถิ่นโดยตรงคือ สุ่มเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑล ปลัดมณฑลหรือผู้ว่าราชการเมืองหรือนายอำเภอ

๒) ต้องเจตหมายเหตุไว้ในที่ว่าการอำเภอว่าอันใดผู้ใดสั่งให้เกณฑ์ เกณฑ์เพื่อราชการอย่างไร เกณฑ์คนหรือพาหนะบ้านใดตำบลใดจำนวนคนแลพาหนะเท่าใด เวลาเกณฑ์ทั่วราชการช้าเร็วเท่าใด

๓) กำหนดผู้ใหญ่บ้านต้องกะให้ผู้ต้องเกณฑ์ผลัดเปลี่ยนเวรกันเพื่อให้คนหนึ่งต้องถูกเกณฑ์จ้างเป็นอย่างน้อยที่สุด

ข้อ ๖ ผู้สั่งเกณฑ์จ้างต้องเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้ผู้ถูกเกณฑ์ได้รับค่าจ้างตามสมควรแก่ราคา กล่าวคือ เมื่อก่อนที่จะสั่งเกณฑ์จ้างต้องรู้เสียก่อนว่าผู้ถูกเกณฑ์จะได้รับค่าจ้างจากผู้ใดราคาเท่าใด

แต่จะได้รับทีใดเมื่อใด ถ้าสามารถจะทำได้ ควรให้ผู้ถูกเกณฑ์ได้รับเงินค่าจ้างเสร็จก่อน ถัดมา

ข้อ ๗ ผู้มีอำนาจที่จะส่งเกณฑ์จ้างได้ ตาม กฎ กักตุน ผู้ไปราชการ กักตุน ต้องเข้าใจความตามเลข ๑ ใน ข้อ ๓ อยู่เสมอว่า วัตถุประสงค์จ้างผู้ให้ ใช้แก่ในเขตจำเปณ เพราะฉะนั้น ถ้าหากจะทำให้สำเร็จประโยชน์แก่ราชการได้ ด้วยวิธี อย่างอื่น แล้ว ไม่ควร จะใช้ การ เกณฑ์โดยเปณ กัน ขาด

ข้อ ๘ การ เกณฑ์แรง ราษฎร ทำ การ ดำารณประโยชน์ ตามที่ ว่าไว้ ใน พระราชบัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์จ้าง ร.ศ. ๑๑๙ มาตรา ๖ นั้น ให้พึงเข้าใจว่าเฉพาะแต่ใน การ ๒ ประเภท นี้ คือ

๑) การซึ่งผู้ทำ จะได้รับผลประโยชน์เอง โดย ตรง หรือโดย ทางอ้อม ยกตัว อย่าง กิ่ง ที่ใด เปน ที่ควร มีสินค้าอัน เปน ผลประโยชน์ มาก แต่ สินค้า นั้น ราคาต่ำ ไม่ เปน ผลประโยชน์ ได้ดัง สมควร เพราะเหตุ ที่ยัง ไม่มี ถนนหนทาง ที่จะ พาตั้ง สินค้าไป ขายใน ตลาดได้ โดย สะดวก การ ทำ ถนนหนทาง นั้น ชื่อ ว่า เปน ประโยชน์ แก่ บรรดาผู้ที่ ปลุก สร้าง ตั้งสินค้า หรือที่ค้าหาถ้าไรใน สินค้า นั้น ฉะนั้น เปน ต้น ประการ หนึ่ง

๒) การที่ จะ ป้องกัน ภัยอันตราย แก่ การ หาเลี้ยงชีพ ของ ประชุมชน ในที่นั้นเอง ยกตัว อย่าง ดัง คราว เกิด อุบัติเหตุ แก่ การ ทำ นา เช่น ^{12/10/2566} น้ำมาก หลากไหล มาจะท่วมต้น เขา กล้าเลี้ยง กัด การ ระดมแรง ไซ้หน้า หรือทำ

ทำนบกั้นน้ำ ซึ่งว่าเป็น การ ดำรงตน ประโยชน์ เพื่อ บ่อนกั้น ภยันตราย
แก่ การ หาเลี้ยงชีพ ของ ประชาชนใน ที่ นั้น

ข้อ ๙ อำนาจ การ ตั้ง เกณฑ์ ทำการ ดำรงตน ประโยชน์ นั้น ถ้า
เกณฑ์ ทำการ เพื่อ ให้ เกิด ประโยชน์ ดัง ว่า มา ใน เดช ๑ ข้อ ๘ ดัง ได้
แต่ สัมฤทธิ์ ภาสกร สำนึก ราชการ มณฑล ถ้า เกณฑ์ ทำการ เพื่อ บ่อนกั้น
ภยันตราย เพราะ เหตุ ที่ มี ก็ เป็น การ รั่ว ริน ไม่มี เวลารอ ให้ ผู้ว่า
ราชการ เมือง แด่ นายอำเภอ มี อำนาจ ที่ จะ ตั้ง การ เกณฑ์ ได้ ด้วย

ข้อ ๑๐ บรรดา การ เกณฑ์ กระทำ ดำรงตน ประโยชน์ อัน ว่า ไว้ ใน
เดช ๑ ใน ข้อ ๘ ซึ่ง เป็น ส่วน บำรุง ผล ประโยชน์ นั้น ถ้า เป็น การ
ที่ คิด กระ ซิน ใหม่ ไม่ใช่ เพียง ซ่อมแซม ของ เก่า เท่านั้น แด่ว การ ที่ จะ
ทำ ต้อง ได้ รับ อนุมัติ ของ เสนาบดี ก่อน จึง จะ เกณฑ์ แร่ง ราชการ ทำ ได้

ข้อ ๑๑ กำหนด การ เกณฑ์ ทำการ ดำรงตน ประโยชน์ ทั้ง ปวง ให้
เกณฑ์ ราชการ ทำการ ได้ เพียง มี ๑๐ วัน เป็น อย่าง มาก เว้น แต่ ใน
การ บ่อนกั้น ภยันตราย ถ้า การ ที่ ทำ จำ เป็น ต้อง ใช้ เวลา กว่า นั้น ก็ ต้อง
ให้ ระดม ทำ คน พัน ภยันตราย

ข้อ ๑๒ ที่ กำหนด เวลา ของ แร่ง ทำงาน ได้ มี ๑๐ วัน ดัง กล่าว
มา ใน ข้อ ก่อน นั้น ให้ พัง เข้าใจ ดัง นี้ คือ

๑) ถ้า บิด ได้ มี งาน ทำ ก็ ดี หรือ งาน มี ทำ ไม่ ถึง ๑๐ วัน ก็ ดี
อย่า ให้ เขา วัน ที่ ยิง ค่า ๑๐ วัน ใน บันน ไป บวก เพิ่ม ใน ปี หน้า

12/10/2566

๒) ถ้าหากว่างานที่ทำ ได้จัดแบ่งปันโดยประมาณเป็นปณกลางว่า คนหนึ่งจะทำแล้วใด ใน ๑๐ วัน ถ้าแต่ผู้ใด อุดหะ ทำแล้วใดก่อน ให้ ถือว่าเหมือนได้ทำงานครบ ๑๐ วันแล้ว ถ้าผู้ใด เกียจคร้าน ทำงานนั้น ไม่ได้ทันตาม อัตราที่กะ จะให้ทำต่อไปจน แล้ว แม้เกิน ๑๐ วัน ก็ได้

ข้อ ๑๓ ผู้ทำงาน ตำราณประโยชน์ ไม่ได้ รับค่าแรง แต่ถ้าที่ไป ทำการ จำจะต้อง หา อาหารไปกิน ให้จ่าย เบี้ยเลี้ยง หรือ เส่บียง ของ หลวง ให้ อย่าให้ ผู้ทำงาน ต้อง ตก พน ทรัพย์ ใน การ กิน

ข้อ ๑๔ บรรดาเครื่อง มือ ที่ ทำการ ตำราณ ประโยชน์ ตั้ง ไตร ราษฎร ไม่มี ให้ ใช้ ของ หลวง อย่าให้ ราษฎร ต้อง ซื่อ เครื่อง มือ เกง

ข้อ ๑๕ ใน การ เกณฑ์ ไม่ ว่า เกณฑ์ จ้าง หรือ เกณฑ์ ทำ การ ตำราณ ประโยชน์ ผู้ต้อง เกณฑ์ จะ หา ผู้ อื่น มา ให้ ทำ การ แทน ด้วย ก็ได้

ข้อ ๑๖ ใน การ ยกเว้น ผู้ ซึ่ง คิด ชะระ ประกอบ การ หาเลี้ยงชีพ โดย เต็ม กำลั้ง จาก การ กระเกณฑ์ ตาม ความ ที่ ว่า ไว้ ใน พระราชบัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์ จ้าง มาตรา ๑๑ แต่ มาตรา ๑๒ ว่า ให้ เป็น อำนาจ แด่ หน้า ที่ ข้าราชการ สำเร็จราชการ มณฑล จะ กำหนด แล ยกเว้น นั้น ให้ ถือ เป็น หลัก ดังนี้ คือ

๑) ผู้ที่ได้ บริจาค ทรัพย์ ทำการ กุศล ซึ่ง สัมพเทศศำภิบาล เห็น ว่า เป็น ตำราณ ประโยชน์ เกิน กว่า ค่าแรง ที่ จะ ต้อง ทำการ

- ๒) ผู้ที่ได้ออกแรง ถูกรังแก ที่ดิน ทำการ เพราะปลูกเป็น เต็มกำลังแล้ว
- ๓) ผู้ที่ได้ออกแรง ถูกรังแก ไร่ นา โดย เต็มกำลังแล้ว
- ๔) ผู้ที่ได้ออกแรง ค้าขาย โดย เต็มกำลังแล้ว
- ๕) ผู้ที่ได้ออกแรง ทำการ งาน โดย เต็มกำลังแล้ว (ข้อนี้ไม่ยกเว้น

ถึงผู้ที่ได้รับเงิน ต้องนำ แด่รับ ใช้เป็น บำรุง ของ นายเงิน ตาม อัตราลด

เดือน ละ ๔ บาท)

- ๖) ผู้ที่ติด ขี้เหลียง คน ทพธภาพอื่น จะหาผู้อื่น เต็ม แทน มิได้
- ๗) ผู้ที่ติด ขี้เหลียง พาหนะ มีจำนวน มาก อื่น จำจะต้อง ควบคุมดูแล

อยู่เต็มอ

- ๘) ผู้ที่ติด ขี้เหลียง ผู้ติดอื่น ศีลปสาตร์ แก่ผู้อื่น
- ๙) ผู้ที่ติด ราชการ อย่าง อื่น
- ๑๐) ผู้ที่ติด ขี้เหลียง ในการ ตั้งตั้งอื่น สำนานา

คน ทั้ง ๑๐ จำพวกนี้ ควรจะ ยกเว้น การ กระทบทุก ช่ียง เงิน แต่การ เกณฑ์ระดม เพื่อ บอง ภัยอันตราย ถ้า คน นอกจาก ๑๐ จำพวกนี้ ไม่พอ เมื่อ จำเป็น แล้ว จะ เกณฑ์ คน ใน จำพวก เหล่านี้ ก็ได้

ข้อ ๑๗ เพราะเหตุ ที่ การ หา เลียง ชีพ ต่าง มณฑล ย่อม ต่าง กัน เป็น นาน ที่ ของ สัมมทศกัณฐ์ สำนานา ราชการ มณฑล จะ กำหนด ใน ส่วน มณฑล ของ ตน ว่า การ หา เลียง ชีพ อย่างใด ใน มณฑล นั้น จะ เข้า ใน ข้อ ยกเว้น

พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๒๐๓

มีบาง แต่ได้ทำกำหนดเท่าใด จะนับว่า เป็น ทำเต็มกำลัง ให้ทำเป็น
กฎ มณฑล ประกาศกำหนดไว้

ประกาศมา ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๓๑ สิงหาคม หน้า ๒๖๑)

พระราชบัญญัติ

แก้ความใน มาตรา ๑๕ แห่ง พระราชบัญญัติ

วัดด้วย ตักขณ ชูานะของวัด ชาติ หดวง โรมันคาทอลิกใน กรุง ยาม

ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม (ร.ศ. ๑๒๘) พ.ศ. ๒๕๕๒

มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
กันว่า

ด้วย มีความเห็น แตกต่าง กันขึ้น ใน ความหมาย แห่ง มาตรา ๑๕
พระราชบัญญัติ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม (ร.ศ. ๑๒๘) พ.ศ. ๒๕๕๒
ซึ่ง ว่าด้วย ที่ ดิน ของ วัดโรมันคาทอลิกใน กรุง ยาม แล้ว แล ทรง พระราช
ดำรัสให้ เห็น สมควร ที่จะไม่ให้ มีความยากลำบากใน การ แปล ความหมาย
เหล่านี้ อีก

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา ข้อความ ซึ่งกล่าว ค่อยไป ให้ ใช้
แทน ความใน มาตรา ๑๕ แห่ง พระราชบัญญัตินั้น ว่า

บรรดาคดีระหว่าง มิสซัง กับ คนในบังคับไทย พิพากษกันด้วย ที่ดิน ซึ่ง
 มิสซัง ยังมีได้รับโฉนดใหม่ แต่ซึ่ง มิสซัง อ้าง ว่า กรรมสิทธิ์ ได้ตกมา
 อยู่กับ มิสซัง ก่อน วันที่ ๒๗ สิงหาคม (พ.ศ. ๑๒๔) พ.ศ. ๒๔๕๒ นั้น
 ให้เป็น ภาระของ ศาลคดีต่างประเทศได้ พิจารณาวินิจฉัย แต่คดีทั้งหลาย
 เช่นว่ามานี้ แม้ ที่ศาล พิจารณา ชัยชนะศาลอื่น ๆ ก็ให้ย้าย ภาระของ
 มาว่าใน ศาลคดีต่างประเทศด้วย

ให้ มิสซัง ได้รับ ประโยชน์ตามที่พระราชทานไว้ โดย พระราชบัญญัตินั้น

ประกาศมาแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็นวันที่ ๑๐๑๙ ในรัชกาลบัดนี้นั้น

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๓๑ สิงหาคม หน้า ๒๑๐)

ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ

แก่ บริษัท แแบงก์ มณฑล ทูنجักัด

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาจักรี
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้า ๆ ว่า นายพิณ เทพเฉลิม
 ฉ. ก. บุณนาค นายจ่าง บุญรอด-ชูโต. นายราชาภักดี. หม่อม
 ราชวงศ์เพิ่ม รัตกุล. นายพินศิริ หุดวง โยธาทรรณนิเทศ. ชุนอาจชลธี.
 แต่ นาย ช. ยู่ เจ็ง. ได้ขอรับพระราชทาน พระบรมราชานุญาต
 ตั้งบริษัทจัดตั้งขึ้นไว้ ทำการ แแบงก์ อันจะมีชื่อว่า “แบงก์ มณฑล”
 จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตไว้ว่า

ถ้าแบ่งกันจนหมดได้ ประพฤติตามที่บังคับไว้ ในประกาศฉบับนี้ แต่ตาม
พระราชกำหนดกฎหมายแล้ว ให้นับว่า บริษัท นั้นมี หลักฐาน เป็น บุคคล
ในกฎหมายได้.

๑) พระบรมราชานุญาตนี้ จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ยกเลิกเสียเมื่อไรก็ได้

๒) พระบรมราชานุญาตนี้ ให้ใช้ได้แต่เฉพาะเมื่อบริษัทได้
นำข้อความ จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรธิการ โดยถูกต้อง ตามที่ บังคับ
ไว้ในข้อ ๕ ต่อไปนี้

๓) พระบรมราชานุญาตนี้ ไม่ให้ นับว่า เป็น เครื่อง มัตริฐบาลให้
มีความรับผิดชอบในการใด ๆ ที่ บริษัท จะได้ทำไว้ นั้น เลย เช่น ชาติ

๔) พระบรมราชานุญาตนี้ ไม่ให้ นับว่า เป็น เครื่อง ยกเว้น บริษัท
จากความ ต้อง ประพฤติ ตามกฎหมาย สำหรับ บ้านเมือง ที่ ใช้ อยู่ แล้ว
และที่ จะ ตั้ง ขึ้น ต่อไป

๕) หนังสือ กำหนด อำนาจ และ กฎ ข้อบังคับ สำหรับ บริษัท นั้น
ต้อง จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรธิการ แต่ ต้อง ให้ มี คนลง ชื่อรับ ถัด
หุ้น ของบริษัท จนครบ และ บริษัทได้ตั้ง จำหน่าย หุ้น จนครบ และได้
เรียกเงินค่าหุ้น มาได้แล้วไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ละ ๒๕ แห่ง เงินทุน ที่
กำหนดไว้ สำหรับ บริษัท นั้น เสียก่อน จึงให้ เจ้าพนักงาน ยอม รับไว้
จด ทะเบียนได้ ๒/10/2566

๖) ถ้า ข้อความ แห่งใด ใน พระบรมราชานุญาตนี้ ขัดกัน กับ ข้อ

ความแห่งใด ในหนังสือกำหนดอำนาจ และ กฎ ข้อบังคับ สำหรับบริษัท ให้ถือเอาข้อความใน พระบรมราชา อนุญาต นี้เป็น กฎ

๗) ห้าม ไม่ ให้มีหุ้น ส่วนใน เงิน ทุน ของ บริษัท ตก อยู่ใน มือ คน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ ซึ่งมี หนังสือ ตั๋วสัญญา ทาง พระราชไมตรี อนุญาต ให้ ใช้ กฎหมาย สำหรับชาติใด ใน กรุงสยาม เป็น เจ้าของ โดยตรงหรือโดยทาง ใด ๆ มากเกินกว่า ๑ ใน ๓ แห่งจำนวนเงิน ทุน ที่กำหนดไว้สำหรับ บริษัท ถ้ามีความ เติมตบ ข้อ บังคับ นั้น ขึ้น เมื่อใด ให้เรียก พระบรม ราชา อนุญาต นั้นคืน เสีย จาก บริษัท

๘) หนังสือ กำหนด อำนาจ และ กฎ ข้อบังคับ สำหรับ บริษัท ที่ จะได้ จัด ทะเบียนไว้ ที่ กระทรวง เกษตรรา ชีการ นั้น ต้อง เป็น ของ เปิดเผย สำหรับ คน ทั้งหลาย ขอ ตรวจดูได้ โดย ต้อง เสีย ค่า ชนมเนียมไม่เกิน กว่า คราว ละ ๑ บาท

๙) หนังสือ กำหนด อำนาจ และ กฎ ข้อ บังคับ สำหรับ บริษัท นั้น ต้อง เป็น เครื่อง มตคว้ บริษัท และ ตั๋วมาชิก ของ บริษัท คนใด หัก ตั๋วมาชิก ทุก ๆ คน ได้ ลง ชื่อไว้ ใน นั้น ยอม ตั๋วสัญญา ว่า คน และ ผู้รับ หรือ ผู้จัดการ ทพีย มรฎก ของตน จะถือ และ ประพฤติ ตาม ข้อ บังคับ อันมี อยู่ใน นั้น แต่ ที่ ข้อบ ดวย พระ บรม ราชา อนุญาต นี้ จง ทุก ประการ

๑๐) ถ้า บริษัท จะ เปลี่ยน แก่ ข้อความ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ใน หนังสือ กฎ ข้อ บังคับ สำหรับ บริษัท กัด หรือ มี ความ ตกตง อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ใน เรื่อง จัดการ เลิก ตั้ง เป็นบริษัท กัด บริษัท ต้อง รับ นำ ความ ใจจัด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรรา ชีการ เป็น สำคัญ ไว้ ทุกครั้ง

12/10/2566

๑๑) บริษัท ต้อง พิมพ์หนังสือ กำหนด อำนาจ และ ฎีกา ข้อบังคับ
 สำหรับ บริษัท รวมเป็น เดิม และ จัดตั้งไว้ ที่ กระทรวง เกษตรธิการ
 ให้ พอกับ ที่ เต็มขาด กระทรวง นั้น จะ เห็น ล้มควม แก่ ความ ดีตวก ของ
 คน ทั้งหลาย ที่ จะ มา ขอ ตรวจ และ ถ้า จะ มี คน มา ขอ หนังสือ นั้น ต่อ
 บริษัท ๆ ต้อง จ่าย ให้ โดย เรียก เหา ราคา ไม่ เกิน กว่า เดิม ละ ๑ บาท

๑๒) ถ้า บริษัท ให้ เงิน โดย เขา ที่ ดิน หรือ ตัก เรือ น ใน พระ ราชา อาณา
 เขต รัศยาม เป็น ประกัน จะ เป็นการ ให้ ฎีกา ตรง จาก บริษัท หรือ โดย ทาง
 ใด ๆ ก็ได้ หรือ เป็นการ ให้ ฎีกา ที่ บริษัท รับ โอน มา จาก ผู้ อื่น ก็ได้ บริษัท
 จะ คิด เขา ดอก เบี้ย ใน ต้น เงิน เกิน กว่า ๑๐๐ ละ ๑๕ ต่อ ปี ไม่ ใ้ ถ้า
 มีความ เดิม ขอ บัง คับ ชน เมื่อ ใด บริษัท จะ ต้อง ไม่ ใ้ รับ ดอก เบี้ย
 ใน ราย เงิน ที่ เรียกว่า ของ ใน ความ เดิม นั้น ทั้ง ดิน

อนึ่ง ถ้า ใน เมือง ให้ เงิน โดย มี ดิน หรือ ตัก เรือ น ใน พระ ราชา อาณา
 เขต รัศยาม เป็น จำนำ หรือ ประกัน บริษัท หรือ ผู้ แทน บริษัท มี กรรมสิทธิ์
 ชอบด้วย กฎหมาย เกิด ชน ใน ที่ ดิน หรือ ตัก เรือ น ราย ใด โดย ที่ ดิน
 หรือ ตัก เรือ น นั้น ตก มา อยู่ ใน อำนาจ เพราะ ขาด สัญญา จำนำ หรือ
 ประกัน และ บริษัท หรือ ผู้ แทน บริษัท ใด เขายึด ถือ เป็น เจ้า ของ เช่น นั้น บริษัท
 หรือ ผู้ แทน บริษัท ต้อง จัด แจง ชาย หรือ จำนำ ชาย กรรมสิทธิ์ ใน ที่ ดิน หรือ
 ตัก เรือ น นั้น เสีย โดย เสว ไม่ ให้ ยึด ถือ ไว้ ซ้ำ กว่า ๓ ปี นับ ตั้ง แต่
 วันที่ ๆ ดิน หรือ ตัก เรือ น ตก มา อยู่ ใน กรรมสิทธิ์ ของ บริษัท หรือ
 ผู้ แทน บริษัท

ความในข้อนี้ ไม่ให้พวงถ้อยว่า อนุญาตให้บริษัทมีอำนาจเข้ายึดถือ
เป็นเจ้า ของที่ดิน หรือ ตึกเรือน เช่น ที่ว่ามาแต่ด้วยวิธี อย่างหนึ่ง อย่างใด
ที่ผลจากที่มีกำหนดไว้ตามกฎหมาย

๑๓) บริษัทต้องมีผู้ อำนวยการ ไม่ น้อยกว่า สาม คน และ ต้อง
นำชื่อ ผู้ อำนวยการ เหล่า นั้น ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตร การ
โดยเร็ว

๑๔) ถ้า คัง คน ผู้ ได้ เป็น ผู้ อำนวยการ หรือ มี ผู้ อำนวยการ
คนใด ออกจาก นำ ที่ กัด ถ้า บริษัท ยัง ไม่ได้ นำ ความ ไป จด ทะเบียน ที่
กระทรวง เกษตร การ เป็น สำคัญ บริษัท จะ ยก เอา ความ ที่ ได้ คัง หรือ ที่
ได้ ออกจาก นำ ที่ นั้น ขึ้น ว่าง ใช้ เป็น หลัก ถาน แก่ คน ภายนอก ไม่ได้

๑๕) ถ้า บริษัท คัง คน ผู้ ได้ เป็น ผู้ อำนวยการ ผู้ นั้น ต้อง นำ
หุ้น ใน บริษัท ซึ่ง มี ชื่อ คัง เป็น เจ้า ของ ๑๐ หุ้น มา ขึ้น เก็บ ไว้ ที่ กระทรวง
เกษตร การ เสีย ก่อน จึง ให้ เจ้า พนักงาน รับ จด ทะเบียน ว่า ผู้ นั้น เป็น
ผู้ อำนวยการ ของ บริษัท และ หัก นำ มา ขึ้น ไว้ เช่น นั้น จะ โอน ไป เป็น ของ
ผู้อื่น ใน ระยะเวลา ที่ เจ้า ของ มี นำ ที่ เป็น ผู้ อำนวยการ อยู่ นั้น ไม่ได้ เป็น
อัน ชาติ

๑๖) บริษัท ต้อง มี ที่ ทำ การ ซึ่ง ได้ จด ทะเบียน รัฐ บาด เป็น สำคัญ
ไว้ แห่ง หนึ่ง ถ้า รับ เป็น คำ บัด ที่ คน ทั้ง หลาย จะ ได้ ดั่ง หนึ่ง ชื่อ และ บักรหมาย
ที่ จะ มี ถึง บริษัท ถ้า บริษัท ละ เติย ไม่ได้ ทำ การ ไว้ เช่น นั้น ให้ รับ บริษัท
เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า จำนวน ๑๐๐ บาท สำหรับ ทุกวัน ที่ ยัง มีความ ละ เติย

๑๗) บริษัท ต้อง มีตรา ตำนานสำหรับ บริษัท มีชื่อ บริษัท และ คำ
ต่อท้าย ว่าทุน จำกัด จาตุภใน ตวงตราโดยชัด แต่ต้อง นำตรา นั้นไปจด
ทะเบียนที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ ให้เป็น หัตถ์ถาวร ถ้า บริษัท ละเลย ไม่ทำ
เช่นนั้น มีความผิด ให้ปรับ บริษัท เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า ๑,๐๐๐ บาท

๑๘) ถ้า บริษัท เอาทรัพย์สิน สมบัติ ของ บริษัท จำนำ หรือ เป็น ประกัน
อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด บริษัท ต้อง นำความ จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรา
ธิการ ทุกครั้ง ใน ทะเบียน นั้นต้อง จด ประเภท ทรัพย์สิน สมบัติ ที่ จำนำ หรือ
เป็น ประกัน จำนวน เงิน ที่ กู้ และ ชื่อ ผู้รับ จำนำ หรือ เจ้าหนี้ ไว้ โดยชัดด้วย

๑๙) ถ้า บริษัท ละเลย ไม่กระทำ ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๑๘ นี้ ว่า
มาแล้ว การ จำนำ หรือ ประกัน นั้น ๆ เป็น อัน ใช้ ไม่ได้ ตาม กฎหมาย

๒๐) ถ้า บริษัท ตกลง จะเพิ่ม หรือ จะลด จำนวน เงินทุน เดิม หรือ จะออก
ใบ กู้เงิน ช่วยทุน นน กติ ต้อง นำความ ไปจด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรา
ธิการ โดย เร็ว ี่ไว้ ทุกครั้ง

๒๑) ห้าม ไม่ให้ บริษัท ลด เงินทุน ลง ถึง ครั้ง จำนวน เดิม ถ้า บริษัท
จะ มีความ ตกลง ประการ ใด เรื่อง ลด จำนวน เงินทุน เดิม ต้อง ประกาศ
ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แต่ใน หนังสือ พิมพ์ จดหมาย เหตุ ใน ที่ซึ่ง ตัด
เสีย ๓๐ วัน เมื่อ ไม่ มี ผู้ใด ส่ง หนังสือ คัดค้าน ความ ที่ ตกลง มา ยัง
บริษัท ใน ระหว่าง นั้น แล้ว จึง ให้ ถือ ว่า ความ ที่ ตกลง นั้น เป็น อัน ใช้ ได้

๒๒) ถ้าจะออกใบกู้เงินช่วยทุน บริษัทต้องได้รับเงินหุ้นล่วงหน้าไว้แล้ว ไม่น้อยกว่าครึ่งจำนวนทุนเดิมจึงออกได้ และจำนวนเงินตามใบกู้ที่จะออกนั้น รวมทั้งสิ้นต้องไม่เกินกว่าเงินทุนเดิมที่บริษัทมีอยู่แล้ว

๒๓) ในการทูลอย่างที่ต้องใช้หนังสือ มีชื่อบริษัท เขียน หรือ พิมพ์ไว้เป็นสำคัญนั้น บริษัทหรือผู้อำนวยการ หรือ สมาชิก หรือ ผู้ใดที่แทนบริษัท ต้องเติมคำว่า “ทุนจำกัด” ต่อท้ายชื่อบริษัทในนั้นไว้ทุกแห่ง ถ้าไม่ทำเช่นนั้น ต้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๑,๐๐๐ บาท หรือปรับให้ผู้ที่ละเลยเป็นผู้รับผิดชอบ ในส่วนเรื่องดังกล่าวในหนังสือ นั้น ๆ ทั้งสิ้น

๒๔) ที่หน้าตึกสถานที่ทำการของบริษัท ทั้งที่จัดทะเบียนรัฐบาลแล้ว และไม่คงจดทะเบียนทุกตำบล ต้องมีชื่อบริษัทกับคำต่อท้ายว่า “ทุนจำกัด” เป็นภาษาไทย อย่างอ่านได้ชัด เขียน หรือ เขียนได้ บ้าย บัดไว้เป็นสำคัญ ถ้าไม่ทำเช่นนั้นให้ปรับบริษัทเป็นเงินไม่เกินกว่า ๑๐๐ บาท และให้ปรับเช่นนั้น สำหรับทุกคนที่ยังมีความละเอียด

๒๕) บริษัทต้องมีสมุดบัญชีรายหุ้นของบริษัท รักษาไว้ที่ทำการบริษัท ซึ่งได้จดทะเบียนรัฐบาลแล้ว บรรดาการโอนหุ้นต้องจด

ลงไว้ ในสมุดบัญชานั้นทุกครั้ง มิฉะนั้นเป็นอันใช้ไม่ได้ตามกฎหมาย

๒๖) บริษัทต้อง มีเงิน สำรอง ไว้ ขาดไว้จำนวนหนึ่ง เมื่อ ถึง
 คราว แจกกำไร ทุก ๆ ครั้ง ต้อง รั้งเอาเงินไม่ น้อยกว่า ๑๐๐ ถึง ๑๐
 จากเนื้อกำไร ของ บริษัท มาบวกเข้าไว้ ใน เงิน สำรอง จน กว่าเงินนั้น
 จะมีจำนวน มากเท่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนเงิน ต้นเดิม ของ บริษัท

๒๗) เมื่อ ถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม และ วันที่ ๓๐ กันยายน เดิม
 ทุกปี บริษัท ต้องทำบัญชี รายงานตามแบบ ที่ต่อ ทายิน หรือคล้ายกัน ที่สุด ที่
 สามารถ จะ ทำได้ แล้ว ภายในสาม เดือน ถัด นั้นไป ให้ นำยื่น ต่อ กระทรวง
 เกษตราธิการ สำหรับรักษาไว้ฉบับหนึ่ง และ ปิดไว้ ใน ที่ คนไปมา เห็น
 ได้ง่าย ตามที่ ทำการ ของ บริษัท ทั้ง ที่ ได้จดทะเบียน รัฐบาล แล้ว และ
 ไม่ ต้อง จดทะเบียน แห่ง ละ ฉบับ ทุก ๆ คำบด ถ้า สำนัก หรือ เจ้าพนักงาน ของ
 บริษัท คนใด จะต้องการ บัญชี รายงานนี้ บริษัทต้อง ยอม จำยให้
 โดยเรียกเอาราคาไม่เกินกว่า ฉบับละ ๕๐ สตางค์

๒๘) รัฐบาล มีอำนาจ ตรวจสอบบัญชี และ บัญชี ของบริษัท
 ได้เสมอ ถ้า บริษัท ขัดขืนไม่ ยอมให้ รัฐบาล ตรวจสอบบัญชี และ
 บัญชี ของ บริษัท ซึ่ง ที่ บังคับไว้ ใน พระบรมราชานุญาต นี้ บริษัท
 ต้อง มีโทษ ปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าวันละ ๒๐๐ บาท สำหรับ ทุกวัน
 ที่ มีความ ขัดขืน และ บรรดาผู้ อำนวยการ หรือ ผู้จัดการ ของ บริษัท
 ทุก ๆ คน ที่ อนุญาต หรือ ยอมให้ มีความ ขัดขืน เช่นนั้น ต้อง มีโทษ
 ปรับเป็นเงิน ^{12/102566} ไม่เกินกว่าวันละ ๒๐ บาท สำหรับ ทุกวัน ที่ ยัง มีความ
 ขัดขืน อยู่เช่น นั้น

๒๙) ถ้าบริษัทมีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึง ๗ คน บริษัทยังตั้ง
 ทำการอยู่ต่อไปอีกเกินกว่า ๖ เดือน สมาชิกทุกคนที่รู้อยู่แล้วว่าการ
 เป็นเช่นนั้นจะต้องพร้อมกัน และเรียงตัวกันไว้ใช้หนี้คืนที่บริษัทจะ
 ได้ทำขึ้นในระหว่างนั้นทั้งสิ้น

๓๐) ในกรณีที่บริษัทจะทำนั้น เดี๋ยวนี้ที่กระทรวงเกษตรา
 ธิการ มีอำนาจบังคับบัญชาได้ทุกอย่าง ถ้าบริษัทจะมีความตกลง เบียดข
 แก หนึ่งข้อ กำหนด อำนาจ หรือ อนุญาต บังคับ สำหรับบริษัท ประการใด
 กัด จะติด จำนวนเงินทุนเดิม กัด จะทำการ จำนำ กัด จะ ออกไป กู้เงิน
 ช่วย ทุน กัด จะ จัดการ เลิกบริษัท กัด บริษัท ต้อง รับผิดชอบ อนุญาต
 ของ เดี๋ยวนี้ที่กระทรวง เกษตรา ธิการ ก้อน จึงให้ ถือว่าความที่ตกลง
 นั้นใช้ ได้ตาม กฎหมาย

๓๑) ถ้าคน ผู้ใดจงใจ เอา ข้อ ความที่ เป็นใจ ความ ซึ่ง คน ุอยู่
 ว่า เป็น ความเท็จ ก่อตัว ลงไว้ ใน หนังสือ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ที่ ต้อง มี
 ความ บังคับ พระ บรม ราชา อนุญาต นี้ ผู้ นั้น มี ความ ผิด ต้อง ระวัง
 โทษ จำคุก มีกำหนด ไม่เกิน กว่า ๒ ปี หรือ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า
 ๔,๐๐๐ บาท

๓๒) บริษัท จะ ต้อง เสีย ค่า ธรรมเนียม จด ทะเบียน หรือ ไม่ ต้อง เสีย
 สำหรับ การ ใด ๆ ที่ ต้อง นำไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ นั้น
 ให้ ดู แล้ว แต่ เดี๋ยวนี้ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ จะ เห็น ดี มควร

๑๒ 12/1๒/2566

๓๓. ค่าที่ จะ ตัด ดิน ความ วิวาท ต่าง ๆ ใน ระหว่าง บริษัท กับ ผู้
อำนาจ การ หรือ สมาชิก หรือ กับ คน อื่น ๆ นั้น ควร จะ เคารพ กฎหมาย
และ ขรรณ เนียม ดำหรับ บริษัท ที่นุ จำกั ด จำมีญ ตาม ซึ่ง ไม่ ขัด ถิ่น กับ
พระ บรมราชา นุญาต และ หนังสือ กำหนด ขำนาจ และ กฎ ข้อ บังคับ
สำหรับ บริษัท ที่ กล่าว ใน นี้ มา เปรียบ เทียบ ใน ทาง พิจารณา ด้วย

๓๔. บริษัท จะ ต้อง จัด การ เล็ก ตัง เป็น บริษัท

(๑) เมื่อ มี พระ บรม ราช โองการ โปรด เกล้า ๆ ให้ ยก เล็ก พระบรม
ราชา นุญาต นี้ ประการ หนึ่ง

(๒) เมื่อ บริษัท มีความ ตก ลง จัด การ เล็ก ตัง เป็น บริษัท และ
ได้ รับ อนุญาต จาก เสนาบดี กระทรวง เกษตรา ชิการ ให้ ทำ ตัง นั้น ได้ ประการ
หนึ่ง

(๓) เมื่อ บริษัท ไม่ ดำมารถ ใช้ หนี้สิน ของ บริษัท ได้ ประการ หนึ่ง และ

(๔) เมื่อ บริษัท มี สมาชิก เหลือ อยู่ ไม่ ถึง ๗ คน

โดย ประการ ทั้ง หาย ที่ ว่า มา แล้ว จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า
โปรด กระหม่อม ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า เมื่อ บริษัท แบน กั มณฑล
ทุน จำกั ด ได้ ทำ การ จด ทะเบียน ต่อ กระทรวง เกษตรา ชิการ ถูก ต้อง ตาม ข้อ
บังคับ ที่ กำหนด ไว้ ใน เบื้อง คน นี้ แล้ว ให้ ถ้อย ว่า บริษัท นั้น เป็น บุคคล
ใน กฎหมาย^{12/10/2566} มีความ รับ ผิด รับ ชอบ จำ กั ด เท่า กำตั้ง เงิน ทุน ที่
กำหนด ไว้ และ เป็น ส่วน หนึ่ง ต่าง หาก กับ บุคคล ที่ เป็น สมาชิก ของ

หน้า ๒๑๔

พ.ศ. ๒๔๕๖

บริษัท และให้มีอำนาจถือทรัพย์สินเป็นเจ้าของและทำการเป็น
เจ้าหนี้และตกหนี้ และเป็นโจทก์หรือจำเลยในคดีต่างๆได้ตามกฎหมาย
และโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้คนทั้งหลายที่จะมีกิจเกี่ยวข้องกับ
บริษัทจงทราบไว้ด้วยว่า บริษัทแบ่งกัมนิตยทรัพย์จากนี้ ต้องตั้งอยู่ใน
บังคับข้อความในพระบรมราชานุญาตนี้ และหนังสือกำหนดอำนาจ
และกฎข้อบังคับสำหรับบริษัท ที่ได้นำจดระเบียบไว้ที่กระทรวงเกษตรา
ธิการนั้นทุกประการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๐๐๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
(เต็ม ๓๐ วันที่ ๓๑ สิงหาคม หน้า ๒๑๒)

แบบบัญชีรายงาน

หนี้สิน แต่การที่บริษัทจะต้องรับใช้ ซึ่งมีอยู่ในวันที่..... เดือน..... พระพุทธศักราช ๒๕๕๖..... นั้น มีประเภทคือ

- (๑) เงินทุนของบริษัท .....บาท
- (๒) เงินสำรอง (เงินรีเสิร์ฟ) .....บาท
- (๓) เงินฝากประเภทต่าง ๆ .....บาท
- (๔) เงินเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ .....บาท
- (๕) ยอดกำไรคงเหลือยกขึ้นบัญชีใหม่ .....บาท

รวมทั้งสิ้นเงิน .....บาท

ทรัพย์สินของบริษัท มีอยู่ แต่ที่จะต้องได้ ในวันที่กล่าวมาข้างบน นั้น มีประเภท คือ

- (๑) เงินสด เงินคงเหลือตามแบงก์ตัวจริง .....บาท
- (๒) บิล โฉกเงินต่าง ๆ (บิล ออฟเอกสเชนซ์) ตัวสัญญาใช้เงิน (ปรอมมิสซอร์โน้ต) .....บาท
- (๓) เงินให้กู้ยืม เงินรายวันเกิน เงินอื่น ๆ .....บาท
- (๔) ทรัพย์สินที่ดินต่าง ๆ .....บาท
- (๕) ทรัพย์สินค้ำเรือโรงต่าง ๆ .....บาท
- (๖) ทรัพย์สินเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ .....บาท

รวมทั้งสิ้น .....บาท

12/10/2556

ลงนาม..... ผู้จัดทำ

กฎเสนาบดี ลักษณะ การ เก็บเงิน อากร ส่วนใหญ่

ด้วยตามประกาศพระราชทานให้ยกเลิกเงิน อากร ส่วนใหญ่ ค้างเก่า และ เติมน้ำรวงคั้น ผลไม้ ใหม่ สำหรับเก็บเงิน อากร ส่วนใหญ่ ตั้งวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๔ ใน ข้อ ๖ ซึ่งมีว่า ให้เสนาบดี มีอำนาจตั้ง กฎเสนาบดีเป็น ข้อบังคับ สำหรับจัดการ ให้เป็นไปนั้น

บัดนี้ ทรง พระราชดำริเห็นว่า ตามความใน ประกาศที่ ให้ยกเลิกเงิน อากร ส่วนใหญ่ ค้างเก่า และ น้ำรวงคั้นผลไม้ ใหม่ สำหรับเก็บเงิน อากร ส่วนใหญ่ ซึ่งได้ ถัดมา แล้วนั้น ยังไม่ได้ กำหนดให้ เจ้าพนักงาน มีอำนาจ จัดการ อย่างใด อย่างหนึ่ง เหมือน พระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ เก็บเงิน อากร ค่าที่ดิน เช่น เก็บเงิน ค่า นา เป็นต้น จึง ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้เสนาบดี กระทรวงมหาดไทยตั้ง กฎ ข้อ บังคับ สำหรับเก็บเงิน อากร ส่วนใหญ่ ให้เป็นไป ตามความใน ข้อ ๖ แห่ง ประกาศนั้นไว้ ให้ ใช้ต่อไปดังนี้

ข้อ ๑ กฎเสนาบดีนี้ เมื่อได้ ประกาศลงใน หนังสือ พิมพ์ ราชกิจจานุเบกษาแล้ว คงให้ ใช้ ใน มณฑล นครไชยศรี มณฑล ราชบุรี มณฑล ปราจีน เป็นต้น

ข้อ ๒ กำหนดการ เติมน้ำรวงคั้น ผลไม้ ให้ ถอดน้ำรวง ๕ ปี ต่อครั้ง และ ส่วนเงินค่า ขรมเนียม แปรตง ละ ๓๖ สตางค์ ที่ได้กำหนดไว้ใน

ข้อ ๒ แห่ง ประกาศ ให้เก็บ แต่เฉพาะ ปีที่ได้ กระทำ การ น้ำรวง

12/10/2566

ข้อ ๓ เมื่อตำรวจต้นผิดไม่ไต่สวนใด มีคนไม่ชนิดใดเท่าใด ให้
ศรอกตั้งไว้ในทะเบียนถือเปนหลักฐานของการเก็บเงินอากร ส่วนใหญ่ และ
ส่วนน้อยที่ติดคงให้ตำรวจตั้งทะเบียนไว้ด้วย

ข้อ ๔ ถ้าหากว่าคนผิดไม่ชนิดใด ๆ ซึ่งต้องพิพากษาอากรส่วนใหญ่
เมื่อไต่สวนแล้วแต่คนคนนั้นไปส่งไม่ได้ขนาดเท่าในพิพากษาที่กำหนด
ไว้ แต่ได้ขอผลแล้วคงให้ถือการที่ออกผลเปนเกณฑ์สำหรับเรียก
เก็บเงินค่าอากร

ข้อ ๕ ให้ผู้ทำส่วนเปนผู้คงเสียค่าอากรส่วน เมื่อเรียกค่า
อากร ส่วนแก่ผู้ทำส่วนไม่ได้ด้วยเหตุประการใด ๆ ให้เจ้าของส่วน
รายนั้น ๆ รับผิดชอบในการเสียเงินอากรส่วน

ข้อ ๖ ที่ส่วนแห่งใดซึ่งได้โอนกรรมสิทธิ์โดยมีค่าอากรส่วนใหญ่
ติดค้างอยู่ ให้ผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ใหม่รับผิดชอบเสียเงินอากรที่ค้าง
แต่ปีก่อนที่ส่งแล้วมา ๑ ปีเป็นขึ้นไป

ข้อ ๗ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งสมควรจะต้องเสียค่าอากร ส่วนใหญ่
แต่ไม่เสียโดยประการใด ๆ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจจัดการยึดทรัพย์
สมบัติของผู้ที่เงินค่าอากรส่วนใหญ่ค้างนั้น ขายทอดตลาดพอสมควร
แก่เงินอากรที่ค้าง และค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด ตั้งแทนเงิน
อากร ส่วนที่ค้าง 10/2556 ส่งเงินเหลือให้คืนให้เจ้าของรับไป

ข้อ ๘ ในข้อใด ๆ ถ้ามีอุปทวเหตุเกิดขึ้น กระทำให้ตน ผลไม่
 ที่ ส่วน แห่งใด ขาด ประโยชน์ เป็น การ เหลือ นี้ได้ จะ บัง กั้น ได้ ให้
 ผู้ ทำ ส่วน รับผิดชอบ ในการ ร้อง ขอ ลด หย่อน เงิน ออกร ส่วน แต่ใน
 ข้อ นี้ให้ เจ้าพนักงาน พึง เชื่อใจ ว่า การ ที่ จะ ให้ ผู้ ทำ ส่วน รับผิดชอบ
 ในการ ร้อง ขอ ลด หย่อน หรือ ยก เว้น ไม่ได้ หมายความว่า ให้ เจ้าพนักงาน
 คอย รับผิดชอบ แล้ว จึง จด การ เมื่อ เจ้าพนักงาน เห็น ว่า ใน ที่ ซึ่ง ที่ ได้ ผล ไม่
 ที่ จะ ได้ จาก ส่วน เดิม ด้วย อุปทวเหตุ จะมี รายงาน ยื่น ต่อ ผู้ ที่ มี อำนาจ
 เห็น ขอ ลด หย่อน หรือ ยก เว้น เงิน ค่า ออกร ส่วน แทน ราษฎร ได้ การ
 ที่ จะ ยก เว้น เงิน ค่า ออกร ส่วน ใหญ่ นั้น ให้ ขาด หวง เท่า ภิบาล มี อำนาจ
 ที่ จะ ยก เว้น ได้ ๑ ปี ถ้า เห็น ว่า สมควร จะ ยก เว้น เกิน กว่า ๑ ปี
 ให้ ขอ อนุญาต ต่อ เสนาบดี จึง จะ ยก เว้น ได้

ข้อ ๙ ถ้า ราษฎร ผู้ ได้ ได้ ทรัพย์สิน ที่ ใด ที่ หนึ่ง ที่ หนึ่ง ที่ หนึ่ง ที่ หนึ่ง
 ใหม่ ให้ ขาด หวง เท่า ภิบาล มี อำนาจ ที่ จะ รับผิดชอบ จาก เสนาบดี กำหนด
 ที่ จะ ยก เว้น การ เก็บ เงิน ค่า ออกร ส่วน ใหญ่ จาก บรรดา ต้น ผล ไม่ ที่ ได้
 ปลด ลง ไฉน แต่ การ ที่ จะ ยก เว้น เงิน ค่า ออกร ส่วน ใหญ่ ให้ ใน ที่
 เช่น นี้ คง ให้ คิด ถ้อ เอา เวลา กอน มี ผล ขำ เร็ว ความ ประโยชน์ แห่ง ตน ผล ไม่ ที่
 ได้ เพราะ ปลด ลง ไว้ เหล่า นี้ นั้น เป็น ที่ คง ยก ตัวอย่าง ดัง เช่น มะม่วง ได้
 เพราะ ปลด ลง แล้ว บรรดา ๖ ปี จึง จะมี ผล ก็ ให้ ถ้อ เอา เกณฑ์ เวลา
 ใน ระหว่าง ๖ ปี นั้น เป็น เวลา ยก เว้น ใหญ่ ไม่ ต้อง เก็บ เงิน ค่า ออกร
 เมื่อ พม จาก นี้ ไป ถ้อ ว่า เป็น หนี้ เดิม ต้อง ดำรง รับผิดชอบ เก็บ เงิน

12/10/2566

ข้อ ๑๐ คน ผลไม้ ที่ได้เพราะปลูกไว้ใน บริเวณบ้าน หรือ พระอาราม
ถ้าไม่ถึง ซ้อ ชายให้เทศา มีอำนาจ ยกเว้น เงิน ค่า อาหารได้ โดยเนื้อ
ที่ไม่เกินกว่า ๑ ไร่ แต่ให้เจ้าของ หรือ กับพระ การกร รับผลิตชอบ ร้อง
ขอ ตัด หย่อน ตาม ข้อ ความ ใน ข้อ นี้

ข้อ ๑๑ คน ผลไม้ ซึ่ง อยู่ใน ที่ ธรณี ดั่งนี้ ให้ผู้ทำ ส่วนนั้น รับผลิตชอบ
ในการ เสียเงิน ค่าอาหาร ส่วนใหญ่ แต่ เมื่อ เก็บเงิน ได้ จาก ที่ ส่วน ธรณี
ดั่งนี้ มาก น้อย เท่าใด คง ให้ นำส่ง พระคลัง เปน ของ หหลวง

ข้อ ๑๒ คน ผลไม้ ซึ่ง ต้อง เสีย ค่า อาหาร ส่วนใหญ่ ให้ พัง เช้าใจ ว่า
เปน คน ผลไม้ ซึ่ง ได้ ปลูกไว้ ใน ส่วน ที่ มี ทอง ร้อง หรือ อาไศรย น้ำ ได้
บริบูรณ์ ให้ เก็บเงิน ค่าอาหาร ตาม พิกัด อัศรา ใน ประการ ศักดิ์ วันที่ ๙
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๔ แต่ คน ผลไม้ ที่ ปลูก ใน ที่ ดอน อาไศรย
น้ำ ไม่ บริบูรณ์ ให้ เก็บ เปน อาหาร ด่มัก ศรัไม่ ๘ อย่าง ค่อไป

คำกล่าวกรรมหาตไทย

วันที่ ๙ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศตั้งพระคณาจารย์ฝ่ายปริยัติ

ด้วยตามที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระมหาดมณเฑียร ได้ขอ พระราชทาน พระบรมราชานุมัติ จัดแบ่งหน้าที่ ในฝ่ายพระ เป็น ๒ ฝ่าย คือ พระที่มีหน้าที่ประกอบ ชุระใน การ ปกครอง เรียกว่าฝ่ายบริหาร ๑ พระที่มีหน้าที่ประกอบ ชุระใน การ เล่าเรียน เรียกว่าฝ่ายปริยัติ ๑ แลได้ทรง พระกรุณาโปรด พระราชทาน พระบรมราชานุมัติ แลด้วย บัณฑิต สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระมหาดมณเฑียร ได้ขอ พระราชทาน ยกพระราชาคณะผู้ประกอบ ชุระในฝ่ายการเล่าเรียน เป็น พระคณาจารย์ เอก แด่โท ตามคุณวุฒิ คือ

- ๑ พระราชาเอก เป็น พระคณาจารย์เอก ในทางคัมภีร์ชุระ
- ๒ พระราชาตรี เป็น พระคณาจารย์เอก ในทางคัมภีร์ชุระ
- ๓ พระอมรวิภักต เป็น พระคณาจารย์เอก ในทาง แต่งธรรม
- ๔ พระอริยมุนี เป็นพระคณาจารย์เอก ในทางรรจนาดแต่งพระกัมภีร์

๔ รูปนี้ เทียบตำแหน่งเจ้าคณะ มณฑล

- ๕ พระปิฎกโกศล เป็น พระคณาจารย์โท ในทางคัมภีร์ชุระ
- ๖ พระสาภยบุตรดิวงษ์ เป็น พระคณาจารย์โท ในทางคัมภีร์ชุระ
- ๗ พระอมรโมลี เป็น พระคณาจารย์โท ในทาง แต่งธรรม
- ๘ พระปริยัติบัณฑิต เป็น พระคณาจารย์โท ในทาง แต่งธรรม
- ๙ พระอริยกวี เป็น พระคณาจารย์โท ในทาง แต่งธรรม

๕ รูปนี้ เทียบตำแหน่ง เจ้าคณะเมือง

ใต้ทรง พระกรุณาโปรด พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แล้ว

ประกาศแต่วันที่ ๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็นวันที่ ๑๐๐๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๓๑ สิงหาคม หน้า ๒๒๘)

ประกาศตั้ง ^{๕๖}ผู้บัญชาการคณะมณฑลราชบุรี

ด้วยตำแหน่งเจ้าคณะมณฑลราชบุรี ว่างอยู่ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระมหาสมณะ ขอพระราชทานให้พระธรรมวโรดม ว่าการคณะมณฑลนั้น เรียกว่าเจ้าคณะรองหนใต้ ผู้บัญชาการคณะมณฑลราชบุรี ทรงพระกรุณาโปรด พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แล้ว

ประกาศแต่วันที่ ๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็นวันที่ ๑๐๐๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๓๑ สิงหาคม หน้า ๒๒๙)

ประกาศย้ายกรมศึดปากว

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบแล้ว ว่า ตามที่ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ทรงฝาก

กรมศิลปากร ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศรวรฤทธิ์ เสด็จขึ้นกระบวน
 มุขราชทรงบังคมบัญชามานั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ราชการทาง
 กระบวนมุขราชก็มีเป็นพันอยู่ ส่วนราชการทาง กรมศิลปากร ก็ต้อง
 ดำริห์แต่ต้องจัดต้อง ทำอยู่เสมอ การที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ
 นเรศรวรฤทธิ์ ต้องทรง พระดำริห์แต่บังคมบัญชา ราชการ อยู่ทั้ง ต้อง
 พนงก ดังนี้ น่าจะเป็น ความลำบากแก่ พระองค์ท่าน อยู่ เพื่อจะผ่อน
 ภาระให้เบาลง จึงโปรดเกล้าฯ ให้ย้าย กรมศิลปากรไป อยู่ใน บังคม
 บัญชา พระยาอนุรักษ์ราชมนเฑียร ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระยา
 อนุรักษ์ราชมนเฑียร เป็น อธิบดี มีหน้าที่ รับ พระบรมราชโองการ บังคม
 บัญชา ราชการ ให้กรมหลวงสรพงศ์สุภัททิย์ เป็นผู้ช่วย อธิบดี ใน
 กรมศิลปากร ตั้ง แต่ บัด นี้สืบไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็น วันที่ ๑๐๒๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เดิม ๓๐ วันที่ ๓๑ สิงหาคม หน้า ๒๓๐)

กฎสำหรับนายทหารกองหนุนในกองทัพบก

พ. ศ. ๒๔๕๖

ด้วย พระพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จ กระบวนกระบวนใหม่ ตั้ง
 กฎสำหรับ นายทหาร กองหนุน ใน กองทัพบก ขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

กรมศิลปากร ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศรวรฤทธิ์ เสด็จขึ้นกระบวน
 มุขราชทรงบังคมบัญชามานั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ราชการทาง
 กระบวนมุขราชก็มีเป็นอันอยู่ ส่วนราชการทาง กรมศิลปากร ก็ต้อง
 ดำริห์แต่ต้องจัดต้องทำอยู่เสมอ การที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ
 นเรศรวรฤทธิ์ ต้องทรงพระดำริห์แต่บังคมบัญชา ราชการ อยู่ทั้ง ต้อง
 พนงก ดังนี้ น่าจะเป็นความลำบากแก่พระองค์ท่านอยู่ เพื่อจะผ่อน
 ภาระให้เบาลง จึงโปรดเกล้าฯ ให้ย้าย กรมศิลปากรไปอยู่ในบังคับ
 บัญชา พระยาอนุรักษ์ราชมณฑลเข็ญ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยา
 อนุรักษ์ราชมณฑลเข็ญ เป็นอธิบดี มีหน้าที่รับพระบรมราชโองการ บังคม
 บัญชา ราชการ ให้กรมหลวงสรสวัสดิ์ศรีภักดี เป็นผู้ช่วยอธิบดีใน
 กรมศิลปากร ตั้งแต่บัดนี้สืบไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็นวันที่ ๑๐๒๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เดิม ๓๐ วันที่ ๓๑ สิงหาคม หน้า ๒๓๐)

กฎสำหรับนายทหารกองหนุนในกองทัพบก

พ. ศ. ๒๔๕๖

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงกระตาคม ตั้ง
 กฎสำหรับ นายทหาร กองหนุน ใน กองทัพบก ขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นายทหาร กองหนุน ตาม กฎ นี้ คือ เฉพาะ แยก นายทหาร ชั้น ต่ำ ญิบบาร์

ข้อ ๒ ว่า ที่ นายทหาร กองหนุน นั้น สำหรับ ให้ เข้า รับ ราชการ ใน ขณะ ที่ มี ราชการ พิเศษ และ เมื่อ มี การ ระดม ใน ราชการ ทหาร เช่น การ ผูก ช่อม วัชย ทัช หรือ ราชการ ทพิ เป็น ต้น เพราะ ฉนั้น นายทหาร ที่ จะ มี ตำแหน่ง เป็น นายทหาร กองหนุน จึง จะ ต้อง เด็ด กัด สัตว์ แต่ ผู้ ที่ เคย รับ ราชการ ใน กอง ประจำ การ ทหาร ทั้ง เป็น ผู้ ที่ ยิง มี กำ ตั้ง ร่าง กาย และ ความ สามารถ สัมควร กับ ว่า ที่ ราชการ

ข้อ ๓ จำนวน นายทหาร กองหนุน ซึ่ง จะ ต้อง มี เท่าใด จะ ได้ กำหนด อีกรึ ตาม ความ ที่ สัมควร กับ ทาง ราชการ ทหาร ที่ ดำเนิน อยู่

ข้อ ๔ นายทหาร กอง หนุน ต้อง พัง บัง คับ นัญชา กระทบ วง กระจาด โหม และ กริม ตาม ที่ ดัง กติ คำนั้น เช่น เดียว กัน กับ นายทหาร ประจำ การ ทุก ประการ

ข้อ ๕ ให้ นายทหาร กองหนุน ได้ รับ เงิน เบี้ย หวัด คิด ตาม ส่วน เงิน เดือน ใน เดือน ที่ ดุด เมื่อ ออก จาก กอง ประจำ การ แต่ ถ้า เมื่อ จะ ออก จาก กอง ประจำ การ ได้ รับ เงิน เดือน ใน อัตรာ สูง กว่า ยศ ทหาร ที่ เป็น อยู่ ก็ ให้ ได้ รับ เบี้ย หวัด ตาม ส่วน เงิน เดือน ใน อัตรာ ชั้น ๑ ของ ยศ ทหาร ที่ เป็น อยู่ นั้น แบ่ง ออก เป็น ๔ ส่วน ให้ ได้ รับ แต่ ส่วน ๑ เป็น ปี ละ ๑๒ ส่วน รวม เบิก จ่าย เป็น งวด ละ ๓๐ เดือน แต่ ถ้า เข้า เป็น นายทหาร กองหนุน เดือนใด หรือ ออก จาก ตำแหน่ง นายทหาร กองหนุน เดือนใด ไม่ เดิม ปี ก็ คิด ตาม ราย

เดือนที่เป็น กองหนุน แม้นายทหารกองหนุน ต้องเข้ารับราชการ เมื่อใดให้
ได้รับเงินเดือนและประโยชน์ในราชการอย่างเดียวกันกับนายทหารที่ประจำ
การ อยู่แล้ว เมื่อได้รับเงินเดือน แต่ไม่มีเบาะหวัดตาม ส่วน ของเดือน
นั้นในระหว่างที่มีเงินเดือน

ข้อ ๖ อนุญาตให้นายทหาร กองหนุนไป อยู่ตาม ภูมิดำเนา ถ้า ย้าย
ภูมิดำเนา หรือ มุ่งไป ชั่วคราว ตั้งแต่ ๑๕ วันขึ้นไป ต้อง รายงาน ให้กรม
ตาม ตั้งกิต ทราบ การ ย้าย ภูมิดำเนา นั้น กรม ตาม ตั้งกิต ต้อง ตั้ง รายงาน
ตาม ตำบลบ้าน จน ถึง กระทรวงกระต่าใหม่ ซึ่ง เจ้านายที่ จะไปตั้ง บัญชีไว้ด้วย
ถ้าจะไปรับราชการ กรมอื่น นอก จาก กรมทหารบก ต้องได้รับ อนุญาต
จาก กระทรวงกระต่าใหม่เสีย ก่อน

ข้อ ๗ แม้นมีการ ตั้งครามเกิด ขึ้น ถึง จะไม่ได้รับ คำตั้ง เรียก ร้อง
ประการใด นายทหาร กองหนุน ต้องไป พัง ราชการ ที่ กรม ตาม ตั้งกิต โดย
เร็วที่สุด ที่ จะไป ได้

ข้อ ๘ บรรดานายทหาร กองหนุน ต้อง มี เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร ตาม
ที่ กระทรวงกระต่าใหม่ได้ จ่ายไว้ สำหรับ ตัว นั้น ให้ครบบริบูรณ์ เพื่อใช้
แต่งใน เวลาที่มี ราชการ ทหาร

ข้อ ๙ ใน การ พระราชพิธี ถือน้ำ พระพิพัฒน์ สักตยา บระ ๒ ครั้ง ให้
นายทหาร กองหนุน ที่ อยู่ใน กรุงเทพ ฯ รับ พระราชทาน น้ำ พระพิพัฒน์ สักตยา
ที่ วัด พระศรีรัตนศาสดาราม หรือ ที่ กระทรวงกระต่าใหม่ ตามควร กับ เหตุ การ
แต่ผู้ ที่ ตั้งกิต กรมทหารใน กองพล และ โรงเรียนนายร้อย นั้น ถ้าผู้ใดไม่

ใ้รับ พระราชทาน นำ พระพพฃนลด์ทยา ที่ ๑ ดพระศ็วรัตนค้ำดศารวม ใ้รับ
พระราชทาน นำ พระพพฃนลด์ทยา ที่ ๓ รม ตาม ลังกัต ด้วน ผู ๓ ที่ ๓ อยู่นอก
กรุงเทพ ฯ อนุญาตใ้รับ พระราชทาน นำ พระพพฃนลด์ทยา ใน เมือง ที่ ๓ อยู
นั้นได้

แม้เจ็บป่วย หรือ มีเหตุจำเปน ประการใด ที่จะไป รับพระราชทาน
นำ พระพพฃนลด์ทยาไม่ ได้แล้ว ต้อง แจง ความใ้กรมตาม ลังกัต ทราบ
ทุกคราว

บรรดาผู ๓ ที่ ๑ ใ้รับ พระราชทาน นำ พระพพฃนลด์ทยา นั้น ต้อง ลงชื่อ ไว้ที่
กรมตาม ลังกัต ใ้รับ พระราชทาน นำ พระพพฃนลด์ทยา ใน เมือง ยื่น ๓
กรมตาม ลังกัต มิได้ คง อยู ก็ ต้อง มีจดหมาย รายงานใ้กรมตาม ลังกัต
ทราบโดย ทันทีด้วย

ข้อ ๑๐ นายทหารกองหนุน ผู้ใ้รับพระราชทาน นำ พระพพฃน
ลด์ทยาซึ่งไม่ ได้แจงเหตุใ้ทราบ หรือใ้รับ พระราชทาน นำ พระพพฃน
ลด์ทยาแต่ ไม่ ได้ลงชื่อ หรือ รายงานใ้ทราบแล้ว ถ้าใน ๑ ชาติ ๑ ครั้ง
ใ้ตัดเงิน เบยหวด กิง จำนวน ๓ ชาติ ๒ ครั้ง คิดทง ๒

ข้อ ๑๑ บรรดา นายทหารกองหนุน ซึ่ง ต้อง ออกจาก ตำแหน่ง นาย
ทหารกองหนุน นั้น คือ

(๑) นายรชโยโท	นายรชยศรี	อายุครบ ๕๐ ปี
(๒) นายรชยเอก		อายุครบ ๕๕ ปี

หน้า ๒๒๖

พ.ศ. ๒๔๕๖

(๓) นายพัน

อายุครบ ๖๐ ปี

(๔) นายพล

อายุครบ ๖๕ ปี

(๕) หรือที่ กระทรวงกระต่าใหม่ให้ออกจาก กอง หนุ่ นด้วย ประการ
ใด ๆ

ข้อ ๑๒ กฎสำหรับ นายทหาร กองหนุ่ ใน กองทัพบก ซึ่ง ตั้ง วันที่ ๑๒
ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ (ว.ศ. ๑๒๙) และ ข้อบังคับ สำหรับ นายทหาร
กองหนุ่ ซึ่ง ออก มา แล้ว แต่ ก่อน ใน ชั้น นายทหาร ชั้น ต่ำ หมายความว่า นั้น ยก
เลิกไม่ใช้ต่อไป

กฎให้ ใ้ วันที่ ๒ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) จักรพงษ์

แทน เฒ่าบาศิ กระทรวงกระต่าใหม่

(เดิม ๓๐ วันที่ ๗ กันยายน หน้า ๒๓๒)

ข้อ อาณัติ ของ คณะสงฆ์
เนื่อง จาก ประกาศ ตั้ง อุปัชฌายะ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวิชิรญาณวโรรส พระมหาสมณะ
เจ้าคณะ ใน เภรต์มาคม ทรง ตั้ง ข้อ อาณัติ ของ คณะสงฆ์ เนื่อง จาก
ประกาศ ตั้ง อุปัชฌายะ พุทธศักราช ๒๔๕๖ ดัง ต่อ ไป นี้

ข้อ ๑ องค์สมมติควร ถือเป็น เกณฑ์ สำหรับ เเทกตั้ง อุปัชฌายะ ใน
ข้อ ๓ แห่ง ประกาศ นั้น ให้กำหนด ตั้ง นี้

- ๑ มีความประพฤติดี
- ๒ เป็นที่นับถือของ คนทั้งหลาย ทั้ง บรรพชิต ทั้ง ศฤหัตถ์
- ๓ มีความรู้พอจะฝึก นิสสัยให้ เป็น พระที่ ดีได้
- ๔ มีความรู้พอจะทำ อุปถัมภ์ ทกกรรม ให้ ลูก ระเบียบ ตาม ที่ ใช้กัน อยู่
- ๔ องค์ นี้ กำหนด ตาม ส้มควรแก่ ท้อง ถิ่น ที่ จะ ได้ รับ ตั้ง เป็น อุปัชฌายะ
- ๕ มีพรรษา พน ๑๐ แล้ว

เจ้าคณะผู้จะเลือกผู้จะตั้งภิกษุใด เป็น อุปัชฌายะ จึง สอดส่อง ให้
 รู้ว่าภิกษุนั้น ประกอบด้วย องค์สัมมา ๕ ประการ เหล่า นี้บริบูรณ์ ก่อน จึง
 เลือกจึงตั้ง

ข้อ ๒ ให้ ภิกษุผู้รับตั้ง เป็น อุปัชฌายะ ประพฤติ ตาม กรณียะ
 ที่ กำหนดให้ ไว้ ตาม ความ ข้อ ๑๖ แห่ง ประกาศ นั้น ดังต่อไปนี้

๑ จะรับให้บรรพชา อุปถัมภ์ และ สอดส่อง ให้ ได้ ลักษณะ ของ
 กุลบุตร ก่อน ถ้าได้ จึง รับ ถ้าไม่ได้ ย่ารับ ลักษณะ ของ กุลบุตร นั้น
 ดังนี้

ก. ถ้ามีบิดามารดา ให้รู้หลักฐาน ของ บิดามารดา ว่า เป็น คน
 ตั้ง ทำมาหาภินโดยชอบ หรือ มีถิ่นฐาน มั่นคง ถ้าไม่มีผู้ใหญ่ แล้ว
 หลักอันนี้ให้ตรวจดูใน คน จะ บวช นั้นเอง

ข. คนจะบรรพชาผู้นี้ เป็น คนดี ไม่ใช่ เป็น นักเลง ไม่มีความเสีย
 หายในทางอื่น เช่น สูบฝิ่น เป็นต้น

ค. มีความรู้เป็นพินมา สำหรับว่า เมื่อพบแล้ว มีทาง จะศึกษา
ได้ เช่น อ่าน หนังสือ ออกเป็น ต้น (นี้สำหรับ คำต มีคน อ่าน หนังสือ
ออกเป็น พิน แล้ว)

๒ อย่าให้บรรพชา อุปถัมภ์แก่ คน ต้อง ห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คน ทำความผิด หดบ หนี อาชญา แผ่นดิน อยู่

ข. คน หดบ หนี ราชการ

ค. คน มีคดีค้าง ใน ศาล

ง. คน ไม่มีใบอนุญาตใน ราชการ (นี้ใน คำต ที่ จัด แล้ว)

จ. คน เคย ถูก อาชญา แผ่นดิน โดย ฐาน เป็นผู้ร้าย ออกฉกรรจ์ หรือ
คน มีเครื่อง หมาย บอกโทษ ดัง คดี ตัว

ฉ. คน ถูก ห้าม อุปถัมภ์ เป็น เด็ด ขาด ใน ทาง พระศาสนา ก็ ดี
ใน ทาง ราชการ ก็ ดี

ช. คน มีโรค อัน จะ ตาม คิด กัน ได้ เป็น ต้น ว่า โรค กุฎฐัง

ซ. คน พิจารณ์ เลี้ย ขวดยะ จน จะ ปฏิบัติ พระศาสนา ไม่ ได้ ตก

๓ คน นอก จาก ที่ ได้ รับ ไว้ จึง พิจารณา ตาม ควร

๔ อย่าให้บรรพชา อุปถัมภ์ นอก เขต ที่ ได้ รับ อนุญาต เว้นไว้ แต่
ได้ อนุญาต เป็น พิเศษ แต่ อย่าให้บรรพชา อุปถัมภ์ แก่ คน จร มา จาก
เขตอื่น กว่า คน นั้น จะ ได้ ตั้ง ใจ ฐาน เป็น คน ใน เขต นั้น แล้ว

๕ จะ ให้ บรรพชา อุปถัมภ์ ใน วัด อื่น ต้อง ได้ รับ อนุญาต ของ เจ้า

อาวาส นั้น อย่าให้ตาม ลำพัง หรือ บวช ที่ สำนัก คน แล้ว ปล่อย ไป

๖ นิตฺติต จะ ตาไป อยุ่ วัด อื่น จง ฝาก แต มอบ อํานาจ ให้ แก่ เจ้า อาวาส
ที่ จะ ไป ขอ อยุ่

๗ ให้ อุปถัมภ กุศบุครี แด่

ให้ อุปถัมภ กุศบุครี แด่ จง เหา ชุระ ตั้ง สอน สัทฺตง วิหาริก ของ คน
ให้ ตั้ง ใน ปฏิบัติ ขอ ม แต ชวน ขววย ให้ ได้รับ ศึกษา พระธรรมวินัย ตาม
กำลัง ถ้า สัทฺตง วิหาริก จะ ไป อยุ่ วัด อื่น ก็ จง มอบ ชุระ แก่ เจ้า อาวาส นั้น
ให้ เปน อาจารย์ ผู้ ดู แด่ ตั้ง สอน แทน ตาม

กำหนด ให้ ไว้ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) กรม—อธิราชานุกรม

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๗ กันยายน หน้า ๒๓๖)

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วย การจตทะเบี่ยน แล ออก ใบอนุญาต
ตาม พระราช บัญญัติ บัณ ร.ศ. ๑๓๑

ด้วย ตาม ความ ใน พระราช บัญญัติ บัณ ร.ศ. ๑๓๑ มาตรา ๓ มี ความ ว่า
ให้ เสนาบดี เจ้านาทซึ่ง เปน ผู้ วิชา พระราช บัญญัติ นั้น อํานาจ ออกกฎ ต่าง ๆ
เพื่อ วางระเบียบ การ ให้ ดำเนิน ไป ตาม พระราช บัญญัติ แล ระ กำหนด อัตรา
ค่าธรรมเนียม ออก ใบอนุญาต เมื่อ กฎ นั้น ได้ รับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต แล ให้ ประกาศ ใน ราชกิจจานุเบกษา แล ให้ ถอด ว่าเป็น
ส่วนหนึ่ง ของ พระราช บัญญัติ นั้น

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชา อนุญาต ให้ได้เนาบัตถ์ กระทบวง มหาตไทย ตั้ง กฏ ข้อ บังคับไว้ ตั้ง มี ข้อ ความ แจง คื่อไปนี้

กำหนดเขตท้องที่
สำหรับการจดทะเบียนแลออกใบอนุญาต

ข้อ ๑ ตามความใน มาตรา ๕ ข้อ ๕ และ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๑๓๑ มีความว่า ใน กรุงเทพฯ ให้ผู้บังคับ การ กรม กอง กระทบ หรือ เจ้ากรม อำเภอ เป็น เจ้าพนักงาน รับจด ทะเบียน ออก ใบ พยาน สำหรับ ทำ แด ชาย ดอกไม้เพลิง แต่แปล ผู้ ออก หนังสือ อนุญาต สำหรับให้ มี อาวุธ บั่นได้ ส่วนใน หัวเมือง เป็น นำที่ผู้ว่า ราชการ เมืองนั้น ให้กำหนดตั้งนี้คือ บรรดา หัวเมือง ที่ขึ้น กระทบวง มหาตไทย ให้ผู้ว่า ราชการ เมือง นั้น ๆ เป็น เจ้าพนักงาน แต่ อำเภอใด ท้อง ที่ห่างไกล จาก อำเภอเมือง ออกไปให้ผู้ว่า ราชการ เมือง มี อำนาจ มอบ นำที่ให้ นาย อำเภอ นั้น ทำการ แทนผู้ว่าราชการ เมือง ตามพระราช บัญญัตินี้ได้ โดย อนุมัติ ของ ผู้มหเทศาภิบาล เพื่อให้ เป็นการ ตัดอก แก่ ท้องที่ ๆ จะ ทำการ ให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติ เมื่อใด มอบ อำนาจให้ นาย อำเภอใด ทำการ แทน ให้ผู้ว่า ราชการ เมือง ประกาศให้ทราบทั่ว กัน

การจดทะเบียนแลออกใบพยาน
สำหรับการทำแดชายดอกไม้เพลิง

12/10/2566

ข้อ ๒ บุคคลผู้ใด มีความ ประสงค์ ขอ จด ทะเบียน เพื่อ ทำ หรือ ขาย

ตอกไม้เพ็ชร์ ก็ให้เจ้าพนักงาน ตามที่กล่าวไว้ใน ข้อ ๑ จัดการรับจดทะเบียน แต่ ออกใบ พยาน คู่มือ เป็น คำคัญให้ (ตามแบบ ป.มณฑล ๑) ไม่ต้อง เรียกค่าธรรมเนียม

ว่าด้วยการทำเครื่องหมายบน

ข้อ ๓ ให้ พี่เขาใจ ว่าบรรดาบนทุกชนิดยกไว้แต่จำพวกที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา ๕ แห่ง พระราชบัญญัติ อาวุธปืน ร.ศ. ๑๓๑ ซึ่งเป็นส่วนของ บุคคล ที่ได้ทำขึ้น หรือได้ตั้ง เขา มา แต่ต่าง ประเทศ ที่มี อยู่ใน พระราช อาณาจักร ดัชยาม แล้ว จำเป็น ต้องทำ เครื่อง หมาย รับใบ อนุญาต จากเจ้าพนักงาน ประจำบนทุก กระบอก

ข้อ ๔ ถ้าบน กระบอกใด ที่เจ้า ของ รัง เกยจไม่ อยากร จะให้ทำ เครื่อง หมายอย่างดำมัญงใน ส่วน ใดส่วนหนึ่งของบนด้วยเกรงจะเป็นคำหั้นแล้ว ก็ให้แจ้ง ความ ประสงค์ คือเจ้า พนักงาน ตามที่กล่าวไว้ใน ข้อ ๑ เจ้าพนักงาน จะได้ พิจารณา ด้วยเอา ใ้รยเหตุ ๓ ประการ คือ ๑ ที่กระบอกบนใด มีเลขหมาย แต่ตรา เครื่องหมาย หรือ นาม ของ โรง ทำบน อยู่ แล้ว และ ๒ เจ้า ของ ได้ วิชาด้วยความ ประสงค์ ดีอาด เรียบ ร้อย ส้มควร เป็น ที่ หวง แหน หรือ ๓ บน นน เป็น บน ซึ่งเจ้า ของ ตั้ง มา เพื่อ ตา ชาย ดังนี้ เมื่อเจ้าพนักงาน พิจารณา เห็น ส้มควร ก็ จะได้ ทำ เครื่อง หมาย พิเศษ คือ ผูก ประจำตรา เป็น เครื่องหมาย แทน ที่ จะหมาย คำหั้นลงใน บนให้ ไป แต่เจ้า ของบน จะต้อง เสีย ค่า ธรรมเนียม ทำเครื่องหมาย พิเศษเช่นนี้ ให้ตาม อิศราท่ายกฏ ข้อ บังคับ น นอก จาก ค่า ธรรมเนียม ตาม ธรรมเนียม อีก ส่วน หนึ่ง ด้วย

การอนุญาตให้ มีอาวุธปืนได้บางชนิด

ข้อ ๕ ผู้ใดมีความประสงค์จะมีอาวุธปืน ก็ให้ผู้นั้น ทำคำร้องยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ ออกใบ อนุญาต ตามที่ กกล่าวไว้ ใน ข้อ ๑

ข้อ ๖ เมื่อเจ้าพนักงานได้รับ คำร้อง นั้นแล้ว และได้ สอบสวน ดูจนเป็นที่ พอใจว่า ผู้นั้น คำร้องไม่เป็น ผู้ ที่ต้อง ห้าม ตาม กฎหมาย เป็น ผู้ สัมควร จะให้ มีอาวุธปืนได้ ก็ให้ ออกใบ อนุญาต สำหรับให้ มี อาวุธ ปืน (ตามแบบ ป. มณฑล ๓) ให้ ไป แต่เมื่อผู้ ได้รับ อนุญาตให้ มีปืน นั้น ได้ นำปืน มา จุด ทะเบียน เมื่อใด เจ้าพนักงาน ต้อง จุด ชนิด และ เหวี่ยง หมายถึง

ของ ปืน ดัง ใน บัญชี ข้าง ท้ายใบ อนุญาตให้ มีอาวุธปืน นั้นไว้ ทุกคราว ด้วย เพื่อจะได้ ทราบ ว่าผู้ ได้รับ อนุญาตได้ มี อาวุธ ปืน อย่ หมด มาก น้อยเพียงใด

ข้อ ๗ ผู้ ได้รับ อนุญาตให้ มีอาวุธปืนได้ ตามที่ กกล่าว มาใน ข้อ ๖ นั้น เมื่อใด มีอาวุธปืน อย่ ยื่น ให้ พระราชบัญญัติอาวุธปืน พ.ศ. ๑๓๑ แล้วเท่าใด ต้อง นำอาวุธ ปืน ของ ตนมาจุด เหวี่ยงหมาย ดัง ทะเบียนต่อ เจ้าพนักงาน ภายใน กำหนด ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่ ได้ ใช้ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เจ้าพนักงาน จะได้ ออก หนังสือ อนุญาต (ตามแบบ ป. มณฑล ๔) ประจำ กระบอกปืน ให้ ไป เป็น สำคัญ แต่ให้ เรียกค่า รรรมเนียมตาม ข้อ ๖

ข้อ ๘ ถ้าหาก ว่าจะมี ข้อ ตั้งใจ ว่า อาวุธ ปืน อย่ ใด เป็น เครื่อง พิพริภันท์ อัน ควร ยกเว้น ตามความใน พระราช บัญญัติ ปืน พ.ศ. ๑๓๑

มาตรา ๕ ข้อ ๘ หรือ ไม่ควรยกเว้น ให้เจ้าพนักงานผู้ ออกใบ อนุญาตมีอำนาจ

ที่จะ พิจารณาได้

12/10/2566

ข้อ ๙ ถ้าเจ้าของอาวุขบน คนใด ซึ่งมีอาวุขบน อยู่แล้ว ก่อนใช้ พระ
 ราชบัญญัติ นี้ แต่ผู้นั้น เป็น บุคคล ที่ อยู่ใน จำพวก อัน ต้อง ห้ามมิให้ มี
 อาวุขบน ได้ ตาม กฎหมาย ให้ ผู้นั้น จำหน่าย อาวุขบน นั้น ให้ แก่ ผู้ ที่ ได้
 รับ อนุญาต หรือ ราชัน จำหน่าย อาวุขบน เสีย ก่อน ยัง ไม่ ครบ กำหนด ๓ เดือน
 นับ ตั้งแต่วันที่ ได้ ใช้ พระราช บัญญัติ อาวุขบน ร.ศ. ๑๓๑ นั้น เป็น คน ไป
 ถิ่น ไต ไต ไร่ ไร่ ไร่ เช่น น ไว ก็ ให้ รับ นำ มา ให้ เจ้า พนักงาน เจด เครื่อง
 หมายถึง ทะเบียน ตาม ระเบียบ การ

ข้อ ๑๐ บุคคลผู้ใดที่ได้อำนาจให้ มีอาวุขบน ได้แล้ว และมี ความ
 ประสงค์ จะ ขอ อาวุขบน จาก ผู้ ไต หรือ จาก ราชัน ไต ก็ ให้ นำ ใบ อนุญาต
 ให้ มี อาวุขบน ไป แสดง ความ ประสงค์ ขอ อนุญาต ต่อ เจ้า พนักงาน ตาม ที่ ก้าว
 ไว ใน ข้อ ๑ เมื่อ เจ้า พนักงาน ไต พิจารณา ใบ อนุญาต ให้ มี อาวุขบน ของ ผู้
 นั้น เห็น เป็น การ ถูก ต้อง สมควร แล้ว ก็ ให้ ออก ใบ อนุญาต ให้ (ตาม
 แบบ ป. มณฑล ๕) ไม่ ต้อง เรียก ค่าธรรมเนียม

ข้อ ๑๑ บุคคลผู้ใดที่ได้อำนาจให้ มีอาวุขบน ได้แล้ว และมี
 ความ ประสงค์ จะ ตั้ง อาวุขบน หรือ เครื่อง กระจัน บน จาก ต่าง ประเทศ เข้า มา
 ใน พระราช อาณาจักร ก็ ให้ ทำ คำร้อง กับ นำ ใบ อนุญาต สำหรับ ให้ มี
 อาวุขบน ยื่น ขอ อนุญาต ตั้ง ต่อ ผู้ว่า ราชการ เมือง แล้ว ให้ ผู้ว่า ราชการ
 เมือง ตรวจ พิจารณา ใบ อนุญาต ให้ มี อาวุขบน นั้น เมื่อ เห็น ถูก ต้อง แล้ว
 ก็ ให้ จัด ความ เห็น ตั้ง ใน ท้าย คำร้อง นั้น แต่ ต้อง ให้ ส่ง ขอ ความ ให้ ชัด

ด้วยว่า ผู้ขอ อนุญาต นั้นได้ มบชน อยู่ แลดู อย่างใด เท่าไร แลดู ให้ ผู้
 ว่า ราชการ เมือง นำคำร้อง นั้น ชนเด่นขอ เป็นลำดับ มาจนถึง เดี๋ยวบัด กระทรวง
 มหาดไทย เมื่อ เดี๋ยวบัด กระทรวง มหาดไทย อนุญาต แลดู จึง ให้ เจ้า
 พนักงาน ซึ่ง เดี๋ยวบัด กระทรวง มหาดไทย ได้ ตั้งไว้ เป็น ผู้ ออกใบ อนุญาต ให้
 (ตาม แบบ ๗. มณฑล ๖) และ ให้ เวยก คำ ธรรมเนียม จาก ผู้ ขอ อนุญาต
 ตาม อัตร่า ส่วน ใบ อนุญาต สำหรับ ให้ มี อาวุธ บน ไต นั้น เมื่อ ผู้ ว่า
 ราชการ เมือง ได้ ตรวจ แลดู ให้ คืน ให้ แก่ ผู้ ขอ อนุญาต รับไป ไม่
 จำ เป็น จะ ต้อง ส่ง ไป ยัง เดี๋ยวบัด กระทรวง มหาดไทย เมื่อ อาวุธ บน ไต
 ได้ เข้า มา ถึง แล ได้ รับ มา จาก กำน ภาษี แลดู อย่าง หนึ่ง หรือ เมื่อ ได้ ซ้อม มา
 แลดู ตาม ความ ใน ข้อ ๑๐ อย่าง หนึ่ง ต้อง รับ นำ มา ให้ เจ้า พนักงาน ทำ เครื่อง
 หมายถึง ทะเบียน ภายใน กำหนด ๑๕ วัน

ว่าด้วยนำอาวุธปืน
 เครื่องกระสุนปืนสำหรับตัวมาจากต่างประเทศ

ข้อ ๑๒ ตาม ความ ใน มาตรา ๒๑ แห่ง พระราชบัญญัติ อาวุธปืน
 ร.ศ. ๑๓๑ มีความ ว่า บุคคล ที่ นำ อาวุธ ปืน หรือ เครื่อง กระสุน ปืน สำหรับ
 ตัว มา จาก ต่าง ประเทศ ให้ กรม ศักการ มี อำนาจ ออกใบ อนุญาต ให้ ผู้ นม
 บน ไต ได้ ซ้อม ตรวจ นั้น ให้ เขา ใจ ดัง นี้ คือ ถ้า บุคคล ที่ ได้ นำ อาวุธ ปืน
 หรือ เครื่อง กระสุน ปืน เข้า มา ใน พระ ราช อาณา เขต ร ตาม ทาง ที่ ไม่ มี ตำน
 ศักการ ตั้ง อยู่ แลดู เมื่อ บุคคล นั้น ได้ นำ บน หรือ กระสุน ปืน เข้า มา
 ถึง ศักา กลาง เมือง ที่ ใกล้ คอ ทาง เติง ที่ สุด ต้อง นำ บน หรือ กระสุน ปืน

12/10/2556

มาแจ้งต่อเจ้าพนักงานในศาลากลางเมืองผู้มาทำกรรมสิทธิ์ให้เจ้าพนักงาน
นั้นทำกรรมสิทธิ์ในหน้าที่ศาลากลางในการออกใบอนุญาตชั่วคราว และผู้ที่ใ
รับอนุญาตชั่วคราวนั้นจะต้องรับขออนุญาตภายใน ๑๕ วันตามพระราช
บัญญัติด้วย

ว่าด้วยการซื้อขายหรือทำ
หรือซ่อมอาคารบนเครื่องกระสุนปืน

ข้อ ๑๓ บุคคลผู้ใดมีความประสงค์จะทำอาคารบนหรือเครื่องกระสุนปืน
แม้แต่อย่างหนึ่งอย่างใด กัด หรือค้าขายอาคารบนเครื่องกระสุนปืน
แม้แต่อย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้ง ๒ อย่าง กัด หรือจะตั้งร้านรับซ่อมแซม
อาคารบน กัด ให้ผู้นั้นยื่นคำร้องขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร
ต่อเจ้าพนักงานตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ เมื่อเจ้าพนักงานนั้นได้สอบัด
โดยละเอียดแล้ว เห็นว่าเป็นการสมควรจะอนุญาตให้ผู้นั้นทำการ
หรือค้าขายของนั้นๆ กัด ก็ให้นำคำร้องขออนุญาตพร้อมด้วยรายงาน
ความเห็นซึ่งเห็นชอบเป็นลำดับมาจนถึงเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เมื่อ
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยอนุญาตแล้ว จึงให้เจ้าพนักงานซึ่งเสนาบดี
ได้ตั้งไว้เป็นผู้ออกใบอนุญาตให้ (ตามแบบ ป. มณฑล ๘) แต่ให้เจ้า
พนักงานเรียกค่าธรรมเนียมจากผู้ขออนุญาตตามอัตรา ใบอนุญาตนี้
ให้ใช้ได้เฉพาะร้านเดียว

12/10/2566

ข้อ ๑๔ อาคารบนทุกๆ กระบอกที่ผู้ใดรับอนุญาตมิไว้สำหรับการ

คำขายนั้น จะต้องนำมาจด เครื่องหมาย ลง ทะเบียน ที่ เจ้าพนักงาน ตาม ที่ กล่าวไว้ ใน ข้อ ๑ นั้น ก่อน จึง จะ ขาย ได้

ข้อ ๑๕ ถ้า ผู้ ทำ อาวุธ บน เครื่อง กระจัน บน มี ความ ประสงค์ จะ ขาย ปลัก อาวุธ บน หรือ เครื่อง กระจัน บน ที่ ทำ เอง ต้อง ขอ อนุญาต สำหรับ การ คำขาย อาวุธ บน เครื่อง กระจัน บน นั้น อีก ส่วน หนึ่ง ต่าง หาก ตาม วิธี ที่ ว่าไว้ ใน ข้อ ๑๓

ข้อ ๑๖ บุคคล ที่ ได้รับ อนุญาต สำหรับ ทำ หรือ คำขาย หรือ ซ่อม อาวุธ บน เครื่อง กระจัน บน ถ้า หาก ว่า มี ความ ประสงค์ จะ ตั้ง อาวุธ บน หรือ เครื่อง กระจัน บน จาก ต่าง ประเทศ นำ เข้า มา ใน พระราชอาณาจักร แดง ให้ ทำ คำร้อง ขอ อนุญาต ยื่น ต่อ เจ้าพนักงาน ตาม ที่ กล่าวไว้ ใน ข้อ ๑ ทุกคราว ไป เมื่อ เจ้าพนักงาน นั้น สืบ สอบ เห็น ว่า เป็น การ ดี มควร จะ อนุญาต ให้ ตั้ง หรือ นำ เข้า มา ได้ เพียง ใด ก็ ให้ นำ คำร้อง ขอ อนุญาต พร้อม ด้วย รายงาน ความ เห็น ชน เสนอ เป็น คำ ตับ มา จน ถึง เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย เมื่อ เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย อนุญาต แลแล้ว จึง ให้ เจ้าพนักงาน ซึ่ง เสนาบดี ๒ ได้ ตั้งไว้ เป็น ผู้ ออก ใบ อนุญาต ให้ (ตาม แบบ ป. มณฑล ๖) แล ให้ เจ้าพนักงาน เรียก ค่า ชนวน เนียม จาก ผู้ ขอ อนุญาต ตาม อัตรา

ข้อ ๑๗ ใบ อนุญาต ดัง บน แด เครื่อง กระจัน บน ตาม แบบ ป. มณฑล ๖ ตอนที่ ๑ ให้ เดิม รักษา ไว้ ใน คน ชั่ว ตอนที่ ๒ ให้ แก่ ผู้ รับ อนุญาต ไป ตอนที่ ๓ ให้ ดัง ไป ยัง ด้าน ภาย

ว่าด้วยให้ผูรับอนุญาตทำ
 คำขายอาวูอินแต่เครื่องกระสุนปืน
และซ่อมแซมอาวูอิน วิชาษาบัญญัติ

ข้อ ๑๘ ให้บรรดาบุคคลที่ไดรับอนุญาตทำ หรือ ซ่อมแซม หรือ คำขาย
 อาวูอิน เครื่อง กระสุน ปืน ทุก ๆ คน วิชาษา บัญชี ตาม แบบ ป. มณฑล ๑๐
 ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ให้ถูกต้อง และ เรียบร้อย

ว่าด้วยการตรวจ

ข้อ ๑๙ ตามความในมาตรา ๔ ข้อ ๔ มีความว่า เจ้าพนักงาน
 ที่จะทำการ ตาม พระราชบัญญัติ หรือ ส่วน ของ พระราชบัญญัติ นี้ได้ ต้อง
 เป็น บุคคล ซึ่ง เลื่อนขาดได้ตั้ง ให้ มีหน้าที่ทำการ นั้น ให้กาหนดตั้ง นี้

ในการ สืบสวน ตรวจตรา แล จับกุม เป็น หน้าที่ ของ เจ้าพนักงาน ปก ครอง
 ท้อง ที่ แแต่ ตำรวจภูธร ต้อง กระทำการ ตาม กฎหมาย อยู่แล้ว จำ พวก หนึ่ง

แต่ การ ตรวจ วิชาษา แแต่ อาวูอิน เครื่อง กระสุน ปืน ใน ร้านทำ หรือ
 ซ่อม หรือ ขาย นั้น ให้ตรวจได้แต่ เฉพาะ เจ้า พนักงาน ตั้ง แต่ ชั้น นาย ร้อย
 ตำรวจภูธร แล กรมการ อำเภอกันไป การ ตรวจ นั้น ต้อง ตรวจ อย่าง น้อย
 ไม่ต่ำกว่า ๒๒ เดือนครั้ง หนึ่ง

กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

ข้อ ๒๐ ให้เจ้าพนักงาน เรียกค่าธรรมเนียมตาม กำหนด อัตราต่อไปนี้

รายการ	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สต.	
ค่า กระดาษ คำร้อง	—	๑๐	
ค่าใบ อนุญาต ประจำ บิน กระ บอ ก ตระ	๑	—	
ค่าใบ อนุญาต ตั้ง บิน กระ บอ ก ตระ	๑	—	
ค่าใบ อนุญาต ตั้ง เครื่อง บิน ฌบับ ตระ	๑	—	
ค่าใบ อนุญาต ตั้ง ตุ ก กระ ดุน บิน รอย ตระ	—	๑๐	
ค่า หนังสือ อนุญาต ให้ ทำ อาวุธ บิน หรือ เครื่อง กระ ดุน บิน ฌบับ ตระ	๑๒๐๐	—	
ค่า หนังสือ อนุญาต ให้ ตั้ง ร้าน ขาย อาวุธ บิน หรือ เครื่อง กระ ดุน บิน ฌบับ ตระ	๑๕๐	—	
ค่า หนังสือ อนุญาต ให้ ซ่อม อาวุธ บิน ฌบับ ตระ	๓๐	—	
ค่า ทำ เครื่องหมาย อาวุธ บิน พิเศษ กระ บอ ก ตระ	—	๑๐	

กฎให้ ไว้แต่ ณ วันที่ ๗ เดือน สิงหาคม พระ พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลง พระ นาม) ดำรงราชานุภาพ

12/10/2566

เด่นาบตี กระทรวงมหาดไทย

(แบบป. มณฑล ๑) กระทรวงมหาดไทย

ทะเบียนผู้ทำดอกไม้เพลิง

(ใบแจ้ง)

ชื่อ	อายุ	
ชาติ	แต่บังคับ	
คำบดที่ทำ หรือ คำขาย ดอกไม้เพลิง		
วันจดทะเบียน		

หมายเหตุ

เจ้าพนักงานหอสมุด

(ลงนาม)

12/10/2566

เจ้าพนักงาน ออกหนังสืออนุญาต

ข้อบังคับ

(๑) ใบอนุญาตนี้ ใช้ได้มีกำหนด ๓ ปี นับแต่วันลงใน
ใบอนุญาตนี้เป็นต้นไป

(๒) ใบอนุญาตนี้ ใช้ได้เฉพาะในตำบลที่ท่า หรือท่าชาย นอก
ไม่เพ็ดถึงเท่านั้น จะพาไปใช้ในที่อื่นไม่ได้

(๓) ใบอนุญาตนี้ ใช้ได้เฉพาะตัว จะไปโอนให้ใครไม่ได้

(๔) ถ้าผู้รับอนุญาตจะขายที่ทำการ ต้องนำความแจ้งต่อ

เจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ ๆ คุมมา อยู่ภายในกำหนด ๑๕ วัน

จ่าหน้ายกหอสมุด

(แบบป. มณฑล ๒)

กระทรวงมหาดไทย

คำร้องขอ อนุญาต มี บิน

เขียนที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ข้าพเจ้า..... อาศัย..... บิน.....

..... ชาติ..... บังคับ..... ตั้ง บ้าน เรือน

อยู่..... หมู่ที่..... ตำบล.....

อำเภอ..... เมือง.....

ทำเรื่องราว ยื่น ต่อ.....

ได้ทราบ

ข้อ ๑ ตามความใน พระราชบัญญัติ บิน ร.ศ. ๑๓๑ มาตรา ๑๑ ซึ่ง
มีว่า การ ออก หนังสือ อนุญาต สำหรับ ให้ มี บิน ได้ ใน หอเมือง เป็น
หน้าที่ของ ท่าน ความ แจง โน พระราช บัญญัติ นั้น แล้ว

ข้อ ๒ บัดนี้ ข้าพเจ้า มีความประสงค์ จะ มี } วิชา บิน ชนิด

กระบอกหนึ่ง เพื่อไว้สำหรับ การ..... ตาม พระราช บัญญัติ
มาตรา ๑๒ โดยจะ ได้.....

ข้อ ๓ ข้าพเจ้า ขอให้ อนุญาต ท่าน บน ต่อ เจ้าพนักงาน ว่า ข้าพเจ้า เป็น
ผู้สมควร มี บิน ได้ ไม่ เป็น ผู้ต้อง ห้าม ตาม พระราช บัญญัติ วิชา บิน
มาตรา ๙ แต่มาตรา ๑๐

ลงชื่อ.....

12/10/2566

ผู้ขอ อนุญาต มี บิน

คำสั่ง ชั้น ตบ

ได้ตรวจดูคำร้อง ของ..... คัดคัด แล้ว
ให้..... สอบ สำนวน ตว่า

(๑)..... เป็นผู้ต้องห้ามไม่ให้ มี หมาย ขาน
ตาม พระราช บัญญัติ หมาย ขาน คก ๑๓๑ มาตรา ๙ แต่มาตรา ๑๐ หรือไม่

(๒)..... เป็นผู้มีความ ประพฤติ สัมควร จะมี
หมาย ขาน ได้ตาม พระราช บัญญัติ หมาย ขาน คก ๑๓๑ มาตรา ๑๒ หรือไม่

เมื่อได้ ความ ประการใด ให้ รายงาน สั่งการ ได้ สำนวน ไป ให้ทราบ ภายใน
กำหนด เวลา อัน สัมควร

ตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

(ลงนาม)

เจ้าหน้าที่ ออกใบอนุญาต

ชำนาญ หอสมุด

รายงาน การไต่สวน

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....

เรียนท่าน.....ทราบ

ตาม คำสั่ง ลง วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

สั่ง ต้น คำร้อง ขอ อนุญาต มี อวรุณ บิน ของ.....

ไปให้ข้าพเจ้าไต่สวน นั้น ข้าพเจ้าได้พร้อม ด้วย.....

ไต่สวน แล้ว ได้ ความตาม คำพยาน รวม.....ปากว่า.....

เป็นผู้.....

ตั้งได้สั่ง รายงาน การไต่สวน แล แบบ พิมพ์ ตาย มือ ของ.....

รวม.....ฉบับ เสนอ มา ด้วย แล เห็น ว่า.....

ควร มีควร แล แต่ จะโปรด

(ลงชื่อ).....

คำสั่งเด็ดขาด

ให้.....

และให้.....

สำนักหอสมุด

12/10/2566

ขอบังคับ

- (๑) ใบอนุญาตนี้ใช้ได้เฉพาะตัวจะโอนให้ใครไม่ได้
- (๒) ถ้าผู้รับอนุญาตได้โอนจำหน่าย บิน จาก ใบอนุญาต หมดเป็นอันไม่
 ต้องการ มี บิน แลว ใบอนุญาต นี้ ก็ เป็น ใช้ ไม่ ได้ ต้อง ส่ง คืน ต่อ อำเภอ
 ผู้ โอน จำหน่าย บิน กระทบ ก่อ ด้ ดุ ด ท้าย ทัน ที เมื่อ ค่อย ไป มี ความ ประสงค์ จะ
 มี อวรุ ธิ น อี ก ก็ ต้อง ยื่น คำ ร้อง ขอ อนุญา ต มี บิน ใหม่
- (๓) ถ้าผู้รับอนุญาตไม่มีตัว แลว ใบอนุญาต นี้ เป็น ใช้ ไม่ ได้ ค่อย ไป
 ผู้ ได้ ใบ อนุญา ต นี้ ใด ต้อง นำ ส่ง คืน ต่อ อำเภอ ใด } ที่ อยู่ ใกล้ โดย เร็ว
 หนึ่ง

จ่านักหอสมุด

(แบบป. มณฑล ๔) กระทรวงมหาดไทย
ใบอนุญาต ประจำบ้าน

เลข หมาย ใบอนุญาต	
ชื่อ แด่ นาย/เจ้า ของบ้าน	
คำทมิ ระบุพรรณ และ ชาย นว แม่ มือ ชาว	
ชาติ แด่ บังคับ	
นาม บิดามารดา หรือภรรยา	
หมู่บ้าน คำบด คำเกอ เมือง ที่อยู่	
รูปพรรณ แด่ ชนิด บน	
เลข หมาย บน แด่ ชื่อ ผู้ ทา บน	
เครื่อง หมาย ทบม	
วัน ออก ใบ อนุญาต	

(๒๕๕๖)

หมายเหตุ

ลง นาม ผู้ อนุญาต

ข้อบังคับ

(๑) โบนัสที่จ่ายได้ มีกำหนด ๓ ปี นับแต่วันตั้งในใบ
อนุญาตนี้ เป็นต้นไป

(๒) โบนัสที่จ่ายได้ เฉพาะตัวละโอนให้ใครไม่ได้

ชำนาญ หอสมุด

(แบบป. มณฑล ๕) กระทรวงมหาดไทย
ใบอนุญาตให้ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗}
ช้อบน

เลขหมายในใบ อนุญาต ให้ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ช้อบน	
^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ชื่อ แด่ชาย ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} จะ ช้อบน	
กำหนด ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} รูปพรรณ หรือ ด้าย ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} แม่ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} มือ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ขอ	
ชาติ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} แต่ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} บังคับ	
นาม ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} บิดา มารดา หรือ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ภรรยา	
(๒๕๖) หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เมือง ที่ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} อยู่	
(๒๕๖) ชนิด แด่ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} จำนวน ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} บน กระ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} งัน ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} บน ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ซึ่ง ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} จะ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ช้อ	
เครื่อง ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} หมาย ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} บน	
จะ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ช้อ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} จาก ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ใคร ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ที่ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ไหน	
สำหรับ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ใช้ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} เพื่อ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} เหตุ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ใด	
วัน ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ออก ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ใบ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} อนุญาต	

หมายเหตุ

12/10/2566

ลงนาม ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗}
ผู้ ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗}
อนุญาต

ข้อบังคับ

- (๑) ใบอนุญาตนี้ใช้ได้ มีกำหนด ๖ เดือน นับแต่วันลงในใบอนุญาตนี้เป็นต้นไป
- (๒) ใบอนุญาตนี้ เมื่อได้ ช้อปบน แดว แดได้รบ ใบอนุญาต ประจำ เป็น ตาม (แบบ ป. มณฑล ๔) แดว ใบอนุญาตนี้ เป็น ใช้ ไม่ได้
- (๓) ใบอนุญาตนี้ใช้ได้ เฉพาะ ตัว จะไป โอน ให้ ใคร ไม่ได้

(แบบป. มณฑล ๖) กระทรวงมหาดไทย

ใบอนุญาตสำหรับตั้งอาคารบน หรือ กระเด็นบน หรือ ทั้ง ๒ อย่าง

เลข หมาย ใบ อนุญาต	
ชื่อ แล อายุ ผู้ ตั้ง	
ชาติ แล บังคับ	
หมู่ บ้าน ตำบล อำเภอ เมือง ที่ อยู่	
เลข หมาย ใบ อนุญาต ให้ มบน หรือ ตั้ง ร้าน	
จำนวน บน	
ชนิด หรือ รูปพรรณ บน	
ประเทศ ที่ ตั้ง เข้า มา	
จำนวน กระเด็น บน	
ชนิด กระเด็น บน	
ประเทศ ที่ ตั้ง เข้า มา	
ฉันท อนุญาต	
ได้ เสีย ค่าธรรมเนียม แล ทั่ว เป็น เงิน	
ตั้ง นาม ผู้ อนุญาต	

(มณฑล)

หมายเหตุ

ข้อบังคับ

- (๑) ใบอนุญาตนี้ใช้ได้มีกำหนด ๖ เดือน นับแต่วันลงในใบอนุญาตนี้เป็นต้นไป และใช้ได้เฉพาะร้านเดียว
- (๒) ใบอนุญาตนี้ใช้ได้เฉพาะตัว จะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้
- (๓) เมื่อได้สั่ง หรือ ซ่อ อวรุช บัน หรือ กระสุนบัน มาแล้ว ต้องนำความแจ้งต่อเจ้าพนักงาน เพื่อทำเครื่องหมาย ชน ทะเบียน ภายในกำหนด ๑๕ วัน

ห้ามคัดลอก

(แบบ ป. มณฑล ๗)

กระทรวงมหาดไทย

คำร้องขออนุญาตตั้งร้านค้าหรือขายหรือซ่อมอาคารบน

เลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....ชาย.....ปี.....สังกัด.....ชาติแ

บังคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....เมือง.....

ทำคำร้องขึ้นต่อ.....ได้ทราบ

๑ ตามความในกฎเดิมนัดว่าด้วยการจดทะเบียนแต่ ออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติบน ร.ศ. ๑๓๑ ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ขอ...มีว่า ผู้ใดมีความประสงค์จะตั้งร้านค้าหรือขายหรือซ่อมให้ยื่นคำร้องขออนุญาตต่อท่าน เพื่อได้สอบสวนและนำเหตุผลขึ้นเสนอเป็นลำดับจนถึงเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยนั้น

๒ ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะ.....แต่ข้าพเจ้าสามารถที่จะนำหลักฐานมาแสดงให้เห็นว่าข้าพเจ้าเป็นผู้สมควรจะ.....ไม่เป็นผู้อยู่ห้าม ตามความในพระราชบัญญัติอาคารบน ร.ศ. ๑๓๑ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐

ลงชื่อ.....

ผู้ขออนุญาต

คำร้อง ขณต้น

ได้ตรวจดูคำร้องของ.....ตลอดแล้ว

ให้.....สอบสวนดูว่า

(๑).....ไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามความในพระ

ราชบัญญัติ อาวุธปืน พ.ศ. ๑๓๑ จริงตามคำร้อง แลคำรับร้อง หรือไม่

(๒).....เป็นผู้ประพฤติดังควร จะอนุญาต

ให้.....ได้หรือไม่

ได้ความประการใดให้ส่งรายงานการสอบสวนมาให้ทราบภายใน.....วัน

(ลงนาม).....

เจ้าหน้าที่ ออกใบอนุญาต

ชำนาญหอสมุด

พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๒๕๔

รายงาน การไต่สวน

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า ..... เรียน ท่าน ..... ทราบ

ตาม คำสั่ง ลง วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

สั่ง ค้น คำร้อง ของ ..... ไปให้ ข้าพเจ้า ไต่สวน นั้น ข้าพเจ้า

ได้ พร้อม ด้วย ..... ได้ ไต่สวน แล้ว เห็น ว่า .....

เป็นผู้ ..... ได้ ตั้ง รายงาน ไต่สวน รวม ..... ฉบับ

เรียน มา พร้อม ด้วย แดง

ควร มี ควร แล้ว แต่ จะ โปรด

ลง ชื่อ .....

ความเห็น .....

เห็น ว่า .....

ลงนาม .....

คำสั่ง เสนอมติ

ให้ .....

12/10/2566

สำนักหอสมุด

12/10/2566

(แบบป. มณฑล ๘) กระทรวงมหาดไทย

ใบอนุญาตสำหรับ { ทำ อวช^๒ บน แด เครื่อง กระจก^๒ บน
ค้า ขาย อวช^๒ บน แด กระจก^๒ บน
ตั้ง ร้าน รับ ซ่อม แซ่ม อวช^๒ บน

เลข หมาย ใบ อนุญาต	
ชื่อ แด ขาย ผู้	
คำ หนี รูป พร รณ หรือ พิมพ์ ตาย หนีว แม่ มือ ขว	
ชาติ แด บัง คับ	
หมู่ บ้าน คำ บด อำเภอ เมือง ที่ ตั้ง ทำ การ	
หมู่ บ้าน คำ บด อำเภอ เมือง ที่ อยู่ ของ ผู้ ขอ อนุญาต	
วัน ออก ใบ อนุญาต	
ได้ เสีย ค่า ข รรม เนียม .... แล้ว	
ดง นาม ผู้ ออก ใบ อนุญาต	

(๒๕๕๖)

ข้อ บังคับ

- (๑) ใบอนุญาตนี้ใช้ได้ มีกำหนด ๓ ปี นับแต่วันลงในใบอนุญาตนี้เป็นต้นไป
- (๒) ใบอนุญาตนี้ใช้ได้ เฉพาะตัว จะไปโอนให้ผู้อื่นไม่ได้
- (๓) ใบอนุญาตนี้ใช้ได้ เฉพาะร้านเดียว
- (๔) ผู้รับอนุญาตจะจำหน่าย อาวุธปืน หรือเครื่อง กระสุนปืนได้ เฉพาะแต่ อาวุธปืน แล เครื่อง กระสุนปืนนั้น ได้นำมาจด ทะเบียนแลทำ เครื่อง หมาย คือ เจ้าพนักงาน ควบคุม แลแล้ว
- (๕) ผู้รับ อนุญาต จะ ซ่อมแซมปืน หรือ จำหน่าย อาวุธปืน แล เครื่อง กระสุน ปืนได้ เฉพาะ บุคคลที่ใด มีใบ อนุญาต ให้ มี อาวุธ ปืน ตาม กฎหมาย
- (๖) ถ้าผู้รับ อนุญาตจะย้ายที่ทำการ ก็ให้นำความแจ้ง ต่อ เจ้าพนักงาน ผู้ปกครองท้องที่ ๆ ตน ย้าย มา นั้น ภายใน กำหนด ๑๕ วัน

(แบบป. มณฑล ๙)

คำร้องขอ อนุญาตตั้งบ้าน หรือเครื่องกระสุนปืน หรือชอปืนจากต่างประเทศ

เขียน ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....ชาย.....ปี.....ถึงกิต.....

ชากี แด บังคับ.....ตั้ง บ้าน เวียน อยู่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

เมือง.....ทำ คำร้อง ยื่น ต่อ.....

.....ได้ทราบ

๑ ตาม ความใน กฎเสนาบดี ว่า ด้วย การจดทะเบียน แดออกใบอนุญาต ตาม พระราชบัญญัติปืน คัด ๑๓๑ ตั้งวันที่.....เดือน.....

คัด.....ข้อ.....มี ว่า ผู้ใด มีความ ประสงค์ จะ.....ปืน ให้ ยื่น คำร้อง ขอ อนุญาต ต่อ ท่านกอนนิน

๒ บัดนี้ ข้าพเจ้า มีความ ประสงค์ จะ.....ปืน ชนิด.....จำนวน.....

จาก.....แด ข้าพเจ้า สามารถ ที่จะ นำ หลักฐาน มา แสดง ให้ เห็น ว่า

ข้าพเจ้า เป็น ผู้ ไตร วม อนุญาต.....แล้ว

ลง ชื่อ.....

12/10/2566

ผู้ ขอ อนุญาต

หน้า ๒๕๘

พ.ศ. ๒๕๕๖

ความเห็นของผู้ว่าราชการเมือง

เห็น ว่า.....

.....

.....

ตง นาม.....

คำตั้ง

ให้.....

.....

ตง นาม.....

เจ้าพนักงานหอสมุด

(แบบ ป. มณฑล ๑๐)

บัญชีสำหรับบ้านทำชาวจีน

จำนวนชาวจีนแต่ละครัวของกระสุนปืนทุกชนิดที่เข้าชั้นแถวให้ลงบัญชี

ชนิดทำแถว หรือ จำนวนยิงครั้ง	ชนิด.....		ชนิด.....		ชนิด.....	
	จำนวน	วันที่แจกงาน ที่ใดจุดทะเบียน	จำนวน	วันที่แจกงาน ที่ใดจุดทะเบียน	จำนวน	วันที่แจกงาน ที่ใดจุดทะเบียน

ในเขตจำหน่ายชายแก่บ้านหรือชายปดักตามท้องมบัญชีชายอย่างบ้านชายเช่นเดียวกัน

สำนักหอสมุด

12/10/2566

พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๒๕๐

(แบบ ป. มณฑล ๑๑)

เป็น ส้ม

ส้ม ทะเบียน ของ ผู้รับ ซ่อมแซม อารุช บัน ที่ ได้ รับ อนุญาต

รูปพรรณ บัน ที่ รับ มา ซ่อม	
รับ จาก ใคร	
เลขหมาย ใบ อนุญาต ประจำ บัน ของ เจ้า ของ	
วันที่ รับ	
วันที่ ส่ง คืน ไป ให้ เจ้า ของ	
ราคา ค่าจ้าง	

(แบบ ป. มณฑล ๑๒) สำหรับ วัน ทำ หรือ ชาย อารุข บัน ใช้แบบเดียวกัน
บานที่ราย วัน ชาย อารุข บัน

วันชาย	ชายให้แก่ใคร เป็นวันจำหน่าย หรือ บุคคลที่ได้ อนุญาต	เครื่องหมายแฉก ในใบอนุญาต ของผู้ซื้อ	ชนิดบัน	จำนวนที่ขาย	เครื่องหมายของ เจ้าพนักงาน ที่จุดไว้ใน ทะเบียน	เครื่องหมาย บัน ที่ขาย
12/10/2566						

พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๒๖๒

(แบบ ป. มณฑล ๑๓) สำหรับ วันทำ หรือ ข่ายอาวรณ์ ใ้ แบบ เดียวกัน
บายชี้ ราย วัน ข่าย กระตุ้น บิน

วัน ขาย	ชื่อ ผู้ ช้อ	เดขหมาย แด วัน ใน ไบ อนุญาต ของ ผู้ ช้อ	ชนิด	จำนวน	หมายเหตุ

12/10/2566

หน้า ๒๖๓

พ.ศ. ๒๕๕๖

(แบบ ป, มณฑล ๑๔) สำหรับร้านทำหรือขายอาหารบนโต๊ะแบบเดียวกัน

บัญชีรายวัน ขาย เครื่อง ประกอบอาหารบน

วัน ขาย	ชื่อ ผู้ซื้อ	เลขหมายแต่วัน ในใบอนุญาต	ชนิด	จำนวน	หมายเหตุ

ราษฎรอาวุโส มีที่คง หัดอยู่ ใน บ้าน อ.ท.ม.น.
 เมธ ขาย มี ส.น.ด. ได้ ไป ส.ห.ก. บ.น.ด. ส.ท.ก.จ.ม.

วิทยฐานะ		ชนิด							หมายเหตุ	
วิทยฐานะ	รายการรับ หรือ จำหน่าย และ เหลือ	วัด รับ บ.น. เข้า มา ใน ฐานะ	ศึกษา	รับ จาก เหม	รับ พร บ.น.ม	เด ร.หมาย โน	เด ร.หมาย โน	เด ร.หมาย โน	เด ร.หมาย โน	
วิทยฐานะ แต่ จำ ภาย ขาย		วัด รับ บ.น. เข้า มา ใน ฐานะ	ศึกษา	รับ จาก เหม	รับ พร บ.น.ม	เด ร.หมาย โน ไป อนุญา ต.ม.น.ท. เด ร.ก.ด.	เด ร.หมาย โน ไป อนุญา ต.ม.น.ท. เด ร.ก.ด.	เด ร.หมาย โน ไป อนุญา ต.ม.น.ท. เด ร.ก.ด.	เด ร.หมาย โน ไป อนุญา ต.ม.น.ท. เด ร.ก.ด.	หมายเหตุ

(แบบ ป. มณฑล ๑๖) ยอดประจำเดือนสำหรับร้านทำอาหารบน

ประจำเดือน.....

ชนิดบนและเครื่องประดับที่ทำได้ในเดือนนี้	ทำได้ในเดือนนี้		ขายได้ในเดือนนี้		เหลือยกไปเดือนหน้า
	จำนวน	จำหน่ายได้ในเดือนนี้	จำนวน	เดขหมายในใบอนุญาตของ ผ.ชอ หรือรับไป	

(แบบ ป. มณฑล ๑๗) ยอด ประจำเดือน สำหรับ ร้านจำหน่าย อาวุธปืน
แต่ เครื่อง กระสุน ปืน

ประจำเดือน.....				
ชนิด ปืน แต่เครื่อง กระสุน ปืน	จำหน่ายในเดือนนี้			เหตุออกไป เดือนนี้
	จำนวน	จำนวน	เลขหมายในใบอนุญาต ของผู้ซื้อ	

(แบบ ป. มณฑล ๑๘) ยอดประจำเดือน สำหรับร้าน ซ่อม อวรุช บัน

ประจำเดือน			
ชนิด บัน ที่ซ่อม	จำนวน	เครื่องหมาย ที่อวรุชบัน	หมายเหตุ

สำนักหอสมุด

12/10/2566

ประกาศให้ ใช้ พระราชบัญญัติ

บ้อง กัน ดัณฺจรวโรค พระพุทฺทศักราช ๒๔๕๑
ตาม หัว เมือง ชึ่ง ชัน แก่ กระทรวงมหศ ไทย

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
กันว่า ตาม ข้อความใน พระราชบัญญัติดัณฺจรวโรค พระพุทฺทศักราช ๒๔๕๑
มาตรา ๒ ชึ่ง มีความว่า “ พระราชบัญญัตินี้เมื่อ ทรง พระกรุณาให้ ใช้
เมื่อใดใน กรุงเทพ ฯ หรือ หัว เมืองใด มณฑลใด จะได้ ประกาศ กำหนด
วันใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา สาย หลัง ส่วน หัวเมือง มณฑลใด
ที่ไม่ได้ ประกาศให้ ใช้ พระราชบัญญัตินี้ ห้ามมิให้ตั้ง โรง หึงนครไสเถณ
เป็น อัน ซาต ” นั้น ความ แฉง อยู่แล้ว

บัดนี้ ความ ทราบได้ มาลของ ชึ่ง พระบาทว่า ตาม หัว เมือง นอกจาก
มณฑลกรุงเทพ ฯ มี หึง ประพฤติคน เป็น หึง นครไสเถณ ซุกซุม มาก ชัน
เป็น เวลา อัน ส่มควร ที่ จะใช้ พระราชบัญญัติ บ้อง กัน ดัณฺจรวโรค

เพราะ ฉนั้น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ
บ้อง กัน ดัณฺจรวโรค พระพุทฺทศักราช ๒๔๕๑ ใน หัว เมือง ทุก ๆ มณฑล
ตั้ง ตั้งแต่ วันที่ ๑ ตุลาคม พระพุทฺทศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๙ สิงหาคม พระพุทฺทศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๑๐๑๓^(๒๕๖๖) ใน รัชกาล บัดยบนั้น

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๔ กันยายน หน้า ๒๖๘)

ประกาศตั้งพระคณาจารย์

ด้วย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระมหา
 สัมณะ ได้ ขอ พระราชทาน ยก พระนพรัตน์คำสกล ณ วัดหอธรรม นครเชียงใหม่
 ให้ มณฑลพายัพ ผู้ประกอบ ชุระในฝ่าย การเล่าเรียน ด้วย ความ สามารถ
 เป็น พระคณาจารย์ โท ในทาง คณิตชฺระ มีตำแหน่ง เทียบเท่า เจ้าคณะเมือง
 ได้ ทรง พระกรุณาโปรด พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แล้ว

ประกาศ ณ วันที่ ๒ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็น วันที่ ๑๖๒๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๔ กันยายน หน้า ๒๗๙)

ประกาศ

ให้เลิกน การใช้ พระราชบัญญัติ มอพื้น แด โคระอิน พ.ศ. ๒๔๕๖

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทร มหาอริยราช
 พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ ประกาศให้ทราบทั่ว กัน ว่า ตาม ความ
 ใน มาตรา ๑ แห่ง พระราชบัญญัติ มอพื้น แด โคระอิน พ.ศ. ๒๔๕๖ มี ว่า
 ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ เป็น กฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พระพุทธ
 ศักราช ๒๔๕๖ นั้น

เพื่อที่จะ ให้ เป็น การ สดวก แก่ เจ้าพนักงาน แต่ ผู้ที่ ประสงค์ จะ ทำ การ
 ค่า ขาย มอพื้น แด โคระอิน ซึ่ง จะ ต้อง ทำ ทะเบียน แด บานิช ให้ เลื่อน การ

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๒๗๐

ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๐๓๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๔ กันยายน หน้า ๒๗๐)

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

พแนกคลังออกมติน

ขยายความในกฎข้อบังคับคลังออกมติน ซึ่งว่าด้วยการซื้อขายทรัพย์สิน
สมบัติ แลรับดอกเบี้ยอื่นเกิดแต่ทรัพย์สินสมบัติที่รัฐบาลเป็นประกัน
อธิบดี กรมพระคลังมหาสมบัติ รับ ตั้งเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหา
สมบัติ ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ตามความในกฎข้อบังคับคลังออกมติน ซึ่งว่าด้วยการซื้อขายทรัพย์สิน
สมบัติ แลรับดอกเบี้ยอื่นเกิดแต่ทรัพย์สินสมบัติที่รัฐบาลเป็นประกัน
แต่ด้วยเหตุที่ทรัพย์สินสมบัติเหล่านั้น ได้จำหน่ายขายกันอยู่ในเมือง
ต่างประเทศ ย่อมใช้เงินต่างประเทศเป็นราคาแลกเปลี่ยนซื้อขายต่อกัน
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจึงได้อธิบายไว้ในข้อ ๔๘ ว่าทรัพย์สินสมบัติ
ที่จำหน่ายไปก็มีราคาฉบับละ ๒๐ ปอนด์ (ประมาณ ๒๗๐ บาท)

หน้า ๒๗๑

พ.ศ. ๒๕๕๖

อย่างหนึ่ง ฉบับละ ๑๐๐ ปอนด์ (ประมาณ ๑๓๕๐ บาท) อีกอย่าง
หนึ่ง มีตอกเบยวิชยะ ๔,๑/๒ ต่อปีนั้น

ราคาที่ว่านี้เป็น แต่เพียง ราคาที่ตราลงไว้ในใบกำกับหนึ่ง ด้วยราคา
เงิน ปอนด์ ซึ่งใช้กันอยู่ใน ประเทศอังกฤษ หรือที่เรียกว่า ตลาดทรัพย์สิน
ในยุโรปเท่านั้น เมื่อเวลาที่ซื้อ ขาย กันจริง ราคาอาจสูงขึ้น หรือต่ำลง
หรือ อาจเปลี่ยนแปลง เป็น ราคาเงิน ต่างประเทศ ชนิด อื่น ก็ได้ เมื่อเช่นนั้น
ความจึ่งยังไม่ชัดว่า กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จะคิด ราคา ค่า แลกเงิน
ต่างประเทศในจำนวนเงิน ตามราคาใบกำกับที่จัด หามาได้ ด้วยราคาใด แต่
จะเรียกค่าใช้จ่าย อื่นเช่นค่า นายนำ ค่าส่ง ค่าอินชัวร์รันซ์ ฯลฯ เท่าที่
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ต้องใช้จ่ายในการ นั้นจริง เพิ่มเข้า อีกด้วย
หรือไม่

เพื่อให้ประชาชนรู้ ถึงความ รับผิดชอบ ในหน้าที่ ๆ ตน ประสงค์ จะเป็น
ผู้ถือทรัพย์สินสมบัติ นั้นไว้ แต่เพื่อจะได้ ให้ความเข้าใจให้แน่ นอกเสีย
แต่ในชั้นนี้ จึงขอชี้แจง ถึง การที่ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ได้ ดำริห์
จะจัด ทำดังต่อไปนี้

๑. ใบกำกับที่ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จัด หามาได้ ด้วย ราคาเงิน
ต่างประเทศ ชนิดอื่น นอกจากเงิน ปอนด์ อังกฤษ กระทรวงพระคลังมหา
สมบัติจะคิด คิดเทียบเป็น ราคาเงิน ปอนด์ เลี้ยว หนึ่ง แล้วคิด ค่าใช้จ่าย
อื่น ๆ นอกจาก ราคา ของใบกำกับที่จัด หามาได้ โดย เฉพาะเท่าที่ กระทรวง

พระคลังมหาสมบัติ ต้องเสียไปแล้วจริงเหมือนอย่าง ขรรคมตาที่ ต้อง เสีย
กัน อยู่ใน เวลานั้น เพิ่มขึ้น อีก โสด หนึ่ง ไม่เกิน ร้อย ละ ๑ ต่าง หาก

๒. เมื่อได้ เทียบ ราคาใบ กู้ เป็น จำนวนเงิน ปอนด์ แต่คิด ราคา ค่าใช้
จ่ายอื่น ๆ เพิ่มขึ้น แล้ว กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จะได้ ประกาศ แจง
ราคาใบ กู้ ให้ประชาชน ทราบ ว่า ใบ กู้ ชนิดใด เป็น ราคา เท่าใด ทุก ราคา
ที่ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จะ จัด หา มา ได้

๓. ในการ จำหน่าย ใบ กู้ ให้แก่ ผู้ ยื่น ความ ประสงค์ ตาม ราคา ที่
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จัด หา มา ได้ แต่ได้ ประกาศ ให้ประชาชน
ทราบ แล้ว นั้น กรมพระคลังมหาสมบัติ จะ ถือ เอา ราคา ค่า แลก เงิน ปอนด์
ใน กรุง เทพ ฯ (ราคา ตลาด หรือ ราคา แบงก์) ใน วันที่ ยื่น ความ ประสงค์
นั้น เป็น เกณฑ์ คิด ทอน มา เป็น เงิน ตรา ด้ายสาม แล้ว หัก ยอด เงิน ใน
บัญชี ฝาก ค้าง ออม ดิน ของ ผู้ ยื่น ความ ประสงค์ แต่ ออก หนังสือ ดำคัญ
แสดง ใบ กู้ ให้แก่ ผู้ ที่ ยื่น ความ ประสงค์ นั้น ไป

๔. ดอกเบี้ย ซึ่ง จะ พัง ได้ จาก ใบ กู้ นี้ มี กำหนด จะ ได้ รับ บั ตระ ๒ ครั้ง
คือ ระหว่าง เวลา ค้าง แต่ เดือน มีนาคม ถึง สิงหาคม ครั้ง หนึ่ง และ ระหว่าง
เดือน กันยายน ถึง กุมภาพันธ์ ครั้ง หนึ่ง ถ้า ผู้ โด เป็น ผู้ ที่ ได้ ถือ หนังสือ
ดำคัญ ของ อธิบดี กรมพระคลังมหาสมบัติ เป็น เจ้า ของ อยู่ จน ถึง ที่ สิ้น
เวลา กำหนด ผู้ นั้น จึง สัมค วร ได้ รับ ดอก เบี้ย ที่ ว่า มา นี้

๕. ผู้ โด ยื่น ความ ประสงค์ ขอ ซื้อ ใบ กู้ ภาย หลัง วันที่ ๑ มิถุนายน
แต่ วันที่ ๑ ธันวาคม ปีใด ก็ ดี ถ้า โด ยื่น ภาย หลัง วันที่ ๑ มิถุนายน ก็ จะ

^{12/10/2566}

ได้รับ ดอกเบี้ย แต่ ครั้งเดียว ถ้า ยื่น ภายใน หลัง วันที่ ๑ ธันวาคม จะไม่ได้
รับ ดอกเบี้ย ซึ่ง จะ พัง ได้ จาก ใบ กู้ ใน ระหว่าง ปี นั้น เลย

๖. การ ตง รับ เงิน ดอกเบี้ย ให้ ใน ภาย ชึ่ง เงิน ฝาก ของ ผู้ ถู ก หนึ่ง ด้อ
สำคัญ แดง ใบ กู้ อยู่ จน ถึง ที่ สุด เวลา อัน เปน กำหนด นั้น กรมพระคลัง
มหาสมบัติ จะ ถู ก เขา ราคา แลก เงิน ใน วันที่ ๑ กันยายน แต่ วันที่ ๑ มีนาคม
คิด ทอน มา เปน เงิน ตรา ดยยาม แต่ กระทำ ตาม ความ ใน กฎ ช้อง บัง คับ คลัง
ออมสิน ช้อ ๕๑ นั้น ทุก ประการ

๗. การ ขาย ใบ กู้ ซึ่ง ผู้ หนึ่ง ผู้ใด ได้ ถู ก หนึ่ง ด้อ สำคัญ ของ กรม
พระคลังมหาสมบัติ เปน เจ้า ของ อยู่ แลว ตาม กฎ ช้อง บัง คับ คลัง ออมสิน
ช้อ ๕๒ นั้น ให้ พัง เขา ใจ ว่า ผู้ ที่ ขอ ให้ กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ
จัดการ ขาย ให้ นั้น จะ ไม่ได้ ค่า เสีย หาย อย่าง อื่น คั้น นอก จาก ราคา
ของ ใบ กู้ ที่ จะ ขาย ได้ เท่าใด โดย เงาเร ทด แทน เหมือน ที่ ตน ต้อง เสีย
ให้กับ กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ ใน เมื่อ เวลา ที่ ช้อ นั้น เลย

๘. จำนวน เงิน ที่ จัด ขาย ให้ แลว ได้ มาก น้อย เท่าใด กรมพระคลัง
มหาสมบัติ จะ คิด เปน เงิน ตรา ดยยาม ตาม ราคา แลก เงิน ปรอนต์ ใน กรุง เทพ ฯ
ใน วันที่ ได้ ตกลง มี ผู้ รับ ช้อ แลว ตง รับ เงิน ให้ แก่ ผู้ ขาย ตาม กฎ ช้อง บัง คับ
คลัง ออมสิน ช้อ ๕๒ เช่น เดียว กับ การ รับ ดอกเบี้ย นั้น

๙. ถ้า ผู้ใด มีความ สามารถ อด ออม ไม่ จำหน่าย ขาย ใบ กู้ ของ ตน
๑๒/10/25๑6
ตลอด ไป จน เวลา ที่ รัฐ ปรอด จะ ต้อง สั่ง ไซ้ ด้วย วิชา บณการ ถ้า ใบ กู้ ของ

ผู้นั้นต้องฉลาดที่รัฐบาลจะตั้งให้คนเงินกู้ให้แก่ตน ก็จะได้รับเงินเต็มตามราคาเท่าที่ตราไว้ในใบกุนั้น ๆ เสมอไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) พระยาไชยยศสมบัติ

อธิบดี กรมพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

พแนกคลังขอมสิน

แจ้งราคาใบกุนที่กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจัดหามาได้

อธิบดี กรมพระคลังมหาสมบัติ รับ ๆ ตั้งเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ตามความในประกาศว่าด้วยการซื้อขายทรัพย์สินสมบัติที่รัฐบาลเป็นประกัน ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖ มีความว่า เมื่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้จัดหาใบกุนมาได้ด้วยราคาเงินต่างประเทศชนิดใดก็ดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะคิดเทียบเป็นเงินปอนด์อังกฤษแต่คิดค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เท่าที่กระทรวงพระคลังมหาสมบัติต้องเสียไปแล้วจริงเพิ่มขึ้นอีกโสดหนึ่งต่างหาก แล้วประกาศให้ประชาชนทราบราคาของใบกุนว่าชนิดใดเป็นราคาเท่าใดทุกคราวที่จัดหามาได้

บัดนี้ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้จัดหาใบกุนของรัฐบาลสยามมาได้ และเมื่อได้คิดเทียบเป็นเงินปอนด์อังกฤษแล้ว ส่วนราคาใช้จ่าย

ขึ้น ๆ ที่กระทรวงพระคลังมหาสมบัติต้องเสียไปในการจัดหาใบกัญ
 ครั้งนี้ ทรงพระดำริเห็นว่า การซื้อขายใบกัญเช่นนี้ พึงจะได้เริ่ม
 มีขึ้นในกรุงสยามเปนครั้งแรก และเพื่อจะแนะนำให้ประชาราษฎร
 มีความนิยมในการถือใบกัญไว้เป็นทรัพย์สินสมบัติ ของคนที่เปนหลักถาน
 ดีสืบไป จึงโปรดเกล้าฯ ให้ลง การเรียกค่าใช้จ่ายขึ้น ๆ เพิ่มขึ้นตาม
 ประกาศลงวันที่ ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖ นั้นเสียครั้งหนึ่งก่อน
 คงเรียกเฉพาะแต่ราคาของใบกัญที่จัดหามาได้แล้วจริง คือ ใบกัญชนิด
 ราคาที่ตราไว้ ๑๐๐ ปอนด์ เปนราคาที่จัดหามาได้ ๙๘ ปอนด์
 ๑๐ ซิตลิง ๑๐ เพนซ์ และ ชนิดราคาที่ตราไว้ ๒๐ ปอนด์ เปนราคา
 ๑๙ ปอนด์ ๑๔ ซิตลิง ๒ เพนซ์ ราคาที่ได้กล่าวแล้วนี้ เปนราคา
 ที่จะขายในชั่วขณะนี้ คือไปเมื่อราคาได้เปลี่ยนแปลงอย่างใด จะ
 ได้ประกาศให้ทราบต่อไป ถ้าผู้ใดประสงค์จะซื้อใบกัญเหล่านี้ไว้เป็น
 ทรัพย์สินสมบัติสำหรับตน หรือเพื่อประโยชน์แก่บุตรหลานคนใด ก็ให้
 รับยื่น ความประสงค์ไปยังสถานที่ทำการคลังขอมสิน ซึ่งเปิดทำการ
 อยู่ในเวลานี้เสียโดยเร็ว

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลงนาม) พระยาไชยยศสมบัติ

อธิบดีกรมพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร
ในมณฑลพายัพ มณฑลอุดร
มณฑลอุบลราชธานี มณฑลร้อยเอ็ด

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความใน มาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ นี้มีความว่า พระราชบัญญัตินี้จะโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้ ในหัวเมือง มณฑลใด เมื่อใด จะได้โปรดเกล้า ฯ ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นลำดับ

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า ในมณฑลพายัพ มณฑลอุดร มณฑลอุบลราชธานี มณฑลร้อยเอ็ด ซึ่งได้จัดให้คนเขารับราชการทหารอยู่แล้ว ตามข้อบังคับเรียกคนเขารับราชการเป็นตำรวจฉกรรจ์นั้น ถึงคราวอันสมควร จะใช้พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารใน ๔ มณฑลนี้เสียทีเดียว เพื่อให้พลเมืองได้รับความเต็มอ หนาทั่วกัน อย่าง มณฑลอื่นที่ได้ใช้พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ ในมณฑลพายัพ มณฑลอุดร มณฑลอุบลราชธานี มณฑลร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นต้นไป

12/10/2566
ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๐๔๒ หรือปีที่ ๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศ กำหนด อัตราเงิน

ผู้ที่ได้เสียภาษีอากร ต้อง ใน จำพวก ยกเว้น เกณฑ์ทหาร

ใน มณฑลพายัพ มณฑลอุดร มณฑลอุบลราชธานี มณฑลร้อยเอ็ด

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ให้ประกาศ ทราบทั่วกัน ว่า ตามความใน ประกาศ แก่ พระราชบัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์ทหาร รัตน โกสินทร ศก ๑๒๔ ซึ่งตั้งวันที่ ๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๓ ข้อ ๙ มีว่า “ผู้คิด กิจการ ค่าขาย เพาะปลูก มาก ซึ่งได้กระทำ โดยกำลังทรัพย์ ของตนเอง แต่ ทำ ด้วย กำลัง แรง ของตนเอง อันปรากฏ ด้วยได้เสีย ภาษี อากร ตามซึ่ง จะได้กำหนด อัตราโดยได้ ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาให้ทราบ ว่า ในเมือง มณฑลใด เปน อัตราเท่าใด ยกเว้น ตลอด เวลาที่ ได้ คิด กิจการ ซึ่งได้เสีย ภาษี อากร อยู่ไม่ต่ำกว่า กำหนด อัตราที่ได้ประกาศไว้” นั้น

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนด อัตราเงิน ตามความ ใน มาตรา ๑๓ ข้อ ๙ นั้น ดังนี้

มณฑลพายัพ มณฑลอุดร มณฑลอุบลราชธานี มณฑลร้อยเอ็ด เปน อัตราเงินไม่ต่ำกว่าปีละ ๔๐ บาท

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็น วันที่ ๑๑๑๒ หรือ ปีที่ ๔ ในรัชกาล บัณฑิตนี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๒๘๙)

ประกาศให้ ใช้เงินเหรียญบาท อย่างไม่ใหม่

แต่ บอก ต้นฐาน ถวด ถาย

เด้นาบตี กระทบวง พระคตัง มหาตมบตี   รับ พระบรมราชโองการ
 ได้ เกลาได้ กระทบมอม   ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
 ประกาศให้ ทราบ ทักกัน ว่า   เหรียญบาท ซึ่งได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า
 โปรดกระหม่อมให้ สร่าง ขึ้น ตาม ขนาด ต้นฐาน ถวด ถาย   แต่ อักษร จากถก
 เหรียญกระด่าปณ์   ตั้งได้ ประกาศมาแต่ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน รัตน โกดินทร
 ศก ๑๒๗   นั้น   ยัง หากัน จะ ได้ จำหน่าย ออกใช้ ไม่   พอ ประจบ กับ
 ราชการ ที่ได้ เปลี่ยน แปลง ใหม่   จึง เป็น อัน ต้อง ระงับไว้   บัดนี้ ได้ ทรง
 พระ กรุณาโปรดเกล้าโปรด กระหม่อม   ให้ กรมกระด่าปณ์ สติชราว สร่าง
 เหรียญกระด่าปณ์ ชนิด เหรียญบาท ขึ้นใหม่   มี อักษร ถวดถาย   แต่ อักษร
 จากถก ตั้ง แจ่ง ต่อไป นี้

ลักษณะ ต้นฐาน เป็น แผ่นกลม ขนาดโดย กว้าง ๓๐ มิลลิเมตร   ด้าน
 หน้า มี พระบรม รูป   และ จากถก อักษร พระนาม “มหาวชิราวุธ”

“ดัยามินทร”   ตาม ตัวอย่าง ดังนี้

ด้าน หลัง

หน้า ๒๗๙

พ.ศ. ๒๔๕๖

มีรูปข้างตามเคียว

ตัวอักษรจาก “สยามรัฐ” “๒๔๕๖”

“หนึ่งบาท”

ตามตัวอย่างดังนี้

เหรียญ

กระด่าป่นที่ใต้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างขึ้นใหม่
ให้ประชาชนใช้ส่วยแลกเปลี่ยนกันตามอัตรา ในพระราชบัญญัติ
มาตราของคำ รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน
พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

หนึ่งเงินเหรียญบาทอย่างเก่า ที่ยังมีได้ มีประกาศเลิกใช้ ก็
ให้คงใช้แลกเปลี่ยนได้ตามเดิม

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ตง พระนาม) กิติยากร

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๒๙๐)

ประกาศตั้งอัตราเก็บเงินค่านา

ในตำบลตามหมื่น และ ห้วยวาเต้ แขวง เมืองตาก

ไปณนาชั้นเบญจตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๖ ดับไป

12/10/2566

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวง

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๒๙๐

มหาดไทย รับพระบรมราชโองการใต้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในตำบลสามหมื่นและตำบลห้วยขวาง ทั้งที่อำเภอแม่สอด แขวงเมืองตาก มณฑลนครสวรรค์ ยังหาได้กำหนดวางยึดราคาขึ้น ที่นาให้เรียกเก็บเงินอากร คำนวณดังต่อไปนี้ ในตำบลอื่น ๆ ไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งอัตราเก็บเงินค่านาในตำบลสามหมื่นและห้วยขวาง เป็นนาขึ้นเบญจจะเก็บเงินอากร คำนวณตามประกาศกระชั้น หน้าข้างแก้ พ.ศ. ๒๔๕๖ ดับไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๒๙๒)

ประกาศยกเว้นไม่เก็บเงินอากรค่าน้ำชั่วคราว

ในตำบลบางบุตร หนองตะลอก ตาขัน กระเมต

หนองสพาน บ้านเก่า บ้านค่าย

ในแขวงเมืองระยอง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นต้นไป

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใต้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การหาจัดค่าน้ำเลี้ยงชีพของราษฎรใน

หน้า ๒๘๑

พ. ศ. ๒๔๕๖

ตำบลบางบุรี, หนองตะตอก, ตาซัน, กระเจต, หนองดีพาน, บ้านเก่า, บ้านค่าย,
 ท้องที่อำเภอไผ่ดง แขวงเมืองระยอง มณฑลจันทบุรี ย่อมเป็นที่กั้นการ
 โดยคลอง แลห้วยหนอง บางแห่ง เป็นที่ต้นเงิน มีตักน้ำอาไศรยอยู่ได้
 ในระหว่าง เดือน มิถุนายน ถึง เดือนพฤศจิกายน หรืออย่างช้าเพียงเดือน
 ธันวาคม ราษฎร ทำการจับตักน้ำได้ก็ แต่พอบริโภค ไม่ถึงซื้อขาย
 เป็นอาณานิโยชน และที่ราษฎรที่อภัยกักจับตักน้ำจากจน จึงทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นไม่เก็บเงินอากรค่าน้ำในตำบลบางบุรี
 หนองตะตอก, ตาซัน, กระเจต, หนองดีพาน, บ้านเก่า, บ้านค่าย, ท้องที่
 อำเภอไผ่ดงแขวงเมืองระยองไว้ชั่วคราว เพื่อเป็นการบำรุงการหา
 เติงชีพของราษฎรในตำบลเหล่านั้น ตั้งแต่ พ. ศ. ๒๔๕๗ เป็นต้นไป

คำสั่งว่ากรมมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ถึงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๒๙๓)

ประกาศยกเว้นไม่เก็บเงินอากรค่าน้ำ

จำนวน พ. ศ. ๒๔๕๔ ในเขต แขวงเมืองกรุงเก่า
 เมืองอ่างทอง เมืองสิงห์บุรี เมืองตมบุรี เมืองสระบุรี

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวง
 มหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณา

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๒๙๒

โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามข้อความใน มาตรา ๑๑
ข้อ ๓ แห่ง พระราชบัญญัติลักษณะเก็บเงินอากร ค่านา ศัก ๑๑๙ ซึ่งมีความ
ว่า ถ้านาหัวเมืองใด ทำไม่ได้ผล ^๒สมควร จะลดหย่อน เงินค่านา

พระราชทาน เท่าใด ^๑จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดหย่อน เป็น
ครั้งคราว ตามแต่ จะทรงพระราชดำริเห็นสมควร และ ตาม ประกาศ
แก้วิธีพิทักษ์เงินเก็บเงิน ค่านา ศัก ๑๒๔ ข้อ ๒ ^๒มีความ ว่า บัด
นี้ ^๑มีอุทกภัย ทั่วราชอาณาจักร แห่งใด ทำไม่ได้ผล ^๒นั้น จะลดหย่อน ค่านา ดัง
หรือยกเว้น ค่านา ใน ^๑ที่นั้น พระราชทาน ^๒ทีเดียว ตามควร แก่การ นั้น

พ.ศ. ๒๔๕๔ เป็นปีที่ฝนตกชุก น้ำมาก การ ทำนา ของราษฎร
ในเขตร์ เมืองกรุงเก่า, เมืองอ่างทอง, เมืองลพบุรี, เมืองสิงห์บุรี, เมืองสระบุรี
ทำไม่ได้เต็มภาคภูมิ ^๑ด้วย ภูมิฉะนำ ที่ทำไม่ได้ ^๒มีมาเต็มมือ ใน ตำบล
เดียวกัน ที่ลอนกิม ^๑ที่ลุ่ม ^๒น้ำ ^๑เมื่อ ^๒น้ำมาก ย่อม ^๑กระทำ ^๒ให้ ^๑คน ^๒เขา ^๑ที่ ^๒เพาะ
หว่าน ^๑ไร่ ^๒ใน ^๑ที่ ^๒ลุ่ม ^๑เป็น ^๒อัน ^๑ตรา ^๒ย ^๑เสีย ^๒หาย ^๑ไม่ได้ ^๒เก็บ ^๑เกี่ยว ^๒ซื้อ ^๑ขาย ^๒เป็น ^๑อา ^๒ณา
ประโยชน์ ^๑ที่ ^๒ได้ ^๑บาง ^๒ก็ ^๑แต่ ^๒พอ ^๑บริโภค ^๒แต่ ^๑ใน ^๒ที่ ^๑ลอน ^๒พอ ^๑ได้ ^๒เข้า ^๑บ้าง ^๒ส่วน
เนื้อ ^๑ที่ ^๒ๆ ^๑เสีย ^๒โปรด ^๑เกล้า ^๒ฯ ^๑ให้ ^๒ตรวจ ^๑สอบ ^๒ดู ^๑ถ้า ^๒รายได้ ^๑เสีย ^๒หาย ^๑ก็ ^๒ควร
ยก ^๑เว้น ^๒เงิน ^๑ค่านา ^๒ให้

กระทรวงมหาดไทยได้ ให้สมุหเทศาภิบาลมณฑลกรุงเก่าได้ ^๑ส่ง ^๒ยื่น ^๑บา ^๒ญ ^๑ชี้
ส่วน ^๑เนื้อ ^๒ที่ ^๑นา ^๒เสีย ^๑หาย พ.ศ. ๒๔๕๔ ในเขตร์ ^๑แขวง ^๒เมือง ^๑กรุง ^๒เก่า ^๑มี ^๒เนื้อ ^๑ที่
เสีย ^๑หาย ๒๙๑,๗๑๘ ไร่ ๓ งาน ๕๖ วา คิด ^๑เป็น ^๒เงิน ^๑อากร
ค่านา ๒๖๔,๔๑๑ บาท ๙๖ สตางค์ ในเขตร์ ^๑แขวง ^๒เมือง ^๑อ่าง ^๒ทอง

12/10/2566

หน้า ๒๘๓

พ.ศ. ๒๔๕๖

มีเนื้อที่เดี่ยหาย ๑๔๑,๗๘๔ ไร่ ๒ งาน ๓๓ วา คิดเป็นเงินอากร
 ค่านา ๑๔๔,๓๕๖ บาท ๒ สตางค์ ในเขตรของเมืองดพบุรี มีเนื้อที่
 เดี่ยหาย ๒๐๔,๔๗๙ ไร่ ๑ งาน ๕๖ วา คิดเป็นเงิน อากรค่านา
 ๑๖๐,๐๑๓ บาท ๘๓ สตางค์ ในเขตรของเมืองสิงห์บุรี มีเนื้อที่
 เดี่ยหาย ๖๘,๙๘๐ ไร่ ๑ งาน ๑๗ วา คิดเป็นเงินอากรค่านา
 ๓๙,๔๖๑ บาท ๕๒ สตางค์ ในเขตรของเมืองสระบุรี มีเนื้อที่
 เดี่ยหาย ๔๘,๓๘๖ ไร่ ๓ งาน ๓๐ วา คิดเป็นเงิน อากรค่านา
 ๓๐,๑๘๕ บาท ๗๑ สตางค์ ใต้น้ำความ กราบหมักมณฑลพระกรุณา
 ทราบฝ่าอุของรฐีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้น
 ไม่เก็บเงิน อากร ค่านา พ.ศ. ๒๔๕๔ แก้วราษฎรในเขตรของเมืองกรุงเก่า
 เมือง อ่างทอง, เมือง สิงห์บุรี, เมือง ดพบุรี, เมือง สระบุรี ซึ่ง ทำไม่ได้ ผดตามจำ
 นวนเนื้อที่ ๆ เดี่ยหาย แต่จำนวน เงินอากร ค่านา ดังได้กล่าว มาแล้ว
 ข้างบนไว้ พ.ศ. นั้น เพื่อเปนการ บำรุงราษฎร เหล่านั้น ให้คงหน้าทำมา
 หากินให้เจริญขึ้นต่อไป

คำดำว่าการ มหาดไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

12/10/2566

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๒๙๔)

ประกาศยกเว้นไม่เก็บเงินอากรค่านา

จำนวน พ.ศ. ๒๔๕๕

ในเขตแขวงเมืองนครไชยศรี เมืองสุพรรณบุรี เมืองสมุทรสาคร

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามข้อความในมาตรา ๑๑ ข้อ ๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะเก็บเงินอากรค่านาศัก ๑๑๙ ซึ่งมีข้อความว่า ถ้านาในหัวเมืองใดทำไม่ได้ผล ด้มควร จะลดหย่อนเงินค่านาพระราชทานเท่าใด จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดหย่อนเป็นครั้งคราวตามแต่จะทรงพระราชดำริเห็นสมควร และตามประกาศแก้ไขเพิ่มเติมลักษณะเก็บเงินค่านาศัก ๑๒๔ ข้อ ๖ มีข้อความว่า บัดนี้ มีอุปัทวเหตุราษฎรหัวเมืองใดทำนาไม่ได้ผล บัดนี้ จะลดหย่อนเงินค่านาสูงหรือยกเว้นค่านาในที่ดินพระราชทานที่เกี่ยวตามควรแก่การนั้น ใน พ.ศ. ๒๔๕๔ เป็นปีที่ฝนแล้ง น้ำน้อย การทำนาของราษฎรในเขตแขวงเมืองนครไชยศรี เมืองสุพรรณบุรี เมืองสมุทรสาคร ทำได้ไม่เต็มภาคภูมิ ด้วยภูมิดินนาที่ทำนาไม่ได้สม่ำเสมอ ในตำบลเดียวกันที่ดอนก็มีที่ลุ่มก็มี เมื่อ น้ำน้อย ย่อมกระทำให้น้ำที่เพาะหว่านไว้ในที่ดอนเป็นอันครายเสียหาย ไม่ไต่เก็บเกี่ยวข้อ ขยายเป็นอาณาประโยชน์ ที่ใดบ้างก็แต่พอ

12/10/2566

บริโภค แต่ในที่สุดพอได้เข้าบาง ส่วน เนื้อที่ ๆ เสียได้ โปรดเกล้าฯ
ให้ตรวจดูขอบตูลูก ร้ายใด เสียหาย ก็ควร ยกเว้น เงิน ค่าน้ำให้

กระทรวงมหาดไทยได้ ให้สั่งมหาดค้ำ กิบาลมณฑล นครไชยศรี ได้ ส่วน
ขึ้นบัญชี ส่วน เนื้อที่นาเสียหาย พ.ศ. ๒๔๕๔ ในเขต แขวงเมือง นคร
ไชยศรี มีเนื้อที่เสียหาย ๒๐,๕๘๕ ไร่ ๗๗ วา คิดเป็นเงิน อกร
ค่าน้ำ ๒๐,๐๐๗ บาท ๘๔ สตางค์ ในเขต แขวงเมือง สุพรรณบุรี
มีเนื้อที่เสียหาย ๑๖๓,๗๒๐ ไร่ ๑ งาน ๓๑ วา คิดเป็นเงิน อกร
ค่าน้ำ ๑๐๙,๖๘๓ บาท ๕๙ สตางค์ ในเขต แขวงเมือง สมุทรสาคร
มีเนื้อที่เสียหาย ๑๓,๐๐๗ ไร่ ๑ งาน ๓๒ วา คิดเป็นเงิน อกร
ค่าน้ำ ๑๐,๑๓๐ บาท ๘๘ สตางค์ ได้นำความ กราบ บังคม ทูล พระ
กรุณา ทราบฝ่า ถอนของ รูด พระบาท แล้ว ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้
ยกเว้น ไม่เก็บเงิน อกร ค่าน้ำ พ.ศ. ๒๔๕๔ แก่ราษฎร ในเขต แขวง
เมือง นครไชยศรี เมือง สุพรรณบุรี เมือง สมุทรสาคร ซึ่ง ทำไม่ได้ ผิดตาม
จำนวน เนื้อที่ ๆ เสียหาย และ จำนวน เงิน อกร ค่าน้ำ ดังได้กล่าว มา แล้ว
ข้างบนนี้ พ.ศ. หนึ่ง เพื่อ เป็นการ บำรุง ราษฎร เหล่า นั้น ให้ตั้ง นำ ทำ
มา หากิน ให้เจริญ ชื่น ค่อไป

คำดำ ว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ถึงพระนาม) ดำรง ราชานุกาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ประกาศ สท อัคราคำ นา

ใน ตำบล บึงด่าง แขวง เมือง นคร นายก ลง เป็น ชั้น นาโท

ตำบล บาง ปตาทก ตำบล วังดีด เป็น ชั้น นาตรี

ตั้ง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ที่ดินในตำบลบึงด่าง ตำบลบาง ปตาทก ตำบลวังดีด ทั้งที่อำเภอของรัษฎา แขวงเมืองนคร นายก มณฑลปราจีนบุรี ทำนาไม่ใคร่ได้ผล โดยพื้นที่ไม่ดีและทิ้งนาในลำดับของก็มีไร่เปรี้ยวฝืด เมื่อราษฎรได้เพาะหว่าน บักดำ ต้นข้าวลงในนาแล้วไม่ใคร่จะงอกงาม สิ้นอัคราการเก็บค่านาที่ได้วางไว้ในตำบลบึงด่าง ให้เก็บเป็นนาชั้นเอก ตำบลบาง ปตาทก และตำบลวังดีด เป็นชั้นนาโท นั้น ออกจะแรงเกินไปกว่าผลที่ราษฎรจะได้จากทำนาอยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดอัคราคำนาในตำบลบึงด่าง ลงเป็นชั้นนาโท ตำบลบาง ปตาทก ตำบลวังดีด เป็นชั้นนาตรี ตั้งตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

คำตาว่า การ มหาดไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย

รศ. ๒๕๕๖

12/10/2566

ประกาศ

ใช้พระราชบัญญัติ ภาษีอากร บัน แด เครื่อง กระตุ้น บัน

รัตน โกสินทร ศก ๑๓๑

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จบดั กระทบวง
 มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้า ฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ตามความใน พระราชบัญญัติ ภาษีอากร บัน
 แด เครื่อง กระตุ้น บัน รัตนโกสินทรศก ๑๓๑ มาตรา ๒ มีว่า เมื่อจะ
 ใช้พระราชบัญญัติ นี้ใน หัวเมือง หรือ มณฑลอื่น เมื่อใด จะได้ โปรด
 กล่า ฯ ให้ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาเป็น สำคัญ

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ ภาษีอากร บัน
 แด เครื่อง กระตุ้น บัน รัตนโกสินทรศก ๑๓๑ แด กฎเสด็จบดั กระทบวง
 มหาดไทย ว่า ด้วย การจด ทะเบียน แด ออกใบ อนุญาต ตาม พระราชบัญญัติ
 ภาษีอากร บัน ตั้งวันที่ ๗ สิงหาคม พ. ศ. ๒๔๕๖ ใน มณฑลต่าง ๆ คือ
 ๑ มณฑล กรุงเทพฯ ๒ มณฑลจันทบุรี ๓ มณฑลชุมพร ๔ มณฑลนคร
 ไชยศรี ๕ มณฑล นครราชสีมา ๖ มณฑล นครสวรรค์ ๗ มณฑล
 นครศรีธรรมราช ๘ มณฑล บัคธานี ๙ มณฑล ปรวาจินบุรี ๑๐ มณฑล
 พายัพ ๑๑ มณฑล พิษณุโลก ๑๒ มณฑล เพ็ชรบุรี ๑๓ มณฑล
 ภูเก็ต ๑๔ มณฑลราชบุรี ๑๕ มณฑลอุบลราชธานี ๑๖ มณฑลร้อยเอ็จ

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๒๙๘

๑๗ มณฑลอุดร รวม ๑๗ มณฑล ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน
พระพุทศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

คำว่ากรมมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กันยายน พระพุทศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๒๙๙)

ประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พระพุทศักราช ๒๔๕๖

ด้วยมีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า
ตามราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๓๐ ตอนพิเศษ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม พระ
พุทศักราช ๒๔๕๖ ดำรงบาญว่าด้วยพระราชบัญญัติการเดินเรือ
ในน่านน้ำสยาม พระพุทศักราช ๒๔๕๖ หน้า ๗๔ นั้น บางมาตรา
ถ้อยคำยังคลาดเคลื่อนอยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้แก้ไขใหม่รวม ๗ มาตรา คือ

(เต็ม) มาตรา ๙ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำสยาม
รัตนโกสินทรศก ๑๒๔๔ ประกาศลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๕๕ ว่าด้วยการตั้งศาลทะเล ประกาศลงวันที่ ๑๙ มีนาคม

12/10/2386

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ ว่าด้วย การ ออก ใบอนุญาต สำหรับ เรือ บรรทุก
 สินค้า แด เรือ เด็ก แต่ประกาศ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙
 ว่า ด้วย เรือ กดไฟ ที่ ใช้ สำหรับ รับจ้าง นั้น ท่าน ให้ ยกเลิก แต่ การ ที่ ยก
 เลิก นั้น ท่าน ว่า มิ ให้ ปรน ความ เกี้ยว อย่าง ไต แต่ บรรดา การ ที่ ได้ กระทำ ไว้
 หรือ แก่ ความ ผิด อย่าง ไต ๆ ที่ ได้ มี ผู้ กระทำ ขึ้น ใน เวลา ก่อน ประกาศ
 ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ นี้

(แก้ไขใหม่) มาตรา ๙ พระราชบัญญัติ ว่า ด้วย การ เดิน เรือ ไน น่าน
 น้ำ ดยยาม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ ประกาศ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม
 รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ ว่า ด้วย การ ตั้ง ค่า ตระเต ประกาศ ลง วันที่ ๑๙
 มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ ว่า ด้วย การ ออก ใบ อนุญาต สำหรับ
 เรือ บรรทุก สินค้า แด เรือ เด็ก แต่ประกาศ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน รัตน
 โกสินทร ศก ๑๒๙ ว่า ด้วย เรือ กดไฟ ที่ ใช้ สำหรับ รับจ้าง นั้น ท่าน
 ให้ ยกเลิก เสีย แต่ การ ที่ ยกเลิก นั้น ท่าน ว่า มิ ไต เกี้ยว แก่ การ อย่าง ไต ที่
 ไต มี ผู้ กระทำ ไว้ แด่ ก่อน หรือ แก่ ความ ผิด อย่าง ไต ซึ่ง ไต กระทำ ไว้ แด่
 ก่อน เวลา ประกาศ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ นี้

(เติม) มาตรา ๒๗ เรือ กำบังไฟ ถ้า ไต ถ้า ตั้ง ปลด อย ให้ ล่อง ตาม หน้า
 ตง มา เข้า ใน เขต ร์ ท่า กรุง เทพ ๆ ต้อง ชัก ชง สัญญา ที่ เรีย ก ว่า ชง "G"

(ยี่) ตาม แบบ ข้อ บังคับ ชง ระหว่าง นานา ประเทศ ไว้ ชง ตอน หน้า เรือ
 12/10/2566
 ใน ที่ แด เห็น ไต ไต ยง ง่าย แต่ ถ้า มี เรือ กำบังไฟ ถ้า ขึ้น ก่า ตั้ง แด่น

ตาม หน้า ขึ้น มา ต้อง ออก กลาง ด้าน หน้า แต่ให้ โถง ที่ สุด ที่ จะ เป็น ใต้ กับ
พวก เรือ ที่ จอด อยู่ กลาง ด้าน หน้า แต่ คอย อยู่ ที่ นั้น จน กว่า เรือ ด้าน นั้น
จะ เลย พ้น ไป ถ้า เรือ ที่ กำลัง ปล่อย ให้ ลง ตาม หน้า ลง มา นั้น เป็น เรือ โมะ
หรือ โมะ จาย หรือ เรือ ดำ เทา นั้น ต้อง ชัก เครื่อง สัญญาณ เป็น รูป ลูก ตะกร้อ
สี่ ด้าน กว้าง ไม่ ต่ำ กว่า ห้า สิบ เซน ติเม เตอร์ ไว้ ใน ที่ แ เห็น ได้ โดย ง่าย

(แก้ไข) มาตรา ๒๗ เรือ กำปั่น ไฟ ดำ ไฟ ดำ กำลัง ปล่อย ถอย หลัง
ให้ ลง ตาม หน้า ลง มา ใน เขตร ท่า กรง เทพ ฯ ต้อง ชัก ธง สัญญาณ ที่ เรีย กว่า
ธง “G” (ยี่) ตาม แบบ ข้อ บังคับ ธง ระหว่าง นานา ประเทศ ไว้ ข้าง คอน
นำ เรือ ใน ที่ แ เห็น ได้ โดย ง่าย แต่ ถ้า มี เรือ กำปั่น ไฟ ดำ อื่น กำลัง แล่น
ตาม หน้า ลง มา ด้วย ให้ เรือ กำปั่น ดำ ที่ ปล่อย ถอย หลัง นั้น ออก กลาง หน้า
แต่ ให้ โถง ที่ สุด ที่ จะ เป็น ใต้ กับ พวก เรือ ที่ จอด ทอด ร่ม อยู่ กลาง ด้าน หน้า
แต่ คอย อยู่ ที่ นั้น จน กว่า เรือ ดำ ที่ แล่น ตาม หน้า ลง มา จะ แล่น พ้น ไป ถ้า
เรือ ที่ กำลัง ปล่อย ถอย หลัง ให้ ลง ตาม หน้า ลง มา นั้น เป็น เรือ โมะ หรือ
โมะ จาย หรือ เรือ ดำ เทา ต้อง ชัก เครื่อง สัญญาณ เป็น รูป ลูก ตะกร้อ สี่ ด้าน
กว้าง ไม่ ต่ำ กว่า ห้า สิบ เซน ติเม เตอร์ ไว้ ใน ที่ แ เห็น ได้ โดย ง่าย

(เดิม) มาตรา ๓๗ ถ้า ไม่ มี เหตุ ฉุกเฉิน อัน จำเป็น ที่ จะ ต้อง ทำ เช่นนั้น
ห้าม มิ ให้ เรือ กำปั่น ไฟ ดำ จอด ทอด ร่ม ใน ด้าน หน้า ระหว่าง วัด บุต ตะ โธ
กับ ปาก คลอง ประ ก แต่ ระหว่าง ปาก คลอง ผดุง กับ คลอง ลำ เพ็ญ เพราะ ใน
ระหว่าง ตำบล เหล่านี้ เป็น ท่า แยก แคว น้ำ สำหรับ ทาง ให้ เรือ เดิน ขึ้น ลง

12/10/2566

(แก้ไข) มาตรา ๓๗ ถ้าไม่มีเหตุฉุกเฉินอันจำเป็นที่จะต้องทำ
 เช่น นั้น ห้ามมิให้เรือกำปั่นดำไลจอดทอดสมอในท่าแม่น้ำระหว่าง
วัดบึงกระโถกกับในระยะทางสองร้อยเมตรไว้ที่ปากคลองบางปะแก้ว แต่
 ระหว่างปากคลองผดุงกับคลองลำเพ็ง เพราะในระหว่างตำบลเหล่านี้
 เป็นท่าแยกแวนไวสำหรับทางให้เรือเดินขึ้นต้อง

(เดิม) มาตรา ๕๘ บรรดาเรือกำปั่นไฟที่จุเรืออื่นที่มีขนาดค้ำ
 กว่าสามสิบห้าตันนั้น ต้องเดินในทางเดินเรือด้วยตัวนี้ตก

ห้ามมิให้เรือกำปั่นไฟดำไลจุเรือกำปั่น หรือเรืออย่างอื่นใน
 เขตวิท่ากรุงเทพ ฯ มากถ้าจนเกินกว่ากำลังของเรือกำปั่นไฟลำนั้นจะจุ
 ไปได้ ระยะทางชั่วโมงละสองไมล์เป็นอย่างน้อย แต่ห้ามมิให้เรือกำปั่นไฟ
 ดำไลที่จุอยู่เช่นนั้นเดินได้ระยะทางเกินกว่าชั่วโมงละหกไมล์ในเวลา
 ทวนน้ำ หรือเดินเร็วกว่าชั่วโมงละสี่ไมล์ในเวลาตามน้ำ

ห้ามเปนอันตรายมิให้จุเรือเล็กเกินกว่าควารจะสามสิบสองลำเปน
 อย่างมาก แต่ห้ามมิให้เรือที่ถูกจุนั้นผูกเทียบซ้อนลำกันเกินกว่า
 ๓๖ ลำ

(แก้ไข) มาตรา ๕๘ บรรดาเรือกำปั่นไฟที่จุเรืออื่นที่มีขนาด
 ค้ำกว่าสามสิบห้าตันเกินกว่าลำหนึ่งขึ้นไป ต้องเดินในทางเดินเรือ
 ด้วยตัวนี้ตก

ห้ามมิให้เรือกำปั่นไฟดำไลจุเรือกำปั่น หรือเรืออย่างอื่นในเขตวิ

ท่ากรุงเทพฯ ฯ มากต่ำจนเกินกว่ากำลังของเรือกำปั่นไฟดำนั้น จะคง
ไปได้ระยะทางชั่วโมงละสองไมล์เป็นอย่างน้อย แต่ห้ามมิให้เรือกำปั่น
ไฟดำใดที่จอดเรืออยู่นั้น เดินไปโดยระยะทางเกินกว่าชั่วโมงละหกไมล์
ในเวลาทวนน้ำ หรือเดินเร็วกว่าชั่วโมงละสี่ไมล์ในเวลาตามน้ำ

ห้ามเป็นอันขาด มิให้จอดเรือเล็กเกินกว่าคราวละสามสิบสองลำเป็น
อย่างมาก แต่ห้ามมิให้เรือที่ถูกจอดนั้นผูกเทียบซ้อนลำกันเกินกว่า
สิบสี่ลำ

(เดิม) มาตรา ๑๓๕ นอกจากเรือกำปั่นต่างประเทศอย่างที่ว่าไว้
ในมาตรา ๑๓๔ บรรดาเรือกำปั่นไฟแต่เรือเล็กต่าง ๆ ที่ใช้เดินอยู่
ในน่านน้ำสยามภายในเขตท่ากรุงเทพฯ ฯ แต่บรรดาเรือกลไฟที่เดิน
รับจ้างหรือรับคนโดยสาร หรือรับจ้างจอดเรือในมณฑลกรุงเทพฯ
มณฑลนครสวรรค์ มณฑลพิษณุโลก มณฑลปราจีนบุรี มณฑล
นครราชสีมา มณฑลราชบุรี นั้น ต้องรับใบอนุญาตจกทุกลำ

(แก้ไขใหม่) มาตรา ๑๓๕ นอกจากเรือกำปั่นต่างประเทศอย่างที่ว่าไว้
ในมาตรา ๑๓๔ บรรดาเรือกำปั่นไฟแต่เรือเล็กต่าง ๆ ที่ใช้เดินอยู่
ในน่านน้ำสยามภายในมณฑลกรุงเทพฯ ฯ แต่บรรดาเรือกลไฟที่เดิน
รับจ้างหรือรับคนโดยสาร หรือรับจ้างจอดเรือในมณฑลกรุงเทพฯ มณฑล
นครสวรรค์ มณฑลพิษณุโลก มณฑลปราจีนบุรี มณฑลนครราชสีมา
แต่มณฑลราชบุรีนั้น ต้องรับใบอนุญาตจกทุกลำ

(เพิ่มเติม) ตามมาตรา ๑๔๒ ซึ่งมีความว่า ใบอนุญาตทุกฉบับ

12/10/2566

ต้อง มีเลข ลำดับ ประจำ แต่ต้องมีคำชี้แจงว่าใช้ ได้ ชอบด้วย กฎหมาย
 ตั้งแต่วัน เดือน ปีใด ถึง วัน เดือน ปีใด ถ้าเป็นใบอนุญาตสำหรับเรือไฟให้
 ใช้กระต่ายตาม แบบพิมพ์แบบ (๔) ท้ายพระราชบัญญัตินั้นนี้ ยังขาด
 แบบพิมพ์ตาม แบบ (๔) ซึ่งว่าไว้ตาม มาตรา ๑๔๒ ตั้งแต่แบบที่ (๑)
 ถึงแบบที่ (๙) ในท้ายพระราชบัญญัตินั้นอยู่ ให้เพิ่มเติมลงว่า แบบ ๔
(เลขที่ ๑) แบบ ๔ (เลขที่ ๒) แบบ ๔ (เลขที่ ๓) แบบ ๔
(เลขที่ ๔) แบบ ๔ (เลขที่ ๕) แบบ ๔ (เลขที่ ๖) แบบ ๔
(เลขที่ ๗) แบบ ๔ (เลขที่ ๘) แบบ ๔ (เลขที่ ๙) ในท้าย
พระราชบัญญัตินี้ต่อไป

(เดิม) มาตรา ๒๒๓ บรรดาเรือที่ ต้อง กักด่าน สำหรับ บ้อง กั้น
 โรค ภัยอันตราย ตาม คำสั่ง นั้น ในเวลา กลางวัน ให้ชักธง สำหรับ บอกว่า
 มีโรคร้าย คือ ธง สีเหลือง มี ธง คา ขาย อยู่ ข้าง ต่าง แต่ใน เวลา
 กลางคืน ให้ชัก โคมไฟสีแดงไว้ ที่ ปลาย เสา นำ

(แก้ไขใหม่) มาตรา ๒๒๓ บรรดาเรือที่ ต้อง กักด่าน สำหรับ บ้อง
 กั้น โรคภัยอันตราย ตาม คำสั่ง นั้น ในเวลา กลาง วัน ให้ชักธง สำหรับ บอก
 ว่ามีโรคร้าย คือ ธง สีเหลือง มี ธง ประมวณ ฮานต์ สัตินญา สักถ
อยู่ ข้าง ต่าง แต่ใน เวลา กลาง คืน ให้ชัก โคมไฟสีแดงไว้ ที่ ปลาย เสา นำ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๕ เดือน กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็น วันที่ ๑๒๕๓๐๐ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลสมัย บรมราชชนนี

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๓๐๐)

ประกาศเลิกใช้เงินเหรียญตั้ง

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการได้เกล้า
 ได้กระหม่อม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า
 ตามความใน ประกาศ ระเบียบ ข้อความ บางมาตราในพระราชบัญญัติ มาตรา
 ของคำ ร.ศ. ๑๒๗ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๗ ซึ่ง
 ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ใช้เหรียญ บาท แด
 เหรียญ ตั้ง ที่ ทำ ขึ้น ตาม พระราชบัญญัติเก่าได้ทั่วไป อย่างเดิม แต่ให้
 กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ เลิกใช้เงิน เหรียญ ตั้ง งอ ให้ยอมผัน ผ่อน
 รับ แลก จากผู้นำ มาตั้ง หรือ ขอ แลก ต่อไป อีก บ้างหนึ่ง ตาม ราคา เหรียญ ที่
 บริบูรณ์ นั้น

บัดนี้ ความทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า เงิน เหรียญ ตั้ง งอ หรือ
 ซ้ำรูป ซึ่งได้เลิกใช้แล้ว นั้น ยังมี ตกค้าง อยู่ อีก เป็น อัน มาก มีผู้ทำใ้
 กดบัง แบน ขึ้น ใช้ ประปน กัน กับ เหรียญ ต่ อยู่ใน พื้น บ้าน เมือง จน กระทำให้
 เป็น ที่ รังเกียจ แก่อาณาประชาราษฎร์ ที่จะใช้เงินเหรียญตั้ง ที่ได้ ประกาศ
 ให้ ใช้ อยู่ เมื่อ เป็น ดัง นี้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 ให้เลิกใช้เงิน เหรียญ ตั้ง แต่ให้กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ กำหนด การ
 รับ แลก ตั้ง ต่อไป นี้

๑) ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เดือนตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

หน้า ๒๙๕

พ.ศ. ๒๔๕๖

เงินเหรียญดั่งนี้ ที่กล่าว มา แลว ข้าง ต้น นั้น ให้ยกเป็น เหรียญกระด่าป็น ที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย จน ถว่า จะได้ ประกาศให้ ใช้เงิน อย่างใหม่ คอไป

๒ ตั้งแต่ วันที่ ประกาศ นี้ ไป จน ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ให้กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ คอย รับ แลกเงินเหรียญดั่งนี้ จ่าย เหรียญบาท แล ดัคคังค์ เปลี่ยนให้ ไป ตาม เหรียญ ที่ บริบูรณ์ ดั่งนี้ ละ ๒๕ ดัคคังค์

๓ เหรียญ ดั่งนี้ ที่มีผู้นำมา แลก เปลี่ยน ตาม ใน ข้อ ๒ นั้น ถ้าเจ้า พนักงาน ตรวจ เห็น เป็น ของปลอม แปรอง หรือ ขาดเนื้อไปโดยเหตุอื่นนอก จากลัก หรือ ตามธรรมเนียม แลว ให้เจ้าพนักงาน ทำลาย เสีย แลว คืนคืน โดหะ ให้เจ้าของ รับไป ถ้า เป็น แต่เพียง ขำรด หรือ ที่งอ แลว กลับ ทำแบบ ดั่งเก่า ให้เจ้าพนักงาน รับไว้ เหมือน หนึ่ง กับ รับซื้อ เนื้อเงิน บริดัทชี ซึ่ง มีอัตรา ขายในเวลานี้ คิดถว้ เป็น ราคา ดั่งนี้ ละ ๑๘ ดัคคังค์

๔ สถานที่ ๆ จะ เปิด การ รับ แลก เปลี่ยนนี้ ในมณฑล กรุงเทพ ฯ จะ เปิด การ รับ แลก ที่ กรมพระคลังมหาสมบัติ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ แล ที่ว่า การ เมืองต่าง ๆ ในมณฑล กรุงเทพ ฯ ส่วน ที่ มณฑลต่าง ๆ ใน พระราชอาณาจักร จะ เปิด การ รับ แลก ที่ พระคลัง มณฑล แล พระคลัง เมือง

ไปประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) กิตติยากรจรดักษณ์

เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

12/10/2566

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๓๖๐)

ประกาศตั้งสมุหเทศาภิบาล
มณฑลอุดรราชธานี แล มณฑลชุมพร

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้า ๆ ตั้งว่า มหาอำมาตย์ตรี
พระยาวิเศษสิงหนาท ผู้รั้ง สมุหเทศาภิบาล มณฑลอุดรราชธานี กับ มหา
อำมาตย์ตรี พระยาบริรักษ์ภูธร ผู้รั้ง สมุหเทศาภิบาล มณฑลชุมพร ได้รับ
ราชการ แทน สมุหเทศาภิบาล มาโดยเรียบ ร้อยได้ราชการ ดี สมควร จะ
เป็น สมุหเทศาภิบาลได้

ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ๆ ให้มหาอำมาตย์ตรี พระยาวิเศษสิงหนาท
เป็น สมุหเทศาภิบาล มณฑลอุดรราชธานี แล มหาอำมาตย์ตรี พระยา
บริรักษ์ภูธร เป็น สมุหเทศาภิบาล มณฑลชุมพร รับราชการ ต้นของ พระเดช
พระคุณ แต่บัด นี้สืบไป

ประกาศมาแต่วันที่ ๑๓ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๐๓๘ ในรัชกาลปัตยุมันนี้
(เดิม ๓๐ วันที่ ๒๘ กันยายน หน้า ๓๐๙)

ประกาศลดอัตราค่านาในตำบลพลายวาส

ท้องที่อำเภอกาญจนดิษฐ์ ลง เป็น นา ชั้น เบื้อง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาที่ กระทรวง
มหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ตำบลพลายวาส หมู่ที่ ๔ ท้องที่อำเภอ

หน้า ๒๕๗

พ.ศ. ๒๔๕๖

กาญจนดิษฐ์ แต่เดิมมาได้วาง อัตราให้เก็บเงิน อากรค่านาเป็น ชั้น นาคัตวาไร่ละ ๖๐ สตางค์ บัดนี้ ได้มีการแก้ไขโอน ตำบลพลายวาส หมู่ที่ ๔ ไปรวมเข้าไว้ในตำบลบางกรูด หมู่ที่ ๖ ซึ่งได้ให้เก็บเงิน อากรค่านาเป็น ชั้น นาเบญจไร่ละ ๔๐ สตางค์ เป็นตำบลเดียวกันแล้ว และผลที่ได้จากการ ทำนาใน ๒ ตำบลนี้ก็ไม่ได้ต่างกันอย่างไร สัมภวจะแก้ไขอัตราค่านาในตำบลพลายวาส หมู่ที่ ๔ ดังให้เท่ากับใน ตำบลบางกรูด จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดอัตราค่านาใน ตำบลพลายวาส หมู่ที่ ๔ ซึ่งได้กำหนดไว้ให้เก็บเป็น ชั้นนาคัตวาไร่ละ ๖๐ สตางค์ ดังเก็บเป็น ชั้นนาเบญจไร่ละ ๔๐ สตางค์เช่นเดียวกับตำบลบางกรูดตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นต้นไป

คำดำวาการมหาดไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) พระยามหาอำมาตย์

รองเสนาบดีเช่นแทน

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๘ กันยายน หน้า ๓๑๐)

ประกาศตั้งอรรคราชทูต

มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ตั้งว่า ตามที่ได้ทรงพระ
 12/10/2566
 กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้าย มหาเสวกตรี พระยาศรีธรรมคำสั่น จากตำแหน่ง

อรรคราชทูตพิเศษ มีอำนาจเต็ม ประจำราชสำนัก เยอรมัน ออกแต่ริย
 ยังการี เดนมาร์ก มาเป็นผู้รับสั่ง สมุหพระราชมณฑลเขี้ยว นั้น ส่วนตำแหน่ง
 ซึ่งว่าง อยู่ ทรงพระราชดำริเห็นว่า หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ อรรคราชทูต
 พิเศษ มีอำนาจเต็ม ประจำสำนัก อเมริกา มีคุณวุฒิ ความสามารถ
 พอจะรับราชการในตำแหน่งนี้ได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ เป็น อรรคราชทูตพิเศษ มีอำนาจเต็ม ประจำ
 ราชสำนักเยอรมัน ออกแต่ริยยังการี เดนมาร์ก แต่โปรดเกล้าฯ ให้
 พระยาประภากรวงษ์ เป็น อรรคราชทูตพิเศษ มีอำนาจเต็ม ประจำสำนัก
 อเมริกา รับราชการ ดินของพระเดช พระคุณต่อไป

อนึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายพระยาสุธรรมไมตรี อรรค
 ราชทูตพิเศษ มีอำนาจเต็ม ประจำราชสำนักรัสเซีย ลี้วี่เต็น นอร์เวย์ ไป
 รับราชการในตำแหน่ง อรรคราชทูตพิเศษ มีอำนาจเต็ม ประจำราชสำนัก
 อังกฤษ ฮอลันดา เบลเยี่ยมแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 เตือน พระวิศาลพจนกิจ เลขานุการ ต่อกานทูต ณ กรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ซึ่ง
 เป็น อรรคราชทูตพิเศษ ประจำราชสำนัก รัสเซีย ลี้วี่เต็น นอร์เวย์ ทั้ง ดำ
 พระนคร รับราชการ ดินของ พระเดช พระคุณสืบไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็นวันที่ ๑๐๕๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

12/10/2566

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๕ ตุลาคม หน้า ๓๑๑)

ประกาศตั้ง อธิบดี กรมตำรวจ

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสดีเห็นอเกล้าเห็นอกระหม่อม ดังนี้ว่า นายพดด้วง
 พระยาอาตุเทพ เจ้ากรมตำรวจ ได้รับราชการ มาเรียบร้อยได้ราชการดี
 อหนึ่ง กรมตำรวจ นี้เป็น กรมใหญ่ อยู่ใน กระทรวงมหาดไทย กรมหนึ่ง
 ดั่งสมควร จะ มีอธิบดีเป็น หัวหน้าได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
 นายพดด้วง พระยาอาตุเทพ เลื่อน ขึ้น เป็น อธิบดี กรมตำรวจ

อนึ่ง ทรง พระราชดำรัสให้ เห็นว่า การได้ ส่วน โจร ผู้ร้าย ตาม หัว เมือง
 มี การ มาก ขึ้น ดั่งสมควร จะ รวบรวม เจ้าพนักงาน แล ราชการ นำที่ นั้น ใน
 กระทรวงมหาดไทย ขึ้น เป็น กรมหนึ่งได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรด เกล้า ฯ
 ให้ รวบรวม เจ้าพนักงาน แล นำที่ การ ได้ ส่วน โจร ผู้ร้าย ขึ้น เป็น กรมตำรวจ
 กรมหนึ่ง เป็น กรม ขึ้น อยู่ใน กรมตำรวจ แล ทรง พระกรุณา โปรด
 เกล้า ฯ ให้ อำมาตย์เอก พระยานิคมฤใไชย เป็น เจ้ากรม ๆ ตำรวจขนาด
 รับราชการ ดั่งของ พระเดช พระคุณ ค่อยไป

ประกาศ ตั้ง ณ วันที่ ๑๓ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

12/10/2566

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๑๔๕๒)

ประกาศกระทรวงว่าการต่างประเทศ

ที่ ๖๗๓๕

เด่นาบตี ว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน

ด้วย นายอิติตวันเตรตต์ (บุญเหลือ) ซึ่ง ขณะ นี้ เป็น คนใน บังคับ
ชาติ อังกฤษ ได้ ทำ เรื่อง รว ยื่น คื่อ เด่นาบตี ว่าการต่างประเทศ เมื่อ
วันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๕ ขอ แปรตง ชาติ เป็น คนใน บังคับสยาม
ตาม ตักษณ กฎหมาย แปรตง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เด่นาบตี ว่าการต่างประเทศ ได้ เห็น หลก ถาน เป็นที่ พอใจ แลว ว่า ผู้ร้อง
ขอ ได้ ปฏิบัติ ถูก คื่อ ตาม ตักษณ กฎหมาย แปรตง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
ได้ นำ ความ ชน กรวย บังคมทูล พระกรุณา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต

บัด นี้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แลผู้ร้อง ขอได้ ถอน นำ พพมณ ตักษณผู้ตั้ง คื่อ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
ด้วย แลว

เพราะ ฉนั้น จึง ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า นายอิติตวันเตรตต์
(บุญเหลือ) ได้ แปรตง ชาติ เป็น คนใน บังคับสยาม ผู้หนึ่ง แลว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

12/10/2566

(ลงพระนาม) เหวะวงษ์วโรประการ

เด่นาบตี ว่าการต่างประเทศ

หน้า ๓๐๑

พ.ศ. ๒๔๕๖

ที่ ๖๗๓๖

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน
ด้วย มีสเตอร์ วิดเดียมกีฟฟอดต์ระวอน ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คน ใน บังคับ
ชาติ อังกฤษ ได้ ทำ เรื่อง รวบรวม ขึ้น คือ เสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อ
วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๕ ขอ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับสยาม
ตาม ดัชนีสน กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศได้ เห็น หลัก ตาม เป็น ที่ พอใจ แล้ว ว่า ผู้ร้อง
ขอได้ ปฏิบัติ ถูก ต้อง ตาม ดัชนีสน กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
ได้นำ ความ ขน กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต

บัด นี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แก่ผู้ร้อง ขอได้ ถอน นำ พิพจน์ ดัดยานัตถ์ต่อ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่ หัว
ด้วย แล้ว

เพราะ ฉะนั้น จึง ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า มีสเตอร์ วิดเดียม
กีฟฟอดต์ระวอน ได้ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับสยาม ผู้หนึ่ง แล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ตงพระนาม) เหว่องวงษ์ไวโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓๐๒

ที่ ๒๗๓๗

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน
 ด้วย มองซอเหตียง ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คน ใน บังคับ ชาติ อังกฤษ
 ได้ทำเรื่อง รวดยื่น ต่อเสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน
 พ.ศ. ๒๔๕๕ ขอ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ตาม ลักษณะ
 กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ได้ เห็น หลัก ถาม เป็น ที่ พอใจ แล้วว่า ผู้ของ
 ขอได้ ปฏิบัติ ถูกต้อง ตาม ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
 ได้นำความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม
 ราชานุญาต

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
 แด่ผู้ของ ขอได้ ถอน นำ พหุมน สัตยานุสสัยต่อ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
 ด้วยแล้ว

เพราะ ฉะนั้น จึง ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า มองซอเหตียง
 ได้ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ผู้หนึ่ง แล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) เหวงดวงษ์โวประการ

12/10/2566

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

หน้า ๓๐๓

พ.ศ. ๒๕๕๖

ที่ ๒๗๓๘

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน

ด้วย มิสเตอร์ โรเบิตเอชวินคูนาตติก ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คนใน บังคับ
ชาติ อังกฤษ ได้ทำเรื่อง รวบรวม ขึ้น ต่อเสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อ
วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ขอ แปลง ชาติ เป็น คนใน บังคับสยาม
ตาม ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ได้ เห็น หลัก ตาม เป็น ที่ พอใจ แล้ว ว่า ผู้
ขอได้ ปฏิบัติ ถูกต้อง ตาม ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
ได้นำ ความ ขึ้น กราบ บังคมทูล พระกรุณา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต

มี นี ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แก่ผู้ขอ ได้ ถอน นำ พพฉน ดัตยานุัติย์ คือ พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว
ด้วย แล้ว

เพราะ ฉนั้น จึง ขอ ประกาศให้ทราบทั่ว กัน ว่า มิสเตอร์ โรเบิตเอช
วินคูนาตติก ได้ แปลง ชาติ เป็น คนใน บังคับสยามผู้หนึ่ง แล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลงพระนาม) เทววงษ์วิโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓๐๔

ที่ ๖๗๓๙

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน

ด้วย มีสเตอร์เรมส์เฟลดาชาว ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คน ใน บังคับชาติอังกฤษ ได้ทำเรื่อง รวดยื่น ต่อเสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม

พ.ศ. ๒๔๕๖ ขอแปลง ชาติเป็น คน ใน บังคับสยาม ตาม ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศได้ เห็น หลัก ฐาน เป็น ที่ พอใจ แล้วว่า ผู้ร้อง ขอได้ ปฏิบัติ ถูกต้อง ตาม ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง ได้นำความ ขึ้น กราบบังคมทูล พระกรุณา ขอรับ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แด่ผู้ร้อง ขอได้ ถอน นำ พหุฉน สักยาน สักย ต่อ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ด้วยแล้ว

เพราะ ฉะนั้น จึง ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า มีสเตอร์เรมส์เฟลดา ชาว ได้แปลง ชาติเป็น คน ใน บังคับสยามผู้หนึ่ง แล้ว

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) เฑาะวงษ์วโรประการ

12/10/2566

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๕ ตุลาคม หน้า ๑๔๕๓)

ประกาศให้เลิกประเพณี

อนุญาตให้เล่น การพนันไพ่โดยไม่ต้อง เสีย ค่า ขากร
ในเวลา นักชัฏฤกษ์ ตรีศังกรานต์ ตรีศุ์ไทย และ ตรีศุ์จีน

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ ทราบทั่วกันว่า
ประเพณี บ้าน เมือง แต่โบราณ มา เมื่อ ถึง ระบุ นักชัฏฤกษ์ ตรีศังกรานต์
ประชาชน ย่อม หยุด การงานไป ทำบุญให้ ท่าน และ เล่น การ นักชัฏฤกษ์
วัน เรียง ประจำ ปี ลักษณะ เล่น การ นักชัฏฤกษ์ แต่ ก่อน มา ย่อม เล่น แต่ การ
กีฬา หา ความ สนุก วัน เรียง มี ได้ ถือ เอา การ พนัน ชัน คือ เปน ใหญ่ พระบาท
สมเด็จพระเจ้า อยู่ หัว แต่ ก่อน มา จึง ได้ ทรง พระกรุณา โปรด ยก ขากร
การเล่น ต่าง ๆ พระราชทาน ใน เวลา นักชัฏฤกษ์ ตรีศังกรานต์ ตลอด ไป
จน ถึง ตรีศุ์จีน ด้วย มี จัน เข้า มา ทัง พระ บรม โภชิตัมการ อยู่ เปน อัน มาก
จัน ชอบ เล่น วัน เรียง ใน เวลา ตรีศุ์ ของ เขา เหมือน กัน

ต่อมาเมื่อในรัชกาลที่ ๕ สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงราชดำริเห็นว่า กีฬาการเล่นต่าง ๆ
ซึ่งเป็น แต่ เล่น เพื่อ ความ สนุก สำนาน ไม่ใช่ การ พนัน ชัน คือ ซึ่ง อาจ จะ
ได้ เสีย เงิน ทอง กัน มาก ๆ นั้น ควร จะ อนุญาต ให้ ราษฎร เล่น ได้ โดย
ไม่ต้อง เสีย ขากร จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ เก็บ ขากร แต่ ใน
การ พนัน ชัน คือ คือ เล่น ไพ่ เปน ต้น ถึง กระนั้น ใน วัน ตรีศังกรานต์ ตรีศุ์ไทย
และ ตรีศุ์จีน ก็ ยัง อนุญาต ให้ เล่น กัน ได้ โดย ไม่ต้อง เสีย ขากร

แต่ทุกวันนี้ ประเพณี นักชกตฤกษ์ ตรุกส์ สังกรานต์ ไพร่ บ้าน พดเมืองไป
 นิยมในทางเล่น เบี้ย มากขึ้น ได้ ทรง ทราบ ความ จาก สมุหเทศาภิบาล
 ยึดต้อง ถิ่น ทก มณฑล ว่า ใน เวลา นักชกตฤกษ์ ทุกวันนี้ จะ เป็นตรุกส์จีน
 ก็ ตาม ตรุกส์ไทย ก็ ตาม สังกรานต์ ก็ ตาม ราษฎร พา กัน เล่น เบี้ย มากขึ้น
 การ ทำบุญให้ทาน และเล่น ถิพัว หว่า แต่ ความ ดันกอย่าง แต่ก่อน น้อยลงทุกที
 ใช้แค่เท่านั้น เมื่อตั้ง กำหนด นักชกตฤกษ์ แล้ว มักเกิด โจร ฝูร้าย และการ
 ตักตอบเล่น การ พนัน เกิด เมืองไป แค่ เหตุที่เล่น เบี้ยได้ เสีย กัน แต่ในเวลา
 นักชกตฤกษ์ ชกชุม ขึ้น ทก มณฑล ทรง พระราชดำริเห็นว่า ประเพณี ที่
 ปล่อยให้ราษฎร เล่น เบี้ยได้ โดยไม่ต้อง เสียอากร ในเวลานักชกตฤกษ์ ถัดไป
 เป็นโทษ แก่ ประชมชน ทั่วไป เสีย แล้ว อีกประการ หนึ่ง ประเพณี ที่ จีน
 เล่น เบี้ยใน นักชกตฤกษ์ ตรุกส์จีน นั้น ทุกวันนี้จีน ก็ เปลี่ยน ปฏิทิน แด
 ชรวนนิยมใหม่ ไปอย่าง ขึ้น แม้ จะ จัดการ แก่ ไซในเรื่อง ประเพณี เล่น
 เบี้ยใน นักชกตฤกษ์ ตรุกส์จีน ในเวลานี้ ก็ ไม่ เป็นการ เดือดร้อน แก่ จีน ทรง
 พระราชดำริ เห็น ดัง นี้ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง ว่า แต่ไป
 ให้เลิก ประเพณี อนุญาต เล่น การ พนัน โดยไม่ต้อง เสียค่า อากร
 ใน นักชกตฤกษ์ ตรุกส์จีน ตรุกส์ไทย และสังกรานต์ เมื่อถึง นักชกตฤกษ์ เหล่า นั้น
 ให้เจ้าพนักงาน ถือ ว่า เหมือนกับเวลาโดยปรกติ

ประกาศ มา ณ วันจันทร์ ที่ ๗ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็น วันที่ ๑๐๖๒ ในรัชกาล บัดยบนั้น
 (เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๒ ตุลาคม หน้า ๓๑๓)

กฎเสนาบดีกระทรวงนครบาล

ว่าด้วยผู้ซึ่งจะรับใบอนุญาต ตากรถ และเจ้าของ รถลาก

ด้วย พระราชบัญญัติ รถลากรัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๐ มาตรา ๓๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลมีอำนาจออกกฎข้อบังคับ แต่เมื่อ กฎ นั้นได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ได้เป็นส่วนหนึ่งของ พระราชบัญญัติ นั้น บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลออกกฎข้อบังคับขึ้นไว้ ดังนี้มีความต่อไปนี้เป็น

ข้อ ๑ ห้ามมิให้ผู้ใดผู้หนึ่ง ตากรถ ลากที่ จด ทะเบียน แล้ว เว้นไว้แต่ผู้นั้น จะได้รับอนุญาต จด ทะเบียน เป็น ผู้ ตากรถ ลาก

ข้อ ๒ บรรดาผู้ที่จะเป็นผู้ ตากรถ ลาก ต้อง จดทะเบียน รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน จดทะเบียน รถลาก ณกระทรวง นครบาล เสียก่อนจึงเป็นผู้ ตากรถได้

ข้อ ๓ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาต ตากรถ ลาก แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี หรือเกินกว่า ๕๐ ปี หรือผู้ที่มีร่างกายไม่บริบูรณ์ ตมเป็นผู้ ตากรถได้ ใบอนุญาต นั้น จะออกให้แต่เฉพาะผู้ที่เข้าใจ ข้อ บังคับ ของ ถนน แต่ผู้ภาษาไทยพอเข้าใจคำสั่งของผู้ โดยส่วน รถ ลาก แต่คำสั่งของพลตระเวน

ข้อ ๔ ใบอนุญาต นั้น เจ้าพนักงาน จะออกให้ ได้เสมอไป แต่อายุของใบอนุญาต นั้น ต้อง สิ้น กำหนดใน วันที่ ๓๑ เดือน มีนาคม

ข้อ ๕ ผู้ขอรับใบอนุญาต หรือผู้ขอเปลี่ยนแปลงใบอนุญาต ต้อง เสีย ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ฉบับละ ๓ สตางค์ (คิด พอ คัม ค่า กระจก)

ข้อ ๖ ผู้ลาก รถที่ได้ จดทะเบียน รับใบ อนุญาตแล้ว เมื่อ เวลา ทำการ ลากรถ ลากที่ได้ จด ทะเบียน แล้ว ใน ถนน หลวง ต้อง มี ใบ อนุญาต ติด ตัวไว้เสมอ

ข้อ ๗ ผู้ใด ประพฤติผิด ดัง จะกล่าวต่อไป นี้ ผู้ใด มีความ ผิด ถาน ทะลุโทษ ต้อง ระวาง โทษ ปรับไม่เกิน กว่า ๑๒ บาท คือ

(๑) ผู้ใด รับใบ อนุญาต เป็น ผู้ลาก รถ ลาก เมื่อ ทำการ ลาก รถ ลาก ใน ถนน หลวง ไม่มี ใบ อนุญาต ติด ตัว อยู่ ด้วย

(๒) ลาก รถ ลาก ซึ่ง ได้ จด ทะเบียน แล้ว โดย ไม่ได้ รับใบ อนุญาต เป็น ผู้ลาก รถ หรือ ใบ อนุญาต ดัน กำหนด แล้ว

ข้อ ๘ ผู้ใด ประพฤติผิด ดัง กล่าว ต่อไป นี้ ผู้ใด มีความ ผิด ถาน ทะลุโทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า ๑๐๐ บาท หรือ จำคุก ไม่เกิน กว่า ๑ เดือน หรือ ทั้ง ปรับ แล ทั้ง จำ ด้วย ทั้ง ๒ สถาน คือ

(๑) ใช้ ใบ อนุญาต ที่ได้ อนุญาต ให้ ผู้อื่น ไป ทำการ ลาก รถ หรือ ยอม ให้ ผู้อื่น เอา ใบ อนุญาต ของ คน ไป ใช้ ทำการ ลาก รถ

(๒) ผู้ที่เป็น เจ้า ของ รถ ลาก ที่ได้ จด ทะเบียน แล้ว ถ้า ยอม ให้ ผู้อื่น ซึ่ง ไม่ได้ รับใบ อนุญาต เป็น คน ลาก รถ ลาก เอา รถ ลาก ของ คน ไป ใช้ ลาก

ข้อ ๙ เจ้าพนักงาน จด ทะเบียน มี อำนาจ เลิก ถอน ใบ อนุญาต ที่ ยัง ไม่ ดัน กำหนด อายุ ได้ เมื่อ มี เหตุ การณ์ ดัง จะ กล่าว ต่อไป นี้ คือ

92/10/2386

- (๑) ถ้ามีเหตุสุดปรกาฏว่าผู้ตากรถนั้นมีร่างกายไม่บริบูรณ์สมควรกับที่จะตากรถ
- (๒) ถ้าผู้ตากรถยินยอมให้ผู้อื่นเขาไปอนุญาต ของคนไปใช้
- (๓) ถ้าผู้ตากรถไม่ประพฤติตามข้อความที่ได้กล่าวไว้ใน มาตรา ๑๕, ๑๖, ๒๓, ๒๔, ๒๕, ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๒๙, หรือ ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติรถตากรถยนต์ชนิดรถ คัก ๑๒๐ หรือฝ่าฝืนทำผิดต่อข้อบังคับของถนน

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 (เดิม ๓๐ วันที่ ๑๒ ตุลาคม หน้า ๓๑๕)

กฎเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

กฎที่ ๖๔

ด้วยตามความในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง คัก ๑๒๗ มาตรา ๑๒๘ มีว่า ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมออกกฎข้อบังคับสำหรับทนายว่าความใน ค้างนั้น เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม จึงได้ออกกฎฉบับนี้ ให้ไว้แก่ผู้พิพากษาตุลาการ ทั้งปวงให้ทราบทั่วกันว่า ตั้งแต่นั้นสืบไป ห้ามมิให้ข้าราชการผู้มตำแหน่งหน้าที่ เป็น ทนาย แผ่นดิน หรือ เป็น ผู้พิจารณาคดี คดีใน นานที่ รักษา พระธรรมนุญกระทรวงใด ๆ เข้ารับเป็น ทนาย ว่าต่าง แก่ต่างใน คดี ขาญา ซึ่งเจ้าพนักงาน รักษา พระอัยการได้เอาอยู่ฝ่ายหนึ่ง ยกเว้น แต่ที่ ปฏิบัติ หน้าที่ ตาม พระธรรมนุญ มาตรา ๓๕ นั้น

กฎเสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ว่าด้วยประกาศแก่ ไซ กฎเสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ
ซึ่งว่าด้วยการ เรียกเงิน ค่าธรรมเนียม บาง อย่าง

ด้วยตาม ความใน กฎเสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ ว่าด้วยการเรียก
เงิน ค่าธรรมเนียม บาง อย่าง ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
ข้อ ๒ มีความว่า “ค่า หักที่ เจ้าพนักงาน ไซ บก ลง ณ ดิน หลัก
ตะ ๑ บาท” นั้น ราคา หักนี้ กระทรวงเกษตราธิการ ประสงค์ จะ เก็บ
แต่เท่า ที่ ไซ ได้ จ่าย ไป เท่านั้น ซึ่ง บาง ที่ อาจ ตก หรือ เพิ่ม ขึ้น ได้
เพราะ ฉะนั้น ต่อไป เมื่อ กระทรวงเกษตราธิการ จะ กำหนด ให้ เก็บ
เป็น ราคา ค่า หัก เฉพาะ มณฑล ใด หลัก ตะเท่า ใด จะ ได้ มี คำ ตั้ง เป็น
คราว ๆ

กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) รัช

เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

หน้า ๓๑๓

พ.ศ. ๒๔๕๖

คือวันที่ ๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ นั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า เวลาก็พระราชบัญญัติที่ได้ ออกประกาศมาแล้ว ยัง กระชั้นอยู่ เพื่อให้เป็น ความ สดวก แก่ เจ้าพนักงาน แล ผู้ ที่ ประสงค์ จะ ทำการค้าขาย มอพน แต่ โลกะติณ ซึ่ง จะ ต้อง ทำ ทะเบียน แล บัญชี ให้ ถูก ต้อง ตาม ระเบียบ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ได้ เสนอ การ ใช้ พระราชบัญญัติ เป็น กฎหมาย ได้ ต่อ วันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็น วันที่ ๑๐๗๓ ใน รัชกาล บัณฑิต

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๖ ตุลาคม หน้า ๓๒๒)

ประกาศ แก่ พระราชกำหนด

เครื่อง แต่ง ตัว ทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๑

พระ บาท สมเด็จ พระบรมชนกนาถ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มี พระบรมราชโองการ ดำริ ดี เห็น เกตว่าฯ ให้ แก่ พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๑ มาตรา ๒๕ ใน ซึ่ง คง ดำรง การ แต่ง กาย ครุฑ ยศ ก. ประเทศ ร้อม ให้ ใช้ “หมวกเก็บปลอกขาว” นั้น ให้ แก่ เป็น “หมวกเข้ดเม็ค” นอก นั้น คง ตาม เดิม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๖ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เป็น วันที่ ๑๐๘๑ ใน รัชกาล บัณฑิต

12/10/2566

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒ พฤศจิกายน หน้า ๓๒๔)

ประกาศขอตราเก็บเงินค่านา ใน ตำบลแกนน้อย และ ตำบลเมืองนะ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า การทำนาใน ตำบลแกนน้อย และ ตำบลเมืองนะ ทั้งที่อำเภอเชียงดาว แคว้นเมือง นครเชียงใหม่ มณฑลพายัพ เมื่อราษฎรทำได้ผลแล้ว ย่อมไม่ได้ส่งไปจำหน่ายซื้อขายในท้องถิ่น มิได้ใช้ข้าวแค่บริโภคและซื้อขายกัน อยู่ในท้องถิ่นโดยมาก เพราะเหตุว่าหนทางที่จะนำเขาออกจากท้องถิ่น ตำบลแกนน้อย และ ตำบลเมืองนะไปจำหน่ายในท้องถิ่นไม่สะดวกเป็นการกีดกัน และประโยชน์ที่จะได้ก็ไม่ใคร่คุ้มค่าได้หุ้ย แต่ส่วนการเสียเงินอากรค่านาใน ๒ ตำบลนี้ราษฎรคงเสียอยู่ไว้ละ ๕๐ สตางค์ ออกจะแรงไปกว่าผลที่ราษฎรจะพึงทำนาซื้อขายจำหน่ายกันอยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ลดอัตราเก็บเงินค่านาใน ตำบลแกนน้อย และ ตำบลเมืองนะ ลงเก็บไว้ละ ๒๕ สตางค์ตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๔๕๕ เพื่อให้เหมาะแก่ผลที่ราษฎรจะพึงทำได้ต่อไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

12/10/2566

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒ พฤศจิกายน หน้า ๓๒๕)

ประกาศยกเว้นไม่เก็บเงินค่าพา

ในท้องที่อำเภอรัตนบุรีจำนวน พ.ศ. ๒๔๕๕

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การทำนาในท้องที่อำเภอรัตนบุรีจำนวน พ.ศ. ๒๔๕๕ ราษฎรทำไม่ใคร่ได้ผลเป็น อาณาประโยชน์ถึงจำหน่ายซื้อขาย โดยเป็นเหตุฝนแล้ง น้ำน้อยไม่พอที่จะหล่อเลี้ยงต้นข้าว กระทำให้น้ำในนาแห้งเหือดไป ที่ใดบ้างแต่พอบริโภค ราษฎรได้รับความอดคึดขัด ด้น ขากจน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นไม่เก็บเงินค่าพาในท้องที่อำเภอรัตนบุรีจำนวน พ.ศ. ๒๔๕๕ ไว้สักหนึ่ง เพื่อเป็นการบำรุงให้ราษฎรมีก้าวตั้ง ทำมาหาเลี้ยงชีพเจริญขึ้นต่อไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

12/10/2566

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒ พฤศจิกายน หน้า ๓๒๖)

ประกาศแก้ไขเพิ่มจำนวนอัตรา
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นโบราณมงคล
นพรัตน์ราชวงศาภรณ์

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบกระหม่อม ให้ประกาศ
ทราบทั่วกันว่า

อัตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นโบราณมงคล นพรัตน์ราชวงศาภรณ์
ตาม พระราชบัญญัติซึ่ง พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิราช ได้ทรง พระ
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตราขึ้นไว้ เมื่อ พระพุทธศักราช ๒๔๓๖
มีจำนวน สำหรับ พระเจ้าแผ่นดิน องค์ ๑ สำหรับ พระราชทาน ๑๙ ดวง
รวมกันเพียง ๒๐ ดวงนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า ยังเป็นจำนวน
หย่อนอยู่ เพราะ ว่าพระสังฆาตย์ นพรัตน์ราชวงศาภรณ์ ซึ่ง สมเด็จพระ
บรมมหาไปยกาธิราช พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปฐม
บรมกระษัตริย์ ใน พระบรมราชวงศ์ ได้ทรง สร้าง ขึ้นไว้ มีจำนวน เนาวรัตน
ตอก พระสังฆาตย์ สดับกัน ๒๗ ตอก สมควร จะ กำหนด อัตรา ดวง ตรา
นพรัตน์ราชวงศาภรณ์ ตาม จำนวน ตอก พระสังฆาตย์ นั้น

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้แก้ไขอัตราเครื่องราช
อิสริยาภรณ์ อันเป็นโบราณมงคล นพรัตน์ราชวงศาภรณ์ ใน มาตรา ๒
ให้ มีจำนวน เพิ่มขึ้น อีก ๗ ดวง คือ สำหรับ พระเจ้าแผ่นดิน องค์ ๑

สำหรับพระราชทาน ๒๖ ดวง รวมเป็น ๒๗ ดวง เท่ากันกับจำนวน
ดอกพระสังฆาตย์ นพรัตนราชวราภรณ์

ประกาศ มา ณวัน อาทิตย์ที่ ๒ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๐๘๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๙ พฤศจิกายน หน้า ๓๒๗)

ประกาศ

ยกเว้นนักเรียน โรงเรียน มหาดเล็กหลวง
แต่ นักเรียน โรงเรียนราชวิทยาลัย
จาก การเกณฑ์ทหาร ชั่วคราว เป็น พิเศษ

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกัน ว่า
ตาม พระราชบัญญัติ ดัชนีเกณฑ์ทหาร ใน ตอนที่ ถัดมา ด้วยการ
ยกเว้น มีข้อความปรากฏอยู่ใน มาตรา ๑๔ ว่า “คนที่ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเว้น ขาด หรือ ยกเว้น ชั่วคราว เป็น พิเศษ
ด้วย ประการใด ๆ ยกเว้น ตลอดเวลา ตาม พระราชประสงค์” ดังนี้

บัดนี้ ทรง พระราชดำริเห็นว่า โรงเรียน มหาดเล็กหลวง ๑ โรงเรียน
ราชวิทยาลัย ๑ รวม ๒ โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนพิเศษ มีดีกว่า
โรงเรียนอื่น^{๕๖๖} เพราะ ประการ ๑ บุคคลที่ไปศึกษาในโรงเรียนทั้ง ๒ นี้
ได้อยู่นอนในโรงเรียน ตลอดเวลาที่ไป คราวศึกษา นับว่าเป็นผู้ที่อยู่

ในความควบคุม มีวินัยเคร่งครัด กว่าโรงเรียนสามัญ จะว่าคล้าย
 ประจำ อยู่ใน กงทวาร แล้วก็ได้ อีกประการ ๑ ในโรงเรียนทั้ง ๒ นี้
 มีการฝึกหัดทำ ทหาร นักเรียนได้ รับ ความ ฝึกหัด ทำ ทหาร ชั้น ต้นอยู่ แล้ว
 คล้าย ๆ ผู้ที่รับราชการ ทหาร ในปี แรกก็ว่าได้ เพราะ เหตุ ทั้ง ๒
 ประการ อัน กล่าว มา แล้วนี้ จึง ทรงพระราชดำริเห็นว่า นักเรียน ทั้ง ๒
 โรงเรียน นี้ เป็น ผู้ที่สมควร จะได้ ยกเว้น จาก การเกณฑ์ ทหาร ชั่วคราว โดย
 มี ข้อ กำหนด ดัง ต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑ ต้อง เป็น ผู้ที่อยู่ ประจำ ใน โรงเรียน มหาตมเล็กหลวง หรือ
 โรงเรียนราชวิทยาลัย คือ ที่นอน ณ โรงเรียน ไม่ใช่ ที่ไป เรียน ชั่วเวลา
 กตางวัน และ กลับไปนอน บ้าน

ข้อ ๒ ต้อง เป็น ผู้ที่ ได้ เรียน ถึง ชั้น มัธยม แล้ว แต่ ยังไม่ บริบูรณ์

ข้อ ๓ ต้อง ได้ รับ ความ ฝึกหัด ใน ทำ ทหาร รอบรู้ ตลอด ทำ ฝึกหัด เมื่อ
 เป่าแล้ว ตาม ข้อ บังคับ แห่ง ทหารบก

ผู้ ที่ ต้อง ด้วย ลักษณะ ทั้ง ๓ ประการ ดัง กล่าว มา แล้ว ข้าง บน นี้ ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ยกเว้น การเกณฑ์ ทหาร ให้ จน ตลอด เวลา ที่ เล่า
 เรียน ยังไม่ จบ ชั้น มัธยม บริบูรณ์ หรือ จน อายุ ครบ ๒๐ ปี บริบูรณ์ แล้ว
 ถึงแม้ จะ เรียน ยัง ไม่ จบ ชั้น มัธยม บริบูรณ์ ก็ เป็น ชั้น หมดเรศร์ การยกเว้น
 อันนี้ การ ยกเว้น แก่ นักเรียน โรงเรียน มหาตมเล็กหลวง และ โรงเรียน
 ราชวิทยาลัย นี้ 12/11/25 ให้ พึง ถือ ว่า เป็น การ ยกเว้น พิเศษ ตาม พระราชประสงค์

โดยเสนาจะ ถือเอาเป็น ตัวอย่าง สำหรับ นักเรียน โรงเรียน อื่น หรือ บุคคลจำพวกอื่น มิได้ เป็น อัน ชาติ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๑๐๙๙ หรือปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน หน้า ๓๕๒)

ประกาศต่อตราเก็บเงินค่านา

ในตำบลห้วยแร่ แขวง เมืองตราด ที่ให้เก็บเป็น นา ชั้น จัตวา
ตง เป็น นา ชั้น เบญจจะ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๖

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาที่ กระทรวง
มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการ ได้เกล้า ฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่ว กัน ว่า อดีตราเก็บเงิน ค่านาใน ตำบลห้วยแร่
ท้องที่อำเภอเมือง แขวง เมืองตราด ซึ่งได้วางไว้ ให้เรียก เก็บเป็น นา
ชั้น จัตวาไว้ ละ ๖๐ สตางค์ นั้น ออกจะ แแรงไป ยังไม่เหมาะ กับ ผลที่
ราษฎร ทำได้ เพราะใน ตำบล ห้วยแร่ พัน ภูมิต่ำ จะ ทำนา เป็น ที่ ตอน โดย
มาก ราษฎร ย่อมได้ รับ ความ อุดมคติ ใน การ ทำ นา จึง ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้ลด อดีตราเก็บเงิน ค่านาใน ตำบล ห้วยแร่ ตง เก็บ

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓๒๐

เป็น นามชั้น เบื้องจะไว้ละ ๔๐ ด้ทางค้
พุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

ตาม ประกาศ กษัตริย์ ที่ นาคัง แต่

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๘ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) พระยามหาอำมาตย์

เซ็นนทณ เต้เนาบตี กระทรวงมหาดไทย

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน หน้า ๓๕๔)

ประกาศ ยกเว้นเงินอากรค่านา พ.ศ. ๒๔๕๕

บาง ตำบลใน เขตรั้วของ เมือง นครเข็ยงใหม่

เมือง นครลำพูน และ เมืองแพร่

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เต้เนาบตี กระทรวง
มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้า ฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ได้ ทรง ทราบได้ฝ่าตของขุดั้พระบาท ว่า
ใน พุทธศักราช ๒๔๕๕ การทำนา ของ ราษฎร ใน เขตรั้วของ เมือง นคร
เข็ยงใหม่ ท้องที่อำเภอแม่ฮอน ตำบลบวกค้าง เมือง นครลำพูน ท้องที่
อำเภอเมือง ตำบลบ้านทึ บ้านกลาง มะเข็ยแจ้ ห้วยหยาบ เมืองแพร่
ท้องที่อำเภอเมือง ตำบลแม่ห้าฝาย แม่คำ วังธง วังหงษ์ ท่าข้าม น้ำคำ
บ้านทุ่ง หงษ์ไต้ ท้องที่อำเภอเมืองต๋อง ตำบลวังหลวง บ้านหนอง

น้ารัต อำเภอรองขวาง ตำบลหนองม่วงไข่ แม่คำ บ้านเชิง ราษฎร
 ทำได้ผลไม่ถึง กับซื้อชายเป็น อาณาประโยชน์ได้แค่พอบริโภค เพราะ
 เหตุว่าฝนแห้งแล้งพื้นที่เป็นที่ดอน ราษฎรได้รับความอดอยากอดร้อน
 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้น การเก็บเงิน อากกรำนาแก่ ราษฎร
 ในเขตแขวงเมือง นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน รวมเนื้อที่ ๗๕๕ ไร่
 ๑ งาน ๘๘ ๖๖ ตารางวา เงิน อากกร ๓๕๕ บาท ๔ ๕ คางค์ ในเขตแขวงเมือง
 นครคำพัน ตำบลบ้านทิ บ้านกลาง มะเขือแจ้ ห้วยหยาบ รวมเนื้อที่
 ๔,๑๓๐ ไร่ เงิน อากกร ๒,๐๖๒ บาท ในเขตแขวงเมืองแพร่ ตำบล
 แม่ห้าฝาย แม่คำ อังตง อังหงษ์ ท่าข้าม น้ำข่า บ้านทุ่ง ทุ่งไผ่
 อังหวดง บ้านหนูน หนองน้ารัต หนองม่วงไข่ แม่คำ บ้านเชิง รวมเนื้อ
 ที่ ๙๓๔ ไร่ เงิน อากกร ๕๖๘ บาท รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น ๕,๘๖๓ ไร่
 ๑ งาน ๘๘ ๖๖ ตารางวา เงิน อากกร ๒๕๒๘ บาท ๔ ๕ คางค์ ใน พุทธศักราช ๒๔๕๕
 ไว้ เพื่อเป็นการบำรุง ราษฎร ปีหนึ่ง

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) พระยามหาอำมาตย์

เซ็นแทน เลื่อนาบดี กระทรวงมหาดไทย

12/10/2566

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๖ กันยายน หน้า ๓๕๕)

ประกาศตั้งโรงเรียน

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เสนาบดีกระทรวงธรรมการ รับพระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ สั่งว่า การศึกษาเล่าเรียน ของประชาชนชาว
 สยามใน ทศวรรษ นม กวาง ขวาง ซัน กว่า แต่ก่อน และ ยัง จะจัด เพิ่ม เดิม
 ขึ้นต่อไป ข้าง หน้า ชัก หลาย กิ่ง หลาย แขนก ขึ้น ของ การศึกษาเล่าเรียน
 ตามที่ กระทรวงธรรมการ ได้จัดมาแต่ ก่อน ซึ่ง มีชื่อ เรียกว่า ชั้น มด
 ประถม มัธยม และ อุดม และแยกเปน ส่วนมีญเป็นพิเศษ นั้น มาถึง ชั้นนี้
 ก็ควรที่จะ แยก วิชาใหม่ ให้เหมาะ แก่ การงาน ที่เจริญ ขึ้น โดยลำดับ กับ
 ชัก ประการ หนึ่ง ตามที่ ได้สังเกตเห็น มาแล้ว บปรากฏว่า นักเรียน ผู้ชาย
 ที่ได้เข้าเล่าเรียน วิชา พอ ถึง ชั้น มัธยมได้ ครั้ง ๆ กลาง ๆ ยังมีที่นี้ จะ จบ
 ก็พากัน ออก หา การ ทำใน ทาง เสมียน เลี้ย มาก โดยไม่ รู้ลึก ว่า วิชา
 ที่ได้เล่าเรียน เพียงเท่า นั้น ยัง เป็นแต่ วิชา กลาง ๆ และหา เป็นวิชา เฉพาะ สิ่ง
 เฉพาะ อย่าง ที่ จะให้ มีความ สามารถ ทำการงาน ต่าง ๆ ให้ได้ ไม่
 แม้ การ เสมียน นั้น เองก็ ยังไม่ได้เล่าเรียน ลึก แต่ ว่ารู้ หนังสือ แล้ว ก็ อารี
 ไปทำการ เสมียน ซึ่ง จะทำดี และ ถูก ต้อง สมควร แก่ หน้าที่ เสมียน ก็ ยัง
 ไม่ได้ ความ นิยมอัน ท่ม เทไป ใน ทาง เดียว เช่นนี้ เปน ความ เข้าใจผิด
 ของ ประชาชน คน ผู้คน ไป ตัน เหลือ อยู่ ใน หน้าที่ เสมียน ผู้ที่ไม่มีความ

สามารถพอที่ไม่มีใครรับไว้ใช้ คนเหล่านั้นก็ยอมขาดประโยชน์
 โดยหาที่ทำการไม่ได้ ทั้งการหาเลี้ยงชีพที่เหล่าตระกูลของคนเคย
 ทำมาแต่เก่าก่อนก็ระงับเสีย จะกลับไปทำก็ต่อไม่ติด จึงเกิดความ
 ต่ำบาทขึ้น ความเข้าใจผิดอันนี้ย่อมเป็นเครื่องพาไปในทางอันเลื่อม
 เลี้ยวประโยชน์แก่ตนเองอันหาวิเศษไม่ แท้จริงการงานในบ้านเมือง
 ที่จะพึงทำหาเลี้ยงชีพอันยังไม่มีผู้ทำเพียงพอนั้น ยังมีอย่างอื่นอยู่
 เป็นอันมาก ใ้จะมีแรงงานเต็มย่นอย่างเดียว ยกตัวอย่างมา
 ได้ง่าย ๆ ว่า เช่น การเพาะปลูกนั้นที่คนก็ยังมิชอบเหลือ กว่า
 ที่คนจะทำ ถ้าจะว่าช่างวิชาต่าง ๆ ซึ่งเป็นการพิเศษ เช่น วิชา
 การก่อสร้างเขื่อน เขื่อนนั้น ก็ยังต้องมีการผู้ที่จะทำอีกมาก การ
 หัตถกรรม และพาณิชย์การต่าง ๆ ก็ยังมีเป็นอันมากประการ วิชาต่าง ๆ
 อย่างที่ว่านี้ถ้าใครผู้จริงทำจริงแล้วที่อาจจะมีค่าผล และให้เกิด
 ศุภประโยชน์แก่ตนได้ทั้งนั้น หากควรที่จะพากันนิยมไปแต่ในทาง
 การเต็มย่นอย่างเดียวนั้น และแม้แต่การเป็นเต็มย่นถ้าสมคักทำจริงแล้ว
 ก็ควรที่จะเตรียมให้รอบรู้ในทางนั้นจริง ๆ ใ้ว่ารู้หนังสือเพียง
 ครึ่ง ๆ กต่าง ๆ แล้วก็ไปสมัครเป็นเต็มย่นจะเป็นอันเพียงพอก็หาไม่
 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ชี้แจงตักเตือนไว้ในที่นี้ เพื่อ
 ให้ประชาชนทั้งหลาย ได้รู้ลึก ระลึกที่จะเลือกหาวิชาความรู้ได้ตัว
 โดยรอบคอบกว้างขวาง อย่าให้เข้าใจว่ารู้อะไรแค่ครึ่ง ๆ กต่าง ๆ

ก็พอแล้ว และอย่าให้ลุ่มหลงไปในทางเดียว จักได้เสีย การงาน
 ให้มีผู้ทำทุก ๆ อย่างทั่ว ๆ กัน และจักสำเร็จ ประโยชน์ และได้ความ
 สุขทั่ว ๆ กันไป อย่าให้ลุ่มหลง อึด ออ กั อยู่ ใน ทาง เดียว และเว้นว่าง
 ทางอื่น ๆ เสีย และทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้วางรูปโครงการ
 การศึกษาลงไว้ ให้เหมาะแก่เวลา และ การงาน ให้เป็นที่ เข้าใจ กัน ทั่ว
 ตั้งต่อไปนี้

๑ การศึกษาทั้งปวงให้กำหนดชื่อเป็น ๒ ประเภท คือ

สามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาเข้าเรียน ความรู้ใด ๆ อันเป็น ความ
 รู้สามัญ ซึ่ง คน ควร จะ รู้ทุก คน ตัวอย่าง เช่น วิชาหนังสือ วิชาเลข
 วิชาอ่านออกเขียนได้ วิชาภาษาไทยให้ประพุกที่ตั้งแต่ชั้นที่ ๖
 เป็นต้น ประเภทหนึ่ง

วิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาเข้าเรียน ความรู้ใด ๆ อันเป็น
 ความรู้พิเศษ ซึ่ง บุคคล พึง เชิดชว เรียน เฉพาะ ดัง เฉพาะ อย่าง ไม่จำเป็น
 ต้อง เรียน ให้รู้ ทุก อย่าง ทุก คน ตัวอย่าง เช่น วิชาครู วิชาแพทย์
 วิชากฎหมาย วิชาช่างต่าง ๆ เป็นต้น ประเภทหนึ่ง

การศึกษาทั้ง ๒ ประเภทนี้ มีตั้ง แต่ ชั้น ต่ำ ขึ้น ไป จน ชั้นสูง โดยลำดับ
 แต่ วิชา บาง อย่าง อาจ เข้า อยู่ ได้ ทั้ง ใน ประเภทสามัญศึกษา และ วิสามัญศึกษา
 เป็นต้นว่า การ วาด เขียน อาจ กำหนด เอา การ วาด เขียน แต่ พอ รู้ หลั ก
 รู้ ส่วน เป็น รูป เป็น รวง ให้ เป็น สามัญศึกษา โดย ประสงค์ ว่า คน ควร
 จะ หัด วาด เขียน ขึ้น เบื้อง ต้น ให้ รู้ ไว้ ทุก คน ซึ่ง กำหนด ใน วิชา เช่น นั้น

จะวางไว้ในหลักสูตรสามัญศึกษาเพียงใด เพียงนั้นก็อยู่ในสามัญ
 ศึกษา ความรู้ อย่างเดียวกัน ที่เห็นชัดนั้นขึ้นไปเป็นวิสามัญ
 ศึกษา เพราะที่ไม่ถือ ว่าจำเป็นทุก ๆ คน จะต้องรู้ถึงเพียงนั้น
 ขอนี้แล้วแต่หลักสูตรที่จะได้กำหนดลงไว้เป็นครั้งคราว

๒ การศึกษาที่ป้องกันให้กำหนดโดยประโยชน์แห่งผู้ที่จะได้เรียนเป็น
 ๒ ภาค คือ

ภาคศึกษาบังคับ ได้แก่ ความรู้ ทั้งฝ่ายสามัญศึกษา และวิสามัญศึกษา
 เพียงใด ซึ่ง สมควร จะให้ราษฎรมีความรู้ เป็นพื้นไว้ทุกคน พอให้
 ผลิต ชอบ ชั่วดี รู้จักกาลต่าง ๆ ไว้สำหรับให้พอแก่ที่จะต้องใช้อยู่
 ทุกวัน รู้จัก ทางที่จะรักษาตัว ทั้งส่วนชีวิต ร่าง กาย ทรัพย์สินสมบัติ
 และชื่อเสียง ให้พอครองตนเป็น พลเมืองดีได้คนหนึ่ง ๆ กับให้รู้จัก
 ทำการ หาเลี้ยงชีพตามภูมิอำนาจหน้าที่ วรรณะ ของตน รวมเรียกว่า
 ประถมศึกษา ภาคหนึ่ง

ภาคศึกษาพิเศษ ได้แก่ ความรู้ฝ่ายสามัญศึกษาที่เห็นชัดจากนั้นขึ้นไป
 อันไม่จำเป็นที่คน จะต้องรู้ได้เหมือนกันทุกคน ซึ่งเรียกว่า มัธยมศึกษา
 และวิสามัญศึกษาที่กว่านั้นขึ้นไป อันไม่จำเป็นที่คน จะต้องรู้เหมือนกัน
 ทุกคน ซึ่งเรียกว่าอุดมศึกษา เป็นวิชาความรู้ที่ไม่บังคับ ตั้งแต่
 แต่ผู้ใดสมัครทรัพย์แต่สติปัญญาที่จะเล่าเรียนได้เพียงใด และรักเรียน
 ในทางใด ก็เลือกเรียนได้ตามความพอใจ ภาคหนึ่ง

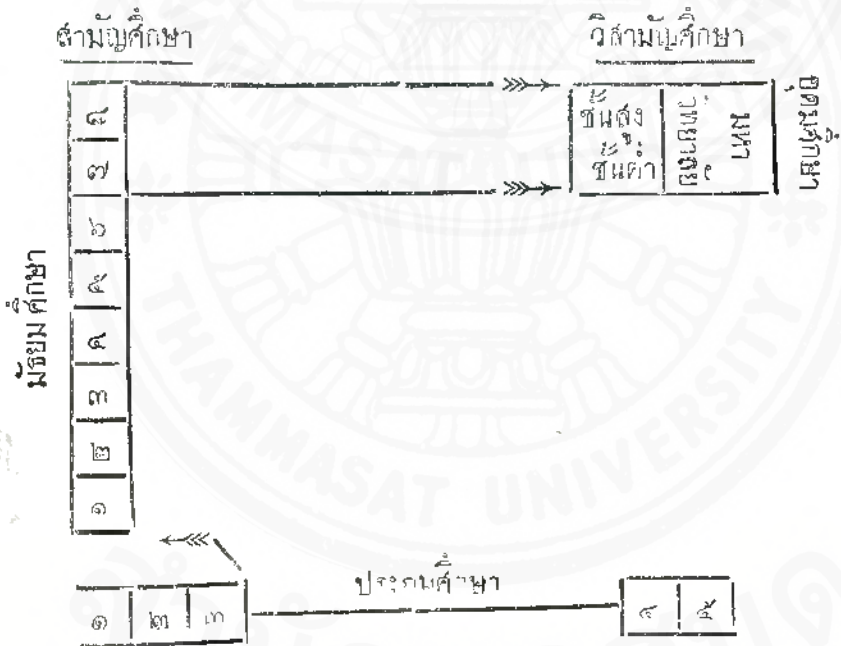
พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๓๒๖

การศึกษาทั้ง ๒ ภาคนี้ จะมีขีดสูงต่ำเพียงใด และค่าความ
สมควรที่จะได้วาง หลักสูตรไว้เป็น ครั้ง คราว

๓ การศึกษาที่ต่าง ประเภท และต่าง ภาคกัน ดัง กล่าวแล้ว ข้าง บนนี้
รวมเขียนเป็น แผนภูมิ โครงสร้าง ดังนี้

แผนที่ บอก ประเภท และ ภาค ของ การ ศึกษา

จัดความที่จัดจำแนกการศึกษาไว้เป็น ๒ ประเภท และเป็น ๒ ภาค
ตัวรูปโครงสร้างในแผนภูมิ ให้เป็น หลัไว้สำหรับมีสามารถตามผู้ปกครอง

เด็กชายหญิงทั้งหลาย ซึ่งจะเบนผู้ให้การศึกษาแก่เด็กของตคน ๆ
 นั้น ๆ จะได้พิจารณาเห็นว่า ตคนมีทุนรอนที่จะทุนบำรุงให้การศึกษา
 แก่เด็กของตคน ๆ ได้เพียงใด และเด็กที่อยู่ในปกครองของตคน ๆ
 นั้น ๆ จะมีสติปัญญาสามารถที่จะเล่าเรียนได้เพียงไร และทางใด ก็
 ใ้ใจให้ไปไปตามความสามารถเช่นนั้น ๆ

๔ ข้อสำคัญที่บิดามารดาผู้ปกครองเด็กจะพึงพิจารณาเห็น มีทาง
 ที่จะแนะนำอยู่ว่า ควรเลือกทางศึกษาเล่าเรียนให้ถูกแก่นักเรียนและความ
 สามารถของเด็กที่จะทำการงานได้ คือในทางใด ก็ให้เรียนทางนั้น
 และอย่าเข้าใจว่าการเล่าเรียนเพียง ตามนิยมศึกษานั้น จะพอเพียงที่จะ
 ทำการงานอะไร ๆ ได้ทั่วไป แท้จริงความรู้ตามนิยมศึกษานั้นจำเป็น
 คึ่งรู้ เพราะเป็นพื้นที่จะให้คนฉลาดและทำการงานได้ตลอดแค่นั้น
 และทำถูกทำชอบ วิสามันศึกษาเป็นเหมือนหนึ่งเครื่องมืออีกส่วนหนึ่ง
 ตัวอย่างเช่น ชาวนา ความรู้วิชาทำนาเป็น วิสามันศึกษา แต่ถาไม่รู
 สามัญศึกษาก็ ขาดเขาได้เหมือนกัน แต่อาจจะคิดราคาเข้มีด เพราะ
 ไม่รู้เลด อาจถูกฉิวเพราะไม่รู้หลงดี้อ อาจขาดเข้มีดถูกที่ ถูกทาที่
 จะได้ว่าหา เพราะไม่รู้ที่จะไป มาและ แห้ง การค้าขาย ของบ้าน เมือง
 ได้เงินแต่ไม่รู้จักรัก และ ถนอมทรัพย์สิน อาจจะเอาไปแทง ถังไป
 และ หอยเสี้ย หมด เพราะไม่ได้ รับความ ดัดสอน จรรยาที่จะ ให้ประพฤติดี

เช่น น เป็น ตัน เหตุ ฉนั้น ตนทุกคน จึง ควรเรียนตามนิยมศึกษาไว้เป็น พน

12/10/2566

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓๒๘

สำหรับให้เป็น พลเมืองดี แต่เรียนวิชาสามัญศึกษาเป็น เครื่องมือ ดังนั้น จึงจะเป็นประโยชน์แก่คนโดยบริบูรณ์

๕ ส่วนความรู้วิชาเฉพาะ ใดๆ ทางใด ซึ่งจะได้เรียนที่ไหน ในประเทศวิชาสามัญศึกษานั้น ก็ได้แก่ โรงเรียน และวิทยาลัยต่าง ๆ อันได้มีอยู่แล้ว และซึ่งจะยังเพิ่มเติมขึ้นไปในภายหน้า อันจะได้ทราบจากเจ้าหน้าที่ และประกาศของเจ้ากระทรวง ทบวงกรม นั้น ๆ ให้ประชาชนทั้งหลายพึงเข้าใจทางที่จะให้การศึกษาได้เรียนแก่บุตรธิดาของตนตามระเบียบที่กติก

ประกาศมาแต่วันที่ ๓๐ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน หน้า ๓๕๗)

ประกาศกระทรวงว่าการต่างประเทศ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน ด้วยนายไซแรบยี่ ซึ่งขณะนี้เป็นคนในบังคับชาติอังกฤษ ได้ทำเรื่องร้องขึ้นต่อเสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๘ กันยายน

พ.ศ. ๒๔๕๕ ขอแปลงชาติเป็นคนในบังคับสยาม ตามลักษณะกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศได้เห็นหลักฐานเป็นที่พอใจแล้วว่า ผู้ร้องขอได้ปฏิบัติถูกต้องตามลักษณะกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง

หน้า ๓๒๙

พ.ศ. ๒๔๕๖

ใต้ ฝ่า ความ ธิม กราบ ังคตมทุด พระกรุณา ขอ ธิบ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต

บิต น ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แต่ ผู้ ร้อง ขอ ใต้ ถัด ฝ่า พิกัด ม ลี้กยานุรักษ์ ต่อ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่ หัว
ด้วย แดง

เพราะ ฉนั้น จึง ขอ ประกาศ ใ้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า นาย โชมรบย์
ใต้ แดง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ผู้ หนึ่ง แดง

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) เหวะวงษ์วโรประการ

เสนาบดี ว่าการต่างประเทศ

.....
เสนาบดี ว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศ ใ้ ทราบ ทั่ว กัน

ด้วย นาย วิดเจียม นิตชน ซึ่ง ขณะ นี้ เป็น คน ใน บังคับ ชาติ เดนมาร์ก
ใ้ ทำ เรื่อง รวขึ้น ต่อ เสนาบดี ว่าการต่างประเทศ เมื่อ วันที่ ๑๔ ธันวาคม

พ.ศ. ๒๔๕๕ ขอ แดง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ตาม ติ ษณกฎหมาย
แดง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดี ว่าการต่างประเทศ ใต้ เห็น หลัก ถาน เป็น ติ พย ใจ แดง ว่า ผู้ ร้อง
ขอ ใ้ ปฏิบัติ ูก ติอง ตาม ติ ษณกฎหมาย แดง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง

ใ้ ฝ่า ความ ธิม กราบ ังคตมทุด พระกรุณา ขอ ธิบ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต

12/10/2566

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓๓๐

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แก่ผู้ร้อง ขอได้ ถัด หน้า พพมว สัตยานุรักษ์ คือ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
ด้วยแล้ว

เพราะ ณ นั้น จึง ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า นาย วิไลเดียม นิลชนัน
ได้แปลง ชาติเป็น คนใน บังคับสยาม ผู้หนึ่ง แล้ว

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พระพุทธเจ้าทรง ๒๔๕๖

(ตงพระนาม) เหวะจะชัวโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน

ด้วย นาย ชิว เดอโร ซึ่ง ขณะ นั้น แปลง คนใน บังคับ ชาติเยอรมัน
ได้ทำเรื่อง รวบรวมยื่น ต่อเสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๕๔ ขอแปลง ชาติเป็น คนใน บังคับสยาม ตาม ลักษณะ กฎหมาย
แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศได้ เห็น หลักฐาน เป็นที่ พอใจ แล้วว่า ผู้ร้อง
ขอได้ ปฏิบัติ ถูกต้อง ตาม ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
ได้ให้ความ ชื่น กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ขอรับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แก่ผู้ร้อง ขอได้ ถัด หน้า พพมว สัตยานุรักษ์ คือ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
ด้วยแล้ว

หน้า ๓๓๑

พ.ศ. ๒๔๕๖

เพราะฉะนั้น จึงขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า นายเชลเลอร์
ได้แปลง ซากิ เปน คน ใน บัญชีสำเนา ผู้หนึ่งแล้ว

ประกาศมาณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) เทวะวงษ์ โกรประกาศ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน หน้า ๔๘๖๒)

พระราชบัญญัติ

วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ สั่งว่า การทำ การขึ้น
การตรวจ แต่ การ อนุญาตงบประมาณ เงินแผ่นดิน ประจำปี ซึ่ง ทำ
อยู่ในเวลานี้ เปนไปตาม ลักษณะ กษัตริย์ โปรดเกล้าฯ ให้บัญญัติขึ้นไว้
เปน คราว ๆ ตามควร แก่การ บัดนี้ทรง พระราชดำริเห็นว่า การ ทั้ง
ปวง อัน เกี่ยว ด้วย การ งบประมาณ นั้น สมควร ให้รวบรวม ขึ้น เปน
พระราชบัญญัติ เพื่อ สดวก แก่ การตรวจ ทบวง การ ทั้งปวง

จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นดังต่อไปนี้
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีการ
งบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๕๖” ให้ ใช้ตั้งแต่วันที่ ประกาศใน

หนังสือราชกิจจานุเบกษาเปนต้นไป

12/10/2466

มาตรา ๒ ให้เจ้ากระทรวง ทบวง กรม ที่ ป้อง ทำงบประมาณ รายได้
 แล รายจ่าย เงินแผ่นดิน ตาม ลักษณะ แลใน แบบ ซึ่ง กระทรวง พระคลัง
 มหาสมบัติ วางไว้ แลให้ ยื่นงบประมาณไปให้กระทรวงพระคลัง,
 ตรวจสอบ ภายใน วันที่ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ กำหนด (ไม่ก่อน
 วันที่ ๑๐ เดือน พฤศจิกายน ในปีหนึ่ง ๆ)

มาตรา ๓ ถ้ากระทรวงใดมิได้ ยื่นงบประมาณไปยัง กระทรวงพระ
 คลังมหาสมบัติ ภายใน วันที่ กำหนด ใน มาตรา ๒ แลงบประมาณ ที่ยื่นไป
 ไม่ทั่ว กำหนด นั้น กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เห็น จำเป็น ที่จะ รับ
 พิจารณามีได้ ไซ้ กระทรวงพระคลัง, จะไม่รับพิจารณา แลจะ ตั้ง จำนวน
 เงินให้ ใหม่ตาม หลักที่ จะตรวจสอบได้จาก จำนวนเงิน งบประมาณ นี้เท่า
 ความที่ กระทรวงพระคลัง, เห็นสมควร ก็อาจทำได้

มาตรา ๔ ให้กระทรวงต่าง ๆ ยื่นคำอธิบาย แลข้อความ หรือ
 บัญชีเพิ่มเติมต่าง ๆ ต่อ กระทรวงพระคลัง, ตาม ซึ่ง จำเป็น แก่ กระทรวง
 พระคลัง, ในการ ตรวจสอบงบประมาณ ซึ่ง ยื่น ขึ้น โดย เดี่ยว

มาตรา ๕ งบประมาณ รายได้ แล รายจ่าย ประจำปี นั้น เมื่อได้
 ตรวจสอบ แลตรวจ รวมเข้ายอด แล้ว ให้เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหา
 สมบัติ ทำวางงบ ชำแจง นำทุกยอด ๆ ถวาย ไม่ช้ากว่า วันที่ ๑๐ เดือน
 มีนาคม ในปีหนึ่ง ๆ เพื่อ ได้ พระราชทาน พระราชดำริห์ ใน ที่ ประชุม
 เงินชาติ ๑๒/10/2๕๐๐ แลจะได้ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตไป ยัง กระทรวง
 พระคลัง, ไม่เกิน วันที่ ๒๕ มีนาคม เมื่อได้ รับ พระราชทานพระบรมราชา

อนุญาตแล้ว ให้ยื่นรายการในงบประมาณอื่นได้รวบรวมแล้ว ครา
เป็น พระราชบัญญัติ ประกาศใน หนังสือราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖ เมื่อ งบประมาณ ได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แล้ว ให้กระทรวงพระคลัง, ตั้ง ตำแหน่ง งบประมาณ อื่นได้ พระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้ตั้ง เบิก แลรับใน กระทรวง หนึ่ง ๆ ไปยัง กระทรวง
นั้น ๆ แต่ห้ามมิให้ปฏิบัติ การ รับ จ่าย หนีไป จาก งบประมาณ นั้น
มี ข้อ ยกเว้น แต่ ตาม ที่ แจง ใน มาตรา ๗ แต่ มาตรา ๘

มาตรา ๗ การ โอน เงิน ราย จ่าย จาก ประเทศ หนึ่ง ไป ตั้ง จ่าย ใน
ประเทศ อื่น นั้น ให้ ทำ ได้ ตาม มิ่ง กำหนด ใน ข้อ มติ อื่น จะ ได้ ประกาศ
ตาม ความ ใน มาตรา ๑๑

มาตรา ๘ กระทรวงใด จะ ต้อง จ่าย เงิน เพิ่ม เต็ม นอก งบประมาณ ที่
ได้ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต สำหรับ กระทรวง นั้น แต่ ไม่มี เงิน
ราย ใด ใน กระทรวง เดียว กัน จะ โอน มา ตั้ง จ่าย ใน ที่ ต้อง การ ได้ ไซ้
ให้ เจ้า กระทรวง งบประมาณ เงิน ที่ ต้อง การ เพิ่ม เต็ม นั้น ยื่น ไปยัง กระทรวง
พระคลัง, เมื่อ กระทรวงพระคลัง, ได้ ตรวจสอบ แล พิจารณา ทาง
ที่ จะ มี เงิน มา ตั้ง จ่าย ได้ แล้ว ให้ นำ ความ กราบ บัง คม ทูล พระกรุณา
ขอ พระราชทาน กระแส พระราชดำริ ใด ที่ ประชุม เสนอ บัด นี้ ถ้า เปง อื่น
พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แต่ ไม่มี เงิน ราย ใด ใน กระทรวง อื่น ที่
จะ โอน มา ตั้ง จ่าย ได้ ก็ ให้ ครา พระบรมราชานุญาต เป็น พระราชบัญญัติ

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓๓๕

พิเศษ กำหนด งบประมาณเพิ่มเติม ประจำปี นั้น ๆ แต่ประกาศใน หนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๙ พระราชบัญญัติงบประมาณ ประจำปี แต่พระราชบัญญัติ
งบประมาณเพิ่มเติม ตามความ ซึ่ง ก่อร่าง ใน มาตรา ๕ แต่ มาตรา ๘ นั้น
ให้ ใช้ ได้ จำเพาะ ปี ของ งบประมาณ นั้น ๆ เงิน ที่ อนุญาต ให้ ตั้ง จ่าย ใน
ปี ได้ ก็ ให้ สิ้น เซตร์ จ่าย ใน วันที่ ๓๑ มีนาคม ปี นั้น

มาตรา ๑๐ เมื่อ ต้น ปี แต่ ได้ ควบคุม รวม เข้า ยอด ภาษี สิ้น ไร่ แล้ว
ให้ เสนอ บัญชี กระทรวง ราษฎร, รับ ทำ รายงาน อธิบาย จำนวน เงิน ราย ได้
แต่ ราย จ่าย ที่ ผิด จาก งบประมาณ ที่ อนุมัติ ๆ ถวาย เพื่อ ได้ ทรง
พระราชดำริ ใน ที่ ประชุม เสนอ บัญชี บรรดา เงิน ใน งบประมาณ ซึ่ง เปลี่ยน
ไป ใน ระหว่าง ปี เพราะ เหตุ ฉุกเฉิน ไป ตั้ง จ่าย ทาง อื่น หรือ โดย พระบรม
ราชานุญาต งบประมาณ เพิ่มเติม นั้น ให้ ชัด เจน ด้วย

มาตรา ๑๑ ให้ เสนอ บัญชี กระทรวง ราษฎร, เป็น เจ้า หน้า ที่ รักษา
ราชการ ตาม พระราชบัญญัติ นี้ แต่ ให้ มี อำนาจ ออก ข้อ บัง คับ ต่าง ๆ
เพื่อ การ นี้ ตาม แต่ จะ เห็น สัมควร แต่ โดย พระบรมราชานุญาต

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๑๑๐๓ ใน รัชกาล บัณฑิต นี้

(เต็ม 2/๒๑2566 วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน หน้า ๓๒๕)

ข้อบังคับเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ

วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๖

ความ ซึ่ง พระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑ มอบอำนาจ แก่เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ให้ ออก ข้อบังคับได้ ตาม พระราชบัญญัติ นั้น พระเจ้าพญาเจด กกรมหลวงจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ออก ข้อบังคับ ดัง ต่อไป นี้

ข้อ ๑ งบประมาณรายได้แต่รายจ่ายสำหรับสักหนึ่ง ๆ นั้นให้ส่ง ต่อ กระทรวงพระคลัง, ใน วันที่ ๑๕ ธันวาคม ฤกษ์ก่อน วันที่ ๑๕ ธันวาคม ใน สักก่อน แต่ให้ทำใน แบบ พิมพ์ซึ่ง กระทรวงพระคลัง, จ่ายให้

ข้อ ๒ งบประมาณรายจ่าย กระทรวง แต่กรมทั้ง ปวงงบหนึ่ง ๆ ให้แยกเป็น ประเภทใหญ่ ๒ ประเภท คือ เงินเดือน ประเภทหนึ่ง ค่าใช้ สรรย ประเภท หนึ่ง ประเภท ค่าใช้ สรรย นั้น ให้แยกเป็น ประเภท เล็ก อีก หนึ่ง ความ แต่ กระทรวงพระคลัง, จะ กำหนด ใน งบประมาณ งบ ใด ถ้า จะ ขอ จ่าย เงิน ซึ่งไม่ ประจำ ก็ให้ตั้ง ประเภทใหญ่ เรียกว่า ประเภท การ จะ อีก ประเภท หนึ่ง

ข้อ 10๓๕66 ห้ามไม่ให้ตั้ง งบประมาณ สำหรับตำแหน่ง ใหม่ ฤกษ์เงิน เดือน ตำแหน่งเก่า (นอกจาก ชน ราย บัตาม ฮัตตรา) เว้น แต่ จะ ได้ รับ

อนุญาต ก่อน แล้ว แต่การ ชิ้น เงิน เดือน บาง ราย ซึ่ง ได้ รับ อนุญาต ไม่ทัน
ที่ เจ้า ของ กระทรวง จะ ตั้ง ใน งบประมาณ แต่ ได้ แจง ให้ กระทรวง พระคลัง,
ทราบ ก่อน วันที่ ๓๑ มกราคม ใน ปี ก่อน นั้น กระทรวง พระคลัง, จะ ตั้ง
เพิ่ม งบประมาณ ให้

ข้อ ๔ งบประมาณ ค่าใช้ สรรอย ให้ ตั้ง เงิน ตาม ที่ กำหนด ว่า จะ จ่าย
จริง ใน ปี ก่อน ถ้า เงิน ที่ ตั้ง นั้น มี จำนวน ผิด ไป จาก จำนวน เงิน ที่ อนุญาต
มี ก่อน มาก ๆ ก็ ให้ เจ้า ของ กระทรวง ชิ้น ค่า อธิบาย ให้ แจ่ม แจ้

ข้อ ๕ งบประมาณ การ จร นั้น ให้ ตั้ง เงิน จำแนก ราย การ เปน
ราย ๆ มี ค่า ช้ แจง รูป การ แล จำนวน เงิน ที่ ปรมาณ ว่า จะ ต้อง จ่าย ทั้ง
สิ้น จน การ นั้น สำเร็จ กับ ทั้ง จำนวน เงิน ที่ จะ ขอ จ่าย ใน ปี ของ งบประมาณ
นั้น ด้วย

ข้อ ๖ การ โอน เงิน ค่าใช้ สรรอย จาก ประเทศ หนึ่ง ไป ตั้ง จ่าย ใน
ประเทศ อื่น ใน งบประมาณ เดียว กัน นั้น เจ้า กระทรวง อนุญาต ให้ โอน ได้
แต่ ต้อง แจง ความ ให้ กรมตรวจ แล กรมสารบาญชี ทราบ ทุก ราย

ข้อ ๗ การ โอน เงิน จาก ประเทศ ใหญ่ (ซึ่ง กล่าว ใน ข้อ ๒) ไป ตั้ง
จ่าย ใน ประเทศ ใหญ่ อื่น ประเทศ หนึ่ง นั้น ถ้า โอน อยู่ใน งบประมาณ
กระทรวง เดียว กัน แล้ว กระทรวง พระคลัง, เปน ผู้ อนุญาต ได้ ให้
เจ้า กระทรวง ผู้ จะ ขอ โอน ชิ้น บาญชี โอน มา ยัง กระทรวง พระคลัง, ตาม
แบบ ๓ ซึ่ง กำหนด ไว้ ใน ทาย ข้อ บังคับ นี้ การ โอน เงิน ประเทศ ใหญ่

หน้า ๓๓๗

พ.ศ. ๒๔๕๖

ที่กล่าวในข้อนี้

ห้ามมิให้ โอนไปตั้ง จ่าย เงิน เดือน ซึ่ง ยังมีได้

อนุญาต อัครา

ข้อ ๘ กระทรวงใด จะ ขอ โอน เงิน ตาม ที่ กล่าว ใน ข้อ ๗ แห่ง ข้อ
บังคับนี้ ก็ ตี ขอ เงิน เพิ่ม เต็ม ตาม ที่ กล่าว ใน มาตรา ๘ แห่ง พระราชบัญญัติ
ก็ ตี กระทรวง นั้น ต้อง ขึ้น คำ ขี้ แจง ต่อ กระทรวง พระคลัง, โดย ทะเขียด

หอรัษฎากรพิพัฒน์

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) กิติยากร

เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน หน้า ๓๖๘)

ต้นฉบับไม่มีหน้า 338

NO THIS PAGE 338

IN ORIGINAL

พระราชบัญญัติระงับโรคระบาด

มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมฤตยูเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศกฎหมายว่าด้วยวิธีระงับโรคที่ร้ายที่เกิดแก่มนุษย์ แต่อาจจะติดต่อกันแพร่หลาย คือ กาฬโรค อหิวาตกโรค และไข้ทรพิษ ซึ่งรัฐบาลได้เอาเป็นพระจัดการเบื้องต้นมา ล้วน มณฑลกรุงเทพฯ ฯ ได้ตั้งพระราชบัญญัติสำหรับกรณีนี้ ประกาศใช้มาแต่ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๔ นั้นแล้ว ภูมิสำเนา แต่วิธีจัดการ ความหัดเมืองไม่เหมือนกันกรุงเทพฯ ฯ สัมควร จะมีพระราชบัญญัติต่างหาก สำหรับจัดการเบื้องต้น โรคร้ายตามหัวเมือง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้ว่า

มาตรา ๑

พระราชบัญญัตินี้ให้ มีนามเรียกว่า พระราชบัญญัติระงับโรคระบาด เพื่อ ระงับโรคที่ร้ายที่เกิดแก่มนุษย์ คือ กาฬโรคทุก ๆ ประเภท อหิวาตกโรค และไข้ทรพิษ โรคเหล่านี้ทุก ๆ อย่าง หรือแต่อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นโรคซึ่ง หมายความว่าตามพระราชบัญญัตินี้ว่า โรคระบาด

มาตรา ๒

จะให้ ใช้พระราชบัญญัตินี้ในมณฑลใด ในพระราชอาณาเขตนี้ จะได้ ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา เป็นสำคัญ

มาตรา ๓

ถ้าโรคระบาดเกิดขึ้นในมณฑลใด ให้ผู้แทนที่มณฑล
 มณฑลนั้นมีอำนาจที่จะประกาศแสดงว่า บ้าน หรือหมู่บ้าน
 หรือตำบลใด ๆ เป็นที่มีโรคระบาด เมื่อได้ประกาศแล้ว
 ให้ผู้แทนที่มณฑลมีอำนาจที่จะบังคับ แต่จัดการ อย่าง หนึ่ง
 อย่างไม่ หรือทุก อย่างใน ข้อ ความ ซึ่ง กล่าว ต่อ ไป นี้ คือ

ข้อ ๑ ที่จะ บังคับให้ ช่าง เรือ ก่อ กาน บ้าน เรือน ใน
 เขต ที่มีโรคระบาด ให้ หมด เชื้อโรค

ข้อ ๒ ที่จะ ห้ามมิให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด เข้า มา ใน เขต ที่ ซึ่ง
 มีโรคระบาด โดย มิ ด้ รับ อนุญาต ของ เจ้าพนักงาน ผู้
 จัดการ บำบัด โรค

ข้อ ๓ ที่จะ ห้ามมิให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ซึ่ง อยู่ใน ที่มีโรค
 ระบาด ออก จาก เขต ที่มีโรคระบาด โดย มิ ด้ รับ อนุญาต
 ของ เจ้าพนักงาน จัดการ บำบัด โรค

ข้อ ๔ ที่จะ รับ คน เป็น โรคระบาด ไป รักษา พยาบาล
 ใน โรงพยาบาล หรือ เอกเทศ ที่ ใด ๆ เพื่อ จะ บังคับ กั้น ให้
 โรคระบาด ติด ต่อ แพร่ หาย

ข้อ ๕ ที่จะ ชำย คน ซึ่ง อยู่ใน เขต ที่มีโรคระบาด ให้
 ไป อยู่ใน เอกเทศ ที่ ปราศ จาก โรคระบาด แต่ บังคับ ให้ อยู่
 แต่ ใน ที่ นั้น จน พ้น เขต เวลา ที่ โรคระบาด จะ ติด ต่อ
 แพร่ หาย ไป ด้

ข้อ ๖ ที่จะให้ทำลาย สิ่งทั้งปวง บรรดาซึ่งส่งโดย
ว่าเป็นเชื้อโรคระบาด

ข้อ ๗ ที่จะบังคับให้เจ้าของ เคหสถาน บ้านเรือน ที่เกิด
โรคระบาดขึ้นในนั้น จัดการ ทั้งปวง ตามคำสั่ง จนเป็น
ที่พอใจเจ้าพนักงาน ว่าเคหสถาน บ้านเรือนนั้น ๆ พ้นจาก
เป็นบ่อเกิดของโรคระบาด

ข้อ ๘ ที่จะสั่งให้ รื้อ ทำลาย เคหสถาน บ้านเรือน
ที่สมเหตุสมผลเห็นว่า เป็นบ่อเกิดของกาฬโรค ซึ่งโรค
อาจจะคิด ต่อแพร่ หายไปในที่อื่น

ข้อ ๙ ที่จะบังคับให้คนซึ่งอยู่ใน เขตที่ซึ่งเกิดกาฬโรค
หรือที่คิด ต่อใกล้เคียงกัน ซึ่งสมเหตุสมผลจะได้กำหนด
แนวเขต เป็นสำคัญ ให้บรรดาคนในเขตที่นั้น ช่วยกัน
จับแต่ทำลาย หนู อันเป็นสัตว์ที่พาเชื้อโรคไปเที่ยวคิด
ต่อโดนันให้หมด

มาตรา ๔ ถ้าหากว่าในการ บังคับ โรคระบาด จำเป็นต้อง
ทำลายเคหสถาน บ้านเรือน หรือ สิ่งของ ซึ่งเป็น ของถาวร
จนไม่คืนได้ ให้คิด ค่าเสียหาย ให้แก่เจ้าของ เพียงราคา
เท่าที่มีใน เวลาเมื่อ ทำลาย นั้น

แต่ ถ้า ของที่ ทำลาย เป็น สิ่งของ ซึ่ง พึง นำ เบื้อง เป็น
อันตราขายไม่ เป็น ของ ถาวร แล้ว ไม่ต้อง เสีย ค่าเสียหาย
ให้เจ้าของ

มาตรา ๕ บรรดาเจ้าพนักงาน ซึ่ง สุ่มหเทศำภิบาลมอบหน้าที่ให้จัดการ
 ความพระราชบัญญัตินี้ มีตำรวจตระเวนชายแดนเป็นต้น
 ให้มีอำนาจที่จะห้ามปรามมิให้คนเข้าออก โดยไม่ได้รับ
 อนุญาต แต่บังคับให้คน ออกจากเขตที่ ซึ่ง กล่าวใน
 มาตรา ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ได้ด้วยกำลัง

มาตรา ๖ ถ้าหากว่าเจ้าของเคหสถาน บ้าน เรือน ไม่ทำการ ตามคำสั่ง
 สุ่มหเทศำภิบาล ในการ บังคับมิให้ โรคระบาดติดต่อ
 แพร่ หลุดย ซึ่ง กล่าวไว้ใน มาตรา ๓ ข้อ ๗ และข้อ ๘
 ให้ สุ่มหเทศำภิบาล มีอำนาจที่จะจัดการนั้น ให้สำเร็จโดย
 ตำรับ ถ้าเช่นนั้น เจ้าของเคหสถาน บ้าน เรือน ต้องใช้
 ทุนที่ต้องทำการ นั้น ลงเต็ม

มาตรา ๗ ถ้าเกิดโรคระบาดในท้องถิ่น เมือง ต่างประเทศที่ ติด ต่อ
 กับ พระราชอาณาเขตก็ดี หรือต่างเมือง ต่างมณฑลใน
 พระราชอาณาจักรสยามก็ดี ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
 มีอำนาจที่จะจัดการ ดัง กล่าวต่อไป นี้ เพื่อป้องกันมิให้
 โรคระบาดแพร่ หลุดไปใน พระราชอาณาจักร คือ
 ข้อ ๑ ที่จะตั้งด่านตรวจโรคขึ้นในที่ ซึ่ง อยู่ในทางที่
 ผู้คน สัตว์ สิ่งของ แล ยวดยาน เข้ามา หรือ ผ่าน มาจาก
 เมือง ซึ่งมีโรคระบาด แล จัดตรวจคน ผู้คน สัตว์ สิ่งของ
 แล ยวดยาน นั้น ๆ ตามวิธีแพทย์

ข้อ ๒ ที่จะหน่วงตัวคุณ ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นเชื้อโรคระบาด
 อาจจะไปติดต่อแพร่หลาย ใ้คุณที่ด่านตรวจโรค
 พ้นจากเวลาที่จะพาโรคไปติดต่อกับผู้อื่น แต่จนเมื่อ
 ได้ชำระทัณฑ์สารของผู้นั้น ให้พ้นจากความรังเกียจว่า
 เป็นเชื้อโรค

ข้อบังคับสำหรับการที่จะจัดตามอำนาจที่กล่าวมา ใน
 มาตรา นี้ ให้ประกาศลงในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็น
 สำคัญ ให้ใช้ตามอำนาจที่กล่าวมา แต่ในเวลาที่จะจำเเนน
 เมื่อพ้นเวลาความจำเเนนแล้ว ให้สั่งเลิกเสีย

มาตรา ๘

เมื่อเห็นว่าที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งตั้ง ข้อบังคับ
 ให้ตั้งด่านตรวจโรคขึ้นในมณฑลใด เป็นหน้าที่ของสมุห
 เทศาภิบาลมณฑลนั้น ที่จะจัดให้มีแพทย์ซึ่งทรงความ
 สามารถแต่เจ้าพนักงาน ไปจัดการให้ได้ตั้งคำสั่ง อื่น
 ในที่ตั้งด่านตรวจโรคทุก ๆ แห่ง ต้องตั้งเครื่องหมาย
 มีเครื่องหมายให้ต้องเป็นต้น เป็นสำคัญ ให้คนทั้งหลาย
 ทราบว่าเป็นที่ตั้งด่านตรวจโรค

มาตรา ๙

เพราะเหตุว่าใช้ทรัพย์สิน อาจจะมีอันได้ด้วยวิธีปลูก
 แต่รัฐบาลจัดแพทย์หลวง ไปเที่ยวปลูกใช้ทรัพย์สินอยู่แล้ว

12/10/2566

เมื่อแพทย์หลวง ปลุกใช้ทรัพย์สินไปถึง หัวเมืองใด ให้สมห
เทศาภิบาล มณฑลนั้น ประกาศกำหนดที่ และวันที่แพทย์จะ
ไปปลุกใช้ทรัพย์สินให้แก่ราษฎร ตามตำบล แต่ให้มีคำสั่ง
ให้ราษฎร มาปลุกใช้ทรัพย์สิน ตามที่แต่ วันที่กำหนดไว้

มาตรา ๑๐ ถ้าผู้ใดจงใจ หรือ สลัดใจ ไม่กระทำการข้อบังคับ
แต่คำสั่ง ของ สมุหเทศาภิบาล กดี ของ เจ้านบดีกระทรวง
มหาดไทย กดี ที่กระทำการ ตาม พระราชบัญญัตินี้ ผู้นั้น
ต้อง ระวัง โทษ ครึ่ง หนึ่ง จำคุกไม่เกิน เดือน หนึ่ง หรือปรับ
เงินไม่เกิน ร้อย บาท หรือทั้งจำและปรับด้วย ทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๑๑ ผู้ใดจงใจ หรือ สลัดใจ ไม่มาให้แพทย์หลวง ปลุก
ใช้ทรัพย์สินที่ แต่ใน เวลา ตาม คำสั่ง ของ สมุหเทศาภิบาล กดี
หรือว่าเป็นผู้ ปลุกของ เดิม ซึ่ง อายุ ภายใน ๑๖ ปี ตั้ง มา ไม่พา
เด็ก นั้น มา ปลุกใช้ทรัพย์สิน กดี ต้อง ระวัง โทษ ปรับ ครึ่ง หนึ่ง
เพน เงิน ไม่เกิน ๕๒ บาท

มาตรา ๑๒ ให้เจ้านบดี กระทรวงมหาดไทย เปน เจ้าน้ำที่ รักษาการ
ให้ เปน ไป ตาม พระราชบัญญัตินี้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เปน วันที่ ๑๑๕ ใน รัชกาล เป็ดยี่สิบ

ประกาศ
 เปลี่ยนชื่อ อำเภอพระปฐม
 แด่ อำเภอ เมืองนครไชยศรี

ด้วยได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศเมื่อ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖ ให้เปลี่ยนเรียกชื่อ เมือง นครไชยศรี ว่า เมืองนครปฐม ความแจ้ง อยู่ใน ประกาศ นั้น แล้ว มี อำเภอ ใน เมือง นครปฐม อยู่ บน แผ่นดิน ซึ่ง ชื่อ ที่ เรียก ยังไม่ ตรง กับ ประกาศ นั้น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ เปลี่ยนชื่อ อำเภอ เมือง (นครไชยศรี) ก่อไปให้เรียก ว่า อำเภอ นครไชยศรี ให้เปลี่ยนชื่อ อำเภอ พระปฐมเจดีย์ต่อไปให้เรียก ว่า อำเภอ เมืองนครปฐม ประกาศมา ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็น วันที่ ๑๑๖๖ ในรัชกาล บัดนี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน หน้า ๓๗๘)

ประกาศตราสำหรับกำหนด

เดนมบัติ กระทรวงวัง แด่เดนมบัติ กระทรวงธรรมการ

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นเกล้าฯ เสด็จกระหม่อม ดังนี้ ว่า

ตรา คำแห่ง เดนมบัติ กระทรวงวัง ตาม พระบรมราชโองการ ใน พระราชกฤษฎีกา ให้ ใช้ตราเทพยดา ซึ่ง พระมหากษัตริย์ นั้น เป็น ระเบียบ อันดี

แล้วตามเสด็จตาม รูปพระมหากษัตริย์ที่เสด็จไปอยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างดวงตราขึ้นให้ถูกต้อง มีรูปแต่สายดังนี้

(๑) ดวงตรารูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง เส้นผ่าศูนย์กลาง กับเส้นรอบวง (หรือ ๑๒ มิลลิเมตร) ตามพระมหาเทพทรงพระมหากษัตริย์ (พระโคตมโศก) พระหัตถ์ขวาถือคฑาทันตย์ พระหัตถ์ซ้ายถือสายธนูคทา มีสายกลมคล้องข้าง ให้เรียกว่า “ตราพระมหาเทพทรงพระมหากษัตริย์” สำหรับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงวัง ได้ประทับในตราแห่งกิจราชการ

(๒) ดวงตรารูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง เส้นผ่าศูนย์กลาง กับเส้นรอบวง (หรือ ๕๗ มิลลิเมตร) ตามพระมหากษัตริย์ (พระโคตมโศก) ขึ้นแทนให้แปลตราพระมหากษัตริย์ สำหรับเสนาบดีกระทรวงวัง ได้ประทับด้วยกิจการทั้งปวง

ส่วนตราเทพยดาซึ่งพระมหากษัตริย์ เสด็จไปเป็นอันยกไปใช้ต่อไป อนึ่งตราตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงราชการ โปรดเกล้าฯ ให้ถือตราพระพิรุณทรงธนูมาดนั้น ทรงพระราชดำริที่ว่า นามเสนาบดีได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นไว้ ตามนามในตำแหน่งเดิมแล้วสมควรจะใช้ตราเสนาบดีราชการ ตามพระบรมมัญญในพระราชกฤษฎีกาเสนาบดีด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างดวงตราเสนาบดีราชการขึ้นไว้ มีรูปแต่สายดังนี้

(๑) ดวงตรารูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง เส้นผ่าศูนย์กลาง กับเส้นรอบวง (หรือ ๑๒ มิลลิเมตร) ตามเสนาบดี ขะ มีดสังข์สังข์ มีรูปพระบรมมัญญอยู่ในกลางมีเสมา มีอักษรขอม พุ.ศ. น.ม. หัวใจ อธิษฐานอยู่

ชอบเบี่ยงเบนเข้ามา มีหลายคนที่ชอบเบี่ยงต่าง แต่ต้องข้างเข้ามา สำหรับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ได้ประทับใน ตำรวจราแห่ง กิจราชการ ล้วน ครา พระเพลิง ทรง ระยะเวลา นั้น เป็น อัน ยกไม่ ใช้ต่อไป

ครา สำหรับ ตำแหน่ง ทั้ง ๒ กระทรวง นี้ ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน แก่เสนาบดี กระทรวงวัง แต่เสนาบดี กระทรวงธรรมการ เพื่อ พระราชพิธี ครบองค์ เวลา เข้า ขณะ พระสังข์ อนุโมทนา ถวายไชยมงคล ใน วันที่ ได้ ประกาศ นี้ แล้ว เป็น อัน ใช้ ได้ ตั้ง แต่ วันที่ ได้ โปรดเกล้าฯ พระราชทาน นี้ ตั้ง ไป

ประกาศมา ณ วันอังคาร ที่ ๑๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๑๐๘๗ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน หน้า ๓๗๙)

ประกาศกระทรวงคมนาคม

แผนกไปรษณีย์โทรเลข

เรื่อง เปิดใช้ ไปรษณีย์นานาชาติ ระหว่าง เมืองอุบลราชธานี กับ ประเทศ
ฝรั่งเศส แด อินโดจีน ระหว่าง เมืองภูเก็ต แด สระบุรี แด เชียงใหม่
กับการไปรษณีย์โทรเลข นานาชาติ ที่ เมือง แม่ฮ่องสอน

ด้วยการค้าขายใน ระหว่าง เมืองอุบลราชธานี แด ประเทศ ฝรั่งเศส กับ
อินโดจีนนา ฝรั่งเศส แด การค้าขาย ใน ระหว่าง เมืองภูเก็ต กับ เมือง ใน
สระบุรี แด เชียงใหม่ ซึ่ง มีความเจริญ ขึ้น เป็น ลำดับ มา นั้น

หน้า ๓๕๘

พ.ศ. ๒๕๕๖

เห็น ว่าควร จะเปิดไปรษณีย์ขนาดเล็ก ขึ้น เพื่อให้สะดวก แก่การค้าขาย แต่ การ เปิดไปรษณีย์ขนาดเล็ก ในระหว่าง หัวเมือง แลเมือง ตำบลประเทศเช่น นี้ ยังไม่เคยมี จึงได้ ใ้กรมไปรษณีย์โทรเลข ทำการไปรษณีย์ขนาดเล็ก ในหัวเมือง ที่กล่าว มาแล้ว นิตย ๓๓

บัด นี้การใช้ขนาดเล็กนี้ ได้เริ่ม การ ดำเนินการ เรียบร้อย ดี ดังควร จะเปิดไปรษณีย์ขนาดเล็กใน ๒ เมือง ที่กล่าว มาแล้ว นิตย ๓๓ กับเมือง ตำบลประเทศได้ ส่วน การค้าขาย ที่เมือง แม่ฮ่องสอน นั้น ก็เจริญ มาก พอสมควร จะเปิดไปรษณีย์โทรเลข แลไปรษณีย์ขนาดเล็ก ขึ้น อีกแห่งหนึ่งได้ จึงได้ จำความขึ้น กราบ บังคมทูล พระกรุณา ขอ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต เปิด การไปรษณีย์ขนาดเล็ก แล การไปรษณีย์โทรเลข ใน หัวเมืองต่าง ๆ ที่กล่าว มาแล้ว นิตย ๓๓ บัด นี้ ได้ รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้เปิด การไปรษณีย์ขนาดเล็ก แลไปรษณีย์โทรเลข ใน หัวเมืองต่าง ๆ ที่กล่าว มาแล้ว นิตย ๓๓ แต่ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เริ่ม ต้น ไปแล้ว จึง ขอ ประกาศ ให้มหาชน ทราบทั่ว กัน

กระทรวงคมนาคม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พระพุทธเจ้าทรง ๒๕๕๖
(ลงนาม) อองซานประพัทธ์

เสนาบดี กระทรวงคมนาคม

12/10/2566

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๘๕)

ประกาศ

ตั้ง ตำแหน่ง จเรทหาร ทัวไป

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมว่า ตำแหน่ง จเรทัพบก
 ได้มีมาหลายแล้วแต่เป็นประโยชน์ดี เพื่อตรวจราชการ ทหารบกต่าง ๆ
 แต่ส่วนราชการทหารเรือยังหาได้มีจเรสำหรับตรวจราชการไม่

บัดนี้ทรงพระราชนัดให้ว่า ในการที่ทรงตั้งตำแหน่งจเรทัพบก
 แลจเรทหารเรืออยู่แล้วนั้น ก็ย่อมมีพระราชประสงค์จะทรงทราบ
 กิจการทั้วไปในกองทัพบก แลเรือ ทั้งระเบียนการปกครอง แลการ
 ฝึกหัด จะดำเนินไปดี ความพระราชประสงค์อย่าไม่ อดขัด จนความ
 เปรนอยู่ แลความ สุขทุกข์แห่ง นาย แลพลทหาร ทั้งในกองทัพบก แลเรือ
 เมื่อมีพระราชประสงค์อยู่เช่นนี้ จึงทรงพระราชนัดให้ว่า ควรหาหนทาง
 อันดีที่สุดที่จะบันดาลให้เป็นไปได้สำเร็จตามพระราชประสงค์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตั้งตำแหน่งใหม่ขึ้น
 ตำแหน่งหนึ่งเรียกว่า "จเรทหาร ทัวไป" มีหน้าที่ตรวจตราราชการทหาร
 ทั้งบก แลเรือ เป็นผู้ใช้ความสัตย์ซื่อต่าง พระเนตร พระกรรณ ถ้า
 เมื่อมีข้อความสำคัญ อันหนึ่ง อันใด ที่สัตย์สำคัญ อันควรทราบถึง
 พระเนตรพระกรรณ ก็ให้นำความนั้น ๆ กราบมีทูลทูลพระกรุณา
 ให้ทรงทราบฝ่าอาตของธุลีพระบาทโดยตรง ไม่ต้องส่งทางเสนาบดี

กระทรวงใด กระทรวงหนึ่ง แต่ถ้ามองว่ามีความบกพร่องส่วนใด
 ส่วนหนึ่ง ซึ่งไม่สำคัญพอที่จะถึงแก่ต้องรบกวนใต้อาตมของสมเด็จพระบาท
 ไชย ก็ให้จเร ทหาร ทัวไป ซึ่ง แจง แดงตั้ง ความเห็น แต่เดิมนับกระทรวง
 กระธา โทม ฎา ทหาร เวือ เพื่อเดิมนับเจ้ากระทรวง จะได้รับไปดำริหือไป
 หนึ่ง ตำแหน่ง จเร ทหาร ทัวไป นี้ เป็น ตำแหน่ง สำคัญ ทำการ ต่างพระ
 เนตร พระกรรม แต่ต้องเป็นผู้รอบรู้ราชการ และเป็นที่ไว้วางพระราช
 หฤทัยโดยแท้ จึงจะรับราชการ ส่นอง พระเดช พระคุณใน ตำแหน่งนี้ได้
 เพราะฉนั้น ให้ นับว่า ผู้ที่ ดำรง ตำแหน่ง จเร ทหาร ทัวไป นี้ มียศ เดิมต้ง
 เดิมนับ

ประกาศมาแต่ณวันศุกร์ที่ ๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็น วันที่ ๑๑๒๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
 พระราชวงษ์บองอิน
 (เต็ม ๓๐ วันที่ ๘ ธันวาคม หน้า ๓๔๒)

ประกาศตั้งจเรทหารทัวไป

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมว่า ตามที่ได้ทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตั้ง ตำแหน่งจเรทหาร ทัวไป ขึ้น
 แล้วนั้น ทรงพระราชดำริห์ว่า จอมพล เดิมเจ้าพระเจ้านรณรงค์เธอ
 เจ้าฟ้า กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ซึ่ง บัด นี้ ทรงดำรง ตำแหน่ง จเร

12/10/2366

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓๕๑

ที่พบกอยู่นั้น สมควร จะ วัธราชการ ต้นอง พระเศษพระคุณใน ตำแหน่ง
จเรทหาร ทัวไป นี้ได้

เพราะ ฉนั้น ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ จอมพล สมเด็จ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ทรง ดำรง
ตำแหน่ง จเรทหาร ทัวไป แต่ บัดนี้ เปน ต้นไป

ประกาศมา แก่ ณ วันศุกร์ ที่ ๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๑๑๒๑ ใน รัชกาล บัดนี้
พระราชวังบางปะอิน

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๘ ธันวาคม หน้า ๓๔๔)

ประกาศเพิ่มเติมพระราชกำหนด

เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร เวช ร.ศ. ๑๓๑

มี พระบรมราช โองการ ดำรัส เหนือเกล้า เหนือกระหม่อม ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้าโปรด กระหม่อม ให้ ประกาศเพิ่มเติม พระราชกำหนด เครื่อง
แต่ง ตัว ทหาร เวช ร.ศ. ๑๓๑ ดัง แจง ต่อไป นี้

ตาม ความ ใน มาตรา ๔ ข้อ ๑ มี หมวด ๓ อย่าง คำว่า "อย่าง ที่ ๒
หมวก แดง เม็ด ดี ชาว มี ผ้าขาว จับ พัน รอบ แต่ มี ชาย ผ้า สี ขาว แดง จาก

12/10/2566

หน้า ๓๕๒

พ.ศ. ๒๕๕๖

มาฉบับนั้นที่ขอบบนโดยรอบ” นั้น ให้เพิ่มคำว่า “และมีตราครุฑพ่าห์
ของชาติที่หน้าหมวดด้วย”

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๖
เป็น วันที่ ๑๑๓๕ ใน รัชกาล บัณฑิตนี้
(เดิม ๓๐ วันที่ ๒๑ ธันวาคม หน้า ๓๔๕)

ประกาศตั้งผู้ทำการแทน อธิบดี
และรอง อธิบดี กรมมหาดเล็ก

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ว่า จางวางโท พระยา
เทพทวาราวดี มีอาการ บัวยไข้ ไข้ ขอพระราชทาน กราบ ถวาย บังคมลา
หยุด พัก รักษาตัว ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต แล้ว จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ จางวางโท พระยา
บุรุษรัตนราชพิพัฒน์ อธิบดี กรมชาวที่ ทำการ แทน อธิบดี กรมมหาดเล็ก ด้วย
อีก แนนหนึ่ง และให้ จางวางตรี พระยาประสิทธิ์ศึกการ เป็น รอง อธิบดี
กรมมหาดเล็ก รับราชการ สนอง พระเดช พระคุณ ตั้ง แต่ บัด นี้ ไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๖
เป็น วันที่ ๑๑๓๕ ใน รัชกาล บัณฑิตนี้
12/10/2566
(เดิม ๓๐ วันที่ ๒๑ ธันวาคม หน้า ๓๔๖)

กฎเสนาบดี กระทรวงเกษตรราธิการ

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ว่าด้วย ประกาศกำหนดให้เรียกเงินค่า ขรรมนิยม
หลักเขตที่ บั๊กเขตที่ ดิน จาก เจ้าของ ที่ดิน ใน เมืองภูเก็ต

ด้วยใน การ ที่ เจ้าพนักงาน ออก โฉนด บั๊ก หลัก เขตที่ ดิน ให้ แก่ เจ้า ของ
ที่ ใน จังหวัด ภูเก็ต ใน เวลานั้น ให้เรียกเงินค่า ขรรมนิยม หลัก ละ
๕๐ สตางค์ จนกว่าจะได้สั่ง เปลี่ยนแปลง ค่อยไป

กระทรวงเกษตรราธิการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
(ลงพระนาม) รหัส

เสนาบดี กระทรวงเกษตรราธิการ

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๑ มกราคม หน้า ๓๔๗)

ประกาศ

เพิ่มเครื่อง แต่ง ตัว ราตรี สโมสร์

ข้าราชการ ใน พระราชสำนัก

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เพิ่มเครื่อง แต่ง ตัว ราตรี สโมสร์ ข้าราชการ ใน พระราชสำนัก มีกางเกง
แพรดำ ขาสั้น รองเท้า แพรดำ แกรของ เท้าคือตูลูนิค มีโบดำ สำหรับใช้แต่ง

หน้า ๓๕๔

พ. ศ. ๒๔๕๖

ในเวลาที่มิงานใน พระราชฐานโดยเสภาะ ส่วน กางเกง ขา ยาว นั้น
ให้ ใช้ตั้งแต่เวลาที่ เปน การ ลาย นอก พระราชฐาน

กระทรวงวัง

ประกาศมา ณ วันที่ ๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ตงนาม) เจ้าพระยาฯรรมารักรณาธิบดี

มหาเสวกเอก เสนาบดีกระทรวงวัง

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๑ มกราคม หน้า ๓๔๗)

ขอมบังคับเสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ว่า ด้วยการ ตั้ง จ่าย เงิน พระคลัง ให้แก่ บริษัท

หรือ บุคคล ซึ่ง เปน เจ้าหนี้ รัฐบาล

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับ พระบรมราช โองการ โปรด
เกล้าฯ ให้ประกาศแก่ กระทรวง ทบวง การ ทั้งปวง ว่า บริษัท หรือ บุคคล
ซึ่ง เปน เจ้าหนี้ รัฐบาล ด้วย ทริษา ที่ ขาย สินค้า ให้แก่ คือ หรือ รับจ้าง รับ
เหมา การ ทำ การ ต่าง ๆ ก็คือ เมื่อถึง กำหนด รับเงิน เจ้ากระทรวง
แต กรม ซึ่ง เปน ห็น บริษัท หรือ บุคคล นั้น ๆ ใน นาม รัฐบาล ต้อง วาง
ฎีกา มา ยัง กรม ตรวจ แด กรม ดำรง บัญชี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เมื่อ
กรม ตรวจ แด กรม ดำรง บัญชี ตรวจ ฎีกา ถูก ต้อง แล้ว ก็ ออกใบ ตั้ง จ่าย
ไป ยัง กรมพระคลังมหาสมบัติ ให้จ่ายเงิน ให้แก่ หัวหน้า กระทรวง หรือ กรม

ซึ่งเงินนั้น ในใบสั่งจ่ายเงินใบหนึ่ง รวมหนี้หลาย ๆ รายก็มี เมื่อเจ้าพนักงานผู้เป็นหนี้ นำใบสั่งจ่ายไปขึ้นเงินได้จากกรมพระคลังมหาสมบัติแล้ว ต้องนำเงินไปแยกจ่ายแก่เจ้าหนี้ทั้งปวงอีกชั้นหนึ่ง การใช้หนี้ไม่สำเร็จก็ได้โดยเร็ว

ทรงพระราชดำริเห็นว่า การเบิกเงินไปจ่ายเป็นต่อ ๆ กันไปเช่นนั้นไม่สะดวกแก่เจ้าพนักงาน โดยเหตุที่การใช้หนี้ไม่สำเร็จก็ได้เร็ว นั้น อย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งไม่สะดวกแก่บริษัทหรือบุคคลผู้เป็นเจ้าหนี้ซึ่งได้รับเงินเข้าไป เพราะเงินต้องผ่านมือเจ้าพนักงานซึ่งต้องไปแยกจ่ายตามรายหนี้อีกชั้นหนึ่ง จึงโปรดเกล้าฯ ให้เดิมนับตั้งกระทรวงพระคลังฯ แก่วิธีการจ่ายเงินเสียใหม่ ประสงค์ความสะดวกเป็นเบื้องต้น

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ขอประกาศกำหนดวิธีใหม่ดังนี้ ข้อ (๑) กระทรวงหรือกรมใดเป็นหนี้บริษัทหรือบุคคลเป็นจำนวนเงินกว่า ๑๐๐ บาทขึ้นไป แต่มิได้จ่ายเงินทอดรองใช้หนี้ไปไซ้ เมื่อถึงคราวใช้หนี้ให้ตั้งฎีกา (คำใช้สร้อยหรือการจร) มายังกรมตรวจสุดกรมสำเนาฎีกาตามระเบียบที่ปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ให้ตั้งในหมายเหตุว่า ขอให้กรมตรวจสุดกรมสำเนาฎีกา ออกใบสั่งจ่ายให้แก่บริษัทหรือบุคคลผู้เป็นเจ้าหนี้นั้นในนามของเจ้าหนี้ที่เดียว

ข้อ (๒) วิธีเบิกเงินซึ่งขอให้ชอกใบสั่งจ่ายให้แก่เจ้าหนี้เช่นนี้ ให้ตั้งฎีการายละฉบับตามรายเจ้าหนี้ ห้ามมิให้อางฎีกาใบเดียวมาขอให้ชอกใบสั่งจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ตั้งแต่ ๒ รายขึ้นไป

หน้า ๓๕๖

พ.ศ. ๒๔๕๖

ข้อ (๓) เมื่อผู้เบิกได้รับใบสั่งจ่ายไปมอบให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ให้เรียกใบสำคัญอย่างเดียวกับที่จ่ายเงินสดให้ แต่ส่งใบสำคัญนั้นไปยังกรมศร๑๑ แด่กรมสารบัญชี พร้อมกับงบเดือน ตามระเบียบที่ปฏิบัติอยู่แล้ว

ข้อ (๔) ข้อบังคับนี้ ให้ใช้เฉพาะที่เบิกเงินจากกรมศร๑๑ แด่กรมสารบัญชีในกรุงเทพฯ แต่ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๖ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๘ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๑ มกราคม หน้า ๓๘๘)

กฎเสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เรื่อง แก้ไข การ เรียก เงิน ค่าธรรมเนียม บาง อย่าง ตาม กฎเสนาบดี
ลง วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๖ แห่ง ข้อ ๕

ค่าธรรมเนียม การ ประทับ ตรา ประจำ ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน ทะเบียน ที่ดิน
ทั้งปวง ให้เจ้านายที่เรียกเงินค่าธรรมเนียม ดังนี้

ข้อ ๑ ถ้าจำนวนเงินที่สัญญากันตั้งแต่ ๔๐๐ บาทลงมา ให้เรียก
ร้อยละ ๕๐ สตางค์ เศษ ของ ร้อยให้นับเป็น ร้อย

ข้อ ๒ ถ้าจำนวนเกินกว่า ๔๐๐ บาทขึ้นไป ให้เรียก ร้อย ๓

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓๕๗

๕๐ สตางค์ ในจำนวน ๔๐๐ ก่อน และเศษที่เกิน ๔๐๐ นั้น ให้เรียก ร้อยละ ๑ บาทจน ถึง ๓๐ บาทเป็นอย่างสูง เศษของร้อยให้นับเป็นร้อย ข้อ ๓ ถ้าสัญญาเป็นค่าเช่ารายเดือน ให้คิดปีหนึ่งเป็นอัตรา

ราคา

ข้อ ๔ ถ้าในสัญญาไม่มีจำนวนเงิน ให้เรียกโอนด ละ ๓๐ บาท ทั้งสิ้น เว้นแต่สัญญายกที่ดินให้กัน ให้เรียกโอนด ละ ๑ บาท

ข้อ ๕ ทั้งนี้ ให้คิด เรียกเป็นโอนด ๆ ทุกรายแต่เดือน กุมภาพันธ์ เป็น ต้นไป

ประกาศมา ณวันที่ ๑๙ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) รัช

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๕ มกราคม หน้า ๓๕๘)

ประกาศ

ตั้งผู้รับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงกระตาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ คำว่าดังนี้ว่า ในการที่จอมพล พระเจ้าฟ้าเธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช เสนาบดีกระทรวงกระตาคม ขึ้นพระชนม์ตงเช่นนี้ จำจะต้องมีผู้ทำการแทนพระองค์โดยทันที เพื่อมิให้เป็นที่ยุ่ยขาดแก่ราชการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

12/10/2566

นายพลเอก เจ้าพระยาบดินทร์เดชาฯ นิสิต เป็น ผู้รั้ง ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวง
กระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่

ประกาศ มา ณ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๑๑๘๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๐๐)

ประกาศกระทรวงคมนาคม

แพนกลไปรษณีย์

ด้วย ตาม ประกาศ กระทรวงคมนาคม ลง วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๕
ประกาศใช้ตัวตราไปรษณีย์ราคาต่าง ๆ รวม ๑๒ ชนิด ความแจ้ง อยู่
แล้ว นั้น

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างไปรษณีย์บัตร อย่างใหม่ขึ้น
อีก ๔ ชนิด แต่พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้กรมไปรษณีย์โทรเลข
จำหน่ายใช้ ไปรษณีย์บัตร ๔ ชนิด นั้นได้ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๔๕๖ เป็นต้นไป ไปรษณีย์บัตรใหม่ ๔ ชนิด นั้น คือ

(๑) ราคาแผ่น ละ ๓ สตางค์ พันสี่ ชาว มีตรา พระบรมรูป ดีเยี่ยม
ใบไม้ สำหรับใช้ ใน เมืองเดียวกัน

(๒) ราคาแผ่น ละ ๕ สตางค์ พันสี่ ชาว มีตรา พระบรมรูป ดีเลิศ
หมู่อ่อน สำหรับใช้ ไปต่าง เมืองใน พระราชอาณาจักร

(๓) ราคาแผ่น ละ ๖ สตางค์ พันสี่ ชาว มีตรา พระบรมรูป ดีแดง
อ่อน สำหรับใช้ ไปเมือง ต่างประเทศ

(๔) ราคาแผ่นละ ๑๒ สตางค์ พิมพ์ขาว มีตราพระบรมรูปสี่แฉก
อ่อน สำหรับใช้ไปเมืองต่างประเทศ แต่มีขอบรับด้วย

มีจำหน่าย ณ ที่ทำการไปรษณีย์ทุกตำบลใน พระราชอาณาจักร

กระทรวงคมนาคม

ประกาศมา ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลงนาม) อรรถพรพรพันธ์

เสนาบดีกระทรวงคมนาคม

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๕๐๙)

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบก

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติมความใน
พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบก รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ ตั้งต่อไปนี้
ข้อ ๑ ตามความซึ่งมีว่า ราชองครักษ์ซึ่งเข้าเวรประจำการใน
หน้าที่ราชองครักษ์หรือแห่งแห่งตามเสด็จฯ ให้ใช้วิธีปลดศพจากบ่า
ขวาไปซ้ายนั้น ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง คือให้ใช้ตามตราพระครุฑพาว
มีด้วยสร้อยคล้องคอตัวข้อที่ของคุมคอเสื้อ ไม่ต้องใช้วิธีปลดศพ
อีกต่อไป

12/10/2566

ข้อ ๒ จอมพล และ นายพล ที่มีตำแหน่ง เป็นผู้บังคับการพิเศษ ประจำกรม กองทหาร เหล่าใด ถ้า จะ แต่ง เครื่อง สำหรับ ตำแหน่ง ผู้บังคับการพิเศษ แล้ว ให้ ใช้ เครื่อง แต่ง ตัว อย่าง นายทหาร ชั้น นายพัน ตาม เหล่า และ สังกัด กรม กองทหาร ที่ได้ เป็นผู้ บังคับการพิเศษ อยู่ นั้น แต่ ที่ เลือกลักษณะ ชาติ รูปร่าง หน้าตา คอพับ ให้ มี แถบ ทอง ทาบ บน กลาง คอ เลือกลวด กว้าง กว่า ชั้น นายพัน คือ ให้ กว้าง ๒ ซองติเมตร กับ บายศรี ให้ คง ใช้ มาอย่าง จอมพล หรือ นายพล ตาม ยศ ที่มี อยู่ ให้ ใช้ สี สืบ มา ตาม สี บ้าง แห่ง กรม กองทหาร ที่ได้ เป็นผู้ บังคับการพิเศษ อยู่ นั้น และ ติด เครื่องหมาย สังกัด ของ กรม กอง ที่ได้ เป็นผู้ บังคับการพิเศษ บน บายศรี ได้ เครื่องหมาย ซึ่ง มี อยู่ เดิม แต่ ถ้า เป็นผู้ บังคับการ พิเศษ แห่ง กรม ที่มี จ. ป. ร. หรือ จ. ป. ร. เครื่องหมาย สังกัด กรม และเป็น ราชนครักษิต จ. ป. ร. อยู่ แล้ว ไม่ ต้อง ติด จ. ป. ร. ซ้ำ ชั้น อีกร หรือ เป็น ราชนครักษิต จ. ป. ร. อยู่ แล้ว ไม่ ต้อง ติด จ. ป. ร. ซ้ำ ชั้น อีกร แต่ถ้า ไม่ ซ้ำ กัน ก็ให้ ติด เพิ่ม ชั้น เคียง กัน ส่วน เลข หมายเลข นั้น ถ้า กรม ได้ มี เลข หมายเลข ก็ คง ติด ด้วย เสมอ

ข้อ ๓ นายทหาร พิเศษ ประจำ กรม ๆ ใด แม้ จะ แต่ง เครื่อง นายทหาร พิเศษ ให้ ใช้ เครื่อง แต่ง ตัว เช่น เดียว กัน กับ นายทหาร ใน กรม กองทหาร ที่ได้ เป็น นายทหาร พิเศษ อยู่ นั้น ตาม ยศ ทหารบก อย่าง สูง ที่ได้ เป็น อยู่ ใน ทหารบก ถ้า เป็น ยศ จอมพล หรือ นายพล ก็ แต่ง เช่น

เดียด กัน กับผู้บังคับการพิเศษ ตามที่ ถัดไว้ใน ข้อ ๒ แต่ นายทหารพิเศษ
ประจำ กรมไม่ ต้อง คิด พระเกี้ยว ที่คอ เสื้อ และ ไม่ ต้อง ใช้ คินซีฟ เพราะ ไม่
ใช่ เป็น ผู้ ซึ่ง อยู่ใน ประจำการ ของ กรม นั้น

ข้อ ๔ ตาม ความใน พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหารบก หรือ ที่ใด
แห่งใด ขัด กับ ความใน ประกาศ ฉบับนี้ ให้ ใช้ ตาม ความใน ประกาศ ฉบับ
นี้ ตั้ง แต่ บัด นี้ ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๑๑๘๕ หรือ ปีที่ ๔ ใน รัชกาล บัด นี้
(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๐๑)

ประกาศ เก็บเงินภาษีเวียนหลวง

แก่ผู้พัก อาศัย รอย ซึ่ง อยู่ใน เขตรัศุกาภิบาล

มี พระบรมราชโองการ ให้ ประกาศ ทราบทั่ว กัน ว่า ใน เขตรัศุกาภิบาล
ซึ่ง ได้ จัด ขึ้น ใน หัว เมือง ตาม ความใน พระราชบัญญัติ จัดการ รัศุกาภิบาล
ตาม หัว เมือง พุทธศักราช ๒๔๕๑ นั้น มี ความ ทราบ ผิด ของ ชุด
พระบาท ว่า มี ปัญหา เกิด ขึ้น ว่า เวียน หลวง ซึ่ง เป็น ที่ อยู่ ของ ข้าราชการ
จะ ควร เสีย ภาษี รัศุกาภิบาล เหมือน กับ เวียน ที่ ราษฎร อยู่ หรือ ไม่ ที่
ประชุม เทศาภิบาล เมื่อ ประชุม ประจำ ปี ใน คราว พุทธศักราช ๒๔๕๖
มีความ เห็น พ้อง กัน ให้ นำ ความ ขึ้น กรม มังคมนตรี ขอ เวียน พระราชบัญญัติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็น ว่า ผลประโยชน์
 ทุกอย่าง บรรดาได้จาก ภาษีศุขาภิบาล ย่อม ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 พระราชทานไว้ ให้ ใช้จ่าย สำหรับบำรุง ความสุข สวัสดิภาพ ของ ประชาชน
 ที่ อยู่ใน เขต ศุขาภิบาล นั้น ไม่ได้เอา มา เป็น ประโยชน์ ของ รัฐบาล
 หรือเอา มา ใช้การ อย่าง อื่น ถ้า จะ ว่า ก็ เหมือน กับ บังคับ ให้ เจ้า เจ้า รวย
 กัน คน ละ เล็ก คน น้อย คน อ้วนดี แล ความ ดำรงดี เพื่อ การ ที่ บรรดา ผู้ ที่
 ต้อง ออก ทริพ จะ ได้ รับ ประโยชน์ แล ความ สุข ด้วย กันเอง แล ตาม พระราช
 บัญญัติ จัดการ ศุขาภิบาล ก็ ได้ ยก เงิน บรรดา สถานที่ ซึ่ง เป็น ส่วน สวัสดิการ
 ประโยชน์ เช่น วัด ศาลเจ้า ที่ ทำการ รัฐบาล แล โรงเรียน อีก อย่าง หนึ่ง
 ก็ คือ สถานที่ ๆ ต้อง อยู่ โดยมี บังคับ เช่น โรงทาน โรงตำรวจสุกรม
 แล เรือนจำ ก็ ไม่ ให้ ต้อง เสีย ภาษี ศุขาภิบาล แต่ บ้าน หลวง ที่ สร้างไว้
 ให้ ข้าราชการ อยู่ นอกเขต ที่ บังคับ ซึ่ง กล่าว มา แล้ว หา เข้า ใน ประเภทใด
 ใน ๒ อย่าง ที่ กล่าว มา แล้ว ไม่ อย่าง ว่า แค่นี้ เดย ถึง พระราชวัง
 สยามจันทร์ ที่ เมือง นครปฐม ที่จริง เป็น พระราชวัง ไม่ ได้ อยู่ ใน อำนาจ
 ภาษีศุขาภิบาล แต่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง มี พระราชประสงค์
 จะ ทรง ทำนุบำรุง การ ศุขาภิบาล ที่ พระนครปฐม จึง ทรง ยอม เสีย ภาษีศุขา
 ภิบาล ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เก็บ ภาษี เหมือน กับ บ้าน เรือน
 ราษฎร ใน ที่ นั้น ทรง พระราชดำริเห็น ว่า เรือน หลวง ที่ ปลูก ให้ ข้าราชการ
 อยู่ นั้น ถ้า อยู่ ภายใน นอกเขต ที่ บังคับ เช่น อยู่ นอกเขต โรงทาน

12/10/2566

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๓๖๓

เป็นต้น แต่อยู่ในเขตร์ศุขาภิบาลแล้ว ก็ควร เดีย ภาษี ศุขาภิบาลเหมือน
 กับบ้าน เวชน ราษฎร สำมัญ ทั่วไป ข้อ ประการ ๑ การศุขาภิบาลย่อม
 เป็น ประโยชน์ แก่ บุคคลผู้ อยู่ใน เขตร์ศุขาภิบาล นั้น ควร ที่ ข้าราชการ
 แม้แต่ สหเทศาภิบาล เป็น ต้น ดังไป ที่มี บ้าน หอวง เป็น ที่ อยู่ใน เขตร์
 ศุขาภิบาล จะ เดีย ภาษี ศุขาภิบาลเอง จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ
 ให้ มี กิจการ ตาม พระบรมราชวินิจฉัย นี้ แต่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ต่อไป
 จึง ทุก ประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็น วันที่ ๑๑๙๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
 (เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๐๔)

ประกาศแก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว

ข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐

มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เห็นชอบเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ลง ทราบทั่ว
 กัน ว่า เครื่อง แต่ง ตัว เต็มยศ ข้าราชการ พลเรือน เวลา ออก การ งาน ใน
 ที่ สยามคม ข้าราชการ มาก ๆ ยัง สิ้น เกต เครื่อง หมาย กระทรวง ข้าราชการ ยาก
 ขยู่ ส้ม กว จะ แทรก ดี ตาม กระทรวง เขา ใน เต็มยศ ให้ สิ้น เกต เห็น
 เครื่อง หมาย กระทรวง ง่าย ซั้น แต่อย่า ให้ เป็น การ เป็ดอง หรือ ต้อง
 ทำ เลื่อใหม่ ใน เวลา คอย นาย กระทรวง จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ

ให้แก่พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตั้ง ข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐ ในบาง มาตราเป็นดังนี้ คือ

(๑) มาตรา ๗ ข้อ ๒ ความตอนต้น คงไว้ ความตอนปลาย ตั้งแต่คำว่า อย่างไร ข้อ ๒ คงไว้ ให้แก่เป็นดังนี้

ข้อ ๒ เสือ เต็มยศ ดั้งหลาดคำ รุปรัดเสื้อ ชายยาวเดือมือเข่า
คุม ทอง เกดยง หน้า ๗ หงับ ๒ คอ พน ดั้งหลาดคำ บัด ต้น ทอง
เป็น ลวด ขลิบ และมีลวด กำมะหยี่ดี ตาม กระทรง อยู่ใต้ลวด ของ
ที่คอ ข้อ มีข ดั้งหลาด คำ บัด ลวด ของ มีลวด กำมะหยี่ดี ตาม กระทรง
อยู่ใต้ลวดของ กลาง ข้อ มีข มีลาย บัด ทอง เป็น ช่อง คัด ดาย ทอง รูป
ตาม กระทรง ดังนี้

(๒) มาตรา ๘ ว่าด้วยเครื่อง แต่งตั้ง ข้าราชการ ชั้น อำมาตย์
มาตรา ๙ ว่าด้วยเครื่อง แต่งตั้ง ชั้น มหาอำมาตย์ ใน ข้อ ๒ ทั้ง ๒
มาตรานี้ ให้เติม ความ ลงข้างท้ายว่า

“และมีเส้น กำมะหยี่ ตาม กระทรง ทั้ง ที่คอ แล ข้อมือ ” ดังนี้
คือ อย่าง ที่ แล ใต้น มีอยู่ ที่ กระทรง วิ ผู้ใดอยาก จะเห็น ก็ให้
ไปดู ที่ กระทรง วิ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๙ เดือน กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ 12๑๑๑๑ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๐๗)

พระราชบัญญัติรักษาป่า

พระพุทธจักรวาล ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่ว
 กันว่า ป่าไม้ต่าง ๆ ซึ่งเรียกกันว่าไม้กระยาเลย แด ของ ป่า ซึ่งเก็บ มา จาก
 ป่า เช่น น้ำมันยาง ดี ดียัด เป็นต้น ทุกวัน นี้ เก็บ ภาษี อยู่ หลาย อย่าง
 หลาย วิธี ซึ่ง เป็น การ ดำเนิน ธุระ ราชการ ค่า ภาษี แด เจ้าพนักงาน ผู้ ครอบ
 เก็บ ภาษี ภาระ หนึ่ง ทุก วัน นี้ ไม่ อย่าง ยื่น นอก จาก ไม้ ดีก เป็น ไม้ ดีก
 มี ราคา หนึ่ง เป็น เหตุ ให้ คน หนึ่ง อด ทุน ไม้ มา ขาย โดย มิ ได้ ไม้ ดีก ที่
 จะ งด วน พรรณ ไม้ ชนิด ที่มี ราคา ใจ ให้ ภัย ยาว ที่ ซึ่ง เคย เป็น ป่า ไม้
 อัน มี ราคา ทยอย เป็น ที่ ปราศ จาก ประโยชน์ โดย คน อด ไม้ ดีก หนึ่ง
 กำถึง ป่า ไม้ บาง ทาง ที่ ทำไร ใน ที่ หนึ่ง อด อด อด อด อด อด อด อด อด อด
 ด้วย เหตุ เหล่า นี้ มาก หนึ่ง ทุก ที่ ถ้า ไม่ จัด การ ครอบ ครอบ รักษา ป่า ไม้ ให้
 ทำ แต่ พอ กำถึง ป่า แด ไม้ ที่มี ค่า ควร ใช้ เป็น ไม้ ดีก จะ หมด ให้ เป็น
 อันตราย แก่ การ ราชการ ทาง ไม้ ดีก ใน เวลา หนึ่ง แต่ ก่อน มา พระบาท
 สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ตรา
 พระราชบัญญัติ แด จัดการ ไม้ ดีก พรรณ ไม้ ดีก หนึ่ง มา ถึง ได้ จัดการ
 เช่น นั้น แด ๑๒/๑๐/๒๕๖๖ จำนวน ไม้ ดีก ที่ ได้ จำหน่าย ก็ หนึ่ง อด อด แด ราคา แด หนึ่ง

กว่าแต่ก่อน เปน ชัน มาก แดเห็นได้ว่า มิได้จัดการ บังคับ กัน พรณไม้สัก
กัน ท้องที่ ถ้าปล่อยไว้ มิ มีค่า อย่างอื่น ก็ จะ เปน เช่น นั้น ทรง พระ
ราชดำริ เห็น เช่น นี้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ศรฯ พระราช
บัญญัติไว้ สืบไป ดังนี้ :-

มาตรา ๑ พระราช บัญญัตินี้ ให้ มี นามว่า “พระราช บัญญัติ รักษา
ไม้ พ.ศ. ๒๔๕๖”

มาตรา ๒ ให้ ใช้ พระราช บัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ ได้ ลง ประกาศ ใน
หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา เปน ต้นไป

มาตรา ๓ ถ้า บาง คำ ใน พระราช บัญญัตินี้ ถ้า ใน ที่ใด มิ ได้ มี คำ
ประกอบ ให้ เข้าใจ ความ เปน อย่าง อื่น ใช้ ให้ พึง เข้าใจ อธิบาย ของ คำ
นั้น ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ คำว่า เส้นาบตี คือ เส้นาบตี ที่ บัญชา การ กรม ไม้

ข้อ ๒ คำว่า ไม้ คือ ต้น ซึ่ง มิ ได้ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
ให้ ออก โฉมด แก่ ผู้ใด ทำ บ้าน เรือน หรือ ทำ การ เพาะ ปลูก

ข้อ ๓ คำว่า ไม้ คือ ไม้ ยืน ต้น มิ กอ ไม้ เถา ทุก อย่าง นอกจาก
ไม้ สัก พง แด หญ้า

ข้อ ๔ คำว่า ของ ไม้ คือ ต้น ไม้ ต่าง ๆ ไม้ พน ไม้ ถาน ดี เสี้ยม
น้ำมัน ไม้ ยาง ไม้ (เช่น ยางต้น ชัน แด ก่า ยาน) ไม้ สอก ไม้ ครั่ง
น้ำผึ้ง ไขผึ้ง ไขไม้ ๑๒/10/2566 ดอก ไม้ แด ผล ไม้ แด สิ่ง ต่าง ๆ ที่ เกิด ขึ้น จาก ต้น

ไม้ท่อนไป รวมชนิดต้นไม้ทุกชนิด (ตลอดพง ช่อ ปรี๊ดแดง ฯลฯ) พรรณไม้ ไม้ต่าง ๆ หวายต่าง ๆ พรรณไม้เถียงต่าง ๆ

มาตรา ๔ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะตั้ง กฎ ข้อบังคับรักษาป่า ถ้าแต่กฎนั้นได้ รับ พระ ราชทาน พระ บรม ราชานุญาต แด่ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แล้ว ก็ให้ ถือว่าเหมือน เป็น ส่วนหนึ่ง ใน พระราชบัญญัติ

มาตรา ๕ กฎ ที่ให้เสนาบดีมีอำนาจ ตั้งไว้ เพื่อ การ รักษา ป่า นั้น คือ ข้อ ๑ ใน การ ที่จะ กำหนด ว่า แห่งใด ควร อนุญาต หรือ ควร ห้ามไม่ให้ตัด พืช เจริญ เถา กาน ติ เถียง แด ศัตรูไม้ ที่เคย หรือ แค อย่างไร ตลอด จน การ ที่จะ อนุญาต หรือ จะ ห้ามไม่ให้หา ของ ป่า ใน ที่ แห่งใด ๆ

ข้อ ๒ ใน การ ที่จะ กำหนด วิธี อนุญาต ให้ตัด พืช ศัตรู เจริญ เถา กาน ติ กาน ไม้ แด หา ของ ป่า ใน ที่ ซึ่ง ควร อนุญาต ตลอด จน การ ที่จะ ตรวจตรา ให้การ เป็น ไป ต้อง ตาม อนุญาต

ข้อ ๓ ใน การ กำหนด ชนิด แด ขนาด ไม้ ที่จะตัด พืช เจริญ แด กำหนด ค่า ภาค หลวง ที่จะ เก็บ ใน ที่ แห่งใด เท่าใด อย่า ให้เกิน กว่า ๑๐๐ ๐๐ ของ ราคา ไม้ และ ให้กำหนด ท้อง ที่ สำหรับ ผู้ที่จะ มา เสีย ค่า ภาค หลวง นั้น

ข้อ ๔ ใน การ ที่จะ ตัด หัก โอน หรือ ยก เงิน ค่า ภาค หลวง ใน ไม้ แด ของ ป่า ฯลฯ ซึ่ง บุคคล นำ มา ใช้ ใน การ กุศล กรรม ประชามติ ของ คน เอง เช่น ทำ บ้าน เจริญ กุศล กรรม การ จัป สัตว์ นำ เป็น ต้น

ข้อ ๕ ในการกำหนดวิธีหาของมี วิธีทำสี่เสียด วิธีทำน้ำมัน
ไม้แต่วิธีเผาถ่าน

ข้อ ๖ ในการกำหนด หรือ ห้ามจุดเผาไฟ อันจะเป็นเหตุให้ ไฟ
ไหม้ป่า

ข้อ ๗ ในการ ห้าม หรือ กำหนดให้ถาง ที่ทำไร่ ในป่า

มาตรา ๖ กฎเสนาบดีที่^{๕๕}ตั้งขึ้นตามลักษณะการที่กล่าวมานี้ ให้
เสนาบดีมีอำนาจที่จะวางกำหนดโทษครั้งหนึ่งจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือ
ปรับเงินไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งปรับแต่จำกัด ๒ สถาน

มาตรา ๗ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะงดเว้นไม่ให้ ใช้กฎข้อบังคับ
ซึ่ง^{๕๕}ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ แต่บาง ส่วน หรือ ทั้งหมด ในที่เฉพาะ
แห่งใดแห่งหนึ่ง ในเวลาซึ่ง เห็นเป็นการสมควร

มาตรา ๘ เมื่อใดกำหนด ชนิด และ ขนาดไม้ไว้ในกฎข้อบังคับแล้ว
ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะแก้ไขขนาด หรือ ชนิดไม้ด้วย เพิ่มเติมเข้าใหม่
หรือ ถอน ของเก่าออกตามที่เห็นสมควร แต่ต้อง ประกาศในหนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๙ เมื่อใดกำหนดค่าภาคหลวง ภาษี หรือ ค่าธรรมเนียม
ที่จะเก็บจากการ ทำไม้หรือสิ่งอื่น ๆ ซึ่งว่าไว้ในพระราชบัญญัตินี้แล้ว
ให้เสนาบดีมีอำนาจลดหย่อน หรือจะเพิ่ม ขึ้นต่อไป หรือแต่บางตำบลได้
ตามแต่จะ เห็นสมควร เมื่อได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต

ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเป็น สำคัญ แต่อย่าให้เรียกเกิน กว่า ๑๐๐

ละ ๑๐ ในราคาไม้หรือสิ่ง ของนั้น

อนึ่ง ในหรือของบ้างซึ่งจะตั้งเสียค่าภาคหลวงตามพระราชบัญญัติ
นี้แล้ว ให้คงเก็บค่าภาษีซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ซึ่งตั้ง
ไว้เมื่อ ร.ศ. ๑๑๑ แลทั้งภาษีขาออกนั้นอีกด้วย

พระราชบัญญัติตราไว้ ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๑๘๗ ในรัชกาลปัตยุมันนี้
(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑ มกราคม หน้า ๔๐๕)

กฎข้อบังคับ

วางระเบียบวิธีจัดการรักษาป่า

ด้วยตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาน้ำ
พ.ศ. ๒๔๕๖ มีความว่า ให้เสนาบดีซึ่งบัญชาการกรมป่าไม้ มีอำนาจที่
จะตั้งกฎข้อบังคับสำหรับการรักษาน้ำ ถ้าแต่กฎนั้นได้รับพระราชทาน
พระบรมราชานุญาต แลประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ก็ให้
ถือว่าเหมือนเป็นส่วน ๑ ในพระราชบัญญัตินี้ บัดนี้ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกฎข้อบังคับวางระเบียบวิธีจัดการรักษาน้ำไว้ดัง
ต่อไปนี้

ข้อ ๑ จะใช้กฎข้อบังคับนี้ ในมณฑลใดเมืองใดจะประกาศใน
หนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ

ข้อ ๒ เมื่อได้ประกาศให้ใช้กฎข้อบังคับนี้ ในหัวเมืองมณฑลใด
ให้ส่งมณฑลภิบาลมณฑลนั้น พิจารณาดู ถ้าเห็นสมควรว่าจะใช้กฎข้อ

บังคับนี้ ในเขตฯ แขวง อำเภอใด หรือตำบลใดให้ออกประกาศโฆษณา ให้ราษฎรใน อำเภอ หรือตำบลนั้น ทราบล่วงหน้าเสียก่อน มีกำหนด เวลาไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศนั้น จึงให้ บังคับ การ ตามกฎ ข้อบังคับนี้ได้

ข้อ ๓ เพื่อประโยชน์แห่งกฎนี้ ให้กำหนดไม้ ออกเป็น ๒ ประเภท คือ ไม้ ที่ไม่ หวง ห้าม ประเภท ๑ ไม้ ที่ หวง ห้าม ประเภท ๑ ไม้ ที่ ไม่เข้าใน ประเภท หวง ห้าม นั้น ผู้ใด จะ ตัด พืช เขา มา ทำ धानาประโยชน์ อันใดก็ได้ ที่ว่านี้ ไม่เกี่ยว แก่ การ ทางไร่ หรือเผาป่า ซึ่ง ต้อง เป็นไป ตาม ข้อ บังคับ สำหรับ การ นั้น ไม้ ที่ เข้าใน ประเภท หวง ห้าม นั้น ห้าม มิให้ ผู้ใด กาน ติ เจาะ ตัด พืช ชัก ตาก เดี่ยว โดย มิ ได้ รับ อนุญาต ต้อง ตาม ข้อ บังคับ นี้ ก่อน เป็น อัน ขาด

ข้อ ๔ ไม้ ประเภท ที่เป็น ไม้ หวง ห้าม นั้น กำหนด เป็น ๓ ชนิด ๆ ที่ ๑ คือ ไม้ หายาก ชนิด ที่ ๒ เป็น ไม้ มี ราคา มาก ชนิด ที่ ๓ เป็น ไม้ ไม่สู้ มี ราคา ไม่อย่างใด จะ กำหนด เป็น ชนิดใด เช่น บัดนี้ ผู้บัญชาการ กรมป่า ไม้ จะ กำหนด ชนิด ขนาด และ อัตรา ค่า ภาค หลวง เป็น มณฑล ๆ แล ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา เป็น สำคัญ

ข้อ ๕ ไม้ ชนิด ที่ ๑ นั้น ห้าม มิให้ เจ้าพนักงาน อนุญาต ให้ ผู้หนึ่ง ผู้ใด กาน หรือ ตัด พืช ต่อ เป็น คำสั่ง ของ กรม ทิศ ศาภิบาล หรือ หัวหน้า พนักงาน ป่าไม้ ประจำ มณฑล ให้ ตัด พืช เพื่อ การ ทด ดอง หรือ การ พิเศษ อย่างใด ๆ จึง ตัด แล กาน ได้

ข้อ ๖ ไม่นับกำหนดไว้เป็นชนิดที่ ๒ แต่ที่ ๓ นั้น ผู้ใดจะตัด
 พืช ชาติ ดาก เขา ไปเป็นอื่น คำต้อง ได้รับอนุญาต แต่เสียค่าภาค หวดง ก่อน
 จึงจะตัด พืช ชาติ ดาก เขา ไปได้ ถ้ามีใครตัด พืช เขา ไปซื้อ ขาย คือ ผู้ที่
 ตัด พืช ชาติ ดาก เขา ไปทำการ ก่อตั้ง ที่ ประกอบ กิจ ของ ตน เอง เช่น ทำ
 บ้าน เรือน ก่อ กสิกรรม ก่อ การ จับสัตว์ นานัก ก่อ ต้องได้รับ อนุญาต ก่อน
 จึงทำได้ แต่ไม่ต้อง เสีย ค่าภาค หวดง

ข้อ ๗ ในการอนุญาตให้ตัด พืช ชาติ ดากไม้ ใน ประเภท ที่ไม่ ต้อง เสีย
 ค่าภาค หวดง นั้น ถ้าเป็น ไม่นิตที่ ๒ ห้ามมิให้ อนุญาต เกิน สุ่มควร
 กว่า ครึ่ง เรือน ละ ๔ คับ ใน ปี ๑ แต่ การ ที่ จะ อนุญาต ตาม ข้อ ๗ นี้ ให้
 สุ่มเทศ ลำบาก เมื่อ ได้รับ อนุญาต จาก เสนาบดี แล้ว มี อำนาจ ที่ จะ ประกาศ
 ยกเว้น ไม่นาง ชนิด หรือ กำหนด จำนวน ไม่นาง ชนิด ได้ ตาม เห็น สุ่มควร

ข้อ ๘ พนักงาน ออกใบ อนุญาต ให้ตัด พืช ชาติ ดากไม้ อย่าง ชนิด ที่ ๒
 แต่ที่ ๓ นั้น เปนหน้าที่ ของ เจ้าพนักงาน บำไม่ ประจำ มณฑล แต่ ประจำ
 เมือง ถ้าคนที่ อำเภอดำไม่ มี เจ้าพนักงาน บำไม่ ประจำ อยู่ ให้ กรมการ
 อำเภอนั้น ผู้ทำการ แทน ตาม ข้อ บังกับ แล คำสั่ง ของ เจ้าพนักงาน บำไม่

ข้อ ๙ การ อนุญาต ตัด พืช ชาติ ดากไม้ เพื่อ การ ต่าง ๆ อัน กำหนด
 ไว้ ใน กฎนี้ ว่า ยกเว้น ค่าภาค หวดง คือ เพื่อ การ ก่อตั้ง เชน ต้น นั้น
 ถ้าเป็น ไม่นา ชนิด ที่ ๓ ให้ กรมการ อำเภอนั้น มี อำนาจ ที่ จะ ออก ใบ อนุญาต
 ได้ ทุก อำเภอดำ

ข้อ ๑๐ การตัดฟันไม้ที่คงเสียค่าภาคหลวงให้ใช้ใบอนุญาตตามแบบที่ ๑ ที่ยกเว้นค่าภาคหลวงให้ใช้แบบที่ ๒ แต่สำหรับไม้ฟันแถวนั้นให้ใช้แบบที่ ๓ ซึ่งได้ตัดไว้ท้ายกฎข้อบังคับด้วยแล้ว

ข้อ ๑๑ ค่าภาคหลวงสำหรับไม้ทรงท่อนแถมให้เก็บตามอัตราซึ่งเสนาบดีได้กำหนดไว้ แต่ถ้าเป็นไม้ना ซึ่งเฉยหรือถากแถมให้เก็บค่าภาคหลวง ๒ เท่าอัตรานั้น

ข้อ ๑๒ ให้เรียกค่าภาคหลวงล่วงหน้าในเวลาให้ใบอนุญาตก่อน ๕๐ สัปดาห์ ครั้นเมื่อตัดฟันชักลากไม้มาณะที่ซึ่งได้กำหนดไว้ในใบอนุญาตแล้ว ให้คิดจำนวนไม้ออกเป็นเมตรดีเฉลี่ยตามภาคการเงินล่วงหน้าที่ได้เสียไว้นั้นน้อยกว่าค่าภาคหลวงที่จะคงเสียมากน้อยเท่าใด ให้เรียกเก็บเขากับผู้รับใบอนุญาตเพิ่มขึ้นอีกจนเต็ม แต่การที่เรียกค่าภาคหลวงล่วงหน้านี้ ถ้าในคำบัตติสัมหเทศาภิบาลเห็นสมควรจะผ่อนผันลดอัตราเงินล่วงหน้าก็ได้ หรือไม่เก็บเงินล่วงหน้าก็ได้ ให้สัมหเทศาภิบาลมีอำนาจที่จะประกาศผ่อนผันตามเห็นสมควร แต่การที่จะรับใบอนุญาตตัดไม้ป่าทำฟันหรือเผ่าถ่านเป็นต้นตามนี้ไม่ต้องเสียค่าอนุญาตล่วงหน้า

ข้อ ๑๓ การทำไร่เขา นั้น ให้ทำแต่ในที่ซึ่งเคยเป็นไร่เขามาแล้วแต่ก่อน ห้ามมิให้ถางป่าดงหรือป่าดงทำไร่เขาเป็นอันขาด

ข้อ ๑๔ ห้ามมิให้ตัดฟันชักลากไม้ขึ้นอยู่ในประเภทของห้ามซึ่งมีขนาดต่ำกว่าขนาดอย่างเล็กที่สุด ที่เสนาบดีได้กำหนดไว้ ทั้ง

12/10/2566

วัดขนาดไม้อัน เป็นเครื่องกำหนดนั้น วัดโดยรอบตรงถ้าคันไม้สูงจาก
ดินขึ้นไปได้ ๑ เมตร ๕๐ เซ็นติเมตร หรือ ๓ ศอก

ข้อ ๑๕ ผู้ใดได้รับอนุญาตแล้ว ไปกระทำ การ ซึ่ง เป็นการ ผิด
ข้อบัญญัติ หรือ ผิด ข้อ ความ ตัง มี แจ้ง อยู่ หลัง ไป อนุญาต ใน ข้อ
หนึ่ง ข้อใด ก็ ตั ให้ เจ้าพนักงาน มี อำนาจ เรียก ไป อนุญาต นั้น คืน เสีย ได้
โดย ไม่ต้อง คืน เงิน ถ่วง นำ ให้ แต่ จะ ต้อง รับ โทษ ตัง มี ว่า ไว้ ใน ข้อ ๑๖
ของ กฎ ข้อ บัง คับ นี้ ด้วย

ข้อ ๑๖ ผู้ใด ทำ ผิด ผ่า ผืน ต่อ ข้อ บัง คับ นี้ ข้อ ไต ๆ ผู้ นั้น มี ความ
ผิด ต้อง ระหว่ ง โทษ ครั้ง ๑ ปรับ เป็น เงิน ไม่ เกิน ๕๐๐ บาท หรือ จำ ก
ไม่ เกิน ๖ เดือน หรือ ทั้ง ปรับ แล จำ ก ด้วย ทั้ง ๒ สถาน

ข้อ ๑๗ ประเภท ไม้ ที่ หวง ห้าม ซึ่ง จัด เป็น ๓ ชนิด ตาม กฎ นี้
มี ราย ข้อ แจ้ง อยู่ ใน บัญชี ไม่ แต่ เมื่อ จะ ใช้ กฎ ข้อ บัง คับ นี้ เฉพาะ ไม้ บาง
อย่าง บาง ชนิด หรือ จะ ใช้ ให้ ครอบคลุม อย่าง ตาม ที่ มี แจ้ง อยู่ ใน บัญชี นั้น
ใน เขต ร ชวง อำเภ อใด หรือ ตำบล ไต สม หเทศ กัม บาย จะ ได้ ประกาศ
โฆษา ให้ ทราบ ทั้ง กัน ตาม ข้อ ความ แห่ง ข้อ ๒ ของ กฎ ข้อ บัง คับ นี้
ตาม คำ สั่ง ของ เสนาบดี

กฎให้ไว้แต่วันที่ ๑๘ เดือน กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติ บอังกนเหตุเรือ โตนกัน

พระพทศักราช ๒๕๕๖

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เจ้าอยู่หัว ดำรัส เห็นเกล้าเห็นขอ กระทบม ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า สมควร จะมี ข้อ บังคับ สำหรับ บอังกน มีให้ เกิด อันตราย ด้วย เรือ โตนกัน ใน เวลาเดิน ทะเล คง ชน ไร่ เป็นหลัก จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ กำหนด ข้อบังคับ ชน ไร่ ดังต่อไปนี้

ความเบื้องต้น

ข้อบังคับเหล่านี้ให้ ใช้สำหรับ เรือกำปั่น ซาคัดยามทุกลำ ที่เดินอยู่ในทะเลลึกใน บรรดา น่านน้ำ ที่เนื่องกับ ทะเลลึกซึ่ง เรือกำปั่นเดินทะเลจะต้องได้

ใน ข้อบังคับต่อไปนี้ เรือกลไฟทุกลำที่แล่น โดย ใช้ แล่น โดยไม่ได้ แล่น ด้วย ใช้ แรง ดัดมิให้ ถือว่า เป็น เรือใบ แต่ เรือกลไฟ ทุกลำที่ แล่น โดย ใช้ แรง ดัดมิ แม้ จะ ใช้ ใบ ด้วย หรือ ไม่ได้ ใช้ ก็ตาม ให้ ถือว่า เป็น เรือกลไฟ

คำว่า “เรือกลไฟ” นั้น ให้ หมายความว่า ตลอด ถึง เรือ ทุกลำที่ แล่น โดย ใช้ เครื่องจักร ไม่ว่าอย่างใด ๆ

คำว่า “เรือกำปั่น” นั้น ตามความใน ข้อ บังคับนี้ หมายความว่า เรือ ที่ ไม่ได้ ทอดดม หรือ ยก อยู่ กับ ผิวง หรือ เรือ ที่ คัดดิน

ข้อ บังคับว่าด้วยการ ใช้ โคมไฟ

12/10/2566

ใน ข้อบังคับนี้ คำว่า “แฉเห็นกระจาง” นั้น เมื่อกล่าว ด้วย โคมไฟให้

หมายความแสงสว่างของ โคมไฟที่ แสงเห็นได้ ใน เวลากลางคืนมืดของฟ้าโปร่ง

มาตรา ๑ ข้อบังคับว่าด้วย การใช้ โคมไฟนี้ เว้นทุกคำของ ประวิติ
ความเสมอ ไม่เลือกว่าเวลากลางวันจะเป็น อยู่อย่างไร ใน ระหว่าง ตั้งแต่เวลา
พระอาทิตย์ตกจนพระอาทิตย์ขึ้น แต่ใน ระหว่าง นั้น ห้ามมิให้ ใช้ โคมไฟ
อย่างอื่น แลเว้น นั้น ที่อาจ จะให้ สืบเกิดผิดไปว่าเป็น โคมไฟที่ ให้ ใช้ตาม
ข้อบังคับ

มาตรา ๒ เวชกไฟทุกจำ เมื่อ กำลัง เห็น ต้องใช้ โคมไฟเป็น เครื่อง
สังเกตดังนี้ คือ :-

(ก) แชนโคมไฟสี่ขา แจ่มกระจ่างดวงหนึ่ง ขึ้นไว้บนเสากระโถง หรือ
ข้างหน้าเสากระโถงหัวเรือ ถ้าเรือนั้นไม่มีเสา เช่นนั้น ก็ให้ แชนโคมไฟ
นั้นไว้หัวเรือ สูงจากปากเรือไม่ต่ำกว่า ๖ เมตร ถ้าเป็นเรือที่กว้าง
กว่า ๖ เมตร ก็ให้ แชนโคมไฟ นั้นสูงจากปากเรือไม่น้อยกว่า ความกว้าง
ของเรือ แต่อย่างไร ก็ดี ไม่ต้องให้ สูงจากปากเรือเกินกว่า ๑๒ เมตร
โคมไฟ นั้นต้องทำให้ส่องแสงสว่าง อยู่เสมอ ให้เห็นได้ ใน มณฑล ๒๐
องศา ของวงเข็มนาฬิกา แต่ต้อง แชนไว้ ให้เห็นไฟทั้งสองข้าง เรือข้าง ละ ๑๐
องศา ของวงเข็มนาฬิกา คือ ตั้งแต่หัวเรือให้ แชนไฟ นั้น เดกกลางลำเรือ ทั้ง
สองข้าง ๆ ละ ๒ องศา ของวงเข็มนาฬิกา แต่โคมไฟ นั้นต้องมีแสงสว่าง
สำหรับ แชนเห็นได้กระจ่างใน ระยะทาง ๕ ไมล์ เป็น อย่างน้อย

(ข) ข้างขวาเรือนให้ มีโคมไฟสี่ดวง ดวงหนึ่ง มีแสงสว่างแฉะ
 เห็นได้เต็มดวงใน มณฑล ๑๐ องศา ของวงเข็มนาฬิกา แต่ครึ่งไว้ ใน ที่ ๆ
 พอให้ แฉะเห็น แฉะไฟ จากหน้าเรือ เที่ยงกลางดำเรือ ข้างขวามาตอน ท้าย ๒ องศา
 ของวงเข็มนาฬิกา แต่โคมไฟ นั้นต้องมี แสงสว่าง สำหรับให้ แฉะเห็น ได้กระจ่าง
 ใน ระยะทาง ๒ ไมล์ เป็น อย่างน้อย

(ค) ข้างซ้าย เรือนให้ มีโคมไฟ สี่ดวงดวงหนึ่ง มี แสงสว่าง แฉะเห็น
 ได้เต็มดวงใน มณฑล ๑๐ องศา ของวงเข็มนาฬิกา แต่ครึ่งไว้ ใน ที่ ๆ ทำ
 ให้ แฉะเห็น แสงไฟ จากหน้าเรือ เที่ยงกลางดำเรือ ข้างซ้าย มา ตอนท้าย ๒ องศา
 ของวงเข็มนาฬิกา แต่โคมไฟ นั้น ต้องมี แสงสว่าง สำหรับให้ แฉะเห็น ได้กระจ่าง
 ใน ระยะทาง ๒ ไมล์ เป็น อย่างน้อย

(ง) โคมไฟสี่ดวง แฉะแสง ซึ่ง ๆ เรือ ที่ ว่ามานี้ ต้อง มี กระดาน
 มี แสงไฟ ข้างใน ติดขึ้น ข้างหน้าไฟออกไป ๔๒ เซนติเมตร เป็น อย่าง น้อย
 เพื่อมิให้ แฉะเห็น แสงไฟนั้น เวลา แฉะ หัวเรือ

(จ) เรือไฟทุกลำที่ กำลังเดิน จะใช้ โคมไฟสี่ดวงเพิ่ม อีกดวง หนึ่งอย่าง
 เดียวกับโคมไฟที่ ว่ามาแต่จัด ใน มาตรา ๒ ข้อ (ก) ก็ได้ โคมทั้ง
 สี่ดวง นี้ ให้ แฉะเห็น ได้ตรงกัน ตามกระ ดูกอง ของเรือ สูง ดวงหนึ่ง ต่ำ ดวง หนึ่ง
 ดวงสูง ต้อง ให้ อยู่เหนือดวงต่ำ ๔.๖ เมตร เป็น อย่างน้อย แต่ ดวง ต่ำ
 นี้ให้ ค่อยไป ข้างหน้า ดวงสูง ระยะที่ ค่อย นี้ วัด โดยสูง ต้อง ให้ น้อยกว่า

12/10/2566

วัดโดยราบ

มาตรา ๓ เวลไฟต่ำโตเนื่องจุงเรืออื่นชั้กดำหนึ่ง นอกจากโคมไฟ
 ดีเข็วกับดีแ่ง จะต้องชั้กโคมไฟดีขาว ชั้วไว้น้ำเรือ ด้องตวง ผุกกับสาย
 เต็น เตียวกัน แ่งสูงจากกันไม่ต่ำกว่า ๑.๘๓ เมตร ถ้าจุงเรือ มากกว่า
 ดำหนึ่ง ชั้วไป แ่งระยะ พ่วง น้มจากท้ายเรือ จุงถึงท้ายเรือพ่วง ดำสุดท้าย
 ยาวกว่า ๑.๘๓ เมตร ก็ต้องมีโคมไฟดีขาว เพิ่มชั้ว อีกตวงหนึ่ง ผุกเห็น
 หรือได้ ด้องตวงที่ นำมา แ่งห่าง ๑.๘๓ เมตร โคมเหล่านี้ต้องเป็น
 รูปพรวงณ ชนิด อย่าง เดียวกัน แ่งคือ ชั้ก ชั้วไว้ตาม แบบ ที่ บังคับไว้ ใน
 มาตรา ๒ ชั้ (ก) เว้นแต่ ตวงที่ เพิ่มชั้วจะแ่งนให้ สูงจากดำเรือไม่ต่ำกว่า
 ๔๓ เมตรก็ได้

เรือกลไฟเช่นว่ามานี้ จะชั้กโคมไฟดีขาว ตวงเล็ก อีกตวงหนึ่งไว้ของท้าย
 ปล้อง หรือ ท้ายเสาท้าย ง้ำหรับให้เรือ พ่วง ติด ท้าย ตามได้ โดย ดัดดวกก็ได้
 แต่อย่าให้ แ่ง ของ โคมไฟตวง นี้ สูงไป ชั้ง นำเกิด เกินกว่า กึ่ง กลาง ดำเรือ

มาตรา ๔ (ก) เวลไฟต่ำที่มีเหตุร้าย กระทำให้เสียท้ายไม่อยู่ในบังคับ
 นั้น ต้องชั้กโคมไฟดีแ่ง ด้องตวง ผุกใน สายเดียวกัน แ่งห่างจาก กัน
 ไม่ต่ำกว่า ๑.๘๓ เมตร ชั้วไว้สูงเท่ากับที่ชั้กโคมไฟดีขาว ต.กดำไว้
 ในมาตรา ๒ ชั้ (ก) ที่จะให้ แ่งเห็นได้ง่ายที่สุด ถ้าเป็น เรือกลไฟ
 ให้ชั้กโคมไฟ ดีแ่ง ที่ว่านี้ แทนโคมไฟดีขาวนั้น แ่งโคมไฟดีแ่ง นี้ ต้อง
 เป็น ชนิด ที่ จะ แ่ง แ่งสว่าง แ่งเห็น รอบทิศ แก่ไกล ได้ ถึง ๒ ไมล์ เป็น
 อย่าง นั้ว ^{12/10/66} ถ้าเป็น เวลา กลางวัน ต้อง ชั้ก หุ่น ดีดำ รูปกลม หรือ รูป อย่างใด

อย่างหนึ่ง ขนาดกว้าง ๖๑ เซนติเมตร ๒ ท่อนผูกใน สายเดียวกัน และ สูง จากกันไม่ต่ำกว่า ๑.๘๓ เมตร ขึ้นไว้ใน ที่สูง ซึ่ง จะเห็น ได้ ง่ายที่สุด

(ข) เมื่อ ตัด ที่ กำลัง ทอด หรือ กุ สาย โทรเลข ได้น้ำ ต้อง ชัก โคมไฟ ขึ้นไว้ สอดส่อง ใน ที่ ๆ สำหรับ ชัก โคมไฟ สี่ ขาว ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน มาตรา ๒

ข้อ (ก) ถ้า เป็น เวล ากด ไฟ ฟ้า ให้ ใช้ โคม สอดส่อง นี้ แทน โคมไฟ สี่ ขาว นี้ โคมไฟ สอดส่อง นี้ ให้ แขนง ใน เส้น ตึง เดียว กัน มี ระยะ สูง จาก กัน ไม่ ต่ำ กว่า ๑.๘๓ เมตร โคม สอดส่อง แล กว้าง ที่ สุด นี้ ต้อง เป็น ไฟ สี่ แดง สอดส่อง เป็น ไฟ สี่ ขาว แต่ ต้อง เป็น ชนิด ที่ สอดส่อง ให้ แล เห็น ได้ ทั่ว บวก ด้ ใน ระยะ ๒ ไมล์ เป็น อย่าง น้อย ถ้า เป็น เวลา กด าว ณ ต้อง ชัก ลุก ทุ่น ขนาด กว้าง ไม่ ต่ำ กว่า ๖๑ เซนติเมตร ขึ้นไว้ ใน ที่สูง ที่ แล เห็น ได้ โดย ง่าย ที่ สุด ตาม ลุก ทุ่น สอดส่อง นี้ ให้ แขนง ใน เส้น ตึง เดียว กัน สูง ห่าง จาก กัน ไม่ ต่ำ กว่า ๑.๘๓ เมตร ทุ่น ลุก บน แล ลุก ค่า ที่ สุด ให้ เป็น รูปกลม ทาสี แดง ลุก กลาง ให้ เป็น รูป สอดส่อง เหลี่ยม ทาสี ขาว

(ค) เมื่อ ที่ ว่า มา ใน ข้อนี้ ถ้า หลุด อยู่ ไม่ ได้ แล ้น ห้าม ไม่ ให้ ใช้ โคมไฟ ช่าง เวล าคือ เวลา กำลัง แล ้น จึง ให้ ใช้

(ง) บรรดา โคมไฟ แล ลุก ทุ่น ที่ บังคับ ให้ ชัก ขึ้น ไว้ ตาม มาตรา นี้ ให้ เวล าคือ เวล าคือ เป็น เสร็จ แล้ว จึง แล ้น ว่า เวล าคือ ชัก ขึ้น ไม่ ได้ อยู่ ใน ความ คอบคุม แล จะ หลุด ให้ พบ ทาง ไม่ ได้

เครื่อง ดังเกิดเหตุอันไม่ใช้ เป็น เครื่อง ดังเกิด สำหรับเรือ ที่ อยู่ใน ความ
อันตราย ของ การให้ช่วย เครื่อง ดังเกิด เช่น นั้น มี กว้าง ใต้ ต่าง หากใน
มาตรา ๓๑

มาตรา ๕ เรือใบ ที่ ก่อตั้ง ตั้งแต่ เรือที่ พ่วง กับ เรือจริง นั้น ต้อง มี
โคมไฟ ขึ้นไว้ เหมือน อย่างที่ บังคับ ใน มาตรา ๒ สำหรับเรือ กัดไฟ เว้น
ไว้แต่ โคมไฟ ที่ ชาว ที่ กว้าง ใน มาตรา นั้น ห้ามไม่ให้ ชกชน ไว้ เป็น อันขาด

มาตรา ๖ ถ้า เรือใด ละ เรือ โคมไฟ ที่ เรือ และ ซึ่ง ตั้ง ข้าง เรือ ไม่ ได้
เช่น เวลา เรือ ดังที่ ก่อตั้ง แล ถูก พายุ ก็ ให้ ชก โคมไฟ เหล่า นั้น เครื่อง ใด
ให้ พร้อม สำหรับไว้ แต่ เมื่อ มี เรือ ต่ำ อื่น จะ แล่น เข้า มา โกด หรือ จะ แล่น
เข้าไป โกด เรือ ต่ำ อื่น ก็ ให้ เขา โคมไฟ นั้น ไป ภาย ทั้ง สอง ข้าง เรือ ให้
ทัน ช่วงที่ เพื่อ บังคับ กัน มิ ให้ เรือ โดนกัน แล ให้ พยายาม ภาย เป็น อย่าง ที่
จะ กระทำ ให้ แล เห็น ได้ โดย ชัด ที่ สุด แต่ อย่า ให้ โคมไฟ ที่ เรือ เรือ สอง แฉ่ง
เลย กว้าง ถ้า ตาม ข้าง ไป ข้าง ท้าย แต่ โคมไฟ ที่ แฉ่ง สอง แฉ่ง เลย กว้าง ถ้า ตาม
ขวา ไป ข้าง ท้าย เหนือ กว่า ๒ องศา ของ วง เข็ม ก็ ชก ทั้ง สอง ข้าง

เพื่อ จะ ให้ การ หยิบ ใช้ โคมไฟ เหล่า นั้น เป็น การ แน่นนอน แล ชัดถถ ให้
กำลัง ตัว โคม ภาย นอก ความ สี่ ไฟ ของ โคม แต่ ให้ มี บ้าย สำหรับ บัง แฉ่ง ติด
อยู่ ด้วย

มาตรา ๗ เรือ กัดไฟ ขนาด ต่ำ กว่า ๔๐ คัน แต่ เรือ ที่ ใช้ กรรเขียง
หรือ ใบ ขนาด ต่ำ กว่า ๒๐ คัน แต่ เรือ กรรเขียง ต่าง ๆ เมื่อ ก่อตั้ง ตั้งแต่

ไม่จำเป็น ต้องชักโคมไฟขึ้นไว้ตามความบังคับใน มาตรา ๒ ข้อ (ก) (ข) แต่ (ค) แต่ถ้าไม่ได้ชักโคมไฟเช่นนั้นขึ้นไว้ ก็ต้องชักโคมไฟขึ้นไว้ ดังกล่าวต่อไปนี้ คือ :-

(๑) เวลากลไฟขนาดต่ำกว่า ๔๖ ตัน ต้องชักโคมไฟขึ้นไว้ดังนี้ คือ

(ก) ให้ชักโคมไฟสีขาว ตรงหนึ่งขึ้นไว้ ที่หน้าเรือ หรือนำปล่อง สูง ขึ้นไปจากกราบเรือไม่น้อยกว่า ๒.๗๕ เมตร คือต้องเป็นโคมไฟแจ่มกระจ่าง ทำแฉกติด อย่างที่บังคับไว้ ในมาตรา ๒ ข้อ (ก) แต่เป็น อย่างที่จะให้ แดเห็นได้กระจ่าง จาก ระยะ ทาง ๒ ไมล์ เป็น อย่างน้อย

(ข) ต้องมีโคมไฟสีเขียวแฉกสีแดง สำหรับข้างเรือ ทำแฉกติด อย่างที่ บังคับไว้ ในมาตรา ๒ ข้อ (ข) แต่ ข้อ (ค) แต่เป็น อย่างที่จะให้ แดเห็นได้กระจ่าง จาก ระยะ ทาง ๑ ไมล์ เป็น อย่างน้อย หรือมีฉนวน ต้อง ชักโคมไฟ อย่าง ที่มี สีเขียว แฉกสีแดง สำหรับ โคม ตรงหนึ่งขึ้นไว้ ในที่ ๆ จะ แดเห็น แฉกตรง จาก หน้าเรือ ต้อง แดถึงกลาง ถ้าเรือไปข้างท้าย ทั้งสอง แคม ดัง ๒ ของขาของวงเข็มทิศ โคม ชนิดนี้ให้ชักขึ้นไว้ ได้ โคมไฟสีขาว ลงมาไม่น้อยกว่า ๗๒ เซนติเมตร

(๒) เวลากลไฟ เต็ม เซน ที่ บรรทุกบนเรือเดิน ทะเลนั้น จะชักโคมไฟ สีขาว สูง จากกราบเรือ ขึ้นไปไม่ถึง ๒.๗๕ เมตรก็ได้ แต่ต้อง ชักเหนือ โคมเขียวแฉก สีแดง ที่ ก่อต่างมา แดใน ข้อ ๑ (ข)

(๓) เวลากลไฟกรรเชียง หรือโม่ขนาดต่ำกว่า ๒๐ ตัน ที่ ก่อต่าง แดนั้น

ต้องมีคอมไฟท์มีกระจกสีเขียวแต่สีแดงข้างตะขกนั้นจุดเตรียมไว้ให้พร้อม
แต่เมื่อเวลาเมื่อถ้าขึ้นจะเดินเข้ามาใกล้หรือจะเดินเข้าไปใกล้เรือถ้าขึ้น
ต้องยกคอมนั้นขึ้นฉายให้ทันก่อนที่เพื่อป้องกันมิให้เรือโดนกัน แต่เวลา
ฉายต้องระวังอย่าให้ ชกสีเขียวไป อยู่ข้างซ้ายหรือ ชกสีแดงไป อยู่ข้างขวาได้

(๔) เรือกรรเชียงที่ถาดงัดเดินด้วยใช้กรรเชียงหรือใช้ใบไม้ก็ ต้อง
มีคอมไฟท์ขาวจุดเตรียมไว้ให้พร้อม แต่ต้องคอยระวังยกขึ้นฉายให้
ทันก่อนที่สำหรับป้องกันมิให้เกิดเรือโดนกัน

บรรดาเรือที่กล่าวใน มาตรา นี้ ไม่จำเป็นต้อง ชกคอมไฟท์อย่าง
ที่บังคับไว้ใน มาตรา ๔ ข้อ (ก) แต่มาตรา ๑๑ ข้อสุดท้าย

มาตรา ๘ เรือนำร่องเมื่อประจำทำการ อยู่ใน ท้องที่ หรือทำการอยู่
ใน ท้องที่ หรือทำการ นำร่อง อยู่ นั้น ไม่ต้อง ฉายคอมไฟท์อย่าง ที่บังคับ
ไว้สำหรับเรืออื่น แต่ต้องชกคอมไฟท์สีขาว ดวงหนึ่ง ขึ้นไว้ ที่ปลายเสา
อย่าง สำหรับให้สังเกตเห็นได้รอบทิศ และ นอกนั้น ต้องฉายไฟฉับดวงด้วย
เป็นคราว ๆ มีระยะเว้นไม่ให้สว่างเกินกว่าคราวละ ๑๕ นาที

เมื่อมีเรือถ้าขึ้นจะเดินเข้ามาใกล้หรือจะเดินเข้าไปใกล้เรือถ้าขึ้น
ต้องเตรียมคอมไฟท์สีเขียว แต่สีแดงไว้ให้พร้อม แต่ หัน ยกขึ้น ฉาย
สำหรับให้เป็นที่สังเกตว่าจะเดินไปทางไหน แต่ต้อง ระวัง อย่าให้เสา
คอมสีเขียวไป ฉายข้าง แคมซ้าย หรือ คอมสีแดงไป ฉาย ข้างแคมขวาได้

12/10/2566

ถ้าเป็น เรือ นำร่อง ชนิดที่ ต้อง เข้าไป เทียบ กับ เรือใหญ่ สำหรับ ส่ง ผู้ นำ

ร่องฉิม บบ เวื่อนั้น ให้เป็น แยกโคมไฟสีขาว ชั้นฉาย ไม่ต้อง ชัก
 ชั้นไว้ ที่ปลายเสาก็ได้ และไม่ต้องใช้ โคมไฟสีเขียว และสีแดง เป็น ดึงดวง
 ให้ ใช้ แต่ ดวงเดียว ที่มี กระจุก ชักหนึ่ง เป็น สีเขียว และอีก ชักหนึ่ง เป็น สีแดง
 สำหรับ ยก ชั้นฉาย ดัง ที่ว่า มาแล้ว ก็ได้

เรือนำร่อง ที่เป็น เรือ กลไฟ แต่เป็น เรือสำหรับใช้ เเลาะ การนำร่อง ของ
 ผู้นำร่อง ที่ได้รับใบ อนุญาต หรือ ประกาศนียบัตร จาก เจ้าพนักงานใด ๆ หรือ
 จาก กรมการ ของ อำเภอนำร่องใด ๆ ก็ได้ เมื่อทำการ ประจำที่ หรือ
 กำลัง ทำการ นำร่อง แต่ไม่ได้ทอดสมอ นั้น นอกจากโคมไฟที่ บังคับให้ มี
 สำหรับเรือ นำร่อง ทุกลำ จะต้อง ชักโคมไฟสีแดง ชั้นไว้ ดวงหนึ่ง ก็ได้
 ได้ โคมไฟสีขาว ที่ปลายเสา ลงมา ห่าง ๒.๔๔ เมตร ให้แลเห็นได้
 รอบทิศ แต่ให้เป็น อย่าง ที่ จะให้แลเห็นได้ ใน เวลา กลาง คืน มีด อากาศโปร่ง
 จาก ระยะทางห่าง ๒ ไมล์ เป็น อย่าง น้อย และนอก จากนี้ เรือ นั้น จะต้อง
 ติดโคมไฟ สีเขียว สีแดง ที่ ข้างเรือ ตามอย่าง ที่ บังคับไว้ สำหรับ เรือ กำลัง แล่น
 นั้น ด้วย

เมื่อ เรือชนิดนี้ ทำการ ประจำที่ หรือ ทำการนำร่อง แต่ ทอด สมอ อยู่บน
 นอก จากโคมไฟที่ บังคับให้ เรือ นำร่อง ทุกลำ ใช้ ให้ ชักแต่โคมไฟสีแดง ดัง
 ที่ว่า มาแล้ว ชั้นไว้ อีก ดวงหนึ่ง ไม่ต้อง มีโคมไฟ สีเขียว และสีแดง สำหรับ
 ข้าง ๆ เรือ

บรรดาเรือ นำร่อง ที่ไม่ได้ ทำการ ประจำที่ หรือ ทำการ นำร่อง ต้อง
 ชักโคมไฟตาม แบบอย่าง ที่ สำหรับ เรืออื่น ๆ ใช้ อันมี ขนาดเดียวกัน

มาตรา ๙ เว็บบอร์ดใหญ่เด็กทุกลำ เมื่อกำลังเดิน แต่ยังไม่ต้อง
ชักหรือแสดงโคมไฟต่าง ๆ ตามที่บังคับไว้ด้วยไปในมาตรานี้ ต้อง
ชักโคมไฟตามแบบอย่าง สำหรับเรือชน ที่มีขนาดเคียวกั้นต้องชักเมื่อกำลังเดิน

(ก) เรือลาดฟ้าเบ็ด คือ เรืออย่าง ที่ไม่มี ตาฟ้า ตลอดลำ สำหรับ
กั้นไม่ให้ น้ำ ทะเล เข้า ไ้ นั้น เมื่อ เวลา ทำการ จับปลา เวลา ถลางคืน ด้วย
เครื่อง จับปลา ที่ ยื่น ออกไป จาก แคมเรือ โดย ขวาง ไม่เกิน กว่า ๔๒ เมตร
ต้อง ชัก โคมไฟ สีขาว ที่ ต้อง ได้ รอบ ตัว ชนไว้ ดังต่อไปนี้

เรือ ลาด ฟา เบ็ด ที่ กำลัง ทำการ จับปลา เวลา ถลางคืน ด้วย เครื่อง จับปลา
ที่ ยื่น ออกไป จาก แคมเรือ โดย ขวาง เกิน กว่า ๔๖ เมตร ต้อง ชัก โคม
ไฟ สีขาว ที่ ต้อง ได้ รอบ ตัว ชนไว้ ดังต่อไปนี้ แต่ เมื่อ จะ เดิน เข้า ไป ใกล้ เรือ
ดำอื่น หรือ มี เรือ ดำอื่น จะ เดิน เข้า มา ใกล้ ต้อง แฉก โคมไฟ สีขาว เพิ่ม
อีก ดังต่อไปนี้ ชัก ชนไว้ ได้ ดังเดิม ลงมา เพียง ๙๖ เซนติเมตร เป็น อย่าง
น้อย แต่ เยื้อง จากกัน ๑.๕๒ เมตร เป็น อย่างน้อย ไป ข้าง แคมเรือ
ที่ ติด เครื่อง จับปลา ที่ ยื่น ออกไป นั้น

(ข) เรือใหญ่เด็กทุกลำ นอกจากเรือ ลาดฟ้าเบ็ด ที่ ก่อร่าง แล้ว ใน ข้อ
(ก) นั้น เมื่อ เวลา จับปลา ด้วย เครื่อง แห ที่ กาง ไป ตาม หน้า แล ตลอด เวลา
ที่ แห ยัง มี หน้า หรือ ยี่ ไม่ พน จาก หน้า ต้อง ชัก โคมไฟ สีขาว ชนไว้ ๒ ดวง
ในที่ ๆ จะ ให้ แฉก เห็น ได้ อย่าง ดี ที่ สุด โคม ๒ ดวง นี้ ให้ แฉก สูง จากกัน
ไม่น้อย กว่า ๑.๘๓ เมตร แต่ ไม่ มาก กว่า ๔.๖ เมตร แต่ ให้

เนื่องจากมัน วัดตาม กระดอง ของเรือไม่น้อยกว่า ๑.๕๒ เมตร แต่ไม่
มากกว่า ๓.๐๕ เมตร ดวงคำนั้นให้เอียงไปข้างทางที่ถ่างแห แต่
ทั้ง สอง ดวง ต้อง เป็น โคมอย่าง ที่ ฉายได้ รอบทิศ และ แดเห็น กระจางใต้
จาก ระยะทาง ห่างไม่น้อยกว่า ๓ ไมล์

ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน แต่ใน ทะเล ที่คือกับฝั่ง ขึ้นบน เมือง เกาหลี นั้น
เรือใบ จัปปลา ที่เป็น เรือ ขนาดต่ำกว่า ๒๖ ตัน ไม่จำเป็นต้อง ชัก โคมไฟ
ดวงคำ ดังที่ ว่ามา แต่ เมื่อไม่ได้ ทำ ดังนั้น ถ้ามี เรืออื่น แล่น เข้ามา ใกล้
หรือ จะ แล่น เข้า ไป ใกล้ เรือ ต่ำนั้น จะ ต้อง ชัก โคมไฟ สีขาว ดวงหนึ่ง ขึ้นไว้
แทนกัน ใน ที่ เดียว กันนั้น คือ เอียงไป ทาง ที่ ศัตรู เรือ จัปปลา ให้ มี
แสงส่อง แดเห็น ได้ จาก ระยะทาง ห่างไม่น้อยกว่า ๑ ไมล์ ทะเล

(ค) เรือใหญ่ เด็ด หลุด ด้าน ออก จาก เรือ ดาวฟ้า เบ็ด ที่ ถ่วง แล้ว ใน มาตรา ๙
ข้อ (ก) นั้น เมื่อ ทำ การ จัปปลา ด้วย เครื่อง เบ็ด ราว แดกำ ตัง ทอด ราว
เบ็ด อยู่ แล้ว หรือ บุกราว เบ็ด กัด อยู่ กับ เรือ หรือ กำ ตัง กู ราว เบ็ด กัด หรือ
ไม่ได้ ทอด กัด หรือ หยุต อยู่ กับ ที่ ตาม ความ ใน ข้อ (ข) กัด ก็ ต้อง ชัก
โคมไฟ ขึ้นไว้ ตาม แบบ อย่าง เดียว กัน กับ เรือ ที่ จัปปลา ด้วย เครื่อง แห่ ที่ ทาง
ตาม น้ำ แต่ เมื่อ เวลา จัปปลา ด้วย เบ็ด โยน หรือ เบ็ด ดาก ก็ ต้อง ชัก โคมไฟ
ขึ้นไว้ ตาม แบบ อย่าง ที่ มี ระบุ ไว้ สำหรับ เรือ กลไฟ หรือ เรือ ใบ ที่ กำ ตัง แล่น

ใน ทะเล เมดิเตอร์เรเนียน แต่ ใน ทะเล ที่คือกับฝั่ง ขึ้นบน แดเมือง เกาหลี เรือ
ใบ จัปปลา ที่เป็น เรือ ขนาดต่ำกว่า ๒๖ ตัน ไม่จำเป็นต้อง ชัก โคมไฟ ดวงคำ

แต่เมื่อไม่ได้ทำดังนี้ ถ้ามีเรือดำน้ำ จะเดินเข้าใกล้ หรือ จะ เดินเข้า
ไปใกล้ เรือดำน้ำ จะต้องใช้ โคมไฟ สีขาว ขึ้นไว้ ดวงหนึ่ง แทนในที่เดียว
กันนั้น คือให้ยิงไป ทางข้าง ทาง ที่ หอดเบ็ด ให้เป็น โคมไฟที่ แฉกเห็น
แสง กระจางได้ จาก ระยะทาง ห่าง ไม่น้อยกว่า ๑ ไมล์ ทะเด

(ข) เรือใหญ่ทุกลำ เมื่อ กำลัง ขับปลา ด้วย เครื่อง ขับปลา ที่ ตก
ไปตามท้อง ทะเดนั้น จะต้อง ทำดังนี้ คือ

(๑) ถ้าเป็นเรือ กดไฟ ต้อง ใช้ โคมไฟ สีขาว สีดำ ขึ้นไว้ ดวงหนึ่ง ในที่
สำหรับ ใช้ โคมไฟ สีขาว ตรงกลางไว้ โนมมาตร ๒ ขี (ก) โคมดำมสี
นั้น ต้อง เป็นอย่าง ที่ให้ แฉกเห็น ไฟ สีขาว ตรงมา จาก ข้างหน้าเรือ จนเห็นตอม
หัวเรือ ข้างละ ๒ องศา ของวงเข็มทิศ ที่ตั้งข้าง แฉก ส่วน ไฟ สีเขียว แฉก
สีแดง นั้น ต้อง ให้ แฉกเห็น แสง ได้ ใน ๒ องศา ของวงเข็มทิศ จากหัวเรือ
ทั้งสองข้าง จนเห็นตอมไป ข้าง แคมขวา แฉก แคม ซ้าย ไป ข้างท้าย เรือ ข้างละ ๒
องศา ของวงเข็มทิศ แฉกได้ โคมดำมสีนี้ โดย ไม่น้อยกว่า ๑๐.๘๓ เมตร
แต่ไม่เกินกว่า ๓.๖๖ เมตร ต้อง ใช้ โคมไฟ สีขาว ขึ้นไว้ อีกดวงหนึ่ง
อย่าง ที่ฉาย แฉกเห็น แฉกได้ รอบทิศ

(๒) ถ้าเป็นเรือใบ ต้องใช้ โคมไฟ สีขาว ขึ้นไว้ ดวงหนึ่ง อย่างที่ ฉาย
แฉกเห็น แฉกได้ รอบทิศ แต่เมื่อมีเรืออื่น เดิน เข้ามา ใกล้ หรือ จะ เดิน
เข้า ไป ใกล้ เรืออื่น ต้อง ฉาย โคมไฟ สีขาว แฉก รับวาง หรือ จุดคบ ขึ้น
ในที่ ๆ จะ แฉกเห็น ได้ ดี ที่สุด ให้ ทนการ ที่ จะ บัง กัน ไม่ ให้ เรือ โดนมกัน ได้

12/10/2566

www.doe.go.th

บรรดาโคมไฟต่าง ๆ ที่กล่าวในข้อ (ข) (๑) และ (๒) นั้น ต้อง
เป็น อย่าง ที่แสดงให้เห็น กระจ่างได้จาก ระยะ ทางห่าง ๓ ไมล์ เป็น อย่าง น้อย

(ง) เวื่อ หาด้อย นานจน แด เวื่อ จับรั้ว นำ ด้วย เครื่อง แห่ ตกไฟ ต้อง
ขาย โคมไฟ อย่าง แบบ เดียว กัน กับ เวื่อ จับปลา ด้วย เครื่อง จับปลา ที่ ตก ไป ใน
ท้อง ทะเล

(จ) เวื่อ จับปลา ใหญ่ เล็ก ทุก ลำ จะ ใช้ โคมไฟ ด้วย วาบ เป็นการ เพิ่ม เต็ม
โคมไฟ ที่ ต้อง ชัก ไว้ แด แสดง ตาม ข้อ บังคับ ใน มาตรา นี้ ก็ได้ แด จะ ใช้
โคมไฟ สำหรับ ทำ การ ด้วย ก็ได้

(ฉ) เวื่อ จับปลา ใหญ่ เล็ก ทุก ลำ ที่ มี ขนาด ยาว ต่ำ กว่า ๔๖ เมตร
เมื่อ เวลา ทอด สม อยู่ ต้อง ชัก โคมไฟ สี่ ขาว ขึ้น ไว้ ดอง หึ่ง อย่าง ที่ แด เห็น ได้
กระจ่าง รอบ ทิศ จาก ระยะ ทาง ห่าง ๑ ไมล์ เป็น อย่าง น้อย

เวื่อ จับปลา ทุก ที่ มี ขนาด ยาว ตั้งแต่ ๔๖ เมตร ขึ้น ไป เมื่อ เวลา
ทอด สม อยู่ ต้อง ชัก โคมไฟ สี่ ขาว ขึ้น ไว้ ดอง หึ่ง อย่าง ที่ แด เห็น กระจ่าง ได้
รอบ ทิศ จาก ระยะ ทาง ห่าง ๑ ไมล์ เป็น อย่าง น้อย แด นอก จาก นั้น จะ ต้อง
ชัก โคมไฟ ขึ้น ไว้ อีก ดอง หึ่ง ตาม ข้อ บังคับ สำหรับ เวื่อ ขนาด นั้น ที่ กำหนด ไว้
ใน มาตรา ๑๑

ถ้า เวื่อ กั้น มา นี้ จะ เป็น เวื่อ ขนาด ยาว ต่ำ กว่า หรือ ตั้งแต่ ๔๖ เมตร
ขึ้นไป ก็ได้ มี เครื่อง แห่ หรือ เครื่อง จับปลา อย่าง ใด ๆ ก็ ดี อยู่ ด้วย เมื่อ
มี เวื่อ ขึ้น แด ณ เวื่อ มา ใกล้ จะ ต้อง ชัก โคมไฟ สี่ ขาว เพิ่ม เต็ม ขึ้น ไว้ อีก

ตรงหนึ่งใต้ โคมไฟที่เป็นเครื่องตั้งเกดว่า ทอด ถ่มข อยู่ นั้นตั้งมา ๙๒ เซนติเมตร เบื้องซ้าย อย่าง น้อย แต่เหลื่อมกับวัดโดยรอบ ๑.๕๒ เมตร เบื้องซ้าย อย่างน้อย แต่ให้เอียงไปข้าง ทางที่วาง แห หรือเครื่อง จับปลา นั้น

(ข) ถ้าเรือใหญ่เล็กดำไตที่ กำลัง ทำการ จับปลา ต้อง หยุด อยู่ กับ ที่ เพราะ เครื่อง จับปลา ไม่ เกี่ยว กับ หิน หรือ กิ่งไม้ ต้น ที่ กัดกิน ถ้า เป็น เวลา กลาง วัน ต้อง ดัด เครื่อง ดึงดูปลา สำหรับ เวลา กลางวัน ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน ข้อ

(ฅ) นั้น ตั้งเสีย ถ้า เป็น เวลา กลางคืน ต้อง ปิด โคมไฟ จะ เปน ดวงเดียว หรือ หลายดวง ก็ได้ ขึ้น ใจ ตาม ข้อ บังคับ สำหรับ เรือ ทอดถ่มข ถ้า เป็น เวลา ที่มี หมอก หรือ อากาศ มี หมอก หรือ หิมะ กำลัง ตก หรือ มี พายุ ฝน กำลัง ตกหนัก ฉะนั้น ต้อง แล้งเครื่อง ดึงดูปลา ตาม ที่ บังคับ ไว้ สำหรับ เรือ ที่ ทอด ถ่มข (ดู ข้อ ๗, แลความใน วรรคสุดท้าย ของ มาตรา ๑๕)

(จ) เวลา มี หมอก หรือ อากาศ มี หมอก หรือ หิมะ กำลัง ตก หรือ พายุ ฝน ตก หน้า บรรดา เรือ จับปลา ด้วย เครื่อง แห ที่ ทาง ตาม น้ำ ที่ กำลัง เกี่ยว อยู่ กับ เครื่อง แห นั้น แล บรรดา เรือ ที่ กำลัง จับปลา ด้วย เครื่อง จับปลา ที่ ตก ไป กับ ที่องทะเล หรือ ด้วย เครื่อง แห ที่ ตก อย่าง ไต ๆ แล บรรดา เรือ ที่ จับปลา ด้วย เครื่อง ดึงดูปลา กำลัง ทอด ถ่มข นั้น ถ้า เป็น เรือ ขนาด ตั้งแต่ ๒๖ คืบ ขึ้น ไป ต้อง ทำ อย่าง ดึงดูปลา ขึ้นที่หนึ่ง เส้นทุก ระยะ เวลา เจน ไม่ เกิน ๑ นาที คือ ถ้า เปน เรือ ไฟ ให้ ทั้ง สอง นั้น สดขวิด หรือ หัว ฟ้า ฟ้า เรน ก็ ถ้า เปน เรือ โยน ให้ ทำ ด้วย เบ็ด สำหรับ มี หมอก เมื่อ กำลัง ดึง ขึ้น แล้ว ครึ่ง ใจ ต้อง ที่ ระวัง

ตามหลังด้วย ทิศครึ่ง บรรดาเรือจัมปตาที่มีขนาดต่ำกว่า ๒๐ คัน ไม่จำเป็น ต้องทำเสียงสัญญาณตาม ที่ว่ามานี้ แต่เมื่อไม่ได้ทำดังนั้น ต้อง ทำเสียงสัญญาณ อย่างหนึ่ง อย่างใดที่ปรากฏได้ ตัดเริ่มออกไปทุกระยะเวลา เว้น ไม่เกินกว่า ๑ นาที

(ณ) บรรดาเรือใหญ่ เด็ดท่ทำการ จัมปตา ด้วยเครื่อง แหวน, เบ็ดราว หรือเครื่อง จัมปตา ที่ตกไป กับของ ทะเลนั้น เมื่อมาถึง แล่น ถ้าเป็น เวลา กลางวันต้อง แสดงให้เรืออื่นที่จะแล่น เข้ามาใกล้ รู้ว่าเป็น ประเภทเรือจัมปตา โดยชักเครื่องหมาย เป็นรูปกระสวย หรือเครื่อง สัญญาอย่างอื่นที่ใช่ ได้ ตัดขึ้นไว้ ในที่ที่แลเห็นได้ สดที่สุด ถ้าเป็น เวลา ทอดลมแล้ว วางเครื่องจัมปตา อยู่ด้วย เมื่อมีเรืออื่น จะ แล่น เข้ามาใกล้ ก็ให้แสดงเครื่อง สัญญา ที่ว่า แล่นจน ขึ้นไว้ ที่ ขางเรือ ทาง ที่ เรืออื่น จะแล่น ผ่านมา

บรรดาเรือ ที่ต้องชักหรือ แสดง โคมไฟตาม บังคับ ที่ว่ามา แล้ว ใน มาตรา นี้ นั้น ไม่จำเป็น ต้อง ชักโคมไฟตาม ที่บังคับไว้ ใน มาตรา ๔ ข้อ (ก) แต่ตามความใน อรรถศัพท์ท้าย ของ มาตรา ๑๑

มาตรา ๑๖ เรือดำใจ เมื่อมีเรือ ดำขึ้น แล่น ตามมา จะค้น ต้อง แสดง ไฟสีขาว หรือไฟดวงขาว ดวงหนึ่ง ขึ้นไว้ ขาง ท้ายเรือ ให้เรือ ที่ตามมานั้น แลเห็นไฟสีขาว ที่ต้องแสดง ตามบังคับ ใน มาตรา นี้ นั้น จะ ใช้เป็น โคมแฉวน เป็น ที่ให้ แลเห็น ทำ ดังนั้น คือ เป็น โคม อย่าง ที่มี เครื่อง ประกอบ พร้อม แลมี ของบังแสง สำหรับให้ ไฟนั้น ฉายไม่ ขาดแสง ใน มณฑล เท่า ๑๒ องศา

ของวง เข็มทิศ คือในเขตร ๖ องศาตรง จากท้าย เรือ เข้ามายัง หึ่ง ช่อง ข้าง
เรือ แต่ให้ มีแสง แดเห็นได้ กระจ่าง จาก ระยะ ทาง ห่าง ๑ ไมล์ เป็นอย่างน้อย
แต่ โคมไฟ ดวงนี้ว่าไม่ ชัดชัดของ แขนวนไว้ สูงค่า เท่ากัน กับ โคม เขียว โคมแดง
ซึ่ง ติด ข้าง ๆ เรือ ทั้ง สอง ข้าง นั้น

มาตรา ๑๑ เรือดำน้ำที่มี ขนาด ยาว ต่ำกว่า ๔๖ เมตร เมื่อเวลา
ทอด สมออยู่ ต้อง มี โคมไฟ สีขาว ข้าง หน้าเรือ ดวงหนึ่ง แขนวน สูง จาก ต่ำเรือไม่
เกินกว่า ๖ เมตร แต่ในที่ ๆ จะให้ แดเห็นได้ ดี ที่สุด แดต้อง เป็น
โคมไฟ อย่าง ที่ ลาย เรียบ แต่ไม่ ขาด แดง รอบทิศ ให้ แดเห็นได้ กระจ่าง จาก ระยะ
ทาง ห่าง ๑ ไมล์ เป็น อย่าง น้อย

เรือดำน้ำที่มี ขนาด ยาว ตั้งแต่ ๔๖ เมตร ขึ้นไป เมื่อเวลา ทอด
สมออยู่ ต้อง มี โคมไฟ เขียว ว่า มานั้น ดวงหนึ่ง แขนวนไว้ ข้าง หน้าเรือ สูง จาก
ต่ำเรือไม่ น้อยกว่า ๖ เมตร แต่ ไม่ มากกว่า ๑๒ เมตร แดที่
ท้าย เรือ หรือ ริมท้าย เรือ ต้อง แขนวน โคม เขียว นั้น อีก ดวง หนึ่ง ใน ที่ ๆ ต่ำกว่า
ที่ แขนวน โคม ข้าง หน้าเรือ ไม่ น้อยกว่า ๔.๖ เมตร

ขนาด ยาว ของ เรือดำน้ำ เท่าใด นั้น ให้ ถ้อย เขา ตาม ขนาด ยาว ที่มี
แจ้ง อยู่ ใน ใบ สำคัญ ของ การ จล ทะเบียน เรือ ดำ นั้น

เรือ ที่ ติด แหง ใน ร่อง หรือ โกล ร่อง ทาง เรือ เดิน นั้น ต้อง ชัก โคมไฟ
ที่ ว่า มา แดนี้ นั้น นั้นไว้ จะ เป็น ดวง เตียว หรือ สอง ดวง ก็ ตาม พร้อ ม กับ โคม
ไฟ สี แดง อีก สอง ดวง ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน มาตรา ๔ ข้อ (ก)

มาตรา ๑๒ เวื่อล่ำโคนออกจากโคมไฟที่ตอง ชักขึ้นไว้ตามข้อ บังคับ
เหล่านี้ ถ้าจำเป็น เพื่อเตือน ความ สังเกตของ เวื่อ ต้น เวื่อนั้น จะ
แสดงไฟ ควันวาม หรือใช้ สัญญา ที่มี เสียง ระเบิด ซึ่ง จะไม่ ทำให้ เข้าใจผิด
ไป ว่า เป็น สัญญา สำหรับ ความ อับปาง เพื่ง ชนออก ชน หนึ่งตัวยกได้

มาตรา ๑๓ ความ อย่าง หนึ่งอย่างใด ใน ข้อ บังคับ เหล่านี้ ให้ ถือ
ว่า ไม่ เป็น เครื่อง ชัก ขวาง ถับการ ใช้ ข้อ บังคับ พิเศษ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ที่ รัฐบาล
ประเทศใด ๆ จะ ได้ ชัก ขึ้น ไว้ ว่า ด้วย การ เพิ่ม โคมไฟ ประจำ แล โคมไฟ
สัญญา สำหรับ ใช้ ระหว่าง เวื่อรบ ทั้ง แต่ ๒ ถ้า ชัก ขึ้น หรือ สำหรับ
เวื่อ ที่ แล่น อยู่ ใน ความ ควบคุม ของ เวื่อรบ หรือ ชัก ขวาง ถับการ แสดง
โคมไฟ เป็น เครื่อง สังเกต ซึ่ง พวก เจ้าของ เวื่อ ต่าง ประเทศ ได้ กำหนด ชัก ไว้
ต่อกัน แล ได้ รับ อนุญาต จาก รัฐบาล ของ เขาแล้ว แล ได้ จด ทะเบียน
แล ประกาศ แล้ว เป็น สำคัญ

มาตรา ๑๔ เวื่อไฟ ที่ กำลัง แล่น โดย ใช้ ไข อย่าง เดียว แต่ บ่งตอง ยัง
ตั้ง อยู่ ถ้า เป็น เวลา กลาง วันตอง ชัก เครื่อง สังเกต เป็น ทุ่น รูปกลม ทา
สีดำ หรือ รูป อย่างใด อย่างหนึ่ง มี ขนาด กว้าง ๖๑ เซนติเมตร ทุ่น ๑
ชักไว้ข้าง หน้า เวื่อใน ที่ ๆ จะ ให้ แล เห็น ได้ ดี ที่ สุด

เสียง สัญญาต่าง ๆ ที่ ต้อง ใช้ ใน เวลา มี หมอก ๆ ต ๆ

มาตรา ๑๕ เสียง สัญญาต่าง ๆ ที่ กำหนด ให้ ใช้ ตาม มาตรา นี้
สำหรับ เวื่อ กำลัง แล่น นั้น คือ :-

(๑) เรือไฟให้ใช้หวิด หรือแคร์ไซเรนที่

(๒) เรือใบแลเรือพ่วงให้ใช้แคร์ เขาสำหรับ เวลาที่มีหมอก

คำว่า "เสียงยาว" ที่ใช้ใน มาตรา นี้ นั้น หมายถึง ความว่าเสียง
เบา ยาวไม่น้อยกว่าระยะเวลา ๔ วินาที แต่ไม่มากกว่า ๖ วินาที

เรือไฟทุก ลำต้องมี หวิด หรือแคร์ไซเรนที่ เบา ด้วย ดัดม หรือด้วย อย่าง
อื่นที่แทน ดัดม ติดไว้ ในที่ ๆ ไม่มีสิ่งใด จะขัดขวาง แก่เสียง ที่จะ

เบา นั้นได้ แต่ต้องมี แคร์ เขา สำหรับ เมื่อ เวลาที่มีหมอก ที่ เบา ด้วย เครื่อง

จักร์ แลต้องมี ระวัง ที่มีเสียง ดังดัง ด้วย ๑ ระวัง แต่เรือใบ ทุกลำที่มี

ขนาด คง แต่ ๒๐ ตัน ขึ้นไปต้องมี แคร์ เขา สำหรับ เวลาที่มี หมอกกับ ระวัง

๑ ระวัง อย่าง ที่ จำ มา แล้วนั้น ด้วย

เมื่อ เวลา มี หมอก หรือ อากาศ มัว หรือ หิมะตก หรือ พายุ ฝนตกหนัก จะ
เป็น เวลา กดาง วัน หรือ กดาง คืน กัด ให้ ดัง เสียง สัญญาต่าง ๆ ตามที่

กล่าว ใน มาตรา นี้ ดังนี้ คือ :-

(ก) เรือ กดไฟ ที่ กำลัง แล่น คือ เบา เสียง ยาว เสมอ ไป มี ระวัง ขาด
เสียง ไม่เกิน กว่า ๒ นาที

(ข) เรือ กดไฟ เคนทาง ที่ หยุด อยู่ ไม่ ไต่ แล่น คือ เบา เสียง ยาว
๒ เสียง ซ้อนกัน มี ระวัง ระวัง ขาด เสียง ประมาณ ๑ วินาที แต่ มี ระวัง

ขาด เสียง ไม่เกิน กว่า ๓๐ นาที

(ค) เวลือโบก่าตังเดินเมื่อแต่นก้าวไปข้างขวา ต้องเป่าเสียงเตี้ยง
เต๋มอไปมีระยะขาดเสียงไม่เกินกว่า ๑ นาที แดเมื่อ ก่าตังแต่นก้าว
ไปข้างซ้าย ต้องเป่าเสียงซ้อนกัน ๒ เสียงเต๋มอไป มีระยะขาด
เสียงไม่เกินกว่า ๑ นาที แดเมื่อแต่นตรงตามตมคองเป่าเสียง ๓
เสียงซ้อนกันเต๋มอไป มีระยะขาดเสียงตามที่ว่ามานั้น

(ข) เวลือทูก่าที่ทอศลุ่มออยู่คองตีระฆังถี่นานประมาณ ๕ วินาที
เต๋มอไป มีระยะขาดเสียงไม่เกินกว่า ๑ นาที

(ง) เวลือดำไตที่สูงเวือออยู่กิด หรือ ก่าตังทำกาททอศ หรือ กู
สายโทรเลขกิด หรือ ก่าตังเดิน แต่ไม่ดำมาทที่ จะหลัดทวงเวืออขึ้นที่จะ
แต่นเข้ามากิดเพราะบงคืบทวยไม่ไตกิด หรือ ไม่ดำมาทถือทวยไป
ทางไต ๆ ตามซ้อบงคืบเหล่านกิด ไม่ต้องเป่าเสียงสัญญาตามที่
บงคืบไว้ในมาตรา ๑๕ ซ้อบ (ก) แดซ้อบ (ค) แต่ต้องเป่าเสียง
๓ เสียงซ้อนกันแทนทกระยะเวลาดขาดเสียงไม่เกินกว่า ๒ นาที คือ
เป่าเสียงยาวซ้อนเสียงหนึ่ง แดวเป่าเสียงสั้นตามติดกันไปซ้อบ ๒ เสียง
เวือที่พวงนั้นจะเป่าเสียงสัญญาตามที่ว่านไต แต่ห้ามไม่ให้เป่าเสียง
สัญญาอย่างอื่น

อนึ่ง เวลือโบแแดเวือที่มีขนาดต่ำกว่า ๒๐ ตันไม่จำเป็นต้องส่งเสียง
สัญญาตามที่ว่านมา แดว แต่เมื่อไม่ได้ทำตังนั้น ต้องเป่าเสียงสัญญา
อย่างอื่นที่ซ้อบเต๋มอไป มีระยะขาดเสียงไม่เกินกว่า ๑ นาที

ให้แผ่นเรือแต่ซ้ำ ๆ เมื่อเวตามีหมอก ๆ ต ๆ

มาตรา ๑๖ เรือทุกลำ เมื่อเวตามี หมอก หรือ อากาศมืด หรือ หิมะตก หรือ พายุฝนตกหนัก ต้อง แฉ่น แต่ซ้ำ ๆ แต่ใช้ ความระวัง เหตุให้ สัมควรถแก่ การ แฉ่น เวลา

เรือไฟทุกลำ เมื่อได้ ยิน เสียงสัญญาณ เมื่อเวตามี หมอกของเรือ ลำอื่นเป็น เสียง มาจาก ข้าง หน้าเรือ แต่ไม่ชัด ว่าเรือ ลำนั้นอยู่ตรงไหนแน่ ถ้า หาก สามารถ ทำได้ โดยไม่ รัศขวาง ต้อง หยุด เดินจักรไว้ก่อน แล้ว จึง ค่อย แฉ่นต่อไป โดย อย่างระวัง จนกว่าจะ พ้นความ น่ากลัว เกิด เหตุเรือ โดนกัน

ข้อบังคับการถือท้ายเรือแล่นใบในทะเล
ต้นเหตุ อันตรายที่จะเกิดเรือ โดนกัน

ความ น่ากลัว จะ เกิด เหตุเรือ โดน กันนั้น ตาม ปรกติก ย่อม จะ ทราบได้ จาก ความ ดังเกิด โดย เดี่ยว ต่ เข้ม ทิศ ทิศออก ทาง เรือ ซึ่ง แฉ่น โถง เข้า มา นั้น ถ้า ดังเกิด เห็น ว่า เรือลำ นั้นมิได้ เปลี่ยน แปลง ไป ทาง อื่นแล้ว ก็ ให้ พัง เข้าใจว่า ยังไม่ พ้น ความ น่ากลัว ที่จะ เกิด โดน กัน ได้

มาตรา ๑๗ เมื่อเรือใบ สองลำ แฉ่น ตรง เข้า โถง จะ ส่วน กัน เป็น ที่น่า กลัว จะ โดน ก็ ให้ เรือ ลำหนึ่ง หลีก ทาง ของเรือ อีก ลำหนึ่ง ดัง เช่น จะ กล่าว คือ ไปนี้ คือ :-

- (ก) เรือดำใบ ซึ่ง แฉ่น ไป ตาม ตม จะ ต้อง หลีกทาง ของเรือ ลำ อื่น ซึ่ง แฉ่น ขวาง ตม อยู่

(ข) เมื่อเรือดำน้ำซึ่งแล่นขวาง จมอยู่ข้างซ้ายมือ และของหนักทาง
ของเรือดำน้ำซึ่งแล่น ขวาง จมอยู่ข้างขวามือ

(ค) เมื่อเรือทั้งสองดำแล่นตามลม ๆ พัดมาผิดข้างเรือกัน เรือ
ที่มีลมพัด มา ข้างซ้ายมือ จะ คอง หลุด ทาง ของเรือดำน้ำ

(ฆ) เมื่อเรือทั้งสองดำแล่น ตามลม ๆ พัด มา ถูก ข้างเดียวกัน เรือ
ที่อยู่ ข้าง คน ลม จะ คอง หลุด ทาง เรือ ข้าง ปลายลม

(ง) เรือดำน้ำ ที่มี ลมพัด ตั้งท้าย จะ คอง หลุด ทาง ของ เรือดำน้ำ
มาตรา ๑๘ เมื่อเรือกลไฟ สองดำ แล่น ตรง หรือเกือบ ตรง มาจะ ส่ว
กัน เป็น ที่น้ำ ถัด จะ โดน ถ้าให้เรือทั้งสอง ดำนั้น ถอย ปลาย เียง ไป
ข้าง ขวามือ ของ คน ตั้งๆ เพื่อ ว่า เรือ จะ ได้ หลุด พน ไป ข้าง ซ้ายมือ ซงกัน
แต่กัน

อนึ่ง ข้อความนี้ใช้ ได้ แต่ เมื่อ เรือ สองดำ แล่น ตรง หรือเกือบ ตรง มา ส่ว
กัน ซึ่ง เป็น ที่น้ำ ถัด จะ โดน กัน เข้า แต่ ไม่ได้ ใช้ ใน การ เรือ สอง
ดำ เมื่อ แล่น ตรง มา จะ ส่ว กัน ตาม ปรกติ ซึ่ง จะ คอง หลุด ให้ พนกัน ไป ได้

คราว ที่ จะ ใช้ ความ บังคับ ขอนี้ จำ เาะ แต่ เมื่อ เรือ สอง ดำ แล่น ตรง หรือ
เกือบ ตรง เข้า มา หัน คือ ถ้า เป็น เวลา ถัด วน เมื่อ เรือ ดำ หนึ่ง แด
เห็น เสาร์ กระจ โดง เรือ อีก ดำ หนึ่ง ตรง หรือ เกือบ ตรง กัน กับ เสาร์ กระจ โดง เรือ ของ
คน แด ถัด กัน ใช้ ได้ ใน คราว ที่ เรือ ทั้ง สอง ดำ อาจ แด เห็น โคม ไฟ ช่าง ๆ
12/10/2566
เรือ ทั้ง สอง คอง ซง กัน แด กัน ได้

ความบังคับขอไม่ให้ใช้ คือ :- ในเวลากลางวัน เมื่อเรือดำ
 หนึ่ง แลเห็น เรือดำหนึ่ง ตรงนำ แล่น ศัตรูทาง เรือของตน หรือ ในเวลา
 กลางคืน คราวที่ โคมแดงเรือของตน ตรงกันข้ามกับ โคมไฟสีแดงของเรือ
 ดำหนึ่ง หรือในเวลาเมื่อ โคมสีเขียว เรือดำหนึ่ง ตรงกันข้ามกับ โคม
 เขียวของเรือดำหนึ่ง หรือในเวลาเมื่อใด แลเห็น โคมแดงไม่ แล
 เห็น โคมเขียว หรือ แลเห็น โคมเขียว ไม่ แลเห็น โคมแดง ข้างนำเรือ หรือ ใน
 เวลาเมื่อเห็นทั้ง โคมเขียว โคมแดงในทิศใด ๆ นอกจากเห็น ข้างนำเรือตน

มาตรา ๑๙ เมื่อเรือ กัดไฟ สองลำ แล่น ศัตรูทาง ซึ่ง กัน แล กัน ซึ่ง นำ
 กัด จะเกิด เหตุ โชนกัน เรือดำหนึ่ง ที่ มี เรือ อื่น ชู ข้างขวา มี ของ ตน
 จะต้อง หลีก ทาง ให้ เรือ อื่น ไป

มาตรา ๒๐ เมื่อเรือ กัดไฟ ดำหนึ่ง แล เรือ โยดำ หนึ่ง แล่น ไป ใน ทาง ที่
 นำ กัด จะเกิด เหตุ โชนกัน ก็ ให้ เรือ กัดไฟ หลีก ทาง ให้ เรือ โย

มาตรา ๒๑ ถ้าเรือ สองลำ แล่น ทาง เดียว กัน เมื่อ เรือ ดำหนึ่ง ที่ จะ
 ต้อง หลีก ทาง ตาม ความใน ข้อ บังคับ เหล่านี้ ก็ ให้ เรือ ออก ดำหนึ่ง นั้น คง
 แล่น ตรง ไป ตาม ทาง ของ ตน

คำชี้แจง :- ในเวลาเมื่อ มี อากาศ ทุบ หรือ มี เหตุ การ อย่าง อื่น ๆ
 ถ้าเรือดำใด เห็นว่า เข้า ไป กัด จะ โชนกัน อัน จะ บังกัน มิได้ โดยใช้
 วิธี ให้ ออก ฝ่าย หนึ่ง หลีก ทาง ฉนั้น ก็ ให้ เรือ ดำนั้น พยายาม อย่าง ดี ที่
 สุด ที่ จะ บังกัน มิให้เกิด เหตุ โชนกัน ได้ (ให้ดู มาตรา ๒๐๗ แล ๒๐๙)

มาตรา ๒๒ เวลื้อทุกถ้ำเมื่อต้อง หลัดทาง เวลื้อ ถ้ำอื่นตามความใน ข้อ บังคับเหล่านั้ ถ้ำควรว จะ เป็นโตกห้ามไม่ให้ แถ่น คัด ข้ามเวลื้อ ถ้ำอื่นไป

มาตรา ๒๓ เวลื้อถไฟทุกถ้ำ ซึ่งต้อง หลัดทาง เวลื้อ ถ้ำอื่น ตามความใน ข้อ บังคับเหล่านั้ เมื่อ แถ่น เขามา ถัด ถ้ำจำเป้น ถัดของ วอเล้งของ จักรของ เวลื้อ หรือ หยุด หรือ ใช้จักรถอย หลัง

มาตรา ๒๔ ถึ้ง แม้วว่าจะ ได้ มีความว่าไว้ ประการโต ๆ ใน ข้อ บังคับเหล่านั้ แต่วถึค เวลื้อ ทุกถ้ำที่ แถ่น ได้ มา ทน เวลื้อ ถ้ำอื่น จะ ต้อง หลัดให้ พน ทาง ของ เวลื้อที่คนได้ มา ทน นั้น

เวลื้อทุกถ้ำที่ แถ่น คัด ตามโตกเข้ามา กับ เวลื้อ ถ้ำอื่น จะ มาจากทิศโต ๆ ถึค ถ้า เวลื้อโต ถึ้งเกดโต ว่า เวลื้อ หนั้ นั้น อยู่ในทิศที่ มากถว่า ๒ องษา ของ วงเขมทิศ มา ข้าง ทาย ถึง ถัดทาง ถ้ำเวลื้อ คือ ว่า เวลื้อที่ ถ้างได้ คัด มา นั้น ถ้า เป็น เวลื้อ ถัดทาง ถึ้น จะ ไม่ สามารถ แถเห็น โคมไฟ ข้าง ๆ ของ เวลื้อ หนั้ นั้น ถึ้ง นั้ แถ้ว จะ ต้อง เรียกว่ เป็น การ ที่ ได้ มา ทน แถ้ว แถภายหลัง จะ เป็ล่ยน แปะง ทาง ทิศเดิน ของ เวลื้อ ถึ้ง ถ้ำ นั้ ประการโต ๆ ถึค ถึ้ จะ ทำ ให้ พน จาก ข้อ ที่ เวลื้อโต มา ทน นั้น เป็น เวลื้อ คัด ทาง ของ เวลื้อ ถ้ำอื่น ที่ หนั้ ตาม ความใน ข้อ บังคับเหล่านั้ ไม่ ได้ หรือ จะ ทำ ให้ เวลื้อโต พน จาก ความ จำ เป้น ที่ ต้อง หลัดทาง ของ เวลื้อ แถ่น หนั้ นั้น ไม่ ได้ จน ถว่า เวลื้อโต จะ เดิน พน เวลื้อ หนั้ ไปโดย คี แถ้ว

เรือที่ถล่ม มาจะกินเรือดำขึ้น ซึ่งในเวลาดกลางวันไม่ดำมารถจะ
รู้ได้แน่จ่าเรือถล่ม อยู่ก่อนไปข้างหัว หรือก่อนไปข้างท้ายเรือที่ได้
มานั้น ถ้ามีความสงสัยอยู่ก็ควรเข้าใจว่า เป็นเรือได้แต่ต้องหลีกเลี่ยง
ทางให้เรือหนึ่นั้น ไปให้พ้นอันตราย

มาตรา ๒๕ ในช่องแคบเรือกลไฟทุกลำเมื่อเห็นว่าจะไม่มีอันตราย
อันใด แต่เห็นจ่าควรไปได้ ก็ต้องถล่มไปข้างช่องทางซึ่งอยู่ข้าง
ขวาของเรือนั้น

มาตรา ๒๖ เรือใบกำลังถล่ม จะต้องหลีกเลี่ยงทางของเรือใบหรือเรือ
หาปลาด้วยฉนวนหรือเบ็ดตก แต่ใจความข้อบังคับนี้ ไม่ได้อนุญาต
ให้เรือหาปลามีอำนาจกีดขัดขวางทางเรือ ที่เรืออื่น นอกจากเรือ
หาปลาใช้อยู่เสมอ

มาตรา ๒๗ ในการประพฤติตามแต่การเข้าใจความตามข้อบังคับ
เหล่านี้ จะต้องคิดเห็นเป็นข้อสำคัญที่สุด ในการที่จะไม่ให้เม่น
อันตรายในทางเดินเรือแต่ไม่ให้เกิดเหตุใดกัน แต่ถ้าในเหตุการณ์
พิเศษใด ๆ ซึ่งจะเกิดมีขึ้นซึ่งจำเป็นต้องทำผิดข้อบังคับที่กล่าวมาแล้ว
นี้ เพื่อจะให้หลีกเลี่ยงพ้นอันตรายในเหตุนั้น ๆ ก็ทำได้

เสียงสัญญาณต่าง ๆ ที่ใช้เมื่อเรือเห็นกัน

12/10/2566

มาตรา ๒๘ เสียงสัญญาณหลีกเลี่ยงกัน คำที่จำเป็นว่า "เสียงสั้น"
ที่กล่าวไว้ในมาตรานี้ให้เข้าใจว่าเป็นเสียงหวีดประมาณวินาทีหนึ่ง

เรือที่จะหักกัน เมื่อแลเห็น ชิ่ง กัน ผลกัน เรือ กัดไฟกำลัง ที่แล่น
ในทางใด ๆ ที่ จะ ควร ไป ได้ ตาม ใจ ความ หรือ ตาม ความ จำ เปน ต้อง ทำ
ความ ช้อ บังคับ เหล่า นั้น นั้น ก็ ต้อง ช้ แรง ทาง นั้น โดย สัญญา เบา เสียง หวัด
คัง จะ ก่อ ถ่าว ค่อ ไป นี้

เบ้า หวัด เสียง ดั้น ๑ ที่ ให้ เขา ใจ ว่า “ จะ ไป ทาง ซอว มื่อ ”

เบ้า หวัด เสียง ดั้น ๒ ที่ ให้ เขา ใจ ว่า “ จะ ไป ทาง ซ้าย มื่อ ”

เบ้า หวัด เสียง ดั้น ๓ ที่ ให้ เขา ใจ ว่า “ จะ ช้ เครื่อง จักร ถอย หลัง
โดย เต็ม กำลัง ”

ห้าม เปน อัน ซาด มิ ให้ เรือ ถ่า โต มีความ ประมาท ค่อ การ เคน เรือ ให้
ถู ก ทาง

มาตรา ๒๙ เรือ ทุก ถ่า ถึง แม้ ว่า จะ เปน ประการ ไต่ ก็ ดี ย่า ได้ ประ
มาท ใน เหตุ การ ให้ คอย ระวัง การ ที่ ควร จะ ต้อง ทำ อยู่ เสมอ ใน ช้อ
บงคับ เหล่า นี้ ต้อง เข้า ใจ ว่า ไม่มี ช้อ ไต่ ช้อ หนึ่ง ซึ่ง จะ บรรเทา โทษ ของ
เรือ ถ่า หนึ่ง ถ่า โต หรือ เจ้า ของ เรือ หรือ นายเรือ หรือ พวก ลูก เรือ นั้น
ที่ จะ ให้ พน จาก รับผิดชอบ ใน เหตุ ที่ เกิด ขึ้น เพราะ ละเลย ไม่ได้ ยก โคม
ไฟ ชิ่ง ใจ หรือ ทำ เสียง สัญญา ตาม กำหนด หรือ ไม่ได้ ให้ คน ยาม
คอย ระวัง การ หรือ การ อัน อัน ล้ม ควร ต้อง ทำ ตาม ขรรมนิยม ของ
พวก เรือ หรือ ตาม เหตุ การ อัน พิเศษ ประการ หนึ่ง ประการ ไต่ ใน นั้น เลย

ข้อปฏิบัติตาม ความในบังคับสำหรับ เดินเรือในท่าเรือ หรือน่านน้ำภายใน

มาตรา ๓๐ ข้อบังคับใด ๆ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ มีใช้
บังคับ ขวาง กับ ข้อบังคับพิเศษ ซึ่งเจ้าพนักงานท้องที่ใด ๆ ได้ตั้งขึ้นไว้
กล่าวด้วยการเดินเรือในท่า ในแม่น้ำ หรือน่านน้ำภายใน

สัญญาณเวลา อับจน

มาตรา ๓๑ เมื่อเรือดำโต ถึง อับจน ต้อง การให้เรืออื่น หรือ คน
อยู่บนฝั่งมาช่วย ก็ให้ ใช้เครื่อง สัญญา หรือ แสดง อาการ ที่จะกล่าว
ต่อไปนี้ จะให้ ใช้พร้อมกัน หรือ ต่าง หากกัน ก็ได้ คือ

ในเวลา กลางวัน

อย่าง ที่ ๑ ให้ ยิง บน ประมาณ ครึ่ง ระยะเวลาหนึ่ง

อย่าง ที่ ๒ ให้ ใช้สัญญาณ บอก อับจน มี แจ้ง อยู่ใน ธงมุด โค้ด สำหรับ
นานาประเทศ ซึ่ง หมายถึง อักษร เอ. ซี.

อย่าง ที่ ๓ ให้ ใช้สัญญาณ ซึ่ง แสดง เห็น โค้ด คือ ขง ดี เหลี่ยม มี ลูก
ตุ้ม หรือ ของ กลม คล้าย ลูกตุ้ม แขนง อยู่เหนือ หรือ โค้ด ขง นั้น

อย่าง ที่ ๔ ให้ ใช้เครื่อง สัญญา ที่ กำหนด ให้ ใช้เมื่อ เวลา มี หมอก
ทำให้ มีเสียงดัง เสมอไป

ในเขตากลางคืน

อย่าง ที่ ๑ ให้ ยิงปืน หรือ ตกแตก ประมาณ ครั้ง ละ นาทีหนึ่ง

อย่าง ที่ ๒ ให้ มีเปลวไฟบนเรือ เป็น ต้น ว่าให้ คิดไฟเผาถึง น้ำ
มันดิน หรือ ถึง น้ำมัน อย่าง หนึ่ง อย่างใด แต่อื่น ๆ

อย่าง ที่ ๓ ให้ จุด พลุ ดอกไม้ ไฟ หรือ ตกแตก เสียง คัง มีประกาย
ไฟ สี อย่าง หนึ่ง อย่างใด พลุ รั้ง บน อากาศ ยิง ที่ ละ อื่น ระยะเวลา ห่าง กัน
หน่อย หนึ่ง

อย่าง ที่ ๔ ให้ ใช้เครื่อง ตัญญา ที่กำหนด ให้ ใช้ เมื่อ เวลา มี หมอก ลง
ทำให้ มีเสียง คัง เดมอไป

พระราชบัญญัติ นี้ให้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติ บังคับ กันเหตุเรือ โคนกั้น”
พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แต่ให้ พึง เข้าใจ ว่า เป็น พระราชบัญญัติ ที่มี ก่อตัว
ถึง ใน พระราชบัญญัติ การเดินเรือ ใน น้ำน่าน้ำสยาม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
โดยใช้นามว่า “กฎสำหรับ บังคับ กันมิให้เรือ โคนกั้น” แต่ “กฎวิธี
บังคับสำหรับ บังคับ กันเหตุเรือ โคนกั้น” นั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๔ เดือน กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็น วันที่ ๑๑๙๗ ในรัชกาล บัณฑิตยัมนี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑ มีนาคม หน้า ๔๑๔)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ ใน มณฑล กรุงเทพฯ ฯ ตั้งแต่ วันที่ ได้ ตง ประกาศ เปน ต้น ไป แต่ เมื่อ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ ใน หัว เมือง มณฑลใด เมื่อใด จะได้ ประกาศ กำหนด เวลา ใช้ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาต่อไป

มาตรา ๓ คำบางคำที่ใช้ ใน พระราชบัญญัตินี้ ให้ พึง เข้าใจ ดังนี้

คำว่า เสนาบดี หมายความว่า เสนาบดีผู้บังคับบัญชาการ ท้อง ที่ ซึ่ง ใช้ พระราชบัญญัตินี้ ใน กรุงเทพฯ ฯ คือ เสนาบดี กระทรวงนครบาล ใน มณฑล หัวเมือง คือ เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

คำว่า เจ้าพนักงาน บังคับ ใช้ ทรัพย์สิน หมายความว่า แพทย์ หลวง รับ ราชการ อยู่ใน บังคับบัญชา เสนาบดี อย่าง หนึ่ง หรือ แพทย์ เซลย ศักดิ์ ซึ่ง เสนาบดี ได้รับ รอง แลว อย่าง หนึ่ง หรือ บุคคลผู้ใด หนึ่ง ซึ่ง เสนาบดี ได้ สอบ สอน แลว และ รับ รอง ว่า สามารถ จะ ปลุกใช้ ทรัพย์สิน ได้ อย่าง หนึ่ง

คำว่า ผู้ปกครอง เด็ก นั้น หมายความว่า บิดา มารดา ของ เด็ก หรือ ผู้ มี อำนาจ และ นำ ที่ ปกครอง เด็ก นั้น เปน บิดา มารดา หรือ ถ้า ไม่มี ผู้ ปกครอง เด็ก นั้น บิดา มารดา ให้ ถู กว่า เจ้า บ้าน หรือ ผู้ ปกครอง สถานที่ ที่ เด็ก เปน กำ พัว และ ไม่มี ญาติ หรือ เจ้าวัด ซึ่ง เด็ก อาศัย อยู่ นั้น เปน ผู้ ปกครอง

คำว่า ปลุกใช้ ทรัพย์สิน ขัน งาน นี้ หมายความว่า มี รอย แผล เปน ปลุก ใช้ ทรัพย์สิน เปน รอย ห่าง กัน โดย ชัด เจน ไม่น้อย กว่า ๒ แผล

คำว่า พรณ หนอง หมายถึง พรณ หนอง ที่ได้ทำขึ้น ณ ที่ทำ
พรณ หนอง ของ รัฐบาล ซึ่ง เสนาบดี อนุญาตให้ ใช้ หรือ พรณ หนอง
อย่าง อื่น ซึ่ง เสนาบดี จะ อนุญาตให้ ใช้ ใน ประเทศ สยาม เป็น ครั้ง เป็น คราว
ตาม สัมคตว แก่ กาดสมัย

มาตรา ๔ ให้ เสนาบดี ตั้ง ผู้กำกับ การ ปลุกใช้ ทรัพย์สิน ๑ นาย ผู้ช่วย
ผู้กำกับ การ เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรัพย์สิน และ ตำรวจ ตาม ที่ เห็น สัมคตว
จะต้อง มี เพื่อ ทำการ ตาม พระราชบัญญัติ นี้ และ ให้ เสนาบดี ตั้ง ข
บังคับ บ้าง หน้า ที่ และ อำนาจ เจ้าพนักงาน เหล่า นี้ ด้วย

มาตรา ๕ บุคคล ทุกคน จะต้อง ปลุกใช้ ทรัพย์สิน เพื่อ บังคับ ใช้ ทรัพย์สิน
เว้น แล เด็ก อายุ ต่ำ กว่า ๑ เดือน ยัง ไม่ ต้อง ปลุก และ การ ที่ ปลุก นั้น
เสนาบดี มี อำนาจ ที่ จะ สั่ง ให้ ปลุก ครั้ง เดียว หรือ หลาย ครั้ง ใน เวลา หนึ่ง
เวลาใด และ ที่ ไต่ ก็ ไต่ แล้ว แต่ เสนาบดี จะ เห็น สัมคตว เว้น ใจ แต่ ผู้
ที่ เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรัพย์สิน ไต่ ออก ไป สำคัญ ให้ ตาม แบบ หอวง แล้ว ว่า
เป็นผู้ พ้น จาก การ เปน ใช้ ทรัพย์สิน แล้ว จึง จะ ไต่ ยก เว้น ไม่ ต้อง ให้ ปลุก
ใช้ ทรัพย์สิน ตาม พระราชบัญญัติ นี้

มาตรา ๖ ถ้า ผู้กำกับ การ ปลุกใช้ ทรัพย์สิน ได้ ออก ประกาศ ให้ บุคคล ใน
ท้อง ที่ คำ บัด นี้ มา ปลุก ใช้ ทรัพย์สิน ใน วันใด ที่ ไต่ ก็ ไต่ หรือ เมื่อ ปลุก
ใช้ ทรัพย์สิน แล้ว ผู้กำกับ การ ปลุกใช้ ทรัพย์สิน จะ สั่ง ให้ มา ตรวจ ใน วันใด
ที่ ไต่ ก็ ไต่ ให้ บุคคล ทุกคน ใน ท้อง ที่ นั้น มา ให้ ปลุก ใช้ ทรัพย์สิน และ ให้
ตรวจ ตาม ประการ นี้ แต่ บุคคล ที่ เปน เด็ก นั้น บิดา มารดา หรือ เจ้า บาน

หรือผู้ปกครอง จะต้อง เป็นผู้ นำ มาให้ ปลุกใช้ ทรัพย์สิน และให้ ตรวจ ตาม ประกาศ นั้น

มาตรา ๗ บุคคลคนใดคนหนึ่ง จะ ขอให้ เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรัพย์สิน ไป ปลุกใช้ ที่ บ้าน ที่ โต๊ะ ถ้า เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรัพย์สิน นั้น เป็น แพทย์ หอดง รัฐบาล อยู่ ใน บังคับบัญชา เสมอมา บุคคล ผู้ขอ จะ ต้อง เสีย ค่า ปลุก ใช้ ทรัพย์สิน ตาม อัตรา ซึ่ง เสมอมา จะ ได้ กำหนด แต่ ประกาศ ให้ทราบ นั้น

มาตรา ๘ บุคคลคนใดคนหนึ่ง เข้า มา ใน เขต ตำบล หรือ มณฑลใด ที่ ได้ โปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ ปลุกใช้ ทรัพย์สิน แล้ว ถ้า เขา มา อยู่ ใน ท้อง ที่ นั้น ถ้าวิน เดิม ขึ้นไป นับตั้งแต่วัน มาถึง จะ ต้อง มา ให้ เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรัพย์สิน เสีย ตาม พระราชบัญญัติ นั้น เว้นไว้แต่ เป็น ผู้ ที่ ได้ มี หนังสือ สำคัญ จาก เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรัพย์สิน ว่า ได้ ปลุก ใช้ ทรัพย์สิน ใน งาน ต่ำแล้ว หรือ พ้น จาก การ เป็น ใช้ ทรัพย์สิน แล้ว นั้น จึง จะ ไม่ ต้อง ปลุก

มาตรา ๙ ถ้า เสมอมา เห็น ว่า มีความ จำเป็น ที่ จะ ต้อง จัดการ บังคับ ใช้ ทรัพย์สิน ใน ท้อง ที่ ตำบลใด หรือ แขวง เมืองใด ๆ ก็ดี ให้ เสมอมา มี อำนาจ ออก ประกาศ จัดการ บังคับ ใช้ ทรัพย์สิน และมี อำนาจ บังคับ ให้ ราษฎร ใน ท้อง ที่ นั้น ๆ มา ปลุก ใช้ ทรัพย์สิน เสีย ทุกคน ภายใน กำหนด เวลา ที่ เสมอมา เห็น สมควร นั้น

มาตรา ๑๐ การ ปลุกใช้ ทรัพย์สิน ถ้า เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรัพย์สิน ตรวจ เห็น ว่า บุคคลคนใด ยัง ไม่ สมควร จะ ปลุก ใช้ ทรัพย์สิน ด้วย เหตุ พหุสภาพ หรือ บวญ เจ็บ ประการใด ก็ ให้ รอ การ ปลุก ใช้ ทรัพย์สิน ให้ ได้ แต่ ให้ มี

คำสั่งให้บุคคลนั้น มาให้ตรวจ แต่ มา ปลุกใช้ทรัพย์สินต่อไปในเวลา ที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๑ เมื่อ บุคคลคนใดได้ ปลุกใช้ทรัพย์สิน ซึ่งงมด้แล้ว ให้เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ทรัพย์สินผู้ ปลุกใช้ทรัพย์สิน นั้น ออกใบสำคัญให้ ตามแบบที่เสนาบดีจะ ประกาศให้ ใช้ มีวันเดือนปีที่ ได้ ปลุกใช้ทรัพย์สิน นั้น เป็นหลักฐาน เมื่อผู้ใด มีใบสำคัญ ดังที่ ว่ามานี้แล้ว จึงจะ นับว่า เป็นผู้ ได้ ปลุกใช้ทรัพย์สินแล้ว ตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒ บุคคลผู้ใด ที่พ้นจากการ เป็นใช้ทรัพย์สินแล้ว จะร้องขอ หนังสือสำคัญ จากเจ้าพนักงาน ปลุกใช้ทรัพย์สินก็ได้ ถ้าเจ้าพนักงาน ปลุกใช้ทรัพย์สิน ตรวจเห็นว่า บุคคลผู้นั้น เป็น ผู้พ้นจากการ เป็นใช้ทรัพย์สินจริงแล้ว จึงจะให้ ออกใบสำคัญให้ เป็น คู่เมื่อ

มาตรา ๑๓ การ ปลุกใช้ทรัพย์สินตาม พระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้ปลุกตามเวลา แล ณที่ ซึ่งผู้กำกับ การ ปลุกใช้ทรัพย์สินได้ กำหนดแล้ว ให้เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ทรัพย์สิน ปลุกให้เปล่า ไม่ต้อง เรียกค่า ปลุก หรือ ค่าธรรมเนียม อย่าง หนึ่ง อย่างใด

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด เขาหนอง ชองใช้ทรัพย์สิน ปลุกต่อให้แก่อุหนึ่งผู้ใด หรือ พยายามที่จะให้ผู้หนึ่งผู้ใด เป็นใช้ทรัพย์สินโดยวิธี แล อการ ประการใด ๆ เป็น อันขาด ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ผิดผิด คือ ขัดความ ที่กล่าวไว้ ใน มาตรา นี้ ผู้นั้น มีความผิด ต้อง ระวังโทษ ปรับเป็นเงินไม่เกิน ๕๐ บาท หรือ จำขังไม่เกินกว่า ๑๐ วัน หรือ ทั้งปรับแลจำ

ด้วย ทั้ง ๒ ฐาน แมผล ของ การ กระทำ นั้น เป็น อัน ตราข ถึง ชีวิต หรือ บาดเจ็บ ก็ ต้อง ระวาง โทษ ตาม กำหนด โทษ ใน ประมวล อาญา รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ นั้น

มาตรา ๑๕ บุคคลคนใดไม่มาให้เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรมาน ตรวจ กัด หรือไม่ มาให้ ปลุกใช้ ทรมาน ตาม กำหนด เวลา แต่ที่ ๆ ผู้กำกับ การ หรือ เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรมาน ได้ กำหนด มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับ เป็นเงินไม่เกิน ๑๐ บาท

บิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง เด็ก ผู้ใด ไม่นำ เด็ก มาให้ เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรมาน ตรวจ แล ปลุกใช้ ทรมาน ตาม กำหนด เวลา แต่ที่ ๆ ผู้กำกับ การ หรือ เจ้าพนักงาน ปลุกใช้ ทรมาน ได้ ประกาศ กำหนด ไว้แล้ว มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับ เป็นเงินไม่เกิน ๑๐ บาท

มาตรา ๑๖ ให้เสนาบดีผู้บังคับบัญชาการ ท้อง ที่ คือเสนาบดี กระทรวงมหาดไทย แลเสนาบดี กระทรวงนครบาล เป็นผู้รักษา การ ให้เป็น ไป ตาม พระราชบัญญัติ นี้ ทุก ประการ แต่เมื่อ เห็น จำ เป็น จะ ต้อง มี กฎ ข้อ บังคับ ด้วย ประการใด ๆ ก็ ให้ตั้ง กฎ ข้อบังคับ สำหรับ ประกอบ พระราช บัญญัติ นี้ ขึ้น เมื่อใดรับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แล ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานเบกษา แล้ว ก็ ให้ ใช้ กฎ ข้อบังคับ นั้น เหมือน ตั้ง ส่วน หนังสือ แห่ง พระราชบัญญัติ นี้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๙ เดือน กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
12/10/2566
เป็น วันที่ ๑๑๙๗ ในรัชกาลปัตยุมัน

พระราชบัญญัติ สำหรับ กำจัดผักตบชวา

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ให้ประกาศใช้ พุทธศักราช ๒๔๕๖
 ว่า พรรณไม้ อย่าง ๑ ซึ่งเรียกกันใน ประเทศนี้ว่า ผักตบชวา เพราะ
 เหตุที่ได้ พรรณ มาจาก เมือง ชวา เมื่อราว พ.ศ. ๒๔๔๔ เป็น พรรณไม้
 ที่ ประกอบ ด้วย โทษ เพราะ เหตุ ที่ เกิด แดง ออก งาน รวด เร็ว เติบโต
 มี พรรณ ใน ที่ โต ไม่ ช้ำ ก็ เกิด พืช พรรณ งอกงาม เป็น แพ แต่ เต็ม ไป ใน
 ท้อง ที่ ผืน คุน เป็น เหตุ ให้ เสื่อม เสียด ประโยชน์ การ ทำ นา เป็น
 ชะตา ราย แก่ ที่ เลี้ยง สัตว์ ฟ้า แล เป็น ความ จำบาก ข้าราชการ แก่ การ เติบโต
 ใน แม่น้ำ ลำคลอง ทั่วไป ใน บึง ลำคลอง ที่ ซึ่งมี พรรณ ผักตบชวา นี้ เกิด ขึ้น
 เจ้าพนักงาน ผู้ บังคับ ท้อง ที่ ได้ พยายาม กำจัด มา หลาย ปี ก็ ยัง ไม่ จำเร็จ
 ประโยชน์ ได้ ดัง สมควร เพราะ มี คน ที่ ใจ เวลา เขา พรรณ ผักตบชวา
 พา ไป ใน ที่ ต่าง ๆ ไป ปลุก เป็น หน้ำ ก้ำ ลำ เียง ปลา โดย หลง นิยม ไป
 ว่า เป็น พรรณ ผัก ตึง ออก เร็ว ทมิ ใจ บ้าง ผู้ หา กุ้ง ปลา สัต บรตุ ก รก ไฟ
 เรือ ไฟ ไป เทียบ จำหน่าย ตำบล เมือง เขา ผักตบชวา บิด ปาก ครก รำ กัน แสง
 แดง ค่อย เห็น ว่า เป็น ของ หา จำง่าย บ้าง บาง จำพวก ยัง ไม่ รู้จัก โทษ ของ
 ผักตบชวา เห็น แต่ เป็น ไม้ มี ดอก งาม ปลุก รักษา ง่าย ก็ พา เขา ไป ปลุก

12/10/2566

ไว้ตั้งแต่ พระณณีกตบชวา จึง แห้ว หตาย ขึ้นไป ทวง หัวเมือง ช้าง เหลือหน้า
 ไปเกิด พิษ พระณณตาม ห้วย ทนอ ท้อง นา แล้วไหลลอย ลง มา ตาม
 ลำแม่น้ำที่ กัด ขวาง ทาง เวือเดิน มาก ชุม ทุกที่ ถ้าทิ้งไว้ ชำ ынนทราย
 แล ความ ลำบาก ที่ เกิด จาก ผักตบชวา จะ ยิ่ง มาก ชน พระบาทสมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัว ทรง พระปรีชิตใน ชื่อนี้ จึงได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 ให้เสนาบดี กระทรวง คมนาคม เปริน ประชาน พร้อมด้วยเสนาบดี กระทรวง
 มหาดไทย แลเสนาบดี กระทรวงนครบาล นำพระราชปรารภ ปลูกนา
 ในที่ ประชุมเทศาภิบาล ในคราว ที่ ประชุมประจำปีที่ ๑๘ พ.ศ. ๒๕๕๖
 ที่ ประชุม ปลูกชา มีความ เห็น พร้อมกัน ให้ นำ ความ ชน ความ บังคับทุกข์
 พระกรุณาว่า ในการ ที่จะ กำจัด ผักตบชวา ให้ ได้จริง จำจะต้อง มี
 พระราชบัญญัติ ห้ามปราม มิให้ ผู้ ใด พา ผักตบชวา ไป ตามท้องที่ต่าง ๆ
 แล ผักตบชวา มี อยู่ ใน ที่ ของ ผู้ ใด ให้ เปริน นำ ที่ ของ ผู้ ใด ที่ จะ ทำลาย
 เสีย ให้ หมด แต่ การ ที่จะ กำจัด ผักตบชวา ใน ชัน แรก นี้ หัวเมือง นคร
 ช้าง ตอนใต้ ทาง แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แล
 แม่น้ำบาง ปกง ผักตบชวา ยังมี มากนัก เหลือ กำล้ง ที่ ราษฎร จะ กำจัด
 ได้ โดย ลำพัง อย่าง มณฑลที่ ห่างไกล ออกไป ซึ่ง ยังไม่มี ผักตบชวา
 ออกไป ถึง หรือ ยังมี แต่ เล็ก น้อย การ กำจัด ผักตบชวา ใน มณฑล หัวเมือง
 ตอนใต้ ที่ ก่อตั้ง มา แล้ว จำจะต้อง ใช้ กำล้ง ของ รัฐบาล ช่วย กำจัด เสีย
 ชัน ๑ ก่อน 12/10/2556 คือ พระณณ ผักตบชวา เมานาง พอ กำล้ง ราษฎร จะ กำจัด ได้

เอง จึงควรใช้พระราชบัญญัติให้เหมือนกันทั่วไป ทรงพระราชดำริเห็นว่า ความเห็นซึ่งที่ประชุมเทศาภิบาลกราบบังคมทูลทูลครั้งนี้ ชอบด้วยพระสมมติหารแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้มีนามเรียกว่า “พระราชบัญญัติสำหรับกำจัดมกัคบชวา พ.ศ. ๒๔๕๖”

มาตรา ๒ กระทรวงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใด หรือเขตการเมืองใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ

มาตรา ๓ เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ในที่ใด ถ้าในที่นั้นมกัคบชวาเกิดขึ้น หรือมีอยู่ในที่ของผู้ใด ให้ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ผู้อยู่ในที่นั้น จะต้องกำจัดมกัคบชวา ตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ถ้ามกัคบชวามีอยู่ในที่ใด มากมายเกินกำลังผู้อยู่ในที่นั้น จะกำจัดได้ ให้เจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องถิ่นที่ เรียก ระดม แรงราษฎรช่วยกันกำจัด ให้ถือว่าการกำจัดมกัคบชวาเป็นสาธารณประโยชน์

อย่างไร ๑

มาตรา ๕ วิธีกำจัดมกัคบชวาในที่นั้น ให้เก็บเอามกัคบชวาขึ้นไว้บนแพลูกให้แห้ง แล้วเผาไฟเสีย

มาตรา ๖ ผู้ใดไม่กระทำตามหน้าที่ดังกล่าวข้าง ใน การที่ได้กล่าวมา

หน้า ๔๑๐

พ.ศ. ๒๔๕๖

ในมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ผู้ซึ่ง
มีความผิดฐานอุทฺโทษ ต้องระวางโทษให้ปรับครั้ง ๑ เป็นเงินไม่
เกิน ๑๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๗ วัน หรือทั้งปรับและจำคุก
ทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๗ ผู้ใดพาผู้ใดชวเข้าไปในเขตท้องที่ ซึ่งใช้พระราช
บัญญัตินี้ก็ดี ปลุกหรือเลี้ยง หรือปล่อยให้ผู้ใดชวออกงานในที่ห้าม
ตามพระราชบัญญัตินี้ก็ดี หรือพาผู้ใดชวตั้งลงในแม่น้ำลำคลอง
ห้วยหนองโคก ๆ ก็ดี ผู้ซึ่งมีความผิดฐานอุทฺโทษต้องระวางโทษ
ปรับครั้ง ๑ เป็นเงินไม่เกินกว่า ๑๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกินเดือน ๑
หรือทั้งปรับและจำคุกทั้ง ๒ สถาน

มาตรา ๘ ให้เสนาบดีกระทรวงคมนาคม เสนาบดีกระทรวงมหาด
ไทย และเสนาบดีกระทรวงนครบาล เป็นเจ้าหน้าที่รักษาการให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงที่กล่าวมานี้ มีอำนาจ
ที่จะตั้งกฎขึ้นบังคับรักษาการตามพระราชบัญญัติ ถ้ากฎข้อบังคับนั้น
ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต และประกาศในหนังสือราชกิจจานุ
เบกษาแล้ว ให้ถือว่ากฎนี้เป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๕๐๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑ มีนาคม หน้า ๔๕๒)

ประกาศ

ให้ ใช้พระราชบัญญัติกำจัด ผักตบชวา พ.ศ. ๒๕๕๖

บาง เมือง บาง มณฑล

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศจง ทราบทั่วกัน
ว่า ด้วยตาม ความใน มาตรา ๒ แห่ง พระราชบัญญัติกำจัด
ผักตบชวามีว่า ถ้าจะใช้พระราชบัญญัตินี้ใน ที่ใด จะได้ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาเป็น สำคัญนั้น บัดนี้
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบทั่วกันว่า ตั้งแต่วันที่ ๑
เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ให้ ใช้พระราชบัญญัติ
กำจัด ผักตบชวา พ.ศ. ๒๕๕๖ ตลอดในท้อง ที่มณฑลเหล่านี้ คือ

มณฑล พายัพ

มณฑล อุดร

มณฑล ร้อยเอ็ด

มณฑล อุบล

มณฑล นครราชสีมา

มณฑล เพชรบูรณ์

มณฑล จันทบุรี

มณฑล บึงกาฬ

มณฑล สุโขทัย

มณฑล นครศรีธรรมราช

12/10/2566

มณฑล ชุมพร

ข้อ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็นต้นไป ให้ใช้พระราชบัญญัติกำจัดผักคตชวาในเมือง ซึ่งมีชื่อต่อไปนี้ คือ เมือง ปราณบุรี เมือง เพ็ชรบุรี เมือง กาญจนบุรี ในมณฑลราชบุรี เมือง กำแพงเพชร เมือง ตาก ในมณฑลนครสวรรค์ เมือง พิษณุ ในมณฑลพิษณุโลก เมือง กระบี่และบุรี ในมณฑลปราจีน

ประกาศมาณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็นวันที่ ๑๒๖๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
 (เล่ม ๓๐ วันที่ ๑ มีนาคม หน้า ๕๕๖)

ประกาศ
 ห้ามมิให้บรรทุกผักคตชวาไปในรถไฟ

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้า ๆ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า เมื่อ ณวันที่ ๒๔ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตราพระราชบัญญัติสำหรับกำจัด ผักคตชวา เพื่อให้จัดการใช้พระราชบัญญัตินั้น เริ่มตั้งแต่ใน มณฑลที่มีผักคตชวา น้อย โดยลำดับมา แต่เหตุที่ ทรง พระราชดำริเห็นว่า ผักคตชวาแพร่หลาย ออกไปตามหัวเมือง เพราะ มีผู้เอาผักคตชวา คดุม คดกรำ กุ้ง ปลากัน รถไฟพาไปตลอดหัว เมืองนี้ ประการ ๑ สมควรจะต้อง ห้ามมิให้ทำ

พ.ศ. ๒๔๕๖

หน้า ๔๑๓

ต่อไป จึงจะบัง คณ มิให้มกตบชวาแพ้วหลายเข้าไปในที่ห้าม แห่งอื่น ๆ
ในพระราชอาณาจักได้ จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ
ให้ทราบทั่วกัน ดังนี้

ข้อ ๑ ตั้งแต่วันได้ตราพระราชบัญญัติกำจัดผู้ตบชวาเป็นต้นไป
ห้ามมิให้ผู้ใดเอาผู้ตบชวาขึ้น รถไฟไปทางหนึ่ง ทางใด เปน อันขาด ถ้า
ผู้ใดเอาผู้ตบชวาไป ในรถไฟ ผู้นั้น มีความผิดฐาน ดุหุโทษ ปรับ
ครั้ง ๑ เปนเงินไม่เกิน ๑๐ บาท หรือจำคุกครั้ง ๑ ไม่เกิน ๗ วัน
หรือทั้ง ปรับแต่จำกัดยี่ ๒ สถานที่

ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ปวง คือ เจ้าพนักงานรถไฟ เปนต้น
ที่จะเอาผู้ตบชวาขึ้นลง ในรถไฟ โดยผู้ขึ้น ประกาศนี้ ทำลายเสีย

ข้อ ๒ ให้เป็นหน้าที่เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เสนาบดีกระทรวง
มหาดไทย แต่เสนาบดีกระทรวงนครบาล ที่จะรักษาการให้เป็นไป
ตาม ประกาศนี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เปนวันที่ ๑๒๐๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑ มีนาคม หน้า ๔๕๘)

พระราชบัญญัติรักษาคดของประปา

พระพหุศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
กัน ว่า

ด้วย ตาม ที่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้จัด การ ดำรง ประปา เพื่อ
นำ น้ำ ที่ บริสุทธิ์ สอาด มา ใช้ ใน พระนคร สำหรับ ความ สุข สำราญ แล
ความ สะดวก ของ มหาชน ทั่วไป นั้น ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า เวลา นี้
เจ้าพนักงาน ก็ ได้ ทำ การ ขุด คลอง ทด น้ำ ใต้น้ำ แล ชะน้ำ สำหรับ การ
ประปา แล้ว เสร็จ แล้ว สมควร จะ มี ข้อบังคับ ขึ้น ได้ เพื่อ บังคับ กัน มิให้
ผู้หนึ่ง ผู้ใด ทำ อันตราย แก่ คัดของ แล น้ำ ใน คลอง อัน เป็น ทาง น้ำ
สำคัญ สำหรับ บริโภค ให้เสีย ไป จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตรา
พระราชบัญญัติ ขึ้นไว้ สำหรับ รักษา คดของ ประปา โดย เฉพาะ ดัง ต่อไป นี้

ภาคต้น

ว่าด้วย ลักษณะ ของ การ รักษา คดของ ประปา ทั่วไป

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ รักษา คดของ
ประปา พระพหุศักราช ๒๔๕๖

แต่ให้ ใช้ พระราชบัญญัตินี้ เป็น กฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม

พระพหุศักราช ๒๔๕๖

มาตรา ๒ บรรดาพระราชบัญญัติ แดกจก ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งใช้
สำหรับคลองต่าง ๆ นั้น ห้ามมิให้ยกมาใช้สำหรับ คลอง ประปา นี้

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีผู้ ซึ่งมีหน้าที่บังคับบัญชาการ ประปา มีอำนาจ
ตั้งเจ้าพนักงาน สำหรับ รักษา คลอง ประปา นี้ ได้ตามสมควร

ภาค ๒

ว่าด้วยการรักษาคลองเชียงราก ซึ่งเป็นที่ขังน้ำ

มาตรา ๔ ในคลอง ซึ่ง กั้น อยู่ในระหว่าง ๒ ตำบล แต่ในคุทรงน้ำ
อื่น ๆ ซึ่งไหลลงไป ในคลองเชียงรากในตอนนี้ ในระหว่าง ระยะ ๑๐ เส้น
ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด ทำการ ดังต่อไปนี้

๑ เทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ เช่น ดิน ทราย กิ่งไม้ หน่อไม้ มูลฝอย
เศษไม้ต่าง ๆ ทรากสัตว์ต่าง ๆ หรือน้ำโสโครกต่าง ๆ เป็นต้น ลง
ไปในคลอง

๒ ซักผ้า หรือล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงในคลอง

๓ นำโคล กระจับปี่ แดงสัตว์ต่าง ๆ ลงไปอาบน้ำในคลอง

๔ ขุดคลองใหม่ขึ้น หรือ ขยาย คลองเก่าให้ ใหญ่ขึ้น เพื่อจะ
ทค น้ำจากที่ขังน้ำ หรือทำทาง น้ำให้เร็วเดิน หรือสำหรับการ อย่าง
หนึ่ง อย่างใด เป็นอื่น ชาติ

มาตรา ๕ เวียงต่าง ๆ ซึ่งตั้งอยู่ริม ๒ ฝั่งคลอง ซึ่งอยู่ใน
ระหว่าง ๒ ตำบล หรือตามริมฝั่ง คลองเล็ก ๆ ซึ่งเป็นคุทรงน้ำไหล

เกี่ยวกับ กลอง บัระปา คอลด จักคอง ทั้งที่ได้กล่าวไว้ใน มาตรา ๔ แห่ง พระราชบัญญัตินี้ เจ้าของ จะ ต้อง รัย ก่อน ออกไป ให้ เสร็จ ภายใน กำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัตินี้ เป็นต้นไป

มาตรา ๖ การจับปล่า และการเดินเรือในคลอง คอนนี้ อนุญาตได้ แต่ต้อง ปฏิบัติ ให้ตรง ตาม ขอบบังคับ ซึ่งได้กล่าวมาแล้ว ใน มาตราต่าง ๆ ข้าง บน นี้

มาตรา ๗ การที่จะ บุต เอา ดิน ใน ลำคลอง ขัน ทำ อีฐ นั้น อนุญาตได้ แต่ต้อง ขุด ให้ห่าง จาก ปากคลอง ดัง นำไป ข้าง ละ ๕๐ เส้น

ภาค ๓

ว่าด้วย การ รักษา คลอง ดัง นำ แล คลอง ที่ แยก ขัน มา แต่ ลำแม่

เจ้าพระยา มาบรรจบ กับ คลอง เชียงราก

มาตรา ๘ ขอบบังคับต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ใน ภาค ๒ นั้น ให้ใช้ สำหรับ คลอง ดัง นำ แล คลอง ที่ แยก จาก แม่ นำ มา บรรจบ กับ คลอง เชียงราก ด้วย แต่ นอกจาก ขอบบังคับ เหล่า นั้น ยังมี ข้อ ห้าม อื่น ดัง ต่อไป นี้ คือ

- ๑ ห้ามไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใด ทำ อื่น ตราบเท่า ที่ ดิน สัน คลอง คัน กั้น แล สิ่ง ที่ ก่อ สร้างไว้ เช่น ประตูน้ำ ทำนบ ท่อไซโฟน แล สพาน เหล่านี้ เป็นต้น ด้วย วิธี อย่างใด อย่าง หนึ่ง เป็น อัน ขาด

- ๒ ห้ามไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใด ปล่อย โด กระบือ แล สัตว์ พาหนะ หรือ สัตว์ ของ เลี้ยง ต่าง ๆ เข้าไปใน บริเวณ คลอง นอกจาก จะ ให้ ข้าม ไป มา ทาง สพาน หรือ ทำ นบ ซึ่ง เจ้าพนักงาน ได้ ทำ ขึ้นไว้ สำหรับ ให้ เป็น ทาง เดิน

๓ ห้ามไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใด ลงอาบน้ำในคลอง

๔ ห้ามไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใด วิตน้ำในคลอง ด้วยวิธีใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ เครื่องสูบน้ำ เครื่องรหัด แครง หรือโพงโงง เรือ เครื่องมืออื่น ๆ ที่คล้ายกัน เปนอันขาด การตักน้ำใช้บริโภค อนุญาตให้ตักได้ แต่ภาชนะที่จะนำมาตักน้ำนั้น ต้องเป็น ภาชนะที่สะอาด

๕ ห้ามไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใด ลงจับปลา หรือพาหรือสมิทไต หรือปล่อยให้สิ่งใด ๆ สอยในคลองนี้ เปนอันขาด

ภาค ๔

ว่าด้วย การ ว่าง โทษ

มาตรา ๙ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด กระทำผิดต่อ มาตรา ๔ - ๕ - ๖ - ๗ กับ ข้อ ๒ - ๓ - ๔ - ๕ ของ มาตรา ๘ แห่ง พระราชบัญญัตินี้ ต้องมีโทษฐาน ละทิ้งโทษ ตาม ประมวล อาญา ที่ กำหนดไว้ ใน กฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๒ สำหรับ ความผิด ระวังโทษ ชั้น ๓ คือ มีโทษ ฐานหนึ่ง จำไม่เกินกว่า ๑๐ วัน ฐานหนึ่ง ปรับไม่เกินกว่า ๕๐ บาท ฐานหนึ่ง ทั้งปรับทั้งจำเช่นว่ามานี้

มาตรา ๑๐ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด กระทำผิดต่อ ข้อ ๑ ของ มาตรา ๘ แห่ง พระราชบัญญัตินี้ ให้มีโทษ ฐาน ละทิ้งโทษ ตาม ประมวล อาญา ที่ กำหนดไว้ ใน กฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๒ สำหรับ ความผิด ระวังโทษ ชั้น ๔ คือ มีโทษ ฐานหนึ่ง จำไม่เกินกว่า เดือนหนึ่ง ฐานหนึ่ง ปรับไม่เกินกว่า ๑๐๐ บาท ฐานหนึ่ง ทั้งปรับทั้งจำเช่นว่ามานี้

มาตรา ๑๑ ให้เด็บบทผู้ มีหน้าที่บังคับบัญชาการ ประปา มีอำนาจ ที่จะสั่ง กฏ ขั้วบังคับ สำหรับ การ ประปา ให้ไปปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้ แต่เมื่อ กฏ ขั้วบังคับ นั้น ได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาเป็น สำคัญแล้ว ให้ ใช้ ได้เป็น ส่วน หนึ่ง ของ พระราชบัญญัตินี้

ประกาศมา ณวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖
เป็นวันที่ ๑๒๐๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑ มีนาคม หน้า ๔๖๐)

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

ว่าด้วย ประกาศกำหนดให้เรียกเงินค่าธรรมเนียม
หลักเขตที่ บักเซอร์ ที่ ดิน จากเจ้า ของ ที่ ดินใน มณฑลราชบุรี

ด้วยใน การ ที่ เจ้าพนักงาน ออกโฉนด บัก หลักเขตที่ ดินให้แก่เจ้า ของ ที่ ดินใน จังหวัด มณฑล ราชบุรี ในเวลานี้ให้เรียกเงินค่าธรรมเนียมหลักเขต ๗๐ สตางค์ จนกว่าจะได้ตั้งเปลี่ยนแปลงต่อไป

กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศมา ณวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖
(ลงพระนาม) รพี

เด็บบท กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศ

เลิกใช้เงิน เหรียญ บาท ครา พระเกียรติ แด่ ครา มงกุฏ

เสนาบดีกระทรวง พระคลังมหาสมบัติ กับ พระบรมราชโองการได้เสด็จ
ได้กระหม่อม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า
ตามความใน ประกาศ ระเบียบ ข้อความ บง มาตราใน พระราชบัญญัติ มาตรา
ของคำรวัน โกสินทร ศก ๑๒๗ ตั้งวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๑๒๗
ซึ่ง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ ใช้เงิน เหรียญบาท ที่ ทำ
ขึ้น ตาม พระราชบัญญัติเก่าได้ทั่วไป อย่าง เดิม นั้น

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า เงิน เหรียญ บาท ที่ ได้ ใช้ อยู่ใน พื้นบ้าน
เมืองใน เวลา นี้ มีอยู่ หลาย อย่าง หลาย ชนิด ส่วน ชนิด ครา พระเกียรติ
แฉ ครา มงกุฏ ได้ ออก ใช้ มา ช้านาน แล ประชาชน ได้ จับจ่าย ใช้ ด้รอย จน
สึก หรือ สดุด ทย ดบ เกิน ไป โดย มาก

อนึ่ง ใน เวลา นี้ ก็ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้
กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ จัดการ สร้าง เงิน เหรียญบาท อย่าง ใหม่ ออก
ใช้ ตาม ประกาศ ตั้งวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แล
พอ จะ ทดแทน ใน การ ที่ จะ เลิก ใช้ เงิน เหรียญบาท ครา พระเกียรติ แฉ ครา
มงกุฏ ที่ ไม่ สมควร จะ ใช้ ต่อ ไป ได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรด
กระหม่อม ให้ กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ กำหนด การ รับ แลก ดึง คือ ไปนี้

๑. ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นต้นไป
เงินเหรียญบาทตราพระเกษว แต่ ตรามงกุฎให้ยกเป็น เหรียญตราสำปัน
ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. ตั้งแต่วันที่ ประกาศนี้ จนถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม พระพุทธศักราช
๒๔๕๗ ให้กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ ขอรับ แลกเงินเหรียญบาทที่
กล่าวแล้วข้างบนนี้ จ่ายเงินเหรียญบาทที่ยังไม่ได้ประกาศให้เลิกใช้
เปลี่ยนให้ ไปตามเหรียญที่ บริบูรณ์ บาท คือ บาท

๓. เงินเหรียญบาทที่มีผู้นำมาแลกเปลี่ยน ตามใน ข้อ ๒ นั้น ถ้า
เจ้าพนักงาน ตรวจเห็น เป็น ของ ปลอมแปลง หรือ ซาก เสียไป ด้วยเหตุ
อื่น นอกจาก ดีก หรือ ตามธรรมดาแล้ว ให้เจ้าพนักงาน ทำลายเสีย แล้วคืน
ขึ้น โดหระให้เจ้าของ รับไป เว้น แต่ ดีก หรือ หรือ ซาก ตาม ธรรมดา ให้
เจ้าพนักงาน รับไว้เหมือน หนังสือ บริสุทธิ์ตามใน ข้อ ๒

๔. สถานที่ จะ เปิด การ รับ แลกเปลี่ยนนี้ ใน มณฑล กรุงเทพ ฯ
จะ เปิด การ รับ แลก ที่ กรม พระคลังมหาสมบัติ และที่ ว่า การ เมืองต่าง ๆ
ใน พระราชอาณาจักร จะ เปิด การ รับ แลกที่ พระคลัง มณฑลแต่ พระ
คลัง เมือง

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
(ลงพระนาม) กิติยากร

12/10/2566

เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑ มีนาคม หน้า ๔๗๑)

ประกาศ

ยกเลิกอัตราค่า ขรรมนิยม ศาลฎีกาตาม ประกาศ ศก ๑๑๐
 (พ.ศ. ๒๔๓๔) แดให้ ใช้อัตราค่า ขรรมนิยมศาล อุตธรณ์
 ประกาศ ศก ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๕) แทน เว้น แต่ค่า ตัดสิน
 ให้คง ตามเดิม ฯ

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระ ประมุนทร มหา วชิราวุฑ
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ค่า ฤชา
 ขรรมนิยม ศาลฎีกา บังคับ เรียก อยู่ตาม อัตรา ใน ประกาศ ศก ๑๑๐
 (พ.ศ. ๒๔๓๔) นั้น ไม่สมควร แก่กาลสมัย ฯ

จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเลิกอัตราค่า ขรรมนิยม
 ในประกาศ ศก ๑๑๐ (พ.ศ. ๒๔๓๔) นี้เสีย เว้น แต่ค่า ตัดสิน
 ๘๐ บาทให้คงไว้ตามเดิม แลให้ศาลฎีกาใช้อัตราค่า ขรรมนิยม ขึ้น
 เท่ากับ อัตราค่า ขรรมนิยม ใน ศาล อุตธรณ์ ตาม ประกาศ แก่ค่า ฤชา ขรร
 นิยมใน วิธี พิพจนานาความ พงศ ศก ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๕) ตั้งไปเขต
 วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ ฯ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ เดือน กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็นวันที่ ๑๑๘๙ ในรัชกาล บัดนี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๘ มีนาคม หน้า ๔๗๓)

พระราชบัญญัติเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติ อากร คำนำ คก ๑๒๐

ด้วยมี พระบรมราชโองการ ต่ รัชเห็นอ เกตว่า ๑ ให้ประกาศให้ทราบ
ทั่วกันว่า ตามความใน พระราช บัญญัติ อากร คำนำ คก ๑๒๐ มาตรา ๙
ซึ่งได้กำหนด “ที่จับสัตว์น้ำซึ่ง อยู่ใน บริเวณ พระอาราม หรือ อยู่
ติด กับ เขตพระอาราม ภายใน ๕ วา ให้ ถิ่นว่า เป็น ที่ หวง ห้ามไว้
สำหรับ รักษา พืช พรรณ สัตว์น้ำ” นั้น บัด นี้ ทรง พระราช ดำริ เห็นว่า
เขตที่ หวง ห้าม สำหรับ รักษา พืช พรรณ สัตว์น้ำ ซึ่งได้ กำหนด ไว้ นั้น ยัง
น้อย ไม่ใคร่ เพียง พอที่จะ ให้สัตว์ น้ำ อาศัย เกิด พืช พรรณ มาก ขึ้น
ได้ สักควร จะ ขยาย ให้กว้าง ออกไป อีก หนึ่ง ตาม พระราช บัญญัติ
อากร คำนำ คก ๑๒๐ ยัง ขาด ข้อ สำคัญ ที่ ควร กำหนด ตา ขอน และ
ระยะ ของ เขตนี้ มี อย่าง และ ห้าม การ วิต น้ำ ใน ที่ จับ สัตว์ น้ำ ให้
แห้ง ซึ่ง เป็น เหตุ ุกระทำ ให้ พืช พรรณ สัตว์น้ำ เป็น อันตราย สูญหายไป
ไม่ได้กำหนดไว้ จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ แก่ ใจ ข้อ ความ
ใน ๓ ข้อ ที่ กล่าว มา แล้ว นี้ ตรา เป็น พระราช บัญญัติ เพิ่มเติม ขึ้นไว้
ให้ สืบ ไป ดังนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิก มาตรา ๙ แห่ง พระราชบัญญัติ อากร คำนำ
คก ๑๒๐ เสีย ให้คงใช้ มาตรา ๒ ซึ่ง จะ ได้ กล่าว ไว้ ต่อ ไป ดังนี้ แทน

12/10/2366

มาตรา ๒ ที่จับสัตว์น้ำซึ่ง อยู่ใน บริเวณ พระอาราม หรือ ดิศ
 กับ เขต พระอาราม ดิศ หรือ ที่ ซึ่ง เหมาะ แก่ การ รักษา พืช พรรณ
 สัตว์น้ำ ดัง เช่น ที่ ทอง ดง หรือ ดง ดิศ หรือ ที่ หนอง คลอง บึง บาง
 ดิศ เช่น นี เปน ดิน ให้ ถือ ว่า เปน ที่ หวง ห้าม รักษา พืช พรรณ สัตว์น้ำ
 ตาม พระราช บัญญัติ นี้ แต่ จะ กำหนด เขต กว้าง ยาว เท่าใด และ
 ทอง ที่ใด ควร มี กี่ แห่ง ให้ สมุหเทศาภิบาล มี อำนาจ ที่ จะ กำหนด ขึ้น
 ให้ เหมาะ แก่ ทอง ที่ ภูมิ ประเทศ ที่ นั้น ๆ เพื่อให้ สัตว์น้ำ ชาติ ไสรบ เกิด
 พืช พรรณ มาก ขึ้น

มาตรา ๓ ให้ สมุหเทศาภิบาล มี อำนาจ ที่ จะ กำหนด ใน ทอง ที่ใด ควร
 ให้ ใช้ ขนาด ตา อวน และ ระยะ ช่อง เครือ ของ มือ เช่น เมื่อก, ตบ, เปน ดัน
 กับ เว้น ให้ มี ทาง ปลาก เติบ ใน เครือ ของ มือ ที่ ใช้ จับ สัตว์น้ำ ใด เพียง ใด เพื่อ
 รักษา พืช พรรณ ปลา คิว เต็ด ซึ่ง ยัง ไม่ ควร จับ ให้ เต็ด ลอด ไป มา ได้ ก็
 ให้ กำหนด ตาม แต่ จะ เห็น สมควร

มาตรา ๔ ห้าม ไม่ ให้อุ หมง ผู้ใด ครอบงำ ใน ที่จับ สัตว์น้ำ แห่ง ใด นอก
 จาก บ่อ ปลา เว้นไว้ แต่ ได้ รับ อนุญาต จาก เจ้า พนักงาน ก่อน จึง จะ
 ทำการ จับ สัตว์น้ำ ได้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๖
 เป็น วันที่ ๑๒๐๓ ใน รัชกาล บัณฑิต นี้
 (เต็ม ๓๐ วันที่ ๘ มีนาคม หน้า ๔๗๔)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติ จัดการ สุขาภิบาล เมือง เชียงใหม่

มีพระบรม ราชโองการ ดำรัส เห็นชอบเกล้าเห็นชอบ กระหม่อม ให้ประกาศ
ทราบทั่วกัน ว่า ตามความใน พระราชบัญญัติ จัด การ สุขาภิบาล ตาม
หัว เมือง วันที่สิบสอง กรกฎาคม ๑๙๑๗ มาตรา ๒ มีความว่า ถ้าจะ
โปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ พระราช บัญญัตินี้ ใน มณฑลใด หรือ เมืองใดเมื่อใด
จะได้ ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แต่ใน ท้อง ที่ จะใช้ พระราช
บัญญัติ นี้ ด้วย เปน สำคัญ นี้

บัดนี้ เจ้า พระยาสุรสีห์ วิเศษ ฐักดิ์ ผู้แทนเทศาภิบาล มณฑลพายัพ มีใบ
บอกมายัง กระทรวงมหาดไทย ฯ ได้นำความ กราบ บังคมทูล พระกรุณาว่า
ที่ อำเภอ เมือง เปน ที่ตั้ง ศาลา รัฐบาล มณฑล แต่ เปน ที่ ประชุม การ ค้า
ขาย มีบ้านเรือน และผู้คน มาก ผู้ควร จัดการ สุขาภิบาล ตาม พระ
ราชบัญญัติ สุขาภิบาล ได้ ด้วย ความบริบูรณ์ ของ ท้อง ที่ ตำบล นี้ ประการหนึ่ง
แต่โดยเหตุว่า เปน ที่ ประชุม ชน มาก มักเกิด โรคภัยไข้เจ็บใน ที่
เหล่านี้ ถ้า จัด การ สุขาภิบาล ชน จะ เปน การ บ้างกัน อันตราย แก่ มห
ชน ด้วย ประการ หนึ่ง แต่ การ ที่ จะ จัดการ สุขาภิบาล นี้ เปน การ แรกตั้ง
ขึ้นใหม่ ควร จะ จัด แต่ เพียง ใน ตำบล ทั้ง ๒ แห่ง แม่ น้ำ บึง

- ๑) ตั้ง วัน ตก แม่ น้ำ บึง ตำบล บาดนี้ ตำบล ช้างม้อย ตำบล ช้างกลาง
- ๑) ที่ตั้ง เห็นตั้ง แต่ ทาริม แม่ น้ำ บึง เห็นชอบ ผู้แทนเทศาภิบาล ชำ

12/10/2566

พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๔๒๕

ถนนเมืองเดิมที่ไปตามทางเด็กข้ามหนองบัว ไปถึงสี่แยกบ้านถนนวิษยานนท์ ๑๕ เส้น ๗ วา

๒) ทิศใต้ตั้งแต่มุมวัดบวกร้าง ไปตามเขตรับบ้านริมถนนศรีรัตนไชย ถึงชายทุ่ง เดียวไปใต้บ้านเจ้าพนักงานกรมป่าไม้ ๕๗ เส้น แล้วข้ามถนนเจริญประเทศไปถึงแม่น้ำป่าสัก ทำได้ ทิวการ กรมป่าไม้ ๖ เส้น ๑๐ วา

๓) ทิศตะวันออกตั้งแต่น้ำแม่บึง เห็นจอฉลุเทศบาล ไปตามฝั่งแม่น้ำป่าสัก ถึงท่าเรือ ทิวการ กรมป่าไม้ ๕๖ เส้น ๑๐ วา

๔) ทิศตะวันตกตั้งแต่มุมสี่แยกบ้านถนนวิษยานนท์ ไปตามคูเมืองถึงมุมใต้วัดบวกร้าง ๔๓ เส้น ๑๕ วา

๒ ฝั่งตะวันออกแม่น้ำป่าสัก ตำบลฟ้าฮ่าม ตำบลวัดเกษ ตำบลท่าศาลา

๑) ทิศเหนือตั้งแต่น้ำแม่บึง นำวัดศรีโฆง ไปตามถนนเหนือวัดศรีโฆง เดียวถนนวัดเชตุพน ถึงท่าริมทุ่ง นำโรงเรียนปรีณัทรอบเขตคอกเลข ๑๒ เส้น

๒) ทิศใต้ตั้งแต่น้ำแม่บึง ทำถนนเส้นนาธิการ ไปตามถนนเส้นนาธิการถึงถนนนายพล ๗ เส้น

๓) ทิศตะวันออกตั้งแต่นถนนเส้นนาธิการ ไปตามถนนนายพล แลถนนตัดใหม่ถึงชายทุ่ง ๒๕ เส้น ๕ วา แล้วหักโอนไปตามเขตรับบ้านถึงถนนดอยสะเก็ดไปทางนำโรงเรียนปรีณัทรอบเขตคอกเลข ถึงถนนวัดเชตุพน ๓๑ เส้น ๓ วา

หน้า ๔๓๖

พ.ศ. ๒๔๕๖

๔) ทิศตะวันตกตั้งแต่ถนนวัดศรีโคง ไปตามริมฝั่งแม่น้ำปิงถึงท่าถนนเดนมาร์ก ๕๐ เส้น เป็นท้องที่อำเภอเมือง ฯ เชียงใหม่ เหล่านี้ก่อน

ด้วยเหตุนี้เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ จึงได้เรียกประชุมภานัน ผู้ใหญ่บ้าน และศฤงคารในตำบลที่กล่าวมาแล้ว ได้ปรึกษาเห็นชอบพร้อมกันว่า ควรจะจัดการศุขาภิบาล ขึ้นตามพระราชบัญญัติในท้องที่เหล่านี้ก่อน แต่จึงจะขอขยายให้กว้างขวางต่อไป เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ ผู้แม่เทศาภิบาลมณฑลพายัพ จึงได้มีใบบอกเข้ามากราบบังคมทูลขอพระราชทาน พระบรมราชานุญาต

เมื่อได้ทรงทราบความตามใบบอกนี้ ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้จัดการศุขาภิบาลในท้องที่ทั้ง ๒ ฝั่งแม่น้ำปิงดังปรากฏอยู่ในใบบอกเจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ บัดนี้ ชะงัดมาแล้วนั้น แต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเงินภาษีศุขาคัดเรือน โรงงาน กระท่อม ที่เก็บได้ ในเทศร์ศุขาภิบาลให้เป็นผลประโยชน์สำหรับจ่ายใช้ในกรณีศุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติ

ประกาศมาณวันที่ ๓ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๒๖๖๙ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

12/10/2566 (เดิม ๓๐ วันที่ ๘ มีนาคม หน้า ๕๗๗) ..

ประกาศ

ใช้พระราชบัญญัติ ระเบียบโรคระบาดทั่ว

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบโรคระบาดทั่ว ซึ่งได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๓๐ ตอนที่ ๓๔ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๕๖ ใน มาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติว่า จะให้ ใช้พระราชบัญญัติ ๕ มณฑลใดใน พระราชอาณาจักร จะได้ประกาศใน หนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ นั้น บัด นี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อม ให้ ใช้พระราชบัญญัติ ระเบียบโรคระบาดทั่ว ใน เขตต์ แคว้น มณฑลกรุงเก่า จันทบุรี ชุมพร นครไชยศรี นครราชสีมา นครฉะบuri นครศรีธรรมราช บั๊กคานี่ ปราชินบุรี พะเยา พิษณุโลก เพ็ชรบูรณ์ ภูเก็ต ราชบุรี อุบลราชธานี ร้อยเอ็จ อุตรธานี รวม ๑๗ มณฑล ตั้ง แต่ บัด นี้ ดับไป

คำดำไว้ว่ากรมมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) พระยามหาอำมาตย์

รอง เสด็จมาตั้ง กระทรวงมหาดไทย เช่น แทน

12/10/2561

(เดิม ๓๐) วันที่ ๘ มีนาคม หน้า ๔๘๐)

ประกาศให้ ใช้ พระราชบัญญัติ
 ดัชนี ชำโค กระบือ และ ดุกร ตาม หักเมืองใน
 มณฑลร้อยเอ็ด และ มณฑลอุบลราชธานี

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จขึ้นที่กระทรวง
 มหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 สั่งว่า

ด้วย ตาม ความ ใน พระราชบัญญัติ ดัชนี ชำโค กระบือ และ ดุกร ตาม
 หักเมือง วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๑๙๑๓ มาตรา ๓ มีว่า “ถ้าทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ ใน มณฑล และ หักเมืองใด จะได้ทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศใน หนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาเป็น ลำดับนี้”

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ ชำโค กระบือ
 และ ดุกร ตาม หักเมือง นั้น ใน ๑ มณฑลร้อยเอ็ด ๒ มณฑลอุบลราชธานี
 ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๗ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๖
 (ลงนาม) พระยามหาอำมาตย์

21/10/2566 ร่องเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเซ็นแทน
 (เต็ม ๓๐ วันที่ ๘ มีนาคม หน้า ๔๘๒)

ประกาศ
เรื่อง ยก อำเภอเสถียรบุรี มาขึ้น อยู่ใน ความ ปกครอง
ของ จังหวัด ร้อยเอ็ด

ด้วย มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ สั่งว่า อำเภอเสถียรบุรี ใน นครพนมร้อยเอ็ด เมื่อ ยัง อยู่ใน ความ ปกครอง ของ จังหวัด ร้อยเอ็ด เมื่อ มี กิจ ชุระ จะ ต้อง ทำ กับ จังหวัด หรือ เกี่ยวกับ โรงศาล มาก เพราะ หน ทาง ระหว่าง อำเภอ เสถียรบุรี กับ จังหวัด ร้อยเอ็ด เพียง วัน .เดียว บัด นี้ เมื่อ แยก อำเภอเสถียรบุรี ขึ้น กับ จังหวัด กาฬสินธุ์ ถึง เวลา จะ มี การ เกี่ยว ของ กับ จังหวัด หรือ เมื่อคดีต้อง พิพากษา กับ โรงศาล ย่อม เป็น การลำบาก เพราะ หน ทางไกลกัน ต้อง เติง ถึง ๓ วัน จึง ทรง พระราชดำริให้ว่า สมควร ที่ จะ แยก อำเภอ เสถียรบุรี มาขึ้น กับ จังหวัด ร้อยเอ็ด ตาม เดิม เพื่อ สดวก แก่ การ ปกครอง แล สดวก แก่ ราษฎร ซึ่ง จะ ต้อง มี การ เกี่ยว ของ กับ จังหวัด แล โรงศาล ต่อไป จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ แยก อำเภอเสถียรบุรี มาขึ้น อยู่ใน ความ ปกครอง ของ จังหวัด ร้อยเอ็ด ตาม เดิม ดัง นั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

เป็น วันที่ ๑๒๐๔ ใน รัชกาล บัณฑิตยบัน นี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๕ มีนาคม หน้า ๔๘๓)

ประกาศกระทรวงนครบาล

แพนบก บัณฑกันโรค ร้าย ที่ ๑๘

12/10/2566

ด้วยได้ทราบ ว่าโรคร้าย ที่ติด ต่อ กันได้ คือไข้กาฬโรค ได้เกิด มีขึ้น

ในเมือง ชื่องกง แลชัวเถา เพราะ ฉะนั้น ข้าพเจ้า ขอ ประกาศตามข้อความ
ใน มาตรา ๒๑๗ แห่ง พระราชบัญญัติ การเดิน เรือ น่าน น้ำ ดียาม พระ
พุทธศักราช ๒๔๕๖ ว่า

(๑) ให้เรือทุกลำ ซึ่งได้ ออก จาก เมือง ชื่องกง หรือ เมือง ชัวเถา
เข้ามา ถึงใน น่าน น้ำ ดียาม ณ วัน หรือ ภายหลัง วัน ที่ได้ ประกาศ นี้ แล
จุดที่ด่าน ตรวจ บังคับ โรคร้าย ที่เกาะ พระ มีกำหนด ๑๐ วัน เต็ม
นับตั้ง แต่เวลาที่ได้ ออก จาก เมือง ชื่องกง หรือ เมือง ชัวเถา จึง จะได้รับ
อนุญาตให้เข้ามาได้ หรือ จะต้อง อยู่จนกว่าเจ้าพนักงาน แพทย์ จะได้
อนุญาต จึง จะเข้ามาได้

(๒) เรือทุกลำที่ มาถึงน่านน้ำ ดียามจากเมืองท่าอื่น ๆ ในประเทศจีน
ให้ส่ง แล ที่ด่าน ตรวจ บังคับ โรคร้าย ที่เกาะ พระ ให้เจ้าพนักงาน แพทย์
ตรวจเสียก่อน เมื่อเจ้าพนักงาน แพทย์ อนุญาต จึงให้เข้ามาได้ตาม
ข้อความใน ประกาศกระทรวงนครบาล ฉบับที่ ๕ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน
พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้น

(๓) ประกาศ กระทรวงนครบาล แพนก บังคับ โรคร้าย ฉบับที่ ๑๗
ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ นั้น เปน ชันยกเด็ก
ประกาศมาฉฉวันที่ ๑๔ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) ยมราช

12/10/2566

เด็นามตี กระทรวงนครบาล

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๑๕ มีนาคม หน้า ๔๔๕)

ประกาศกระทรวงคมนาคม
แผนกไปรษณีย์ โทรเลข แล โทรศัพท์

ด้วย อัตราค่าไปรษณีย์ โทรเลข แล โทรศัพท์ ซึ่งใช้เรียกเงินค่า
ธรรมเนียมอยู่ในเวลานี้ ยังไม่เหมาะ กับ สมัย แห่ง ความเจริญ ของ บ้าน
เมืองในเวลานี้ กระทรวงคมนาคม จึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระ
กรุณาทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้
ไขอัตราค่าธรรมเนียมไปรษณีย์ โทรเลข แล โทรศัพท์ แลใช้อัตราใหม่นี้
ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป มีกำหนดดังนี้

อัตราค่าธรรมเนียมไปรษณีย์

(ก) ส่งในเมืองเดียวกัน

หนึ่งร้อยปีต หนัก เรียกค่าธรรมเนียม ๕ สตางค์ ต่อ น้ำหนัก ๑๕ แกรม
(ประมาณหนึ่งบาท) หรือเศษ ของ ๑๕ แกรม ไปรษณีย์บัตรฉบับ
ละ ๒ สตางค์ หนึ่งร้อยพิมพ์ต่าง ๆ ๒ สตางค์ ต่อ น้ำหนัก ๕๐ แกรม
หรือเศษ ของ ๕๐ แกรม

(ข) ส่งข้ามหัวเมืองไป พระราชอาณาเขต

หนึ่งร้อยปีต หนัก เรียกค่าธรรมเนียม ๑๐ สตางค์ ต่อ น้ำหนัก ๑๕ แกรม
(ประมาณหนึ่งบาท) หรือเศษ ของ ๑๕ แกรม ไปรษณีย์บัตรฉบับ
ละ ๓ สตางค์ หนึ่งร้อยพิมพ์ต่าง ๆ ๒ สตางค์ ต่อ น้ำหนัก ๕๐ แกรม
หรือเศษ ของ ๕๐ แกรม

(ก) ตั้ง ยี่ เมืองต่างประเทศ

หนังสือมีตหนักเรียกค่าธรรมเนียม ๑๕ สตางค์ ต่อ หน้า หนัก ๒๐ แกรม
แรก ถ้าหน้าหนักนั้นเกินกว่า ๒๐ แกรมแรกขึ้นไปเรียกค่าธรรมเนียม
๑๐ สตางค์ต่อหน้าหนัก ๒๐ แกรม หรือเศษ ของ ๒๐ แกรม ไปรต้นยี่ตัว
ฉบับละ ๕ สตางค์ นิตติ อย่าง มีคอบรับ ฉบับละ ๑๐ สตางค์

อัตราค่าธรรมเนียมโทรเลข

ตั้ง ระหว่าง เมืองใน พระราชอาณาจักรภายใน ๑๐ คำแรก เรียกค่า
ธรรมเนียม ๑ บาท คำที่เกินกว่า ๑๐ คำแรกขึ้นไปเรียกค่าธรรมเนียม
คำละ ๕๐ สตางค์

อัตราค่าธรรมเนียมพูดโทรศัพท์

(ก) ค่าพูดโทรศัพท์ข้าม หัวเมืองใน พระราชอาณาจักร เรียกค่า
ธรรมเนียม ๕๐ สตางค์ต่อเวลา ๓ นาทีหรือภายใน ๓ นาที

(ข) ค่า ธรรมเนียมพูด สารสนเทศโทรศัพท์ ใน เมืองเดียวกัน เรียกค่า
ธรรมเนียม ๑๐ สตางค์ภายในเวลา ๓ นาที

นอกจาก อัตราที่กล่าว มาแล้วนี้ คง เรียกค่าธรรมเนียมตาม อัตราเดิม
จึง ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน

กระทรวงคมนาคม

ประกาศมา ณวันที่ ๑๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) อองซานประพัทธ์

เสนาบดีกระทรวงคมนาคม

12/10/2566

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๑๕ มีนาคม หน้า ๒๙๕๕)

ประกาศ กำหนดวัน พระราชพิธี

พระบรมศพ

พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมฤตยู เสด็จสวรรคต มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้าฯ ดังนี้ว่า

ทรงพระราชดำริเห็นว่า ประเพณี แต่ก่อน มา ย่อม มีเวลา สัปดาห์น้อย จึง ต้อง หาโอกาส ประชุมกัน มี การ ทักขุณต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อ มีผู้นำ สำเนา เข้า มา มี ตั๋วขี้ แปลก ๆ กัน มา ทำใน ประเทศ แต่บ้าน เมือง พระเจ้าแผ่นดิน ก็ ต้อง ทรง พระอนุเคราะห์ แล บาง อย่าง พระเจ้าแผ่นดิน โปรดให้ทำ ขึ้น ตาม ตั๋วขี้ ที่ถือ ว่า เป็น การ บุญกุศล การ มงคล แล เพื่อ ความ ประสงค์ ซึ่ง จะได้ ประชุม ชน เป็น การ สมาคม ซึ่ง กัน แล กัน ใน เวลา ที่ว่าง การ ถ้า มี การ ที่ สำคัญ มา ถึง การ พิธี นั้น การ พิธี ทั้งปวง แต่ โบราณ มา หาได้ ปรากฏ ว่า พิธี อะไร จำ เป็น ต้อง ทำ ทุก คราว กำหนด ไม่ บาง คราว ที่ ประจบ กับ กุศล แล สมัย ก็ ได้ พิธี ชน เป็น การ พิเศษ ก็ มี หาได้ ขอบ ความ สดวก แล พรหมเพ็ชร์ นั้น เป็น ประमाण การ พิธี ต่าง ๆ ก็ เพราะ ต่าง ตั๋วขี้ ของ ผู้ นำ มา พระเจ้าแผ่นดิน เป็น ผู้อุปถัมภ์ จึง ต้อง เป็น ทายาทรับ พิธี นั้นไว้ จึง ตก เป็น พระราชพิธี ต่อ มา แล ส่วน การ บ้าน เมือง ก็ ย่อม ดำเนินไป ตาม คราว ตาม เวลา มี ที่ จำ เป็น ต้อง ทำ ก่อน นั้น ยิ่ง ชน การ สมาคม ซึ่ง กัน แล กัน ก็ ย่อม มี คิด ต่อ กัน ที่ ชน จึง ไม่ จำ

เป็น จะต้อง มีแต่ การ พิธี เพราะ ฉนั้น การ พิธีต่าง ๆ จึงได้ ลด น้อย ลง
แล้ว แต่ พระราชนิยมให้ควร แก่ สมัย มาถึง บัด นี้ สมควร ที่ จะ ได้ ลด
หย่อน พิธีต่าง ๆ นั้น ให้ น้อย เวลา ด้วย วาจา กิจอื่น ๆ ที่ จะ พัง กระทบ ก่อน
แต่ การ ประชุมอื่น ๆ ก็มี อยู่ แล้ว เป็น เนื่อง นิคม

ตาม ความ นิยม แต่ ก่อน นับ วัน ตาม จันทรคติ กำหนด วัน ใน การ พิธี
ต่าง ๆ แต่ ต่อ มา พระราชพิธี เสด็จ สก สก กรานต์ นั้น นับ ตาม ทาง สุริยคติ ใช้
ปะปน มา ด้วย กัน ครั้น เมื่อ รัชกาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้า
อยู่หัว พระบรมชนกนาถ แห่ง เรา ได้ โปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ใช้ วัน
ตาม สุริยคติ นับ ปี่ ตั้ง กรุง รัตน โกสินทร เป็น ศักราช ใช้ ตั้ง แต่ ปี ธ
เอกศก จุติศักราช ๑๒๕๑ ตรง กับ รัตน โกสินทร ศก ๑๐๘ เป็น ต้น มา
แจ้ง อยู่ใน ประกาศ ลง วัน ๕ ๗ ๔ คำ มี ข้อ ๑ สมุทราชิศ จุติศักราช ๑๒๕๐
๑๒

นั้น แล้ว

ครั้น มา ถึง รัชกาล ๒๕ บัด นี้ ใน ศก นี้ จึง ได้ ประกาศ เลิก ใช้ รัตน โกสินทร
ศก เป็น พุทธศักราช แจ้ง อยู่ใน ประกาศ ลง วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ รัตน
โกสินทร ศก ๑๓๑ ชื่อ สมัย นั้น

การ ที่ได้ เปลี่ยน แปลง มา แล้ว เช่น นี้ ก็ นับ ว่า เป็น ระเบียบ ดี ขึ้น แต่
การ พระราชพิธี ที่ คง ยังมี อยู่ ยัง หา ได้ กำหนด ทำ ตาม วัน ทาง สุริยคติ ไม่
จึง โปรดเกล้า ฯ ให้ ยก คำว่า “แต่ วิธี วัน เดือน ปี ตาม จันทรคติ ซึ่ง เคย
ใช้ มา ใน ราชการ” กำหนด การ พระราชพิธี ประจำ เดือน ต่าง ๆ ก็ ดี แต่

ใช้สิ่งใดเป็นวัน พระหยุดทำการ กัด ให้คงใช้ ไปตามเดิม นั้น” ตาม
 ประกาศ ฉบับก่อน ที่ได้กล่าวมาแล้ว นั้น ให้ยกเสีย เพราะวันหยุด
 ทำการ ที่ได้โปรดเกล้าฯ ให้หยุด วันอาทิตย์แล้ว แต่วันกำหนด
 พระราชพิธี ก็จะได้กำหนด วัน ทาง สรีรยศ คือไป

อนึ่ง ทรง พระราชดำริให้ว่า พระราชพิธี สัมพันธอินทร์ ซึ่งเดิมทำ
 ตั้งแต่วันที่ ๑๖ เดือน เดือน ๔ ถึงวันที่ ๑๕ เดือน ๕ เป็นวันที่สุด
 พระราชพิธี สรีรยศงานการ ถิ่นมา พระพจนนัตถยา ทำตั้งแต่วันที่ ๕
 เดือน ๒ ถึงวันที่ ๓ เดือน และพระราชพิธี เสด็จ สัก สวรรณาต์ หรือได้กำหนด
 วัน ทาง จันทรคติไม่ ทาง โหราศาสตร์ คิด ทาง สรีรยศ แล้วแต่ปีใด
 พระอาทิตย์ จะยกขึ้น รายี่เมษ วันใด วันนั้นเป็นวัน สวรรณาต์ คง
 เริ่ม ทำตั้ง ตั้ง สวรรณาต์ วัน รอง ท้าย ถึงวัน สุด ท้าย เป็นวัน เสด็จ สัก
 จตุศักราช ขึ้น ปี ใหม่ พระราชพิธี ทั้ง ๓ ปี มีวัน เกือบเคียง กันบ้าง
 ห่าง กันบ้าง เพราะ สวรรณาต์ คิด ทาง สรีรยศ การ กำหนด

วัน พระราชพิธี ยี่หาเป็น ระเบียบไม่คง ใช้ อยู่ที่ ๒ คติ แต่ตั้งวัน
 อื่น ๆ ในราชการ ก็ได้ ใช้วัน ทาง สรีรยศ แล้ว แต่การ พระราชพิธี
 ที่ยัง คง ทำ อยู่ นั้น หา ตรง กับ การ ทุก วัน นี้ ไม่ คือแต่เดิม มาที่ ทำ
 พระราชพิธี ตรุศิว ใน เดือน เดือน ๔ ก็เพราะ กำหนด ตั้ง ปี เสด็จ สัก ขึ้น จตุ
 ศักราชใหม่ ใน วัน สวรรณาต์ วัน ท้าย ก็เพราะ ใช้ จตุศักราช บัดนี้ ได้ ขึ้น
 ศักราชใหม่ ใน วันที่ ๑ เมษายน แล้ว จึง ควร ทำ พระราชพิธี ให้ตรง กัน
 จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เห็นขอเกล้าฯ ตั้งว่า การ พระราชพิธี ที่

กล่าว นามมา แล้วทั้ง ๓ อย่าง นั้น ให้รวมเข้าเป็น พระราชพิธี อัน เดียวกัน พระราชทาน นามว่า พระราชพิธี ตระยะสังกรานต์ ให้ เริ่ม ทำ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มีนาคม ถึง วันที่ ๓๐ มีนาคม ตอน ๑ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ถึง วันที่ ๑ เมษายน ตอน ๑ ตั้งแต่วันที่ ๒ ถึงที่ ๓ เมษายน ตอน ๑ ราชการ ตระยะสังกรานต์ อยู่ใน หมาย กำหนด การกระทรวงวัง

ข้อความ อันใด ที่มีได้กล่าว ยกเว้น ในที่นี้ ก็ให้คงใช้ตามประกาศ เดิมทั้ง ๒ ฉบับ ตั้งได้กล่าวมาแล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็นปีที่ ๔ ฤๅ วันที่ ๑๒๑๖ ใน รัชกาล บัณฑิตนั้น
 (เดิม ๓๐ วันที่ ๑๗ มีนาคม หน้า ๔๑๗)

พระราชบัญญัติงบประมาณ
 ประจำปี พุทธศักราช ๒๔๕๗

มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้รับสั่งเห็นชอบเกล้า ๆ สั่งว่า ตามมาตรา ๕ แห่ง พระราชบัญญัติวิธี การ งบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๕๖ มีความว่า เมื่อใด พระราชทาน พระบรมราชานุญาต งบประมาณประจำปี ไปยังกระทรวง พระคลังมหาสมบัติ แล้ว ให้ยื่น ราชการ ใน งบประมาณ อันได้ รวมรวม

แล้ว ด้ตรา เป็น พระราชบัญญัติ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา นั้น
 บัณฑิต ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตรา พระราชบัญญัติ ดัง ค่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ^๕นี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีพุทธศักราช ๒๔๕๗" ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนไปตลอดถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๒ งบประมาณรายได้นี้แต่รายจ่ายอันได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ตั้งรับแก่จ่ายในปีพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น มีรายการ แต่จำนวนเงิน ดังนี้

เงินรายได้	๒๘,๐๐๐,๐๐๐
เงินรายจ่าย	<u>๒๗,๙๙๗,๐๙๖</u>
เงินได้ตั้งกว่าเงินจ่าย	<u>๒,๙๐๔</u>

เงินจ่ายพิเศษ

จ่าย จากเงิน คง พระคลัง	๒๑๖,๓๗๐
จ่าย จากเงิน กู้	๑๕,๙๙๗,๑๗๔
จ่าย จากเงิน ตั้ง ใช้คืนเงิน กู้	<u>๗๑๓,๙๖๐</u>
	<u>๑๗,๓๒๗,๕๐๔</u>

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รักษา ราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๒๒๐ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศ

การ เลื่อน ใช้ พระราชบัญญัติ ชานาน นาม สักกด

พระพุทศักราช ๒๕๕๖

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมฤถดรเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ตามความใน ประกาศ เลื่อน การ ใช้ พระราชบัญญัติ ชานานนามสักกด พระพุทศักราช ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พระพุทศักราช ๒๕๕๖ ให้ ใช้ เป็น กฎหมาย แต่ วันที่ ๑ เมษายน พระพุทศักราช ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

บัด นี้ ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า เป็น การ สมควร จะผ่อน เวลา ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ ยาว ออกไป เพื่อให้ เป็น ความ ชัดเจน แก่ ผู้ ที่ จะ เลือก ตั้ง นาม สักกด กับ ทั้ง เจ้าพนักงาน ที่ จะ รับ จดทะเบียน ให้ เป็น ที่ เรียบร้อย จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เลื่อน เวลา ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ เป็น กฎหมาย ตั้ง ชด วันที่ ๑ เมษายน พระพุทศักราช ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

อนึ่ง ใน เวลา ที่ ยัง ไม่ ใช้ พระราชบัญญัติ ชานาน นาม สักกด พระพุทศักราช ๒๕๕๖ เป็น กฎหมาย นั้น ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เจ้าพนักงาน ผู้ ปกครอง ที่อง ที่ รับ จด ทะเบียน นาม สักกด ของ ผู้ ที่ มี นาม สักกด แล้ว ได้ ตาม เซอร์ ท้อง ที่ แด่ วิสุ ทวาร ซึ่ง เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย แต่ เสนาบดี กระทรวงนครบาล ผู้ บัญชาการ ท้อง ที่ จะได้ ประกาศ ต่อไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม พระพุทศักราช ๒๕๕๖
เป็น วันที่ ๑๒๒๕^{13/10/2566} ใน รัชกาล บัคย บัน นี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๒ มีนาคม หน้า ๔๓๓)

ประกาศกระทรวงนครบาล

เรื่องอนุญาตให้ ใช้ชื่อ บังคับ การตรวจ เซอร์เวย์

ด้วยตาม ความในพระราชบัญญัติ การ เดิน เรือใน ย่านน้ำ ดียวาม พระ พุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๖๒ มีความบัญญัติไว้ว่า การ ที่จะ ออกไป อนุญาตให้ แก่ เรือกลไฟ เรือใบแจย เรือดำตึ้ง เรือสำเภา แลเรือ เป็ดทะเล ซึ่ง ตามความในมาตรา ๔ บัญญัติไว้ ให้เป็นเรือ ประเภทเดียวกัน จะ ต้อง ได้รับ ใบ สำคัญ แด่ตง การ ตรวจ เซอร์เวย์ จาก เจ้าพนักงาน ผู้ตรวจ ของ กรมเจ้าท่า ที่ ได้ ตง ขึ้นไว้แล้ว ก่อน เพื่อให้เป็นไปตาม ข้อ บังคับ การ ตรวจ เซอร์เวย์ แล เพราะ เหตุ ตัง กล่าว นี้ จึงได้ ตง ข้อ บังคับ การ ตรวจ เซอร์เวย์ ขึ้นไว้ ภาคที่ ๑ มี ๑๘๕ ข้อ ภาคที่ ๒ มี ๘๖ ข้อ ความแจ้ง อยู่แล้ว

อนึ่ง ตามความใน มาตรา ๑๖๓ เจ้าท่า มีอำนาจ จะ ตง ข้อ บังคับ ตัง กล่าว นี้ ขึ้นได้ โดยได้รับ อนุญาต จาก เสนาบดี กระทรวงนครบาล กรม เจ้าท่า จึงได้ ขอ อนุญาต มา ให้ ประกาศ ใช้ ตามที่ ได้ ร่าง เป็น รูป ขึ้น แล้ว นั้น จึงขอ ประกาศให้ ทราบทั่ว กันว่า ได้ อนุญาตให้ ใช้ ข้อ บังคับ การ ตรวจ เซอร์เวย์ ๒ ภาคตาม ที่ กล่าว มา แล้วนี้ คือ ภาคที่ ๑ มี ๑๘๕ ข้อ ภาคที่ ๒ มี ๘๖ ข้อ ตัง ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

หน้า ๔๔๐

พ.ศ. ๒๔๕๖

เป็นต้นไปโดยได้ประกาศไว้แล้วว่าการ กรมเจ้าท่า

ตาม ข้อความใน

พระราชบัญญัติ การ เดิน เรือ ใน น้ำ น่าน้ำ ดยวม นั้น แล้ว

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) ยมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

ประกาศกระทรวงนครบาล

แพนท บ็องกัน โรค ร้าย ที่ ๑๘

ด้วยได้ทราบ ว่า โรค ร้าย ที่ ติด ต่อ กัน ได้ คือ ไข้กาฬโรค ได้เกิด มีขึ้น ใน เมือง สุระบายา เพราะ ฉะนั้น ข้าพเจ้า ขอ ประกาศ ตาม ข้อความ ใน มาตรา ๒๑๗ แห่ง พระราชบัญญัติ เดิน เรือ น่าน้ำ ดยวม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ว่า เมืองสุระบายา เป็น เมือง ท่า ที่มี โรค ร้าย ที่ ติด ต่อ กัน ได้ เกิด ขึ้น

ให้ เรือ ทุก ลำ ซึ่ง ได้ ออก จาก เมือง สุระบายา เข้า มา ถึง ใน น่าน้ำ ดยวม ณ วัน หรือ ภายหลัง วัน ที่ ได้ ประกาศ นี้ และ จุด ที่ ด่าน ตรวจ บ็อง กัน โรค ร้าย ที่ เกาะ พระ มี กำหนด ๑๐ วัน เต็ม นับ ตั้ง แต่ เวลา ที่ ได้ ออก จาก เมือง สุระบายา จึง จะ ได้ รับ อนุญาต ให้ เข้า มา ได้ หรือ จะ ต้อง อยู่ จน กว่า เจ้าพนักงาน แพทย์ จะ ได้ อนุญาต จึง จะ เข้า มา ได้

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) ยมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

12/10/2566

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๒ มีนาคม หน้า ๔๔๔)

ประกาศเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติรักษาคลอง ร.ศ. ๑๒๑

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน
 ว่า แก้เพิ่มเติม กรมคลอง ซึ่งมีหน้าที่ ใน การ ซ่อมทำ แล รักษา ทาง น้ำ ลำ
 คลองต่าง ๆ ใต้ ขึ้น อยู่ใน กระทรวงเกษตราธิการ ครั้น เมื่อ พระพุทธ
 ศักราช ๒๔๕๕ ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยก กรมคลอง มา
 ขึ้น ใน กระทรวงคมนาคม เป็น กรมทาง มี ข้อ ความ แจ้ง ใน ประกาศ ลง
 วันที่ ๒๗ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๔ นั้น แล้ว ส่วน พระราช
 บัญญัติ รักษาคลอง ร.ศ. ๑๒๑ มาตรา ๓๓ ซึ่งได้ มีกำหนดไว้ว่า
 ให้เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ เป็น เจ้าหน้า ที่ รักษา และ จัดการ ให้เป็น ไป
 ตาม พระราชบัญญัติ นั้น ให้เติม คำว่า เสนาบดี กระทรวงคมนาคม
 ขึ้น อีก หนึ่ง ใน พระราชบัญญัติ นั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 เป็น วันที่ ๑๒๓๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
 (เดิม ๓๐ วันที่ ๒๙ มีนาคม หน้า ๔๓๗)

ประกาศ

เรื่อง ให้เจ้ากรมมหาดไทย ฝ่าย หล้าถึง
 เป็น นายทะเบียน คลอง สำหรับ ทำการ คิด คอ กับ มณฑล
 หัวเมือง ตาม พระราชบัญญัติ อ่าวคุ้ง บึง ร.ศ. ๑๓๑

ด้วย มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทาน

พระบรมราชานุญาตให้ เจ้ากรม มหาดไทย ฝ่ายพลตำรวจใน กระทรวงมหาดไทย
เป็น นายทะเบียน กตาง มีหน้าที่จัดการ ตาม พระราชบัญญัติ ฮาจรู บัน
ร.ศ. ๑๓๑ ซึ่งว่าด้วยหน้าที่นายทะเบียน เพื่อทำการ ติด คอ กับ นาย
ทะเบียนใน มณฑล หัวเมือง ตั้งแต่บัดนี้เป็น ต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
เป็นวันที่ ๑๒๒๙ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๐ วันที่ ๒๙ มีนาคม หน้า ๔๙๘)

กฎเกณฑ์

ว่าด้วยวิธีจัดการ และตั้งอัตราเก็บเงิน
อากรค่าน้ำตามความในพระราชบัญญัติ
อากร ค่าน้ำ ศก ๑๒๐

ด้วยตามความใน มาตรา ๒๑ แห่ง พระราช บัญญัติ ฮาจรู ค่าน้ำ
ศก ๑๒๐ ซึ่ง มีว่า “ให้เกณฑ์มีอำนาจ ที่จะตั้งกฎเกณฑ์เป็นครั้งคราว
เพื่อจัด แด รักษาการ ให้เป็นไป ตาม พระราชบัญญัติ และ กฎเกณฑ์ ที่ตั้ง ขึ้น
เมื่อได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต และ ประกาศใน หนังสือพิมพ์ ราช
กิจจานุเบกษาแล้ว ให้นับเหมือน ส่วน หนึ่ง ของ พระราชบัญญัติ” นั้น

บัดนี้ ทรง พระราช ตาวิหี เห็น ว่า กฎข้อ บังคับอากร ค่าน้ำ ซึ่ง เดิม มา บังคับ
 กระทรวง มหาดไทย ได้รับ พระราช ทาน พระบรม ราชานุญาต ให้ ตั้ง มา เป็น
 ครั้ง เป็น คราว ตาม เหตุ การณ์ ที่ มี ใน ที่ ต่าง ๆ แลว นั้น ย่อม มี มาก มาย
 หลหลาย กฎ กระจัด กระจาย ไม่ เป็น หมวด หมู่ เห็น ว่า ใน เวลา นี้ ถึง เวลา
 สมควร ที่ จะ รวบรวม ให้ เข้า เป็น กฎ อัน เดียว กัน เพื่อให้ เป็น การ ด้ว กแก่ เจ้า
 พนักงาน และ ผู้ ที่ จะ รับ ทำ การ จับ สัตว์ นาน ชน อัน ส่วน อิศรา ค่าน้ำ ที่ ได้
 ตั้ง ขึ้น ไว้ ให้ เรียก เก็บ มา แลว นั้น เด่า ได้ ตรวจ สอด ดู กับ ประ โยชน์ ที่ ราษฎร
 จับ สัตว์ น้ำ จำหน่าย ชื่อ ชาย นั้น ว่า ยัง ไม่ เป็น อัน เหมาะ กัน ได้ ตี ด้วย
 เหตุ ว่า การ จับ สัตว์ น้ำ ด้วย เครื่อง มือ ชนิด ใหญ่ ย่อม ได้ รับ ประ โยชน์ มี กว่า ไ
 มาก แต่ การ เสีย เงิน อากร ค่าน้ำ คง ยัง ไม่ เสีย น้อย กว่า ส่วน ชน สมควร ใน
 กว่าไร ที่ ได้ มี อยู่ ฝ่าย หนึ่ง อีก ฝ่าย หนึ่ง เครื่อง มือ นอก พัก ตัน บว่า เป็น
 เครื่อง มือ เล็ก น้อย ซึ่ง ราษฎร โดย มาก ได้ เข้า ด้ว ไร ใช้ จับ สัตว์ น้ำ พอ หา
 เสีย ทรัพย์ ยิ่ง กว่า จะ ค่า ชาย หาก ไร ก็ ยัง ต้อง เสีย เงิน อากร ค่าน้ำ อยู่ มี
 พระราช ประสงค์ จะ ยกเลิก การ เก็บ อากร ค่าน้ำ จาก เครื่อง มือ นอก พัก ตัน ที่
 ราษฎร ได้ ใช้ ด้ว ไร จับ สัตว์ น้ำ แต่ พอ เสีย ทรัพย์ ให้ ต้อง เสีย เงิน ค่า อากร
 ส่วน เงิน ผล ประ โยชน์ ราย ได้ ที่ จะ ชาติ ไป จาก การ ยกเลิก เก็บ ค่า เครื่อง มือ
 นอก พัก ตัน เล็ก น้อย จะ ได้ เพิ่ม อิศรา ใน เครื่อง มือ ใหญ่ ซึ่ง นับ ว่า เป็น
 อัน ทำ ได้ กว่า ไรมาก นั้น ชน บาง อิศรา ที่ จะ เพิ่ม ขึ้น คง ไม่ เกิน ที่ ได้ กำหนด ไว้
 ใน พระราชบัญญัติ อากร ค่าน้ำ ศก ๑๒๐ และ ควร จะ กำหนด ที่ หวงห้าม

12/10/2566

สำหรับรักษาพืชพรรณสัตว์น้ำให้มากขึ้น เพราะตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยังไม่ใคร่เพียงพอที่สัตว์น้ำจะอาศัยรย เกิดพืชพรรณหิน ราษฎรจับจำหน่าย ชื่อ ขายเป็น สีนค้ำ อม ใน พัน บ้าน เมือง และจำหน่ายไปต่าง ประเทศ อาศัยรย เหตุผลดังที่ได้กล่าว มา แลก่อน จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย แก้ไข กฎเสนาบดีต่าง ๆ ตามระเบียบการ เก็บอากร ค่าน้ำ ใน ท้อง ที่ต่าง ๆ ดัง นั้นใหม่เป็น กฎเสนาบดี ว่าด้วย วิธี จัดการ และ ตั้งอัตราเก็บเงิน อากรค่าน้ำตาม พระราชบัญญัติ อากร ค่าน้ำ ศก ๑๒๐ มี พักติ อัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำแจ้ง อยู่ใน ท้าย แห่ง กฎนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย ยกเลิก ประกาศ และกฎเสนาบดี

ข้อ ๑, ให้ ใช้กฎเสนาบดี นิตยเลข วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นต้นไปใน ท้อง ที่ทุกแห่ง เว้น แยกของใด ซึ่งได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ มิให้ ใช้พระราชบัญญัติ อากร ค่าน้ำ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๐ และตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๗ ให้ยกเลิก ข้อความและอัตราซึ่งได้ตั้งไว้ ใน กฎเสนาบดี ดัง จะกล่าว ต่อไปนี้มีให้ ใช้ คือ

(๑) กฎเสนาบดี ว่าด้วย วิธี จัดการ และ ตั้ง อัตราเก็บเงิน อากรค่าน้ำตาม ความใน พระราชบัญญัติ อากร ค่าน้ำ ศก ๑๒๐ ตั้ง วันที่ ๒๕ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔

(๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยให้เรียกเก็บเงินค่า
ที่บ่อปลา ซึ่ง อาศัยราย นำไม่ได้ตลอดปี ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคมรัตน โกสินทร
ศก ๑๒๔

(๓) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เพิ่มเติม กฎเด็นามบดิ์ ว่าด้วย
วิธีจัดการ และตั้ง อัตราเก็บ เงินอากร ค่าน้ำ ศก ๑๒๔ ในที่ ไม่ระดมูเขาดวงย
ตั้งวันที่ ๗ มีนาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๔

(๔) กฎเด็นามบดิ์เปลี่ยน อัตราเก็บเงิน อากร ค่าน้ำใน มณฑล นครศรี
ธรรมราช ศก ๑๒๗ ตั้งวันที่ ๔ มีนาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๖

(๕) กฎเด็นามบดิ์เปลี่ยน อัตรา เก็บเงิน อากร ค่าน้ำ ใน มณฑล สุเก็ด
ศก ๑๑๗ ตั้งวันที่ ๔ เมษายน รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗

× (๖) ประกาศให้ ใช้ อัตราเก็บเงิน อากร ค่าน้ำสำหรับเมือง จันทบุรี
ในเขต แขวง เมืองตราด ตั้งวันที่ ๒๓ กรกฎาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗

(๗) ประกาศให้ ใช้ อัตราอากร ค่าน้ำสำหรับเมือง ปราจีนบุรี ใน
เขต แขวง เมือง กระจับปี่บุรี ตั้งแต่วันที่ ๑๒๗ ตั้งวันที่ ๔ สิงหาคม
รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗

(๘) ประกาศให้ลด อัตราค่า จมัสต์ว่น้ำโบะ น้ำจึกใน มณฑลจันทบุรี
ตั้งวันที่ ๑๕ ตุลาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๘

(๙) ประกาศตั้ง อัตราเก็บเงิน อากร ค่าน้ำจาก เครื่อง มีอตะโกใน
มณฑล นครศรี ธรรมราช ตั้งวันที่ ๑๔ พฤษภาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๙

(๑๐) ประกาศตั้ง อัตราเก็บเงิน ค่าเครื่อง มือ แห่ทอด ตั้งวันที่ ๑๘ พฤษภาคม วันขึ้นโกสินทร ศก ๑๒๙

(๑๑) ประกาศตั้ง อัตราค่าที่จับสัตว์ นำมาใน มณฑลชุมพร ตั้งวันที่ ๒๕ มิถุนายน วันขึ้นโกสินทร ศก ๑๒๙

หมวดที่ ๒

ว่าด้วย กำหนด ที่จับ สัตว์ นำ

ข้อ ๒, ตามความใน มาตรา ๕ แห่ง พระราชบัญญัติ อักษรค่าน้ำ ศก ๑๒๐ ซึ่งมีว่า “บรรดาที่จับสัตว์ นำนั้น” กำหนด ตาม พระราชบัญญัติ อักษร ค่า น้ำ เป็น ๒ อย่าง ๆ ที่หนึ่ง ที่หวงห้าม สำหรับ รักษา พิษ พรรณ สัตว์ อย่าง ที่สอง เป็น ที่อนุญาต ยอมให้ จับ ได้ รับ อนุญาต แต่ ผู้หนึ่ง ผู้เดียว กัด หรือ ทิ้ง ไป กัด จับ สัตว์ นำ ใน ที่ นั้น ได้” ให้ สมุหเทศาภิบาล จัด บรรดา ที่ จับ สัตว์ นำ ใน ๒ อย่าง นี้ ออก เป็น ๕ ประเภท ดังนี้ คือ

อย่าง ที่หนึ่ง (ก) ที่จับสัตว์ นำ ซึ่ง ได้ หวง ห้าม ไว้ สำหรับ เป็น ที่ รักษา พิษ พรรณ สัตว์ นำ

อย่าง ที่สอง (ข) ที่จับสัตว์ นำ ซึ่ง ได้ หวง ห้าม ไว้ สำหรับ ว่า ประมูด

(ค) ที่จับสัตว์ นำ ซึ่ง ได้ หวง ห้าม ไว้ สำหรับ เป็น ที่ อนุญาต

(ฆ) ที่จับสัตว์ นำ ซึ่ง เป็น ที่ ของ เอกชน

(ง) ที่จับสัตว์ นำ ซึ่ง ไม่ได้ หวง ห้าม สำหรับ เป็น ที่ ตำราชน

(๑) ส่วน การที่จะกำหนดที่จับสัตว์น้ำสำหรับเป็นที่รักษาพืชพรรณสัตว์น้ำตามที่ได้กำหนดไว้ในประเภท (ก) ในข้อนี้ ให้สมุหเทศาภิบาลมีอำนาจที่จะเลือกเอาที่จับสัตว์น้ำใน ที่ว่าประมุดทั้งที่ หรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งก็ดี หรือที่อนุญาตก็ดี หรือที่สาธารณประโยชน์ก็ดี กำหนดเขตจัดเป็นที่ หวงห้ามสำหรับรักษาพืชพรรณสัตว์น้ำขึ้นไว้ในท้องที่ใด จะให้ มีที่แห่ง แลัวแต่จะ เหมาะ

(๒) ส่วน การที่จะ กำหนดที่จับสัตว์น้ำสำหรับเป็นที่ว่าประมุดก็ดี ที่อนุญาตก็ดี และที่สาธารณประโยชน์ก็ดี ตามที่ได้กำหนดไว้ในประเภท (ข) (ค) และ (ง) ในข้อนี้ ให้สมุหเทศาภิบาลมีอำนาจเลือกที่ใด ๆ จัดเป็นที่จับสัตว์น้ำประเภทใด เพื่อให้เป็นการ เหมาะแก่ท้องที่ กำหนดเขต ทำแผน ที่ และให้ ถือว่าบรรดาถ้าหลุด ตำราง ทางน้ำไหล ซึ่ง ต่อเนื่อง หรือ คาบเกี่ยวกับที่แห่งนั้น ให้นับว่า รวมอยู่ในที่ หวงห้ามแห่งนั้น ๆ แลัวแต่ สมุหเทศาภิบาล จะ กำหนดไว้

(๓) เมื่อทำแผนที่ ๆ จับสัตว์น้ำตามที่กล่าวไว้ใน (๑) (๒) นี้ ให้ขีด ขันเป็น ๒ ฉับ เก็บรักษา ไว้ ณ ศาลากลางเมือง ฉับหนึ่ง และรักษาไว้ ณ ที่ว่าการ อำเภอ ฉับหนึ่ง

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยจัดที่ ๆ จับสัตว์น้ำสำหรับว่าประมุด

ข้อ ๓. ตามข้อความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ อักษรก้าน้ำ

12/10/2566

ศก ๑๒๐ ซึ่ง มีว่า “ให้สัมมุเทศาภิบาล มีอำนาจที่จะให้อนุญาตแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด จับสัตว์น้ำใน ที่ หวงห้าม เป็นครั้ง เป็นคราว ตาม มีกำหนด เวลาและโดย วิธีอันสมควร ซึ่งมีให้สัญญาพิชพรรณสัตว์น้ำในที่นั้น การที่จะอนุญาต ควรให้ว่าประมุดกัน” ก่อนเวลาที่ จะ ว่า ประมุดที่จับสัตว์น้ำแห่งใด ให้ประกาศ โฆษณา ให้ มหาชน ทราบล่วงหน้าทั่ว กัน อย่าง น้อย ไม่ ต่ำกว่า ๓๐ วันว่า

จะ ว่า ประมุด ที่จับ สัตว์น้ำใน ที่ใด และ

จะ ว่า ประมุดเมื่อใด ณที่ใด และ

จะ อนุญาตให้กระทำการ จับสัตว์น้ำใน ที่แห่งใด แห่ง ใดบ้าง และ

จะ กำหนดวันใดให้ทำสัญญาและ ตั้ง เงิน อากกร ค่า น้ำ

ข้อ ๔, การ ว่า ประมุดที่จับสัตว์น้ำ แห่งหนึ่ง แห่งใด ให้สัมมุเทศาภิบาล เลือกเจ้าพนักงาน ๓ นาย เป็น คณะ นั้น ประชุม ว่า ประมุดที่จับ สัตว์น้ำ คือ เทศาภิบาล นาย ๑ เจ้าพนักงาน สรรพากร มณฑล หรือเมือง นาย ๑ กรมการ ข้าเถื่อน นาย ๑ ผู้ใด มีบรรดาศักดิ์ ตั้ง ให้เป็น ประธาน แห่ง คณะ

ข้อ ๕, การ ตั้งเงิน อากกร ค่า น้ำให้กำหนดดังนี้

(๑) เงิน อากกร ค่า น้ำ ๕๐๐ บาท หรือต่ำกว่า ๕๐๐ บาท ให้ผู้รับ ทำการ จับสัตว์น้ำตั้ง เสียเมื่อเวลา รับ ประทาน บัตร

(๒) เงิน อากกร ค่า น้ำเกิน ๕๐๐ บาทขึ้นไปถึง ๕๐๐ บาท ให้

ผู้รับทำการจับสัตว์น้ำ นำส่ง กิ่ง หนึ่งในเวลาจับ ประชาน บัตร ออก กิ่ง
หนึ่ง นั้น ตามแต่ สมุหเทศาภิบาล จะ กำหนดให้ส่ง ภายใน ๙ เดือน
นับแต่วัน ที่ มีอำนาจ ใน ที่ จับ สัตว์ น้ำ แห่ง นั้น

(๓) เงิน ฮากร คำน้ำเกิน ๘๐๐ บาท ขึ้นไป ให้ผู้รับทำการจับ
สัตว์น้ำ นำส่ง เป็น ๓ งวด ๆ ที่หนึ่ง ให้ส่ง เมื่อ เวลา จับ ประชาน บัตร ๓ งวด
ที่ ต้อง ให้ส่ง ภายใน ๖ เดือน งวด ที่ สอง ให้ส่ง ภายใน ๙ เดือน นับ
แต่วัน ที่ มีอำนาจ ใน ที่ จับ สัตว์ น้ำ แห่ง นั้น ๆ

ข้อ ๖, เงิน ฮากร คำน้ำ ที่ ผู้รับทำการ จับ สัตว์ น้ำ ยัง ไม่ ได้ ส่ง ต่อ
เจ้าพนักงาน นั้น ผู้รับทำการ จับ สัตว์ น้ำ ต้อง นำ ทรพีย คือ ทองคำ,
ทอง รูปพรรณ, หรือ โฉนด ที่ดิน ซึ่ง คน มี กรรมสิทธิ์ ชอบด้วย กฎหมาย
อัน มี ค่า พอ กับ เงิน ฮากร คำน้ำ ๓ งวด หนึ่ง ซึ่ง มี จำนวน เงิน สูง สุด ที่ ยัง มี ได้
ส่ง นั้น มาวาง ไว้ เป็น ประกัน ต่อ เจ้าพนักงาน กับ จะ ต้อง ห้ามบุคคล ที่
มี หลัก ตาม มั่นคง อัน เจ้าพนักงาน เห็น ชอบ มา เป็น ผู้รับ ประกัน เงิน
ฮากร คำน้ำ ซึ่ง ยัง ไม่ ได้ ส่ง นั้น ออก ชี้แจง หนึ่ง ด้วย ถ้า และ เจ้าพนักงาน พิจารณา
เห็นว่า ทรพีย สมบัติ ของ ผู้รับทำการ จับ สัตว์ น้ำ ซึ่ง ได้ ส่ง ไว้ เป็น ประกัน
นั้น มี ค่า พอ กับ เงิน ฮากร คำน้ำ ที่ ยัง ไม่ ได้ ส่ง นั้น แล้ว จะ ไม่ ต้อง
ให้ มี ผู้รับ ประกัน ก็ได้

เมื่อ ผู้รับทำการ จับ สัตว์ น้ำ ได้ เสร็จ ตาม ข้อ ความ ดัง กล่าว มาข้างบน
นี้ แล้ว ให้ เจ้าพนักงาน เรียก ตัว ผู้รับทำการ จับ สัตว์ น้ำ แต่ ผู้รับ ประกัน

มาพร้อมกัน ทำสัญญา ลงชื่อให้เป็น การถูกต้อง ตาม กฎหมาย จึง ออก
ประธาน บัณฑิต จัปส์ตั้ง น้ำให้ ถือไว้เป็น หลักฐาน ส่วน สัญญานี้ให้ทำ
เปน ๒ ฉบับ ความต่อกัน เจ้าพนักงาน ยึดไว้ ๑ ฉบับ มอบให้ผู้รับ
ทำไป ๑ ฉบับ ส่วน ประธาน บัณฑิต จัปส์ตั้ง น้ำให้ มีแผนที่ ๆ จัปส์ตั้ง น้ำ
และ เครื่อง ที่ตั้ง เครื่อง มือ ประจำใน หลั ประธาน บัณฑิต ด้วย

ข้อ ๗, ให้เจ้าพนักงาน คอย ระวัง ได้ ส่วน ราคา ทรัพย์สิน ที่ได้รับไว้
เปน ประกัน เงิน อากศ ค่าน้ำ มีกำหนด ๓ เดือน ต่อครั้ง ถ้าเห็น ว่า ราคา
ทรัพย์สิน ที่ได้รับไว้เป็นประกัน ตกต่ำกว่าเวลา ได้รับไว้ มาก น้อย เท่าใด ก็ให้
เจ้าพนักงาน เรียกว่า ทรัพย์สิน จากผู้รับ ทำการ จัปส์ตั้ง น้ำเพิ่มเติมให้เต็ม

ข้อ ๘, ถ้าผู้ใด ได้รับ ทำการ จัปส์ตั้ง น้ำ ใน ที่ จัปส์ตั้ง น้ำ แห่ง ไต
โดยว่าประมุด มีความ ประสงค์

(๑) จะใช้ เครื่อง มือ จัปส์ตั้ง น้ำ สด จากที่ ซึ่ง ได้กำหนดไว้ หรือ

(๒) จะใช้ เครื่อง มือ จัปส์ตั้ง น้ำ ประจำที่เพิ่มเติม เช่น

ที่กำหนดไว้

ให้ผู้มีชื่อ เรื่อง รวอ อนุญาต ต่อ เทศาภิบาล ก่อน เมื่อได้รับ

อนุญาต แล้ว จะ ใช้ เครื่อง มือ นั้น ๆ ไต

ข้อ ๙, ถ้าผู้รับ ทำการ จัปส์ตั้ง น้ำ จะ โอน อำนาจ ซึ่ง ตน มี อยู่

ใน ที่ จัปส์ตั้ง น้ำ ให้แก่ ผู้รับ จาก รัฐบาล ให้แก่ ผู้ใด ผู้รับ ทำการ จัปส์ตั้ง น้ำ

ต้อง ชื่น เฝ้า รวอ อนุญาต ต่อ เทศาภิบาล ก่อน เมื่อได้รับ อนุญาต แล้ว

จึงจะโอนกันได้ และ การโอน อำนาจให้แก่กัน เช่นนี้ ต้อง นำ
 ประทาน บัตร มาให้เจ้าพนักงาน สัตถ์ หลัง ผู้ให้ โอน นั้น จึงจะพ้น ความ
 รับผิดชอบในส่วนนี้ได้ โอนไปแล้ว ผู้รับโอน ต้อง ทำสัญญา กับเจ้า
 พนักงาน รับทำการ จับสัตว์ นำ อีกใหม่ และ ต้อง ปฏิบัติ ตาม ข้อ ความ
 ในกฎนี้ ทุก ประการ

ข้อ ๑๐, ที่จับสัตว์ นำ แห่งใด ซึ่งมี ผู้รับทำการ จับสัตว์ นำ แล้ว ผู้รับ
 ไม่มีอำนาจ แก่ ไข เปลี่ยนแปลง ให้ ที่จับสัตว์ นำ นั้น ผิด ไปจากของเดิม และ
 มีหน้าที่ ต้อง เป็น ผู้บอก และ รักษา หัก เขต ที่จับสัตว์ นำ และ ที่สัตว์ นำ
 เอาไว้รัย เช่น หนองน้ำ ที่ ปกติ อยู่ ใน ที่จับสัตว์ นำ เป้น ต้นไม้ ให้ เป็น
 อันตราย กว่าจะได้ คืน ที่จับสัตว์ นำ ให้ แก่ รัฐบาล และ นอก จาก บ่อ ปลา แล้ว
 ห้ามมิให้ อดน้ำ ใน ที่จับสัตว์ นำ จน แห่ง เป้น เหตุ ให้ สัตว์ พืช พรณ สัตว์ นำ

ข้อ ๑๑, เมื่อ ถึง วัน กำหนด ส่ง เงิน อากร ค่า นำ ผู้รับทำการ
 จับสัตว์ นำ ไม่ ส่ง เงิน อากร ค่า นำ ตาม วัน กำหนด ใน สัญญา และ ประทาน บัตร
 ให้ เจ้าพนักงาน มี อำนาจ จัดการ เพื่อ ให้ ไต เงิน อากร ค่า นำ ดังนี้ คือ

(๑) ให้ ออก ทนาย เรียก ผู้รับทำการ จับสัตว์ นำ มา ให้ ยื่น คำ
 ชี้แจง ว่า เหตุใด จึง ไม่ ส่ง เงิน อากร ค่า นำ เมื่อ เจ้า พนักงาน เห็น ว่า
 เหตุ ชัด ช้อง ของ ผู้รับ ทำ เป้น การ ส้มควร จะ ให้ ผิด ต่อ ไป เพื่อ ประโยชน์
 จะได้ เงิน อากร ค่า นำ แล้ว ก็ ให้ ผู้รับ ทำ อากร ค่า นำ ทำ ลัด ส่ง เงิน อากร
 ค่า นำ แต่ ครั้ง เดียว กำหนด ไม่ เกิน กว่า ๓๐ วัน

(๒) ให้ คิด ดอกเบี้ยในเงิน ออกร คำนำที่ต่าง มีกำหนด เปน อัตรา ๑๐๐ ๓๕ ต่อปี ตั้งแต่วันรับ ขึ้น จากวันกำหนดที่ต้องใช้ (เว้นแต่ผู้ให้ คิด ด้วย)

(๓) เมื่อครบกำหนด วันชำระ เงิน ผู้รับ ทำการ จับสัตว์ นำ ไม่ส่ง เงิน ออกร คำนำ ให้เจ้าพนักงาน จัดการ ดังนี้ คือ

ให้ขาย ทอด ตกลด ที่จับ สัตว์ นำ ซึ่ง เงิน ออกร คำนำ ต่าง เงินได้จาก การ ขาย ทอด ตกลด ขาด จากจำนวน เงิน ที่ จะ ต้อง ใช้ มาก น้อย เท่าใด จึงให้เจ้าการ ขาย ทอด ตกลด ทรัพย์สิน ของ ผู้รับ ทำการ จับสัตว์ นำ ที่รับ ไว้เป็น ประกัน ใช้เงิน ออกร คำนำ ถ้าหากว่าเงินยังไม่ครบ ให้เจ้าพนักงานนั้นอำนาจ ยึด ทรัพย์สิน ยึดปกติ ของ ผู้รับ ทำการ จับสัตว์ นำ หรือผู้รับ ประกัน ขาย ทอด ตกลด จนกว่า จะ ใช้เงิน ที่ ขาด เต็ม ทั้ง ดอก เบี้ย และค่า ใช้ ส่วยใน การ ขายทอด ตกลด ซึ่ง กำหนดไว้เป็น อัตรา ๑๐๐ ๓๕ ๑๖ นั้นด้วย เมื่อได้ ใช้เงิน ออกร คำนำ ดอก เบี้ย และค่า ใช้ ส่วย แล้ว เงิน เหลือเท่าใด ให้คืน แก่เจ้าของ รับไป ส่วน ดอก เบี้ย ค่าใช้ ส่วย ที่ หักไว้ ให้ เจ้าพนักงาน นำ ส่ง คง เปน ประ โยชน์ ส่วน หนึ่ง

ข้อ ๑๒, ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งรับ ทำการ จับสัตว์ นำ มีความ ประสงค์ จะคืน ที่จับสัตว์ นำ ให้แก่ รัฐบาลก่อน นั้น กำหนด เวลา อนุญาต ให้กระทำ การ จับสัตว์ นำ^{๕๖๖} ให้ผู้นั้นยื่น เรื่อง รวอ ขอ อนุญาต ต่อเทศาภิบาล ก่อน เมื่อเจ้าพนักงาน ได้ ได้ ส่วน เห็นสมควร จะรับคืน ก็ให้รับคืนได้ ส่วน

ทรัพย์สินของ ผู้รับทำการ จับสัตว์น้ำ ให้เจ้าพนักงาน ยึดไว้ก่อน จนกว่าจะได้จัดการ อย่างหนึ่ง อย่างใดใน ที่จับสัตว์น้ำ นั้น เพื่อได้เงิน ออกราคาน้ำใน ที่นั้น ๆ เช่น อย่าง ว่าประมุขใหม่ หรือ หวงห้ามไว้สำหรับเป็นที่อนุญาต เป็นต้น เมื่อได้จัดการ ดังว่ามาแล้ว หากว่าเงิน ออกราคาน้ำ ยังขาดจากจำนวน ที่จะต้อง ดัง อีกเท่าใด ให้เทศบาลเรียกเงิน ที่ยังขาดแก่ผู้ นั้น จึงครบ แม้ผู้รับทำการ จับสัตว์น้ำ ส่งเงิน ที่ขาด นั้นไม่ได้ ให้เจ้าพนักงาน จัดการ ตาม ข้อความใน ข้อ ๑๑ แห่งกฎนี้

ถ้าแม้ว่าที่จับสัตว์น้ำ ซึ่ง ผู้รับทำ ขอเวร คืน ให้แก่รัฐบาล เป็นที่ซึ่ง ยังมีได้ตั้ง มีที่จับสัตว์น้ำ อย่างใด ให้เทศบาล จัดการ อย่างหนึ่ง อย่างใดใน ๒ อย่างนี้ คือ

(๑) ถ้าขอเวรคืนโดยไม่สมัครทำการใน ที่นั้น ให้เทศบาล รับคืนที่จับสัตว์น้ำแห่งนั้น ๆ ได้ แต่ส่วนเงิน ออกราคาน้ำที่ได้ส่งไว้แล้ว ให้เป็นพับไป และให้จัดการ ตามความใน ข้อนี้

(๒) ถ้าขอเวรคืนโดยเหตุที่รัฐบาล กระทบการ ขัดขวาง ให้เสียประโยชน์ใน ที่ ๆ ควรจะได้ เช่น ปิดท่ามบกันน้ำ เป็นต้น ให้เทศบาล รับคืนที่จับสัตว์น้ำนั้นได้ ส่วนเงิน ออกราคาน้ำที่ได้ส่งไว้ ให้คืนให้ไป

ข้อ ๑๓, บรรดาที่อนุญาต ซึ่ง อยู่ใน เขตที่ หวงห้ามว่า ประมุข เมื่อว่า ประมุข มีผู้รับทำตามความใน กฎเดิมาบัดนี้แล้ว ให้ถือว่าผู้รับทำนั้น มีอำนาจ ที่จะ ทำการ จับสัตว์น้ำใน ที่นั้น ได้ทั้งสิ้น

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยจัดที่อนุญาตจับสัตว์น้ำ

ข้อ ๑๔, ตามความใน มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ อากร คำนำ
กัก ๑๒๐ ซึ่งมีว่า “ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะ ออก กฎเสนาบดี ตระพกต
และ วิชัเก็บค่า อนุญาต ในที่แห่ง หนึ่ง แห่ง ใด ไม่เกิน ๑๐๐ ละ ๑๐ ตาม
ประโยชน์ที่พึงจะได้” นั้น จึงได้กำหนด วิชัเก็บค่าที่ อนุญาตดัง จะ
กล่าวต่อไป ส่วน อัตรา นั้นได้กำหนดไว้ท้าย กฎนี้

ที่จับสัตว์น้ำซึ่ง ควร เรียก เป็น ที่ อนุญาต ให้ แบ่ง ดัง นี้ คือ

(๑) ที่ โเบ ให้ ถอ เกณฑ์ ดัง นี้ เมื่อ นำ ลง งวด เหลือ น้ำ ไม่
ถึง ๓ วา ให้ นับ เป็น ที่ โเบ น้ำ คืน ถัก กว่านี้ ให้ นับ ว่า เป็น ที่ โเบ น้ำ ถัก

(๒) ที่ รว ไชมาน (น้ำเค็ม)

(๓) ที่ กั้น ชู รว ไชมาน (น้ำเค็ม)

(๔) ที่ รว โพง พาง (น้ำเค็ม, น้ำจืด)

(๕) ที่ อวน รัง, ที่ เสื่อ กวัง (น้ำเค็ม)

(๖) ที่ ทำ บาม (น้ำเค็ม)

(๗) ที่ ทำ จันทา (น้ำเค็ม)

(๘) ที่ ยก ยอ ชน ช่อ (น้ำเค็ม, น้ำจืด)

(๙) ที่ ตั้ง เครื่อง มือ ประจำ ที่ ๆ อนุญาต ให้ ใช้ เภาะ อวน หรือ เสื่อ

และ ที่ อนุญาต ให้ บุคคล ใน ที่ของ ที่แห่ง ใด จับ สัตว์น้ำ ได้ เภาะ ตัว (น้ำจืด)

(๑๐) บ่อสำหรับทำการจับสัตว์น้ำ ซึ่ง อยู่ใน ที่ซึ่งไม่มีกรรมสิทธิ์
ของเอกชน อาศัยรับน้ำได้ตลอดปีหรือไม่ได้ตลอดปีก็ตาม

(๑๑) บ่อ, คูบ้าน, หนอง, บึง, บาง, เช่นนี้เป็นต้น ซึ่ง อยู่ใน ที่ซึ่ง
มีกรรมสิทธิ์ของเอกชน อาศัยรับน้ำได้ตลอดปี

(๑๒) ที่ทำก่อดำช่วยอาหาร อย่างใด ๆ

(๑๓) ที่จับสัตว์น้ำซึ่งได้หวงห้ามไว้สำหรับเป็น ที่ว่า ประมุข แต่เป็น
การขจัด ของที่จะอนุญาตโดยถือว่า ประมุข เพราะไม่มีผู้รับทักษ์สิทธิ์ หรือ
ให้ราคาไม่สมควร ก่อตั้ง หรือ เจ้าพนักงานเห็น เป็น การเดือดร้อนแก่ราษฎร
ในท้องถิ่น ดัง ยกที่จับสัตว์น้ำ แห่งนั้น ๆ หวงห้ามไว้เป็นที่ อนุญาต
ข้อ ๑๕, บรรดาที่ อนุญาตซึ่งได้กล่าวไว้ใน ข้อ ๑๔ นั้น ให้
กำหนดวิธีจัดการ ดังนี้

(๑) ให้กำหนดเขตที่ ทำ การ จับสัตว์น้ำ ให้เหมาะ แก่ท้อง ที่ แด
บุคคลที่ ตั้ง สุ่มดำเนาอยู่ ใน ท้อง ที่ นั้น และให้ สัตว์ตก แก่ ทาง สัตว์น้ำ
ไปมาให้ ถึง กัน ด้วย

(๒) ผู้หนึ่งผู้ใด มีความประสงค์ จะ ขอ อนุญาต ทำ การ จับสัตว์น้ำ
ใน ที่ อนุญาต เหล่านี้ ประเภทใด ให้แจ้ง ความ ค่ำ กรมการ ข้าเลอ เมื่อ
กรมการ ข้าเลอ เห็น สมควร อนุญาต ให้บังคับผู้ขอ อนุญาต บั ก่อดำ เขต
ตามแผน ที่ เรียกเงินค่าที่ อนุญาต ตาม พักติ อีตรา แล้วจึง ออกใบ
อนุญาตให้กระทำการ ค่ำไป

(๓) ที่อนุญาต ซึ่ง ตั้ง เครื่อง มือ กัด ขวาง ทาง สัญจร อาจ เป็น
 อันตราย แก่ เรือ แผล ไป มา ให้ เทศบาล ิบาล บังคับ ผู้รับ อนุญาต ให้ ตัด กระจาย
 โคม ไฟ ไว้ ที่ เส้า หลัด ให้ เห็น ใต้ง่าย มี กำหนด จุด ไฟ ตั้ง แต่ ย่ำ ค่ำ ถึง ย่ำ รุ่ง
 ถ้า หาก ว่า ที่ อนุญาต เป็น ที่ คับ แควย เช่น อย่าง แม่น้ำ หรือ ต่ำ ดอง เป็น คับ
 ให้ เบียด ช่อง ทาง ให้ เรือ แผล ไป มา โดย สดวก ถ้า ผู้รับ ทำ การ จับ สัตว์ นาน น
 ฝ่าฝืน ไม่ กระทำ ตาม ข้อ ติความ ใน ข้อ นี้ ให้ เทศบาล ิบาล มี อำนาจ ที่ จะ ห้าม
 ผู้รับ มี ให้ ทำ การ จับ สัตว์ นาน ใน ที่ นั้น อีก ต่อ ไป ส่วน เงิน อกร ค่า ที่
 อนุญาต ให้ เป็น พับ ไป

(๔) ที่ ทำ ก่อ และ บ่อ เมื่อ สุ่ม ทเทศบาล ได้ กำหนด อัตรา ตาม
 ที่ ตั้ง ที่ ต่าง กัน เป็น อัตรา ว่าจะ เท่า ได แล้ว ให้ ประการ ิโยชนา ให้ ราษฎร
 ทราบ อัตรา ต้อง นำ เสีย ก่อน ไม่ ค่า ก่อ ๖ เดือน

(๕) ที่ อนุญาต ซึ่ง สัตว์ นาน ิบรูณ มี ผู้ขอ อนุญาต มาก แ่ง ซึ่ง
 กัน ให้ เทศบาล ิบาล มี อำนาจ ยก ที่ จับ สัตว์ นาน น ซึ่ง ว่า ประมุค ให้ ถือ
 อัตรา ค่า ที่ อนุญาต ประเทท นั้น เปน เกลด ทั ในการ ว่า ประมุค ถ้า แม้ว
 ที่ อนุญาต ตั้ง ที่ ก่อ ว มา ใน ข้อ นี้ ผู้ใด เคย รับ ทำ ตัด ค่อ กัน มา ไม่ ค่า
 ก่อ ๓ ปี ไม่ เว้น แล้ว และ ผู้รับ มีความ ประสงค์ จะ รับ ทำ อีก ต่อ ไป
 ก็ จง อนุญาต ให้ ผู้รับ โดย ไม่ ต้อง ว่า ประมุค

(๖) 12/12/12 ิบาล เก็บ ค่า อนุญาต ใน ที่ บ่อ และ ที่ ทำ ก่อ ให้ จด ตั้ง น
 ค่า ที่ อนุญาต ซึ่ง ผู้ใด ต้อง เสีย เป็น จำนวน เงิน ๕๐ บาท และ ต่ำกว่า ๕๐ บาท

ให้เสร็จใน เมื่อเวลาออกใบอนุญาต ถ้าเกินกว่า ๕๐ บาทขึ้นไปให้เสีย
 ถ่วง น้ำ ๑๐๐ ละ ๑๐ ของจำนวนเงิน ต่อเมื่อจะลงมือจับสัตว์น้ำให้
 เจ้าพนักงาน เรียกเงินให้เสร็จตามที่กำหนดในใบอนุญาต ถ้าผู้ขออนุญาต
 ไม่เสียเงินตามเวลากำหนด ให้เจ้าพนักงาน มีอำนาจ เรียกที่ ขออนุญาต คืน
 เงิน ถ่วง น้ำ นั้น ให้เป็น พิษไม่ ส่วน ที่ นั้น จะ ขออนุญาต ให้ผู้ ชื่น รับ ทำ โดย
 เสียเงิน ค่าที่ ขออนุญาต ต่อไปก็ได้ แต่ที่ ซึ่งอยู่ ใน ที่ มีกรรมสิทธิ์ ของเอกชน ใน
 ข้อ ๑๔ หมายเลข (๑๑) แห่ง กฎนี้ ควร ขออนุญาต ให้เจ้าของที่นั้น ๆ
 เป็นผู้ รับ ทำการ จับ สัตว์ น้ำ ถ้าหากว่าเจ้าของ ที่ ไม่ รับทำ จึง ควร ขออนุญาต
 ให้แก่ผู้ใด ซึ่งเจ้าของที่ใด ขนยอม จึง ขออนุญาต ให้ผู้ ชื่น รับ ทำ การ จับ สัตว์
 น้ำ ใน ที่ นั้น ต่อไป

(๗) ในที่ ขออนุญาต แห่งใด ๆ ซึ่ง เห็น ว่าสิ้น เขิน สัตว์ น้ำ ไม่
 บริบูรณ์ เทศาภิบาล จะ ขออนุญาต ให้ผู้ ชื่น รับ ทำ โดย มีสินจ้าง แยก
 เปลี่ยน ต่อ กัน คือ รัฐ ชาติ จะยก เงิน ค่า ที่ ขออนุญาต ที่ จับ สัตว์ น้ำ ใน
 ที่ นั้น ให้ และ ฝ่าย ผู้รับ ทำ ยอม ชด ช้อน ที่ จับ สัตว์ น้ำ ตาม ที่ เจ้า พนักงาน
 กำหนด จนเป็น ที่ สัตว์ น้ำ หา ไรรับ ได้ ตี การ ที่ จะทำสัญญา เช่น นี้ ต้อง พ
 เพราะที่กำหนด เวลาตาม สัมควร แต่ไม่ให้เกินกว่า ๓ ปี เมื่อครบ
 กำหนดแล้ว ผู้รับทำไม่ ประ พุติ ตามสัญญา ให้เจ้า พนักงาน พ้องคำขอ

ข้อ ๑๒ บรรดาข้อ สำหรับ ทำ การ จับ สัตว์ น้ำ ซึ่งมีผู้ ชื่น รับ ในที่ซึ่ง
 ไม่มีกรรมสิทธิ์ ของเอกชน ก่อนได้ ใช้กฎเสนาบดี หรือเมื่อใด ใช้แล้วก็ได้

ให้นับว่าบ่อเหตานั้น เป็นของรัฐบาลทั้งสิ้น และต่อไปเมื่อผู้ใดจะขุดบ่อ สำหรับทำการ จับสัตว์น้ำในที่ซึ่งไม่มีกรรมสิทธิ์ ของเอกชน ต้องขอ อนุญาต ต่อเจ้า ภิบาล ก่อน เมื่อได้รับ อนุญาต แล้ว จึงจะ ขุดได้

ข้อ ๑๗ ห้ามมิให้เก็บเงิน อากกร ค่าที่ อนุญาต จากค่า หลอด ดำรงซึ่ง ต่อเนื่อง กับ ที่อนุญาต ทำการ จับสัตว์น้ำ เช่น บ่อ เปน ต้น

หมวดที่ ๕

ว่าด้วย ออก อนุญาต ควบคุม เครื่อง มือ

ข้อ ๑๘ ตาม ความใน มาตรา ๑๑ แห่ง พระราช บัญญัติ อากกร ค่า น้ำ ศก ๑๒๐ ซึ่งมีว่า “ให้เสนาบดี มีอำนาจ ตั้ง พักติ อตราเก็บค่า อนุญาต ควบคุม เครื่อง มือ ต่าง กัน ตาม ประ โยชน์ ที่ พึง จะ ได้ จาก เครื่อง มือ อย่าง นั้น ไม่ เกิน ๑๐๐ ถึง ๑๐ เปน ประมาณ นั้น ผู้ใด มี เครื่อง มือ ซึ่ง คง ตั้ง พักติ ให้มา ขอรับ อนุญาต จาก เจ้า พนักงาณ ก่อน คือ เมื่อ ได้รับ อนุญาต แล้ว จึง จะ ใช้ เครื่อง มือ นั้น ได้ ตลอด เวลา ที่ อนุญาต ” นั้น บกน จึง ได้ ตั้ง พักติ อตราค่า เครื่องมือ แจง อยู่ใน ทาย กฎนี้ และ กำหนด วิชา ให้ เจ้า พนักงาณ ออก อนุญาต บัตร ให้ แก่ ผู้ ใช้ เครื่อง มือ ดังนี้

(๑) ให้ กรมการ ข้าเถอ กำหนด วัน ประ ชุม กำหนด ให้ บ่าว วั่ง ราชฎร ซึ่ง มีความ ประ สงค์ จะ ใช้ เครื่อง มือ ประ กอบ การ จับ สัตว์ น้ำ มารับ อนุญาต บัตร ยัง ที่ เจ้า การ ข้าเถอ

(๒) เมื่อ กรมการ ข้าเถอ เห็น ว่า ราชฎร ใน คำ บง ได้ ๆ จะ มารับ

อาสาสมัคร มากจะออก อาสาสมัครให้ ไม่ทันแก่เวลา ให้กรรมการอำเภอ กำหนด ให้นำออกอาสาสมัคร เป็นราย ตำบล เพื่อมิให้ รวยฆูร มา คอยเสียเวลา

(๓) ถ้าเครื่อง มือ ชนิด ไตรูบ พรณ คล้าย คลึง กัม กระทำให้เป็นที่ ฉน ให้ผู้ขออาสาสมัคร นำ เครื่องมือ มาให้กรรมการ อำเภอ ตรวจสอบ จะได้ ออกอาสาสมัคร ให้เป็นที่ ถูกต้อง ตรง กับ เครื่องมือ

(๔) ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ไปจับ สัตว์ นำใน ที่ใด ๆ ให้เอาอาสาสมัคร คิดตัวไปด้วย เพื่อเจ้าพนักงาน ผู้ตรวจ พบ ประ จะ ตรวจ ได้ ที่ไหน ไม่ต้อง เสีย เวลา ของ ผู้ทำ การ จับ สัตว์ นำ

(๕) ผู้หนึ่งผู้ใด รับอาสาสมัคร ใช้เครื่อง มือจับสัตว์ นำ ชนิดใด ไม่ทำการ จับสัตว์ นำ ใน ที่ซึ่ง ที่ขึ้น ๆ ซึ่ง มีอัตรา สูงกว่าที่คนใดเสีย สำหรับเครื่องมือ นั้น ๆ ผู้หนึ่งต้องไป ยิงที่ ออการ อำเภอ ใน ที่ซึ่ง ที่นั้น ขอ รับอาสาสมัครพิเศษ และเสีย เงินอากร ค่า นำเพิ่มเติมให้เต็ม ตามอัตรา ใน ที่ซึ่งที่นั้น เสียก่อน จึงจะกระทำ การจับ สัตว์ นำได้

(๖) เครื่องมือ ที่ จะใช้ จับสัตว์ นำใน ที่จับสัตว์ นำไม่ ว่าประเภทใด ผู้รับทำ ในที่ แห่งนั้น ๆ จะต้อง เสีย ค่าอาสาสมัคร สำหรับ เครื่องมือ ทุกชนิด ซึ่งได้ตั้งแห่งต่าง หากก่อน จึงจะ ใช้ เครื่องมือ นั้น ๆ จับสัตว์ นำ ใน ที่นั้น ได้

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยการเบ็ดเตล็ด

12/10/2566

ซึ่ง ๑๙, ยรตาทจับ สัตว์ นำ ซึ่งใด ทวงห้ามไว้ สำหรับเป็นที่ว่าประ

มรดกดี หรือ สำหรับ เปนที่ อนุญาต ดีดี ให้ สัมมุหเทศาภิบาล มีอำนาจ
อนุญาตให้กระทำการจับ สัตว์ น้ำใน ที่นั้นได้ มีกำหนด ไม่เกินกว่า ๓ ปี
ส่วนการ ส่งเงิน ออกร ค่าน้ำใน ที่ว่า ประมุข หรือใน ที่ อนุญาต ให้ อนุญาต
ตาม ข้อ ความ ในกฎ นี้ทุกประการ

ข้อ ๒๐, ที่จับสัตว์ น้ำที่มั่ว รับทำ แดง นั้น ต้อง ขาด ประ โยชน์
ที่พึงจะได้ โดย มี อุ้มทวน เหตุเกิดชน เหลืออวใสาย ที่จะบ่งกันได้ ผู้ นั้น
ประสงค์ จะขอลด หย่อนเงินออกร ค่า น้ำ ก็ให้ทำเรื่อง รวอ ขออนุญาต
ต่อ สัมมุหเทศาภิบาล ก่อน เมื่อ สัมมุหเทศาภิบาล ได้ ส่วน แลแล้ว เห็นว่าเป็น การ
เหลืออวใสาย ของผู้ รับ ทำ การ จับ สัตว์ น้ำ จะ บ่ง กัน ได้ โดย แท้จริง ให้
สัมมุหเทศาภิบาล มีอำนาจ ลดหย่อน เงินออกร ค่า น้ำ ให้ แก่ผู้ รับทำ การจับ สัตว์
น้ำตาม สัมคอร

ข้อ ๒๑ ให้เจ้าพนักงาน มีอำนาจ ที่จะ เข้าไป ในที่ จับสัตว์ น้ำแห่ง
ใด ๆ เพื่อ ตรวจสอบการ ที่ผู้ รับ ทำ ประตุติ อยู่ แล ขอ ตรวจสอบ บัญชี รายรับ
รายจ่าย ใน การ จับ สัตว์ น้ำ ของ ผู้ รับทำ ได้ ทุกเมื่อ ตามผู้ รับทำ ชดชืนด้วย
ประการใด ๆ หรือ ทำ บัญชี เท็จ, แจ่ง ความเท็จ, แลยื่น บัญชีเท็จ
ก็ดี ให้เจ้าพนักงาน จัดการ ฟ้องขอ ให้ศาล ตง โดย

ข้อ ๒๒ การอนุญาตให้ ผู้ หนึ่งผู้ ใด มีอำนาจ ในที่ จับสัตว์ น้ำแห่ง
หนึ่ง แห่งใด ให้กำหนด เวตรา ความฤตุ ภาด ของการ จับ สัตว์ น้ำ เพื่อ
ให้เหมาะ แก่ภูมิประ เทศ ที่จับ สัตว์ น้ำ แห่งนั้น ๆ นับ ๕๒ เดือน เปนฤตุ หนึ่ง

แต่การอนุญาตให้ใช้เครื่องมือประกอบ การจับสัตว์น้ำนั้น ให้มีกำหนด เวลาใช้ ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม

ข้อ ๒๓, ตามความใน มาตรา ๑๓ แห่ง พระราชบัญญัติอากรดำน้ำ ศก ๑๒๖ ซึ่ง ให้ให้นา บดมีอำนาจ ที่จะขอลงน้ำอนุญาตในที่แห่งหนึ่งแห่ง ใด และจะห้ามไม่ให้ ใช้เครื่องมือ อย่าง หนึ่งอย่างใด ในที่แห่งหนึ่งแห่ง ใด นั้น บดมีได้ตั้ง ข้อบังคับ ห้ามการใช้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำ ดังนี้ คือ

(๑) ที่จับสัตว์น้ำซึ่งอยู่ใน บริเวณ พระอาราม หรือวัด พระอาราม นับว่าเป็นที่ หวงห้าม ตามพระราช บัญญัติอากรดำน้ำ ศก ๑๒๖ ให้ สัมพุทธเจ้า ถิ่นศาลกำหนดเขตไว้ และภายในเขตที่กำหนดไว้ นั้นห้ามมิให้ ผู้หนึ่ง ผู้ใดจะ ทำการ จับสัตว์น้ำโดยวิธี ใดๆ อย่างหนึ่ง อย่างใด

(๒) เพื่อป้องกันสัตว์น้ำมิให้เป็นอันตราย จะได้ ใช้อาวุธรักษา สัตว์พรรณ ในที่น้ำนิ่ง หรือน้ำไหลเมื่อระ ดุน้ำแดง มา ให้ สัมพุทธเจ้า ถิ่นศาลมีอำนาจ กำหนดเวลา ห้ามมิให้ ผู้ใดจับ สัตว์น้ำด้วย เครื่อง มือชนิดใด ในที่แห่งใด ๆ ตลอด เวลาที่กำหนด ไว้ นั้น เพื่อให้เหมาะ แก่ภูมิ ประเทศ

(๓) ห้ามมิให้ ใช้ของ ระเบิด เพื่อ ทำการ จับสัตว์น้ำ ในที่จับสัตว์ น้ำแห่งใด

(๔) ในที่ซึ่งได้ ยกเป็น ที่อนุญาตให้บุคคลในท้องถิ่น จับสัตว์น้ำ ได้ นอกจากตัว ตามข้อ ๑๔ (๕) นั้น ห้ามมิให้ ใช้ เครื่องมือ อวน, จับใหญ่, ฉัก, ลัก, วนโจน, เครื่อง กางกัน ด้วยวิธีการ ใดๆ ยกข ้นชื่อ, โพงพาง, ซ้อมใหญ่, จับสัตว์น้ำในที่แห่งนั้น ๆ

12/10/2566

(๕) ในที่สาธารณประโยชน์ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้เครื่องมือประจำที่ในที่นี้ ๆ

ข้อ ๒๔ ให้เจ้าพนักงานทุกชั้น มีหน้าที่ตรวจการจับสัตว์น้ำ ถ้าพบผู้หนึ่งผู้ใด ยังไม่ได้เสียเงิน อากกร ค่า น้ำ หรือกระทำการจับสัตว์น้ำโดยฝ่าฝืน คือ พระราชบัญญัติ อากกร ค่า น้ำ ศก ๑๒๐ และกฎเด็นามตั้งพุทธศักราช ๒๔๕๗ ให้จับผู้หนึ่งพร้อมด้วย เครื่องมือจับสัตว์น้ำ นำส่งต่อกรมการ อ่าเพื่อจัด การให้เป็นไปโดย ชอบด้วย กฎหมาย

คำสั่ง ว่ากรม มหาดไทย

กฎให้ ไว้ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ดำรงราชานุภาพ

เด็นามตั้ง กระทรวงมหาดไทย

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๙ มีนาคม หน้า ๔๓๙)

อัตราค่าที่อนุญาตจับสัตว์น้ำใช้ในมณฑล

และหัวเมืองตามความในข้อ ๑๔ หมายเลข ๑,๒,๓, ๕,๖,๗,๘

แห่งกฎข้อบังคับอาหารสำน้ำ พระพุทธเจ้าราช ๒๔๕๗

เลขที่	ที่อนุญาตทำการจับสัตว์น้ำ		รายการ	อัตรา
	ประเภท	ชนิด		เงินบาท
๑	โอบีน้ำตัก	น้ำเค็ม	ค่าที่อนุญาตแห่งหนึ่ง ในหัวเมืองปราณบุรี, ในมณฑล ราชบุรี มณฑล นครศรีธรรมราช, มณฑล ชุมพร, มณฑล จันทบุรี, มณฑล ภูเก็ต. ค่าที่อนุญาต เมืองปราณบุรีแห่งหนึ่ง ๑๐๐ ค่าที่อนุญาต มณฑล ชุมพร แห่งหนึ่ง ๑๐๐ ค่าที่อนุญาต มณฑล จันทบุรี แห่งหนึ่ง ๑๐๐ ค่าที่อนุญาต มณฑล นครศรี ธรรมราช แห่งหนึ่ง ๕๐ ค่าที่อนุญาต มณฑล ภูเก็ต แห่งหนึ่ง ๑	๒๐๐

12/10/2566

เลข ที่	ที่ อนุญาตทำการ ขุดดิน		รายการ	อัตรา เงินอากร บาท
	ประเภท	ชนิด		
๒	โยธา	น้ำเค็ม	ค่าที่ อนุญาต แห่ง หนึ่ง เงิน ๕๐ เขต มณฑล นครศรีธรรมราช, มณฑลภูเก็ต ค่าที่ อนุญาต มณฑล นครศรี ธรรมราช แห่ง หนึ่ง ค่าที่ อนุญาต มณฑล ภูเก็ต แห่ง หนึ่ง	๕๐ ๓๐ ๑
๓	วิศวกรรม	น้ำเค็ม	ค่าที่ อนุญาต แห่ง หนึ่ง	๒๕
๔	วิศวกรรม	น้ำเค็ม	ค่าที่ อนุญาต แห่ง หนึ่ง	๔๐
๕	อุดหนุน	น้ำเค็ม	ค่าที่ อนุญาต แห่ง หนึ่ง เงิน ๕๐ เขต มณฑล ภูเก็ต ค่าที่ อนุญาต มณฑล ภูเก็ต แห่ง หนึ่ง	๑๕ ๒

เลข ที่	ที่อนุญาตทำการ รับสินค้า		รายการ	อัตรา
	ประเภท	ชนิด		เงินซาก
				บาท
๖	บาน	น้ำเค็ม	<p><u>มณฑล นครศรีธรรมราช</u></p> <p><u>เมือง สังขตา</u></p> <p>อำเภอเมือง ค่าที่อนุญาต แห่งหนึ่ง ๒๐</p> <p>อำเภอปดะท่า ค่าที่ อนุญาต แห่งหนึ่ง ๑๐</p> <p>อำเภอเหนือ ค่าที่ อนุญาต แห่งหนึ่ง ๕</p> <p>อำเภอจะนะ ค่าที่ อนุญาต แห่งหนึ่ง ๓</p> <p>อำเภอเทพา ค่าที่ อนุญาต แห่งหนึ่ง ๓</p> <p>เมืองพิทัง ค่าที่ อนุญาต แห่งหนึ่ง ๕</p> <p>เมือง นครศรีธรรมราช ค่าที่อนุญาต แห่งหนึ่ง ๕</p>	
๗	ยกยอชนช่อ	น้ำเค็ม	<p><u>มณฑลนครศรีธรรมราช</u></p> <p><u>เมือง สังขตา</u></p> <p>อำเภอเมือง } ค่าที่อนุญาตแห่งหนึ่ง ๑๐</p> <p>อำเภอเหนือ } ค่าที่อนุญาตแห่งหนึ่ง</p> <p>อำเภอปดะท่า }</p> <p>อำเภอจะนะ } ค่าที่ อนุญาต แห่งหนึ่ง ๕</p> <p>อำเภอเทพา }</p>	
			12/10/2566	

เลข ที่	ที่อนุญาต ท้าการ ฉบับใดฉบับนี้		รายการ	อัตรา
	ประเภท	ชนิด		เงินซาก
				บาท
๗	ยกยอ	น้ำเค็ม	เมืองพัทลุง อำเภอเมือง } ค่าที่อนุญาต อำเภอปากพะยูน } แห่งหนึ่ง อำเภอตะโหมด } ค่าที่อนุญาต แห่งหนึ่ง เมือง นครศรีธรรมราช } ค่าที่อนุญาต แห่งหนึ่ง เมือง สตึก } ค่าที่อนุญาต แห่งหนึ่ง มณฑลภูเก็ต } ค่าที่อนุญาต แห่งหนึ่ง	๑๐ ๕ ๕ ๒ ๑
๘	จันทรา	น้ำเค็ม		

อัตราค่าที่อนุญาตจับสัตว์น้ำใช้ ใน มณฑล
 และหัวเมืองตามความใน ข้อ ๑๔ หมายเลข ๔ แห่ง
 กฎข้อบังคับข้าราชการน้ำ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

เลข ที่	ท้องที่	อัตราค่าที่ทำการจับสัตว์น้ำโขงพาง ใน				
		จำแม่น้ำ		ดำคลอง	ทะเล,	ปากอ่าว
		น้ำเค็ม	น้ำจืด	น้ำเค็ม	ประจำที่	ไม่ประจำ
		ชั่งตะ	ชั่งตะ	ชั่งตะ	ชั่งตะ	ชั่งตะ
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
๑	มณฑลกรุงเก่า เมืองกรุงเก่า } เมืองอ่างทอง } เมืองลพบุรี } เมืองสิงห์บุรี } เมืองสระบุรี }	—	๑๕	—	—	—
		—	๑๐	—	—	—
		—	๑๐	—	—	—
		—	๑๐	—	—	—
๒	มณฑลนครสวรรค์ เมืองนครสวรรค์ } เมืองอุทัยธานี } เมืองไชยนาท }	—	๑๐	—	—	—
		—	๑๐	—	—	—
		—	๑๐	—	—	—
๓	มณฑลพิจิตร โลก <small>12/10/2566</small>	—	๑๐	—	—	—

เลข พื้นที่	ชื่อ ของ ที่	อัตราค่าที่ทำการจับสัตว์น้ำใน				
		ตำแน่ง		ตำบล	ทะเล, ปากอ่าว	
		น้ำเค็ม	น้ำจืด	น้ำเค็ม	ประจำที่	ไม่ประจำ
		ชั่งตะ	ชั่งตะ	ชั่งตะ	ชั่งตะ	ชั่งตะ
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
๙	<u>มณฑลปราจีนบุรี</u>					
	เมือง ปราจีนบุรี	—	๑๐	—	—	—
	เมือง นครนายก	—	๑๕	—	—	—
	เมือง ฉะเชิงเทรา เมือง ชลบุรี	๒๐	๑๕	๓๐	๓๐	๕๐
๙	<u>มณฑลนครราชสีมา</u>					
	เมือง สุพรรณบุรี	—	๑๐	—	—	—
	เมือง นครราชสีมา เมือง อัมพวา	๒๐	๑๐	๑๐	๓๐	๕๐
๑๐	<u>มณฑลราชบุรี</u>					
	เมือง ราชบุรี	—	๑	—	—	—
	เมือง เพชรบุรี	—	—	—	—	—
	เมือง อัมพวา เมือง ปราณบุรี	๑๕	๑๐	๑๐	๒๐	๕๐

เลข ที่	ท้องที่	อัตราค่าที่ทำการจับสัตว์น้ำโขงพางใน				
		ตำบลหน้า		ตำบลของ	ทะเล, ปากอ่าว	
		น้ำเค็ม	น้ำจืด	น้ำเค็ม	ประจำที่	ไม่ประจำ
		ช่องละ	ช่องละ	ช่องละ	ช่องละ	ช่องละ
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
๗	มณฑลชุมพร	๑๐	—	๕	๑๕	๒๕
๘	มณฑลจันทบุรี	๑๐	—	๕	๑๕	๒๕
๙	มณฑลนครราชสีมา					
	เมืองสังขละ					
	อำเภอเมืองเวียงคำบาด					
	ปากกร	๑๗	—	๕	๑๗	๑๗
	คำบาด ปากกร	๕	—	๕	๕	๕
	อำเภอเหนือ	๓	—	—	๓	๓
	อำเภอจระ					
	อำเภอเทพา					
	เมือง นครราชสีมา					
อำเภอเมือง	๓	—	๓	๕	๕	
อำเภอปากพนัง						
อำเภอกลาง	๒	—	๒	๓	๓	
อำเภอดีรถ ^{๖๖}	๑	—	๑	๓	๓	
อำเภอพังไกร						

เลข ที่	ชื่อ ท้องที่	อัตราค่าจ้างการจับสัตว์น้ำโพรงพวงใน				
		ถ้าแม่น้ำ		ถ้าคลอง	ทะเล, ปากอ่าว	
		น้ำเค็ม	น้ำจืด	น้ำเค็ม	ประจำที่	ไม่ประจำ
		ชั่งตะ บาท	ชั่งตะ บาท	ชั่งตะ บาท	ชั่งตะ บาท	ชั่งตะ บาท
๑๐	เมือง พัทลุง					
	อำเภอ เมือง	๓	—	๓	—	—
	อำเภอทะเลน้อย	๕	—	๕	—	—
	อำเภอปากพะยูน	๒	—	๒	๑	๑
	มณฑลภูเก็ต					
	เงินเมืองระนอง, เมือง ตะกั่วป่า, เมืองสตูล ไม่เก็บ					

อัตราค่าที่อนุญาตจับสัตว์น้ำใช้ ในมณฑล
และหัวเมือง ความความในข้อ ๕๔ หมายเลข ๙ แห่ง
กฎข้อบังคับอากรค่าน้ำ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

เลข ที่	ที่อนุญาตทำการ จับสัตว์น้ำ		รายการ	อัตรา	
	ประเภท	ชนิด		เงินอากร	
				บาท	ต.
	<u>ประจำที่คือ</u>				
๑	จับใหญ่ เล็ก บ้านโจน โพงทาง ลึก ยกยอ รันช่อ ช้อน รันช่อ	น้ำจืด	ค่าที่ อนุญาต คิด ตาม ยาว เดิน ตะ	๑๐๐	—
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
	<u>ไม่ประจำที่คือ</u>				
๑	ค้ำควนหรือเผือก	น้ำจืด	ค่าที่ อนุญาต คิด ตาม ยาว ของ ที่ อนุญาต ยาวเดิน ตะ	๑๐	—
๑	เกาะบกกดจับ สัตว์น้ำ(ค่าเบก)	น้ำจืด	ค่าที่ อนุญาต คือ จำพวก ที่ ใช้แห, ช้อน, ตุ่ม, เป็นคัน ค่าที่ อนุญาต คน หนึ่งไม่ เกิน กว่า	๒๐	—
	12/10/2566				

อัตราค่าที่อนุญาตจับสัตว์น้ำใช้ในมณฑล
และหัวเมืองตามความในข้อ ๑๔ หมายเลข ๑๐, ๑๑, ๑๒,
แห่งกฎฉบับบังคับฮาล์วค่าน้ำ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

เลข ที่	ที่อนุญาตทำการ จับสัตว์น้ำ		รายการ	อัตรา	
	ประเภท	ชนิด		เงิน ฮาล์ว	
				บาท	สต.
๑	บ่อสำหรับทำ การจับสัตว์น้ำ ในที่ไม่มีกรรม สิทธิ์ของเอกชน	น้ำจืด	ซาไครยน้ำโต ตลตตบ อยู่ใน ลำน้ำค่าที่อนุญาตตรงวาตะ	๑	—
๒	บ่อสำหรับทำ การจับสัตว์น้ำ ในที่ไม่มีกรรม สิทธิ์ของเอกชน	น้ำจืด	ซาไครยน้ำโต ตลตตบ อยู่ใน ลำน้ำค่าที่อนุญาตตรงวาตะ	—	๕๐
๓	บ่อสำหรับทำ การจับสัตว์น้ำ ในที่ไม่มีกรรม สิทธิ์ของเอกชน	น้ำจืด	ซาไครยน้ำโต ตลตตบ หรือไม่ ตลตตบ กัด ค่าที่อนุญาต ตรงวาตะ	—	๒๕
๔	บ่อสำหรับทำ การจับสัตว์น้ำ ในที่ที่มีกรรม สิทธิ์ของเอกชน	น้ำจืด	ซาไครยน้ำโต ตลตตบ ค่าที่อนุญาตตรงวาตะ	—	๒๕

เลข ที่	ที่อนุญาตทำการ จับสัตว์น้ำ		รายการ	อัตรา	
	ประเภท	ชนิด		เงิน ภาษี	
				บาท	ต.
๕	ตำบล, ท้อง บาง เป็นคน ซึ่งอยู่ในที่กรรม สิทธิ์ของเอกชน	น้ำจืด	อาได้รยนาไตคตอดบ ค่าที่อนุญาตตรวจวาจร	—	๕
๖	กล้า สำหรับ ทำ การจับสัตว์น้ำ	น้ำจืด	ค่าที่อนุญาตตรวจวาหนึ่ง ไม่เกินกว่า	๒๐	—

พิกัดอัตราค่าเครื่อง มือจับสัตว์น้ำใช้ ในมณฑลและหัวเมือง ตามความในข้อ ๑๗ แห่งกฎ ข้อ บังคับ ออกราคาน้ำ พุทธศักราช ๒๔๕๗

เลข ที่	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ	พิกัดอัตราสำหรับเครื่องมือจับสัตว์น้ำใน มณฑล														หมายเหตุ						
		กรุงเทพฯ		นคร ฉะวรวรค์		พิษณุ โลก		ปราจีน บุรี		นครไชย ศรี		ราชบุรี		จันทบุรี			ชุมพร		นครศรี ธรรมราช		ภูเก็ต	
		บ.	ด.	บ.	ด.	บ.	ด.	บ.	ด.	บ.	ด.	บ.	ด.	บ.	ด.		บ.	ด.	บ.	ด.	บ.	ด.
๑	ถุงโพงพางยาว ๘ วาต่ำกว่า ๘ วา ปากหนึ่ง (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๓	—	๒	—	เมือง ปราณบุรีใน
๒	ถุงโพงพางยาวกว่า ๘ วา (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	มณฑล ราชบุรีให้
๓	แหทอดยาว ๘ ศอกถึงไม่ถึง ๒ ศอก ปากหนึ่ง (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	๓	—	๓	—	๓	—	๓	—	๓	—	๓	—	๓	—	๓	—	๒	—	๒	—	เก็บเงินค่าเครื่อง
๔	แหทอด และ แหพานยาวกว่า ๘ ศอก ปากหนึ่ง (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๓	—	๓	—	มืออัตราเดียวกับ
๕	ซั้งต่าง ๆ ปากกว้าง แต่ ๔ ศอก ปากหนึ่ง (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๑	—	๑	—	มณฑล ชุมพร
๖	ขอนขมข้อ, ขอนขมข้อ, ขอนหางเหยียด ซึ่งมีเครื่องมือยก ปากหนึ่ง (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	๑๕	—	๑๕	—	๑๕	—	๑๕	—	๑๕	—	๑๕	—	๑๕	—	๑๕	—	๕	—	๕	—	เมือง กระบี่นครบุรี
๗	ตอมพายใบหนึ่ง (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	—	—	—	—	ใน มณฑล ปราจีน
๘	ตอมย่น ตอมหยอนใบหนึ่ง (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	—	—	—	—	—	บุรีงคมีให้เก็บเงิน
๙	เรือกักราวหรือผลอกดำหนึ่ง (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๖	—	๕	—	ค่าเครื่องมือ
๑๐	เบ็ดราวสายหนึ่ง (น้ำจืด)	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	—	—	—	—	—
๑๑	เบ็ดราวสายหนึ่ง (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๓	—	๓	—	—
๑๒	เบ็ดตากสายหนึ่ง (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๕	—	๕	—	—
๑๓	เบ็ดฟุ้งสายหนึ่ง (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๓	—	๓	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๑
๑๔	เรือใช้จับปลิงทะเลดำหนึ่งไม่ว่าก้น (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕
๑๕	เรือใช้จับกระรอกดำหนึ่ง (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕
๑๖	ก้น หายแฉง ก้นหนึ่ง (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—	๑
๑๗	แร้วตักบัวแร้วหนึ่ง (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	๑๐	—	—	—	—	—	—
๑๘	รุมกึ่ง รุมเคยปากหนึ่ง (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	—
๑๙	ตะโก (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	๑๕	—	—	—	—
๒๐	ขอนกว้าง ๒ ศอกแต่ต่ำกว่า ๒ ศอกเก็บยาววาตะ (น้ำจืด)	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	—	—	—	—
๒๑	ขอนกว้างกว่า ๒ ศอกถึง ๔ ศอกเก็บยาววาตะ (น้ำจืด)	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	—	—	—	—
๒๒	ขอนกว้างกว่า ๔ ศอกเก็บยาววาตะ (น้ำจืด)	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—	—	—	—	—
๒๓	ขอนกว้าง ๒ วาแต่ต่ำกว่า ๒ วาเก็บยาววาตะ (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๑	—	๑	—	๑	—	๑	—	๑	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕
๒๔	ขอนกว้างกว่า ๒ วาถึง ๔ วาเก็บยาววาตะ (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๑	—	๑	—	๑	—	๑	—	๑	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐
๒๕	ขอนกว้างกว่า ๔ วาเก็บยาววาตะ (น้ำเค็ม)	—	—	—	—	—	—	๓	—	๓	—	๓	—	๓	—	๓	—	๗๕	—	๗๕	—	๗๕
๒๖	ฝือกหรือเครื่องกั้นสูง ๒ ศอกและต่ำกว่า ๒ ศอกเว้นแต่บดที่เกี่ยวแก่โพงพางหรือไม้แปนต้น เก็บยาววาตะ (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๒๕	—	๑๕	—	๑๕	—
๒๗	ฝือกหรือเครื่องกั้นสูงกว่า ๒ ศอกเว้นแต่บดที่เกี่ยวแก่โพงพางหรือไม้แปนต้น เก็บยาววาตะ (น้ำจืด, น้ำเค็ม)	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๕๐	—	๓๐	—	๓๐	—

ประกาศต้อตราเก็บเงินค่านา
ใน คำบดบางเดน ดง เปน นา ชั้นตรี

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาดี กระทบวง
มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า อัดราค่านา คู่ โค ใน คำบดบางเดน ท้องที่
อำเภอ พระราชวังบางปอิน ซึ่งได้วาง กำหนดไว้ ให้เก็บเปน ชั้น นาเอก
ไร่ละ ๑ บาทนั้น ยิ่งแรงกว่าผลที่ราษฎร จะพึงทำได้ จึง ทรง พระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลด อัดราการ เก็บเงิน ค่านา ใน คำบดบางเดน ดง
เก็บเปน ชั้น นาตรี ไร่ละ ๖๐ สตางค์ ตั้ง แต่ พ.ศ. ๒๔๕๗ เปน ต้นไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

(ลงนาม) พระยามหาอำมาตย์

รองเสนาบดีเซ็นแทน

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๒๙ มีนาคม หน้า ๕๓๒)

ประกาศ กำหนดวันหยุดราชการ

นักชกตฤกษ์ ประจำปี

(พระพุทศักราช ๒๕๕๖)

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ให้ประกาศแก่เจ้ากระทรวง
ทบวง การ ทุกหมู่ทุกกรมให้ทราบทั่วกัน

ทรง พระราชดำริเห็นว่า ข้าราชการ ที่ได้ รับราชการ อยู่ทุกวันนี้ สัมควร
จะได้ มีเวลาพักผ่อน พัก ร่าง กาย บ้าง แต่ ตาม นักชกตฤกษ์ ที่ ได้ หยุด การ
ก็มีใช้วัน ที่จะ หยุด พัก แต่ การ ที่ เคย หยุด กัน มา ก็ แตก ต่าง ไป ตาม
หมู่ตามกระทรวง หาเป็น การ สัมควรไม่ จึง ควร ให้เป็นระเบียบขึ้น
เดียวกัน คือ การ หยุด นั้น มี ๓ อย่าง ถ้าหวั่นได้พักผ่อน พัก ร่าง กาย บ้าง
อย่าง หนึ่ง หยุด เพื่อ แสดง ความเคารพต่อ พระบรมราชโองการ อย่าง หนึ่ง
เพื่อเคารพต่อ พระดำตัญนาอีก อย่าง หนึ่ง จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ เริ่ม ต้น หยุด ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ นี้ เป็นต้นไป
มีกำหนด ดังนี้ คือ

พระราชพิธีพระราชสงกรานต์ แต่นักชกตฤกษ์

ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน ๑๕ วัน

12/10/2566

วิสาขบูชา

ตั้งแต่วันที่ ๗ ถึงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๓ วัน

เจ้าปฐมพรรษา

ตั้งแต่วันที่ ๖ ถึงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๗ วัน

ทำบุญ พระบรมอัฐิ พระพุทธเจ้าหลวง

วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๑ วัน

ทำบุญ พระบรมอัฐิ แด่พระราชพิธี ฉัตรมงคล

ตั้งแต่วันที่ ๙ ถึงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๔ วัน

เฉลิมพระชนมพรรษา

ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ถึงวันที่ ๓ มกราคม ๕ วัน

มาฆบูชา จากกรุงกัมพูชา

วันที่ ๑ มีนาคม ๑ วัน

วันพระราชพิธีซึ่งได้มีกำหนดวันทางสุริยคติแล้ว ก็คงให้หยุดตามกำหนดนั้นทุกปี แต่วันที่เกี่ยวแก่ทางพระพุทธศาสนาเช่น วิสาขบูชา เจ้าปฐมพรรษา มาฆบูชา ตามที่ได้กำหนดมาแล้วนั้น เฉพาะพระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เพราะคิดวันทางจันทรคติ ต้องขอไต่ถามวันเพ็ญเป็นประมาณ เช่น วิสาขะ ก็นับตั้งแต่ก่อนวันเพ็ญวัน ๑ ค่อยไปจนครบ ๓ วัน เจ้าปฐมพรรษาคงนับแต่ก่อนวันเพ็ญวัน ๑ แต่ค่อยไปครบ ๗ วัน วันมาฆบูชา หยุดแต่เฉพาะวันเพ็ญวันเดียว แล้วแต่จะตรงกันวันที่เท่าไร ในเดือนอะไร ตามทางสุริยคติ

การหยุดพิเศษนั้น ถ้ามีวันที่แล้วแต่เดิมนับจะกำหนดให้ควรแก่เหตุ

หน้า ๕๗๘

พ.ศ. ๒๔๕๖

วัน หุยกต์ ตามที่กำหนด มา แล้วนี้ ถ้าแม่เป็น คราวที่จะชิต ของ แก้วการ
ก็ให้เจ้ากระทรวงผ่อนผัน การ อันนี้ ได้

ให้เจ้ากระทรวง ถววง การ ประพฤติให้ถูกต้อง ๙๖ ทุกประการ

ประกาศมา ณวันที่ ๒๘ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ณวันที่ ๑๒๓๔ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๐ วันที่ ๓๐ มีนาคม หน้า ๕๓๓)